

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΟΜΕΑ Σ Β ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ (ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ)
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ: 2016-2017

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
της Σοφίας Χρ. Γιαταγάνα
Α.Μ.: 7340010816004

ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ

Επιβλέποντες:
Κατηφόρης Νικόλαος Μ.

Αθήνα, Μάρτιος 2018

Copyright © [Ονοματεπώνυμο, χρονολογία]

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα.

Οι απόψεις και θέσεις που περιέχονται σε αυτήν την εργασία εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Η ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ1

1.1.Η ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ ΩΣ ΜΟΡΦΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΕΩΣ.....1

1.2.ΤΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ-ΙΔΙΩΣ “Ο ΤΡΙΤΟΣ”1

1.3.Η ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ.....2

1.4.ΤΟ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΖΗΤΗΜΑ.....3

2.Η ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ.....5

2.1. Η ΕΠΙΔΟΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΧΕΤΗΡΙΟΥ.....5

2.2.Η ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ.....6

2.3.Ο ΤΡΟΠΟΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ.....7

•1η ΕΚΔΟΧΗ: Η ΕΠΙΔΟΣΗ ΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟ ΩΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΟΣΗ ΣΤΟΝ ΚΑΘ’ΟΥ ΩΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ

•2^η ΕΚΔΟΧΗ: Η ΕΠΙΔΟΣΗ ΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΟΣΗ ΣΤΟΝ ΚΑΘ’ΟΥ ΩΣ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΙΣΟΤΙΜΩΣ ΣΥΝΑΠΑΡΤΙΖΟΥΝ ΤΗ ΣΥΝΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ

•ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΕΚΔΟΧΩΝ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

3.ΟΙ ΕΝΝΟΜΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΠΟΛΔ.....21

3.1.ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΑΘΟΥ Η ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ ΟΦΕΙΛΕΤΗ.....21

3.1.1.Η ΑΡΣΗ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΙΣΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ.....21

•ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΠΙ ΕΚΧΩΡΗΣΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

•ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ:Η ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ ΕΠΙ ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ- ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

3.1.2. Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΝ.....29

3.1.3.Η ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΙΣΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ31

3.2. ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΡΙΤΟ ΟΦΕΙΛΕΤΗ.....36

3.2.1. Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΕΞΟΦΛΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΙΣΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ.....36

3.2.2.Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΙΣΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ.....38

• Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ “ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΗΣ” ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ

• Ο ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΩΝ Η΄ ΥΠΟ ΑΙΡΕΣΗ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

• Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΥ ΜΕ ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΧΟΝΤΟΣ

•	Ο ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΝ	
•	ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟ	
3.2.3.	Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΝΤΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΣ.....	45
3.2.4.	Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΝΤΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΣ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ....	45
•	ΕΙΔΙΚΩΣ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΑΥΛΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΑΞΙΟΓΡΑΦΩΝ	
3.2.5.	Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΩΣ ΜΕΣΕΓΓΥΟΥΧΟΥ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΝΤΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΣ.....	48
3.2.6.	Η ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΔΗΛΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΙΣΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ.....	49
•	Η ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΕΩΣ	
•	Η ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ Ή ΜΗ ΤΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ ΔΗΛΩΣΕΩΣ	
•	ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ	
❖	ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΘΕΤΙΚΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ.....	54
✓	ΕΠΙ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	
✓	ΕΠΙ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΣ ΚΙΝΗΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ	
✓	ΕΠΙ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΙΝΗΤΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΣ	
❖	ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΡΝΗΤΙΚΗΣ Ή ΑΝΑΚΡΙΒΟΥΣ ΔΗΛΩΣΗΣ.....	69
✓	Η ΑΝΑΚΟΠΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ	
✓	ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΑΝΑΚΟΠΗΣ ΤΟΥ 986 ΚΠΟΛΔ	
✓	ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΤΗΣ ΑΝΑΚΟΠΗΣ	
✓	Η ΑΜΥΝΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ	
✓	Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΠ'ΑΝΑΚΟΠΗΣ ΔΙΚΗΣ	
✓	Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΑΚΟΠΗΣ	
✓	Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΠΡΟΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ	
3.3.	ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΣΧΟΝΤΑ ΔΑΝΕΙΣΤΗ.....	91
3.3.1.	Η ΑΝΥΠΑΡΞΙΑ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥ ΕΚ ΤΗΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ.....	91
3.3.2.	Ο ΔΑΝΕΙΣΤΗΣ ΩΣ ΕΚΔΟΧΕΑΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΙΣΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ.....	91
3.4.	ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΘ'ΟΥ Η ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΟΦΕΙΛΕΤΗ.....	97
4.	Η ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ.....	101
4.1.	Η ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΥΠΟ ΤΟΥ ΚΑΘΟΥ Η ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ ΟΦΕΙΛΕΤΗ.....	101

4.1.1.ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΚΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΤΟΥ 934 ΚΠΟΛΔ.....	102
4.1.2. ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΟΛΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ.....	107
4.2. Η ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΥΠΟ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΗ.....	110
5. Η ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΩΣ ΤΡΙΤΗΣ.....	115
5.1.ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΑΠΟΡΡΗΤΟ.....	115
5.2.ΤΟ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΩΣ ΤΡΙΤΗΣ.....	118
5.3.ΤΟ ΑΠΟΚΛΙΝΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΕΡΙ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ Ν.Δ. ΤΗΣ 17.7/13.8.1923- ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ.....	121
5.3.1. Η ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ.....	121
5.3.2. ΤΟ ΚΑΤΑΣΧΕΤΗΡΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ.....	121
5.3.3. ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ.....	123
• Η ΒΑΣΙΚΗ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΟΥ Ν.Δ. 1923: Η ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΛΗΨΗ ΑΔΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ	
5.3.4. ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΠΤΟΝΤΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΩΣ ΤΡΙΤΗΣ.....	132
• Ο ΚΟΙΝΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ	
• ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΕΝΕΧΥΡΟ	
5.4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΩΣ ΤΡΙΤΗΣ.....	134
6.ΟΙ ΕΝΝΟΜΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΕΔΕ.....	137
6.1. Ο ΤΡΟΠΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΕΔΕ.....	139
6.2.Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ Ή ΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΜΕ ΜΟΝΗ ΤΗΝ ΕΠΙΔΟΣΗ ΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟ.....	142
6.3. ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ.....	144
•Η ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΧΟΜΕΝΟΥ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ	
6.3.1.Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΧΟΜΕΝΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ.....	145
• ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ	
• ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΚΙΝΗΤΩΝ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ	
6.4. ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΕΔΕ	148

6.4.1. Η ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΕΚΧΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΙΣΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ.....	148
6.4.2. Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΣΤΟΝ ΟΦΕΙΛΕΤΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΝΤΩΝ.....	152
6.4.3. Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΙΣΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ.....	153
6.4.4. Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΧΕΜΕΝΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΘ'ΟΥ Η ΕΚΤΕΛΕΣΗ.....	156
6.4.5. Η ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΒΟΛΗ Ή ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΧΕΜΕΝΟΥ.....	157
6.4.6. Η ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΠΡΟΣ ΔΗΛΩΣΗ.....	158
• ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΜΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ-ΤΟ ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΤΟΥ 33 ΚΕΔΕ • Η ΑΝΑΚΟΠΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ	
6.4.7. Η ΑΜΥΝΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΠΕΥΔΟΜΕΝΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ.....	174
6.4.8. Η ΑΜΥΝΑ ΤΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΠΕΥΔΟΜΕΝΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ.....	176
6.5. ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΩΣ ΤΡΙΤΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ.....	180
6. <u>ΕΠΙΛΟΓΟΣ</u>.....	185

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Η ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ

1.1. Η ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ ΩΣ ΜΟΡΦΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΕΩΣ

Κατά το σύστημα του ΚΠολΔ, η κατάσχεση στα χέρια τρίτου αποτελεί μια από τις μορφές κατασχέσεως, κατατασσόμενη μεταξύ των μέσων εκτέλεσεως για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων. Εξελίσσεται δε -ιδίως η κατάσχεση απαιτήσεων εις χείρας τρίτου, σε ένα ιδιαίτερος σημαντικό μέσο αναγκαστικής εκτέλεσεως. Η εν λόγω διαπίστωση οφείλεται κατά κύριο λόγο στο σχετικά εύκολο και ταχύ τρόπο εξελίξεως της διαδικασίας, στη δυνατότητα προσβάσεως (όπως θα δούμε) και σε μέλλουσες απαιτήσεις, και στην ενδεχόμενη διασφάλιση ικανοποίησης, όλης ή μέρους της υπερ ής η κατάσχεση απαίτησης, αν ήθελε προκύψει απαίτηση του οφειλέτη κατά του τρίτου.

Η σύγκριση με την κατάσχεση κινητών και ακινήτων πραγμάτων, πράγματι, αναδεικνύει τα πλεονεκτήματα της κατασχέσεως εις χείρας τρίτου. Τα έξοδα φυλάξεως και ασφαλίσεως για τα κινητά, η διαδικασία κατασχέσεως και πλειστηριασμού αυτή καθ'εαυτή, ιδίως όπως διαμορφώθηκε με το Ν.4335/2015- τα έξοδα εκτέλεσης, η αβεβαιότητα ικανοποίησης του επισπεύδοντος λόγω προνομίων άλλων δανειστών και της δυνατότητας συμμετοχής όλων των φερόμενων ως δανειστών του οφειλέτη στη διαδικασία της διανομής του πλειστηριασμού, οι κοινωνικές παρενέργειες του πλειστηριασμού ακινήτων, η έλλειψη πλειοδοτικού ενδιαφέροντος και κατ'επέκταση το άγονο της διαδικασίας, οι νομοθετικοί περιορισμοί στην αναγκαστική εκποίηση ακινήτων, οδήγησαν στην πράξη στον περιορισμό της σημασίας της κατασχέσεως κινητών και ακινήτων ως μέσου για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων. Δεν είναι τυχαίο ότι τα τελευταία έτη Δημόσιο, Δήμοι και Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης προσφεύγουν μαζικώς στο μέσο της αναγκαστικής κατασχέσεως απαιτήσεων εις χείρας Τραπεζών για να ικανοποιήσουν απαιτήσεις τους. Η ίδια διαπίστωση προκύπτει και από την έκδοση του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ενώσεως 655/2014 που αναφέρεται ακριβώς στο θέμα της δέσμευσης με ευρωπαϊκή διαταγή λογαριασμών προς διευκόλυνση της διασυννοριακής είσπραξης οφειλών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.¹

1.2. ΤΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ-ΙΔΙΩΣ “Ο ΤΡΙΤΟΣ”

Στο πλαίσιο της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης που λαμβάνει χώρα με την μορφή της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, όπως είναι γνωστό συμμετέχουν τρία διαφορετικά πρόσωπα. Συγκεκριμένα, ο Α (δανειστής), ο οποίος δικαιούται λαμβάνειν παρά του Β (οφειλέτη), προβαίνει στην κατάσχεση απαίτησης του Β έναντι του Γ (τρίτος-οφειλέτης). Εμφανίζονται λοιπόν συγχρόνως, ως ιδιότητες, δύο δανειστές (Α και Β) και δύο οφειλέτες (Β και Γ), και στο σύνολο τρία, διαφορετικά μεταξύ τους πρόσωπα². Ο τρίτος δε, καθίσταται το κεντρικό πρόσωπο της διαδικασίας. Η ένταξή αυτού στη διαδικασία εκτέλεσεως συνιστά βεβαίως γ'αυτόν επιβάρυνση, η οποία μπορεί να είναι σημαντική. Ιδίως η κατάσχεση μπορεί να εγκυμονεί κινδύνους για τον αμέτοχο τρίτο, και κατά βάση στην περίπτωση που δεν υφίσταται έννομη σχέση μεταξύ του καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτη και του τρίτου.

¹ Βλ. αναλυτικά Ορφανίδης Γ., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Οι προϋποθέσεις για την επιβολή κατασχέσεως εις χείρας τρίτου (εισήγηση σε 41^ο Πανελλ. Συνέδριο ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων), σελ.27-28

² Μπρίνιας Ι., Αναγκαστική Εκτέλεσις (τόμ.3^{ος}), σελ.1226 (παρ.440)

Ένα ζήτημα που μπορεί να προβληματίσει στο σημείο αυτό είναι αν ο τρίτος μπορεί να θεωρηθεί υποκείμενο της εννόμου σχέσεως που δημιουργείται με την αναγκαστική εκτέλεση ή αν αποτελεί απλό υποκείμενο της διαδικασίας. Η άποψη περί απλού υποκειμένου της διαδικασίας ερείζεται στο γεγονός ότι δεν αποτελεί μέρος της οικονομικής σχέσης της αναγκαστικής εκτέλεσης, εφόσον δε μετέχει ως διάδικος στη σχέση αυτή, αλλά ως τρίτος εξωτερικός παράγοντας. Η επίδοση βέβαια του κατασχετηρίου εγγράφου στον τρίτο αποτελεί ουσιώδη προϋπόθεση του υποστατού της εκτελεστικής διαδικασίας χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι με αυτόν τον τρόπο αποκτά την ιδιότητα του μέλους της έννομης σχέσεως της αναγκαστικής εκτέλεσης, μέλη της οποίας σχέσεως αποτελούν αποκλειστικά ο κατασχών δανειστής και ο καθ'ού οφειλέτης (ως διάδικοι), καθώς και το αρμόδιο όργανο της εκτέλεσης, δηλ. κατά περίπτωση ο δικαστικός επιμελητής και ο υπάλληλος επί του πλειστηριασμού συμβολαιογράφος³. Την εν λόγω άποψη επιρρωνύει δε και το γεγονός ότι σε περίπτωση άσκησης ανακοπής από τον καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτη κατά της εκτέλεσης, ο νόμος δεν επιβάλλει την υποχρεωτική κλήτευση του τρίτου, κάτι που θα συνέβαινε αν ήταν υποκείμενο της εννόμου σχέσεως⁴. Από την άλλη πλευρά, έχει υποστηριχθεί ο τρίτος θα πρέπει να θεωρηθεί τόσο υποκείμενο της εννόμου σχέσεως όσο και της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης, αλλά με τον εξής διαχωρισμό: όταν στην αρνητική δήλωση κάνει ο κατασχών ανακοπή, και φέρνει σε δίκη τον τρίτο τότε αυτός καθίσταται υποκείμενο έννομης σχέσης. Όταν όμως κάνει ανακοπή ο καθ'ού στον κατασχόντα, πχ σε μια περίπτωση διαταγής πληρωμής, και δε μπαίνει μέσα στη δίκη ο τρίτος τότε θεωρείται απλά υποκείμενο της διαδικασίας⁵. Το γεγονός ότι κατά του τρίτου ή από τον τρίτο μπορεί να ασκηθεί ανακοπή, το αποτέλεσμα της οποίας διαπλάσσει την έννομη σχέση της αναγκαστικής εκτέλεσης, μάλλον οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο τρίτος καθίσταται και υποκείμενο της έννομης σχέσης της αναγκαστικής εκτέλεσης⁶. Εδώ, ας μας επιτραπεί πάντως να τονίσουμε ότι εν προκειμένω η αξία της εν λόγω διάκρισης φαίνεται κάπως αμφίβολη.

1.3. Η ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ

Η ρύθμιση της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου στον ΚΠολΔ έχει καταστρωθεί σε δύο επίπεδα: κατά πρώτο λόγο ρυθμίζεται αυτοτελώς η κατάσχεση στα χέρια του τρίτου ως ασφαλιστικό μέτρο (συντηρητική κατάσχεση στα χέρια τρίτου- 707-708, 710, 712-713, 715-719, 721-724 ΚΠολΔ). Κατά δεύτερο λόγο ρυθμίζεται στο "Βιβλίο Όγδοο" της αναγκαστικής εκτέλεσης (αναγκαστική κατάσχεση στα χέρια τρίτου- 982-991B ΚΠολΔ)⁷. Η συντηρητική κατάσχεση προϋποθέτει την έκδοση δικαστικής απόφασης που να τη διατάσσει (707, 712 ΚΠολΔ) ή διαταγής πληρωμής (724 ΚΠολΔ), ενώ κατά την πρόσφατη τροποποίηση που επέφερε ο Ν.4335/2015, επιτρέπεται πλέον η λήψη του εν λόγω ασφαλιστικού μέτρου για

³ Κοντογεωργακόπουλος Π., Κατάσχεση στα χέρια τρίτου : Η δήλωση του τρίτου κατά το άρθρο 985 ΚΠολΔ, σελ.230-231

⁴ Ηλιακόπουλος Ηλίας, Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.152

⁵ Ηλιακόπουλος Ηλίας, Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.276

⁶ Καλαβρός Κ., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Διατύπωση Πορισμάτων σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.444

⁷ Γέσιου-Φαλτση Π., Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτέλεσης-Ειδικό Μέρος, σελ.673-674

ποσό που επιδικάζεται με βάση απόφαση απλώς οριστική (724 ΚΠολΔ).⁸ Η αναγκαστική κατάσχεση στα χέρια τρίτου απαιτεί την ύπαρξη εκτελεστού τίτλου (983 παρ.1 α ΚΠολΔ). Η παραπάνω διάκριση και η αυτοτελής αντιμετώπιση της συντηρητικής κατάσχεσης από την αναγκαστική στα χέρια του τρίτου αποτελεί μια από τις καινοτομίες του ΚΠολΔ σε σχέση με το καθεστώς προ της εισαγωγής του. Η νομική φύση της κάθε μιας από τις δύο μορφές κατασχέσεως – μέτρο ασφαλιστικό αφενός και μέτρο αναγκαστικής εκτέλεσης αφετέρου, είναι πλέον πλήρως διευκρινισμένη. Φυσικά και οι συνέπειες τους διαφοροποιούνται, αν και με ορισμένα κοινά σημεία, με τις συνέπειες της συντηρητικής εκτέλεσης να ανευρίσκονται κατά βάση στο σχετικό άρθρο 715 ΚΠολΔ, ζητήμα που ωστόσο εκφεύγει εν προκειμένω των ορίων της παρούσας μελέτης.

1.4.ΤΟ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΖΗΤΗΜΑ

Το κύριο ζήτημα που καλούμαστε να εξετάσουμε στην παρούσα, είναι επομένως οι συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης περιουσιακού στοιχείου εις χείρας του τρίτου. Η πορεία που θα ακολουθήσει η μελέτη ξεκινά από τις συνέπειες της αναγκαστικής εκτέλεσης όπως αυτές διαγράφονται στο πλαίσιο του ισχύοντος ΚΠολΔ, και συνεχίζεται με τις ιδιαιτερότητες που εμφανίζει από άποψη συνεπειών η αναγκαστική εκτέλεση με την κατάσχεση εις χείρας τρίτου που λαμβάνει χώρα κατά τον ΚΕΔΕ, στο πλαίσιο δηλ. διοικητικής εκτέλεσης. Παράλληλα, γίνεται αναφορά στο ιδιάζον καθεστώς που αφορά την αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας τρίτου, όταν τη θέση του τρίτου έχει Πιστωτικό ίδρυμα, περίπτωση που πρακτικά εμφανίζει μεγάλη σημασία στις σύγχρονες συναλλαγές. Τέλος, από όλη την ανάλυση επιχειρείται μια παρουσίαση και αντιπαράθεση των θέσεων που έχουν κατά καιρούς διατυπωθεί σχετικά με ζητήματα που δεν είναι νομικώς ξεκάθαρα στο πλαίσιο των συνεπειών της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου. Παράλληλα, επιδιώκεται να αναδειχθούν πιθανά θέματα που μπορεί να δημιουργηθούν αφενός κατόπιν το σχετικά πρόσφατου Ν.4335, αφετέρου κατόπιν των μεταβολών του ΚΕΔΕ, αλλά και γενικότερα στο πλαίσιο του όλου νομοθετικού συστήματος που ρυθμίζει ή έστω επηρεάζει το εξεταζόμενο ζήτημα, και ιδίως στο πλαίσιο της παρούσης νομικής –και όχι μόνο, πραγματικότητας της κοινωνίας στην οποία οι κανόνες απευθύνονται καθώς και των εννόμων σχέσεων που καλούνται να ρυθμίσουν.

⁸ Σημειώνεται παρενθετικά ότι η εν λόγω νέα ρύθμιση, σε συνδυασμό με την καινοτομία του νέου 682 παρ.1 εδ.Β ΚΠολΔ (σύμφωνα με το οποίο το ασφαλιστέο δικαίωμα μπορεί να εξαρτάται πλέον από αίρεση ή προθεσμία ή να αφορά μελλοντική απαίτηση) γεννά ερωτήματα ιδίως όταν πρόκειται για συντηρητική κατάσχεση καταθέσεως στα χέρια τράπεζας ως τρίτης, όσον αφορά στο επί πόσο χρονικό διάστημα μπορεί να παραμένει δεσμευμένη μια τραπεζική κατάθεση, όταν επιβάλλεται η συντηρητική κατάσχεση στα χέρια τράπεζας ως τρίτης με απλή οριστική απόφαση που εκδίδεται με βάση το άρθρο 69 παρ.1 αρ.α ή ε ΚΠολΔ ενόσω δεν έχει γεννηθεί η ασφαλιζόμενη μέλλουσα απαίτηση.

2.Η ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ

2.1. Η ΕΠΙΔΟΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΧΕΤΗΡΙΟΥ

Η διαδικασία μέσω της οποίας συντελείται η κατάσχεση εις χείρας του τρίτου ως γνωστόν περιγράφεται στο άρθρο 983 παρ.1 ΚΠολΔ. Σύμφωνα με το εν λόγω *“1.Η κατάσχεση στα χέρια του τρίτου γίνεται με επίδοση στον τρίτο και σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση εγγράφου που πρέπει να περιέχει εκτός από τα στοιχεία του άρθρου 118, και*

α) ακριβή περιγραφή του εκτελεστού τίτλου και της απαίτησης βάσει των οποίων γίνεται η κατάσχεση ,

β) το ποσό για το οποίο επιβάλλεται η κατάσχεση ,

γ) επιταγή προς τον τρίτο να μην καταβάλλει σε εκείνον κατά του οποίου γίνεται η εκτέλεση,

δ) διορισμό αντικλήτου που κατοικεί στην περιφέρεια του ίδιου ειρηνοδικείου ή στην έδρα του πρωτοδικείου της κατοικίας του τρίτου , αν εκείνος υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση δεν κατοικεί στην περιφέρεια του ειρηνοδικείου της κατοικίας του τρίτου .

2. Το έγγραφο που προορίζεται για εκείνον κατά του οποίου γίνεται η κατάσχεση πρέπει να του επιδοθεί το αργότερο μέσα σε οκτώ μέρες αφότου γίνει η επίδοση στον τρίτο , αλλιώς η κατάσχεση είναι άκυρη.”

Ο σχετικά πρόσφατος Ν.4335/2015 δεν επέφερε κάποια μεταβολή ως προς τον τρόπο επιβολής της αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας τρίτου. Ο νόμος είναι σαφής : θέτει ως ουσιώδες στοιχείο της κατασχέσεως εις χείρας τρίτου την επίδοση του εν λόγω εγγράφου, ορίζεται δε ότι η επίδοση πρέπει να γίνει τόσο στον τρίτο , όσο και στον καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτη. Να τονιστεί ότι ο ΚΠολΔ ήδη στις επόμενες διατάξεις του (βλ.985,987 ΚΠολΔ) το αποκαλεί κατασχετήριο, επισημοποιώντας νομοθετικά τη μέχρι πρότινος καθιερωμένη στην πράξη ονομασία του.⁹

Με την εν λόγω ρύθμιση, καθίσταται σαφές ότι ο νόμος αξιώνει στην περίπτωση αυτή την τήρηση εγγράφου συστατικού τύπου, περαιτέρω δε καθορίζει το είδος και το τύπο του εγγράφου.¹⁰ Κατά δεύτερον, από τη ρύθμιση προκύπτει ότι όταν το αντικείμενο της κατασχέσεως εμπίπτει σε εκείνα που αναφέρονται στο άρθρο 982 παρ.1 ΚΠολΔ , ο αποκλειστικός τρόπος επιβολής της κατασχέσεως δεν ακολουθεί τη συνήθη διαδικασία συντάξεως της κατασχετήριας έκθεσης από δικαστικό επιμελητή (βλ.σχετικά 954 παρ.1 ΚΠολΔ για κινητά και 993 παρ.1 ΚΠολΔ για ακίνητα), αλλά αντίθετα στην περίπτωση αυτή συντάσσεται το εν λόγω έγγραφο (το κατασχετήριο) σύμφωνα με τον οριζόμενο τύπο το οποίο πρέπει περαιτέρω να επιδοθεί, όπως ορίζεται στο νόμο, τόσο στον τρίτο όσο και στον καθού η εκτέλεση οφειλέτη. Θα πρέπει επομένως να επισημανθεί η διαφοροποίηση στον τρόπο επιβολής της κατασχέσεως όταν πρόκειται για κατάσχεση εις χείρας τρίτου, καθώς

⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως (Ειδικό Μέρος), σελ.749/ Καστριώτης Ι., Η κατάσχεσις εις χείρας τρίτου (κατά τον Κ.Πολ.Δ.), τ.2^{ος} , σελ.3

¹⁰ Καστριώτης Ι., ό.π., τ.2ος , σελ.3

εδώ δεν απαιτείται η σύνταξη κατασχετήριας έκθεσης που συναντάται επί της κατάσχεσης κινητών και ακινήτων, αλλά αντίθετα το έγγραφο που συντάσσει ο δικαστικός επιμελητής είναι στην ουσία η έκθεση επίδοσης (117 και 139 ΚΠολΔ). Το κατασχετήριο συντάσσεται εδώ από τον επισπεύδοντα ο οποίος δίνει την εντολή για την επίδοσή του (123 ΚΠολΔ)¹¹. Αυτό που σημειώνεται σχετικά είναι το ότι ο δικαστικός επιμελητής ενεργεί εν προκειμένω ως όργανο επιδόσεως και όχι ως όργανο εκτέλεσης.¹² Περαιτέρω, επειδή και για την κατάσχεση στα χέρια του τρίτου είναι απαραίτητη η συνδρομή των γενικών προϋποθέσεων της αναγκαστικής εκτέλεσης η εντολή (παραγγελία) για την επίδοση αυτή του κατασχετηρίου, διακρίνεται από την εντολή του άρθρου 927 ΚΠολΔ (εντολή προς εκτέλεση).¹³

2.2. Η ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ

Όπως γίνεται δεκτό από τη θεωρία, η κατάσχεση εις χείρας τρίτου είναι “εξώδικος πράξη”¹⁴. Διότι με το κατασχετήριο έγγραφο δεν προκαλείται δίκη, με την έννοια ότι γίνεται “διάγνωσης κάποιου δικαιώματος” ή υποβάλλεται κάποια αίτηση για παροχή έννομης προστασίας.

Περαιτέρω, διδάσκεται ότι πέρα από εξώδικη, η κατάσχεση στα χέρια του τρίτου είναι και “διαδικαστική πράξη”¹⁵. Ο εννοιολογικός προσδιορισμός των διαδικαστικών πράξεων μπορεί να γίνει με ακρίβεια μόνο λειτουργικά: διαδικαστικές πράξεις είναι εκείνες οι πράξεις, των οποίων το κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα συνίσταται στην άμεση ή έμμεση διάπλωση είτε των δικονομικών σχέσεων των υποκειμένων της δίκης είτε της διαδικασίας παροχής έννομης προστασίας¹⁶. Οι πράξεις της αναγκαστικής εκτέλεσης είναι διαδικαστικές, διέπονται από τις ίδιες αρχές με αυτές που διέπουν τη διαγνωστική δίκη, εφόσον βεβαίως δεν αντιτίθενται προς τη φύση και το σκοπό της συγκεκριμένης διαδικαστικής πράξεως¹⁷.

Ωστόσο, να σημειωθεί ότι συχνά υπάρχουν περιπτώσεις που οι κύριες έννομες συνέπειες μιας κρίσιμης πράξης εκδηλώνονται παράλληλα, και εξίσου πρωταρχικά, στο χώρο τόσο του δικονομικού, όσο και του ουσιαστικού δικαίου¹⁸. Μεταξύ αυτών των πράξεων συγκαταλέγεται και η επιβαλλόμενη με τη διαδικασία των άρθρων 983 ΚΠολΔ επόμ. αναγκαστική κατάσχεση, η επιχείρηση της οποίας επάγεται κύριες συνέπειες τόσο στο χώρο του δικονομικού όσο και στο χώρο του δημοσίου ουσιαστικού δικαίου :

- αφενός στο χώρο του δικονομικού δικαίου, διότι η κατάσχεση αποτελεί την πρώτη μετά την επιταγή πράξη της αναγκαστικής εκτέλεσης, προωθώντας με τον τρόπο αυτό τη σχετική διαδικασία και υπηρετώντας τον τελικό της σκοπό, δηλ. την πραγμάτωση της επί αναγκαστική εκτελέσει αξίωσης του κατασχόντος,

¹¹ Μπρίνιας Ι., Αναγκαστική Εκτέλεσις, σελ.1320 (παρ.448^α)

¹² Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.749-750/ Νικολόπουλος Γ., Αναγκαστική Εκτέλεση, σελ.429

¹³ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.750

¹⁴ Καστριώτης Ι., Η κατάσχεσις εις χείρας τρίτου (κατά τον ΚΠολΔ), τ.2^{ος},σελ.3

¹⁵ Καστριώτης Ι., Η κατάσχεσις εις χείρας τρίτου (κατά τον ΚΠολΔ), τ.2^{ος},σελ.3

¹⁶ Μπέης Κ., Η ανίσχυρος διαδικαστική πράξις, σελ. 17

¹⁷ Μητσόπουλος Γ.,Γνωμοδότηση, ΕλλΔνη 1984.18(19)

¹⁸ Μπέης Κ., Ισχυρές και ανίσχυρες διαδικαστικές πράξεις, σημ.2

- αφετέρου στο χώρο του δημοσίου ουσιαστικού δικαίου, διότι με την επιβολή της προκαλείται σειρά ουσιαστικών εννόμων συνεπειών, προκειμένου να επιτευχθεί ο αντικειμενικός σκοπός της κατάσχεσης, η νομική δηλ. και υλική δέσμευση του κατασχόμενου περιουσιακού στοιχείου.¹⁹

Αποτελεί κατά τούτον η αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας τρίτου μία “σύνθετη διαδικαστική πράξη”.²⁰

2.3. Ο ΤΡΟΠΟΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ

Η επιβολή της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου μέσω του κατασχετηρίου -το οποίο θα επιδοθεί στον καθού η αναγκαστική εκτέλεση και στον τρίτο (983 παρ.2 ΚΠολΔ), αποτελεί τον μοναδικό τρόπο επιβολής της αναγκαστικής κατάσχεσης με τον τρόπο αυτό. Η επιβολή αναγκαστικής κατάσχεσης με άλλο τρόπο θεωρήθηκε ήδη από πολύ νωρίς από μερίδα της θεωρίας ως ανυπόστατη²¹. Βάσει της εν λόγω άποψης το ανυπόστατο προκύπτει ήδη εκ του άρθρου 983 ΚΠολΔ, όπου ο νόμος χρησιμοποιεί το ρήμα “γίνεται”, αντί του ρήματος “επιβάλλεται” το οποίο συναντάται στο Προσχέδιο. Ανάγει ο νόμος επομένως, το κατασχετήριο σε στοιχείο του πραγματικού, ενώ συνδυαζόμενο το εν λόγω με την κοινοποίηση που απαιτείται²², διαμορφώνεται όπως σημειώθηκε και ανωτέρω ο συστατικός τύπος της κατασχέσεως εις χείρας τρίτου, ελλείψει του οποίου η κατάσχεση είναι ανυπόστατη.²³ Να σημειωθεί ωστόσο και η άποψη που διατυπώθηκε²⁴ ότι στην περίπτωση αυτή η κατάσχεση είναι άκυρη και όχι ανυπόστατη.

Όσον αφορά δε το ζήτημα των επιδόσεων που απαιτεί ο νόμος, πρέπει αρχικά να τονισθεί, ότι το ζήτημα της διπλής επίδοσης δεν καθιστά την κατάσχεση ως διαδικαστική πράξη, πράξη “διπλού πραγματικού”²⁵. Το πραγματικό είναι ένα από το οποίο προκύπτουν οι δικονομικές και ουσιαστικές συνέπειες της επιβαλλόμενης κατάσχεσης στα χέρια του τρίτου. Το κύριο ζήτημα όμως που απασχολεί όσον αφορά την επιβολή της αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, είναι δίχως αμφιβολία το ζήτημα της ειδικότερης φύσης της διπλής επίδοσης του κατασχετηρίου που απαιτεί ο νόμος. Ο προβληματισμός τίθεται ως εξής:

Το άρθρο 983 παρ.1 ΚΠολΔ ορίζει πως “Η κατάσχεση στα χέρια τρίτου γίνεται με επίδοση στον τρίτο και σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση εγγράφου που πρέπει να

¹⁹ Κολοτούρος Π., Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου, ΕΠολΔ 2016.127 (127), Τσικρικάς Γ., Ζητήματα από την επίδοση των πράξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης, σελ.27-28

²⁰ Μητσόπουλος, Γνωμοδότηση ΕλλΔνη (25) 1984.18 (20)/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.750

²¹ Μπρίνιας Ι.,ό.π., παρ.448^α, σελ.1320

²² Το ζήτημα του αν η κοινοποίηση τόσο στον τρίτο, όσο και στον καθού αποτελούν συστατικά στοιχεία της κατάσχεσης εξετάζεται αμέσως παρακάτω.

²³ Μπρίνιας Ι.,ό.π.,σελ.1320-1321(παρ.448α)/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.,σελ.751

²⁴ Μητσόπουλος Γ., Γνωμοδότηση σε ΕλλΔνη 1984.18(19)

²⁵ Κολοτούρος Π., Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου, ΕΠολΔ 2016.127 (127)/ πρβλ όμως Μπέης Κ., Θεμελιακά ζητήματα της κατάσχεσης χρηματικών απαιτήσεων στα χέρια τρίτου, Δ (28) 1997.399 (399) όπου : “Αν και αρκετές διατάξεις αναφέρονται στην κατάσχεση χρηματικής απαίτησης στα χέρια του οφειλέτη, με προφανή αντίληψη ότι η κατάσχεση είναι ένα και μοναδικό δικαιοῖκό φαινόμενο, στην πραγματικότητα πρόκειται για δύο διαφορετικές διαδικαστικές πράξεις, την επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου, αφ’ενός στο τρίτο και αφ’ετέρου στον καθ’ού η εκτέλεση οφειλέτη (983 παρ.1 ΚΠολΔ).”

περιέχει...”. Καθιστά σαφές ο νόμος ότι η τελείωση της αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας τρίτου απαιτεί την επίδοση του κατασχετηρίου σε δύο πρόσωπα : αφενός στον τρίτο, αφετέρου στον καθ’ού η εκτέλεση οφειλέτη. Ωστόσο, στην αμέσως επόμενη παράγραφο (παρ.2) διαβάζουμε πως “το έγγραφο που προορίζεται για εκείνον κατά του οποίου γίνεται η κατάσχεση πρέπει να του επιδοθεί το αργότερο μέσα σε οκτώ μέρες αφότου γίνει η επίδοση στον τρίτο, αλλιώς η κατάσχεση είναι άκυρη”.

Ενώ δηλ. δια της πρώτης παραγράφου η κοινοποίηση του κατασχετηρίου προς τον καθ’ού η εκτέλεση ανάγεται σε συστατικό στοιχείο της κατασχέσεως , με τη δεύτερη παράγραφο η ίδια κοινοποίηση με μια πρώτη ματιά φαίνεται να θεωρείται ως πρόσθετη διαδικαστική πράξη του κύρους της κατασχέσεως.²⁶ Η ύπαρξη εδώ αξιολογικής αντινομίας είναι αναμφισβήτητη²⁷: η ίδια πράξη (επίδοση στον καθ’ού) αφενός αξιολογείται ως στοιχείο του ειδικού πραγματικού (παρ.1), δηλ. ως στοιχείο του υποστατού, ενώ αφετέρου (στην αμέσως επόμενη παράγραφο του νόμου) υποβιβάζεται σε όρο του γενικού πραγματικού (προϋπόθεση του κύρους της κατάσχεσης).

Το ζήτημα πέραν του θεωρητικού ενδιαφέροντος που μπορεί να εμφανίσει, έχει κατά βάση πρακτική σημασία:

Διότι δεχόμενοι ότι η επίδοση στον καθού αποτελεί προϋπόθεση του κύρους και όχι συστατικό στοιχείο της κατάσχεσης οδηγούμαστε στις εξής συνέπειες : η επίδοση του κατασχετηρίου προς τον τρίτο να σημαίνει ότι η κατάσχεση έχει τελειωθεί και παράγει τις έννομες συνέπειές της ακόμη και αν δεν ακολούθησε η επίδοση στον καθ’ού εντός του οκταήμερου, μέχρις ότου ακυρωθεί με δικαστική απόφαση. Εδώ θα πρόκειται για δικονομική ακυρότητα , αναφερόμενη στη διαδικασία της εκτελέσεως, οπότε και θα έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 159 επόμ. και 933 επόμ. ΚΠολΔ. Η ακύρωση και η σχετική ανακοπή θα στηρίζονται στην παράλειψη επίδοσης του κατασχετηρίου στον καθ’ού η εκτέλεση ή στην μη εμπρόθεσμη επίδοση του.²⁸²⁹

Όμως το βασικότερο ζήτημα, ζήτημα που μάλιστα συνέχεια άμεσα με το θέμα της παρούσας μελέτης είναι το ότι αν δεχτούμε ότι τρόπος επιβολής της κατασχέσεως είναι η επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο, με μόνη αυτή την κοινοποίηση τελειούται η αναγκαστική κατάσχεση. Επομένως, χρόνος επιβολής της αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας τρίτου θα θεωρείται η κοινοποίηση του κατασχετηρίου μόνο στον τρίτο³⁰. Και το γεγονός αυτό έχει σημασία διότι από το χρόνο επιβολής της κατάσχεσης εξαρτάται η ιδιότητα του καθού ως δανειστή και του τρίτου ως οφειλέτη της απαιτήσεως που κατάσχεταται. Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου καταλαμβάνει την απαίτηση στην κατάσταση που ευρίσκεται κατά τον χρόνο της προς τον τρίτο επιδόσεως³¹. Παράλληλα, εκ του χρόνου

²⁶ Μπρίνιανς Ι.,ό.π.,σελ.1321(παρ. 448β)

²⁷ Κολοτούρος Π., Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου, ΕΠολΔ 2016.127 (128)

²⁸ Μπρίνιανς Ι.,ό.π., σελ.1324(παρ. 448β)

²⁹ Να τονιστεί ότι υπό το κράτος του Ν.4335/2015 προθεσμία της σχετικής ανακοπής ορίζεται στο 934 1^α ΚΠολΔ (“σε περίπτωση κατάσχεσης στα χέρια τρίτου μέχρι και την επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου στον καθού , μέσα σε 45 ημέρες από την ημέρα της κατάσχεσης.)

³⁰ Μπρίνιανς Ι., ό.π., σελ.1325 (παρ.449)

³¹ Η σημασία του χρόνου συντέλεσης της κατασχέσεως διατηρείται σε αναφορά με τον καθορισμό του κρίσιμου χρονικού σημείου κατά το οποίο πρέπει να είναι υπαρκτή (γεννημένη) η κατασχόμενη

αυτού θα κριθεί και η εξουσία προς διάθεση της κατασχεθείσας απαίτησης εκ μέρους του καθού η εκτέλεση , με την επιφύλαξη του άρθρου 984 παρ.1 ΚΠολΔ.³² Ειδικότερα δε, η σημασία αναδεικνύεται ενόψει και της δυνατότητας επιβολής πολλαπλών κατασχέσεων στα χέρια τρίτου, οπότε σε περίπτωση ανεπάρκειας του αντικειμένου της κατάσχεσης θα ισχύει η αρχή της πρόληψης, της κατά χρονική προτεραιότητα δηλ. ικανοποίησης των πολλαπλών ομάδων των κατασχόντων δανειστών. Τέλος, η σημασία διαφαίνεται και από το ότι αν ο δανειστής επιδώσει το κατασχετήριο έγγραφο στον τρίτο και στον καθ'ού εντός οκτώ ημερών, όπως ορίζεται κατά το νόμο, αυτό σημαίνει –όπως με λεπτομέρεια θα εξεταστεί παρακάτω, ότι ο καθ'ού η εκτέλεση έχει στη διάθεσή του οκτώ μέρες για να διαθέσει “νομίμως” το κατασχεθέν, ματαιώνοντας έτσι κατ'αποτέλεσμα την αναγκαστική εκτέλεση³³.

Να σημειωθεί ωστόσο, ότι η ακυρότητα όπως τονίστηκε προϋποθέτει παράλειψη επιδόσεως του κατασχετηρίου στον οφειλέτη (καθ'ού η κατάσχεση). Η άκυρη επίδοση όμως δεν οδηγεί ευθέως στην ακυρότητα της κατασχέσεως. Και τούτο, καθόσον μόνο η παράλειψη επίδοσης ή το μη εμπρόθεσμο αυτής επιβάλλεται επί ποινή ακυρότητας της κατασχέσεως.³⁴ Επιπλέον, δεν πρέπει να γίνεται σύγχυση μεταξύ του χρόνου επιβολής της κατασχέσεως, κατά τον οποίο κρίνεται και πρέπει να υπάρχει η απαίτηση, και η εξουσία προς διάθεση αυτής, και του χρόνου κατά τον οποίο αυτή περιέρχεται μέσω της αναγκαστικής εκχωρήσεως η κατασχεθείσα απαίτηση στον κατασχόντα.³⁵

Λαμβάνοντας λοιπόν υπόψιν τον ανωτέρω προβληματισμό , και τις απορρέουσες συνέπειες σε κάθε περίπτωση, καλούμαστε να ερευνήσουμε το ζήτημα ενδελεχώς, και να προσπαθήσουμε να άρουμε την εντοπισθείσα αξιολογική αντινομία καταλήγοντας στο ποιο είναι εντέλει το πραγματικό της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια του τρίτου.

Αρχικά να σημειώσουμε ότι έχουν εκφραστεί αποκλίνουσες απόψεις , άλλες από τις οποίες προκρίνουν την επίδοση στον καθ'ού ως όρο του υποστατού, δίχως την οποία δεν υπάρχει κατάσχεση, ενώ από την άλλη πλευρά, υποστηρίζεται εξίσου ότι η επίδοση αυτή δεν αποτελεί παρά πρόσθετη διατύπωση της κατασχέσεως επιδρώσα μόνο στο κύρος της.

απαίτηση ή έστω να είναι υπαρκτή η βασική έννομη σχέση , από την οποία ως παραγωγικό λόγο, μέλλει να γεννηθεί η εν λόγω απαίτηση του καθ'ού κατά του τρίτου. (Ποδηματά Ε., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.248)

³² Μπρίνιας Ι.,ό.π., σελ.1325-1326 (παρ.449)

³³ Καλαβρός Κ., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Διατύπωση Πορισμάτων σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.444

³⁴ Να σημειωθεί ότι με την ανακοπή του 933 ΚΠολΔ για ακύρωση της επιδόσεως του κατασχετηρίου μπορεί επομένως να σωρεύεται και το αίτημα για την αναγνώριση της ανυπαρξίας της κατασχέσεως (69 παρ.1δ ΚΠολΔ). Πρέπει επίσης να διακριθεί η περίπτωση της εκπρόθεσμης επιδόσεως του κατασχετηρίου στον καθού, κατά το άρθρο 983 παρ.2 ΚΠολΔ , από τις υπόλοιπες πλημμέλειες της επιδόσεως. Στην πρώτη περίπτωση η ακυρότητα απαγγέλεται και χωρίς την επίκληση δικονομικής βλάβης (159 αρ.1: ρητή απειλή στο 983 παρ.2 ΚΠολΔ). Στην δεύτερη η απαγγελία της ακυρότητας , εξαιτίας των πλημμελειών της επιδόσεως του κατασχετηρίου, απαιτεί δικονομική βλάβη. (βλ. σχετικά Γέσιου-Φαλτσή Π.,ό.π., σελ.755-756)

³⁵ Μπρίνιας Ι.,ό.π., σελ.1326 (παρ.449)

Πιο αναλυτικά όμως :

- **1^η ΕΚΔΟΧΗ : Η ΕΠΙΔΟΣΗ ΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟ ΩΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΟΣΗ ΣΤΟΝ ΚΑΘ'ΟΥ ΩΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ**

Ως πυρήνα της σκέψης μας θα πρέπει να θέσουμε την εντοπισθείσα ήδη ανωτέρω αξιολογική αντινομία του άρθρου 983 ΚΠολΔ το οποίο ενώ μεν στη πρώτη παράγραφο παρουσιάζει την επίδοση στο καθ'ού συστατική πράξη της κατάσχεσης, ισότιμη με την επίδοση στο τρίτο, στη δεύτερη κάνει λόγο για την επιρροή της μόνο όσον αφορά στο κύρος της κατάσχεσης .

Επιχείρημα υπέρ της εκδοχής της ανάγουσας την κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον καθού όχι σε όρο του υποστατού αλλά του κύρους της κατάσχεσης παρέχει η λεγόμενη γενετική ερμηνεία³⁶, η οποία παράλληλα εξηγεί και την προαναφερόμενη αντινομία. Η διατύπωση του άρθρου 983 παρ.1 ΚΠολΔ αποτελεί κατάλοιπο της επικρατήσας γνώμης κατά τις συζητήσεις ενώπιον της Συντακτικής και Αναθεωρητικής Επιτροπής περί επιβολής της κατασχέσεως διά την προς αμφοτέρους επιδόσεως του κατασχετηρίου.

Να σημειωθεί αρχικά ότι και το άρθρο 78 του Προσχεδίου του ΚΠολΔ όριζε πως “η κατάσχεσις εις χείρας τρίτου επιβάλλεται δι’ επιδόσεως στον τρίτο εγγράφου”, αντίγραφο του οποίου πρέπει “επί ποινή ακυρότητας της κατασχέσεως να επιδοθεί προς τον οφειλέτην...” (78 παρ.2), ενώ στο άρθρο 79 ορίζεται πως “από της επιβολής της κατασχέσεως απαγορεύεται και είναι άκυρος υπέρ του κατασχόντος δανειστού η διάθεσις του κατασχεθέντος...”³⁷. Μετά από συζήτηση του ζητήματος, η Συντακτική Επιτροπή απέρριψε την πρόταση αυτή και προέκρινε την εκδοχή ότι η κατάσχεση επιβάλλεται με επίδοση του κατασχετηρίου τόσο στον τρίτο όσο και στον κατασχόντα δανειστή, διαγράφοντας την παρ.2 του 78 αναμορφώνοντας αντίστοιχα το 78 παρ.1 του Σχεδίου. Όμως κατόπιν νέας συζήτησης η Αναθεωρητική Επιτροπή, παμψηφεί απέρριψε την εκδοχή ότι η κατάσχεση τελειούται με διπλή επίδοση τόσο στον τρίτο όσο και στον καθ'ού³⁸. Εν τούτοις, το (αντίστοιχο προς το άρθρο 78 παρ.1 του Προσχεδίου) άρθρο 1110 παρ.1 του Σχεδίου δε μεταβλήθηκε αντιστοίχως, καίτοι στο άρθρο αυτό είχε ήδη κατά την ίδια συνεδρίαση είχε προσθεθεί παράγραφος 2 σύμφωνα με την οποία “Το διά τον καθ'ού η κατάσχεσις προοριζόμενον έγγραφο πρέπει να επιδοθεί σ’αυτόν εντός οκτώ ημερών από της προς τον τρίτο επιδόσεως.”³⁹ Τελικώς, με το άρθρο 65 παρ.1 ν.δ. 958/1971 προστέθηκαν στην εν λόγω παρ.2 του (αντίστοιχου προς το άρθρο 1110 του Σχεδίου) άρθρο 1047 ΚΠολΔ (1967/1971) και οι λέξεις επί ποινή ακυρότητας της κατασχέσεως, η οποία και ανάγει την επίδοση στον καθ'ού σε προϋπόθεση κύρους και επιβεβαιώνεται και από την άποψη αυτή, η κρατήσασα νομοθετική επιλογή για τη συντέλεση της κατασχέσεως με μόνη την επίδοση στον τρίτο και την αναγωγή της εμπρόθεσμης επιδόσεως του

³⁶ Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (128)

³⁷ Σχέδιον Πολιτικής Δικονομίας, σελ.33,82,181 επόμ.

³⁸ Πρακτικά αναθεωρητικής επιτροπής (1967),σελ.452-453

³⁹ Πρακτικά αναθεωρητικής επιτροπής (1967),σελ.452 κάτω

κατασχετηρίου στον καθ'ού είναι όρος του κύρους και όχι του υποστατού της κατάσχεσης.

⁴⁰

Αυτό προκύπτει σαφώς τόσο εκ του γράμματος του 983 παρ.2 ΚΠολΔ , όσο και εκ της αιτιολογικής εκθέσεως του ν.δ. 958/1971, όπου ρητώς τονίζεται ότι οι τροποποιήσεις της δεύτερης παραγράφου έγιναν για να επέρχεται “ακυρότης εν μη εμπροθέσμω επίδοσει εις τον καθ'ού του κατασχετηρίου”^{41, 42}.

Επομένως, ναι μεν η αξιολογική αντινομία είναι υπάρχουσα αίρεται όμως βάσει της ερμηνευτικής αρχής “lex posterior derogat legi priori”, έτσι ώστε κατά τη λογική αυτή πορεία η κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον οφειλέτη του κατασχόντος να αποτελεί υπό το ισχύον δίκαιο στοιχείο του κύρους της επιβληθείσας στα χέρια τρίτου αναγκαστικής κατάσχεσης⁴³. Άλλωστε, να ληφθεί υπόψιν –και σύμφωνα πάντα με τα ανωτέρω, ότι η δικονομική ακυρότητα, την οποία προβλέπει η διάταξη αυτή ως ποινή για την περίπτωση της μη κοινοποίησης του κατασχετηρίου προς τον οφειλέτη του κατασχόντος προϋποθέτει υποστατή διαδικαστική πράξη⁴⁴.

Ωστόσο, δεν πρέπει να παραλείψουμε να τονίσουμε ότι το σύστημα αυτό μπορεί να καταστεί επισφαλές “εις τας περιπτώσεις καθ’άς ήθελε προηγηθεί η προς τον καθ'ού η εκτέλεσις επίδοσις, ούτος θα σπεύση εις την εκχώρησιν της απαιτήσεως του πριν ή λάβη χώραν και η προς τον τρίτον επίδοσις...”⁴⁵. Διότι, εν προκειμένω, το πρόβλημα τίθεται σε σχέση με την έναρξη απαγορεύσεως διαθέσεως έναντι του καθ'ού⁴⁶, όταν προηγείται η επίδοση του κατασχετηρίου προς αυτόν, ενώ δεν έχει γίνει ακόμη η επίδοση προς τον τρίτο, οπότε και υπάρχει το ενδεχόμενο καταδολιευτικής διάθεσης του κατασχεθέντος από τον καθ'ού. Υποστηρίχθηκε ότι το θέμα αυτό αντιμετωπίσθηκε με τη ρύθμιση του αντίστοιχου προς το νύν 984 ΚΠολΔ, άρθρου 1048 ΚΠολΔ/1967 (άρθρο 79 του Προσχεδίου, 1111 του Σχεδίου Συντε, 1048 ΚΠολΔ/1048 ΣχΑναθε), ώστε να εκλείπει, σε αναφορά τουλάχιστον με την απαγόρευση διαθέσεως, η πρακτική σημασία του ζητήματος.⁴⁷

Στο σημείο αυτό , εύστοχα η θεωρία θέτει το εξής ερώτημα : γιατί να προηγηθεί η επίδοση του κατασχετηρίου στον καθ'ού, τη στιγμή μάλιστα που η επίδοση γίνεται με την

⁴⁰ Ποδηματά Ε., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.247

⁴¹ Εισηγητική Έκθεση του ν.δ. 958/1971, ΚΝοΒ 19 (1971).929 (945)

⁴² Βλ. και Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1322-1323 (παρ.448Β)

⁴³ Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (129)

⁴⁴ Καστριώτης Ι. ό.π., τ.2^{ος},σελ.23

⁴⁵ Πρακτικά Αναθεωρητικής Επιτροπής , σελ.453

⁴⁶ Ποδηματά Ε., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.247-248

⁴⁷ Ομοίως, η πρακτική σημασία του ζητήματος εμφανίζεται τελικώς περιορισμένη εν σχέσει και με την εφαρμογή του άρθρου 934 παρ.1^α ΚΠολΔ (όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το Ν.4335/2015, και όπως αυτό θα αναλυθεί λεπτομερειακά κατωτέρω). Διότι στην Αιτιολογική έκθεση του Ν.4335/2015, υπό το άρθρο 934 ΚΠολΔ, διευκρινίζεται ότι η 45ήμερη προθεσμία της ανακοπής του καθ'ού, αφετεριάζεται μεν από την ημέρα της κατάσχεσης , αλλά η αφετηρία αυτή μετατίθεται έως και την επίδοση του κατασχετηρίου στον καθού(όταν η επίδοση αυτή έπεται –όπως συνήθως- της επίδοσης στον τρίτο)

πρωτοβουλία και επιμέλεια του κατασχόντος.⁴⁸ Και ναι μεν, πράγματι εύλογα δημιουργείται η εν λόγω απορία το ζήτημα ωστόσο παραμένει, και θα επανέρθουμε σ' αυτό.

Υπέρ της επιβολής της κατάσχεσης με μόνο την επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο η θεωρία⁴⁹ προσθέτει και το εξής επιχείρημα, το οποίο ερείζεται στην ιστορική ερμηνεία και ανευρίσκεται στην γερμανική δικονομική θεωρία. Βάσει αυτής της άποψης, η απευθυνόμενη στον τρίτο διαταγή να μην εκπληρώσει την υποχρέωσή του έναντι του καθού, αποτελεί τη μοναδική δημιουργική της κατάσχεσης διαδικαστική πράξη, καλούμενη "arrestatorium". Αντιθέτως, η απευθυνόμενη στον τρίτο επιταγή να μη διαθέσει το κατασχεθέν (καλούμενη "inhibitorium") επέιχε θέση απλής γνωστοποίησης κατάσχεσης, η οποία όμως ήταν ήδη συντελεσθείσα. Επομένως, βάσει αυτών το "arrestatorium" πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελεί το μοναδικό στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης της κατάσχεσης, το δε "inhibitorium" μεταγενέστερη της κατάσχεσης διαδικαστική πράξη, με αποτέλεσμα οι συνέπειες της κατάσχεσης να έχουν αφετηρία την προς τον τρίτο επίδοση του κατασχετηρίου.⁵⁰

Η ίδια λύση προκύπτει άλλωστε και από το άρθρο 987 ΚΠολΔ από το οποίο εμμέσως μπορεί να συναχθεί ότι η επίδοση του κατασχετηρίου στον καθού είναι όρος του κύρους και όχι του υποστατού της κατάσχεσης. Η ερμηνεία αυτή θα μπορούσε και συστηματικώς να επιδοκιμασθεί, διότι και στις λοιπές μορφές κατασχέσεως (κινητού/ακινήτου) η – εμπρόθεσμη πάντα – επίδοση της κατασχετήριας έκθεσης στον καθού αποτελεί όρο του κύρους της κατασχέσεως (ΚΠολΔ 955 παρ.1 και 995 παρ.1ΚΠολΔ) και όχι του υποστατού αυτής.

Το συμπέρασμα που συνάγεται από τα ανωτέρω είναι ότι βάσει των επιχειρημάτων που εκτέθηκαν, βασιζόμενα στους διαφορετικούς τρόπους ερμηνείας του δικαίου –και εν προκειμένω του εν λόγω συστήματος διατάξεων, η κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον τρίτο αποτελεί τη μόνη συστατική πράξη κατασχέσεως, ενώ η στον καθού επίδοση αποτελεί στοιχείο του ειδικού πραγματικού της εν λόγω κατάσχεσης. Αν ακολουθηθεί πάντως η εν λόγω άποψη, κρίσιμος χρόνος βάσει του οποίου θα κριθεί η ιδιότητα του καθού η κατάσχεση ως δανειστή και του τρίτου ως οφειλέτη, όπως και η κυριότητα του καθού στο αντικείμενο που κατάσχεται είναι η επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο που κατά την εν λόγω άποψη είναι φυσικά και ο χρόνος που συντελείται η κατάσχεση.⁵¹

Περαιτέρω, εφόσον από την επίδοση στον τρίτο η κατάσχεση στα χέρια τρίτου θεωρείται τελειωθείσα, από αυτή την επίδοση θα ξεκινήσουν και οι συνέπειες της κατάσχεσης. Εξαίρεση αποτελεί η περίπτωση της παραγράφου 1 του 984 ΚΠολΔ σύμφωνα με την οποία η συνέπεια της απαγόρευσης διαθέσεως του κατασχεθέντος, άρχεται από την προς τον

⁴⁸ Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (133)

⁴⁹ Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (129), και ειδικώς βλέπε τις εκεί παραπομπές στη γερμανική θεωρία υπ'αρ.14/15/16

⁵⁰ Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (129)

⁵¹ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1325-1326 (σημ.449)

καθού η κατάσχεση επίδοση του κατασχετηρίου⁵², και δίχως να λαμβάνεται υπόψιν το αν το τελευταίο έχει επιδοθεί στον τρίτο.

Ο ΚΠολΔ ομιλεί βέβαια, όπως ορθώς τονίζει η θεωρία⁵³, μόνο για τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνει χώρα η κατάσχεση εις χείρας τρίτου και ορίζει ότι αυτή γίνεται αποκλειστικά με επίδοση του εγγράφου προς τον τρίτο (σύμφωνα με την εν λόγω άποψη που αναλύεται στο συγκεκριμένο σημείο), το οποίο πρέπει να επιδοθεί στο καθού η κατάσχεση επί ποινή ακυρότητας της κατασχέσεως το βραδύτερο εντός οκτώ ημερών από την επίδοση στον τρίτο -983 παρ.2 ΚΠολΔ). Δεν αναφέρει όμως τίποτα για τις συνέπειες της κατάσχεσης αν παραλειφθεί αυτή η επίδοση προς τον τρίτο. Η θεωρία συμπληρώνοντας το εν λόγω κενό δέχεται ότι η μη επίδοση στον τρίτο του κατασχετηρίου εγγράφου καθιστά την κατάσχεση ανυπόστατη⁵⁴. Το ίδιο, δηλαδή ανυπόστατη, καθιστά την κατάσχεση και η ακύρωση της επιδόσεως στον τρίτο, η οποία λαμβάνει χώρα για παράδειγμα στην περίπτωση που σημειώθηκαν οι παραβάσεις των διατάξεων των άρθρων 122 ΚΠολΔ επόμ..⁵⁵

Όσον αφορά την επίδοση του κατασχετηρίου στον καθού η κατάσχεση, αυτή πρέπει κατά τον ΚΠολΔ να λάβει χώρα το αργότερο 8 ημέρες από την επίδοση στον τρίτο, αλλιώς η κατάσχεση είναι άκυρη. Αυτό ισχύει στην περίπτωση της εκπροθέσμου επιδόσεως σ' αυτόν του κατασχετηρίου εγγράφου (επιχείρ. εκ του 983 παρ.2 ΚΠολΔ), και στη περίπτωση παράλειψης της επίδοσης του κατασχετηρίου στον καθού. Η ακυρότητα της κατάσχεσης απαγγέλλεται υπό του δικαστηρίου 159 επόμ., 933 επόμ. ΚΠολΔ). Μέχρι δε να απαγγελθεί δικαστικώς αυτή η ακυρότητα η επιβληθείσα κατάσχεση παράγει τις έννομες συνέπειες της.

56

Την εν λόγω άποψη έχει ασπαστεί και η νομολογία. Χαρακτηριστικά η ΜΠρΛαρ 535/2014⁵⁷, όπου : "... η κατάσχεση στα χέρια τρίτου επιβάλλεται και αποκτά νομική ύπαρξη διά και από της κοινοποίησεως του κατασχετηρίου στον τρίτο, ενώ η περαιτέρω κοινοποίηση αυτού στον καθ' ου η εκτέλεση αποτελεί πρόσθετο στοιχείο του κύρους της κατασχέσεως. Ειδικότερα, η κατάσχεση στα χέρια τρίτου εντοπίζεται μόνο σε μία διαδικαστική πράξη, ήτοι στην επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο. Από της επιδόσεως αυτής τελειούται η κατάσχεση και παράγει τις συνέπειες της.

Εξάλλου, η εμπρόθεσμη (ήτοι εντός οκτώ ημερών από της επιδόσεως προς τον τρίτο) επίδοση του κατασχετηρίου στον καθ' ου η εκτέλεση αποτελεί, συνήθως μεταγενέστερη, πάντως λειτουργικώς διάφορη διαδικαστική πράξη, που επιδρά στο κύρος της ολοκληρωθείσας και με την πρώτη επίδοση συντελεσθείσας κατασχέσεως, δεδομένου ότι η κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον τρίτο, χωρίς την εμπρόθεσμη κοινοποίηση και στον οφειλέτη - καθ' ου η εκτέλεση: καθιστά την κατάσχεση άκυρη.”⁵⁸

⁵² Καστριώτης Ι., ό.π., τ.2^{ος}, σελ.24

⁵³ Καστριώτης Ι., ό.π., τ.2^{ος}, σελ.24-25

⁵⁴ Μπέης Κ., Η ανίσχυρος διαδικαστική πράξη, σελ.134/Καστριώτης Ι., ό.π., τ.2ος, σελ.25

⁵⁵ Καστριώτης Ι., ό.π., τ.2^{ος}, σελ.25

⁵⁶ Καστριώτης Ι., ό.π., τ.2^{ος}, σελ.26

⁵⁷ ΜΠρΛαρ 535/2014 (με παρατηρήσεις Κατηφόρης Ν.), ΕΠολΔ 2014/773

⁵⁸ Βλ. επίσης Νομολογία : ΑΠ 197/2005, ΕλλΔνη 2006.478

• **2^η ΕΚΔΟΧΗ : Η ΕΠΙΔΟΣΗ ΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΟΣΗ ΣΤΟΝ ΚΑΘ'ΟΥ ΩΣ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΙΣΟΤΙΜΩΣ ΣΥΝΑΠΑΡΤΙΖΟΥΝ ΤΗ ΣΥΝΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ**

Από την άλλη πλευρά, υποστηρίζεται ως ορθότερη ερμηνεία, η εμμένουσα στο σύστημα της διπλής επιδόσεως⁵⁹. Βάσει αυτής, τόσο η επίδοση στον τρίτο, όσο και η επίδοση στον καθού αποτελούν διαδικαστικές πράξεις συστατικές της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου (983 παρ.1 ΚΠολΔ). Η επίδοση του κατασχετηρίου προς τον καθού η εκτέλεση πρέπει κατ'άρθρον 983 παρ.2 ΚΠολΔ να γίνει εντός προθεσμίας οκτώ ημερών, από την επίδοσή του στον τρίτο χωρίς πάντως να αποκλείεται να γίνει συγχρόνως ή και προηγουμένως. Η παράβαση του πρώτου κανόνα (παράλειψη μιας εκ των δύο επιδόσεων) έχει ως αποτέλεσμα το ανυπόστατο της κατασχέσεως στα χέρια του τρίτου. Από την άλλη πλευρά, η παράβαση του δεύτερου (μη τήρηση του οκταημέρου) έχει ως συνέπεια κατά τη ρητή διάταξη του 983 παρ.2 ΚΠολΔ, την ακυρότητα της κατασχέσεως.

Έτσι, καταλήγουμε στο εξής : αν δεν έχει γίνει η επίδοση του κατασχετηρίου προς τον τρίτο και προς τον καθού η εκτέλεση, η κατάσχεση στα χέρια του τρίτου δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Εάν όμως η επίδοση προς τον καθού έχει πραγματοποιηθεί μετά την πάροδο της οχταήμερης προθεσμίας από την επίδοση προς τον τρίτο , η κατάσχεση είναι πλέον ολοκληρωμένη, αλλά υπόκειται σε ακύρωση (983 παρ.2)⁶⁰.

Η αντίθετη άποψη που θεωρεί υποστατή την κατάσχεση μόνο διά της επιδόσεως στον τρίτο, όπως τονίζεται⁶¹ από υπέρμαχο της άποψης που απαιτεί διπλή επίδοση, δε φαίνεται να στηρίζεται στο γράμμα του νόμου, αφού αντίθετα στο άρθρο 983 ΚΠολΔ ρητά ορίζεται ότι η κατάσχεση στα χέρια τρίτου γίνεται με επίδοση του κατασχετηρίου τόσο στον τρίτο όσο και στον καθού η εκτέλεση, ώστε ελλειπούσης της μιας από αυτές να μην είναι ολοκληρωμένη η κατάσχεση, γεγονός που επιβεβαιώνεται από το επόμενο άρθρο στο οποίο ορίζεται ότι η προς τον καθού η εκτέλεση επίδοση μπορεί να προηγηθεί εκείνης προς τον τρίτο, ήτοι προ της –κατά την αντίθετη άποψη- επιβολής της! Η αντίθετη θέση καταλήγει επομένως σε παράδοξο, καθώς στην ουσία κάνει δεκτό ότι η κατάσχεση έχει επιβληθεί και υφίσταται πριν καν λάβει γνώση της εκείνος κατά του οποίου στρέφεται, λαμβανομένου υπόψιν ότι κατά κανόνα η προς τον τρίτο επίδοση προηγείται⁶².

Υποστηρίχθηκε ότι με την εν λόγω ερμηνεία εντάσσεται επιτυχέστερα η ανωτέρω αναφερθείσα τροποποίηση του ν.δ. 958/1971 στο σύστημα επιβολής της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου⁶³. Άλλωστε, η διαφορετική μεταχείριση των δύο επιδόσεων θα απαιτούσε τη σχετική μεταβολή στο άρθρο 983 παρ.1 ΚΠολΔ παράλειψη που δεν μπορεί να αποδοθεί σε αμέλεια. Η ρύθμιση του 983 παρ.2ΚΠολΔ , όπως υποστηρίζεται είχε σκοπό να εντάξει τη ρύθμιση του εμπροθέσμου της επιδόσεως (στον καθού) στους κανόνες της δικονομικής ακυρότητας του ΚΠολΔ ώστε να υπάρξει ενοποίηση συνεπειών με άλλες μορφές

⁵⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π. , σελ.753/ Μάζης Π., Μερικές σκέψεις για την κατάσχεση σε χέρια τρίτου (και ιδιαίτερα σε Τράπεζα ως Τρίτη), ΔΕΕ (5)1997.455 (459)

⁶⁰ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π. , σελ.753

⁶¹ Μάζης Π., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεων Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.251

⁶² Βλ. αναλυτικά Μάζης Π., Μερικές σκέψεις για την κατάσχεση σε χέρια τρίτου (και ιδιαίτερα σε Τράπεζα ως Τρίτη), ΔΕΕ (5)1997.455

⁶³ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π. , σελ.753

κατασχέσεως (955 , 995 ΚΠολΔ), όχι όμως να καταργήσει την επίδοση στον καθού ως συστατικό στοιχείο της κατασχέσεως στα χέρια του τρίτου.

Περαιτέρω, κατά την άποψη αυτή που επιβάλλει τη διπλή επίδοση, ως στοιχείο του υποστατού, τονίζεται ότι ναι μεν υπάρχει όπως αναφέρθηκε *arrestatorium* από την επίδοση στον τρίτο, και *inhibitorium* από την επίδοση στον καθού η εκτέλεση οφειλέτη, ωστόσο, αυτές πρέπει να νοηθούν ως δύο ξεχωριστές συνέπειες που μεμονωμένα δε μπορούν να καταστήσουν τη δέσμευση πλήρη. Η πλήρης δέσμευση της κατασχεθείσας απαιτήσεως προϋποθέτει συνάρθρωση των δύο αυτών εννόμων συνεπειών, η οποία πραγματοποιείται όταν έχουν διενεργηθεί και οι δύο αυτές επιδόσεις, γεγονός που μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι και η επίδοση στον καθού αποτελεί προϋπόθεση του υποστατού της κατασχέσεως.⁶⁴

Η εν λόγω άποψη όπως υποστηρίζεται καταλήγει σε τελολογικά σκοπιμότερες λύσεις.⁶⁵ Μόνο με τον τρόπο αυτό μπορεί ως λέγεται “να επέλθει η τέλεια νομική δέσμευση της απαιτήσεως και να εκδηλωθεί με πληρότητα η δεσμευτική ενέργεια της κατασχέσεως , σύμφωνα με το άρθρο 984 παρ.1 και 2 ΚΠολΔ.”⁶⁶ Περαιτέρω ανταποκρίνεται, όπως έχει εύστοχα υποστηριχθεί⁶⁷ στις παραστάσεις του σκοπού της πλειοψηφίας των μελών της Αναθεωρητικής Επιτροπής⁶⁸ , η οποία προκειμένου να αποτρέψει τις συμπαιγνίες μεταξύ του καθού και του τρίτου εις βάρος του κατασχόντος δανειστή αποφάσισε να συνδέσει το υποστατό της κατάσχεσης με την προς αμφοτέρους επίδοση του κατασχετηρίου (1047 παρ.1 ΚΠολΔ), και από την άλλη πλευρά δε να εξαρτήσει τις σε βάρος του καθού η εκτέλεση και του τρίτου οφειλέτη απαγορεύσεις από την προς ένα έκαστον εξ αυτών και ανεξαρτήτως της προς τον έτερο επίδοσης του κατασχετηρίου(1048 παρ.1 και 2 ΚΠολΔ/1968).

Η θεωρία πάντως τονίζει ότι ο νομοθέτης στο πλαίσιο του συστήματος της διπλής επίδοσης ακριβώς για να αποφύγει τις συμπαιγνίες μεταξύ τρίτου και οφειλέτη κατά το ενδιάμεσο χρονικό διάστημα από την πρώτη ως τη δεύτερη επίδοση προβλέπει τα σχετικά στο 984 ΚΠολΔ και επιβάλλει τις συνέπειες της κατασχέσεως ήδη προ της ολοκλήρωσής της με την τέλεση των δύο αυτών επιδόσεων.⁶⁹ Από το σύστημα αυτό προκύπτει συγχρόνως ότι κρίσιμος χρόνος κατά τον οποίο πρέπει να κρίνεται η ιδιότητα του καθού η κατάσχεση ως δανειστή και του τρίτου ως οφειλέτη, όπως και η κυριότητα του καθού η κατάσχεση στο κινητό που κατάσχεται στα χέρια του τρίτου, είναι ο χρόνος κατά τον οποίο πραγματοποιείται η πρώτη επίδοση στον καθού ή στον τρίτο. Διαφορετικά και οι συνέπειες του άρθρου 984 ΚΠολΔ δε μπορούν να είναι νοητές.⁷⁰

Επίσης, τονίστηκε υπό το προϋπάρχον καθεστώς, ότι αν γίνει δεκτή η αντίθετη γνώμη ανησυχίες μπορούν να εκφραστούν ως προς το κατά πόσο υπάρχει κίνδυνος για τον καθού να απωλέσει την προθεσμία για την άσκηση της ανακοπής κατά της επισπευδόμενης σε

⁶⁴ Τσικρικάς Δ., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.237

⁶⁵ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π. , σελ.754

⁶⁶ Τσικρικάς Δ., Ζητήματα από την επίδοση πράξεων της αναγκαστικής εκτελέσεως, σελ.267

⁶⁷ Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (130)

⁶⁸ Πρακτικά Αναθεωρητικής Επιτροπής, σελ.452-453

⁶⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π.,ό.π.,σελ.755

⁷⁰ Γέσιου-Φαλτσή Π.,ό.π.,σελ.755 (ειδικώς υποσημείωση 522)

βάρος του εκτέλεσης (933 ΚΠολΔ), εφόσον δεν του έχει κοινοποιηθεί ακόμα το κατασχετήριο.⁷¹ Στο πλαίσιο αυτό υποστηρίζεται ότι η νέα ρύθμιση του 934 ΚΠολΔ (Ν.4335) ενισχύει τη θέση ότι για την ολοκλήρωση της κατασχέσεως απαιτείται και η επίδοση στον καθ'ού, αφού η προθεσμία αυτή οριοθετείται με την επίδοση του κατασχετηρίου στον καθ'ού.⁷²

• ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΕΚΔΟΧΩΝ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αρχικά, η λύση που απαιτεί διπλή επίδοση για το υποστατό της κατάσχεσης, ενώ αντιλαμβάνεται μόνο την εμπρόθεσμη κατ'άρθρο 983 παρ.2 ΚΠολΔ επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου στον καθ'ού ως προϋπόθεση του κύρους της κατάσχεσης, εγείρει ζητήματα.⁷³ Από τη δικονομική θεωρία, γνωρίζουμε ότι ανυπόστατη χαρακτηρίζεται η διαδικαστική πράξη όταν λείπουν ένα ή περισσότερα από τα συνθετικά στοιχεία που συγκροτούν τη μορφή της συγκεκριμένης διαδικαστικής πράξης⁷⁴. Οι ανυπόστατες διαδικαστικές πράξεις αυτοδικαίως δεν επιφέρουν καμία έννομη συνέπεια. Ωστόσο, η διάταξη του 984 παρ.2 ΚΠολΔ προσδίδει στην επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο έννομες συνέπειες ακόμη και αν δεν έχει γίνει ακόμη η επίδοση στον καθ'ού. Οπότε στο συγκεκριμένο σημείο ερωτάται ευλόγως πώς είναι δυνατόν ο ίδιος ο νόμος να προσδίδει συνέπειες σε μια πράξη που κατά την εν λόγω άποψη (εφόσον συναπαρτίζεται και από τις δύο επιδόσεις ισотίμως, ελλείψει της μίας) είναι ανυπόστατη.⁷⁵

Επιπλέον, σχετικά με τις αδυναμίες της εν λόγω άποψης, σημειώνεται ότι υπάρχει από την άλλη πλευρά το ενδεχόμενο να μην επέρχονται οι συνέπειες για τον τρίτο που ορίζονται στο άρθρο 984 παρ.2 ΚΠολΔ μέχρις ότου επιδοθεί το κατασχετήριο έγγραφο και στον καθ'ού η εκτέλεση (που μπορεί κατ'άρθρον 983 παρ.2 ΚΠολΔ, μέχρις ότου επιδοθεί μέσα σε οκτώ μέρες από την επίδοση στον τρίτο). Επίσης, αν ο δανειστής επιδώσει το κατασχετήριο στον τρίτο και στη συνέχεια επιδώσει στον καθ'ού εντός οκτώ ημερών, αυτό σημαίνει ότι ο καθ'ού η εκτέλεση έχει στη διάθεσή του οκτώ μέρες από την επίδοση στον τρίτο για να διαθέσει νομίμως το κατασχεθέν, ματαιώνοντας έτσι κατ'αποτέλεσμα την

⁷¹ Γέσιου-Φαλσή Π., ό.π.,σελ.942, υπό το καθεστώς προ του 4335/2015 βλ. ειδικώς υποσημ.1496 “(Η λύση αυτή εξασφαλίζει τον καθ'ού, διότι) η δεκαπενθήμερη προθεσμία (εννοείτ. του 934 ΚΠολΔ) δε μπορεί να αρχίσει να τρέχει αν δεν έχει λάβει γνώση και ο καθ'ού για την επιβολή της κατασχέσεως με επίδοση και προς αυτόν. Αν προηγηθεί η επίδοση στον καθ'ού (περίπτωση ασυνήθιστη στην πράξη), ο καθ'ού θα έχει ακόμα ευρύτερο χρονικό περιθώριο.”

⁷² Ορφανίδης Γ., Η αναστολή εκτελέσεως για ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων μετά το ν. 4335/2015, σελ.62 (υποσημ.133)

⁷³ Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (130)

⁷⁴ Μπέης Κ., ΠολΔ 159.Ισχυρές και ανίσχυρες διαδικαστικές πράξεις, σημ.6.3 και ειδικώς σημ.6.3. όπου αναφέρεται “ Τα συνθετικά στοιχεία είναι εκείνα που συγκροτούν την κρίσιμη διαδικαστική πράξη. Αν συντρέξουν όλα τα στοιχεία αυτά, τότε, αυτόματα και αυτοδικαίως, προκαλούνται οι έννομες συνέπειες της κρίσιμης διαδικαστικής πράξης. Έτσι λχ η κατάσχεση κινητού πράγματος στα χέρια του οφειλέτη γίνεται “δια της υπό του δικαστικού επιμελητού αφαιρέσεως του πράγματος, συντασσομένης περί τούτου εκθέσεως” (954 § 1) και με την παράδοση του “υπο του δικαστικού επιμελητού εις μεσεγγυούχον προς φύλαξιν” (956 § 1). Αν γίνουν όλα αυτά, τότε ολοκληρώθηκε η αναγκαστική κατάσχεση και επέρχονται αυτόματα και αυτοδικαίως οι έννομες συνέπειές της, όπως είναι η απαγόρευση της δεύτερης αναγκαστικής κατάσχεσης “αναγκαστικώς κατεσχημένων ήδη κινητών πραγμάτων” (958 § 2). Αν λοιπόν ο δικαστικός επιμελητής αφαιρέσει από την κατοχή κάποιου προσώπου ένα ηλεκτρικό ψυγείο και δε συντάξει σχετικώς κατασχετήρια έκθεση, τότε η φαινόμενη κατάσχεση είναι ανυπόστατη.”

⁷⁵ Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (130)

αναγκαστικής εκτέλεση.⁷⁶ Τίθεται λοιπόν, το ζήτημα κατά πόσο μπορεί να γίνει λόγος για “εντελή νομική δέσμευση του κατασχόμενου αντικειμένου,, εφόσον ο νόμος στο 984 ΚΠολΔ αναφέρεται αφενός στις συνέπειες της κατάσχεσης που συνδέονται με την επίδοση στον καθού η εκτέλεση (984 παρ.1) και εν συνεχεία στην επόμενη παράγραφο στις συνέπειες που αφορούν τον τρίτο οφειλέτη από την επίδοση του κατασχετηρίου σ’ αυτόν, καταλείπει δε μεταξύ αυτών των δύο επιδόσεων και ένα κενό χρονικό διάστημα 8 ημερών (983 παρ.2 ΚΠολΔ).

Επομένως, μας προβληματίζει εν προκειμένω η περίπτωση της πιθανής εκχώρησης της κατασχόμενης απαίτησης (445 ΑΚ) κατά τη διάρκεια του διαστήματος αυτού. Συγκεκριμένα, αν μέσα στο οκταήμερο, από την κοινοποίηση στον τρίτο, ο καθ’ού, επειδή έχει ειδοποιηθεί από τον τρίτο εκχωρήσει την απαίτηση, τότε η εν λόγω εκχώρηση είναι έγκυρη διότι ο εκχωρητής (εν προκειμένω ο έχων την ιδιότητα του καθού η κατάσχεση οφειλέτης) διατηρεί την προς τούτο εξουσία διάθεσης. Και αυτό διότι κατά τη διατύπωση του 984 παρ.1 ΚΠολΔ η τελευταία του αφαιρείται μόνο μετά την προς αυτόν επίδοση του κατασχετηρίου.⁷⁷ Από την άλλη πλευρά, ο τρίτος (ο οποίος υπέχει τη θέση του εκχωρούμενου οφειλέτη στην έννομη σχέση της εκχώρησης) συνεχίζει να καλύπτεται από τη ρύθμιση του 984 παρ.2 ΚΠολΔ χωρίς βέβαια αυτό να επηρεάζει το κύρος της εκχώρησης. Επομένως, στο νομικό πεδίο η κατάσταση εξελίσσεται ως εξής: υπάρχει μία εκχώρηση της απαίτησης από τον αρχικό δανειστή –εν προκειμένω τον καθού η κατάσχεση οφειλέτη, σε κάποιο άλλο πρόσωπο το οποίο και θα καταστεί νέος δανειστής της απαίτησης που έχει ο καθού έναντι του τρίτου. Και η εν λόγω εκχώρηση είναι μεν έγκυρη, ωστόσο έτσι όπως έχει διαμορφωθεί η κατάσταση υπάρχει πλέον και νόμιμη αντικειμενική αδυναμία πληρωμής για τον τρίτο οφειλέτη ο οποίος δε δικαιούται να καταβάλλει στον εκδοχέα το ποσό της εκχωρούμενης απαίτησης, ο δε εκδοχέας δε μπορεί να απαιτήσει από τον τρίτο την καταβολή του εν λόγω ποσού (984 παρ.2 ΚΠολΔ).⁷⁸ Επομένως, εφόσον η συμβατική εκχώρηση που λαμβάνει χώρα εντός του χρόνου που μεσολαβεί από την επίδοση στον τρίτο μέχρι την επίδοση στον καθ’ού είναι έγκυρη, τότε η νόμιμη εκχώρηση που προβλέπεται στο 988 παρ.1 ΚΠολΔ είναι αδύνατον να χωρήσει: η απαίτηση που εκχωρήθηκε έχει ήδη αποσπασθεί από την περιουσία του καθού και έχει περιέλθει πλέον σε πρόσωπο ξένο προς την έννομη σχέση και διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης, επομένως η υποκατάσταση του κατασχόντος στη θέση του καθού ως εκ του νόμου εκδοχέα πλέον δεν είναι δυνατό να λάβει χώρα.^{79 80}

⁷⁶ Καλαβρός Κ., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Διατύπωση Πορισμάτων σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.446

⁷⁷ Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (130)

⁷⁸ Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (130-131)

⁷⁹ Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (131)

⁸⁰ Πρβλ. όμως Γέσιου-Φαλτσή, ό.π., σελ.754 όπου τονίζεται ότι “Η ερμηνεία αυτή (δηλ. αυτή που απαιτεί μία επίδοση για το υποστατό) καταλήγει σε αντινομία όταν εκχωρείται έγκυρα σε τρίτο πρόσωπο η απαίτηση, πριν από την επίδοση του κατασχετηρίου στον καθού (984 παρ.1 ΚΠολΔ), ενώ έχει γίνει ήδη επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο και έχει επομένως, σύμφωνα με αυτήν, ολοκληρωθεί η κατάσχεση. Διότι τότε, σύμφωνα με την άποψη αυτή, αφενός θα υπάρχει ολοκληρωμένη και υποστατή κατάσχεση, αφετέρου όμως η κατάσχεση αυτή δε θα έχει αντικείμενο, διότι ο καθού η εκτέλεση δεν θα είναι πλέον ο δικαιούχος της απαιτήσεως.”

Όσα ειπώθηκαν ανωτέρω, ισχύουν βεβαίως και στην περίπτωση που θα επιβαρυνθεί το αντικείμενο της κατάσχεσης με ενέχυρο ή επικαρπία. Διότι, ναι μεν η νόμιμη εκχώρηση του 988 παρ.1 ΚΠολΔ, εδώ σαφώς μπορεί να λάβει χώρα, κατά πάσα πιθανότητα απαξιώνεται όμως το ουσιαστικό της περιεχόμενο, διότι ο ενεχυρούχος δανειστής θα αποκτήσει προνόμιο έναντι του κατασχόντος (976 αρ.2 ΚΠολΔ), ο δε επικαρπωτής θα έχει δικαίωμα κάρπωσης της απαίτησης και μετά την προς τον κατασχόντα νόμιμη εκχώρησή της (1179 ΑΚ).

Τούτων δεδομένων, τίθεται εν αμφιβόλῳ κατά πόσο εν τέλει υπηρετείται ο σκοπός του νομοθέτη, δηλαδή ο ακριβής προσδιορισμός της έναρξης των συνεπειών της κατάσχεσης και η αποφυγή καταδολιεύσεων, μπορεί δε να υποστηριχθεί ότι η εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων αντιθέτως μπορεί να οδηγήσει σε αποτελέσματα που και την κακοπιστία προάγουν, και εντελώς ασυμβίβαστα με τον ως άνω σκοπό είναι⁸¹. Επομένως, στο πλαίσιο αυτό έχει προταθεί η υπέρβαση του γλωσσικού ορίου των δύο αυτών παραγράφων ώστε αφενός να αρθεί η συστηματική-τελολογική αντίφαση την οποία αυτές εγκλείουν, αφετέρου δε να αποτελέσουν το κατάλληλο μέσο προς εξυπηρέτηση του εγγενούς ρυθμιστικού τους σκοπού, δηλ. στην πλήρη δέσμευση του κατασχόμενου περιουσιακού στοιχείου προς εξασφάλιση της εκτελούμενης απαίτησης του κατασχόντος δανειστή.⁸² Επομένως, βάσει της ανωτέρω τελολογικής θεώρησης της εξεταζόμενης ρύθμισης των δύο πρώτων παραγράφων του 984 ΚΠολΔ – πολύ εύστοχα εκπρόσωπος της θεωρίας διατυπώνει το ερώτημα “ποιού γενικότερου σκοπού η ρύθμιση του άρθρου 984 αρ.1 και 2 ΚΠολΔ αποτελεί το μέσον και ποίου ειδικότερου μέσου αποτελεί το σκοπό”⁸³ - προτείνεται η διορθωτική ερμηνεία βάσει της οποίας : η κατάσχεση αποκτά υπόσταση με μόνη την προς τον τρίτο επίδοση του κατασχετηρίου (983 παρ.2 ΚΠολΔ), οπότε και αναπτύσσει το σύνολο του αναγκαστικού δικαίου εννόμων συνεπειών της, μεταξύ των οποίων και την απαγόρευση της διάθεσης του κατασχεθέντος αντικειμένου εκ μέρους του καθού η κατάσχεση οφειλέτη⁸⁴. Βάσει αυτής της άποψης επανερχόμαστε στην πρώτη εκδοχή και θα πρέπει να δεχτούμε ότι η κατάσχεση θα πρέπει να αποκτά υπόσταση με μόνη την επίδοση στον τρίτο του κατασχετηρίου (983 παρ.2 ΚΠολΔ), οπότε και θα αναπτύξει το σύνολο των συνεπειών της, μεταξύ των οποίων και την απαγόρευση της διάθεσης του κατασχεθέντος αντικειμένου εκ μέρους του καθού η κατάσχεση οφειλέτη. Με τον τρόπο αυτό θα αποτραπεί ο κίνδυνος να προβεί ο τελευταίος, ειδοποιούμενος τυχόν από τον τρίτο, στην εκχώρηση ή την επιβάρυνση της κατασχεθείσας απαίτησης, στην εκποίηση του κατασχεθέντος κλπ.⁸⁵

Ωστόσο, ναι μεν η εν λόγω λύση φαίνεται πράγματι να καινοτομεί και να καλύπτει το ζητούμενο (την παγιοποίηση της κατασχετέας απαίτησης προς το σκοπό ικανοποίησης του κατασχόντος δανειστή) δε μπορούμε όμως να παραβλέψουμε σε καμία περίπτωση την κατωτέρω βασική της αδυναμία: Η άποψη ότι αρκεί μόνη η επίδοση στον τρίτο για να επέλθουν οι συνέπειες της κατάσχεσης εκκινεί από μια συγκεκριμένη υπόθεση εργασίας, δηλ. ότι προηγείται η επίδοση στον τρίτο και ακολουθεί η επίδοση στον οφειλέτη (ή η

⁸¹ Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (130)

⁸² Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (130)

⁸³ Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (130)

⁸⁴ Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (130) (βλ.επε εκεί υποσημ 26)

⁸⁵ Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (131)

επίδοση αυτή δε διενεργείται καν). Ωστόσο, αν αυτή η βάση ανατραπεί τα αποτελέσματα είναι και πάλι ασύμφορα. Αν υποθέσουμε δηλ. ότι το κατασχετήριο επιδοθεί πρώτα στον οφειλέτη και στη συνέχεια στον τρίτο, τότε επί υιοθετήσεως της προτεινόμενης ανωτέρω διορθωτικής ερμηνείας του 983 παρ.2 ΚΠολΔ, οι συνέπειες της κατάσχεσης έναντι του τρίτου κατ'άρθρο 984 παρ.2 ΚΠολΔ θα καθυστερούν να επέλθουν⁸⁶.

Αλλά και περαιτέρω, η λύση της διορθωτικής ερμηνείας σε ένα ίσως ατυχές πλην όμως σαφές γράμμα του νόμου (και αυτό αφορά τόσο το 983 παρ.2 όσο και το 984 παρ.1 και 2 ΚΠολΔ) μπορεί να επιφέρει ρήγμα σε όλο το σύστημα προστασίας του οφειλέτη, εις βάρος του οποίου επέρχονται οι συνέπειες χωρίς να έχει λάβει γνώση, και χωρίς δυνατότητα εννόμου προστασίας. Για το λόγο αυτό ίσως παρά της αδυναμίας της, η αντίθετη άποψη θα πρέπει να θεωρηθεί ορθότερη, και να θεωρήσουμε δηλ. ότι η κατάσχεση εις χείρας τρίτου συντελείται και με τις δύο επιδόσεις, και απλώς η εμπρόθεσμη εντός οκτώ ημερών επίδοση στον καθού αποτελεί στοιχείο του κύρους και εντεύθεν αν παραλειφθεί επέρχεται ακυρότητα. Σε κάθε περίπτωση ωστόσο, τα προβλήματα που θίξαμε ανωτέρω συνεχίζουν να υπάρχουν οπότε καλείται ο νομοθέτης να επιληφθεί των αντινομιών που υπάρχουν στις δύο αυτές διατάξεις.⁸⁷

Πάντως πέραν της εν λόγω αντιπαράθεσης, και πέραν της άποψης υπέρ της οποίας τασσόμαστε στο πλαίσιο της μελέτης και στην οποία θα επανέλθουμε και κατωτέρω, είναι γεγονός ότι μέχρι τώρα η άποψη ότι για το υποστατό της κατάσχεσης απαιτείται η επίδοση του κατασχετηρίου μόνο στον τρίτο ενώ η επίδοση αυτού στον καθού αποτελεί μόνο στοιχείο του κύρους της κατάσχεσης, ανεξαρτήτως της ορθότητάς της αποτελεί την κρατούσα σε θεωρία και νομολογία άποψη.⁸⁸

⁸⁶ Καλαβρός Κ., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Διατύπωση Πορισμάτων σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.446-447

⁸⁷ Καλαβρός Κ., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Διατύπωση Πορισμάτων σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.447

⁸⁸ Μπέης Κ., Η εκτελεστική διαδικασία σε περίπτωση πολλαπλής κατασχέσεως στα χέρια τρίτου και καταφατικής δηλώσεως του τρίτου, Παρατηρήσεις στην ΜΠρωτΑθ 11410/1976, Δ 1978.562(567)/Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1320-1321(παρ.448α) και 1321 επόμ.(παρ.448β) / Το αυτό παρατηρεί και Μιχαηλίδου Χ., Η άμυνα κατά της εκτέλεσης, σελ.297 (βλ. υποσημ.1448 με τις εκεί παραπομπές)/ Νομολογία: ΑΠ 197/2005, ΕλλΔνη 2006.478 /ΕφΑθ 6281/2007, ΕλλΔνη 2008.851

3. ΟΙ ΕΝΝΟΜΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΠΟΛΔ

Ως προς το ειδικότερο περιεχόμενό τους οι συνέπειες της κατάσχεσης θα πρέπει να διακριθούν ανάλογα με το αν αναφέρονται στον καθού η κατάσχεση στον τρίτο οφειλέτη ή και στον ίδιο το κατασχόντα δανειστή.

3.1. ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΑΘΟΥ Η ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ ΟΦΕΙΛΕΤΗ

3.1.1. Η ΑΡΣΗ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΙΣΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Όπως ορίζει το 984 παρ.1 ΚπολΔ στο πρώτο εδάφιο, η κατάσχεση στα χέρια τρίτου έχει ως άμεση συνέπεια ότι το αντικείμενο που έχει κατασχεθεί αφαιρείται από την εξουσία διάθεσης του καθού η εκτέλεση. Πρόκειται δε για συνέπεια που συναντούμε τόσο στο πλαίσιο της κατάσχεσης της κινητής περιουσίας του οφειλέτη, όσο και στο πλαίσιο της κατάσχεσης ακίνητης περιουσίας του, όπως αυτή διαγράφεται στα άρθρα 958 παρ.1 ΚπολΔ και 997 παρ.1⁸⁹, έχουσα την ίδια τελολογία με αυτές, δηλαδή για ρύθμιση που στοχεύει και αυτή στην νομική δέσμευση του αντικειμένου και περαιτέρω την ικανοποίηση των δανειστών του καθ'ού η κατάσχεση.⁹⁰

Είναι ευνόητο φυσικά ότι στην έννοια της περιουσίας που είναι δεκτική κατασχέσεως στα χέρια τρίτου εμπίπτουν οι μη εξαρτώμενες από αντιπαροχή ενοχικές απαιτήσεις του καθού των οποίων το αντικείμενο είναι χρηματικό ή συνίσταται στην μεταβίβαση της κυριότητας ενσώματου κινητού πράγματος, καθώς και ενσώματα κινητά πράγματα τα οποία βρίσκονται στην κατοχή τρίτου, ο οποίος αρνείται να παραιτηθεί της κατοχής και να τα παραδώσει (982 παρ.1 α και β ΚΠολΔ). Επιπλέον, να σημειωθεί ότι⁹¹ στοιχεία της υπέγγυας περιουσίας, επί της οποίας απαγορεύεται η μεταβολή υφισταμένου δικαιώματος του καθού θεωρούνται και οι κινητές αξίες και τα λοιπά χρηματοπιστωτικά μέσα που τηρούνται σε ασώματη μορφή και εκποιούνται μέσω του χρηματιστηρίου ή άλλης ημεδαπής χρηματαγοράς, καθώς και το δικαίωμα εξαγωγής μεριδίων οργανισμών συλλογικών επενδύσεων (991Α και 991Β ΚΠολΔ).

Απαγορεύεται λοιπόν, καταρχήν η επιχείρηση πράξεων, συνήθως δικαιοπραξιών, οι οποίες έχουν ως βασική συνέπεια την άμεση και επί τα χείρω μεταβολή υφιστάμενου δικαιώματος του καθού επί της κατασχεθείσας περιουσίας. Οι περιπτώσεις αυτές συστηματοποιούνται ευστόχως από εκπρόσωπο της θεωρίας⁹², και κατά τούτον η απαγορευμένη ουσιαστική μεταβολή μπορεί να συνίσταται :

-Πρώτον, στην απαγόρευση μεταβίβασης, ολικής ή μερικής, του κατασχεθέντος και της επερχόμενης μέσω αυτής μεταφορικής κτήσης του κατασχεθέντος δικαιώματος. Είναι φανερό ότι όταν αντικείμενο της κατασχέσεως είναι απαιτήσεις (982 παρ.1^α ΚπολΔ) η απαγόρευση θα αφορά κατά κύριο λόγο την εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης (455

⁸⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.763

⁹⁰ Μπρίνιας Ι., ό.π., παρ.452, σελ.1348

⁹¹ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (134)

⁹² Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(134)

ΑΚ),⁹³ ενώ αν πρόκειται για κατάσχεση κινητού πράγματος (982 παρ.1β ΚπολΔ) θα αφορά παραχώρηση της κυριότητας του κατασχεθέντος.

-Δεύτερον, στην απαγόρευση ολικής ή μερικής και πάλι, επιβάρυνσης και της εντεύθεν επερχόμενης παράγωγης δημιουργικής κτήσης αποσπώμενων εξουσιών εκ του κατασχεθέντος δικαιώματος, όπως για παράδειγμα στην απαγόρευση σύστασης εμπράγματος δικαιώματος επικαρπίας ή στην παροχή της εμπράγματης ασφάλειας του ενεχύρου επί του κατασχεθέντος⁹⁴

-Τρίτον, στην ποσοτική ή ποιοτική αλλοίωση του κατασχεθέντος δικαιώματος κατά το αντικείμενο και το περιεχόμενό του, όπως για παράδειγμα σε ανανέωση της ενοχής με αφαίρεση της υφιστάμενης ποινικής ρήτηρας ή στη χορήγηση προθεσμίας προς εξόφληση της κατασχεθείσας απαίτησης⁹⁵

-Τέταρτον, στην ολική ή μερική απόσβεση του κατασχεθέντος δικαιώματος, λχ με την είσπραξη της κατασχεθείσας απαίτησης ή τον συμψηφισμό αυτής, με την άφεση χρέους, στερητική αναδοχή χρέους, τον συμβιβασμό⁹⁶ κλπ,⁹⁷

Και

-Πέμπτον, την παραίτηση από τυχόν εμπράγματα εξασφαλίσεις του κατασχεθέντος δικαιώματος. Εδώ, θα μπορούσαμε να κατατάξουμε για παράδειγμα την παραίτηση από το δικαίωμα του ενεχύρου με το οποίο ασφαρίζεται ήδη η κατασχεθείσα απαίτηση.⁹⁸

Δεν είναι όμως απαγορευμένες ενέργειες που δεν επιφέρουν μείωση, καθόσον με αυτές διατηρείται η κατάσταση ή διασφαλίζεται η υπόσταση ή αναβιβάζεται η αξία του κατασχεθέντος αντικειμένου, όπως για παράδειγμα συμφωνία για την καταβολή τόκων όταν η οφειλή είναι άτοκη. Άλλο είναι το ζήτημα βέβαια αν οι εν λόγω μεταγενεστέρως οφειλόμενοι τόκοι περιλαμβάνονται στην κατάσχεση.⁹⁹ Επιπλέον, είναι αδιάφορη η αιτία της επιχειρούμενης ουσιαστικής μεταβολής -επαχθής ή χαριστική (πχ αδιάφορο αν πρόκειται για πώληση, ανταλλαγή, δωρεά, εισφορά κατά κυριότητα σε εταιρία.)¹⁰⁰

Βάσει της ρητής διάταξης του 984 παρ.1 ΚΠολΔ χρόνο ενάρξεως της απαγορεύσεως αποτελεί το χρονικό σημείο της επίδοσης του κατασχετηρίου στον καθ'ού, ακόμη και αν αυτό δεν έχει επιδοθεί ακόμα στον τρίτο. Τελολογία της ρύθμισης είναι σαφώς να αποτρέψει τυχόν συμπαιγνία μεταξύ του καθ'ού και του τρίτου σε βάρος του επισπεύδοντος δανειστή αποκλείοντας την έγκυρη διάθεση του υπό κατάσχεση

⁹³ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.763

⁹⁴ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (134)

⁹⁵ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (134)

⁹⁶ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.764/ Μπρίνιας Ι., ό.π., όπου αναφερόμενος στον συμψηφισμό στο πλαίσιο βέβαια των συνεπειών προς τον τρίτο, με επιχείρημα όμως που αφορά και την εν προκειμένω εξεταζόμενη περίπτωση "Εις την ερμηνεία ταύτη οδηγούμεθα δια του σκοπού της κατασχέσεως συνισταμένου εις την ικανοποίηση του κατασχόντος δανειστού διά της κατασχεθείσης απαιτήσεως και όχι δια του ανταλλάγματος του συμβιβασμού " (σελ.1354, παρ.454)

⁹⁷ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(134)

⁹⁸ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(135)

⁹⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.764

¹⁰⁰ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(135)

αντικειμένου από τον καθού η εκτέλεση, πρό της ολοκλήρωσης της διαδικασίας της αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας τρίτου με την επίδοση του κατασχετηρίου (και) στον τρίτο.¹⁰¹¹⁰² Να τονίσουμε βέβαια ότι στην πράξη η επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο κατά κανόνα προηγείται ή γίνεται συγχρόνως με εκείνη που αφορά τον καθού η εκτέλεση, η ρύθμιση αυτή μπορεί επομένως να αποκτήσει πρακτική σημασία στις εξαιρετικές εκείνες περιπτώσεις, όπου ο επισπεύδων δανειστής θα επιλέξει να επιδώσει το κατασχετήριο πρώτα στον καθού η εκτέλεση (κάτι που βεβαίως έχει δικαίωμα να πράξει).

Αν δεχτούμε επομένως ότι η κατάσχεση εις χείρας του τρίτου συντελείται με μόνη την επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο, η κατ'άρθρον 984 παρ.1 ΚΠολΔ έναρξη της απαγόρευσης διαθέσεως έναντι του καθ'ού, όταν προηγείται η επίδοση σ'αυτόν τελεί προδήλως υπό την νόμιμη (διαλυτική) αίρεση της μη επίδοσης του κατασχετηρίου στον τρίτο. Η δε εμβέλεια της απαγόρευσης διαθέσεως (984 παρ.2 ΚΠολΔ) σε βάρος του τρίτου από της επιδόσεως του κατασχετηρίου, ακόμη και ενόσω δεν έχει γίνει η επίδοση στον καθ'ού καθιστά άνευ εννόμου σημασίας κάθε τυχόν διάθεση του κατασχεθέντος από τον καθ'ού, ώστε να μπορεί πρακτικώς να λεχθεί ότι από της επιδόσεως στον τρίτο ισχύει απαγόρευση διαθέσεως του κατασχεθέντος (πχ εκχωρήσεως της κατασχόμενης απαίτησης) και εις βάρος του καθ'ού¹⁰³. Και ναι μεν η εκδοχή αυτή,¹⁰⁴ όπως αναφέραμε και ανωτέρω, εξυπηρετεί μεν το εγγενή ρυθμιστικό σκοπό της διάταξης, που συνίσταται στην πλήρη και αμφιμερή δέσμευση του κατασχόμενου περιουσιακού στοιχείου, προς εξασφάλιση της εκτελούμενης απαίτησης του κατασχόντος δανειστή, από την άλλη πλευρά όμως η αντίρρηση που εκφράζεται εν προκειμένω δεν μπορεί να μην προβληματίσει. Και η εν λόγω αντίρρηση βασίζεται στο γεγονός ότι με τον τρόπο αυτό δεχόμαστε συνέπειες της κατασχέσεως για τον καθ'ού η εκτέλεση, χωρίς αυτός να έχει λάβει γνώση ότι έχει συντελεστεί η κατάσχεση (με την επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο). Ποιές είναι οι συνέπειες αυτές; Απαγόρευση διαθέσεως στον καθ'ού δίχως να του έχει επιδοθεί ακόμη το κατασχετήριο. Αυτό σημαίνει περαιτέρω ότι κατά την οκταήμερη προθεσμία του 983 παρ.2 ΚΠολΔ μπορεί ο καθ'ού να διαθέτει καλόπιστα το αντικείμενο της κατασχέσεως ενόσω δε γνωρίζει ότι έχει συντελεστεί η κατάσχεση, ωστόσο η παροχή του θα είναι αδύνατη. Αυτό σημαίνει επιπλέον, ότι ο καθ'ού θα υφίσταται τελικά τις συνέπειες της αδυναμίας παροχής. Ο τρίτος προς τον οποίο έγινε η άκυρη διάθεση και ο οποίος δε προστατεύεται κατά το σύστημα του ΚΠολΔ, ακόμη και όταν είναι καλόπιστος θα έχει προφανώς δικαιώματα.

¹⁰¹ Γέσιου-Φαλτσή, ό.π., σελ.766

¹⁰² Να σημειωθεί ότι υπό την αρχική μορφή της, η διάταξη επέβαλε απαγόρευση διαθέσεως για τον καθού η εκτέλεση, που άρχιζε από την επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο (ΣχΠολΔικ άρθρο 78). Παράλληλα υπήρχε υποχρέωση επίδοσης του κατασχετηρίου στον οφειλέτη με ποινή ακυρότητας μέσα σε τρεις μέρες (78 παρ.2), οπότε αν γινόταν διάθεση σε τρίτο καλόπιστο μέσα στο χρονικό αυτό διάστημα η διάθεση αυτή προστατευόταν. Με πρόταση όμως του Γ.Ράμμου η Συντακτική Επιτροπή αναμόρφωσε τη διάταξη ορίζοντας ότι η απαγόρευση για τον καθού αρχίζει από την επίδοση σ'αυτόν του κατασχετηρίου, ακόμη και αν δεν έχει επιδοθεί προς τον τρίτο. Κατόπιν εκτενούς συζήτησης η διάταξη διατηρήθηκε και από την Αναθεωρητική Επιτροπή, η οποία προσέθεσε μόνο τη διάταξη ότι "η ευθύνη του τρίτου ρυθμίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 3", οπότε για να υπάρχει ευθύνη του τρίτου απαιτείται επίδοση του κατασχετηρίου προς αυτόν. (βλ. σχετικά ΣχΠολΔικ VIII, σελ.82/183-184 και ΠρΑνΕπ, σελ.454)

¹⁰³ Βλ. ανωτέρω υπ'αρ. 2.3."Ο τρόπος επιβολής της κατάσχεσης"/Ποδηματά Ε., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41^ο Συνέδριο της Ένωσης Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.248 (υποσημ.11)

¹⁰⁴ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (131)

Αφού η παροχή προς αυτόν είναι αδύνατη μπορεί να επικαλείται τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα. Οπότε τίθεται το ερώτημα, η εν λόγω συναίρεση των αποτελεσμάτων βοηθάει πράγματι; Πέραν της απάντησης, που σαφώς δεν είναι προφανής μπορούμε να πούμε ότι σίγουρα η άποψη αυτή δίνει τροφή για προβληματισμό και επανεξέταση θέσεων και απόψεων που έχουν επικρατήσει οριακά ως δεδομένες.¹⁰⁵

Υπό την αντίθετη εκδοχή δε, της συντέλεσης της κατάσχεσης με την επίδοση του κατασχετηρίου σε αμφοτέρους τον τρίτο και τον καθ'ού, η έναρξη απαγορεύσεως διαθέσεως έναντι εκατέρου από αυτούς, πριν λάβει χώρα η επίδοση στον έτερο, θα τελεί υπό την νόμιμη διαλυτική αίρεση της μη επίδοσης και στον έτερο.¹⁰⁶

Σημειώνεται τέλος ότι η επιβαλλόμενη με το άρθρο 984 παρ.1^α ΚΠολΔ απαγόρευση της διάθεσης πλήττει με ακυρότητα την εκ μέρους του καθού επιβαλλόμενη εκούσια διάθεση, όχι όμως και την εκ του νόμου αναγκαστική ή τη συνεπεία δικαστικής απόφασης επερχόμενη.¹⁰⁷ Επιπλέον, για την επέλευση της συνέπειας αυτής κρίσιμος είναι ο χρόνος της επίδοσης του κατασχετηρίου στον τρίτο και όχι η επόμενη μέρα αυτής.¹⁰⁸

• **ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΠΙ ΕΚΧΩΡΗΣΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ**

Ζήτημα ως προς τον ακριβή χρόνο που επέρχονται τα αποτελέσματα της ανωτέρω απαγόρευσης θα μπορούσε ενδεχομένως να τεθεί όσον αφορά στην εκχώρηση απαιτήσεων, η οποία αποτελεί και τη σπουδαιότερη πρακτικά περίπτωση στην οποία αναφέρεται η εν λόγω απαγόρευση διαθέσεως. Πρόκειται δε για θέμα που θα πρέπει να κριθεί βάσει των διδαγμάτων του ουσιαστικού δικαίου όσον αφορά την αναγγελία (460 ΑΚ) και τον χρόνο επελεύσεως των αποτελεσμάτων της εκχωρήσεως απέναντι στον οφειλέτη και στους τρίτους.¹⁰⁹

Ας εξετάσουμε όμως το εν λόγω ζήτημα πιο αναλυτικά¹¹⁰:

Όπως είναι γνωστό η σύμβαση της εκχώρησης αποτελούσα εκποιητική δικαιοπραξία υπάγεται δίχως άλλο στην απαγόρευση του άρθρου 984 παρ.1 ΚΠολΔ.¹¹¹ Συνάπτεται μεταξύ του εκχωρητή (παλαιού δανειστή) και του εκδοχέα (455 ΑΚ) δίχως να απαιτείται συναίνεση του οφειλέτη. Η συμμετοχή του οφειλέτη για την ολοκλήρωση της εκχώρησης είναι μόνο παθητική καθώς χρειάζεται να του αναγγελθεί η εκχώρηση.¹¹² Επομένως, από την αντίστροφη όψη και ο εκδοχέας αποκτά δικαίωμα ως νέος δανειστής απέναντι στον

¹⁰⁵ Γέσιου-Φαλτσή Π., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.278

¹⁰⁶ Ποδηματά Ε., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.248

¹⁰⁷ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.773/ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.136

¹⁰⁸ Γεωργιάδου Μ., Κατάσχεση στα χέρια τρίτου (ΧΙΙ), σελ.377

¹⁰⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.767

¹¹⁰ Βλ. σχετικά και Μπρίνια Ι.,ό.π.,σελ 1356-1357 (παρ.455)

¹¹¹ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1356 (παρ.455)

¹¹² Σταθόπουλος Μ., Επιτομή Γενικού Ενοχικού Δικαίου, σελ.557-558

οφειλέτη και στους τρίτους, από τη στιγμή που ο ίδιος ή ο εκχωρητής αναγγελλει την εκχώρηση στον οφειλέτη.¹¹³

Από το συνδυασμό των 984 παρ.1 ΚΠολΔ και 460 ΑΚ προκύπτει ότι αφού, ώσπου να πραγματοποιηθεί η αναγγελία, δανειστής της απαιτήσεως παραμένει απέναντι στους τρίτους (επομένως και στους δανειστές του εκχωρητή) ο εκχωρητής, οι δανειστές του μπορούν να κατάσχουν την εκχωρηθείσα απαίτησή του στα χέρια του τρίτου οφειλέτη με την επίδοση σ' αυτόν δηλ. στον εκχωρητή του κατασχετηρίου κατά το άρθρο 984 παρ.1 ΚΠολΔ. Η κατάσχεση αυτή προκαλεί πλέον την απαγόρευση διαθέσεως του 984 παρ.1 ΚΠολΔ, με αποτέλεσμα να μη μπορεί να ασκηθεί εγκύτως το δικαίωμα αναγγελίας από τον εκχωρητή –καθού η κατάσχεση ή από τον εκδοχέα, σύμφωνα με το άρθρο 460 ΑΚ.¹¹⁴ Μεταξύ δηλ. αναγγελίας και κατάσχεσης θα προτιμηθεί η πράξη που προηγήθηκε χρονικά έστω και για μόριο χρόνου.¹¹⁵

Εδώ εντάσσεται λοιπόν, η περίπτωση κατά την οποία έγινε μεν εκχώρηση (σύμβαση μεταξύ εκχωρητή και εκδοχέα) πρό της κοινοποίησής του κατασχετηρίου προς τον καθ'ού η εκτέλεση, αλλά η αναγγελία έλαβε χώρα μετά από αυτή τη κοινοποίηση, οπότε η εκχώρηση δε θα παράγει συνέπειες έναντι του κατασχόντος. Πάντως, μέχρι την κοινοποίηση του κατασχετηρίου ο τρίτος καλώς καταβάλλει στον εκδοχέα- καθού η εκτέλεση. Διότι στην περίπτωση αυτή η κατάσχεση είναι έγκυρη, εφόσον κατά το χρόνο της επίδοσης του κατασχετηρίου προς τον καθ'ού η εκτέλεση δεν είχε λάβει χώρα η αναγγελία, ώστε να αποκοπεί και για τους τρίτους ο ενοχικός δεσμός του εκχωρητή. Ο τρίτος λοιπόν θα απαλλαγεί όπως προκύπτει από 984 παρ.1,2 και 3 ΚΠολΔ, ωστόσο δε θα μπορεί να αποκλειστεί η ευθύνη του βάσει άλλων διατάξεων του ουσιαστικού δικαίου πχ 914 ή 919 ΑΚ. Ο κατασχών επίσης θα μπορεί να ζητήσει ότι κατέβαλε και με αγωγή κατά του εκχωρητή.¹¹⁶

Και το αντίστροφο όμως: δηλ. εκχώρηση που αναγγέλθηκε στον οφειλέτη από τον εκχωρητή ή τον εκδοχέα (460 ΑΚ) πριν από την επίδοση του κατασχετηρίου προς τον καθ'ού η εκτέλεση-εκχωρητή, σημαίνει ότι οι δανειστές του εκχωρητή δε μπορούν να προχωρήσουν πλέον σε κατάσχεση της απαιτήσεως αυτής.^{117 118}

¹¹³ Αναγγελία είναι η γνωστοποίηση της εκχώρησης στον οφειλέτη. Σκοπός της είναι να γνωρίζει ο οφειλέτης ποιος είναι ο δανειστής του. Πρόκειται τελικά για μία αίρεση δικαίου, αφού η αναγγελία αποτελεί όρο για να αναπτύξει η εκχώρηση ενέργεια απέναντι στον οφειλέτη και στους τρίτους (όρος του ενεργού της σύμβασης) – βλ. σχετικά Σταθόπουλο Μ., ό.π., σελ.561-562. Ωστόσο, κατ'άλλη άποψη της θεωρίας αποτελεί στοιχείο του πραγματικού της εκχωρήσεως.βλ. σχετικά Γεωργιάδη Απ., Ενοχικό Δίκαιο Γενικό Μέρος, σελ.416

¹¹⁴ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.767

¹¹⁵ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.767

¹¹⁶ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1357(παρ.455)

¹¹⁷ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1357 (παρ.455)

¹¹⁸ Πρακτικά, το ποιος δικαιούται επομένως να εισπράξει την απαίτηση θα κριθεί απλούστατα από το ποιος θα προλάβει να του κοινοποιήσει πρώτος : είτε δηλ. ο αρχικός οφειλέτης θα προλάβει να κοινοποιήσει το κατασχετήριο στον καθ'ού η εκτέλεση όποτε και θα ενεργοποιηθεί η 984 παρ.1 ΚΠολΔ και θα κινηθεί η διαδικασία κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, ή στην αντίθετη εκδοχή, αν ο εκδοχέας ως νέος δανειστής προλάβει να κοινοποιήσει την αναγγελία της εκχωρήσεως θα υπάρχει πλέον μια νέα έννομη σχέση που θα είναι ενεργή και πλέον κατάσχεση εις χείρας τρίτου δε θα

Στην αναγγελία της εκχώρησης στον καθού η εκτέλεση μπορεί να προβεί και ο κατασχών δανειστής του εκδοχέως κατ'εφαρμογή του 72 ΚΠολΔ. Η αναγγελία αυτή είναι δυνατόν να περιέχεται και στο κατασχετήριο που κοινοποιείται στον τρίτο¹¹⁹.

Περαιτέρω, και όπως θα αναλυθεί παρακάτω –ωστόσο για λόγους πληρότητας αξίζει να αναφερθεί κάπως πρωθύστερα, η κατάσχεση εις χείρας τρίτου δεν εμποδίζει την επιβολή δεύτερης ίδιας κατάσχεσης. Το γεγονός αυτό αφορά το στο παρόν σημείο εξεταζόμενο ζήτημα ως εξής: Η εκχώρηση που πιθανόν λαμβάνει χώρα μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης κατασχέσεως είναι άκυρη μόνο υπέρ του πρώτου κατασχόντος. Η παρεμβληθείσα αναγγελία υπερσχύει της μεταγενέστερης δεύτερης κατάσχεσης. Και γενικεύοντας άλλωστε, αν επεβλήθησαν περισσότερες κατασχέσεις, παρενεβλήθη δε κάποια αναγγελία, η τελευταία αυτή ενεργεί κατά των μεταγενεστέρων κατασχέσεων σύμφωνα και με τα ανωτέρω.¹²⁰

- **ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ : Η ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ ΕΠΙ ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ- ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΝΤΑΙ**

Ένα επιπλέον σημείο που εμφανίζει ενδιαφέρον σε σχέση με την απαγόρευση διαθέσεως του κατασχεθέντος είναι η εγγύτερη εξέταση της ποινής που ορίζει ο νόμος στην περίπτωση παράβασης της διάταξης. Το 984 παρ.1 ΚΠολΔ ορίζει ότι η εξεταζόμενη διάθεση είναι “άκυρη υπέρ του κατασχόντος”.

Η παράβαση της απαγορευτικής διάταξης του 984 παρ.1^α ΚΠολΔ επάγεται την αυτοδίκαιη ακυρότητα της εκποιητικής (174, 175 εδ.α ΑΚ), όχι όμως και της αποτελούσας την αιτία αυτής υποσχετικής δικαιοπραξίας, η κατάρτιση της οποίας καθιστά τον αντισυμβαλλόμενο του καθ'ού δανειστή αδύνατης παροχής (365 ΑΚ).¹²¹ Βεβαίως, η ακυρότητα είναι σχετική, δοθέντος ότι η ως άνω παραβιασθείσα διάταξη θεωρείται ότι εξυπηρετεί το ιδιωτικό συμφέρον του κατασχόντος και των ταυτιζόμενων με αυτόν προσώπων (175 εδ.β ΑΚ). Κατά συνέπεια, δικαίωμα να επικαλεστούν την ακυρότητα και να την αντιτάξουν τόσο κατά των μετασχόντων στην άκυρη δικαιοπραξία προσώπων, κατά των καθολικών ή ειδικών διαδόχων τους όσο και κατά παντός τρίτου έλκοντος εξ αυτής της άκυρης δικαιοπραξίας δικαιώματα, έχουν μόνο ο κατασχών δανειστής, οι καθολικοί και οιονεί καθολικοί διάδοχοι του, όπως και ο υπερθεματιστής¹²². Δεν δύνανται αντιθέτως να την επικαλεστούν ο οφειλέτης (καθ'ού η κατάσχεση) και οι διάδοχοί του μεταξύ των οποίων και ο ακύρως αποκτήσας.

Επιπλέον, καθώς η επιβολή πολλών κατασχέσεων επί του αυτού αντικειμένου δημιουργεί ισάριθμες ίδιες και αυτοτελείς διαδικασίες της αναγκαστικής εκτέλεσης, αναμφίβολο είναι ότι την ακυρότητα της διάθεσης δύνανται να επικαλεστούν όλοι συλλήβδην οι προ αυτής (ενν. της διάθεσης)¹²³ κατασχόντες δανειστές.

μπορεί να πραγματοποιηθεί και ο αρχικός δανειστής δε θα μπορεί να εισπράξει την απαίτηση με το σύστημα των άρθρων 982 επόμεν. ΚΠολΔ.

¹¹⁹ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1358 (παρ.455)

¹²⁰ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1358 (παρ.455)

¹²¹ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(135)

¹²² Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(135)

¹²³ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ. 1351 (παρ.452^α)

Το ζήτημα όμως που μπορεί να προβληματίσει όσον αφορά στα υποκειμενικά όρια της εν λόγω ακυρότητας τίθεται ως εξής: Πρόκειται για το αν υπάρχει δυνατότητα επίκλησης εκ μέρους των μετά τη διάθεση κλπ κατασχόντων δανειστών της ακυρότητας εξαιτίας προηγούμενης κατασχέσεως από άλλο δανειστή και της εντεύθεν δεσμεύσεως του κατασχεθέντος ποσού. Πιο απλά ερωτάται: δικαιούνται να προτείνουν την ως άνω ακυρότητα και οι μετά τη γενόμενη εκχώρηση της απαίτησης κατασχόντες δανειστές;

Η απάντηση που θα δοθεί για το αν στο πλαίσιο της κατάσχεσης κινητών και ακινήτων, υπάρχει δικαίωμα επικλήσεως της ακυρότητας και από δανειστές που αναγγέλλονται κατόπιν της διάθεσης έχει πρακτική σημασία. Διότι όπως θα δούμε και παρακάτω, στην κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια τρίτου η συμμετοχή των άλλων δανειστών στη διανομή επιτυγχάνεται με βάση το δικαίωμα πολλαπλής κατασχέσεως και όχι βάσει του δικαιώματος αναγγελίας. Είναι επομένως νοητή η ύπαρξη περισσότερων κατασχέσεων της ίδιας απαίτησης από περισσότερους δανειστές, ορισμένες από τις οποίες ενδέχεται να πραγματοποιούνται κατόπιν της απαγορευμένης διάθεσης.¹²⁴¹²⁵

Σύμφωνα με την μία από τις υποστηριζόμενες απόψεις, την ακυρότητα της διάθεσης μπορούν να επικαλεστούν εκείνοι που έχουν επιβάλλει κατάσχεση πριν από τη διάθεση της απαίτησεως, όχι όμως και οι μεταγενεστέρως (μετά την εκχώρηση ή με άλλο τρόπο διάθεση) κατασχόντες δανειστές. Το επιχείρημα είναι το εξής: αφού ο καθ'ού έχει προχωρήσει πια στη διάθεση της απαίτησής του δεν υπάρχει στο εξής αντικείμενο για μεταγενέστερη κατάσχεση. Επομένως, ναι μεν η διάθεση της κατασχεμένης απαίτησης δε βλάπτει όσους έχουν επιβάλλει προηγούμενη κατάσχεση, καθώς οι κατά το χρονικό διάστημα πριν λάβει χώρα η αναγκαστική εκχώρηση της απαίτησης δανειστές που επέβαλαν κατάσχεση τίθενται "επί του ιδίου δικονομικού βάρους"¹²⁶ με τον πρώτο κατασχόντα υπό την προϋπόθεση πάντα ότι ο καθ'ού η κατάσχεση κατά τον χρόνο επιβολής εκάστης εξ αυτών είναι δικαιούχος της απαίτησης που κατάσχετα. Εφόσον όμως ο καθού η κατάσχεση εξεχώρησε την απαίτησή του έπαψε να υπάρχει αντικείμενο για μεταγενέστερη κατάσχεση. Κατά συνέπεια η κατασχεθείσα απαίτηση διανέμεται στου προ της διαθέσεως κατασχόντες δανειστές εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του 988 ΚΠολΔ. Η μεταγενέστερη διάθεση επομένως δεν βλάπτει τους σε χρόνο πρότερον αυτής κατασχόντες δανειστές, υπερσχίζει δε των μεταγενεστέρων κατασχέσεων.¹²⁷¹²⁸ Κατά την αντίθετη

¹²⁴ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.769

¹²⁵ Ωστόσο, όπως επισημαίνει η θεωρία (βλ. σχετικά Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1351, παρ.452^α) υφίσταται μεν ομοιότητα μεταξύ αναγγελίας και της μετεχούσης στη διανομή του κατασχεθέντος ποσού δεύτερης, ή τρίτης κλπ κατασχέσεως, ωστόσο η εξομοίωση αυτή συναντά εμπόδια. Η κατάσχεση κινητών και ακινήτων ανοίγει εκτέλεση εις βάρος ορισμένου πράγματος στην οποία παρεμβαίνουν και οι μεταγενεστέρως αναγγελλόμενοι δανειστές, ενώ αντίθετα κάθε κατάσχεση εις χείρας τρίτου δημιουργεί αυτοτελή διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης, η δε συμμετοχή ορισμένων από τους μεταγενεστέρως κατασχόντες δανειστές στη διανομή του ποσού που κατασχέθηκε με την πρώτη κατάσχεση αποτελεί συνέπεια της αρχής σύμφωνα με την οποία ο κατασχών δεν απολαμβάνει κάποιου ειδικού προνομίου προτιμήσεως εκ του λόγου ότι επέβαλλε την κατάσχεση, αφετέρου ο καθού η εκτέλεση εξακολουθεί να παραμένει κύριος ή δικαιούχος του κατασχεθέντος αντικειμένου έως ότου χωρήσει η δια της αναγκαστικής εκχωρήσεως της απαίτησης μεταβίβαση στον κατασχόντα.

¹²⁶ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ. 1351 (παρ.452^α)

¹²⁷ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.769/ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ. 1351-1352 (παρ.452α)

¹²⁸ Ανάλογα θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι ισχύουν και επί καταβολής, συμψηφισμού κλπ

ωστόσο άποψη, η ακυρότητα της διαθέσεως ενεργεί υπέρ όλων των κατασχόντων δανειστών, ανεξαρτήτως του χρόνου επιβολής της κατασχέσεως.¹²⁹

Το κεντρικό ζήτημα το οποίο όμως προβληματίζει αν ακολουθήσουμε την πρώτη από τις δύο ανωτέρω υποστηριζόμενες θέσεις είναι κατά πόσο μπορεί να νοηθεί και είναι σύμφωνη με το σύστημα του ΚΠολΔ η διάκριση δύο ομάδων δανειστών,¹³⁰ δηλ. οι δανειστές που έχουν επιβάλλει κατάσχεση στα χέρια τρίτου πριν αφενός, και μετά αφετέρου, τη διάθεση του κατασχεμένου πράγματος από τον καθού η εκτέλεση, και η δημιουργία προνομίων υπέρ των πρώτων. Ερωτάται –και εύλογα θα λέγαμε: δεν έχουμε εν προκειμένω πλήρη διάσπαση της δικονομικής αρχής της ισότητας των υποκειμένων της εκτελεστικής διαδικασίας¹³¹; ¹³² Μάλιστα να ληφθεί εδώ υπόψιν ότι για την κατάσχεση στα χέρια τρίτου είναι αναγκαία η απόκτηση εκτελεστού τίτλου. Έτσι, η στάθμιση των συγκρουόμενων συμφερόντων μεταξύ των περισσοτέρων δανειστών, όπως και αυτού που αποκτά δικαιώματα από την εκχώρηση, δεν μπορεί να καταλήγει στον παραγκωνισμό των μετά τη διάθεση δανειστών, επειδή δήθεν αμελούν να επιβάλλουν εγκαίρως κατάσχεση. Λογικό είναι να υποθέτει ο ερμηνευτής ότι η κατάσχεση επιβάλλεται μόλις αποκτήσει ο δανειστής τον εκτελεστό του τίτλο¹³³.

Επιπλέον, μερίδα της θεωρίας¹³⁴ τονίζει περαιτέρω ότι δεν πρέπει να υποπέσουμε στο σφάλμα να εκλαμβάνεται ως δεδομένο ότι εδώ είναι το ζητούμενο, δηλ. ότι μόνο η προγενέστερη και όχι η μεταγενέστερη της εκχώρησης κατάσταση λειτουργεί υπέρ του πρότερου κατασχόντος και κατά των υπολοίπων δανειστών, οι οποίοι, καίτοι μεταγενεστέρως, κατέσχεσαν πάντως αντικείμενο ανήκον στην υπέγνυα του καθού περιουσία. Αλλά ούτε και από το γεγονός ότι ο νομοθέτης προτίμησε το σύστημα των πολλαπλών κατασχέσεων αντί του συστήματος της αναγγελίας, μπορεί να προκύψει επιχείρημα για κάποιου είδους πρόθεση του νομοθέτη να προβεί σε διάσπαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως των δανειστών. Κατά τούτον προτείνεται ως ορθότερη μια “απολυτοποίηση” της σχετικής αυτής ακυρότητας προς όφελος των υπόλοιπων δανειστών του καθ’ού, εφόσον αυτοί επέβαλαν κατάσχεση προ της παρόδου της κατ’άρθρον 988 παρ.1^α ΚΠολΔ προθεσμίας.¹³⁵ Προτείνεται λοιπόν βάσει αυτών να ακολουθηθεί η ερμηνεία που διασώζει την ισότιμη μεταχείριση των δανειστών που επιβάλλουν την κατάσχεση, θεωρούμενη ως πλέον σύμφωνη με το σύστημα του ΚΠολΔ. Η ερμηνεία του 984 παρ.1 ΚΠολΔ πρέπει να είναι κατά το δυνατόν τελεολογικά εναρμονισμένη με το όλο σύστημα, και επομένως να εννοήσουμε ότι στην έννοια του κατασχόντος του άρθρου αυτού

¹²⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.769-770

¹³⁰ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.770

¹³¹ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(136)

¹³² Να αναφερθεί ωστόσο ότι κατά άλλη άποψη της θεωρίας, εδώ δε γίνεται στην ουσία λόγος για προνόμιο υπέρ του πρώτου κατασχόντος, διότι η προτίμηση αυτή αποτελεί συνέπεια της διαθέσεως που παρεμβλήθηκε, βλ. σχετικά και Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ. 1352 (παρ.452α), όπου “Η συμμετοχή των μεταγενεστέρως κατασχόντων αποτελεί συνέπειαν της κατασχέσεως ενός εκάστου, η οποία λαμβάνει χώραν κατά το χρονικόν διάστημα που ο καθ’ού η εκτέλεσις παραμένει δικαιούχος της κατασχεθείσης απαιτήσεώς του, και δεν οφείλεται εις την δια της προγενεστέρας κατασχέσεως δέσμευσιν του κατασχεθέντος.”

¹³³ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.771

¹³⁴ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(136)/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.771

¹³⁵ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(136)

περιλαμβάνονται όλοι όσοι επιβάλλουν κατάσχεση μετά τον πρώτο κατασχόντα, ώστε να έχουν το δικαίωμα να επικαλούνται την ακυρότητα της διαθέσεως και να απολαύσουν έτσι την ίση μεταχείρισή τους (όπως άλλωστε συμβαίνει και με τους αναγγελλόμενους δανειστές.) Αλλά και αν το δούμε από την αντίστροφη οπτική, η λύση αυτή θα πρέπει να προκριθεί ως ορθότερη, διότι αντίθετη λύση ανοίγει το δρόμο για καταδολιευτικές συνεννοήσεις μεταξύ του πρώτου κατασχόντος και του καθού η εκτέλεση, ο οποίος με την εκχώρηση της απαίτησής του μετά την πρώτη κατάσχεση θα μπορούσε να αποκλείει την ικανοποίηση των άλλων δανειστών του (και των προνομιούχων!).¹³⁶

Πάντως, να σημειωθεί ότι το πρόβλημα δε δημιουργείται όταν πρόκειται για επόμενη κατάσχεση, που ακολουθεί τη διάθεση αλλά αφορά άλλο μεγαλύτερο ποσό. Διότι η απαγόρευση διάθεσης που απορρέει από την προηγούμενη κατάσχεση αφορά μόνο το ποσό για το οποίο η κατάσχεση αυτή επιβλήθηκε. Επομένως, η διάθεση που ενδεχομένως ακολούθησε είναι ως προς το περαιτέρω ποσό έγκυρη. Έτσι δανειστής που επιχειρεί κατάσχεση της απαιτήσεως για μεγαλύτερο ποσό δεν έχει το δικαίωμα να επικαλεσθεί την ακυρότητα της διαθέσεως, διότι η διάθεση αυτή ως προς το περαιτέρω ποσό είναι έγκυρη.¹³⁷ Επομένως, το ανωτέρω ζήτημα εντοπίζεται μόνο στο μέτρο που η κατάσχεση και η εκχώρηση αφορούν το ίδιο ποσό της απαιτήσεως.

Επίσης, να σημειωθεί ότι αν η πρώτη κατάσχεση ακυρωθεί οι επόμενες κατασχέσεις πρέπει να θεωρηθούν άκυρες, διότι θα έχουν επιχειρηθεί σε περιουσία που δεν ανήκει (μετά την ισχυροποιημένη αναγγελία της εκχωρήσεως) στον εκχωρητή.

3.1.2. Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΝ

Η νέα ρύθμιση (958 παρ.2 και 997 παρ.5 ΚπολΔ) του πρόσφατου Ν. 4335 που θέσπισε κατ'αντίθεση με το προηγούμενο καθεστώς τη δυνατότητα πολλαπλών κατασχέσεων στο πλαίσιο της κατάσχεσης κινητών και ακινήτων στα χέρια του οφειλέτη, δεν επηρέασε την κατάσχεση εις χείρας του τρίτου όπου η δυνατότητα αυτή υπήρχε ήδη από την εισαγωγή του ΚπολΔ. Τόσο η απουσία σχετικής απαγορεύσεως σαν αυτή που μέχρι πρότινος υπήρχε στην κατάσχεση κινητών και ακινήτων εις χείρας του οφεικλέτη, αλλά κατά κύριο λόγο η ρητή αναφορά ορισμένων διατάξεων (985 παρ.1 και 988 παρ.1 ΚΠολΔ) στην ύπαρξη περισσότερων κατασχέσεων οδήγησε εξ αρχής στον κανόνα ότι η πρώτη κατάσχεση στα χέρια τρίτου δεν εμποδίζει επιβολή δεύτερης ή τρίτης κατασχέσεως (κλπ) από άλλον δανειστή του καθ'ού, ή και από τον ίδιο δανειστή για άλλη όμως απαίτηση, κάτι που φυσικά εξακολουθεί να ισχύει μέχρι σήμερα. Σημειώνεται δε ότι ο τρίτος υποχρεώνεται να προχωρεί κάθε φορά σε δήλωση, με την οποία πρέπει να αναγγέλλει και όλες τις προϋπάρχουσες κατασχέσεις (985 παρ.1 ΚπολΔ).

Ιστορικά, αν ανατρέξουμε στις προπαρασκευαστικές εργασίες του ΚπολΔ¹³⁸ το εν λόγω σύστημα προκρίθηκε επειδή δε θεωρήθηκε εφικτή η προσαρμογή του συστήματος της αναγγελίας στη διαδικασία της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου, όταν αντικείμενό της είναι οι

¹³⁶ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.772

¹³⁷ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.770

¹³⁸ ΣχΠολΔικ VIII, σελ.188

απαιτήσεις. Διότι στην περίπτωση αυτή ούτε για πλειστηριασμό, ούτε για υπάλληλο πλειστηριασμού μπορεί να γίνει λόγος. Βέβαια όπως θα δούμε και παρακάτω το σύστημα της αναγγελίας διατηρείται στις περιπτώσεις εκείνες που αντικείμενο της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου είναι κινητό πράγμα οπότε γίνεται πλειστηριασμός.

Προκύπτει λοιπόν ότι το επιτρεπτό των πολλαπλών κατασχέσεων θεσπίστηκε στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου ως το υποκατάστατο της αναγγελίας, προκειμένου δηλ. να επιτευχθεί η ικανοποίηση των περισσότερων δανειστών που έχουν εκτελεστό τίτλο. Η επόμενη κατάσχεση δεν αποκλείεται από την προηγούμενη διότι αυτή η τελευταία συνεπάγεται μόνο την απαγόρευση διαθέσεως (984 παρ.1 ΚπολΔ) της απαιτήσεως. Η απαγόρευση αυτή αφορά όπως ανωτέρω τονίστηκε βέβαια, τις απαλλοτριώσεις που λαμβάνουν χώρα με τη βούληση του οφειλέτη (δηλ. τις εκούσιες και όχι αυτές που επιβάλλονται από το νόμο ή με δικαστική απόφαση).¹³⁹ Εξάλλου όπως τονίζεται με μόνη την κατάσχεση δεν επέρχεται αναγκαστική εκχώρηση της απαιτήσεως του οφειλέτη και ως εκ τούτου η απαίτηση δε παύει να ανήκει στον καθ'ού η κατάσχεση.¹⁴⁰

Το δικαίωμα όμως επιβολής κατάσχεσης στην ίδια απαίτηση από άλλους δανειστές του καθ'ού η εκτέλεση μπορεί ωστόσο να ασκηθεί ως το χρονικό εκείνο σημείο κατά το οποίο συντελείται η μεταβίβαση της κατασχεθείσας απαιτήσεως στον κατασχόντα. Διότι μεταγενέστερα του χρόνου αυτού η κατάσχεση ευρίσκει τον οφειλέτη μη δικαιούχο της απαιτήσεως και ως εκ τούτου δεν παράγει συνέπειες.¹⁴¹

Επιπλέον, η κατάσχεση της ίδιας απαιτήσεως από τον ίδιο δανειστή επίσης δεν αποκλείεται. Αυτό ισχύει όχι μόνο όταν έχει προηγηθεί ρητή παραίτηση του επισπεύδοντα από την πρώτη κατάσχεση, αλλά και όταν δεν έχει υπάρξει τέτοια, διότι με την επιβολή της ίδιας κατασχέσεως υπέρ της ίδιας απαιτήσεως τεκμαίρεται η σιωπηρή παραίτηση του κατασχόντος από την προηγούμενη.¹⁴²

Όπως σημειώσαμε αυτή η δυνατότητα πολλαπλών κατασχέσεων λειτουργεί ως αντίβαρο στην μη δυνατότητα αναγγελίας στην κατάσχεση απαιτήσεως εις χείρας του τρίτου, κάτι που επίσης δεν περιγράφεται ρητώς στο νόμο αλλά μπορεί να εξαχθεί ερμηνευτικώς. Αυτό σημαίνει ότι οι δανειστές που δεν έχουν τα προσόντα επιβολής αναγκαστικής ή συντηρητικής κατάσχεσης δε μπορούν να επιληφθούν του συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη.¹⁴³

¹³⁹ Γέσιου-Φαλτσή π., ό.π.,σελ.773

¹⁴⁰ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1353 (παρ.453)

¹⁴¹ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1354 (παρ.454)

¹⁴² Αρβανιτάκης Π., Κύρος δεύτερης κατασχέσεως εις χείρας του ιδίου τρίτου από τον ίδιο κατασχόντα για την αυτή απαίτηση-Γνωμοδότηση, Αρμ 2002.1125 (1126-1127)

¹⁴³ Ορφανίδης Γ., Οι προϋποθέσεις για την επιβολή της κατασχέσεως εις χείρας τρίτου, Εισήγηση σε Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.88-89, σύμφωνα με τον οποίο μάλιστα " Η μοναδική δυνατότητα που διαθέτουν δανειστές οι οποίοι δε πληρούν τις προϋποθέσεις για την επιβολή αναγκαστικής ή συντηρητικής κατάσχεσης απαιτήσεων του οφειλέτη του εις χείρας τρίτων προκειμένου να επιληφθούν περιουσιακών στοιχείων της συγκεκριμένης κατηγορίας έγκειται στη λήψη προσωρινής διαταγής στο πλαίσιο της αιτήσεως για συντηρητική κατάσχεση απαιτήσεων. Η επίδοσή της στον τρίτο επιφέρει δέσμευση του περιουσιακού στοιχείου, αδυναμία δηλ. αποδόσεως. Η προσωρινή διαταγή δεν εμποδίζει βεβαίως την επιβολή κατασχέσεως της ίδιας απαίτησης από άλλο δανειστή. Ένα τέτοιο αποτέλεσμα δεν

3.1.3. Η ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΙΣΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Παρόλο που το άρθρο 984 παρ.1 ΚΠολΔ, όπως αναφέραμε αμέσως ανωτέρω αφαιρεί την εξουσία διαθέσεως του κατασχεθέντος από τον καθού η κατάσχεση, η τέταρτη παράγραφος του ιδίου επιτρέπει στον τελευταίο την δικαστική επιδίωξη ή την αναγκαστική εκτέλεση επί του αντικειμένου της κατασχέσεως.¹⁴⁴ Με την ρύθμιση αυτή δίνεται απάντηση σε ερωτήματα όπως : μπορεί ο καθ'ού η εκτέλεση δικαιούχος της απαίτησης να ασκήσει αγωγή για την είσπραξή της; Ή, αν κατά το χρόνο της κατασχέσεως εκκρεμεί ήδη διαγνωστική δίκη για την κατασχεμένη απαίτηση δικαιούται ο ενάγων καθ'ού η εκτέλεση να τη συνεχίσει; Ή περαιτέρω, δικαιούται ο καθ'ού η εκτέλεση να επισπεύσει αναγκαστική εκτέλεση, ή να αναγγείλει την απαίτησή του σε ατομική εκτέλεση (972 ΚΠολΔ) ή σε ενδεχόμενη πτώχευση (ως διαδικασία συλλογικής εκτέλεσης);¹⁴⁵

Η διάταξη αυτή προϋπήρχε ήδη στο καθεστώς προ της εισαγωγής του δικού μας ΚΠολΔ, όπου παρεσχέθη η ευχέρεια των καταδικωκτικών αυτών μέτρων προς αποφυγή συμπαιγνιών μεταξύ του τρίτου και του φερόμενου ως δανειστή του δανειστή του, ώστε να μην παρεμποδίζονται τα δικαιώματα των πραγματικών δανειστών.¹⁴⁶ Και ναι μεν , υπό το τότε ισχύον καθεστώς η ρύθμιση ήταν δικαιολογημένη καθόσον η κατάσχεση εις χείρας τρίτου δεν προϋπέθετε εκτελεστό τίτλο, υπό το παρόν καθεστώς όπου ο ΚΠολΔ απαιτεί σε κάθε περίπτωση εκτελεστό τίτλο, η διαδικασία δε είναι ταχεία (εντός οκταημέρου από τη δήλωση του τρίτου), είχαν εκφραστεί ορισμένες αμφιβολίες σχετικά με τη χρησιμότητα της διάταξης η οποία μπορεί να δημιουργήσει κάποια ζητήματα όπως θα αναλυθούν κατωτέρω.¹⁴⁷ Ωστόσο, να σημειωθεί ότι και υπό το κράτος του παρόντος συστήματος πολιτικής δικονομίας, οι συμπαιγνίες δε μπορούν να αποκλειστούν, καθώς η κατάσχεση εις χείρας τρίτου επιβάλλεται βάσει οποιουδήποτε τίτλου, κατά του οποίου όπως και κατά της απαιτήσεως του κατασχόντος, ο καθ'ού η κατάσχεση ενδέχεται να έχει σοβαρές αντιρρήσεις, αφετέρου δε η διαδικασία είναι δυνατόν να καθυστερεί εξαιτίας παράλειψης αρνητικής δήλωσης ή ανακοπής.¹⁴⁸ Επομένως, υπό το φως τον ανωτέρω, όπου συνεχίζει να υπάρχει η ανάγκη να διασφαλιστεί η οικονομική αξία και αυτοτέλεια της υπέγγυας περιουσίας η συγκεκριμένη ρύθμιση θεωρείται πλήρως εναρμονισμένη με το σύστημα του ΚΠολΔ.

Η εν λόγω διάταξη θα λέγαμε αποτελεί επιβεβαίωση της θεωρητικής εκδοχής, της δεχόμενης ότι η νομιμοποίηση των διαδικών ως διαδικαστική προϋπόθεση τόσο της διαγνωστικής δίκης, όσο και της αναγκαστικής εκτέλεσης δεν εξαρτάται από την ύπαρξη εξουσίας διάθεσης των καταρχήν ή κατ'εξαίρεσιν νομιμοποιούμενων προσώπων επί του

επιφέρει όμως ούτε η αναγκαστική ούτε η συντηρητική κατάσχεση. Όμως ο δανειστής της προσωρινής διαταγής θα πρέπει να συμπεριληφθεί στα πρόσωπα που θα ικανοποιηθούν από την κατάσχεση απαιτήσεως. Θα πρέπει να εφαρμοσθεί αναλόγως η διάταξη του άρθρ. 723 για την τυχαία κατάταξη.”

¹⁴⁴ ΚΠολΔ 984 παρ.4 εδ.α:” Η κατάσχεση που έχει επιβληθεί δεν εμποδίζει εκείνον κατά του οποίου έγινε να στραφεί κατά του τρίτου δικαστικώς ή με αναγκαστική εκτέλεση.”

¹⁴⁵ Γέσιου –Φαλτσή Π., ό.π., σελ.774

¹⁴⁶ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1363 (παρ.456)

¹⁴⁷ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1363 (παρ.456)/ Γέσιου –Φαλτσή Π., ό.π., σελ.775

¹⁴⁸ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1363 (παρ.456)

αντικειμένου της διεξαγόμενης δίκης ή της επισπευδόμενης αναγκαστικής εκτελέσεως.¹⁴⁹ Υποστηρίχθηκε δε ότι η νομιμοποίηση του καθ'ού προς διεξαγωγή δικών και διενέργεια πράξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης θα μπορούσε συνεπώς να συναχθεί και ερμηνευτικά, ακόμη και σε περίπτωση που εξέλιπε η ρητή αναφορά της στο άρθρο 984 παρ.4 εδ.α ΚΠολΔ.¹⁵⁰

Η 984 παρ.4 εδ.α' ΚΠολΔ δεν θέτει κάποιον ειδικότερο χρονικό περιορισμό σε σχέση με τη νομιμοποίηση του καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη. Ο τελευταίος οπότε δικαιούται τόσο να συνεχίσει την προ της επιβολής της κατάσχεσης εκκρεμή διαγνωστική δίκη, όσο να διανοίξει και νέα κατόπιν της κατάσχεσης με σκοπό την προστασία του κατασχεθέντος στοιχείου της περιουσίας του.¹⁵¹ Πρόκειται στην ουσία για εφαρμογή του κανόνα της συνήθους νομιμοποίησης¹⁵², δηλ. της σύμπτωσης στο αυτό πρόσωπο του φορέα της επίδικης έννομης σχέσης αφενός και του διαδίκου σε τυπική έννοια αφετέρου. Διότι ο καθ'ού υφίσταται μεν όπως αναφέραμε ανωτέρω περιορισμούς στο δικαίωμα του, δε παύει όμως να είναι το υποκείμενο της κατασχεθείσας απαίτησης.¹⁵³

Καθώς όμως ο καθ'ού δεν έχει μετά την προς αυτόν επίδοση του κατασχετηρίου, την εκ του ουσιαστικού δικαίου εξουσία ελεύθερης διάθεσης του αντικειμένου της δίκης, δεν έχει και τη δικονομική δυνατότητα προς επιχείρηση των διαδικαστικών εκείνων πράξεων, το κύρος των οποίων εξαρτάται από τη συνδρομή προϋποθέσεων ουσιαστικού δικαίου, όπως του δικαστικού συμβιβασμού, της παραίτησης, της αναγνώρισης της αγωγής και της συμφωνίας περί διαιτησίας (293, 296, 298 και 867 ΚΠολΔ).¹⁵⁴

Ζήτημα μπορεί να τεθεί όσον αφορά στο αίτημα της αγωγής που ασκείται μετά την κατάσχεση στα χέρια τρίτου και συνακόλουθα και το διατακτικό της αποφάσεως. Εν προκειμένω ερωτάται τι μορφή θα πρέπει να έχει στην περίπτωση που αυτή ασκείται μετά την κατάσχεση, επομένως σε χρονικό διάστημα κατά το οποίο έχει ήδη επέλθει η απαγόρευση διαθέσεως για τον καθ'ού η εκτέλεση.

Κατά κρατούσα γνώμη σε θεωρία¹⁵⁵ και νομολογία¹⁵⁶, το αίτημα της αγωγής που ασκείται μετά την κατάσχεση στα χέρια τρίτου, και συνακόλουθα και το διατακτικό της αποφάσεως

¹⁴⁹ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(136)/ Κολοτούρος Π., Η απαλλοτρίωσις του επιδίκου αντικειμένου, σελ.54 επόμ.

¹⁵⁰ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (136)

¹⁵¹ Μπρίνιανς Ι., ό.π., σελ.1364 (παρ.456)/ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (136)

¹⁵² Για τη διάκριση κατά κανόνα και κατ'εξαιρέσιν νομιμοποίησης βλ.Νίκας Ν., Εγχειρίδιο Πολιτικής Δικονομίας, σελ.161-162

¹⁵³ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(136)

¹⁵⁴ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(136) (όπου και περαιτέρω παραπομπές στο γερμανικό δίκαιο και στη σχετική βιβλιογραφία)

¹⁵⁵ Μπρίνιανς Ι., ό.π., σελ.1364(παρ.456)/ Γέσιου-Φαλτσή Π.,ό.π.,σελ.775/ Καστριώτης Ι., ό.π.,τ.2^{ος}, σελ.509/Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(137)

¹⁵⁶ ΕφΑθ 141/2010, ΕφΑΔ 2010.59, όπου :'' Το αίτημα της αγωγής, που ασκείται μετά την κατάσχεση στα χέρια τρίτου -και συνακόλουθα και το διατακτικό της απόφασης- θα έχει τη μορφή που θα είχε και πριν επιβληθεί η κατάσχεση, παρά το ότι αυτή η τελευταία έχει προκαλέσει ήδη την απαγόρευση διαθέσεως για τον καθ'ού η εκτέλεση. Ο τελευταίος, ως επισπεύδων δανειστής, πρέπει να επιτάξει τον τρίτο, με την επιταγή του άρθρου 924, αντί για την καταβολή ή την παράδοση ή απόδοση σε αυτόν του πράγματος, να προβεί σε δημόσια κατάθεση ή στην παράδοση του πράγματος σε

θα έχει την μορφή που θα είχε και πριν επιβληθεί η κατάσχεση, παρά το ότι αυτή η τελευταία έχει προκαλέσει ήδη την απαγόρευση διαθέσεως για τον καθ'ού η κατάσχεση. Ακόμη δηλ. και όταν η αγωγή κατατίθεται ή η καταψηφιστική απόφαση εκδίδεται διαρκούσης της διαδικασίας της κατασχέσεως, το αίτημα της αγωγής και το διατακτικό της απόφασης θα κάνει λόγο για καταδίκη στην παράδοση ή την απόδοση του κινητού πράγματος ή την καταβολή του χρηματικού ποσού της απαιτήσεως που κατασχέθηκε στον ενάγοντα καθού η κατάσχεση. Ωστόσο, προσφάτως υποστηρίχθηκε από εκπρόσωπο της θεωρίας ότι ο καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτης υποχρεούται –σε περίπτωση άσκησης καταψηφιστικής αγωγής εκ μέρους του, να προσαρμόσει το αίτημα της μετά την επιβολή της κατάσχεσης ασκούμενης αγωγής ή να μετατρέψει το αίτημά της προ της επιβολής της κατάσχεσης ασκηθείσας αγωγής, ώστε να ζητεί αναλόγως είτε τη δημόσια κατάθεση του κατασχεθέντος ποσού, είτε την παράδοση του κατασχεθέντος πράγματος σε μεσεγγυούχο (984 παρ.4 εδ.β ΚΠολΔ).¹⁵⁷ Και το δικαστήριο οπότε ανταποκρινόμενο στο νέο αγωγικό αίτημα οφείλει να διατάξει τη δημόσια κατάθεση του ποσού ή την παράδοση του πράγματος σε μεσεγγυούχο. Κατά την άποψη αυτή, αν ο καθ'ού δεν υποβάλλει ή δε μετατρέψει κατά τα άνω το αίτημα της αγωγής, η τελευταία θα απορριφθεί ως αβάσιμη κατ'ουσίαν.¹⁵⁸ Υπέρ της άποψης αυτής μπορεί δε να αντληθεί επιχείρημα και από τη διατύπωση του 984 παρ.4 εδ.β ΚΠολΔ σύμφωνα με το οποίο "...μετά την ενέργεια της εκτέλεσης, και αν πρόκειται για πράγμα που μπορεί να κατατεθεί, (τούτο) κατατίθεται δημόσια αλλιώς ο δικαστικός επιμελητής διορίζει μεσεγγυούχο για να το φυλάει."

Ωστόσο, σε κάθε περίπτωση, με την επιταγή του 924 ΚΠολΔ, ο καθού η εκτέλεση ως επισπεύδων δανειστής, πρέπει να επιτάξει τον τρίτο, αντί για την καταβολή ή την παράδοση ή την απόδοση σ'αυτόν, να προβεί στη δημόσια κατάθεση, ή στην παράδοση του πράγματος σε μεσεγγυούχο¹⁵⁹. Αφού μάλιστα ο τρίτος είναι ήδη μεσεγγυούχος (984 παρ.3 ΚΠολΔ), δεν πρόκειται στην ουσία για "ορισμό" μεσεγγυούχου (έτσι και 984 παρ.4 εδ.β ΚΠολΔ), αλλά για αλλαγή του προσώπου του μεσεγγυούχου. Με ρητή ρύθμιση (984 παρ.5 ΚΠολΔ) ορίζεται και εδώ ότι, ως προς τις εξουσίες και υποχρεώσεις του μεσεγγυούχου, τις αμφισβητήσεις και την κατοχή ή την απώλεια κατοχής του κινητού πράγματος, εφαρμόζονται οι διατάξεις για τη μεσεγγύηση των κατασχεμένων κινητών (956 παρ.4-6 ΚΠολΔ). Όταν λοιπόν πρόκειται για χρηματική απαίτηση, το προϊόν της εκτελέσεως κατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Όταν πάλι πρόκειται για παράδοση ή απόδοση κινητού πράγματος, κατά την εκτέλεση (941, 942 ΚΠολΔ), ο δικαστικός επιμελητής δε μπορεί να το επιδώσει στον επισπεύδοντα, αλλά στο μεσεγγυούχο που θα ορίσει.¹⁶⁰

μεσεγγυούχο (άρθρο 948 παρ. 4 εδ. β')."/ ΕφΑθ 8423/2006, ΔΕΕ 2007.602/ ΠΠρΑθ 4001/2002, ΝοΒ 2003.1437

¹⁵⁷ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(137)

¹⁵⁸ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(137)

¹⁵⁹ ΕφΑθ 141/2010, ΕφΑΔ 2010.59 / ΠΠρΑθ 4001/2002, ΝοΒ 2003.1437

¹⁶⁰ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.776

Να επισημανθεί μάλιστα ότι η υπέρ ή κατά του καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη τελεσίδικη απόφαση αποτελεί δεδικασμένο και υπέρ ή κατά του κατασχόντος δανειστή, λόγω ουσιαστικής εξάρτησης της έννομης θέσης του τελευταίου έναντι του πρώτου.¹⁶¹

Επιπλέον, του νόμου μη διακρίνοντος, όπως υποστηρίζεται από τη θεωρία¹⁶² και έχει γίνει δεκτό ότι δε μπορούμε να προβούμε σε διαχωρισμό μεταξύ της πρό και της κατόπιν της επερχόμενης αναγκαστικής εκχώρησης (βάσει του 988 παρ.1 εδ.α ΚΠολΔ) νομικής κατάστασης και δεν αποκλείεται κατά τούτον και η μεταγενεστέρτα του ως άνω χρόνου νομιμοποίηση του καθ'ού η κατάσχεση προς έγερση αγωγής ή αναγκαστική εκτέλεση υπό την ιδιότητα του μη δικαιούχου διαδίκου. Πρόκειται στην περίπτωση αυτή δηλ. για μεταβίβαση της απαίτησης η οποία θα χωρήσει "χάριν" και όχι "αντί" καταβολής, οπότε και θα εξακολουθεί να υπάρχει ευθύνη του καθ'ού έναντι του κατασχόντος λόγω τυχόν αφερεγγυότητας του τρίτου. Αλλά ως εξετάσουμε το ζήτημα πιο αναλυτικά:

Κατά πρώτον, αν μεν η εν λόγω εκχώρηση της απαίτησης επήλθε διαρκούσης της μεταξύ του καθ'ού η κατάσχεση και του τρίτου υφισταμένης δίκης, ζήτημα δε γεννάται καθώς εδώ πρόκειται για περίπτωση ειδικής διαδοχής και επομένως βάσει της 225 παρ.2 ΚΠολΔ δεν υπάρχει μεταβολή στα υποκείμενα της δίκης λόγω της μεταβολής των υποκειμένων της έννομης σχέσης. Επομένως, ο καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτης θα συνεχίσει τη δίκη νομιμοποιούμενος πλέον ως μη δικαιούχος και μη υπόχρεος διάδικος- και μάλιστα αποκλειστικώς¹⁶³, ο δε κατασχών δανειστής θα έχει το δικαίωμα να ασκήσει πρόσθετη παρέμβαση και μάλιστα αυτοτελή κατά το 83 ΚΠολΔ.¹⁶⁴ Αλλά και ο κατασχών μπορεί να ασκήσει κύρια παρέμβαση με σκοπό την ανάληψη από τον ίδιο της συνεχιζόμενης δίκης, υπό τους όρους του 79 ΚΠολΔ. Επίσης, όπως ήδη τονίσαμε, η υπέρ ή κατά του καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη τελεσίδικη απόφαση αποτελεί δεδικασμένο και υπέρ ή κατά του κατασχόντος δανειστή (325 αρ.1 και 2 ΚΠολΔ).¹⁶⁵

Ωστόσο, για την κατόπιν της νόμιμης εκχώρησης κατάσταση υπάρχουν διαφωνίες. Συγκεκριμένα υποστηρίζεται πως αν η νόμιμη εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης στον κατασχόντα δανειστή έχει ήδη συντελεστεί, χωρίς να υφίσταται εκκρεμής δίκη κατά το χρονικό αυτό σημείο, ο καθ'ού η κατάσχεση δε νομιμοποιείται πλέον να στραφεί δι'αγωγής ή αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του τρίτου οφειλέτη.¹⁶⁶ Το κεντρικό ζήτημα διαφωνίας εν προκειμένω, από το οποίο εξαρτάται και η άποψη την οποία θα κάνουμε δεκτή, είναι το αν η μεταβίβαση της κατασχεθείσας απαίτησης γίνεται "χάριν ή αντί καταβολής", το οποίο και θα εξεταστεί κατωτέρω.

Παρολ'αυτά, αν και θα το δούμε και παρακάτω αναλυτικότερα, κατά την εδώ υποστηριζόμενη άποψη, η οποία γίνεται δεκτή από σημαντικούς εκπροσώπους της

¹⁶¹ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(137) ,(με περαιτέρω παραπομπή σε Κολοτούρο, Υπερχειλείς εκφάνσεις του δεδικασμένου – δεδικασμένον λόγω ουσιαστικής εξαρτήσεως και τριτενέργεια του δεδικασμένου-, ΕλλΔνη (46) 2005.975 επόμ.)

¹⁶² Μπρίνιας Ι.,ό.π., σελ.1365 (παρ.456)/Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.775

¹⁶³ Νίκας Ν., ό.π., σελ.162-163

¹⁶⁴ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(137)

¹⁶⁵ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(137)

¹⁶⁶ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(138)

θεωρίας¹⁶⁷ και είναι πλέον και η κρατούσα, η μεταβίβαση που λαμβάνει χώρα με την αναγκαστική εκχώρηση της απαίτησης δεν έχει ως αναγκαίο επακόλουθο την παύση της κατά το 984 παρ.4 ΚΠολΔ νομιμοποίησης του καθ'ού η εκτέλεση. Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω ο νόμος δε διακρίνει, και περαιτέρω ούτε και μεις μπορούμε να προβούμε σε ένα τέτοιο διαχωρισμό. Δεν πρέπει να αποκλείεται κατά ταούτον και η μεταγενέστερη του ως άνω χρόνου νομιμοποίηση του καθ'ού η κατάσχεση προς έγερση αγωγής ή αναγκαστική εκτέλεση υπό την ιδιότητα του μη δικαιούχου διαδίκου. Επιβάλλεται δε η παραδοχή της εν λόγω άποψης εφόσον η ευθύνη του καθ'ού η κατάσχεση εξακολουθεί να υφίσταται και μετά την επερχόμενη αναγκαστική μεταβίβαση της απαιτήσεως στον κατασχόντα. Δεν αποκλείεται για παραδειγμα εξαιτίας αφερεγγυότητας του τρίτου, να κληθεί ο καθ'ού η κατάσχεση να εξοφλήσει την απαίτηση του κατασχόντος.¹⁶⁸ Υπό την αντίθετη εκδοχή, ωστόσο, που υποστηρίζει ότι η εκχώρηση γίνεται αντί καταβολής, δεν νομιμοποιείται ο καθ'ού να στραφεί δι'αγωγής ή αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του τρίτου οφειλέτη, εφόσον έχει ήδη λάβει χώρα η εκχώρηση.¹⁶⁹

Πάντως, στην πράξη η δυνατότητα που δίνει το 984 παρ.4 ΚΠολΔ δε συναντάται συχνά. Το φαινόμενο μπορεί να αποδοθεί στην απροθυμία των καθ'ών η κατάσχεση στα χέρια τρίτου να προσφεύγουν στα καταδικαστικά των απαιτήσεών τους μέσα, από τη στιγμή που αυτές είναι ήδη κατασχεμένες και, άρα, νομικά δεσμευμένες. Στην πράξη, η δικαστική επιδίωξη των απαιτήσεων που αποτελούν αντικείμενο κατασχέσεως στα χέρια τρίτου επιχειρείται από τον επισπεύδοντα δανειστή με την ανακοπή κατά της δηλώσεως του τρίτου (986 ΚΠολΔ).¹⁷⁰

Παρόλα αυτά, ερωτάται αν ασκηθεί ταυτόχρονα ανακοπή κατά της δηλώσεως του τρίτου από τον επισπεύδοντα δανειστή και αγωγή του καθ'ού η κατάσχεση στα χέρια τρίτου (984 παρ.4 ΚΠολΔ), έχουσες και οι δύο ως αντικείμενο την ίδια απαίτηση, τότε υπάρχει θέμα εκκρεμοδικίας; Όπως υποστηρίζεται από τη θεωρία ορθό είναι να δεχτούμε ότι δε πρόκειται για ταυτότητα διαδίκων, οπότε και δεν μπορεί να τεθεί τέτοιο ζήτημα.¹⁷¹ Θα μπορούσαν όμως να θεωρηθούν οι δίκες συναφείς (συντρέχουν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις του 31 παρ.3 ΚΠολΔ), ώστε να μπορεί για την αποφυγή αντιφατικών δεδικασμένων να επιτρέπεται η συνεκδίκασή τους.¹⁷²

¹⁶⁷ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1365-1366 (παρ.456)/ Πλιάτσικας Κ., Η θετική δήλωση του τρίτου στο πλαίσιο της κατάσχεσης εις χείρας του, ΕλλΔνη (55)2014.349(356) / Ποδηματά Ε., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.244 (υποσημ.2)

¹⁶⁸ Βάσει της άποψης που ακολουθείται στην εν λόγω εργασία ότι η εκχώρηση αυτή γίνεται χάριν και όχι αντί καταβολής. Ωστόσο, ανάλυση του εν λόγω ζητήματος ακολουθεί κατωτέρω στην παρούσα εργασία.

¹⁶⁹ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(138)

¹⁷⁰ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.776

¹⁷¹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.776-777 (και ειδικώς υποσημ.631)

¹⁷² Για το ζήτημα της συνάφειας σε κύριες δίκες βλ. και Τριανταφύλλου-Αλμπανίδου Φ., Η δωσιδικία της συνάφειας κατά τον ΚΠολΔ και η συνάφεια κατά τον κανονισμό 44/2001, σελ.67 επόμε.(ειδικότερα σελ.70-71), καθώς κατά την κρίση μας, πρέπει να θεωρηθούν ως συναφείς, με βάση το σύνδεσμο που προκύπτει από το γεγονός ότι εδώ μπορεί να γίνει λόγος για ταυτότητα εννόμου σχέσεως.

3.2. ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΡΙΤΟ ΟΦΕΙΛΕΤΗ

Ο τρίτος που μέχρι προηγουμένως ήταν δανειστής του καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη, και απολύτως ξένος απέναντι στον επισπεύδοντα δανειστή, συμμετέχει και αποτελεί πλέον υποκείμενο της διαδικασίας που θα λάβει χώρα μέσα από την επιβολή της αναγκαστικής κατάσχεσης. Γίνεται λόγος εν προκειμένω για “υποκείμενο της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης στα χέρια τρίτου” οπότε συναφώς διερωτόμαστε σχετικά με την έννομη σχέση μεταξύ των τριών συμμετεχόντων προσώπων που θα δημιουργηθεί μέσω της κατάσχεσης εις χείρας του τρίτου, η οποία θα επηρεάσει σαφώς τη νομική θέση του τρίτου και θα ορίσει συναφώς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του τελευταίου.

Όπως τονίστηκε ανωτέρω, υπήρξε έριδα στη θεωρία για το αν η κατάσχεση στα χέρια τρίτου εγκαθιδρύει μια τριμερή δικονομική έννομη σχέση εντός της οποίας συμπλέκονται οι σχέσεις των τριών αναφερόμενων ανωτέρω προσώπων,¹⁷³ αν ο τρίτος καθίσταται υποκείμενο της “ειδικής έννομης σχέσης” που υφίσταται μεταξύ του τρίτου και του κατασχόντος δανειστή,¹⁷⁴ ή αν αποτελεί απλά υποκείμενο της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης^{175 176}.

Στο ζήτημα όμως δε θεωρούμε σκόπιμο να επεκταθούμε περαιτέρω. Πλέον καλούμαστε να αναλύσουμε τις συνέπειες της κατάσχεσης απέναντι σ' αυτόν όπως αυτές διαγράφονται εκ του νόμου.

3.2.1. Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΕΞΟΦΛΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΙΣΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 984 παρ.2 ΚΠολΔ “Απαγορεύεται και δεν παράγει έννομες συνέπειες για τον κατασχόντα η εξόφληση από τον τρίτο της κατασχεμένης απαίτησης ... αφότου του επιδοθεί το έγγραφο του άρθρου 983, έστω και αν αυτό δεν επιδόθηκε ακόμη σε εκείνον κατά του οποίου γίνεται η κατάσχεση.” Η ρύθμιση αυτή με την επιπλέον απαγόρευση εξοφλήσεως που επιβάλλει εις βάρος του καθού η εκτέλεση ολοκληρώνει την αμφιμερή δέσμευση της κατασχεμένης απαίτησης υπέρ του δανειστή που επιβάλλει την κατάσχεση¹⁷⁷.

Σημειώνουμε ότι αντικείμενο της αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας τρίτου αποτελούν συνήθως ενοχικές απαιτήσεις του καθ'ού, η παροχή των οποίων συνίσταται στην προς αυτόν παροχή κάποιου χρηματικού ποσού εκ μέρους του τρίτου οφειλέτη. Επομένως, η εν λόγω διάταξη απαγορεύει ρητώς την εξόφληση των εν λόγω απαιτήσεων για ποσό ίσο προς εκείνο για το οποίο επιβλήθηκε η κατάσχεση, ορίζοντας ότι η καταβολή του ισοπόσου στον καθ'ού είναι άκυρη, και εννοώντας περαιτέρω ότι η ευθύνη του τρίτου έναντι του κατασχόντος και των λοιπών δανειστών παραμένει και κατόπιν αυτής της άκυρης καταβολής ακέραιη.¹⁷⁸ Δεν αποκλείεται μάλιστα και τυχόν δυνατότητα του τρίτου να

¹⁷³ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.679

¹⁷⁴ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.138 (όπου και περαιτέρω παραπομπές στην γερμανική βιβλιογραφία)

¹⁷⁵ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.138

¹⁷⁶ Βλ. σχετικώς Κοντογεωργακόπουλο Π., Κατάσχεση στα χέρια τρίτου: Η δήλωση του τρίτου κατά το άρθρο 985 ΚΠολΔ, σελ.230 / βλ. και ανωτέρω

¹⁷⁷ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.777

¹⁷⁸ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.138

απαιτήσει από τον καθ'ού την επιστροφή των ακύρως καταβληθέντων κατά τις διατάξεις που αφορούν τον αδικαιολόγητο πλουτισμό (904 επόμ. ΑΚ).¹⁷⁹

Η κατάσχεση στα χέρια τρίτου δημιουργεί νόμιμη αντικειμενική αδυναμία πληρωμής της απαίτησης που έχει κατασχεθεί προς τον καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη. Επομένως, ο τρίτος δεν καθίσταται υπερήμερος ούτε έναντι του καθ'ού, ούτε έναντι του κατασχόντος ή των κατασχόντων δανειστών(342 ΑΚ)¹⁸⁰. Υπερήμερος μπορεί να καταστεί ο τρίτος μόνο όταν υπάρχει πλέον υποχρέωση καταβολής κατά το 988 ΚΠολΔ¹⁸¹. Η απαγόρευση καταβολής που κωλύει την υπερημερία να σημειωθεί ότι όταν πρόκειται για χρηματικές απαιτήσεις ισχύει μόνο για το ποσό για το οποίο έγινε η κατάσχεση (984 παρ.2 εδ.β ΚΠολΔ). Σημειώνεται δε ότι αντικειμενική αδυναμία πληρωμής υπάρχει μόνο για τους συνοφειλέτες εις ολόκληρον¹⁸² προς τους οποίους επιδόθηκε το κατασχετήριο. Επομένως, τυχόν αποπληρωμή της κατασχεθείσας απαίτησης στον καθ'ού εκ μέρους του τρίτου συνοφειλέτη είναι έγκυρη, εφόσον ο κατασχών δεν έχει επιδώσει σ'αυτόν το κατασχετήριο.¹⁸³

Περαιτέρω υπάρχει το ζήτημα των συνεπειών της υπερημερίας, στην περίπτωση που ο οφειλέτης βρισκόταν ήδη σε υπερημερία. Ερωτάται λοιπόν πώς μπορεί ο τρίτος οφειλέτης να απαλλαγεί από τις συνέπειες της, κατά το ενδιάμεσο χρονικό διάστημα, κατά τον οποίο εμποδίζεται να καταβάλλει στον δικαιούχο της απαίτησεως, αφού μάλιστα δε μπορεί να καταβάλλει ούτε στον κατασχόντα; Δεδομένου του ότι η κατάσχεση στα χέρια τρίτου μπορεί να καταστήσει τον τρίτο υπερήμερο απέναντι στον κατασχόντα μόνο αφότου υπάρχει υποχρέωση καταβολής κατά το άρθρο 988 ΚΠολΔ, στην περίπτωση που εξετάζουμε θα πρέπει να θεωρηθεί συνεπέστερη η λύση οι συνέπειες της υπερημερίας να αναστέλλονται για τον τρίτο μετά την κατάσχεση.¹⁸⁴

Η απαγόρευση εξοφλήσεως που εισάγει το 984 παρ.2 εδ.α ΚΠολΔ αφορά σύμφωνα με το γράμμα του νόμου τις περιπτώσεις που αντικείμενο κατάσχεσης στα χέρια τρίτου είναι χρηματικές απαιτήσεις. Πρέπει όμως να εφαρμοσθεί κατόπιν τελεολογικής προσαρμογής της και όταν αντικείμενο της κατασχέσεως είναι οι απαιτήσεις για μεταβίβαση κυριότητας κινητών (982 παρ.1^α δεύτερη περίπτωση ΚΠολΔ). Και αυτό καθόσον στην περίπτωση αυτή είναι επίσης, αναγκαία η ολοκλήρωση της δεσμεύσεως του κατασχεμένου αντικειμένου, αφού και οι απαιτήσεις αυτές πρέπει να οδηγηθούν αλώβητες στον πλειστηριασμό, ώστε να επιτευχθεί από τον πλειστηρίασμό τους η ικανοποίηση των δανειστών¹⁸⁵.

Παράλληλα, επίσης από το σκοπό του νόμου, αντλείται ο κανόνας ότι ο όρος “εξόφληση” πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικά, ώστε με την ως άνω απαγόρευση να καλύπτεται κάθε αποσβεστικός λόγος της ενοχής που προκαλεί ικανοποίηση του καθ'ού η εκτέλεση–δικαιούχου της απαίτησεως. Πρέπει να ενταχθεί λοιπόν εδώ η καταβολή, η δόση αντί

¹⁷⁹ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1354-1355 (παρ.454)

¹⁸⁰ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.777-778

¹⁸¹ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1355/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.778

¹⁸² Στην περίπτωση αυτή πρόκειται περί απλής ομοδικίας

¹⁸³ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.138-139/ Καστριώτης Ι., ό.π., τ.2., σελ.120-123

¹⁸⁴ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.778 (βλ. ιδίως υποσημ. 638)

¹⁸⁵ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.778/ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.139

καταβολής, η άφεση χρέους, η ανανέωση.¹⁸⁶ Μάλιστα, υποστηρίζεται ότι εδώ θα πρέπει να συμπεριληφθεί στην εν λόγω απαγόρευση και ο συμβιβασμός (ο οποίος προϋποθέτει εξουσία προς διάθεση και ματαιώνει το διά της κατασχέσεως προσδοκώμενο αποτέλεσμα) : στην ερμηνεία αυτή όπως τονίζεται πρέπει να οδηγηθούμε βάσει του σκοπού της κατασχέσεως που συνίσταται στην ικανοποίηση του κατασχόντος δανειστή δια της κατασχεθείσης απαίτησης, και όχι μέσω του ανταλλάγματος του συμβιβασμού.¹⁸⁷

3.2.2. Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΙΣΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ

Το 984 παρ.2 εδ.α ΚΠολΔ απαγορεύει γενικώς στο τρίτο τη χρήση οποιουδήποτε τρόπου αποσβέσεως της οφειλής του. Στους λόγους απόσβεσης ενοχών συγκαταλέγεται και ο μονομερής συμψηφισμός. Στο σημείο αυτό λοιπόν, ο νομοθέτης κάνει συγκεκριμένη αναφορά στον εν λόγω νόμιμο τρόπο αποσβέσεως της οφειλής.

Επειδή με τον συμψηφισμό εξασφαλίζεται συγχρόνως και η άμεση ικανοποίηση της ανταπαιτήσεως του τρίτου και επειδή διαφορετικά ο τρίτος θα έπρεπε να καταβάλει (988 ΚΠολΔ), αν και έχει και δική του ανταπαίτηση ο νόμος δεν έχει εντάξει τον συμψηφισμό στην ανωτέρω γενική απαγόρευση¹⁸⁸. Η εξεταζόμενη διάταξη του 984 παρ.2 εδ.α περ.β ΚΠολΔ κατά τούτον αποκλείει τον συμψηφισμό, όχι όμως καθολικά αλλά στο μέτρο που πρόκειται για μεταγενέστερη της επιβολής της κατάσχεσης ανταπαίτηση του τρίτου έναντι της κατασχεθείσας απαίτησης. Εξ αντιδιαστολής λοιπόν οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι επιτρέπει το συμψηφισμό με προγενέστερη ανταπαίτηση του τρίτου¹⁸⁹. Στο πλαίσιο της ρύθμισης αυτής του 984 παρ.2 εδ.α ΚΠολΔ επομένως φαίνεται ότι ο νομοθέτης έχει προβεί σε μια στάθμιση συμφερόντων¹⁹⁰, η οποία κλίνει σαφώς υπέρ των συμφερόντων του τρίτου, και μάλιστα ευλόγως καθώς ο τρίτος δεν έχει κανένα λόγο να κληθεί να καταβάλλει (988 ΚΠολΔ) παρά την ύπαρξη ανταπαιτήσεώς του, προκειμένου να ικανοποιηθούν οι δανειστές του δανειστή του¹⁹¹. Παράλληλα εξυπηρετείται και το συμφέρον του κατασχόντος δανειστή, συνισταμένου στην αποτροπή καταδολιευτικών συνεννοήσεων μεταξύ του καθ'ού και του τρίτου οφειλέτη προς δημιουργία εικονικών ανταπαιτήσεων.¹⁹² Μάλιστα, τονίζεται ότι η εν λόγω ρύθμιση δε διασπά την αρχή ότι ο οφειλέτης μπορεί να προτείνει σε συμψηφισμό μόνο απαιτήσεις που στρέφονται κατά του δανειστή του, διότι και μετά την κατάσχεση, δανειστής του τρίτου παραμένει ο αρχικός δανειστής και δεν υποκαθίσταται από τον κατασχόντα.¹⁹³

¹⁸⁶ Μπρίνιανς Ι., ό.π., σελ.1355 (παρ.454)/Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.776/ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.139

¹⁸⁷ Μπρίνιανς Ι., ό.π., σελ.1354 (παρ.454)

¹⁸⁸ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.779

¹⁸⁹ Όμως, όπως υποστηρίζει εκπρόσωπος της θεωρίας, στην περίπτωση επιβολής κατασχέσεως υπό δανειστού στα χέρια του ίδιου, όπου δηλ. συμπίπτει το πρόσωπο του τρίτου και του κατασχόντος και επομένως δε γεννάται θέμα προβολής ακυρότητας, ο τρίτος δύναται να δηλώσει και μετά την κατάσχεση συμψηφισμό προς απαίτηση μεταγενέστερη, εκτός βεβαίως αν θίγονται δικαιώματα τρίτων δηλ. άλλων κατασχόντων δανειστών. (βλ. σχετικά Καστριώτη Ι., ό.π., τ.2^{ος}, σελ.137)

¹⁹⁰ Καστριώτης Ι., ό.π., τ.2^{ος}, σελ.136

¹⁹¹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.779-780

¹⁹² Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.139

¹⁹³ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.780

Ωστόσο, όταν πρόκειται για ανταπαίτηση του τρίτου αποκτηθείσα κατόπιν της κατασχέσεως της απαιτήσεως στα χέρια του, το προβάδισμα εδώ αναγνωρίζεται στο συμφέρον του δανειστή που επιβάλλει την κατάσχεση. Η ρύθμιση αυτή αντιμετωπίζεται και ως συνέπεια της στέρησης του δικαιώματος διαθέσεως ως προς την κατασχεμένη απαίτηση, καθώς μάλιστα η πρόταση του συμψηφισμού είναι μονομερής δικαιοπραξία εκποιητική, που επιφέρει διάθεση των αμοιβαίων απαιτήσεων, και ως τέτοια προϋποθέτει εξουσία διαθέσεως και των δύο μερών.¹⁹⁴

Η δήλωση του συμψηφισμού συντρεχουσών των νομίμων προϋποθέσεων δύναται να γίνει είτε προς το κατασχόντα είτε προς τον καθ'ού η κατάσχεση (984 παρ.2 ΚΠολΔ και 449 ΑΚ). Αν δηλωθεί σύμφωνα με τα ανωτέρω ο συμψηφισμός τότε ο οφειλέτης είναι υποχρεωμένος να αναφέρει στη σχετική δήλωσή του (985 ΚΠολΔ) ότι δεν υφίσταται πλέον η κατασχεθείσα απαίτηση.¹⁹⁵ Παράλληλα και το άρθρο 449 ΑΚ ορίζει ότι *“Αν απαίτηση έχει κατασχεθεί, ο οφειλέτης της δε μπορεί να προτείνει κατά του προσώπου που επέβαλε την κατάσχεση σε συμψηφισμό ανταπαίτηση, που απέκτησε κατά του δανειστή μετά την κατάσχεση.”*¹⁹⁶ Από τη σύγκριση αυτή των δύο ρυθμίσεων προκύπτει κατά πρώτο λόγο ότι το πρόσθετο στοιχείο που περιέχει το 984 παρ.2 εδ.α ΚΠολΔ σε σχέση με το 449 ΑΚ αφορά τον ακριβή προσδιορισμό του κρίσιμου χρονικού σημείου με βάση το οποίο πρέπει να κρίνεται το επιτρεπτό ή το ανεπιτρεπτό του συμψηφισμού, δηλ. ο προγενέστερος ή μεταγενέστερος χαρακτήρας της ανταπαίτησεως του τρίτου που ενδεχομένως προτείνεται σε συμψηφισμό. Βάσει λοιπόν της εν λόγω ρύθμισης το χρονικό αυτό σημείο πρέπει να τοποθετηθεί στον χρόνο της επιδόσεως του κατασχετηρίου στον τρίτο, ακόμα και στις περιπτώσεις εκείνες που δεν έχει ολοκληρωθεί η κατάσχεση στα χέρια τρίτου με την επίδοση του κατασχετηρίου και στον καθού η εκτέλεση¹⁹⁷.

Το προγενέστερο ή μεταγενέστερο της απαιτήσεως από το οποίο θα εξαρτηθεί και η δυνατότητα ή μη του συμψηφισμού είναι λοιπόν ο χρόνος της επίδοσης του κατασχετηρίου στον τρίτο.¹⁹⁸

• **Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ “ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΗΣ” ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ**

Τι σημαίνει όμως εν προκειμένω προγενέστερη και μεταγενέστερη απαίτηση κατά την έννοια της εν λόγω ρύθμισης; Ερωτάται δηλ. αν προγενέστερος ή μεταγενέστερος χαρακτήρας της ανταπαίτησεως που προτείνεται σε συμψηφισμό κρίνεται με βάση το χρόνο της γενέσεώς της ή με βάση το χρόνο που υπάρχουν οι όροι του συμψηφισμού. Οι θεωρητικοί στο συγκεκριμένο ερώτημα δεν έχουν απαντήσει ομοφώνως¹⁹⁹. Η πρακτική αξία της διχογνωμίας εμφανίζεται όταν πρόκειται για ανταπαίτησεις του τρίτου που αν και

¹⁹⁴ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.780/ Γεωργιάδης Απ., Ενοχικό Δίκαιο.Γεν.Μέρος, σελ.500

¹⁹⁵ Καρακατσάνης Ι., Ο συμψηφισμός με μονομερή δικαιοπραξία, σελ.123

¹⁹⁶ Βλ. Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1358 (455^α), όπου: “Πάντως, το άρθρο 449 ΑΚ συμπληρώνεται διά του άρθρου 984 παρ.1 ΚΠολΔ, ιδίως ως προς την έναρξη της απαγορεύσεως.”

¹⁹⁷ Για το ζήτημα του αν στοιχείο του υποστατού της κατασχέσεως είναι μόνο η επίδοση στο τρίτο ή και στον καθ'ού βλέπε ανωτέρω.

¹⁹⁸ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1358 (παρ.455^α) / Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.780/ Βλ. και ΑΠ 354/2010 (με σημείωμα Γιαννόπουλος Π.), ΕπολΔ 2010.744

¹⁹⁹ Μάλιστα δε υπό το προγενέστερο δίκαιο είχε προκύψει αντίστοιχο ερώτημα σε σχέση με την κατάσχεση των μελλουσών απαιτήσεων. Να σημειωθεί δε ότι είχαν εκφραστεί αποκλίνουσες απόψεις από Λιβαδά και Γιδόπουλο, βλέπε Οικονομίδη/Λιβαδά/Γιδόπουλο, παρ.270 σημ.3

έχουν αποκτηθεί πριν από την κατάσχεση τελούν υπό αναβλητική αίρεση ή δεν είναι ακόμα ληξιπρόθεσμες στον χρόνο της κατασχέσεως.

Ας δούμε όμως το ζήτημα πιο αναλυτικά:

Η μία ερμηνεία²⁰⁰ αντλεί την έννοια της προγενέστερης ή αντίστοιχα μεταγενέστερης ανταπαιτήσεως του τρίτου από την ειδική ρύθμιση του 449 ΑΚ που παράλληλα ισχύει. Σύμφωνα με την άποψη αυτή η ανταπαιτήση του τρίτου είναι προγενέστερη της κατασχέσεως όταν έχει αποκτηθεί από τον τρίτο πριν από την επίδοση του κατασχετηρίου. Το κριτήριο που έχει επιλέξει ο νόμος όσον αφορά εν προκειμένω το επιτρεπτό του συμψηφισμού συνέχεται με το χρόνο κτήσεως της ανταπαιτήσεως, και όχι με το χρόνο υπάρξεως των όρων του συμψηφισμού. Μάλιστα η λύση αυτή προβάλλεται ως τελεολογικώς συνεπέστερη, διότι για να ικανοποιηθεί ο σκοπός του νόμου -που όπως αναφέραμε ανωτέρω αφορά στον αποκλεισμό της δημιουργίας δολίων ανταπαιτήσεων- σημασία έχει ο χρόνος κτήσεως της ανταπαιτήσης, και όχι της συνδρομής των όρων του συμψηφισμού²⁰¹. Επομένως, εφόσον θεωρούμε ότι οι ανταπαιτήσεις παρά το ότι δεν είναι ληξιπρόθεσμες ή τελούν υπό αναβλητική αίρεση είναι ήδη γεννημένες και έχουν επομένως αποκτηθεί από τον τρίτο, και εφόσον ο χρόνος κτήσεως τους από τον τρίτο τοποθετείται πριν από το χρόνο επιδόσεως σ' αυτόν του κατασχετηρίου θα πρέπει να δεχτούμε ότι μόλις υπάρξουν οι προϋποθέσεις του συμψηφισμού ο τρίτος θα μπορεί να τον προτείνει σύμφωνα με το 984 παρ.1 εδ. α ΚΠολΔ. Πάντως, ο τρίτος μπορεί να προβεί στη δήλωση του συμψηφισμού και κατόπιν της δήλωσής του, αν στη δήλωσή του ανέφερε την κατά του οφειλέτη του υπάρχουσα ανταπαίτησή του και την πρόθεσή του να προβεί εν καιρώ σε συμψηφισμό. Η δήλωση του τρίτου πρέπει να αναφέρει όχι μόνο τους λόγους, οι οποίοι ήδη κατά τον χρόνο της δήλωσης έχουν επιφέρει την απόσβεση, και βάσει της εν λόγω άποψης, και εκείνους που υπάρχουν ήδη εν σπέρματι κατά τον χρόνο της δηλώσεως, και παρέχουν στον τρίτο τη δυνατότητα της μελλοντικής αποσβέσεως της οφειλής.²⁰²

Ωστόσο, στο σημείο αυτό να τονιστεί ότι το 449 ΑΚ αναφέρεται μόνο στο χρόνο της γέννησης και όχι στο απαιτητό της ανταπαίτησης του τρίτου.

Έτσι από την άλλη πλευρά, υποστηρίζεται ότι με το 984 παρ.2 ΚΠολΔ που κάνει λόγο για "μεταγενέστερη" απαίτηση του τρίτου, ο νόμος αναφέρεται στο ληξιπρόθεσμο αυτής και γενικά στη δυνατότητα προβολής της δήλωσης του συμψηφισμού, και όχι στη μεταγενέστερη γένεση της απαίτησεως²⁰³. Η εν λόγω ερμηνεία βρίσκεται σε αρμονία, όπως υποστηρίζεται, με τις διατάξεις του αστικού δικαίου, σύμφωνα με τις οποίες η απόσβεση μέσω συμψηφισμού επέρχεται αφότου συνυπήρξαν οι προϋποθέσεις του (441 ΑΚ). Επομένως, η ανωτέρω αναφερόμενη 449 ΑΚ θα πρέπει να συνδυαστεί εν προκειμένω με την 441 εδ.β ΑΚ, με αποτέλεσμα μόνο όταν το χρονικό σημείο συνυπάρξεως των αμοιβαίων απαιτήσεων και του αποσβεστικού αποτελέσματος του συμψηφισμού τοποθετείται προ της

²⁰⁰ Φραγκίστας Χ., ΕρμΑΚ .449αρ.1

²⁰¹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.782-783

²⁰² Φραγκίστας Χ. , ΕρμΑΚ .449 αρ.1 και 27/ Λιβαδάς σε Οικονομίδη/Λιβαδά/Γιδόπουλο, παρ.270 σημ.3

²⁰³ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1358επόμε. (παρ.455^α)/Καστριώτης Ι., ό.π.,τ.2^{ος} , σελ.139

επίδοσης του κατασχετηρίου στον τρίτο, μπορεί ο συμψηφισμός της ανταπαιτήσεως του τρίτου να είναι επιτρεπτός κατ'άρθρον 984 παρ.2^α ΚΠολΔ.²⁰⁴

Τούτων δεδομένων προτείνεται ως ορθότερη η γνώμη που δέχεται ότι ο τρίτος δεν δικαιούται να προτείνει προς συμψηφισμό της κατασχεθείσας απαίτησης τη μέλλουσα ή υπό αναβλητική αίρεση ή προθεσμία ανταπαιτήσή του κατά το χρόνο της κοινοποίησης προς αυτόν του κατασχετηρίου.²⁰⁵

• **Ο ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΩΝ Η΄ ΥΠΟ ΑΙΡΕΣΗ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ**

Κατόπιν των ανωτέρω αναφερθέντων, το ερώτημα που μας απασχολεί είναι το εξής: Υπό ποιές προϋποθέσεις θα επιτραπεί ο συμψηφισμός της απαίτησης του τρίτου στην περίπτωση μελλουσών ή υπό αίρεση απαιτήσεων. Δηλαδή η απαίτηση της οποίας λαμβάνει χώρα η κατάσχεση στα χέρια τρίτου είναι απαίτηση μελλοντική ή υπό αίρεση²⁰⁶, και πλέον καλούμαστε να εξετάσουμε το χαρακτήρα που θα έχει η ανταπαιτήση του τρίτου ώστε να μην υπόκειται στην απαγόρευση του 984 παρ.1 α ΚΠολΔ και να μπορεί κατά τούτον να συμψηφισθεί.

Επικρατεί η άποψη ότι επιτρέπεται κατ'εξαίρεση ο συμψηφισμός της ανταπαιτήσεως του τρίτου, εφόσον η γένεση της ανταπαιτήσεως προηγείται του χρόνου της γενέσεως της απαίτησεως, ακόμη και αν ο χρόνος της γενέσεως της ανταπαιτήσεως είναι μεταγενέστερος από την κατάσχεση²⁰⁷. Η λύση όμως αυτή βρίσκεται σε αντίθεση με το γράμμα του νόμου αλλά και με το σκοπό του 449 ΑΚ, που για να αποφύγει τυχόν καταδολιεύσεις αποκλείει τον συμψηφισμό ανταπαιτήσεων που γεννήθηκαν μετά την κατάσχεση σε κάθε περίπτωση.²⁰⁸ Βάσει αυτών υποστηρίζεται ότι ορθότερη είναι η γνώμη που δέχεται ότι ο τρίτος δεν

²⁰⁴ Γέσιου –Φαλτσή Π.,ό.π.,σελ.782/ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1360 (παρ.455α)/Καρακατσάνης , Ο συμψηφισμός με μονομερή δικαιοπραξία ,σελ.120-122 (ο οποίος υποστηρίζει μεν την ίδια άποψη , μέσω τελεολογικής ερμηνείας και όχι με επιχείρημα από το άρθρο 441 εδ.β ΑΚ)

²⁰⁵ Κεραμέας Κ.,Γνωμοδότηση: Αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας τρίτου απαιτήσεως υπό αίρεση κλπ, Αρμ (36) 1982.278 (280)/ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1358 επόμε. (παρ.455^α)/ Καρακατσάνης , Ο συμψηφισμός με μονομερή δικαιοπραξία, σελ.120 επόμε./βλ. και ΑΠ 354/2010 σε ΕΠολΔ 2010.744 (με σημείωμα Γιαννόπουλος Π.)

²⁰⁶ Στο σημείο αυτό να ανοίξουμε μία παρένθεση και να αναφερθούμε συντόμως στη δυνατότητα κατάσχεσης εις χείρας τρίτου απαιτήσεων μελλοντικών ή υπό αίρεση: Δεν αμφισβητείται ότι κατάσχετα και απαίτηση του καθ'ού η εκτέλεση που τελεί υπό αίρεση ή προθεσμία. Ενώ δηλ. η απαίτηση του κατασχόντος πρέπει να είναι βεβαία και εκκαθαρισμένηαυτό δεν απαιτείται για την κατασχόμενη απαίτηση. Ειδικότερα όμως ας σταθούμε στο ζήτημα των μελλουσών απαιτήσεων. Θεωρία και νομολογία σήμερα καταλήγουν στη θέση ότι είναι επιτρεπτή η κατάσχεση μέλλουσας απαίτησης υπό την απαραίτητη προϋπόθεση ότι κατά το χρόνο της κατασχέσεως υφίσταται η βασική έννομη σχέση από την οποία ως δικαιοπαγωγική αιτία απορρέει η μέλλουσα απαίτηση. Θα πρέπει να μπορεί να προσδιοριστεί η παραγωγός αιτία της απαίτησεως κατ'είδος και οφειλέτη, όχι δε απαραίτητως και κατά ποσό.Η απαίτηση δε θα πρέπει να είναι απλώς προσδοκώμενη ή ενδεχόμενη. (βλ. αναλυτικότερα Ορφανίδης Γ., Οι προϋποθέσεις για την επιβολή της κατασχέσεως εις χείρας τρίτου, σε Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, 41^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγωνσελ.63, και σελ.68-69)

²⁰⁷ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1360-1361 (παρ.455α) και την εκεί υποσημ.46, και υπό το προγεν. Δίκαιο Λιβαδάς σε Οικονομίδη/Λιβαδά/Γιδόπουλο, παρ.270, σημ.3. Μάλιστα, σύμφωνα με τη παλαιότερη νομολογία , συγκεκριμένα κατά το ΕφΑθ 1086/1969, Αρμ 1969.927: η εξαίρεση δικαιολογείται διότι ο τρίτος “επί κατασχέσεως μελλούσης απαίτησεως ..(τας) μεταγενέστερας της κατασχέσεως ανταπαιτήσεις του και υφισταμένας έτι κατά την κατάσχεσιν... δεν ηδύνατο να συμψηφίσει με την κατασχεθείσα απαίτησιν, μη ούσαν εν τω χρόνω της κατασχέσεως ληξιπροθέσμου και απαιτητής..”

²⁰⁸ Γέσιου –Φαλτσή Π.,ό.π.,σελ.784.

δικαιούται να προτείνει προς συμψηφισμό της κατασχεθείσας απαίτησης τη μέλλουσα ή υπό αναβλητική αίρεση ή προθεσμία τελούσα ανταπαίτηση του κατά το χρόνο της κοινοποίησης του κατασχετηρίου²⁰⁹.

Ωστόσο, κατ'εξαίρεση επιτρεπτός έχει θεωρηθεί ότι ο συμψηφισμός των υπό αναβλητική αίρεση ή προθεσμία ανταπαίτησεων στις παρακάτω περιπτώσεις²¹⁰:

1. Όταν η εξαίρεση συνάγεται από διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου, όπως λχ τα άρθρα 1210 και 1258 ΑΚ, τα οποία επιτρέπουν τη σύσταση ενεχύρου ή την εγγραφή υποθήκης προς εξασφάλιση μελλοντικών απαιτήσεων ή απαιτήσεων υπό αίρεση ή προθεσμία²¹¹, διότι όπως υποστηρίζεται σε διαφορετική περίπτωση το εμπράγματο δικαίωμα αυτό θα εξασθενίζε μέχρι πλήρους εξασθένησής του.
2. Όταν η κατάσχεση επιβλήθηκε ομοίως επί μέλλουσας ή υπό αίρεση ή προθεσμία τελούσας απαίτησης, η γένεση ή το απαιτητό της οποίας έπεται χρονικά της γένεσης ή του απαιτητού της προτεινόμενης προς συμψηφισμό ανταπαίτησης του τρίτου²¹², και
3. Ο συμψηφισμός είναι εκούσιος, χωρεί δηλ. με βάση ειδική συμφωνία των μερών, συνήθως με την εκ μέρους του αντισυμβαλλόμενου πελάτη της τράπεζας αποδοχή του όρου σύμβασης κατάθεσης, δυνάμει του οποίου τίθενται εκποδών οι σύμφωνα με το άρθρο 440 ΑΚ προϋποθέσεις του συμψηφισμού, κυρίως δε το ληξιπρόθεσμο της συμψηφιζόμενης ανταπαίτησης της τράπεζας²¹³.

Να σημειωθεί βέβαια ότι ως προς τις ανταπαίτησεις των οποίων ο συμψηφισμός προς την κατασχεθείσα απαίτηση δεν είναι δυνατός, διότι είτε γεννήθηκαν, είτε κατέστησαν απαιτητές²¹⁴ μετά την επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο υπάρχει πάντα η δυνατότητα του τρίτου να επιβάλλει στα δικά του χέρια νέα κατάσχεση της ήδη κατασχεθείσας απαίτησης προκειμένου η απαιτητή πλέον ανταπαίτησή του να μετράσει στη διαδικασία της διανομής του κατασχεθέντος ποσού. Βεβαίως, το χρονικό περιθώριο μέχρι του οποίου υφίσταται η εν λόγω δυνατότητα είναι το χρονικό σημείο στο οποίο η κατασχεθείσα απαίτηση εκχωρείται αναγκαστικά στον πρώτο κατασχόντα, καθώς κατόπιν αυτής η

²⁰⁹ Κεραμέας Κ., Γνωμοδότηση: Αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας τρίτου απαιτήσεως υπό αίρεση κλπ, Αρμ (36) 1982.278 (280)

²¹⁰ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(140)

²¹¹ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1360 (παρ.455^α)

²¹² Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1361 (παρ.455^α) / Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(140)

²¹³ ΑΠ 1914/2011, όπου " με βάση την αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων (361ΑΚ), δεν αποκλείεται η δυνατότητα αποσβέσεως απαιτήσεων με συμψηφισμό, κατόπιν συμφωνίας των ενδιαφερομένων μερών. Το περιεχόμενο μιας τέτοιας σύμβασης καθορίζουν ελεύθερα τα μέρη, τα οποία μπορούν να συμφωνήσουν το συμψηφισμό των απαιτήσεων χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του μονομερούς συμψηφισμού, όπως εκείνη του ομοειδούς ή του ληξιπρόθεσμου των απαιτήσεων. Η εν λόγω δε σύμβαση περί συμψηφισμού είναι δυνατόν να αφορά όχι αμοιβαίες απαιτήσεις, μεταξύ δύο προσώπων, αλλά αντιτιθέμενες απαιτήσεις ευρύτερου κύκλου προσώπων, ή μέλλουσες και ακόμη υπό αίρεση ή υπό προθεσμία απαιτήσεις, με αποτέλεσμα να επέρχεται η λόγω συμψηφισμού απόσβεση μόλις εκείνες γεννηθούν και συνυπάρξουν (ΑΠ 769/2004, ΑΠ 906/1996)"/ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(140)

²¹⁴ Ανάλογα με το ποια άποψη θα θεωρήσουμε ορθότερη

απαίτηση παύει να ανήκει στο καθού και συνεπώς παύει να υπάρχει αντικείμενο προς κατάσχεση (988 παρ.1 ΚΠολΔ)²¹⁵

• **Ο ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΝ**

Στην περίπτωση δε που έχουμε επιβολή περισσότερων κατασχέσεων από πλείονες δανειστές στα χέρια του αυτού τρίτου, ερωτάται το εξής: εάν η γέννηση της ανταπαιτήσεως του τρίτου έναντι του δανειστού του είναι μεταγενέστερη της κατασχέσεως του δανειστή Α αλλά προγενέστερη της κατασχέσεως του –συντρέχοντος κατά τη διανομή του κατασχεθέντος ποσού- δανειστή Β, ο συμψηφισμός αντιτάσσεται έναντι των απαιτήσεων του Β και των επόμενων κατασχόντων δανειστών;²¹⁶

Από τη μία πλευρά υποστηρίζεται ότι αρμόζει περισσότερο η καταφατική απάντηση. Η πρώτη κατάσχεση αποκλείει το συμψηφισμό προς μεταγενέστερη ανταπαιτήτηση έναντι της απαιτήσεως του πρώτου κατασχόντος, η δε κατ'άρθρον 988 παρ.1 ΚΠολΔ συμμετοχή της απαιτήσεως του δανειστού Β στη διανομή του ποσού που κατασχέθηκε με την πρώτη ήδη κατάσχεση αποτελεί συνέπεια του γεγονότος ότι από την πρώτη έως τη δεύτερη κατάσχεση ανήκει στον ίδιον καθ'ού η εκτέλεση τρίτον.²¹⁷ Όπως σημειώνεται, αν η συμψηφισθείσα ανταπαιτήτηση αποσβέσθηκε ήδη προ της δεύτερης, τρίτης κλπ κατάσχεσης, αυτή (δηλ. η ανταπαιτήτηση) επιβάλλεται σε βάρος ανύπαρκτου αντικειμένου.²¹⁸ Ως εκ τούτου καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η μεταγενέστερη της πρώτης αλλά προγενεστέρα της δεύτερης (τρίτης κλ) κατασχέσεως ανταπαιτήτηση του τρίτου αποκρούει τη δεύτερη (κλπ) κατάσχεση υπό την έννοια ότι ο συμψηφισμός δύναται να αντιταχθεί.²¹⁹ Η λύση αυτή άλλωστε αποτελεί συνέπεια και της αρχής ότι η δέσμευση της κατασχεθείσας απαίτησης ενεργεί μόνο υπέρ του κατασχόντος και δεν ωφελεί τους λοιπούς δανειστές.²²⁰

Υποστηρίζεται ωστόσο και η αντίθετη εκδοχή κατά την οποία η εξαγγελόμενη με το άρθρο 984 παρ.2 εδ .α περ. β ΚΠολΔ απαγόρευση του συμψηφισμού ισχύει έναντι όλων των δανειστών και αυτών ακόμη που κατάσχουν μεταγενέστερα την ίδια απαίτηση , έστω και αν η ανταπαιτήτηση του τρίτου γεννήθηκε και κατέστη απαιτητή πριν από τις μεταγενέστερες αυτές κατασχέσεις.²²¹ Η ερμηνεία αυτή εναρμονίζεται κατά την εν λόγω θέση καλύτερα με το σύστημα του νόμου που επιτρέποντας τις πολλαπλές κατασχέσεις, αποβλέπει στην ισότιμη μεταχείριση όσων δανειστών επιβάλλουν κατάσχεση στην ίδια απαίτηση (988 ΚΠολΔ). Μάλιστα, σύμφωνα με τα εν λόγω, η αποδοχή της αντίθετης άποψης μπορεί να μας οδηγήσει σε αδιέξοδο:²²² η δήλωση αυτή της ανταπαιτήσεως του συμψηφισμού από τον τρίτο θα προσέκρουε προκειμένου να προκαλέσει το αποσβεστικό αποτέλεσμα του συμψηφισμού (441 εδ.β ΚΠολΔ) στο γεγονός ότι η απαίτηση του καθ'ού η εκτέλεση είναι ήδη δεσμευμένη δυνάμει της πρώτης κατασχέσεως. Το αποτέλεσμα θα ήταν απλώς και

²¹⁵ Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(140)/ Μπρίνιας Ι.,ό.π., σελ.1362 (παρ.455^α)/Φραγκίστας ,ό.π., 449 αρ.5

²¹⁶ Μπρίνιας Ι.,ό.π., σελ.1361 (παρ.455^α)

²¹⁷ Μπρίνιας Ι.,ό.π., σελ.1361-1362 (παρ.455^α)

²¹⁸ Κολοτούρος Π.,ό.π.,ΕΠολΔ 1026.127(140)/ Καστριώτης Ι.,τ.2^{ος}, σελ.134/Μπρίνιας Ι., ό.π.,σελ.1361 (παρ.455^α)

²¹⁹ Μπρίνιας Ι.,ό.π., σελ.1362 (παρ.455^α)

²²⁰ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1362 (παρ.455^α)

²²¹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.784

²²² Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.784-985

μόνο ότι θα αποκλειόταν από τη διανομή της απαιτήσεως (988 παρ.1 ΚΠολΔ) όλοι εκείνοι που επιβάλλουν κατάσχεση μετά τη γένεση της ανταπαιτήσεως, δίχως να μπορεί να ωφεληθεί ο τρίτος παρά μόνον ο πρώτος κατασχών.²²³

- **Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΥ ΜΕ ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΧΟΝΤΟΣ**

Επίσης, ένα άλλο σχετικό ζήτημα το οποίο παρουσιάζει ενδιαφέρον είναι αν ο τρίτος στα χέρια του οποίου επιβλήθηκε κατάσχεση έχει κάποια ανταπαίτηση εναντίον του κατασχόντος δανειστή, θα μπορεί να αντισταθεί αυτή σε συμψηφισμό²²⁴. Διότι είναι σαφές ότι τα 284 παρ.2 εδ.α περ.β ΚΠολΔ και το 449 ΑΚ αφορούν στον συμψηφισμό ανταπαίτησης του τρίτου έναντι του καθού η κατάσχεση οφειλέτη, όχι όμως στην ανωτέρω περίπτωση συμψηφισμού ανταπαίτησης του τρίτου έναντι του κατασχόντος δανειστή. Ωστόσο, μάλλον θα πρέπει να θεωρηθεί αυτονόητο ότι αφ'ής στιγμής ο τρίτος καταστεί οφειλέτης του κατασχόντος δανειστή, υποχρεούμενος να καταβάλει προς αυτόν την κατασχεθείσα απαίτηση, δύναται και να συμψηφίσει την έναντι τούτου τυχόν υφιστάμενη ανταπαίτησή του. Οφειλέτης του κατασχόντος δανειστή καθίσταται ο τρίτος, αν προβεί σε καταφατική δήλωση κατά το άρθρο 985 παρ.1 ΚΠολΔ, παρέλθει δε και η προβλεπόμενη από το 988 παρ.1 εδ.α ΚΠολΔ προθεσμία, χωρίς να έχει επιβληθεί στα χέρια του τρίτου νέα αναγκαστική κατάσχεση για το ίδιο χρηματικό ποσό εκ μέρους άλλου δανειστή του καθού η εκτέλεση οφειλέτη. Αλλά και αν ο τρίτος προβεί σε αρνητική δήλωση, δυνατή εκ μέρους του είναι η επικουρική πρόταση του συμψηφισμού στο πλαίσιο της ανοιγόμενης με την ανακοπή του άρθρου 986 ΚΠολΔ διαγνωστικής δίκης²²⁵.

- **ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟ**

Η πρόταση του συμψηφισμού μπορεί να γίνει υπό τις προϋποθέσεις των 984 παρ.2 εδ.α ΚΠολΔ και 449 ΑΚ, είτε πριν, είτε ταυτόχρονα²²⁶, είτε κατόπιν της δήλωσης του 985 ΚΠολΔ. Να διευκρινήσουμε δε ότι πρόκειται σε κάθε περίπτωση για δήλωση συμψηφισμού που γίνεται μετά την κατάσχεση. Διότι αν η δήλωση αυτή γίνει πριν την κατάσχεση, η απαίτηση κατά του τρίτου θα έχει ήδη αποσβεστεί και η κατάσχεση δε θα έχει πλέον αντικείμενο. Ο τρίτος σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να κάνει αρνητική δήλωση.²²⁷ Αν η δήλωση συμψηφισμού γίνει πριν ή με τη δήλωση του τρίτου η δήλωση του 985 ΚΠολΔ θα πρέπει να είναι αρνητική και να προσδιορίζονται επιπλέον η αιτία, το είδος, ο χρόνος αποκτήσεως και το ποσό της ανταπαιτήσεως.²²⁸ Τυχόν παράλειψη κάποιου από τα ανωτέρω στοιχεία μπορεί να οδηγήσει στην κατ'άρθρον 985 παρ.3 ΚΠολΔ αποζημίωση του τρίτου. Στην περίπτωση δε που λάβει χώρα μετά τη δήλωση του άρθρου 985 ΚΠολΔ, η πρόταση του συμψηφισμού θα γίνει παρά τη αρχική καταφατική δήλωση. Τέθηκε τέλος το ζήτημα αν τυχόν αοριστία της δηλώσεως μπορεί να συμπληρωθεί στη δίκη η οποία θα ακολουθήσει τη σχετική ανακοπή κατά της αρνητικής δηλώσεως κατ'άρθρον 986 ΚΠολΔ, ερώτημα το οποίο υπό το προγενέστερο καθεστώς είχε απαντηθεί μάλλον αρνητικά²²⁹. Η θεωρία υπό την ισχύ του ΚΠολΔ υποστηρίζει πάντως ότι επί αρνητικής δηλώσεως του τρίτου η οποία έχει ανακοπεί

²²³ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.,σελ.785

²²⁴ Καστριώτης Ι., ό.π., τ.2^{ος},σελ.141

²²⁵ Καστριώτης Ι., ό.π., τ.2ος,σελ.141/ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.141

²²⁶ Ωστόσο, ο Καστριώτης διαφωνεί βλ.σχετικά Καστριώτης Ι., ό.π., τ.2^{ος},σελ.138

²²⁷ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.,σελ.785(βλ. και υποσημ.668)

²²⁸ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.,σελ.785

²²⁹ Καστριώτης Ι.,ό.π.,τ.2^{ος}, σελ.138-139

κατά το 986 και 990 ΚΠολΔ δεν αποκλείεται ωστόσο η επικουρική προβολή κατά του ανακόπτοντος της ενστάσεως του συμψηφισμού.²³⁰

Με αφορμή δε την απόφαση ΑΠ 354/2010, η οποία ασχολήθηκε με το αν νομίμως είχε προταθεί ένσταση συμψηφισμού στο πλαίσιο της επίδικης διαφοράς, να σημειώσουμε ότι η θεωρία έχει ταξινομήσει τη ρύθμιση του άρθρου 984 ΚΠολΔ ως κανόνα ουσιαστικού δικαίου, ερμηνευτική εκδοχή που ακολούθησε και η εν λόγω απόφαση. Η σημασία της εν λόγω παρατήρησης είναι κεφαλαιώδους εφόσον συνεκτιμηθεί ότι η ταξινόμηση ορισμένου κανόνα ως ουσιαστικού δικαίου αποτελεί εκ των ουκ άνευ προϋπόθεση ώστε να καταστεί εφικτός ο αναιρετικός έλεγχος της εφαρμογής του στο πλαίσιο των άρθρων 559 αρ.1 και 19 ΚΠολΔ.²³¹

3.2.3. Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΝΤΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΣ

Κάθε φορά που κατάσχονται ενσώματα αντικείμενα (κινητά) του καθού στα χέρια τρίτου, ο τρίτος καθίσταται μεσεγγυούχος αυτών όπως ορίζει η διάταξη του 984 παρ.3 ΚΠολΔ, και ευθύνεται πλέον ο ίδιος για τη φύλαξή τους. Επομένως, η απαγόρευση της απόδοσης του κατασχεθέντος πράγματος στον καθ'ού, την οποία ρητώς εξαγγέλλει η διάταξη του 984 παρ.2 εδ.α περ.γ ΚΠολΔ θα προέκυπτε και από την παρ.3 του ίδιου άρθρου που ορίζει τον τρίτο ως μεσεγγυούχο.²³² Κατά τούτον, τυχόν απόδοση προσκρούει στην εν λόγω απαγορευτική διάταξη νόμου και είναι κατά τούτον άκυρη. Πρόκειται δε για αυτοδικαίως χωρούσα ακυρότητα του ουσιαστικού δικαίου την οποία μπορούν να επικαλούνται όλοι οι προ της απόδοσης κατασχόντες δανειστές²³³.

3.2.4. Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΝΤΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΣ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ

Το 984 παρ.2 εδ.α ΚΠολΔ ορίζει ότι *“Απαγορεύεται και δεν παράγει έννομες συνέπειες για τον κατασχόντα... η διάθεση (από τον τρίτο) σε τρίτους του κατασχεμένου, αφότου... επιδοθεί (στον τρίτο) το έγγραφο του άρθρου 983 ΚΠολΔ, έστω και αν αυτό δεν επιδόθηκε ακόμα σε εκείνον κατά του οποίου γίνεται η κατάσχεση”*.

Όπως προκύπτει από τις προπαρασκευαστικές εργασίες του ΚΠολΔ²³⁴, προϋπόθεση της διατάξεως αυτής είναι ότι το κατασχεμένο αντικείμενο ανήκει κατά κυριότητα στον οφειλέτη. Επομένως η διάταξη αυτή έχει στην πράξη εφαρμογή στην περίπτωση του 982 παρ.1 αρ.β ΚΠολΔ όταν η κατάσχεση στα χέρια τρίτου έχει ως αντικείμενο κινητά πράγματα του καθ'ού η εκτέλεση που βρίσκονται στα χέρια τρίτου²³⁵. Όταν αντιθέτως το κατασχεμένο

²³⁰ Καστριώτης Ι.,ό.π.,τ.2^{ος}, σελ. 139

²³¹ ΑΠ 354/2010, με σημείωμα Γιαννόπουλου Π., ΕπολΔ 2010.744 (745)

²³² Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1355 (παρ.454)/Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(141)

²³³ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(141)

²³⁴ ΠρΑνΕπ, σελ.453-454

²³⁵ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.786

αντικείμενο ανήκει κατά κυριότητα στον τρίτο υποστηρίζεται από τη θεωρία ότι η εν λόγω απαγόρευση δεν έχει εφαρμογή.^{236 237}

Κατά άλλη άποψη, στην περίπτωση που είναι κύριος του κατασχεθέντος πράγματος ο τρίτος στα χέρια του οποίου επιβάλλεται η κατάσχεση, η σχετική απαγόρευση δεν τον καταλαμβάνει υπό την έννοια ότι η ακυρότητα της διάθεσης τελεί υπό τη διαλυτική αίρεση της αναγνώρισης του τρίτου ως κυρίου του πράγματος.²³⁸

Ωστόσο, εφόσον κάνουμε δεκτή την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης στην περίπτωση που κύριος του κατασχεμένου είναι ο καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτης, δεν μπορούμε παρά να μην παρατηρήσουμε ότι ο ίδιος ο τρίτος οφειλέτης εκ των πραγμάτων στερείται την εξουσία διάθεσης και εξάλλου δε νοείται απαγόρευση διάθεσης σε πρόσωπο που ούτως ή άλλως δεν έχει εξουσία διάθεσης!²³⁹ Ακριβώς εδώ έγκειται όμως και η αξία της απαγόρευσης: σκοπός της είναι να αποτρέψει την επέλευση απέναντι στον κατασχόντα των συνεπειών που αναγνωρίζει το ουσιαστικό δίκαιο για την περίπτωση κήσεως δικαιώματος παρά μη δικαιούχου (1036 επόμε. ΑΚ). Διότι αν δεν υπήρχε αυτή η απαγόρευση, η ενδεχόμενη εκποίηση από τον τρίτο μη κύριο προς άλλο πρόσωπο θα προσπόριζε στο τελευταίο κυριότητα υπό τις προϋποθέσεις των άρθρων 1036 επόμε. ΑΚ. Η καθιέρωση όμως αυτής της απαγορεύσεως που απορρέει από το νόμο (175 ΑΚ), δεν επιτρέπει πλέον την εφαρμογή διατάξεων για την καλόπιστη κτήση κυριότητας από μη κύριο (1036 επ. ΑΚ), διότι αυτές οι τελευταίες δεν καλύπτουν την απαγόρευση διαθέσεως²⁴⁰. Η διάθεση επομένως αποκλείεται απολύτως και, σε περίπτωση που γίνει, επισύρει ευθύνη όχι μόνο αστική αλλά και ποινική (177 ΠΚ).²⁴¹

• ΕΙΔΙΚΩΣ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΑΨΛΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΑΞΙΟΓΡΑΦΩΝ

Ζήτημα γεννάται για το αν η εξαγγελόμενη με το άρθρο 984 παρ.2 εδ.α περ.δ ΚΠολΔ ακυρότητα της διάθεσης του κατασχεθέντος πράγματος σε τρίτους ισχύει και στην περίπτωση της αναγκαστικής κατάσχεσης άψλων επενδυτικών αξιογράφων²⁴²,

²³⁶ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.786

²³⁷ Να τονιστεί ότι η διάταξη αυτή είχε γίνει αντικείμενο συζητήσεων μεταξύ των μελών της Συντακτικής και της Αναθεωρητικής Επιτροπής, όταν και διευκρινίσθηκε ότι η απαγόρευση διαθέσεως της εκ μέρους του τρίτου διαθέσεως δε σημαίνει ότι αυτός, στην περίπτωση που είναι κύριος του πράγματος ή δικαιούχος της απαίτησης, δεν δικαιούται να προβεί στη διάθεση του ανισχύρως στα χέρια του κατασχεθέντος. Κατά τις μακρές συζητήσεις της Συντακτικής Επιτροπής (ΣχΠολΔικ VIII, σελ.183,185,187) τονίστηκαν επανειλημμένα τα άτοπα που μπορούν να προκύψουν από μια τέτοια ερμηνεία (Σακκέτας: νέκρωση επιχειρήσεων), για το λόγο αυτό είχε προταθεί και από ορισμένα μέλη της Συντακτικής Επιτροπής η διαγραφή της, πρόταση που ωστόσο δεν είχε γίνει δεκτή. (ΣχΠολΔικ VIII, σελ.189) (βλ.σχετικά και Μπρίνια Ι., ό.π., σελ.786 (παρ.454)/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.786 ιδίως υποσημ.675)

²³⁸ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(141)

²³⁹ Μπρίνια Ι., ό.π., σελ.1355 (παρ.454)/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.786/ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.141

²⁴⁰ Το ελάττωμα δηλ. εδώ συνίσταται όχι μόνο στην έλλειψη κυριότητας του εκποιούντος, αλλά στην απαγόρευση διαθέσεως η οποία δεν καλύπτεται με τα άρθρα 1036 επόμε. ΑΚ.

²⁴¹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.786-787

²⁴² Σημειώνεται ότι για την κατάσχεση άψλων μετοχών εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 982 παρ.1 στ.β ΚΠολΔ για την κατάσχεση κινητών πραγμάτων που βρίσκονται σε χέρια τρίτου. Η κατάσχεση άψλων μετοχών εγκαθιδρύει μια τριμερή δικονομική έννομη σχέση, στην οποία συμπλέκονται οι επιμέρους σχέσεις του επισπεύδοντος δανειστή προς τον οφειλέτη

καταχωρημένων υπό μορφή λογιστικών εγγράφων σε λογαριασμούς αξιών στα ηλεκτρονικά αρχεία του Συστήματος Άυλων Τίτλων του Ελληνικού Κεντρικού Αποθετηρίου Τίτλων Α.Ε.²⁴³. Τέθηκε λοιπόν προσφάτως από εκπρόσωπο της θεωρίας το ειδικότερο ερώτημα αν είναι έγκυρη ή άκυρη η χρηματιστηριακή πώληση επενδυτικών αξιογράφων, μετά την κοινοποίηση κατασχετηρίου στο χειριστή του κατασχόμενου λογαριασμού και συνεπώς αν είναι ή όχι δυνατή η χρηματιστηριακή εκκαθάριση της σχετικής συναλλαγής, δηλ. η μεταφορά και πίστωση των τίτλων στον επενδυτικό λογαριασμό του αγοραστή και η καταβολή του τιμήματος της αγοραπωλησίας στο καταθετικό λογαριασμό του πωλητή.²⁴⁴

Λαμβανομένου υπόψιν ότι οι άυλοι επενδυτικοί τίτλοι αποτελούν αντικείμενο ευρείας κυκλοφορίας, ήδη δε και διεθνοποιημένης εμπορίας στις σύγχρονες κεφαλαιαγορές²⁴⁵, δεύτερον, ότι αναντίρρητη προβάλλει η ανάγκη διατήρησης της λειτουργικής ικανότητας των αγορών και της εμπιστοσύνης των συναλλασσομένων στο περιβάλλον τους επενδυτών, και τρίτον, ότι στην περίπτωση της κατάσχεσης άυλων επενδυτικών τίτλων κρίσιμη δεν είναι η μεταβίβαση στον κατασχόντα δανειστή του όποιου μετοχικού ή συμμετοχικού δικαιώματος ενσωματώνεται στους τίτλους, αλλά η τιμή της ρευστοποίησης αυτών, ορθότερο είναι να γίνει δεκτό ότι το 984 παρ.2 εδ.α περ.δ ΚΠολΔ δεν εφαρμόζεται εν προκειμένω και συνεπώς η χρηματιστηριακή εκποίηση²⁴⁶ άυλων επενδυτικών αξιογράφων είναι έγκυρη και προσπορίζει κυριότητα στον αντισυμβαλλόμενο αγοραστή παρά την προηγούμενη επιβολή αναγκαστικής κατάσχεσης στο λογαριασμό αξιών του πωλητή.²⁴⁷ Βεβαίως, ούτε ο κατασχών δανειστής θα μείνει απροστάτευτος: ο οφειλέτης του αποκτά απαίτηση έναντι του χειριστή του λογαριασμού να του καταβληθεί το τίμημα από την πώληση των τίτλων, και αυτή ακριβώς την απαίτηση μπορεί να κατάσχει ο δανειστής στα χέρια του χειριστή ως τρίτου²⁴⁸.

3.2.5. Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΩΣ ΜΕΣΕΓΓΥΟΥΧΟΥ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΝΤΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΣ

(επενδυτή,μέτοχο), του επισπεύδοντος δανειστή προς τον τρίτο (χειριστή λογαριασμού αξιών) και του οφειλέτη προς τον τρίτο. Κρίσιμη για την αναγκαστική εκτέλεση επί άυλων μετοχών είναι η τιμή ρευστοποίησης της μετοχής που επιτυγχάνεται στο χρηματιστήριο και όχι η μεταβίβαση της οποιασδήποτε έννομης σχέσης που ενσωματώνει η μετοχή στον επισπεύδοντα δανειστή.

(Τσιμπανούλης Δ., Η αναγκαστική κατάσχεση των άυλων μετοχών, ΔΕΕ 2002.823 επόμ.)

²⁴³ Σχετικά με τη φύση των άυλων τίτλων βλ. Τσιμπανούλης, Επενδυτικά αξιόγραφα σε λογιστική μορφή, ΝοΒ (56) 2008.823 επόμ.” Απαιτείται βεβαίως αφαιρετική προσαρμοστικότητα και τελολογική διαστολή, προκειμένου να γίνει δεκτό –άποψη που φαίνεται ορθή- πως οι τίτλοι σε λογιστική μορφή, τα ηλεκτρονικά αξιόγραφα αποτελούν αξιόγραφα...Μπορούμε σήμερα να ομιλούμε για δικαίωμα επί του αξιογράφου, όταν το αξιόγραφο δεν υφίσταται σε έγχαρτη μορφή; ...Με άλλα λόγια, ποιες είναι οι συνέπειες του γεγονότος ότι, επί τίτλων σε λογιστική μορφή, το δικαίωμα επί του αξιογράφου έχει, προφανώς, αντικατασταθεί από το δικαίωμα επί του λογαριασμού τίτλων; ” (σελ.825-826)

²⁴⁴ Κολοτούρος Π., ό.π.,ΕΠολΔ 2016.127(141)

²⁴⁵ Ταρνανίδου Χ., Η Ελληνική Κεφαλαιαγορά ενόψει της Πρότασης Ευρωπαϊκού Κανονισμού για τα Κεντρικά Αποθετήρια Τίτλων, ΔΕΕ (18)2012.925 (927)

²⁴⁶ Η ρευστοποίηση των άυλων μετοχών επιτυγχάνεται με τη χρηματιστηριακή τους εκποίηση σύμφωνα με το άρθρο 967 παρ.1 ΚΠολΔ.

²⁴⁷ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(141)

²⁴⁸ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(141) / Τσιμπανούλης Δ., Η αναγκαστική κατάσχεση των άυλων μετοχών, ΔΕΕ 2002.823 (833)

Κατά το 984 παρ.3 ΚΠολΔ: “Αφότου του κοινοποιηθεί η κατάσχεση, ο τρίτος γίνεται μεσεγγυούχος.”, και εν συνεχεία στην πέμπτη παράγραφο του εν λόγω άρθρου (984 παρ.5 ΚΠολΔ) ορίζεται πως: “Οι διατάξεις του άρθρου 956 παρ.4 έως 6 εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις των παρ.3 και 4 του άρθρου αυτού”, επιτάσσοντας με αυτόν τον τρόπο την εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν τη μεσεγγύηση στην κατάσχεση κινητών. Μάλιστα, τονίζεται ότι ο νόμος χρησιμοποίησε τη διατύπωση “γίνεται” μεσεγγυούχος (“καθίσταται” στο αυθεντικό κείμενο), αντί του όρου “ευθύνεται ως”, ώστε να είναι σαφές ότι ο τρίτος όχι μόνο φέρει την ευθύνη του μεσεγγυούχου, αλλά έχει παράλληλα όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του μεσεγγυούχου.²⁴⁹

Σύμφωνα με την εν λόγω ρύθμιση λοιπόν ο τρίτος ευθύνεται για τη διατήρηση της υλικής υπόστασης του πράγματος και επιφορτίζεται με την επίβλεψη και τη συντήρησή του μέχρι τον πλειστηριασμό. Όπως τονίζεται στη δικονομική θεωρία²⁵⁰, με τον τρόπο αυτό ο τρίτος καθίσταται όργανο της διαδικασίας αυτής της αναγκαστικής εκτέλεσης, κατέχοντας το κατασχεθέν αντικείμενο για λογαριασμό της Πολιτείας που το δεσμεύει, ώστε μέσω της ρευστοποίησής του με τον πλειστηριασμό να ικανοποιηθούν οι μετέχοντες της διαδικασίας της κατάταξης δανειστές. Ο τρίτος ως μεσεγγυούχος δεν είναι συνεπώς απλός κάτοχος του κατασχεθέντος πράγματος, αλλά ως κάτοχος ασκεί δημόσια εξουσία, απορρέουσα από τη δημοσίου δικαίου σχέση της μεσεγγύησης που κατατείνει στην υλική δέσμευση του κατασχεθέντος.²⁵¹

Πιο συγκεκριμένα, ως μεσεγγυούχος ο τρίτος είναι υποχρεωμένος να φυλάγει το πράγμα, όπως κάθε θεματοφύλακας, να το παραδώσει όταν πρέπει στον υπάλληλο του πλειστηριασμού, χωρίς στο μεταξύ να έχει εξουσία χρήσης του (956 παρ.4 εδ.α ΚΠολΔ). Αν ο μεσεγγυούχος χάσει την κατοχή του πράγματος που έχει κατασχεθεί κατά οποιονδήποτε τρόπο, ή αποβληθεί από την κατοχή του, κυρίως από τον καθ’ού η εκτέλεση (που διατηρεί τη νομή του πράγματος), προστατεύεται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του Ειρηνοδικείου του τόπου εκτελέσεως, το οποίο διατάσσει την απόδοση του πράγματος και πάλι στον μεσεγγυούχο (956 παρ.6 ΚΠολΔ). Παράλληλα, ο μεσεγγυούχος ως κάτοχος, απολαμβάνει την προστασία του ουσιαστικού δικαίου (997 ΑΚ) και έχει κατά τρίτων της περί νομής αγωγές. Ο μεσεγγυούχος έχει όμως υποχρέωση και να συντηρεί το πράγμα που κατασχέθηκε. Μπορεί ακόμα και να προβεί και σε πράξεις διαχείρισεως αν αυτό επιβάλλεται από τη φύση του πράγματος, αφού επιτύχει άδεια του Ειρηνοδικείου του τόπου της κατασχέσεως, που χορηγείται επίσης με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (956 παρ.4 εδ.β ΚΠολΔ). Τότε όμως είναι υποχρεωμένος να λογοδοτήσει και να αποδώσει το προϊόν της διαχείρισεως στον υπάλληλο του πλειστηριασμού (956 παρ.4 εδ.γ ΚΠολΔ). Επίσης, κατά την παρ.5 του 956 ΚΠολΔ στην οποία επίσης παραπέμπει το 984 παρ.5 ΚΠολΔ αρμόδιο δικαστήριο για τυχόν αμφισβητήσεις είναι το Ειρηνοδικείο του τόπου εκτέλεσης, το οποίο δικάζει με την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Δοθέντος ότι το άρθρο 984 παρ.3 ΚΠολΔ περιοριστικώς και υποχρεωτικώς ορίζει το πρόσωπο του μεσεγγυούχου που εν προκειμένω θα είναι ο τρίτος, οι τυχόν αμφισβητήσεις θα

²⁴⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.,σελ.787/ΣχΠολΔικ VIII, σελ.184

²⁵⁰ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(142)

²⁵¹ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(142)

αναφέρονται γενικότερα στην έννομη σχέση της μεσεγγύησης και όχι τόσο στον διορισμό του πρόσωπου του μεσεγγυούχου²⁵².

Τέλος, αν ο μεσεγγυούχος αποβληθεί ή χάσει την κατοχή του πράγματος, το Ειρηνοδικείο του τόπου εκτέλεσης δικάζοντας όπως ήδη αναφέραμε, με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, διατάζει να του αποδοθεί το πράγμα.²⁵³

3.2.6. Η ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΔΗΛΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΙΣΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Με την επιβολή της αναγκαστικής κατάσχεσης γεννάται και η υποχρέωση του τρίτου, μέσα σε οκτώ μέρες από την επίδοση του κατασχετηρίου σ' αυτόν, να δηλώσει αν είναι ή όχι οφειλέτης της κατασχεμένης απαίτησης, αν κατέχει ή όχι το κατασχεθέν πράγμα, καθώς και αν έχει ή όχι προηγουμένως κατασχεθεί το ίδιο αντικείμενο από άλλο δανειστή του καθού για ορισμένο ποσό (985 ΚΠολΔ). Αν ο τρίτος είναι πιστωτικό ίδρυμα, αυτό πρέπει να δηλώσει αν υφίσταται στα χέρια του ακατάσχετη απαίτηση κατά την έννοια του άρθρου 982 παρ.2 στ.γ και δ ΚΠολΔ, δηλ. αν πρόκειται για απαιτήσεις διατροφής, απαιτήσεις για συνεισφορά των συζύγων στις ανάγκες της οικογένειας, απαιτήσεις μισθών, συντάξεων ή ασφαλιστικών παροχών κλπ²⁵⁴.

Η εν λόγω υποχρέωση απορρέει από τη θέση του τρίτου ως υποκειμένου της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως υποστηρίζει η κρατούσα γνώμη²⁵⁵, κατ'άλλη δε άποψη, από την ιδιότητα του τρίτου ως υποκειμένου της ειδικής ενοχικής σχέσης που τον συνδέει με τον κατασχόντα δανειστή²⁵⁶. Ευστόχως έχει χαρακτηριστεί ως μοχλός της διαδικασίας της κατασχέσεως στα χέρια του τρίτου²⁵⁷. Διότι κατά το σύστημα του ΚΠολΔ, αν και ο τρίτος δεν έχει κατά κανόνα κανένα έννομο συμφέρον, υποχρεώνεται να αναμειχθεί σε διαδικασία άλλων (985 ΚΠολΔ). Η εν λόγω υποχρέωση αντιμετωπίζεται ως εκδήλωση του γενικότερου καθήκοντος μαρτυρίας προς τα δημόσια όργανα ή προς τρίτα πρόσωπα προκειμένου να μπορέσουν αυτά να προστατεύσουν αποτελεσματικά τα δικαιώματά τους²⁵⁸. Η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου²⁵⁹ έκανε δε λόγο για δικονομική υποχρέωση του τρίτου απορρέουσα από την κατάσχεση για την ικανοποίηση του κατασχόντος η οποία διαφορετικά θα ματαιωνόταν. Με μόνη την επιβολή λοιπόν της κατασχέσεως στα χέρια του δημιουργείται το καθήκον του τρίτου προς επιβολή της δήλωσης²⁶⁰, ενώ τα δικαστήρια της ουσίας κάνουν

²⁵² Για αίτηση αντικατάστασης του μεσεγγυούχου, βλ. ΕιρΑθ 1527/1973, Δ 1973.74 (με παρατηρήσεις Γεωργιάδη Απ.)

²⁵³ Βλ. σχετικά για δικαιώματα και υποχρεώσεις του μεσεγγυούχου Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.219-221

²⁵⁴ Η τελευταία αυτή ρύθμιση προστέθηκε με τον πρόσφατο Ν.4335/2015.

²⁵⁵ Βλ. ανωτέρω / καθώς και Κοντογεωργακόπουλος Π., Κατάσχεση στα χέρια τρίτου: Η δήλωση του τρίτου κατά το άρθρο 985 ΚΠολΔ, σελ.285 επόμ.

²⁵⁶ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (142)

²⁵⁷ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.788

²⁵⁸ Ορφανίδης Γ., Οι προϋποθέσεις για την επιβολή κατασχέσεως εις χείρας τρίτου, Εισήγηση σε Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, 41^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.33

²⁵⁹ ΟΛΑΠ 19/2001, ΝοΒ 2002.685

²⁶⁰ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.788

λόγο για υποχρέωση που έχει έρεισμα το γενικό κοινωνικό καθήκον έναντι της έννομης τάξης και είναι ανάλογη προς την υποχρέωση οποιουδήποτε που καλείται να εξεταστεί ως μάρτυρας²⁶¹. Όσον αφορά τη δήλωση, πρόκειται για διαδικαστική πράξη της αναγκαστικής εκτέλεσης²⁶². Σκοπός της εν λόγω δήλωσης είναι να συνδράμει το δανειστή στην πραγμάτωση της εκτελεστέας απαίτησής του.²⁶³ Ο τρίτος λοιπόν υποχρεούται σε δήλωση με μόνη την επιβολή της αναγκαστικής κατασχέσεως και ανεξαρτήτως της υπάρξεως ή μη χρέους, παρόλο που εκ του γράμματος του νόμου θα μπορούσε ενδεχομένως να υποστηριχθεί ότι ο τρίτος υποχρεούται σε δήλωση μόνο αν υφίσταται η κατασχεθείσα απαίτηση.²⁶⁴

Σύμφωνα δε με το άρθρο 985 παρ.3 εδ.β ΚΠολΔ, *“Αν η δήλωση παραλειφθεί ή είναι ανακριβής, ο τρίτος ευθύνεται να αποζημιώσει αυτόν που επέβαλε κατάσχεση”*. Περαιτέρω πρέπει να διευκρινισθεί ότι η υποχρέωση του τρίτου δεν εξαντλείται μόνο σε μια “ξερή” δήλωση²⁶⁵. Η διά του 985 παρ.3 ΚΠολΔ υποχρέωση του τρίτου προς αποκατάσταση οποιασδήποτε λόγω της παραλείψεως ή ανακρίβειας ζημίας του κατασχόντος οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο τρίτος υποχρεούται να πληροφορήσει τον κατασχόντα υπέρ των σχέσεών του με τον καθ’ού η εκτέλεση, όσον αφορά στο κατασχεθέν δικαίωμα. Δεν αποκλείεται να υποχρεωθεί αυτός σε αποζημίωση, ακόμα και αν δεν είναι οφειλέτης του καθ’ού η κατάσχεση, αν απέκρυψε ή παρέλειψε ορισμένα περιστατικά και εξαιτίας της αποκρύψεως ή παραλείψεως αυτής ζημιώθηκε ο κατασχών. Και τούτο καθόσον ο νόμος δεν εξαρτά την δήλωση του τρίτου ως προς την ύπαρξη ή μη της οφειλής, αφετέρου δε συνδέει την παράλειψη ή ανακρίβεια προς αποζημίωση ανεξαρτήτως και πάλι της υπάρξεως ή μη της οφειλής (985 παρ.3 εδ.2 ΚΠολΔ)²⁶⁶. Αρκεί η παράλειψη ή η ανακρίβεια να προξένησε ζημία στον κατασχόντα όπως εκτίθεται κατωτέρω. Σε αντίθεση με το παλαιότερο καθεστώς, δεν καθιερώνεται πλέον ευθύνη του τρίτου να καταβάλει ολόκληρο το ποσό που κατασχέθηκε²⁶⁷, αλλά μπορεί να στοιχειοθετηθεί μόνο ευθύνη αποζημίωσης με τις προϋποθέσεις που θα αναλυθούν κατωτέρω.²⁶⁸

Όσον αφορά δε στις μελλοντικές απαιτήσεις γίνεται δεκτό ότι ο τρίτος θα πρέπει στη δήλωσή του να αναφερθεί στη βασική έννομη σχέση και να δηλώσει ότι επιφυλάσσεται για τη γένεση της απαίτησης του καθ’ού η κατάσχεση. Παράλληλα πρέπει να παρέχει τη διαβεβαίωση για παρακράτηση στο μέλλον υπέρ του καθ’ού η κατάσχεση οποιουδήποτε

²⁶¹ ΜΠρΠειρ 1604/2013

²⁶² Βλ. Σχετικά και ΑΠ 1183/2015, ΕφΑΔ(12) 2015.1171, όπου : “ Η δήλωση του τρίτου αποτελεί εξώδικη πράξη και μπορεί να γίνει από τον ίδιο τον τρίτο, χωρίς σύμπραξη δικηγόρου ή και από πληρεξούσιο που έχει γενική ή ειδική πληρεξουσιότητα, η οποία μπορεί να δοθεί και με ιδιωτικό έγγραφο , εφόσον η δήλωση , την οποία αφορά δεν απαιτεί κάποιο τύπο αλλά γίνεται και προφορικά”

²⁶³ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (143)

²⁶⁴ Καστριώτης Ι.,ό.π., τ.2^{ος} σελ.249

²⁶⁵ Μπρίνιανς Ι., ό.π., σελ.1368 (παρ.457)

²⁶⁶ Μπρίνιανς Ι., ό.π., σελ.1369-1370 (παρ.457)

²⁶⁷ Μπρίνιανς Ι., ό.π., σελ.1368 (παρ.457)

²⁶⁸ Τεκμήριο για το ότι ο τρίτος οφείλει όλο το ποσό που κατασχέθηκε στα χέρια του, όταν αυτός ο τελευταίος δεν υποβάλλει ή όταν δεν υποβάλλει εμπρόθεσμη και νομότυπη δήλωση γνωρίζει σήμερα ακόμη το άρθρο 33 ΚΕΔΕ όπως θα αναλυθεί παρακάτω.

ποσού ήθελε προκύψει.²⁶⁹ Διαφορετικά η δήλωση θεωρείται ανειλικρινής, κάτι που δικαιολογεί ανακοπή και αγωγή αποζημιώσεως.

- **Η ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΕΩΣ**

Στο σημείο αυτό, συναφής είναι ο προβληματισμός για τη νομική φύση της καταφατικής δηλώσεως στην οποία προβαίνει ο τρίτος. Στην κατασκευή της υπάρξεως μιας μαρτυρίας γίνεται αποδεκτό ότι ο τρίτος προβαίνει σε μια ανακοίνωση γνώσεως –όπως έγινε δεκτό και από τον Άρειο Πάγο²⁷⁰, και δεν πρόκειται για δήλωση βούλησης που συνεπάγεται τη συμβατική του δέσμευση έναντι του αγνώστου σε αυτόν κατασχόντος. Η αντίθετη άποψη, την αντιλαμβάνεται ως έχουσα χαρακτήρα που προσομοιάζει σε δικαιοπραξία του ουσιαστικού δικαίου (αιτιώδης ή αφηρημένη αναγνώριση χρέους και υπόσχεση πληρωμής). Προσφάτως προς αυτή την κατεύθυνση ο Άρειος Πάγος δέχτηκε ότι η θετική δήλωση αποτελεί νόμιμη δημιουργική αιτία αξιώσεως που αποκλείει την αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού²⁷¹. Υπό το προγενέστερο δε δίκαιο γινόταν λόγος για εξώδικη ομολογία, κάτι που της προσέδιδε χαρακτήρα συμβάσεως, ενώ περαιτέρω γινόταν λόγος για δημιουργία νέας αξιώσεως με την εξώδικη ομολογία που είχε γίνει δεκτή.²⁷² Η εν λόγω αναφορά στη νομική φύση της καταφατικής δηλώσεως εμφανίζει περαιτέρω και πρακτική σημασία. Έτσι, θεωρούμενη ως ανακοίνωση γνώσεως ανακαλείται ελευθέρως ή με απόδειξη της αναλήθειας αυτής, ενώ ως δήλωση βούλησης υπόκειται στις κατηγορίες του αστικού δικαίου περί πλάνης κλπ. Νομολογιακά πάντως τείνει να γίνει δεκτή η άποψη ότι η θετική δήλωση του τρίτου δεν ανακαλείται, και δεν προσβάλλεται για ελαττώματα βουλήσεως. Πάντως, κατόπιν των ανωτέρω, ως μάλλον ορθότερη προκρίνεται η άποψη ότι η δήλωση του τρίτου αποτελεί δικονομικού περιεχομένου δηλωση²⁷³.

- **Η ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ Ή ΜΗ ΤΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ ΔΗΛΩΣΕΩΣ**

Αξίζει να σημειώσουμε στο σημείο αυτό ότι έχει τεθεί το εξής ερώτημα: Η υποχρέωση προς δήλωση προϋποθέτει έγκυρη κατάσχεση;²⁷⁴

Ήδη, υπό το κράτος του προϊσχύσαντος δικαίου, γινόταν δεκτό ότι η υποχρέωση του τρίτου προς δήλωση προϋπέθετε έγκυρη κατάσχεση²⁷⁵. Ωστόσο, στο πλαίσιο του ΚΠολΔ υποστηρίχθηκε και η αντίθετη άποψη. Αξίζει να δούμε το ζήτημα πιο αναλυτικά:

Είναι καταρχήν βέβαιο ότι η δικονομική ακυρότητα δεν επέρχεται αυτοδικαίως, αλλά προϋποθέτει απαγγελία της με δικαστική απόφαση (159 ΚΠολΔ). Μέχρι την απαγγελία αυτή, η άκυρη δικονομική πράξη παράγει τις συνέπειές της υπό τη “νόμω εξυπακουόμενη”

²⁶⁹ ΑΠ 1540/2000, ΕλλΔνη (42)2001.1297/ ΠΠρΠειρ 2447/2014 / ΕιρΡοδ 159/2015

²⁷⁰ ΟΛΑΠ 3/1993, ΝοΒ 1995.223

²⁷¹ ΑΠ 161/2011, ΧρΙΔ 2011.690

²⁷² Ορφανίδης Γ., Οι προϋποθέσεις για την επιβολή κατασχέσεως εις χείρας τρίτου, Εισήγηση σε Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.34-35

²⁷³ Ορφανίδης Γ., Οι προϋποθέσεις για την επιβολή κατασχέσεως εις χείρας τρίτου, Εισήγηση σε Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ. 35

²⁷⁴ Καστριώτης Ι.,ό.π., τ.2ος σελ.249-250/ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1370 (παρ.457)/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.791

²⁷⁵ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1370 (παρ.457)

διαλυτική αίρεση της απαγγελίας της ακυρότητας αυτής. Επομένως, όπως τονίζεται, δεδομένου ότι στο δίκαιο της αναγκαστικής εκτέλεσης αφ' ενός μεν οι δικονομικές ακυρότητες πρέπει να προταθούν με ανακοπή (933 ΚΠολΔ), αφετέρου δε ο τρίτος δικαιούται να επικαλεσθεί ορισμένες ακυρότητες της εκτελέσεως (987 ΚΠολΔ) και δεν νομιμοποιείται βάσει του άρθρου 933 ΚΠολΔ να ασκήσει ανακοπή και να εισάγει αντιρρήσεις κατά της εκτελέσεως, τις σχετικές με την ακυρότητα ενστάσεις μπορεί να προτείνει με ανακοπή κατά τα άρθρα 583 επόμεν. ΚΠολΔ, δεν αποκλείεται κατά τούτον η θεραπεία της ακυρότητας και η εντεύθεν υποχρέωση του τρίτου προς αποζημίωση κατά το άρθρο 985 παρ.3 ΚΠολΔ²⁷⁶.

Πάντως οι συνέπειες αυτές αποφεύγονται αν οι ακυρότητες εμπίπτουν στους περιορισμούς του 987 ΚΠολΔ, οπότε ο τρίτος -εναγόμενος προς αποζημίωση ή αποκρούοντας την κατ' άρθρον 986 ανακοπή είναι δυνατόν να προσβάλλει με ένσταση το κύρος της κατάσχεσης και με τον τρόπο αυτό να αποφύγει τη καταδίκη. Υπό την τελευταία αυτή επιφύλαξη υποστηρίζεται ότι η εγκυρότητα της κατασχέσεως δεν αποτελεί προϋπόθεση της υποχρέωσης του τρίτου προς δήλωση^{277, 278}.

Η αντίθετη γνώμη, από την άλλη πλευρά, υποστηρίζει ότι "...η δήλωση προϋποθέτει έγκυρον κατάσχεσιν..."²⁷⁹. Και μπορεί μεν να έχει υποστηριχθεί²⁸⁰ ότι η άποψη αυτή προσκρούει στη φύση της ακυρότητας ως δικονομικής, ωστόσο θα πρέπει να εξετάσουμε εις βάθος και την άποψη αυτή με τα υπέρ αυτής επιχειρήματα. Βάσει της συγκεκριμένης λουπόν άποψης, ο τρίτος δεν υποχρεούται να κάνει δήλωση όταν η κατάσχεση στα χέρια τρίτου είναι άκυρη, αφού η κήρυξη της ακυρότητας της έχει ως συνέπεια να θεωρείται ότι η διαδικαστική πράξη της κατασχέσεως δεν έγινε.²⁸¹ Προς επίρρωση των ανωτέρω στην ΜΠρωτΑθ 3292/2008²⁸² ευστόχως σημειώνεται πως : "Η δήλωση του τρίτου δε μπορεί να υπάρχει άνευ της προηγηθείσας κατάσχεσης και της επίδοσης σ' αυτόν του κατασχετηρίου εγγράφου, ανάλογα δε με το θετικό ή το αρνητικό της περιεχόμενο προσδίδονται οι έννομες συνέπειες των άρθρων 988 και 989 ΚΠολΔ. Τούτο συνάγεται ευθέως από το ότι η κατάσχεση αποτελεί προϋπόθεση του πραγματικού του κανόνος δικαίου (πχ 985, 986, 987, 988 ΚΠολΔ), από το ότι δε μπορεί να νοηθεί τελευταία πράξη εκτέλεσης στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου κατά την έννοια της 934 ΚΠολΔ, από το ότι η υποχρέωση του τρίτου για την υποβολή δήλωσης του άρθρου 985 αποτελεί καθήκον του με μόνη την επιβολή της κατάσχεσης στα χέρια του και μόνο εάν αυτή είναι έγκυρη, διότι η κήρυξη της ακυρότητας της τελευταίας έχει ως συνέπεια να θεωρείται ότι η διαδικαστική πράξη της κατάσχεσης δεν έγινε, καθώς επίσης και από το ότι ο τρίτος μπορεί να προσβάλλει το κύρος της κατάσχεσης κατά τους όρους του άρθρου 987 ΚΠολΔ, αλλά και από το ότι δε μπορεί να

²⁷⁶ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1370 (παρ.457)/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.,σελ.791

²⁷⁷ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1370 (παρ.457)/ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.143

²⁷⁸ Υπέρ της εν λόγω άποψης, βλ.ΕιρΛαμ 509/2014, όπου: "Επιπλέον, γίνεται δεκτό ότι η εγκυρότητα της κατασχέσεως ή το κατασχετό της απαιτήσεως δεν αποτελεί προϋπόθεση της προς δήλωση υποχρέωσης του τρίτου, ο οποίος πρέπει να υποβάλει δήλωση ακόμη και σε περίπτωση άκυρης κατάσχεσης ή κατάσχεσης ακατάσχετης απαίτησης."

²⁷⁹ Μητσόπουλος Γ., Γνωμοδότηση, ΕλλΔ/νη (25) 1984.18 (22) /Μάζης Π., Κατάσχεση στα χέρια τρίτου με βάση τις διατάξεις του ΚΕΔΕ, ΕλλΔνη (47) 2006.724 (725)/ βλ. και ΑΠ 612/1976, ΝοΒ (25) 1977.5

²⁸⁰ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (143)

²⁸¹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.,σελ.791

²⁸² ΜΠρωτΑθ 3292/2008, ΕΠολΔ 2009.97 (Με σημείωμα Κατηφόρης Ν.)

νοηθεί κάποιος ίδιος λόγος που να προσήκει αποκλειστικά στη δήλωση του τρίτου προκειμένου αυτή να προσβληθεί αυτοτελώς ως πράξη εκτέλεσης με την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ (ενν. στην τυχόν περίπτωση άσκησης ανακοπής κατά της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης εκ μέρους του καθ'ού η αναγκαστική εκτέλεση οφειλέτη, όπως αυτός έχει δικαίωμα υπό τους όρους και τους περιορισμούς των 933 επόμεν ΚΠολΔ). Η δε εκ του νόμου εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης μετά την πάροδο της προθεσμίας του άρθρου 988 § 1 ΚΠολΔ και κατά τις εκεί διακρίσεις προϋποθέτει ότι νομίμως έχει λάβει χώρα κατάσχεση και όχι ότι εξακολουθεί να υπάρχει εκχώρηση της απαίτησης στον επισπεύδοντα δανειστή όταν έχει αυτή ακυρωθεί..” Για το λόγο αυτό άλλωστε όταν ασκείται ανακοπή κατά της διαδικασίας της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου και του κατασχετηρίου, εκ μέρους του οφειλέτη και καθ'ού η εκτέλεση για λόγο που αφορά στην παραβίαση κάποιας δικονομικής διάταξης, θεωρείται ότι έχει προσβληθεί με αυτήν και η στενά και άμεσα εξαρτώμενη απ'αυτήν επικείμενη θετική δήλωση του τρίτου, εφόσον σκοπός του ανακόποντα δεν είναι απλά και μόνο η ακύρωση της κατάσχεσης, αλλά κυρίως η ακύρωση όλων των εννόμων συνέπειών αυτής.²⁸³

Βέβαια, τονίζεται ότι εντελώς διαφορετικό ζήτημα είναι αυτό της αυτοτελούς προσβολής της δήλωσης του τρίτου από τον επισπεύδοντα την εκτέλεση δανειστή προκειμένου να ικανοποιήσει τελικώς την απαίτησή του, διότι εκεί ανακύπτει δίκη σχετικά με το υπαρκτό της απαίτησης. Άλλωστε ο καθ'ού η εκτέλεση με την ακύρωση της κατάσχεσης επιδιώκει να αναιρέσει την υποχρέωση του τρίτου για τη δήλωση, ώστε ο τελευταίος να μπορεί να την παραλείψει δίχως έννομες συνέπειες.²⁸⁴

Το ζήτημα εμφανίζει πρακτικό ενδιαφέρον: όπως άλλωστε φαίνεται και στην ανωτέρω παρατεθείσα απόφαση, όπου το ερώτημα που τέθηκε είναι ενόψει τούτων κατά πόσο στην περίπτωση κατάσχεσης χρηματικής απαιτήσεως στα χέρια τρίτου, δικαιολογείται έννομο συμφέρον του καθ'ού η εκτέλεση να προσβάλλει τη θετική δήλωση του τρίτου, εφόσον έχει ήδη απαγγελθεί δικαστικώς η ακυρότητα της αντίστοιχης κατασχέσεως.²⁸⁵ Η λύση του ζητήματος θα πρέπει να αναζητηθεί στη φύση της δηλώσεως του τρίτου ως διαδικαστικής πράξης, η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο της αναγκαστικής εκτελέσεως και συνιστά, όπως τονίστηκε και ανωτέρω “ανακοίνωση γνώσεως για τα πραγματικά περιστατικά που αναφέρονται στο αντικείμενο της κατασχέσεως” και μάλιστα άμεσα συναρτώμενης προς τη διαδικαστική πράξη της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου.²⁸⁶ Η εν λόγω απόφαση –στην οποία διαγράφεται η ανωτέρω αναφερθείσα άποψη –ορθώς –όπως παρατηρεί και εκπρόσωπος της θεωρίας, δεν καταφεύγει στην “εύκολη λύση” της φορμαλιστικής μεταφοράς της αρχής της αυτοτελούς προσβολής των διαδικαστικών πράξεων της εκτελέσεως με ανακοπή²⁸⁷, θεωρώντας τη δήλωση του τρίτου ως συμπροσβληθείσα με την ανακοπή της κατασχέσεως. Και αυτό ακριβώς μας οδηγεί στο συμπέρασμα, ότι λαμβανομένης υπόψιν της στενής εξάρτησης της δήλωσης του τρίτου από την επιβληθείσα κατάσχεση στα χέρια του,

²⁸³ ΜΠρωτΑθ 3292/2008, ΕΠολΔ 2009.97 (Με σημείωμα Κατηφόρης Ν.)

²⁸⁴ Διότι όπως γνωρίζουμε εφόσον υπάρχει υποχρέωση για δήλωση, τυχόν παράλειψή της νοείται ως αρνητική κατά της οποίας ο ο επισπεύδων μπορεί να ακήσει ανακοπή.

²⁸⁵ Κατηφόρης Ν., Σημείωμα στην ΜΠρωτΑθ 3292/2008, ΕΠολΔ 2009.97 (99)

²⁸⁶ Κατηφόρης Ν., Σημείωμα στην ΜΠρωτΑθ 3292/2008, ΕΠολΔ 2009.97 (99)

²⁸⁷ Κατηφόρης Ν., Σημείωμα στην ΜΠρωτΑθ 3292/2008, ΕΠολΔ 2009.97 (100)

ορθότερο και πιο συνεπές είναι μάλλον να δεχτούμε ότι δήλωση τρίτου άνευ έγκυρης κατασχέσεως δε μπορεί να υπάρξει.

Άλλωστε με την ως άνω άποψη συνάδει και η αρχή οικονομία δικαστικής ενέργειας, χρόνου και δαπάνης, εφόσον ο ανακόπτων με την αντίθετη άποψη θα ήταν υποχρεωμένος να ασκήσει την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ κατά της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου, η οποία, παρά το ότι ακυρούται με την εκδιδόμενη σ' αυτήν απόφαση, θα ανάγκαζε αυτόν στη συνέχεια να ασκήσει νέα ανακοπή κατά της δήλωσης του τρίτου, επικαλούμενος ότι έχει ήδη ακυρωθεί η κατάσχεση και ότι δεν ανακύπτει υποχρέωση του τρίτου να προβεί στη δήλωση του άρθρου 985 ΚΠολΔ, προκειμένου να επιτύχει κάτι το αυτονόητο και επερχόμενο εκ του νόμου, δηλ. τη μη εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης στον επισπεύδοντα δανειστή κατά το άρθρο 988 ΚΠολΔ²⁸⁸. Λαμβανομένης υπ' όψη λοιπόν της στενής εξάρτησης της δήλωσης του τρίτου από την επιβληθείσα κατάσχεση στα χέρια του, η προσβολή της τελευταίας με ανακοπή από τον οφειλέτη αρκεί για να τον προστατεύσει.

Ωστόσο, να διαχωρίσουμε την περίπτωση της ανυπόστατης κατάσχεσης –πχ όταν το κατασχετήριο αποστέλλεται με συστημένη επιστολή ή λείπει ένα από τα στοιχεία της κατασχέσεως τίτλου σε διαταγή, όπου προφανώς δε τίθεται ζήτημα ως προς το αν γεννάται υποχρέωση προς υποβολή της κατ'άρθρον 985 ΚΠολΔ δήλωσης²⁸⁹.

• ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΣ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ

Ανάλογα με το περιεχόμενό της η δήλωση του τρίτου μπορεί να χαρακτηριστεί ως θετική, ως αρνητική ή ως ανακριβής. Να σημειωθεί επίσης ότι όταν επιβάλλονται περισσότερες κατασχέσεις στο ίδιο αντικείμενο από περισσότερους δανειστές, ή από τον ίδιο δανειστή για διαφορετικές απαιτήσεις του, πρέπει ο τρίτος να υποβάλλει ξεχωριστή δήλωση για τη κάθε μία²⁹⁰.

❖ ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΣ ΤΗΣ ΘΕΤΙΚΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ

Καταφατική (θετική) είναι η δήλωση του τρίτου όταν αυτός αποδέχεται ότι υπάρχει η απαίτηση που κατασχέθηκε ή ότι έχει στα χέρια του το κατασχεμένο πράγμα (όπως αναφέρει ρητά το 985 παρ.1 ΚΠολΔ), ή ότι έχει υποχρέωση για τη μεταβίβαση του κινητού πράγματος (αυτό προκύπτει από το άρθρο 982 παρ.1^α ΚΠολΔ)²⁹¹. Η κατάφαση να είναι ολική

²⁸⁸ ΜΠρΑΘ 3291/2008, ό.π., ΕΠολΔ 2009.97

²⁸⁹ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1370 (παρ.457)/Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.790-791

²⁹⁰ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1382 (παρ.462)/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ. 791

²⁹¹ Όπως αναφέρει η ΕιρΑΘ 5139/2015: "Η υποχρέωση αυτή δεν εκτείνεται μόνο στην απλή δήλωση περί του αν υφίσταται η απαίτηση, αλλά επεκτείνεται και στην υποχρέωση παροχής πληροφοριών στον κατασχόντα και επιβάλλει σαφή και ειλικρινή «εξήγηση» του τρίτου για τις σχέσεις του με τον καθού η εκτέλεση. Ειδικότερα: α) η δήλωση πρέπει να είναι ειλικρινής, σαφής και ορισμένη, ώστε να προκύπτει η τυχόν υποχρέωση του τρίτου, β) επί διαρκών σχέσεων, ο τρίτος πρέπει, αφενός μεν να προσδιορίζει το χρόνο παύσης του δεσμού του με τον καθ' ου η εκτέλεση (οφειλέτη), αφετέρου δε οφείλει να εκτιμήσει και εκθέσει όλα εκείνα τα ουσιώδη περιστατικά που είναι ικανά να βοηθήσουν και προσανατολίσουν τον κατασχόντα στην ικανοποίηση απαιτήσεώς του, γ) σε περίπτωση κατασχέσεως μέλλουσας ή υπό αίρεση απαιτήσεως, οπότε ο τρίτος συνήθως βρίσκεται σε αδυναμία να «εξηγηθεί σαφώς» και να εκθέσει με λεπτομέρεια τη μελλοντική πορεία της απαιτήσεως, και πάλι δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση υποβολής δηλώσεως, αφού, στην περίπτωση αυτή, η δήλωσή του είναι δυνατόν να είναι αρνητική ως προς την ενεστώσα οφειλή και θετική ως προς τη

ή μερική.²⁹²²⁹³ Τονίζεται δε ότι η νομολογία παγίως δέχεται πλέον ότι η δήλωση που υποβάλλει ο τρίτος (συνήθως τα τραπεζικά ιδρύματα), αναφέροντας ότι θα κρατήσει υπέρ του κατασχόντος δανειστή ότι προκύψει στο μέλλον, θεωρείται καταφατική δήλωση^{294 295}.

Στη βάση ότι πρόκειται για δικονομικού δικαίου δήλωση και ανακοίνωση γνώσεως τίθεται το θέμα για τις συνέπειες της καταφατικής δηλώσεως. Θα μπορούσε να θεωρηθεί αποδεικτικό μέσο με δεσμευτική ενδεχόμενα αποδεικτική δύναμη ή ένας αποδεικτικός λόγος. Ο ΚΠολΔ όχι μόνο θεωρεί δεσμευτική την καταφατική δήλωση του τρίτου αλλά της προσδίδει και τη συνέπεια της εκτελεστότητας (988 ΚΠολΔ). Βεβαίως η συνέπεια αυτή προσιδιάζει σε δικαιοπρακτικές δηλώσεις βουλήσεως, όμως ο νομοθέτης δεν εμποδίζεται να επεκτείνει την εκτελεστότητα και σε δικονομική δήλωση με περιεχόμενο την ύπαρξη απαιτήσεως²⁹⁶.

• **ΕΠΙ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ**

Συνέπεια της υποβολής της θετικής δήλωσης εκ μέρους του τρίτου οφειλέτη είναι λοιπόν η αυτοδίκαιη εκ του νόμου εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης του κατασχόντος δανειστή, μετά την πάροδο της προθεσμίας του άρθρου 988 παρ.1 εδ. α ΚΠολΔ λαμβανομένων υπόψιν και των άλλων εντός της προθεσμίας γενομένων κατασχέσεων. Να σημειωθεί εν προκειμένω, ότι στην αναγκαστική κατάσχεση στα χέρια τρίτου δεν ανευρίσκεται ρητή διάταξη που να ρυθμίζει το θέμα αυτό, όπως αντίστοιχα στο άρθρο 722 παρ.2 ΚΠολΔ σε σχέση με την συντηρητική κατάσχεση, γίνεται όμως αυτό παγίως δεκτό – από θεωρία και νομολογία- και στο πλαίσιο της αναγκαστικής κατάσχεσης υπό την ισχύ του

μελλοντική και να παρέχει τη διαβεβαίωση ότι θα παρακρατήσει ο,τιδήποτε προκύψει στο μέλλον υπέρ του καθ'ού η κατάσχεση και δ) σε περίπτωση που ο τρίτος, λόγω της πολυπλοκότητας των σχέσεων και συναλλαγών του με τον οφειλέτη (καθ'ού η κατάσχεση), αδυνατεί προς το παρόν να εξαγάγει συμπεράσματα, οφείλει να εκθέσει τα περιστατικά που θεμελιώνουν την αδυναμία του, άλλως κινδυνεύει η δήλωσή του να θεωρηθεί ως ανακριβής και να υποχρεωθεί σε αποζημίωση”.

²⁹² Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.795

²⁹³ Να σημειωθεί ότι η δήλωση του τρίτου ότι υπάρχει η έννομη σχέση από την οποία απορρέει η υπό προθεσμία, αίρεση ή μέλλουσα οφειλή, που δεν έχει όμως ακόμη γεννηθεί, πρέπει να περιέχει αφενός κατάφαση ως προς την ύπαρξη της έννομης αυτής σχέσης και αφετέρου επιφύλαξη του τρίτου για τις οφειλές που πρόκειται ή που ενδέχεται να προκύψουν. (Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.799)

²⁹⁴ ΜΠρΧαλκ 278/2014, ΕφΑΔ 2015.268 (ιδίως βλ. Παρατηρήσεις Παπαδοπούλου Έλ., σελ.269)

²⁹⁵ Βλ. επίσης ΠΠρΘες 10250/2003, Αρμ 2003.1323, όπου : “ Αυτονόητο είναι πως καταφατική είναι η δήλωση του τρίτου όταν αυτός περιλάβει στο περιεχόμενό της ρητή υπόσχεση ότι θα παρακρατήσει ό,τι θα προκύψει στο μέλλον από τη συγκεκριμένη έννομη σχέση υπέρ του καθού η κατάσχεση, για να το αποδώσει στον κατασχόντα.Η υπόσχεση όμως δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελεί απαραίτητο στοιχείο της δηλώσεως, προκειμένου αυτή να θεωρηθεί καταφατική. Εάν γινόταν δεκτή η αντίθετη εκδοχή, θα απαιτούνταν για τη μελλοντική απαίτηση περισσότερα από αυτά που απαιτούνται κατά τα παραπάνω για να θεωρηθεί καταφατική η δήλωση, όταν αυτή αναφέρεται σε ληξιπρόθεσμη, βέβαιη και εκκαθαρισμένη απαίτηση, οι προϋποθέσεις για τη γένεση της οποίας έχουν ήδη πληρωθεί στο σύνολό τους. Σ` αυτή την τελευταία περίπτωση η δήλωση χαρακτηρίζεται ως θετική, κατ` άρθρο 985, σύμφωνα και με τα προεκτιθέμενα, με αποκλειστικό κριτήριο τα πραγματικά περιστατικά που περιλαμβάνονται στο περιεχόμενό της, χωρίς να ασκεί οποιαδήποτε νόμιμη επιρροή στο χαρακτηρισμό της και στην επέλευση των ανωτέρω αποτελεσμάτων, που αυτός συνεπάγεται, το βουλευτικό στοιχείο του τρίτου.”

²⁹⁶ Ορφανίδης Γ., Οι προϋποθέσεις για την επιβολή κατασχέσεως εις χείρας τρίτου, Εισήγηση σε Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ. 38

ΚΠολΔ²⁹⁷. Η εκχώρηση αυτή επέρχεται διά της τηρήσεως των διατυπώσεων του ΚΠολΔ περί κατασχέσεως εις χείρας τρίτου και όχι των διατυπώσεων της συμβατικής εκχωρήσεως. Ως εκ τούτου, αυτή ενεργεί τόσο απέναντι στα υποκείμενα της εκχωρούμενης απαίτησεως (κατασχόντος και καθ'ού η κατάσχεση) όσο και απέναντι στους τρίτους (δανειστών του δανειστή ή δανειστών του οφειλέτη της απαίτησεως).²⁹⁸

Η εν λόγω αναγκαστική εκχώρηση στον κατασχόντα δανειστή της κατασχεθείσας απαίτησης αποτελεί βασική συνέπεια της κατασχέσεως εις χείρας του τρίτου. Πρόκειται για το ιδιάζον στοιχείο του προκείμενου θεσμού γύρω από το οποίο πλέκεται όλη η δομή του και το οποίο αποτελεί συγχρόνως το “κλειδί” για τη μείζονα αποτελεσματικότητά του αφενός έναντι της πλαγιαστικής άσκησης της αξιώσεως του καθ'ού εκ μέρους του δανειστή, αλλά και αφετέρου έναντι της κατάσχεσης κινητών ή ακινήτων, που οδηγεί σε ρευστοποίηση μέσω πλειστηριασμού του κατασχόμενου περιουσιακού στοιχείου. Βασικός νομοθετικός σκοπός υπήρξε η ανάγκη να περιέρχεται το ποσό της κατασχόμενης απαίτησης απευθείας στην περιουσία του κατασχόντος δανειστή, χωρίς τούτο να διέρχεται από την περιουσία του καθ'ού η εκτέλεση. Ως δογματικά πρόσφορο μέσο του σκοπού αυτού αξιοποιήθηκε επομένως, ένας θεσμός του ουσιαστικού δικαίου: η μεταβίβαση της απαίτησης από τον καθ'ού στον κατασχόντα δανειστή. Ως προσφορότερος δε εν προκειμένω αναδείχθηκε ο θεσμός της εκ του νόμου (αναγκαστικής) εκχώρησης της κατασχόμενης απαίτησης.²⁹⁹

Προτού όμως αναλύσουμε τη περαιτέρω διαδικασία που λαμβάνει χώρα συνεπεία της εκχωρήσεως πρέπει να ξεκαθαρίσουμε το εξής βασικό ζήτημα: από ποιο συγκεκριμένο χρονικό σημείο ή γεγονός λαμβάνει χώρα η εν λόγω μεταβίβαση (της κατασχεθείσας απαίτησεως στον κατασχόντα). Διότι το 988 παρ.1 και 2 ΚΠολΔ ομιλεί περί διανομής των κατασχεθέντων ποσών μεταξύ των κατασχόντων, χωρίς όμως να προσδιορίζει κάποιο ακριβές χρονικό σημείο στο ποίο λαμβάνει χώρα η ex lege εκχώρηση. Κατά συνέπεια πρέπει να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι ως βάση πρέπει να ληφθεί ο χρόνος κατά τον οποίο ο τρίτος υποχρεούται να καταβάλλει το κατασχεθέν ποσό³⁰⁰, και πιο συγκεκριμένα μόλις περάσουν οκτώ ή τριάντα ημέρες από την κοινοποίηση του κατασχετηρίου σ' αυτόν κατά του οποίου γίνεται η εκτέλεση.³⁰¹³⁰² Η κατασχεθείσα απαίτηση μεταβιβάζεται στον

²⁹⁷ Στην ΟΛ ΑΠ 3/1993 διαβάζουμε : “.. κατάσχεση, αναγκαστική ή συντηρητική, χρηματικής απαίτησεως, δεν συνεπάγεται καθεαυτήν αυτοδίκαιη, εκ του νόμου, εκχώρηση της απαίτησεως σε εκείνον που προβαίνει στην κατάσχεση. Τέτοια εκχώρηση επέρχεται επί αναγκαστικής κατασχέσεως απαίτησεως, μετά την προϋποθέτουσα τήρηση της οκταήμερης, του άρθρου 985 παρ. 1 του ΚΠολΔ, προθεσμίας, καταφατική, τυχόν, δήλωση του τρίτου... και την παρέλευση ακολούθως της προθεσμίας του άρθρου 988 παρ. 1 εδ. α' του ΚΠολΔ (της οποίας η διαδρομή δεν αρχίζει προ της κατασχέσεως, της υπαρκτής από την επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο)"/ βλ. επίσης Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.,σελ.858-859/ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1383 (παρ.462)

²⁹⁸ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1385(παρ.463)

²⁹⁹ Ποδηματά Ε., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.243

³⁰⁰ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1385-1386(παρ.463)

³⁰¹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.,σελ.859

³⁰² Το άρθρο 988 παρ.1 αντιμετωπίζει τη συνήθη στην πράξη περίπτωση όπου η επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο προηγείται εκείνης προς τον καθ'ού η εκτέλεση ή τουλάχιστον γίνεται την ίδια μέρα. Γι' αυτό και ορίζεται ότι η προθεσμία των οκτώ ημερών (ή των τριάντα) αρχίζει από τη δεύτερη αυτή επίδοση. Υπάρχει όμως αμφισβήτηση ως προς τον ακριβή χρόνο ενάρξεως της παραπάνω προθεσμίας στις σπάνιες εκείνες περιπτώσεις που η επίδοση κατασχετηρίου στον τρίτο γίνεται μετά από την επίδοση του κατασχετηρίου στον καθ'ού. Σύμφωνα με την μάλλον ορθότερη

κατασχόντα στην νομική και πραγματική κατάσταση που βρίσκεται κατά τον ανωτέρω κρίσιμο χρόνο της μεταβιβάσεως.

Το ζήτημα όμως δε φαίνεται να είναι τόσο ξεκάθαρο στην περίπτωση της κατάσχεσης απαίτησης μέλλουσας ή υπό αίρεση ή προθεσμία. Διότι στην περίπτωση αυτή δε γίνεται να υπάρξει η υποχρέωση καταβολής κατά τα ως άνω. Ωστόσο, και δω ισχύει ότι με την πάροδο της οκταήμερης προθεσμίας ο κατασχών υπεισέρχεται στη θέση του καθ'ού η κατάσχεση. Δεδομένου δε ότι και η μέλλουσα απαίτηση τελεί υπό την σιωπηρή αναβλητική αίρεση της γένεσης αυτής είναι δυνατόν να εφαρμοστεί η γενική αρχή του άρθρου 209 ΑΚ προς ρύθμιση των περαιτέρω ζητημάτων. Βάσει αυτής λοιπόν, τα αφορώντα το πρόσωπο του δανειστού θέματα κρίνονται με βάση το χρόνο της κατά τα ως άνω εκχωρήσεως ενώ τα αναγόμενα στο αντικείμενο, δηλ. την κατασχεθείσα απαίτηση, ρυθμίζονται με αφετηρία το χρόνο της πλήρωσης της αίρεσης, δηλ. της γενέσεως της κατασχεθείσης απαίτησης³⁰³. Όπως άλλωστε, υπό προγενέστερο καθεστώς η ΟΛΑΠ³⁰⁴ είχε δεχτεί, με την τελεσιδικία της απόφασης που επικυρώνει την κατάσχεση στα χέρια του τρίτου επέρχεται νόμιμη εκχώρηση της απαιτήσεως στον κατασχόντα δανειστή, ακόμη και όταν πρόκειται για απαίτηση μέλλουσα η οποία δεν έχει ακόμη γεννηθεί κατά το κρίσιμο χρονικό σημείο της εκχωρήσεως. Αν κατάσχονται και υφιστάμενες και μελλοντικές αξιώσεις θα πρόκειται για διπλής φύσεως κατάσχεση και η δήλωση του τρίτου πρέπει να καλύπτει αμφότερες. Υποστηρίζεται πάντως, ότι στην περίπτωση μελλουσών απαιτήσεων η υπόσχεση αυτή (διαβεβαίωση για παρακράτηση στο μέλλον) δε θα πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελεί απαραίτητο στοιχείο της δηλώσεως προκειμένου να θεωρηθεί καταφατική³⁰⁵. Θεωρείται εδώ και δεκαετίες αυτονόητο ότι προκειμένου επί μελλουσών απαιτήσεων ο τρίτος οφείλει να φυλάττει αυτές από τη στιγμή που θα καταστούν απαιτητές. Η θετική δήλωση επομένως του τρίτου σε κατασχετήριο στο οποίο προσδιορίζεται η αιτία και η σχέση του με τον καθ'ού η εκτέλεση κατά τρόπο ορισμένο συνιστά ήδη μια καταφατική με την έννοια του νόμου δήλωση.³⁰⁶

Ας σημειωθεί πάντως ότι διχογνωμία παρατηρείται στο θέμα αν περίπτωση δημιουργίας της αξιώσεως στο μέλλον υφίσταται σε περιπτώσεις εγκύρου κατασχέσεως μελλοντικής απαιτήσεως υποχρέωση του τρίτου να προβεί σε νέα δήλωση. Είναι ένα από τα ζητήματα που δημιουργούνται λόγω του ατελούς της ρυθμίσεως. Η κρατούσα και μάλλον ορθότερη άποψη τείνει στη θέση ότι δεν υφίσταται τέτοια υποχρέωση, αφού η εν λόγω υποχρέωση

άποψη η οποία και επικρατεί, στην περίπτωση αυτή η προθεσμία πρέπει να αρχίζει από την επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο. Άλλωστε δεν είναι νοητή η έναρξη της προθεσμίας πριν ολοκληρωθεί η κατάσχεση. (βλ. σχετ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.859-860 / Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ. 1436-1437 (παρ.475^α) .Αντίθετος όμως εδώ είναι ο Μπέης ο οποίος τονίζει ότι " ...η αφετηρία της οκταήμερης προθεσμίας πρέπει και αρκεί να είναι η επίδοση προς τον οφειλέτη, (γι' αυτό και) η υποχρέωση του τρίτου προς πληρωμή στο δανειστή αρχίζει από τη στιγμή που ο τρίτος κάνει την καταφατική δήλωση./βλ. επίσης Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (153) (ιδίως υποσημ.205) Έ. Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1391(παρ.463)

³⁰⁴ Βλ. ΟΛΑΠ 302/1959, ΝοΒ (7) 1959.1021 "έκτοτε...το τοιοούτον δικαίωμα ανήκει εις τον κατασχόντα δανειστήν, δικαιούμενον να απαιτήσει αυτό, άμα ως τούτο εις το μέλλον γεννηθή."

³⁰⁵ ΠΠρΘες 10250/2003, Αρμ 2003.1325

³⁰⁶ Ορφανίδης Γ., Οι προϋποθέσεις για την επιβολή κατασχέσεως εις χείρας τρίτου, Εισήγηση σε Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.73-74

δε μπορεί να στηριχθεί σε κάποια συγκεκριμένη διάταξη. Έχει διατυπωθεί και η αντίθετη άποψη ωστόσο, η οποία μάλιστα έχει ακολουθηθεί και σε κάποιες αποφάσεις.³⁰⁷

Έχοντας αναφέρει όλα τα ανωτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 988 παρ.1 ΚΠολΔ, κατόπιν της θετικής δήλωσης του τρίτου (ότι δηλ. υπάρχει η απαίτηση) υπό την προϋπόθεση της επάρκειας αυτής, δημιουργείται νόμιμη υποχρέωση του τρίτου, αφού περάσουν οκτώ μέρες αφότου η κατάσχεση κοινοποιήθηκε σε εκείνον κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση, αν κατοικεί στην Ελλάδα, και αφού περάσουν τριάντα ημέρες, αν κατοικεί στο εξωτερικό ή είναι άγνωστη η διαμονή του, υπό την προϋπόθεση ότι η κατασχεθείσα απαίτηση αρκεί για την ικανοποίηση τόσο του πρώτου κατασχόντος όσο και των λοιπών κατασχόντων³⁰⁸, να καταβάλλει (ενν. ο τρίτος) στον καθένα από εκείνους που επέβαλαν κατάσχεση το ποσό για το οποίο έγινε η κατάσχεση³⁰⁹. Παράλληλα δημιουργείται νόμιμο δικαίωμα των κατασχόντων δανειστών να ζητήσουν ως εκδοχείς της κατασχεθείσας απαίτησης, την καταβολή του ποσού, για το οποίο έκαστος επέβαλε κατάσχεση.³¹⁰³¹¹

Βλέπουμε λοιπόν ότι αν η απαίτηση επαρκεί για να ικανοποιηθούν όσοι επέβαλαν κατάσχεση η διαδικασία είναι αρκετά απλή: ο τρίτος δεν υποχρεούται ούτε είναι ανάγκη να εξετάσει την ύπαρξη τυχόν προνομίων, αλλά θα ικανοποιήσει άπαντες και για τα ποσά για τα οποία επιβλήθηκαν κατασχέσεις. Ούτε άλλωστε είναι υποχρεωμένος ο τρίτος να προβεί σε έλεγχο των τίτλων των κατασχόντων δεδομένου ότι δεν δικαιούται κατά το 987 ΚΠολΔ να προτείνει ενστάσεις κατά του τίτλου των κατασχόντων. Εις τον καθού η εκτέλεση εναπόκειται να λάβει τα μέτρα του, ούτως ώστε να μη ικανοποιηθούν οι μη δικαιούχοι προς τούτο. Ο καθ'ού η εκτέλεση στον οποίο κοινοποιείται το κατασχετήριο δικαιούται βεβαίως να ασκήσει ανακοπή κατά του κατασχόντος (όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενο σημείο) βάσει των 933 επόμ. ΚΠολΔ³¹². Στην περίπτωση αυτή σημειώνουμε ότι μπορεί να παραστεί ανάγκη για αναστολή της επισπευδόμενης αναγκαστικής εκτέλεσης (ανάγκη να προστατευθεί ο ανακόπτων και καθ'ού εκτέλεση από την επισπευδόμενη εκτέλεση που στην περίπτωση αυτή θα λάβει χώρα υπο actu με την ex lege εκχώρηση της απαίτησης). Στο σημείο αυτό, το οποίο εμφανίζει σημαντικό ενδιαφέρον κατόπιν των τροποποιήσεων με τον πρόσφατο 4335/2015 θα επανέλθουμε κατωτέρω.

Αν από την άλλη πλευρά ο τρίτος μολοντί έκανε καταφατική δήλωση δεν είναι πρόθυμος να πληρώσει τον κατασχόντα στον οποίο έχει ήδη εκχωρηθεί αυτοδικαίως η ως άνω κατασχεμένη απαίτηση, ο δανειστής μπορεί να επισπεύσει εναντίον του έμμεση αναγκαστική εκτέλεση, δηλ. να κατάσχει οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο του τρίτου, χρησιμοποιώντας ως εκτελεστό τίτλο την καταφατική του δήλωση (989 ΚΠολΔ) ώστε να

³⁰⁷ Ορφανίδης Γ., Οι προϋποθέσεις για την επιβολή κατασχέσεως εις χείρας τρίτου, Εισήγηση σε Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.73

³⁰⁸ Δηλ. των εντός της προθεσμίας του 988 παρ.1 εδ.α ΚΠολΔ

³⁰⁹ Και ναι μεν η πορεία της κατασχέσεως χρηματικής απαίτησεως εις χείρας τρίτου δεν παρέχει τη δυνατότητα αναγγελίας στους άλλους δανειστές, αυτοί όμως δικαιούνται να συμμετάσχουν στη διανομή του κατασχεθέντος ποσού διά της επιβολής νέας και αυτοτελούς κατασχέσεως (βλ. Μπρίνιας Ι.,ό.π., σελ.1433, παρ.474), οπότε και η ανεπάρκεια του κατασχεθέντος ποσού οδηγεί στη διανομή τούτου κατ'εφαρμογή των 988 παρ.1,2,3 ΚΠολΔ όπως αναλύονται κατωτέρω.

³¹⁰ Καστριώτης, Προβλήματα περί την εφαρμογή του άρθρου 988 ΚΠολΔ, ΑρχΝ (47) 1996.129 (130)/ Κολοτούρος Π., ό.π. ΕΠολΔ 2016.127 (143)

³¹¹ Γέσιου-Φαλτσή Π.,ό.π., σελ.862

³¹² Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1442-1443 (παρ.487)

ικανοποιηθεί η απαίτησή του από το πλειστηρίασμα. Εννοείται βέβαια ότι στην περίπτωση αυτή έχουν δικαίωμα να αναγγελλθούν κατά τις γενικές διατάξεις οι ατομικοί δανειστές του τρίτου, οπότε ο πίνακας διανομής του πλειστηριάσματος θα συνταχθεί με βάση τα γενικά ή ειδικά προνόμια, με τα οποία είναι εξοπλισμένες οι κατατασχόμενες απαιτήσεις.³¹³

Τυχόν αμφιβολίες πάντως του τρίτου σχετικά με αυτούς που δικαιούνται να λάβουν ποσό από το κατασχεμένο δε μπορεί να οδηγήσει όπως είπαμε στην άσκηση ανακοπής εκ μέρους του τρίτου, ενδέχεται όμως όπως υποστηρίζεται να οδηγήσει στη δημόσια κατάθεση κατ'εφαρμογή του άρθρου 434 ΑΚ. Οπότε στην περίπτωση αυτή υποστηρίζεται ότι θα πρέπει να διοριστεί συμβολαιογράφος προς σύνταξη του πίνακα διανομής εφαρμοζομένων αναλόγως και περί των ανεπαρκείας του κατασχεθέντος ποσού διατάξεων του 988 παρ.1 εδ.2 ΚΠολΔ.³¹⁴

Αν ωστόσο, η κατασχεθείσα απαίτηση δεν επαρκεί για την ικανοποίηση των απαιτήσεων όλων των κατασχόντων δανειστών³¹⁵, ο τρίτος οφείλει σύμφωνα με το 988 παρ.1 εδ.β' και γ' ΚΠολΔ να προβεί σε δημόσια κατάθεση του κατασχεθέντος ποσού στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, ώστε να ακολουθήσει η διαδικασία της διανομής του καταθέματος κατ'εφαρμογή των άρθρων 974 επόμεν. ΚΠολΔ³¹⁶. Από αυτό λοιπόν θα ικανοποιηθούν όσοι επέβαλαν κατάσχεση μέσα στην προθεσμία του 988 παρ.1 εδ.α ΚΠολΔ, η οποία προθεσμία υπολογίζεται με βάση την επίδοση του κατασχετηρίου από τον πρώτο κατασχόντα³¹⁷. Προκαλείται τότε ο διορισμός συμβολαιογράφου από τον Ειρηνοδίκη του τόπου της εκτελέσεως κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επόμεν. ΚΠολΔ μετά από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον.³¹⁸

³¹³ Μπέης Κ., Παρατηρήσεις στην ΜπρΑθ 11410/1976, Δ (9) 1978.561 (570)

³¹⁴ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1444 (παρ.478)

³¹⁵ Να σημειωθεί ότι σύγχυση μπορεί ενδεχομένως να προκληθεί στην περίπτωση που η απαίτηση δεν επαρκεί μεν για την ικανοποίηση της "εκείνου" που μονομερώς επέβαλε την κατάσχεση. Και στην περίπτωση αυτή θα ικανοποιηθεί αλλά η ικανοποίησή του εξυπακούεται ότι θα είναι μερική. Εν συνεπεία των ανωτέρω δε μπορεί να γίνει λόγος ολυτε περί Δημόσιας κατάθεσης ούτε για κατάθεση βάσει του 434 ΑΚ.

³¹⁶ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (144)

³¹⁷ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.867

³¹⁸ Τέτοιο έννομο συμφέρον έχουν ο καθ'ού η εκτέλεση, ο τρίτος και οι δανειστές που επέβαλαν κατάσχεση μέσα στη προθεσμία του 988 παρ.1 εδ.α ΚΠολΔ. Κατ'άλλη άποψη όμως προς τούτο νομιμοποιούνται και ο τρίτος στα χέρια του οποίου έχει επιβληθεί η κατάσχεση αλλά και ο οφειλέτης κατά του οποίου αυτή στρέφεται. Η αίτηση αυτή απευθύνεται εναντίον όλων των δανειστών που μετέχουν της διανομής, δηλ. σε όλους εκείνους που επέβαλαν κατάσχεση εντός της οκταήμερης προθεσμίας και όχι μόνο κατά τον δανειστών τους οποίους ο τρίτος κατωνόμασε κατά τη κατάθεση. Όσον αφορά δε τα στοιχεία των λοιπών δανειστών θα πρέπει να αναζητηθούν από την τελευταία δήλωση του τρίτου, την ενώπιον της γραμματείας του Ειρηνοδικείου υποβαλλόμενη, στην οποία πρέπει να γίνεται μνεία όλων των προηγούμενων κατασχόντων και του ποσού για το οποίο έγινε η κατάσχεση (985 ΚΠολΔ) (βλ. σχετικά Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.91, παρ.479 και Καστριώτης Ι., Προβλήματα περί την εφαρμογή του άρθρου 988 ΚΠολΔ, ΑρχΝ 1996.129 (ιδίως 130,134,135). Το Ειρηνοδικείο επί υποβολής αιτήσεως προς διορισμό συμβολαιογράφου, ο οποίος θα ενεργήσει την κατάταξη οφείλει να διαπιστώσει αν συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις, ήτοι : ότι η κατασχεθείσα χρηματική απαίτηση δεν επαρκεί για την ικανοποίηση όλων των κατασχόντων δανειστών, ότι υπάρχουν τουλάχιστον δύο κατασχέσεις διότι η διαδικασία της κατατάξεως προϋποθέτει την ύπαρξη περισσότερων κατασχόντων δανειστών, το έννομο συμφέρον αυτού που υπέβαλλε την αίτηση. Το τελευταίο αυτό προκύπτει κυρίως και πρωτίστως από την ύπαρξη

Επί της εν λόγω ρύθμισης περί δημόσιας κατάθεσης οφείλουμε να σημειώσουμε τα εξής: Πράγματι ο τρίτος κατά τα ως άνω οφείλει να κάνει δημόσια κατάθεση και η διανομή του εν λόγω ποσού θα λάβει χώρα με τη σύνταξη του πίνακα κατατάξεως. Η άμεση και αυτοδίκαιη απόσβεση της ενοχής όμως θα επέλθει μόνο με την πραγματική είσπραξη εκ μέρους του καταταγέντος στον οικείο πίνακα κατατάξεως και βεβαίως αφού καταστεί αυτός εκτελεστός. Αυτό σημαίνει ότι η απόσβεση της απαιτήσεως δεν επέρχεται ως αποτέλεσμα της δημόσιας κατάθεσης (όπως θα συνέβαινε επί εφαρμογής του άρθρου 431 ΑΚ), αλλά ως αποτέλεσμα της καταβολής ως αποσβεστικού λόγου ενοχών. Επιπλέον, στη σχέση μεταξύ τρίτου και κατασχόντος, ο τρίτος ο οποίος σημειωθεί με την κατάσχεση καθίσταται απευθείας υπόχρεος έναντι του κατασχόντος, έχει υποχρέωση να προβεί σε δημόσια κατάθεση έστω και αν η απαίτηση του κατασχόντος δεν είναι ληξιπρόθεσμη και απαιτητή, ή ακόμη και αν τελεί υπό αίρεση. Στη σχέση δε μεταξύ τρίτου και καθ'ού η κατάσχεση, το υποχρεωτικό της δημόσιας κατάθεσης δεν καθιστά και την οφειλή του τρίτου ληξιπρόθεσμη και απαιτητή (επιχ. από το άρθρο 716 παρ.3 ΚΠολΔ). Η υποχρέωση εδώ μετατοπίζεται στον μετά τη λήξη της προθεσμίας χρόνο (διαφορά επομένως και σε σχέση με το άρθρο 432 ΑΚ).³¹⁹ Αλλά και ούτε υπάρχει δικαίωμα ανάληψης όπως ορίζει το άρθρο 433 ΑΚ). Επισημαίνεται λοιπόν από τη θεωρία ότι ο θεσμός της δημόσιας κατάθεσης όπως προβλέπεται στο 988 παρ.1 εδ.2 ΚΠολΔ διαφέρει από το θεσμό του αστικού δικαίου όπως αναλύεται στα άρθρα 427-435 ΑΚ, οπότε και οι εν λόγω διατάξεις δεν εφαρμόζονται εδώ ως μη προσαρμοζόμενες στο σκοπό (ταχύτερη και ασφαλέστερη κατά το δυνατόν ικανοποίηση των κατασχόντων δανειστών) και τη νομική φύση της εν λόγω καταθέσεως, και επομένως ο θεσμός διέπεται καθ'ολοκληρίαν από τις διατάξεις της πολιτικής δικονομίας.³²⁰

Στάδιο αναγγελίας δεν υπάρχει, καθώς το γράμμα του νόμου κάνει λόγο για “διανομή σε εκείνους που έκαναν την κατάσχεση” και αφετέρου παραπέμπει μόνο στο 974 επόμε. ΚΠολΔ και όχι στο 972 ΚΠολΔ. Όπως άλλωστε και έχει ήδη αναφερθεί το σύστημα των πολλαπλών κατασχέσεων προβλέφθηκε ως υποκατάστατο της αναγγελίας. Επομένως, η διανομή θα γίνει γίνεται σύμφωνα με τα άρθρα 974 επόμε. ΚΠολΔ. Μάλιστα, γίνεται δεκτό ότι παρά το γράμμα της διατάξεως που κάνει λόγο για μία προθεσμία πρέπει να εφαρμοστεί στο σύνολό του το 974 ΚΠολΔ, ώστε να υπάρχει προθεσμία τόσο υποβολής παρατηρήσεων, όσο και σύνταξης του πίνακα κατατάξεως. Υποστηρίζεται ακόμη ότι με αναλογική εφαρμογή του 972 παρ.1 εδ.δ ΚΠολΔ προκειμένου να μπορεί να λειτουργήσει το στάδιο των παρατηρήσεων και γενικότερα προκειμένου να μπορεί ο συμβολαιογράφος να προχωρήσει στη σύνταξη του πίνακα κατατάξεως κατά το άρθρο 974 επόμε. ΚΠολΔ, πρέπει οι κατασχόντες δανειστές να καταθέσουν τα έγγραφα που αποδεικνύουν τις απαιτήσεις τους³²¹.

Η διανομή της κατασχεμένης απαιτήσεως πραγματοποιείται κατά ομάδες. Εφόσον λοιπόν το κατασχεθέν ποσό δεν επαρκεί προς ικανοποίηση απάντων, η διανομή ακολουθεί τους

κατασχετηρίου εγγράφου. Καστριώτης Ι., Προβλήματα περί την εφαρμογή του άρθρου 988 ΚΠολΔ, ΑρχΝ 1996.129 (136))

³¹⁹ Καστριώτης Ι., Η δημόσια κατάθεση της πολιτικής δικονομίας, Δ 25.958 (959-960)

³²⁰ Καστριώτης Ι., Η δημόσια κατάθεση της πολιτικής δικονομίας, Δ 25.958 (961)/ βλ. επίσης και τη σχετική διάταξη 93 ΚΠολΔ

³²¹ Μπρίνιας Ι.,ό.π.,σελ.1445-1447/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.,σελ.868-869

γενικούς κανόνες ενώ λαμβάνονται υπόψιν βέβαια και τα τυχόν προνόμια (975 και 976 ΚΠολΔ). Η πρώτη ομάδα περιλαμβάνει τους κατασχόντες μέσα στην πρώτη οκταήμερη προθεσμία του άρθρου 988παρ.1 εδ.α ΚΠολΔ. Ο δεύτερος ή τρίτος κλπ από τους κατασχόντες δανειστές ενδεχομένως να συντρέχουν μεταξύ τους αλλά και με άλλους που επιβάλλουν μεταγενεστέρως κατάσχεση, εφόσον όλοι αυτοί προέβησαν σε κατάσχεση εντός του χρόνου πληρωμής των δεύτερου, τρίτου κλπ δανειστών, οπότε σε κάθε συμπορευόμενη ομάδα χωρεί και νέα κατάταξη κ.ο.κ. Με άλλα λόγια ο συμβολαιογράφος θα προχωρήσει στη διανομή του αντιστοιχούντος σε κάθε ομάδα δανειστών ποσού, η οποία θα λάβει χώρα μεταξύ αυτών που συμμετέχουν σε κάθε ομάδα με βάση τον χρόνο της καταβολής στον καθένα από τους κατασχόντες δανειστές. Επιπλέον, απαίτηση υπέρ της οποίας υπάρχει συντηρητική κατάσχεση κατατάσσεται τυχαίως.³²²³²³

Επί αρνήσεως του τρίτου να εξοφλήσει την κατασχεθείσα και ήδη εκχωρηθείσα απαίτηση κατά το ποσοστό που αναλογεί στις καθ'έκαστον κατασχέσεις που έχουν επιβληθεί, χωρεί αναγκαστική εκτέλεση κατά της ατομικής περιουσίας με τίτλο την αντίστοιχη καταφατική δήλωση του τρίτου (989 ΚΠολΔ). Η δήλωση αυτή επομένως, κατά ρητή επιταγή του νόμου αποτελεί εκτελεστό τίτλο ³²⁴, εντασσόμενη έτσι στις "πράξεις" στις οποίες ο νόμος προσδίδει εκτελεστότητα (904 παρ.2 περ.ζ ΚΠολΔ).³²⁵ Μάλιστα δε επί πολλών κατασχόντων

³²² Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.869

³²³ Παραθέτουμε ένα απλό παράδειγμα ώστε να καταστεί σαφής ο τρόπος που θα λάβει χώρα η διανομή του κατασχεθέντος ποσού : Ο Α την 1/3 με την αυθημερόν κοινοποίηση του κατασχετηρίου προς τον τρίτο και τον οφειλέτη προέβη στην κατάσχεση της απαίτησης του οφειλέτη Φ με αξία 10.000 ευρώ εις χείρας του τρίτου Ρ, για ποσό 5.000 ευρώ, επίσης δε ο Β την 3/3 επέβαλε κατάσχεση στην ίδια απαίτηση για ποσό 3.000 ευρώ, και ο Γ επέβαλε και αυτός με τη σειρά του κατάσχεση για ποσό 2.000 ευρώ την 6/3, ενώ τέλος και ο Δ επέβαλε την 11/3 κατάσχεση για 15.000 ευρώ. Η υποχρέωση του τρίτου Ρ προς καταβολή στον Α γεννιέται την 10/3. Μέχρι τότε όμως έχουν επιβληθεί και οι κατασχέσεις των Β και Γ. Συνεπώς θα συνυπολογιστούν τα ποσά των ανωτέρω απαιτήσεων των κατασχόντων Α, Β και Γ τα οποία καλύπτονται διά της κατασχεθείσας απαίτησης. Επομένως ο τρίτος Ρ θα προβεί στην πληρωμή του Α (5.000 ευρώ) την 10/3 και θα παρακρατήσει το υπόλοιπο ποσό (5.000 ευρώ) για να καταβάλλει στο Β τη 12/3 και στον Γ την 15/3. Δεν υποχρεούται ωστόσο ούτε και δικαιούται να καταβάλλει στον καθένα από τους Β και Γ, που δικαιούνται να λάβουν τα ποσά των 3.000 ευρώ και των 2.000 ευρώ αντιστοίχως, προ της παρόδου της οκταήμερης προθεσμίας από τον χρόνο επιβολής της κάθε μιας κατάσχεσης από αυτές. Κατά δε τη 12/3 και 15/3, όταν θα έχει ήδη παρεμβληθεί η κατάσχεση του Δ για το ποσό των 15.000 ευρώ, και συνεπώς το εις χείρας τρίτου κατασχεθέν ποσό των 5.000 πλέον ευρώ δε θα επαρκεί για την ικανοποίηση των δανειστών Β, Γ, και Δ, θα τύχουν εφαρμογής οι περί μη επάρκειας αυτού διατάξεις, ο δε τρίτος οφείλει να προβεί στην κατάθεση του εναπομείναντος ποσού στο ΤΠΔ οπότε και η διανομή θα λάβει χώρα από συμβολαιογράφο, ακολουθώντας τους κανόνες των 974 επόμεν.. Ο συμβολαιογράφος θα συντάξει πίνακα και θα διανείμει επομένως το απομένον κατά τα ανωτέρω ποσό των 5.000 ευρώ στους Β, Γ, Δ αναλόγως των απαιτήσεων του καθενός από αυτούς. Η κατάταξη θα λάβει χώρα αφού ληφθούν υπόψιν τα τυχόν υπάρχοντα προνόμια (975 και 976 ΚΠολΔ) και βάσει των ειδικότερων ορισμών του 977 ΚΠολΔ, ελλείψει δε προνομίων θα ικανοποιηθούν οι ανωτέρω συμμετρως. (βλ. σχετικά και Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1443 (παρ.478) και 1447 επόμεν. (παρ.480), όπου αναλυτικότερα παραδείγματα για τον τρόπο κατάταξης των δανειστών.)

³²⁴ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1458 (παρ.482)

³²⁵ Στην περίπτωση αναγκαστικής εκτέλεσης με τίτλο την καταφατική δήλωση του τρίτου, αξίζει να αναφέρουμε ότι τα διάφορα έξοδα της εκτέλεσης τα οποία κατά το άρθρο 932 ΚΠολΔ φέρει εκείνος κατά του οποίου γίνεται η εκτέλεση και προκαταβάλλονται από τον επισπεύδοντα. Τα έξοδα αφαιρούνται από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού και ακολουθεί η κατάταξη των δανειστών όπως θα δούμε και κατωτέρω (975 ΚΠολΔ). Αντίθετα τα έξοδα που βεβαιώνουν την εξόφληση της

δανειστών, η κάθε καταφατική δήλωση του τρίτου που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παραπάνω κατασχέσεις, περιβάλλεται με εκτελεστικότητα μόλις περάσει η προθεσμία μετά την οποία ο τρίτος πρέπει να καταβάλλει στο συγκεκριμένο κατασχόντα (988 παρ.1 εδ.α ΚΠολΔ: την ένατη μέρα)³²⁶.

Βάσει αυτών, μπορεί να τεθεί το ζήτημα αν πέραν της δυνατότητας αναγκαστικής εκτέλεσης, επιτρέπεται –ή ενδεχομένως επιβάλλεται, η άσκηση καταψηφιστικής ή αναγνωριστικής αγωγής εναντίον του τρίτου οφειλέτη και σε ποιες περιπτώσεις. Εδώ θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα όσα γενικώς ισχύουν σχετικά με τους εκτελεστούς τίτλους, κατά τα οποία επιτρέπεται μόνο αν ο κατασχών, τον οποίο ο τρίτος αρνείται να πληρώσει, επικαλείται και αποδεικνύει ειδικό προς τούτο έννομο συμφέρον.³²⁷

Ας δούμε το ζήτημα όμως πιο αναλυτικά:

Χαρακτηριστική η απόφαση του ΜΠρωτΑθ 11410/1976, η οποία δέχτηκε ότι η καταφατική δήλωση του τρίτου αποτελεί εκτελεστό τίτλο εναντίον του τρίτου μόνο σε περίπτωση κατασχέσεως από ένα μοναδικό δανειστή ή και από πολλούς αλλά υπό την προϋπόθεση ότι το ποσό που έχει κατασχεθεί επαρκεί για την ικανοποίησή τους. Αντιθέτως, όπως δέχτηκε η πιο πάνω απόφαση όταν πρόκειται για κατάσχεση από πολλούς δανειστές (συρροή κατασχέσεων) και το ποσό δεν επαρκεί για την ικανοποίησή τους, ενώ ο τρίτος δεν προβαίνει σε δημόσια κατάθεση του ποσού της χρηματικής απαίτησης που κατασχέθηκε στα χέρια το, τότε δεν έχει εφαρμογή το 988 παρ.1 εδ.β ΚΠολΔ, δηλ. η καταφατική δήλωση παύει να είναι εκτελεστός τίτλος και καθένας από τους κατασχόντες δανειστές θα πρέπει να ασκήσει καταψηφιστική αγωγή εναντίον του τρίτου, με αίτημα τη καταδίκη του σε καταβολή του ποσού που έχει κατασχεθεί ή σε παρακατάθεση αυτού για διανομή από συμβολαιογράφο.³²⁸ Και μερίδα της θεωρίας έχει υποστηρίξει την εν λόγω άποψη³²⁹ βάσει της οποίας στην περίπτωση μη επάρκειας του κατασχεθέντος ποσού, επί αρνήσεως να προβεί στη δημόσια κατάθεση ο τρίτος, θα πρέπει να ασκηθεί καταψηφιστική αγωγή με αίτημα την καταδίκη του τρίτου σε ενέργεια υλικής πράξης (946 παρ.1 ΚΠολΔ), στη δημόσια εν προκειμένω κατάθεση του ποσού ώστε στη συνέχεια να καταστεί δυνατή η διανομή του. Κατά κρατούσα γνώμη ωστόσο, η θεωρία υποστηρίζει ότι οι κατασχόντες δανειστές

απαιτήσεως, με την έκδοση εξοφλητικής απόδειξης ή τιμολογίου από το δανειστή που ικανοποιείται κατά τη διενέργεια αναγκαστικής εκτέλεσης, τέτοια για παράδειγμα είναι τα τέλη χαρτοσήμου ή ο φόρος προστιθέμενης αξίας, εμπίπτουν στην έννοια των εξόδων του άρθρου 525 ΑΚ, και βαρύνουν τον οφειλέτη, στην περίπτωση δε που ο καθού η αναγκαστική εκτέλεση είναι ο τρίτος και όχι ο οφειλέτης, ο δανειστής αν όπως συμβαίνει συνήθως στην πράξη έχει προκαταβάλει τα έξοδα αυτά, μπορεί να στραφεί κατά του οφειλέτη και να τα ζητήσει κατά τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού (άρθρα 904 επόμενα ΑΚ), εφόσον φυσικά δεν υπάρχει μεταξύ τους διαφορετική συμφωνία ή δεν υφίσταται ειδική διάταξη που υπερισχύει της γενικής τοιαύτης του άρθρου 525 ΑΚ, με την οποία ορίζεται διαφορετικά., βλ. Σχετικά την ΑΠ 1297/2011 (ΕΦΑΔ 2012.173 (174))

³²⁶ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.873

³²⁷ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1457 (παρ.482)/ Πλιάτσικας Κ., Η θετική δήλωση του τρίτου στο πλαίσιο της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, ΕλλΔνη (55) 2014.349 (365)/ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(143)

³²⁸ ΜΠρωτΑθ 11410/1976, Δ 9.560 (με παρατηρήσεις Μπέης Κ.)

³²⁹ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (144)

δικαιούνται να επιδιώξουν την αναγκαστική είσπραξη της απαίτησής τους με τίτλο την καταφατική δήλωση του τρίτου.³³⁰

Παρολ'αυτά στην περίπτωση αυτή –δηλ. αν θεωρήσουμε ως τίτλο την καταφατική δήλωση του τρίτου για αναγκαστική είσπραξη της απαίτησης, μπορεί να ανακύψει πρόβλημα, το οποίο συνίσταται στο γεγονός ότι δεν μπορεί να αντληθεί από την εν λόγω δήλωση το ακριβές ποσό που θα δικαιούται να εισπράξει ο κάθε κατασχών δανειστής, και άρα απουσιάζει η προϋπόθεση του εκκαθαρισμένου της εκτελούμενης απαίτησης (916 ΚΠολΔ), αφού ο καθορισμός αυτός υπό κανονικές συνθήκες προαπαιτεί διαδικασία διανομής μέσω συμβολαιογράφου (988 παρ.1 εδ.β ΚΠολΔ)³³¹.

Υποστηρίχθηκε λοιπόν εν προκειμένω κατά τούτον η αρνητική άποψη, περί αδυναμίας εκτέλεσης της καταφατικής δηλώσεως του τρίτου.³³² Πρέπει λοιπόν σύμφωνα με αυτήν την άποψη να ασκηθεί αγωγή με αίτημα την κατάθεση της κατασχέμενης απαιτήσεως στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, ώστε να μπορεί να επακολουθήσει η διανομή κατά το άρθρο 988 ΚΠολΔ παρ.1 εδ.β ΚΠολΔ. Όμως, όπως εύστοχα παρατηρείται από την άλλη πλευρά, δεν μπορεί και να παραβλεφθεί ότι η λύση αυτή της διεξαγωγής μιας πρόσθετου δίκης δεν ωφελεί και είναι αντίθετη στην αρχή της οικονομίας της δίκης. Οι δανειστές παραπέμπονται σε νέο δικαστικό αγώνα, προς απόκτηση νέου εκτελεστού τίτλου, καίτοι αυτός ήδη υπάρχει (καταφατική δήλωση). Ανοίγεται νέα τακτική δίκη μετά το πέρας της οποίας οι δανειστές βρίσκονται στο ίδιο σημείο από το οποίο ξεκίνησαν κατά την άσκηση της αγωγής.³³³

Για το λόγο αυτό, προτείνεται ότι η εκτέλεση της καταφατικής δηλώσεως και στις περιπτώσεις αυτές πρέπει να θεωρηθεί εφικτή. Υποστηρίζεται μάλιστα ότι το ακριβές ποσό της εκτελούμενης απαίτησης, το οποίο δε μπορεί να προκύπτει από τον εκτελεστό τίτλο (τη καταφατική δήλωση), πρέπει στις περιπτώσεις αυτές να προσδιορίζεται με βάση τον συνδυασμό των περισσότερων κατασχέσεων οι οποίες θα συνέτρεχαν κατά τη διανομή (988παρ.1 εδ.β ΚΠολΔ). Ο ακριβής προσδιορισμός της απαίτησης του κατασχόντος δανειστή που μπορεί σύμφωνα με την παραπάνω άποψη να περιλαμβάνεται στην επιταγή προς εκτέλεση (924), σε κάθε περίπτωση θα υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο μετά από άσκηση ανακοπής, οπότε το δικαστήριο της εκτελέσεως θα κληθεί να εφαρμόσει όσους υπολογισμούς θα έκανε ο συμβολαιογράφος, αν είχε γίνει διανομή για το άρθρο 988 παρ.1 εδ.β ΚΠολΔ³³⁴. Η ερμηνεία αυτή προσφέρει πράγματι διέξοδο, και μπορεί να επιταχύνει και να καταστήσει άρα αποτελεσματικότερη τη διαδικασία της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου. Πρέπει ωστόσο να τονιστεί ότι η λύση που εισηγείται διασπά το γενικό κανόνα του άρθρου 916 ΚΠολΔ για το εκκαθαρισμένο της απαίτησεως, σύμφωνα με τον οποίο η ποσότητα και η ποιότητα της παροχής πρέπει να απορρέει από τον εκτελεστό τίτλο τον ίδιο, και όχι από τον

³³⁰ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.,σελ.874 (με επιφυλάξεις)/ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ. 1435 (παρ.475) και 1458 (παρ.482)

³³¹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.,σελ.874

³³² ΜΠρΑΘ 114110/1976, Δ (9) 1978.560 (όπου αντίθετα σχόλια Μπέη)/βλ. επίσης Μπρίνιας Ι.,ό.π., σελ.1458 (παρ.482)

³³³ Μπρίνιας Ι.,ό.π.,σελ.1458-1459 (παρ.482)

³³⁴ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1459 (παρ.482)/Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.,σελ.875

συνδυασμό του με άλλα έγγραφα.³³⁵ Ένα ακόμη σημείο που τονίζει η θεωρία προς την κατεύθυνση της απόκρουσης της δυνατότητας αναγκαστικής εκτέλεσης σε αυτή τη περίπτωση είναι ότι και κατά τη διατύπωση του 988 παρ.1 εδ.α ΚΠολΔ δεν εκχωρείται η κατασχεθείσα απαίτηση εφόσον δεν επαρκεί για την πλήρη ικανοποίηση των κατασχόντων δανειστών³³⁶. Συνεπώς, στην περίπτωση αυτή λοιπόν συνεχίζει η ίδια άποψη (η οποία είναι αντίθετη στην κρατούσα γνώμη που αναφέρθηκε ανωτέρω) δεν υπάρχει αντικείμενο προς εκτέλεση.³³⁷

Σύμφωνα δε με άλλη ερμηνευτική προσπάθεια³³⁸, ώστε να καταστεί εφικτή η εκτέλεση, η διανομή δεν εξαρτάται κατά το σύστημα του ΚΠολΔ από τη δημόσια κατάθεση της κατασχεμένης απαιτήσεως. Μπορεί επομένως να επιχειρείται η σύνταξη του πίνακα κατατάξεως και χωρίς αυτή (δηλ. δίχως δημόσια κατάθεση) ώστε να είναι εφικτός ο ακριβής καθορισμός της εκτάσεως της απαιτήσεως του καθενός από τους κατασχόντες δανειστές και να μπορεί ο καθένας να επιχειρήσει αναγκαστική εκτέλεση κατά της περιουσίας του τρίτου με εκκαθαρισμένη πλέον απαίτηση (916 ΚΠολΔ). Σύμφωνα με τη γνώμη αυτή, ο κανόνας του άρθρου 916 ΚΠολΔ (που απαιτεί να προκύπτει το εκκαθαρισμένο από τον ίδιο τον εκτελεστό τίτλο), δεν αναιρείται με την έννοια ότι ο πίνακας διανομής κατά τη τεκμαιρόμενη βούληση του νομοθέτη, πρέπει να εκλαμβάνεται ως συμπλήρωση του εκτελεστού τίτλου σχετικά με το ποσό της απαιτήσεως του κάθε κατασχόντος με την οποία αποτελεί “ενιαίο όλον”. Και πάλι όμως εδώ διάσπαση του κανόνα του άρθρου 916 ΚΠολΔ υπάρχει και είναι αμφισβητήσιμο κατά πόσο αυτή η ερμηνεία συμβιβάζεται με τη διαδικασία που επιτάσσει ο ΚΠολΔ, καθώς δημιουργεί ένα νέο στάδιο στην αναγκαστική εκτέλεση.^{339 340}

Στο σημείο αυτό κρίνουμε σημαντικό να σημειώσουμε μια πολύ ενδιαφέρουσα διαφοροποίηση σε σχέση με τη διανομή της κατασχόμενης απαίτησης η οποία συνάγεται και από την ανωτέρω ανάλυση:

Η επιταγή του άρθρου 988 ΚΠολΔ παρ.1 ΚΠολΔ ότι “η διανομή γίνεται μεταξύ των κατασχόντων” δεν αποτελεί αυθαιρεσία του νόμου, αλλά στηρίζεται στο ότι ο τρίτος εκούσια προτίμησε να καταθέσει το χρηματικό ποσό δημοσίως. Με την εν λόγω κατάθεση στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ο τρίτος αποξενώθηκε από τα κατατεθειμένα

³³⁵ Καστριώτης Ι., Η δημόσια κατάθεση της πολιτικής δικονομίας, Δ 25.958 (967-968)/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.875

³³⁶ Νίκας Ν., Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτέλεσης ΙΙ, (Ειδ. Μέρος), σελ.725 (σημ.83) / Κολοτούρος Κ., ό.π., σελ.144

³³⁷ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (144)

³³⁸ Καστριώτης, Η δημόσια κατάθεση, Δ (25) 1994.958 (968-970)

³³⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.875

³⁴⁰ Προς επίρρωση αυτών βλ. Μπρίνια Ι., ό.π., σελ.1459 (παρ.482), όπου αναφέρεται: Ούτε είναι δυνατό να δεχτούμε ότι αίτημα της αγωγής ή αντικείμενό της με τίτλο την καταφατική δήλωση επιταγής είναι η κατάθεση του κατασχεθέντος ποσού στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων προς διανομή μέσω του συμβολαιογράφου. Διότι η δια συμβολαιογράφου διανομή προϋποθέτει την εκουσία εκ μέρους του τρίτου κατάθεση του κατασχεθέντος ποσού, οπότε αυτό θα αποχωριστεί από την περιουσία του τρίτου και θα προοριστεί για τους μετέχοντες στη διανομή, μη επιτρεπόμενων αναγγελιών τρίτων. Αντιθέτως η εκτέλεση της καταφατικής δηλώσεως κατευθύνεται αντικειμένου της περιουσίας του τρίτου του οποίου η δια πλειστηριασμού χρηματική ρευστοποίηση παρέχει τη δυνατότητα αναγγελίας και των ατομικών ακόμη δανειστών του καθού η εκτέλεση.

χρήματα. Γι' αυτό και άλλοι ατομικοί δανειστές του δε μπορούν να αναγγεληθούν στη διαδικασία διανομής του ποσού αυτού. Όμως, ο τρίτος όταν -παρά την καταφατική του δήλωση, δεν προθυμοποιείται να πληρώσει ή να καταθέσει το σχετικό ποσό (ενδεχομένως γιατί έχει και άλλους ατομικούς δανειστές για την ικανοποίηση των οποίων δεν φτάνουν τα μετρητά ή γενικώς η περιουσία του) τότε ενδεχόμενη νομοθετική επιταγή να διανεμηθεί το ποσό της κατασχεμένης χρηματικής απαίτησης ανάμεσα μόνο στους κατασχόντες δανειστές, θα ήταν αυθαίρετη και θα αντιστρατευόταν την προνομιακή σειρά ικανοποίησης που ορίζουν τα άρθρα 975-977 και 1007 ΚπολΔ. Για το λόγο αυτό το άρθρο 988 παρ.1 ΚπολΔ έχει τάξει ως όρο της εφαρμογής του την προηγούμενη εκ μέρους του τρίτου κατάθεση του ποσού της κατασχεμένης χρηματικής απαίτησης στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Δίχως τη συνδρομή της προϋπόθεσης αυτής δεν μπορεί η διανομή να περιοριστεί μόνο μεταξύ των κατασχόντων.³⁴¹

Επί κατασχέσεως απαίτησης υπό αίρεση ή προθεσμία, όπως και επί μελλοντικής απαίτησης, η εκτέλεση στην περίπτωση αυτή θα πραγματοποιηθεί με τη συνδρομή του άρθρου 915, 916 και 921 παρ.4 ΚπολΔ.³⁴² Όπως έχει άλλωστε προαναφερθεί η απαίτηση εκχωρείται στον κατασχόντα μετά την πλήρωση της αίρεσης ή την παρέλευση της προθεσμίας ή μετά τη γέννησή της. Μέχρι τότε ο τρίτος νομίμως αρνείται την καταβολή της απαίτησης. Αν το μέλλον και αβέβαιο γεγονός ή η προθεσμία μπορούν να προσδιοριστούν ημερολογιακά ζήτημα δε προκύπτει. Αν όμως δε προκύπτει ευχερώς η συνδρομή των παραπάνω περιστατικών, διατυπώνεται η άποψη ότι ο τρίτος μπορεί να προβεί σε νέα δήλωση, με την οποία θα γνωστοποιεί στον κατασχόντα ότι υπάρχει πλέον απαίτηση στα χέρια του και την οποία πλέον υποχρεούται να του αποδώσει.³⁴³³⁴⁴

Στο σημείο αυτό ωστόσο, ζήτημα που παρουσιάζει ενδιαφέρον και είναι άμεσα συναφές με τα όσα ανωτέρω αναφέραμε, είναι το ζήτημα της προσαρμογής της πολλαπλής κατασχέσεως στην περίπτωση της μελλοντικής απαίτησης. Διότι αν μεν οι πολλαπλές κατασχέσεις επιβληθούν όλες εντός της οκταήμερης προθεσμίας από την πρώτη κατάσχεση, υποστηρίζεται ότι λύση δίνει εδώ το 988 παρ.1 εδ.β ΚΠολΔ, καθώς η διάταξη αν και αναφέρεται σε υφιστάμενη απαίτηση μπορεί εν προκειμένω να προσαρμοστεί καταλλήλως³⁴⁵. Ωστόσο, το πρόβλημα τίθεται εφόσον οι διαδοχικές κατασχέσεις έγιναν μετά την εκπνοή του οκταήμερου από την πρώτη θετική δήλωση του τρίτου. Και εδώ μάλλον φαίνεται πιο συνεπές να εφαρμόσουμε ότι συμβαίνει επί ενεστώσας απαίτησης: Τυχόν επιβαλλόμενες μεταγενέστερες κατασχέσεις κατόπιν του οκταήμερου από άλλους δανειστές, είναι ανενεργείς με την έννοια ότι δεν άγουν σε δημόσια κατάθεση για την διανομή του κατασχεθέντος καθώς επιβλήθηκαν σε αντικείμενο που δεν ανήκει πλέον στον καθ'ού η εκτέλεση. Επομένως υποστηρίζεται ότι πρέπει να γίνει δεκτό ότι ναι μεν η απαίτηση συνεχίζει να είναι μέλλουσα μετά το οκταήμερο, και γι'αυτό την εισπράττει ο

³⁴¹ Μπέης Κ., Παρατηρήσεις στην ΜπρωτΑθ 11410/1976, Δ (9) 1978.560 (571)

³⁴² Γέσιου- Φαλτσή Π., ό.π., σελ.873 / ΑΠ 1297/2011, ΕφΑΔ (9) 2012.173

³⁴³ Πλιάτσικας Κ., Η θετική δήλωση του τρίτου στο πλαίσιο της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, ΕλλΔνη (55) 2014.349 (366)

³⁴⁴ Βλ. Σχετικά και ΑΠ 1540/2000 Δ 2001.530/ Το ζήτημα του αν απαιτείται νέα δήλωση στην περίπτωση μελλοντικών απαιτήσεων μας απασχόλησε και ανωτέρω. Κατά την εδώ υποστηριζόμενη και μάλλον κρατούσα άποψη τέτοια υποχρέωση δεν υφίσταται

³⁴⁵ Παναγόπουλος Κ., Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια τρίτου, ΕφΑΔ 2016.17 (22)

πρώτος κατασχών μετά τη γέννησή της, ήδη όμως κατά την εκπνοή της οκταήμερης προθεσμίας “υπεισέρχεται αυτός στη θέση του καθ’ού η κατάσχεση, και καθίσταται δικαιούχος του οποιουδήποτε κατά το ουσιαστικό δίκαιο δικαιώματός του”³⁴⁶. Έτσι, υποστηρίζεται ότι σε περίπτωση πχ κατάσχεσης μελλοντικών μισθωμάτων στα χέρια του μισθωτή για χρέος του εκμισθωτή προς άλλο δανειστή από αυτόν που επέβαλε πρώτος κατάσχεση σ’αυτά, γίνεται ο πρώτος κατασχών δικαιούχος των μελλοντικών μισθωμάτων ήδη από την πάροδο οκταήμερου με τη θετική δήλωση του τρίτου, το μόνο που απομένει είναι απλά η είσπραξή τους όταν καταστούν ληξιπρόθεσμα, οπότε και οι κατασχέσεις μελλοντικών μισθωμάτων στα χέρια του μισθωτή ως τρίτου μετά το οκταήμερο και μέχρι του ποσού της πρώτης κατασχέσεως, θεωρούνται ανενεργείς στερούμενες αντικειμένου.³⁴⁷

Υποστηρίζεται εν προκειμένω λοιπόν ότι στο ως άνω παράδειγμα στην περίπτωση μεταγενεστέρων διαδοχικών κατασχέσεων της ίδιας μελλοντικής απαίτησης, ο τρίτος θα πρέπει να προβαίνει εν μέρει σε αρνητική δήλωση για ποσό μέχρι εκείνο για το οποίο επιβλήθηκε η πρώτη κατάσχεση, εν μέρει δε σε θετική για το ποσό μελλοντικών απαιτήσεων πέραν αυτού.³⁴⁸ Ωστόσο, τη λύση αυτή δεν ακολούθησε η ΜΠΡΑΘ 1970/2013, όπου σε περίπτωση δεύτερης κατάσχεσης εις χείρας τρίτου μελλοντικών μισθωμάτων, ενώ είχε ήδη παρέλθει το οκταήμερο από την υποβολή της δήλωσης για την πρώτη κατάσχεση, θεώρησε ότι η δήλωση του τρίτου με τέτοιο περιεχόμενο είναι καταφατική, εφόσον ο τρίτος δεν αρνήθηκε τη βασική σχέση (μίσθωση) που τον συνδέει με τον καθού (καθής εταιρία εν προκειμένω) και αποτελεί το παραγωγικό αίτιο για την καταβολή των μελλοντικών μηνιαίων μισθωμάτων, ενώ περαιτέρω έκρινε ότι η διανομή αυτού στους κατασχόντες θα γίνει κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 988 παρ.1 εδ.β ΚΠολΔ. Κρίνοντας έτσι το δικαστήριο όμως, σύμφωνα με τα όσα εκτέθηκαν και ανωτέρω, υποστηρίζεται πως έσφαλε διπλά.³⁴⁹ Πρώτον, διότι το προαναφερόμενο άρθρο αναφέρεται μεν σε πλείονες κατασχέσεις οι οποίες ωστόσο επιβλήθηκαν εντός της οκταήμερης προθεσμίας για τη δήλωση του τρίτου επί της πρώτης εκ των διαδοχικών κατασχέσεων, όχι σε αυτές που επιβάλλονται μετά από αυτά. Δεύτερον, αντικείμενο της δίκης επί της ανακοπής κατά της δήλωσης δεν είναι η βασική σχέση από την οποία δεν είναι όπως υποστηρίζει η εν λόγω άποψη η βασική σχέση από την οποία πηγάζει η κατασχόμενη μελλοντική απαίτηση, αλλά αυτή καθ’αυτή η μελλοντική απαίτηση. Παρόλ’αυτά τονίζουμε ότι η θέση του ΠΠΡΑΘ φαίνεται να αποτελεί και την παγιωμένη άποψη που ακολουθεί η νομολογία, αλλά και εκπρόσωποι της θεωρίας με κύριο επιχείρημα των τελευταίων ότι η ανακοπή επί μελλοντικών απαιτήσεων δε θα μπορούσε να λάβει καταψηφιστικό αίτημα, αφού αυτές κατά την άσκησή της δεν έχουν γεννηθεί ακόμη, με αποτέλεσμα να χρειάζεται άσκηση καταψηφιστικής αγωγής για την απόκτηση εκτελεστού τίτλου, παρά το ότι όπως υποστηρίζει η εν προκειμένω αναφερόμενη άποψη ορίζεται ήδη στον ΚΠολΔ η δυνατότητα

³⁴⁶ Παναγόπουλος Κ., Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια τρίτου, ΕφΑΔ 2016.17 (22)/ Καστριώτης Ι., Κατάσχεσις εις χείρας τρίτου, τ.Α, σελ.353

³⁴⁷ Παναγόπουλος Κ., Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια τρίτου, ΕφΑΔ 2016.17 (22)

³⁴⁸ Παναγόπουλος Κ., Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια τρίτου, ΕφΑΔ 2016.17 (22-23)

³⁴⁹ Παναγόπουλος Κ., Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια τρίτου, ΕφΑΔ 2016.17 (23-24)

δικαστικής επιδίωξης και μελλοντικών δικαιωμάτων βάσει του άρθρου 69 ΚΠολΔ. Επομένως κατά την άποψη αυτή και σε περίπτωση διαδοχικής κατασχέσεως στα χέρια τρίτου μελλοντικών, ιδίως δε περιοδικών απαιτήσεων (πχ μισθώματα/απόληψη κερδών από εταίρους κλπ) μετά την πάροδο του οκταημέρου από την επίδοση στον καθ'ού του πρώτου κατασχετηρίου, ο τρίτος οφείλει να προβαίνει σε εν μέρει αρνητική και εν μέρει θετική δήλωση: Αρνητική θα είναι η δήλωσή του για τη μελλοντική απαίτηση του ύψους αυτής που καλύπτει το ποσό για το οποίο επιβλήθηκε η πρώτη κατάσχεση, θετική δε για το υπόλοιπο αυτής.³⁵⁰ Επομένως στο παράδειγμα της ανωτέρω απόφασης του ΜΠρΑθ, η δήλωση με τη διατύπωση που είχε θα έπρεπε να θεωρηθεί αρνητική για την μελλοντική απαίτηση των 30 μηνιαίων μισθωμάτων ύψους 2000 ευρώ έκαστο που έφταναν το ποσό των 60000 ευρώ για το οποίο είχε επιβληθεί η πρώτη κατάσχεση, καθώς δικαιούχος των μισθωμάτων αυτών έγινε με τη θετική δήλωση του τρίτου, ο κατασχών που υπησείλθε στη θέση του καθ'ού ως προς τα δικαιώματα αυτού έναντι του τρίτου εκ της μισθώσεως. Για τη δε μελλοντική απαίτηση επί των λοιπών μισθωμάτων, πέραν του τριακοστού, η δήλωση του τρίτου έπρεπε να θεωρηθεί θετική, ώστε να τα εισπράξει αυτά όταν γίνουν ληξιπρόθεσμα ο δανειστής που επέβαλε την κατάσχεση μεταγενέστερα.

Επιπλέον, πρέπει να σημειωθεί ότι τα όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω σχετικά με την κατάσχεση απαιτήσεων εις χείρας τρίτου, ισχύουν και στην περίπτωση των μεριδίων οργανισμών συλλογικών επενδύσεων με επιταγή του άρθρου 991B ΚΠολΔ. Η κατάσχεση αυτών στα χέρια της εκδότριας εταιρίας διαχείρισης θεωρείται ως κατάσχεση της απαίτησης του καθ'ού η κατάσχεση επενδυτή προς εξαγορά των μεριδίων (991 Β εδ. γ και δ ΚΠολΔ).

• **ΕΠΙ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΣ ΚΙΝΗΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ**

Αν το κατασχόμενο αντικείμενο είναι κινητό πράγμα στα χέρια τρίτου (982 παρ.1 περ.β ΚΠολΔ), ο τρίτος αφότου του κοινοποιηθεί το κατασχετήριο, γίνεται μεσεγγυούχος όπως αναφέραμε ανωτέρω κατά το άρθρο 984 παρ.3 ΚΠολΔ. Εφόσον λοιπόν δηλώσει ότι έχει στα χέρια του το κατασχεμένο πράγμα, προκειμένου να ικανοποιηθούν οι κατασχόντες δανειστές πρέπει να ακολουθήσει η διαδικασία ρευστοποιήσεώς του (988 παρ.2 ΚΠολΔ). Ο δε τρίτος υποχρεούται να το παραδώσει σύμφωνα με όσα αφορούν την κατάσχεση κινητών στα χέρια του οφειλέτη. Ο πλειστηριασμός θα λάβει χώρα επομένως εφαρμοζόμενων των ρυθμίσεων περί πλειστηριασμού κινητών (988 παρ.2, 959 επόμ. ΚΠολΔ). Επιπλέον απόσπασμα της κατασχετήριας έκθεσης που περιέχει τα στοιχεία του άρθρου 955 παρ. 2 ΚΠολΔ εκδίδεται από το δικαστικό επιμελητή και δημοσιεύεται με επιμέλειά του μέχρι την δέκατη μέρα από την κατάσχεση στην ιστοσελίδα δημοσιεύσεων πλειστηριασμών του Δελτίου Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Τομέα Ασφάλισης Νομικών του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων. Η προθεσμία δε του ως άνω 955 παρ.2β ΚΠολΔ αρχίζει να τρέχει αφότου η απόφαση του Ειρηνοδικείου για το διορισμό του συμβολαιογράφου του γνωστοποιηθεί, και εναπόκειται στον ίδιο να διορίσει και το δικαστικό επιμελητή που θα ενεργήσει την εκτέλεση. Κατ'αντίθεση προς τα όσα ισχύουν στην κατάσχεση χρηματικών απαιτήσεων εδώ υπάρχει στάδιο αναγγελιών. Η κατάσχεση δεν δημιουργεί προνόμιο υπέρ του κατασχόντος, ο δε τρίτος δεν υποχρεούται να αποδώσει το κατασχεθέν πράγμα στον

³⁵⁰ Παναγόπουλος Κ., Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια τρίτου, ΕφΑΔ 2016.17 (23-24)

κατασχόντα μετά την πάροδο της προθεσμίας του 988 ΚΠολΔ, όπως συμβαίνει επί κατασχεθείσας χρηματικής απαίτησης. Επί κατασχέσεως πράγματος λοιπόν επακολουθεί η διαδικασία του πλειστηριασμού, κατά την οποία εφαρμόζονται και οι διατάξεις περί αναγγελιών και κατατάξεως των αναγγελθέντων δανειστών (άρθρ. 972 επόμε.) του καθ'ού η κατάσχεση.³⁵¹ Επί αρνήσεως δε να το πράξει υποδεικνύεται ως προσφορότερη λύση η αντικατάστασή του με βάση το άρθρο 956 παρ.5 ΚΠολΔ.³⁵²

Να σημειωθεί επίσης ότι μέσω πλειστηριασμού διενεργούμενου κατά την προβλεπόμενη στις σχετικές αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς διαδικασία, εκποιούνται οι άυλες κινητές αξίες και τα λοιπά –πλην των μεριδίων οργανισμών συλλογικών επενδύσεων– χρηματοπιστωτικά μέσα, η κατάσχεση των οποίων θεωρείται ως κατάσχεση πράγματος στα χέρια τρίτου κατά το 991 Α ΚΠολΔ. Η ρευστοποίηση των τίτλων επιτυγχάνεται με τη χρηματιστηριακή τους εκποίηση (967 παρ.1 ΚΠολΔ) και συνιστά μορφή υποχρεωτικής εκκαθάρισης χρηματιστηριακών πραγμάτων.³⁵³ Παρά την κατάσχεση των τελευταίων επιτρέπεται η ρευστοποίησή τους και ο κατασχών δανειστής δε μένει απροσάτευτος αλλά μπορεί να κατάσχει το αντίτιμο. Ωστόσο, η τελευταία αυτή διατύπωση (‘‘μπορεί να κατάσχει το αντίτιμο’’) υποδηλώνει ότι θα πρέπει να επιχειρηθεί νέα κατάσχεση, η οποία σαφώς στην πράξη συνεπάγεται έξοδα και θέση σε κίνηση της όλης διαδικασίας από την αρχή. Στο σημείο αυτό, έχουν εκφραστεί ωστόσο προβληματισμοί για το κατά πόσο η υποχρέωση για δεύτερη κατάσχεση συμβαδίζει με την υποχρέωση παροχής αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας της περιουσίας. Στο πλαίσιο αυτό, έχει προταθεί ως ορθότερο να θεωρήσουμε ότι οι άυλοι τίτλοι που ρευστοποιήθηκαν αντικαθίστανται στην πρώτη κατάσχεση (αυτή δηλ. που είχε ήδη ξεκινήσει) με το τίμημα της ρευστοποίησής τους, ίσως κατ'αναλογία με το άρθρο 338 ΑΚ, όπου οφείλεται σε όχι ίδιες μεν, αλλά παρεμφερείς ίσως περιπτώσεις, να αποδοθεί το περιελθόν.³⁵⁴

• **ΕΠΙ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΙΝΗΤΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΣ**

Τέλος να προσθέσουμε ότι διαδικασία πλειστηριασμού προκαλεί και η δήλωση του τρίτου ότι υφίσταται η κατασχεθείσα απαίτηση του καθ'ού προς μεταβίβαση της κυριότητας του κινητού πράγματος. Πρόκειται για μια περίπτωση που ενώ επιτρέπεται ρητώς η δυνατότητα κατάσχεσης της εν λόγω απαίτησης, η περαιτέρω διαδικασία υλοποίησης της κατασχέσεως αυτής δε ρυθμίζεται στην κείμενη νομοθεσία. Όπως ήδη αναφέραμε το εν λόγω νομοθετικό κενό, παρόλο που αντικείμενο της κατασχέσεως είναι απαίτηση, καλύπτεται με τη διαδικασία της υλοποίησης της κατασχέσεων κινητών πραγμάτων, δεδομένου ότι η περαιτέρω πορεία κατασχέσεως χρηματικών απαιτήσεων δε προσιδιάζει στην κατάσχεση απαιτήσεως προς μεταβίβαση της κυριότητας των κινητών πραγμάτων.³⁵⁵ Η διαδικασία αυτή η οποία οδηγεί στο πλειστηριασμό είναι δυνατόν να προσαρμοστεί κατάλληλα υπό την προϋπόθεση ότι δε διαφεύγει της προσοχής μας η διαφορά που παρατηρείται στο

³⁵¹ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ. 1453 (παρ.481)

³⁵² Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.876/ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.145

³⁵³ Τσιμπανούλης Δ., Η αναγκαστική κατάσχεση των άυλων μετοχών, ΔΕΕ 2002.823(834)/ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(145)

³⁵⁴ Γιαννακάκης Μ., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.255

³⁵⁵ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ. 1454 (παρ.481^α)

αντικείμενο της προκειμένης κατάσχεσης : ενώ αντικείμενο της κατάσχεσης κινητών πραγμάτων ευρισκόμενων στην κατοχή του τρίτου είναι αυτά καθ'αυτά τα κινητά πράγματα, αντικείμενο της κατασχέσεως της απαιτήσεως προς μεταβίβαση της κυριότητας κινητών πραγμάτων είναι μόνο η απαίτηση και όχι τα κινητά πράγματα. Τα τελευταία αυτά αποτελούν το αντικείμενο της κατασχεθείσας απαιτήσεως.³⁵⁶ Όπως παρατηρείται επίσης πρόκειται για τη μόνη περίπτωση κατά την οποία κατάσχεται και πλειστηριάζεται απαίτηση, την οποία αποκτά ο υπερθεματιστής.³⁵⁷

❖ ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΡΝΗΤΙΚΗΣ Ή ΑΝΑΚΡΙΒΟΥΣ ΔΗΛΩΣΗΣ

Αρνητική είναι η δήλωση όταν ο τρίτος αρνείται ότι υπάρχει η απαίτηση ή το κινητό ή η υποχρέωση για μεταβίβαση κυριότητας του κινητού. Η έννοια της αρνητικής δήλωσης απορρέει από το σύστημα του ΚΠολΔ που καθιερώνει την υποχρέωση του τρίτου να υποβάλλει δήλωση ακόμη και όταν δεν υπάρχει οφειλή. Επίσης, και η άρνηση του τρίτου μπορεί να χαρακτηριστεί ως ολική ή μερική.³⁵⁸ Τονίζεται πάντως ότι ο τρίτος δεν οφείλει δήλωση μόνο στην περίπτωση που κατά τη στιγμή της επιβολής της αναγκαστικής κατασχέσεως εις χείρας του είναι οφειλέτης του καθ'ού η εκτέλεση, αλλά και όταν στο παρελθόν υπήρξε οποτεδήποτε οφειλέτης του τελευταίου, δηλ. έχει εν προκειμένω υποχρέωση να αναφέρει πώς έληξε η απαίτηση αυτή, αν έληξε με εξόφληση, εκχώρηση, συμψηφισμό ή άλλο τρόπο. Το ίδιο και στις ήδη "ληγμένες" κατά τη στιγμή της επιβολής της αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας του τρίτου διαρκείς έννομες σχέσεις, όπου υπάρχει επίσης υποχρέωση του τρίτου να αναφέρει πότε και κατά ποίον τρόπο έληξε κάθε διαρκής έννομη σχέση.³⁵⁹ Αυτό μάλιστα αποκτά ιδιαίτερη πρακτική σημασία στην εκτέλεση εις χείρας τράπεζας ως τρίτης, όπου η σύμβαση ανοίγματος λογαριασμού με τον καταθέτη αποτελεί διαρκή έννομη σχέση η οποία μπορεί να διαρκέσει από λίγες ημέρες μέχρι πολλά χρόνια.

Ανακριβής είναι η δήλωση όχι μόνο όταν ο τρίτος αποκρύπτει την ύπαρξη οφειλής του έναντι του καθ'ού, αλλά και όταν εκθέτει αναληθώς ή ατελώς τα πραγματικά περιστατικά που συγκροτούν τη μεταξύ αυτού και του καθ'ού υφιστάμενη έννομη σχέση. Κατά την ΑΠ 249/2011 "Η ανακρίβεια της αρνητικής δήλωσης κρίνεται μόνο αντικειμενικά, δηλαδή ανεξάρτητα από την υποκειμενική αντίληψη του δηλούντος και την καλή ή κακή πίστη του, γίνεται δε δεκτή κατά το άρθρο 990 ΚΠολΔ η κατ' αυτής ανακοπή, εφόσον η δήλωση δεν αληθεύει είτε ως προς τα πραγματικά περιστατικά είτε ως προς το νομικό χαρακτηρισμό των περιστατικών." Ωστόσο, όπως υποστηρίζεται στη θεωρία, και όπως μάλλον είναι ορθότερο να δεχτούμε, η ανακρίβεια αυτή περιορίζεται μόνο στην έκθεση των ιστορούμενων πραγματικών γεγονότων, καθώς δεν είναι εύλογο ο τρίτος να βαρύνεται με το καθήκον του προσήκοντος νομικού χαρακτηρισμού της κατασχόμενης απαίτησης.³⁶⁰

Η αρνητική και η εξομοιούμενη με αυτήν παραληφθείσα, ή εκπρόθεσμη, καθώς και η ανακριβής δήλωση δικαιολογούν την άσκηση ανακοπής εκ μέρους του κατασχόντος

³⁵⁶ Μπρίνιανς Ι., ό.π., σελ. 1454 (παρ.481α)

³⁵⁷ Φιλιώτης Γ., Κατασχέσεις των απαιτήσεων των προερχομένων εκ φορτωτικών εις διαταγήν και αποθετηρίων, Δ (6) 1975.176 (186)

³⁵⁸ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.795

³⁵⁹ ΕφΑθ 9000/2005 , ΧρίΔ 2006.724/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.800-801

³⁶⁰ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.,σελ.821

δανειστή. Επιπλέον, επισείουν και ευθύνη του τρίτου οφειλέτη προς αποζημίωση. Ας εξετάσουμε όμως αναλυτικότερα τη διαδικασία και της συνέπειες που θα ακολουθήσουν την αρνητική δήλωση του τρίτου:

✓ Η ΑΝΑΚΟΠΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ

Αν η δήλωση του τρίτου είναι αρνητική ή εξομοιούμενη με αρνητική, το δικονομικό βάρος για την εναντίωση κατ'αυτής ο νομοθέτης το εναποθέτει πλέον σ'αυτόν που επέβαλε την κατάσχεση. Και ορθώς, διότι δεν θεωρείται δικαιοπολιτικά αποδεκτό να υποχρεώνεται ο καταρχήν αμέτοχος τρίτος να κινεί δικαστική διαδικασία για τη βεβαίωση του γεγονότος ότι δεν είναι οφειλέτης.³⁶¹ Εναπόκειται λοιπόν στον κατασχόντα η πρωτοβουλία κίνησης διαδικασίας διαγνωστικής, βάσει της οποίας θα εξαρτηθεί και η περαιτέρω πορεία της εκτελέσεως. Πρόκειται για το ένδικο βοήθημα της ανακοπής κατά της δηλώσεως του τρίτου (986 ΚΠολΔ). Με αυτή επιζητεί ο ανακόπτων (και κατασχών) να εξουδετερώσει τα αποτελέσματα της αρνητικής ή ανακριβούς δήλωσης του τρίτου και να επιτύχει την καταδίκη του σε καταβολή³⁶². Ο δικαιολογητικός της λόγος και ο σκοπός της καθορίζουν τη φύση και το αντικείμενό της.

Όπως γίνεται παγίως δεκτό, η εν λόγω ανακοπή αποτελεί ειδική μορφή ανακοπής του άρθρου 583 ΚΠολΔ³⁶³ αφού στρέφεται κατά εξώδικης πράξεως (της δήλωσης του τρίτου) στην οποία δεν έλαβε μέρος ο κατασχών δανειστής και η οποία του προκαλεί βλάβη.³⁶⁴ Να σημειωθεί επίσης ότι σε ανακοπή υπόκεινται και οι δικονομικές άκυρες δηλώσεις οι οποίες επάγονται τις κατά νόμο συνέπειές τους μέχρι τη δικαστική κήρυξη της ακυρότητας (159 ΚΠολΔ επόμ.). Έχει δε ανάγκη ανακοπής και η εκπροθέσμως υποβληθείσα δήλωση, και τούτο διότι αυτή δεν παράγει αποτελέσματα δυνάμει της εκπτώσεως από του δικαιώματος (151 ΚΠολΔ) κι ο τρίτος θεωρείται ως μη υποβάλλων δήλωση, δηλ. ως αρνούμενος. Η παράλειψη αυτή λοιπόν ισοδυναμεί με σιωπηρά αρνητική δήλωση και κατά τούτον οφείλει να την προσβάλλει ο κατασχών³⁶⁵.

✓ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΑΝΑΚΟΠΗΣ ΤΟΥ 986 ΚΠΟΛΔ

Αρχικά, καλούμαστε να καθορίσουμε το αντικείμενο της εν λόγω ανακοπής του 986 ΚΠολΔ. Επί του ζητήματος όμως δεν επικρατεί ομοφωνία. Κοινή συνισταμένη των περισσότερων τοποθετήσεων είναι ότι κύριο αντικείμενο της ανακοπής και της σχετικής δίκης που

³⁶¹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.,σελ.814-815

³⁶² Βλ. μεταξύ άλλων ΑΠ 1065/2009 , ΕΠολΔ (3) 2010.58 (με παρατ. Κατηφόρη Ν.) : "... πό τις παραπάνω διατάξεις προκύπτει ότι στον κατασχόντα παρέχεται ειδικό ένδικο βοήθημα, με το οποίο μπορεί αυτός να αμφισβητήσει την τυχόν αρνητική δήλωση του τρίτου, δηλαδή τα πραγματικά περιστατικά που την συνιστούν, όταν αυτά εκτίθενται στη δήλωση, και να επιδιώξει την καταδίκη του τρίτου στην καταβολή του κατασχεμένου ποσού ή την παράδοση του κατασχεμένου πράγματος, θεωρώντας αυτόν ως οφειλέτη του κατασχεμένου (άρθρο 990 ΚΠολΔ). ..."

³⁶³ Όπως τονίζεται δε στη θεωρία δεν αποτελεί μόνο μέσο άμυνας (αμυντικό μέσο διότι στην προσπάθεια του ανακόπτοντος Όπρος ικανοποίηση της με εκτελεστό τίτλο εξοπλισμένης απαίτησής του μέσω τα κατασχέσεως περιουσιακού αντικειμένου του οφειλέτη παρεμβάλλεται ως εμπόδιο η αρνητική δήλωση του τρίτου), αλλά έχει και επιθετικό χαρακτήρα. Τον επιθετικό χαρακτήρα υπογραμμίζει η θεωρία χαρακτηρίζοντας τον ανακόπτοντα δανειστή ως ενάγοντα και τον καθού η ανακοπή τρίτο ως εναγόμενο. (βλ. σχετικά και Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ. 1405 και 1406-1407)/ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.145

³⁶⁴ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.,σελ.814

³⁶⁵ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1400 (παρ.465)

δημιουργείται μεταξύ του κατασχόντος-ανακόπτοντος και του καθ'ού η ανακοπή τρίτου, είναι η εκδίκαση της απαίτησης του καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη του κατασχόντος, και ότι συνεπώς στο δικόγραφο της ανακοπής θα πρέπει κατ'εφαρμογή του άρθρου 216 ΚΠολΔ να προσδιορίζεται κατά τα ουσιώδη στοιχεία της η απαίτηση δηλ. η αιτία της οφειλής του τρίτου προς τον καθ'ού η εκτέλεση κατά τα πραγματικά περιστατικά που τη στηρίζουν, αφού ο ανακόπτων βαρύνεται με την απόδειξη της κατασχεθείσας απαίτησης³⁶⁶. Πιο αναλυτικά:

Κατά κρατούσα γνώμη, κύριο αντικείμενο της ανακοπής και της ανοιγόμενης με αυτή διαγνωστικής δίκης είναι η αναγνώριση του καθ'ού ως δικαιούχου της κατασχεθείσας απαίτησης ή ως κυρίου του κατασχεθέντος πράγματος³⁶⁷, ενδεχομένως δε και η καταδίκη του τρίτου στην καταβολή της απαίτησης ή στην παράδοση του πράγματος³⁶⁸. Παράλληλα, κατ'άλλη γνώμη³⁶⁹ η οποία κατά μεγάλο μέρος συμφωνεί με την ανωτέρω, το αντικείμενο της ανακοπής συνίσταται ειδικότερα αφενός στην αναγνώριση της υπάρξεως οφειλής του τρίτου και την καταδίκη του σε παροχή προς τον κατασχόντα (990 ΚΠολΔ), αφετέρου στην προσβολή της δηλώσεως του τρίτου με λόγο το ανακριβές περιεχόμενό της και με αίτημα την ακύρωσή της. Υπάρχει δηλ. σώρευση δύο αιτημάτων, και άρα υπάρχουν δύο επιμέρους αντικείμενα. Το πρώτο αντικείμενο της ανακοπής (επιθετικό σκέλος) εμπεριέχει και πάλι σώρευση δυο αιτημάτων –του αναγνωριστικού και του καταψηφιστικού. Η ανακοπή έχει λοιπόν ως προς αυτά φύση αναγνωριστική και καταψηφιστική (990 ΚΠολΔ). Ως προς το δεύτερο αντικείμενό της (986 ΚΠολΔ αμυντικό σκέλος) η ανακοπή ορθότερο είναι να χαρακτηριστεί ως διαπλαστική^{370 371}. Ο λόγος της διαπλάσεως, ο λόγος δηλ. της ανακριβούς δηλώσεως του τρίτου εμπεριέχεται στο αναγνωριστικό σκέλος της ανακοπής. Επομένως, στη μεταξύ τους "σχέση" το αναγνωριστικό αποτελεί κατά την εν λόγω άποψη το πρωτεύον

³⁶⁶ Δημητρίου Δ., Σκέψεις περί του αντικείμενου της ανακοπής κατά της δηλώσεως του τρίτου επί κατασχέσεως εις χείρας του, ΕΠολΔ (6) 2013.759 (760)

³⁶⁷ ΑΠ 10/1995, ΕλλΔνη 1996.105: "...κύριο αντικείμενο της ανακοπής αυτής είναι η ύπαρξη και η έκταση της οφειλής του τρίτου προς τον οφειλέτη..."

³⁶⁸ Προς επίρρωση των ανωτέρω βλ. χαρακτηριστικά ΑΠ 480/2012, όπου μεταξύ άλλων:

"...Αντικείμενο έτσι της σχετικής δίκης, που δημιουργείται μεταξύ του ανακόπτοντος και του τρίτου, είναι η εκδίκαση της απαίτησης του καθ' ου η εκτέλεση κατά του τρίτου, ώστε να διαπιστωθεί αν ο τρίτος είναι ή όχι και με ποιους περιορισμούς οφειλέτης του οφειλέτη του κατασχόντος. Επομένως στο δικόγραφο της ως άνω ανακοπής από το άρθρ. 986 ΚΠολΔ, που αποτελεί μορφή της γενικής ανακοπής από το άρθρ. 583 ΚΠολΔ, πρέπει να προσδιορίζεται κατά τα ουσιώδη στοιχεία της η απαίτηση, δηλαδή η αιτία της οφειλής του τρίτου προς τον καθ' ου η εκτέλεση κατά τα πραγματικά περιστατικά που τη στηρίζουν, αφού ο ανακόπτων βαρύνεται με την απόδειξη της κατασχεθείσας απαίτησης (ΑΠ 73/1995, 1065/2009, 1182/2009), εκτός αν ο τρίτος δεν αμφισβητεί με τη δήλωσή του την ύπαρξή της και απλώς επικαλείται λόγους που εμποδίζουν την ικανοποίησή της. Στην περίπτωση αυτή η ανακοπή περιορίζεται στην αμφισβήτηση των σχετικών λόγων και υποχρεούται πλέον ο τρίτος να αποδείξει την αλήθεια των λόγων που αυτός προβάλλει με τη μορφή ενστάσεων του κατά της απαίτησης..." / Αρβανιτάκης Π., Γνωμοδότηση: Κύρος δεύτερης κατασχέσεως εις χείρας του ιδίου τρίτου από τον ίδιο κατασχόντα για την αυτή απαίτηση, Αρμ (56) 2002.1125 (1127) / Δημητρίου Δ., ό.π., ΕΠολΔ (6) 2013.759 (761,763) / Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ. 1399 επόμε. (παρ.465) και 1405 επόμε. (παρ.367) / Νομολογία : ΜΠρΡοδ 41/2016 (ΝΟΜΟΣ) / ΕφΑθ 1930/2007, ΕφΑΔ 2008.365/ ΕφΑθ 9374/2000, ΕλλΔνη (43) 2002.1071

³⁶⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.816 επόμε.

³⁷⁰ Να σημειωθεί δε ότι το διαπλαστικό αίτημα της αγωγής, και η μέσω αυτού απαγγελία της ακυρότητας της δηλώσεως του τρίτου απορρέει και από τη φύση της ως διαδικαστικής πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης, αφού ως τέτοια παραμένει έγκυρη ώσπου να ακυρωθεί με ανακοπή.

³⁷¹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.817-818

αντικείμενο της δίκης της ανακοπής σε σχέση με το διαπλαστικό³⁷². Το επιθετικό δε σκέλος της ανακοπής συνιστά πλαγιαστική άσκηση αγωγής (72 ΚΠολΔ)³⁷³ από τον κατασχόντα δανειστή κατά του τρίτου για το δικαίωμα του καθού η εκτέλεση, αυτού δηλ. που αποτέλεσε το αντικείμενο της κατασχέσεως. Χαρακτηρίζεται έτσι ο ανακόπτων δανειστής ως μη δικαιούχος διάδικος.

Άλλη δε άποψη της θεωρίας³⁷⁴, αντίθετη εν μέρει, παρόλο που κάνει δεκτό ότι πρόκειται για πραγματική ανακοπή που έχει αμυντικό χαρακτήρα και σκοπό να παραμερίσει το εμπόδιο της αρνητικής δηλώσεως του τρίτου, με επίκληση του επιχειρήματος ότι δεν προκύπτει τίποτα άλλο από την κείμενη νομοθεσία και ότι η ανακοπή του άρθρου 986 ΚΠολΔ έχει ως μόνο αντικείμενο την αμφισβήτηση της ακριβείας του περιεχομένου της δηλώσεως του τρίτου, καταλήγει τελικά στο συμπέρασμα ότι η ανακοπή αυτή έχει τελικά ως μόνο αντικείμενο την αμφισβήτηση της ακριβείας του περιεχομένου της δηλώσεως του τρίτου και ότι “ το εκ της αρνητικής δηλώσεως του τρίτου εμπόδιον... παραμερίζεται δια μόνης της αναγνωρίσεως του υπαρκτού της κατασχεθείσης απαιτήσεως.”³⁷⁵³⁷⁶

Κατ’άλλη δε άποψη³⁷⁷, αντίθετη με την ανωτέρω εκτεθείσα, η πρόσδοση αναγνωριστικού απλώς χαρακτήρα στην προκείμενη ανακοπή προσκρούει πρώτον μεν στην διαπλαστική ενέργεια της δικαστικής απόφασης που δέχεται την ανακοπή και ακυρώνει τη δήλωση, συνεπεία της οποίας επέρχεται η σκοπούμενη νομική μεταβολή στο πλαίσιο της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης, και δεύτερον στο καθιερούμενο με τα άρθρα 159 επόμεν. ΚΠολΔ σύστημα των δικονομικών ακυροτήτων, το οποίο επιβάλλει τη διαπλαστική επέμβαση του δικαστηρίου, προκειμένου να κηρυχθεί η ακυρότητα της ως άκυρης προσβαλλόμενης διαδικαστικής πράξης. Επομένως, βάσει αυτών ορθό είναι να γίνει δεκτό ότι κύριο αντικείμενο της κατ’άρθρον 986 ΚΠολΔ ανακοπής και της δίκης η οποία ανοίγεται με αυτή είναι το δικονομικό διαπλαστικό αίτημα του κατασχόντος προς ακύρωση της αρνητικής δήλωσης του τρίτου³⁷⁸, προδικαστικό δε ζήτημα η αναγνώριση του τρίτου ως οφειλέτη της κατασχεθείσης απαίτησης ή του καθ’ού η εκτέλεση ως κυρίου του κατασχεθέντος πράγματος.³⁷⁹ Ενώ αν ο κατασχών υποβάλλει και αίτημα για καταβολή του

³⁷² Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.818 (βλ. και υποσημ. 836)

³⁷³ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.818/ Νομολογία : ΕφΘεσσαλ 1492/2017/ ΜΠραΘ 2247/2017 / ΕφΑΘ 1022/2008 / ΕφΑΘ 1930/2007

³⁷⁴ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1405 (παρ.467)

³⁷⁵ Μπρίνιας Ι.,ό.π., σελ.1405 (παρ.467)/ΕφΑΘ 1022/2008, σε ΕφΑΔ 2009.229

³⁷⁶ Να σημειωθεί όμως ότι όπως παρατηρεί σχετικά εκπρόσωπος της θεωρίας (Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.,σελ.816-817 υποσημ.833) η εν λόγω θέση δεν είναι συνεπής με τον χαρακτηρισμό του ενδίκου βοηθήματος της ανακοπής ως ανακοπής του άρθρου 583 ΚΠολΔ , της οποίας η ακυρωτική λειτουργία προδιαγράφεται νομοθετικά , ούτε και με τον χαρακτηρισμό ως αμυντικού ενδίκου βοηθήματος (όπως αναφέρθηκε), το οποίο μπορεί να υπάρχει ως τέτοιο μόνο εφόσον διατυπώνεται και το σχετικό αίτημα. Ούτε είναι ακριβές ότι ο νόμος δεν προβλέπει τέτοιο αίτημα, διότι από το αληθινό νόημα της διάταξης του 986 ΚΠολΔ πρέπει να αντλήσουμε το συμπέρασμα ότι δίνεται ένδικο βοήθημα που συγκεντρώνει τα πλήρη στοιχεία του νόμου, μεταξύ αυτών ευνόητα και το σχετικό ακυρωτικό αίτημα.

³⁷⁷ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.145/ Τσικρικάς Δ., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.237-238

³⁷⁸ Το αίτημα πρέπει να είναι διαπλαστικό, να ζητείται να ακυρωθεί η δήλωση του τρίτου ως ψευδής και μη ακριβής, δεδομένου ότι αυτή αποτελεί διαδικαστική πράξη της αναγκαστικής εκτέλεσης.

³⁷⁹ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(146) / Έτσι και Παναγόπουλος , Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια τρίτου , ΕφΑΔ (9) 2016.17 (19) , όπου

κατασχεθέντος ποσού ή παράδοση του κατασχεθέντος πράγματος ή την καταδίκη του τρίτου σε δήλωση βούλησης για τη μεταβίβαση της κυριότητας του κατασχεθέντος πράγματος, στην περίπτωση αυτή υπάρχει αντικειμενική σώρευση αιτημάτων.

Ας σημειωθεί εδώ ότι το 990 ΚΠολΔ δεν καθορίζει ποιο θα πρέπει να είναι το περιεχόμενο του καταψηφιστικού αιτήματος ότι το αντικείμενο της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου είναι η απαίτηση του καθ'ού προς μεταβίβαση της κυριότητας ενσώματου κινητού πράγματος. Εδώ, οι απόψεις διίστανται, καθώς από τη μία πλευρά προκρίνεται ως ορθότερο να υποβάλλει ο κατασχών αίτημα καταδίκης του τρίτου σε δήλωση βούλησης, κατ' άρθρον 949 ΚΠολΔ, ενώ η αντίθετη άποψη θεωρεί ότι το αίτημα της ανακοπής πρέπει να προσαρμοσθεί στα όσα αφορούν την κατάσχεση εις χείρας τρίτου επί κινητών πραγμάτων³⁸⁰.

Βέβαια, όσον αφορά το καταψηφιστικό αίτημα, αυτό προϋποθέτει απαίτηση τρίτου δικαστικώς επιδιώξιμη. Οπότε επί απαίτησης που τελεί υπό αίρεση ή προθεσμία, καταψηφιστικό αίτημα δε μπορεί να υπάρξει. Δεν αποκλείεται όμως να ζητηθεί και να χωρήσει καταδίκη του τρίτου προς καταβολή της μέλλουσας, υπό αίρεση ή προθεσμία απαίτηση, εφόσον συντρέχουν οι κατ' άρθρον 69 παρ.1 περ.α και ε ΚΠολΔ προϋποθέσεις για την παροχή προκαθεστηκυίας ένδικης προστασίας.³⁸²

: η δίκη της ανακοπής αποτελεί "...δίκη περί την εκτέλεση με διαπλαστικό μάλιστα κύριο αντικείμενο την ακύρωση της δηλώσεως του τρίτου, ως προδικαστικό δε απλώς ζήτημα (όχι κύριο αντικείμενο της δίκης και της αποφάσεως) θα πρέπει να θεωρείται η διάγνωση της απαιτήσεως του κατασχόντος.³⁸⁰ Υποστηρίζεται ότι το αίτημα της ανακοπής στην κατάσχεση αυτών των απαιτήσεων πρέπει να προσδιορίζεται με αναλογική εφαρμογή των όσων ισχύουν όταν κατάσχονται κινητά που βρίσκονται στα χέρια τρίτου. Αν όμως λάβουμε υπόψιν ότι το αντικείμενο της κατασχέσεως δεν είναι στην περίπτωση αυτή το συγκεκριμένο υλικό αντικείμενο, αλλά μόνο η άυλη απαίτηση για τη μεταβίβαση της κυριότητάς του, η οποία και πρόκειται να εκτεθεί στον πλειστηριασμό, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το αίτημα για την παράδοση του κινητού δε μπορεί βέβαια να ευσταθήσει, ούτε όμως και αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση του πλειστηριασμού. Έτσι, τα συμφέροντα του κατασχόντος για τη ρευστοποίηση της συγκεκριμένης απαιτήσεως και την ικανοποίησή του από το προϊόν της προστατεύονται από πρώτη άποψη αποτελεσματικά και μόνο με το αναγνωριστικό αίτημα για την ύπαρξη της σχετικής απαιτήσεως. Προκειμένου όμως να υπάρξει και εκτελεστότητα, που θα μπορεί να λειτουργήσει ακόμη και μετά τον πλειστηριασμό υπέρ του υπερθεματιστή, σκόπιμο είναι όταν ο τρίτος αμφισβητεί την υποχρέωσή του για τη μεταβίβαση της κυριότητας κινητών να σωρεύεται στην ανακοπή, εφόσον το είδος της απαιτήσεως το επιτρέπει και καταψηφιστικό αίτημα για την καταδίκη του τρίτου σε δήλωση βούλησεως (949 ΚΠολΔ) και το πρόωρο αίτημα για την καταδίκη στην παράδοση του κινητού πράγματος (69 παρ.1 δ ΚΠολΔ). Στην περίπτωση αυτή τόσο ο κατασχών δανειστής όσο και ο υπερθεματιστής, ως ειδικός διάδοχος του καθ'ού η εκτέλεση θα μπορεί να επωφελείται από τη καταδίκη του τρίτου στη σχετική δήλωση βούλησης ώστε να είναι εφικτή η αναγκαστική εκτέλεση κατά του τρίτου. (βλ. σχετικά Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.825-826

³⁸¹ Κολοτούρος Π., ό.π.,σελ.146

³⁸² ΜΠρωτΒερ 5/2010, ΕΦΑΔ 2010.589 (599) : "... η ανακοπή αυτή δεν μπορεί να έχει καταψηφιστικό αίτημα επί κατάσχεσης μέλλουσας απαίτησης εφόσον το άρθρο 990 ΚΠολΔ, σύμφωνα με το οποίο το δικαστήριο υποχρεώνει τον τρίτο να καταβάλει το κατασχεμένο ποσό, δεν μπορεί να εφαρμοσθεί, αφού η απαίτηση του καθού η κατάσχεση δεν είναι ακόμη δικαστικά επιδιώξιμη, εκτός αν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 69 ΚΠολΔ" /Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ. 1415-1416 (παρ.467δ)/

Ομοίως ΜΠρΒερ 17/2006, και ΠΠρΑθ 259/2000 όπου : " Το αίτημα της ανακοπής επί κατάσχεσης μέλλουσας ή υπό αίρεση απαίτησης εναντίον της ανακριβούς δήλωσης του τρίτου θα είναι η αναγνώριση της δικαιογόνου αιτίας, δηλ. της βασικής έννομης σχέσης από την οποία προσδοκάται σε συνδυασμό με άσκηση ενός άλλου περαιτέρω δικαιώματος του τρίτου. η γέννηση της μέλλουσας

Περαιτέρω να σημειωθεί ότι είναι δυνατή και η αθροιστική ή επικουρική σώρευση αποζημιωτικού αιτήματος (986 εδ.β ΚΠολΔ), το οποίο κατατείνει στην αποκατάσταση της ζημίας που προκάλεσε στον κατασχόντα η αρνητική ή η εξομοιούμενη με την αρνητική παραληφθείσα δήλωση του τρίτου (985 παρ.3 εδ.β ΚΠολΔ), ενδεχομένως και πέραν του ύψους του κατασχεθέντος ποσού.³⁸³

✓ ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΤΗΣ ΑΝΑΚΟΠΗΣ

Τη βάση της ανακοπής συνιστούν οι λόγοι της οι οποίοι πρέπει να είναι παραδεκτοί και βάσιμοι. Οι λόγοι της ανακοπής του 986 ΚΠολΔ εξαρτώνται απόλυτα από το περιεχόμενο του κατασχετηρίου σε συνδυασμό με τη δήλωση του τρίτου. Από το περιεχόμενο του κατασχετηρίου θα προκύψει ειδικότερα ποιο είναι το αντικείμενο της κατασχέσεως, το οποίο θα μπορεί να καταστεί αντικείμενο της δίκης της ανακοπής. Από το περιεχόμενο δε της δηλώσεως του τρίτου (εφόσον υπάρξει τέτοια) προκύπτουν η αναγκαιότητα της ανακοπής, όπως επίσης και οι λόγοι της.³⁸⁴

Ειδικότερα αναφέρεται :

Αν ο τρίτος παρέλειψε να προβεί εμπροθέσμως σε δήλωση, όπως και όταν ο τρίτος αρνήθηκε ρητώς μερικώς ή εξολοκλήρου την ύπαρξη κατασχεθείσας απαιτήσεως, ο ανακόπτων οφείλει με την ανακοπή να προσδιορίσει, υπό τους όρους των άρθρων 215-216 ΚΠολΔ, την δικαιολόγο αιτία και τα παραγωγικά γεγονότα της κατασχεθείσας απαίτησης, διαφορετικά το δικόγραφο της αγωγής είναι αόριστο³⁸⁵. Αν πρόκειται για κατάσχεση εις χείρας τρίτου κινητού πράγματος οι λόγοι της ανακοπής πρέπει πρωτίστως να αναφέρονται στα παραγωγικά αίτια της βασικής σχέσεως από την οποία αναμένεται να προκύψει η απαίτηση. Κατά δεύτερο λόγο, πρέπει να μνημονεύεται ότι το κινητό κατέχεται από τον τρίτο όπως και οι λόγοι αυτής της κατοχής³⁸⁶. Αν δε, η δήλωση (ρητή) είναι εν μέρει καταφατική και εν μέρει αρνητική, αρκεί η δια της ανακοπής προσβολή του αρνητικού τμήματος της δηλώσεως, στο οποίο πρέπει να αναφέρονται και οι λόγοι της ανακοπής. Η

απαίτησης ...και ανάλογο προς το άνω αίτημα θα είναι και το περιεχόμενο της δικαστικής απόφασης που δέχεται την ουσιαστική βασιμότητα της ανακοπής, ενώ κατά τα ανωτέρω, η ανακοπή αυτή δεν μπορεί να έχει καταψηφιστικό αίτημα επί κατάσχεσης μέλλουσας απαίτησης εφόσον το άρθρο 990 Κ.Πολ.Δ., σύμφωνα με το οποίο το δικαστήριο υποχρεώνει τον τρίτο να καταβάλει το κατασχεμένο ποσό, δεν μπορεί να εφαρμοσθεί, αφού η απαίτηση του καθού η κατάσχεση δεν είναι ακόμη δικαστικά επιδιώξιμη, εκτός αν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 69 ΚΠολΔ.”/ βλ. επίσης ΜΠρΡοδ 41/2016

³⁸³ Κολοτούρος Κ., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(146)/ ΕφΑθ 1022/2008, ΕφΑΔ (2) 2009.228, όπου : “... Η αποζημίωση που μπορεί να ζητήσει ο κατασχών με την ανακοπή του άρθρου 986 παρ. 3 ΚΠολΔ, περιλαμβάνει τη ζημία του κατασχόντος που βρίσκεται σε αιτιώδη συνάφεια με την ανακριβή δήλωση ή την παράλειψη της δήλωσης, εκδικάζεται κατά την τακτική διαδικασία, χωρίς βεβαίως να αποκλείεται η στο δικόγραφο της ανακοπής σώρευσής της και μάλιστα επικουρικώς. Ενδεχομένως τα πραγματικά περιστατικά, επί των οποίων στηρίζεται η αποζημίωση του κατασχόντος, να αντιφάσκουν προς τα θεμελιούντα την ανακοπή περιστατικά, εφόσον ο ανακόπτων, αμφισβητών την ειλικρίνεια της δηλώσεως και επικαλούμενος την ύπαρξη οφειλής, διώκει την καταδίκη του τρίτου στην καταβολή του κατασχεθέντος ποσού. Εάν ευδοκιμήσει η ανακοπή αυτή, ο κατασχών συνήθως ουδεμία ζημία απότοκη της παραλείψεως ή της ανειλικρινούς δηλώσεως υφίσταται. Αλλά δεν αποκλείεται η απόδειξη περαιτέρω ζημίας από την αρνητική συμπεριφορά του τρίτου.”/ ΕφΑθ 5193/2004 ΕλλΔνη (46) 2005.218/ Για το ζήτημα της αποζημίωσης βλ. κατωτέρω

³⁸⁴ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.818-819/ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ. 1408-1409 (παρ. 467Β)

³⁸⁵ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ. 1408-1409 (παρ. 467Β)

³⁸⁶ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.820

προσβολή της δηλώσεως με την απλή μνεία ότι ο τρίτος οφείλει το κατασχεθέν ποσό δεν αρκεί, και αυτή η ανακοπή θα απορριφθεί ως αόριστη.³⁸⁷ Απαράδεκτη σε κάθε περίπτωση είναι και η προβολή λόγων ανακοπής με τους οποίους επιχειρείται η διεύρυνση ή επέκταση της κατάσχεσης επί απαιτήσεων που δεν έχουν περιληφθεί στο κατασχετήριο και στη δήλωση του τρίτου.³⁸⁸

Πχ. Αν ο τρίτος έχει προβάλλει απόσβεση της απαίτησεως που κατασχέθηκε, ο κατασχών πρέπει βέβαια να αμφισβητήσει τον λόγο της αποσβέσεως. Όταν ο καθ'ού η ανακοπή τρίτος ισχυρίζεται ότι έχει εξοφληθεί η κατασχεμένη απαίτηση, ο κατασχών ανακόπτον μπορεί να αντιτάξει ότι πρόκειται για πράξη εικονική. Ή αν ο τρίτος δηλώσει ότι η οφειλή αποσβέστηκε διά συμψηφισμού, ο κατασχών θα υποχρεούται να αμφισβητήσει τον συμψηφισμό, αντιτάσσοντας πχ ότι ο συμψηφισμός έλαβε χώρα μετά την επιβολή της κατάσχεσης, ή ότι είναι εικονικός κλπ.

Όσον αφορά δε μελλοντικές απαιτήσεις, ή απαιτήσεις υπό αίρεση ή προθεσμία οι λόγοι ανακοπής πρέπει να αναφέρονται στα παραγωγικά αίτια της βασικής σχέσεως από την οποία αναμένεται να προκύψει η απαίτηση.³⁸⁹

Οι λόγοι ανακοπής μπορούν να εμπεριέχουν όλους τους ισχυρισμούς που έχει ο καθ'ού η εκτέλεση κατά του τρίτου, καθώς ο ανακόπτον κατασχών δανειστής έχει θέση προσώπου ασκούντος πλαγιαστικώς τα δικαιώματα του οφειλέτου του. Ωστόσο τονίζεται ότι ο κατασχών (και ανακόπτον) μπορεί να επικαλείται και λόγους "εξ ιδίου δικαίου"³⁹⁰. Για παράδειγμα αυτό θα συμβεί σε περίπτωση που οι λόγοι ανακοπής περιέχουν ισχυρισμούς για δόλιες ενέργειες μεταξύ του καθ'ού η εκτέλεση και του τρίτου, όπως ότι η μεταβίβαση

³⁸⁷ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1409/ βλ. επίσης : ΠΠρΑΘ 528/2013, όπου : "...μεταξύ κατασχόντος και τρίτου δημιουργείται δίκη με αντικείμενο την ύπαρξη και έκταση της οφειλής του τρίτου προς τον οφειλέτη του ανακόπτοντος (ΑΠ 161/2011). Γι' αυτό, πρέπει στο δικόγραφο της ανακοπής, η οποία αποτελεί μορφή της ανακοπής του άρθρου 583 επ. ΚΠολΔ, να περιγράφεται, εκτός των άλλων, η κατασχεθείσα απαίτηση κατά τα ουσιώδη στοιχεία της (άρθρο 216 ΚΠολΔ) και τα παραγωγικά της γεγονότα, να αναφέρεται, δηλαδή, η αιτία της οφειλής του τρίτου προς τον καθ'ού η κατάσχεση, όταν μάλιστα πρόκειται για ενοχική απαίτηση, αφού ο ανακόπτον φέρει το βάρος αποδείξεως της υπάρξεως του κατασχεμένου δικαιώματος, διαφορετικά το δικόγραφο πάσχει αοριστία", και ΕφΑΘ 6325/2008 ΕλλΔνη (51) 2010.182, όπου : "Δεν είναι όμως αόριστη, παρότι δεν περιγράφει ορισμένα την κατασχεθείσα απαίτηση, αν ο τρίτος δεν αμφισβητεί την ύπαρξη αυτής, αλλά προβάλλει λόγους αδυναμίας καταβολής της, αφού τότε οι λόγοι της ανακοπής μπορεί να περιορίζονται στην προσβολή των λόγων αδυναμίας καταβολής της κατασχεθείσας απαίτησης, στο νομικά και ουσιαστικά βάσιμο ή μη των οποίων περιορίζεται και η επί της ανακοπής δίκη "

³⁸⁸ ΕφΑΘ 1930/2007 ΕφΑΔ (1) 2008.365, όπου : " Η ανακοπή, όμως, δεν αναφέρεται στην απαίτηση αυτή που κατασχέθηκε, η οποία έχει ως γενεσιουργό αιτία τη μίσθωση, αλλά επεκτείνεται σε άλλη απαίτηση του καθού η κατάσχεση, η οποία προέρχεται από άλλη έννομη σχέση και συγκεκριμένα σε απαίτηση για αποζημίωση αυτού από αυθαίρετη χρήση του ως άνω ακινήτου του, η οποία δεν περιέχεται στο κατασχετήριο και δεν αποτελεί αντικείμενο της επιβληθείσας κατάσχεσης στα χέρια της καθής η ανακοπή, ως τρίτης. Η επέκταση, όμως, αυτή, σύμφωνα με όσα έχουν προεκτεθεί, είναι ανεπίτρεπτη και καθιστά απαράδεκτη την ανακοπή."

³⁸⁹ ΠΠρΠειρ 2447/2014 / ΜΠρΕυρυτ 157/2013, ΕΠολΔ 2013.829, όπου : "...αντικείμενο της κατάσχεσης αυτής μπορεί να είναι και απαίτηση μέλλουσα ή υπό αίρεση ή προθεσμία, εφόσον κατά τον χρόνο επιβολής της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου υπήρχε η έννομη σχέση από την οποία θα προκύψει η μελλοντική χρηματική απαίτηση, εφόσον μπορεί να προσδιορισθεί κατά το είδος της και κατά το πρόσωπο του οφειλέτη, όχι όμως απαραίτητα και κατά το ποσό της ..." /ΠΠρΑΘ 10250/2003, Αρμ (57) 2003.1323

³⁹⁰ Γέσιου-Φαλτσή Π.,ό.π., σελ.820

του κατασχεμένου αντικειμένου υπήρξε εικονική³⁹¹. Η νομολογία μάλιστα κάνει χρήση της εν λόγω διαφοροποίησης προκειμένου να καθορίσει και τους εφαρμοστέους κανόνες για τα επιτρεπόμενα μέσα αποδείξεως.³⁹²

Άξια αναφοράς είναι βεβαίως η επιφύλαξη που διατυπώνεται από μερίδα της νομολογίας³⁹³, σύμφωνα με την οποία όσον αφορά στο αναγκαίο περιεχόμενο της ανακοπής κατά της δηλώσεως του τρίτου (όπου περιλαμβάνονται η αιτία της οφειλής και τα πραγματικά περιστατικά που τη στηρίζουν) αν ο τρίτος δεν αμφισβητεί με τη δήλωσή του την ύπαρξη της κατασχεθείσας απαιτήσεως και απλώς επικαλείται λόγους που εμποδίζουν απλά την ικανοποίησή της, οπότε η ανακοπή περιορίζεται στην αμφισβήτηση των σχετικών λόγων και υποχρεούται πλέον ο τρίτος να αποδείξει την αλήθεια των λόγων που αυτός προβάλλει με την μορφή ενστάσεων του κατά της απαίτησης, άρα και στα στοιχεία που απαιτούνται για το ορισμένο της ανακοπής δεν εντάσσονται και αναλυτικά τα πραγματικά περιστατικά που στηρίζουν την κατασχεθείσα απαίτηση³⁹⁴.

✓ Η ΑΜΥΝΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ

Αρχικά στη δίκη που ανοίγεται με την ανακοπή του 986ΚΠολΔ, ο τρίτος αμυνόμενος δικαιούται να αντιτάξει κατά του ανακόπτοντος-κατασχόντος όλες τις ενστάσεις που αφορούν την οφειλή του και που θα μπορούσε να αντιτάξει και κατά του καθ'ού η εκτέλεση³⁹⁵. Στον κατάλογο των ουσιαστικών ενστάσεων που θα αφορούν το κατασχόμενο αντικείμενο, βάλλοντας είτε κατά της κυριότητας του καθ'ού επί του κατασχεθέντος πράγματος, είτε κατά της ύπαρξης οφειλής, ή άλλης υποχρέωσης του τρίτου προς τον καθ'ού, εντάσσονται³⁹⁶:

- Η ένσταση ιδίας κυριότητας του τρίτου επί του κατασχεθέντος,
- Η εξόφληση της κατασχεθείσας απαίτησης,³⁹⁷
- Ο συμψηφισμός αυτής έναντι προγενέστερης της επιβολής της κατάσχεσης ανταπαίτησης του τρίτου,³⁹⁸

³⁹¹ Μπρίνιας Ι.,ό.π.,σελ.1421 (παρ.469)

³⁹² Ισχύει η αρχή ότι ο κατασχών δανειστής προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξη της κατασχεμένης απαιτήσεως ή την κυριότητα του καθ'ού η εκτέλεση στο κατασχεμένο κινητό ή τις αντενστάσεις του , επιτρέπεται να χρησιμοποιήσει τα ίδια μέσα αποδείξεως με εκείνα που θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει και ο καθ'ού η εκτέλεση , αν είχε ασκήσει την σχετική αγωγή. Σύμφωνα όμως με τη νομολογία, λύση που επικροτεί και η θεωρία, ο παραπάνω κανόνας υποχωρεί όταν ο ανακόπτων προβάλλει ισχυρισμούς "εξ ιδίου" δικαίου , πχ προσβάλλει πράξη του οφειλέτη του για εικονικότητα , οπότε θεωρείται τρίτος και μπορεί να χρησιμοποιήσει όλα τα μέσα, χωρίς να υπόκειται πχ στους περιορισμούς των μαρτύρων (393 ΚΠολΔ) που θα ίσχυαν για τον καθ'ού η εκτέλεση. (βλ. σχετικά Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.,σελ.850-851 και Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ. 1418-1419)

³⁹³ ΑΠ 480/2012 /ΕφΑΘ 6325/2008, ΕλλΔνη 2010.184

³⁹⁴ Δημητρίου Δ., Σκέψεις περί του αντικειμένου της ανακοπής, ΕΠολΔ 2013.759 (761)

³⁹⁵ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.837 / Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1421-1422 (παρ.469)/ Νομολογία : ΕφΔωδ 57/2014 / ΠΠρΑΘ 528/2013 / ΕφΑΘ 1837/2007

³⁹⁶ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(147) (όπου παραπομπές και στη νομολογία)

³⁹⁷ ΕφΘρ 104/2002

³⁹⁸ ΠΠρΑΘ 3498/2011 , ΧρΙΔ (12) 2012.135 / Να σημειωθεί δε ότι ο συμψηφισμός της κατασχεθείσας απαίτησης μπορεί να αφορά και ανταπαίτηση του τρίτου έναντι του κατασχόντος δανειστή (βλ. σχετικά Κολοτούρος Π.,ό.π., σελ.147

- Η ακυρότητα της δικαιοπραξίας από την οποία απορρέει η κατασχεθείσα απαίτηση, (πχ εικονικότητας της συμβάσεως στην οποία θεμελιώνεται η αξίωση³⁹⁹)
- Η ένσταση για τη μείωση του οφειλόμενου από τον τρίτο προς τον καθ'ού χρηματικού ποσού .

Ωστόσο, σημειώνεται ότι δεν μπορεί να προβληθεί η ένσταση για μεταξύ του τρίτου και του οφειλέτη συμφωνία για το ανεκχώρητο της κατασχεθείσας απαίτησης (466ΑΚ)⁴⁰⁰ ή για την τμηματική εξόφληση αυτής, αφού σχετικές συμφωνίες δε δεσμεύουν τον κατασχόντα δανειστή, ενώ και ο τρίτος στερείται εννόμου συμφέροντος να τις προτείνει.⁴⁰¹

Από την άλλη πλευρά στις δικονομικές ενστάσεις που μπορεί να προτείνει ο τρίτος, εμπίπτει ιδίως η ένσταση του δεδικασμένου. Συγκεκριμένα, πρόκειται για την ένσταση του δεδικασμένου που πηγάζει από προεκδοθείσα τελεσίδικη απόφαση σε δίκη μεταξύ του καθ'ού η κατάσχεση και του τρίτου οφειλέτη: το υπέρ αυτού και κατά του καθ'ού η κατάσχεση ισχύον δεδικασμένο δύναται εν προκειμένω ο τρίτος να αντιτάξει και κατά του κατασχόντος (του οποίου αποτελεί ειδικό διάδοχο κατ'άρθρον 325 αρ.2 ΚΠολΔ) ανακόπτοντος δανειστή.⁴⁰²

Πάντως σημειώνεται ότι, εφόσον δεχτούμε ότι με την ανακοπή αυτή ασκεί ο ανακόπτων πλαγιαστικώς (72 ΚΠολΔ) τα δικαιώματα του καθ'ού η κατάσχεση⁴⁰³, και ενόψει αφενός της θέσης του ανακόπτοντος ως ασκούντος το δικαίωμα του καθ'ού η εκτέλεση, και αφετέρου της κατά τα άρθρα 324 επόμεν. ΚΠολΔ μη επέκτασης των υποκειμενικών ορίων του δεδικασμένου και στους δανειστές του άρθρου 72 ΚΠολΔ, το δεδικασμένο που απορρέει από προεκδοθείσα απόφαση σε δίκη μεταξύ του καθ'ού η εκτέλεση και του τρίτου δεν ισχύει γενικά και έναντι του κατασχόντος. Η έναντι του τελευταίου επέκταση του δεδικασμένου επέρχεται όμως συγκεκριμένα με την υπεισέλευση του κατασχόντος στη θέση του καθ'ού η κατάσχεση δανειστή του τρίτου, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 325 αρ.2 ΚΠολΔ. Ο κατασχών υπεισέρχεται έτσι στη θέση του καθ'ού η κατάσχεση δανειστού του τρίτου, οπότε τυχόν μεταξύ του τελευταίου τούτου και του τρίτου εκδοθείσα τελεσίδικη απόφαση δεσμεύει με δύναμη δεδικασμένου και τον κατασχόντα, υπό την προϋπόθεση όμως ότι η σχετική δίκη άρχισε πριν από την κατάσχεση και ακριβέστερα πριν από την πάροδο της προθεσμίας του 988 παρ.1 ΚΠολΔ.⁴⁰⁴

Να τονίσουμε επιπλέον ότι κατά κρατούσα γνώμη, η άμυνα του τρίτου μολονότι ο τρίτος περιορίζεται στα όρια που έχει θέσει ο κατασχών με το κατασχετήριο, δεν είναι αναγκαίο να περιοριστεί και στα όρια της δηλώσεώς του⁴⁰⁵. Ο τρίτος μπορεί να προβάλλει και νέους ισχυρισμούς που δεν περιέχει η δήλωσή του, αν πχ δήλωσε ότι δεν υπήρξε οφειλέτης, μπορεί να προτείνει στη δίκη της ανακοπής την ένσταση εξοφλήσεως. Για τον ίδιο ακριβώς λόγο, όπως τονίζεται σε νεωτέρως εκφρασθείσας άποψη της θεωρίας δε θα πρέπει να αποκλειστεί και η αντίστροφη εκδοχή, ότι δηλ. ο τρίτος που με τη δήλωσή του δεν

³⁹⁹ ΠΠρΑθ 6672/1994 , ΕΝαυτΔ (23) 1995.126

⁴⁰⁰ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.838 / Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1240 (παρ.442)

⁴⁰¹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.838/ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.147

⁴⁰² Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.838/ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1419 (παρ.468)/ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(147)

⁴⁰³ Βλ. σχετικώς κατωτέρω

⁴⁰⁴ ΕΦΑθ 1022/2008, (με παρατηρήσεις Ποταμίτης Δ.), ΕΦΑΔ 2009.228

⁴⁰⁵ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.837-838

αμφισβήτησε την ύπαρξη της κατασχεθείσας απαιτήσεως μπορεί κατά την εκδίκαση της εναντίον του ανακοπής, ανακαλώντας την προηγούμενη δήλωσή του να προβάλλει τον ισχυρισμό ότι ουδέποτε υπήρξε οφειλέτης του καθ'ού η κατάσχεση.⁴⁰⁶

Από την άλλη πλευρά, οι ενστάσεις που απορρέουν από τη μεταξύ κατασχόντος και καθ'ού η κατάσχεση υφιστάμενη σχέση και αφορούν στην απαίτηση, υπέρ της οποίας επισπεύδεται η εκτέλεση, δε μπορούν να προταθούν από τον τρίτο προς απόκρουση της ανακοπής του κατασχόντος.⁴⁰⁷ Και αυτό βάσει του σκεπτικού ότι ο τρίτος δεν έχει πραγματικό συμφέρον να προσβάλλει την κατάσχεση για ουσιαστικούς λόγους, οπότε δεν πρέπει να του αναγνωρισθεί το δικαίωμα αυτό.⁴⁰⁸ Τούτων δεδομένων, ο κύκλος των ενστάσεων που δύνανται να προβληθούν υπό του τρίτου κατά του κύρους της κατασχέσεως, περιορίστηκε με το άρθρο 987 ΚΠολΔ, κατά το οποίο ο τρίτος δε δικαιούται να προσβάλλει την κατάσχεση παρά μόνο αν το κατασχετήριο δεν περιέχει τα κατά νόμον αναγκαία στοιχεία ή δεν κοινοποιήθηκε στον καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη. Πρόκειται για λόγους ανακοπής που θα μπορούσε να προβάλλει και ο καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτης με την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ, όχι όμως και ο τρίτος που δε νομιμοποιείται να ασκήσει αυτή την ανακοπή. Σύμφωνα με παγιωμένη άποψη, τους παραπάνω λόγους ανακοπής, δηλ, τις ακυρωτικές αυτές ενστάσεις, μπορεί να προβάλλει ο τρίτος είτε με τις ενστάσεις του κατά της ανακοπής που ασκεί ο κατασχών δανειστής δυνάμει του άρθρου 986 ΚΠολΔ, τρόπος προβολής που κυρίως ακολουθείται στην πρακτική, είτε με τη γενική ανακοπή του άρθρου 583 ΚΠολΔ.⁴⁰⁹

Όπως γίνεται δεκτό, η ένσταση του τρίτου ότι το κατασχετήριο δε περιέχει τα στοιχεία του άρθρου 983 παρ.1 ΚΠολΔ πρέπει να συνοδεύεται με επίκληση και απόδειξη δικονομικής βλάβης (159 αρ.3 ΚΠολΔ). Η ένσταση δε ότι το κατασχετήριο δεν κοινοποιήθηκε στον καθ'ού η εκτέλεση αντιθέτως θεωρήθηκε ότι δεν εξαρτάται από την επίκληση και απόδειξη δικονομικής βλάβης. Αυτό οφείλεται ευνόητα στο άρθρο 983 παρ.2 ΚΠολΔ το οποίο τάσσει ρητή ποινή ακυρότητας, αν δεν επιδοθεί εμπρόθεσμα το κατασχετήριο στον οφειλέτη, και το οποίο γίνεται αντιληπτό ως γενική ρύθμιση που απαλλάσσει από την ανάγκη αποδείξεως βλάβης όχι μόνο τον καθ'ού αλλά και τον τρίτο.⁴¹⁰ Επίκληση από τον τρίτο της ακυρότητας της κατασχέσεως με λόγο ότι το κατασχετήριο δεν κοινοποιήθηκε σε αυτόν δεν είναι βέβαια νοητή, αφού τότε δεν έχει υπάρξει για τον τρίτο η κατάσχεση.⁴¹¹ Γίνεται όμως δεκτό⁴¹² ότι ο τρίτος μπορεί να προσβάλλει την κατάσχεση με λόγο ότι η επίδοση του κατασχετηρίου σ' αυτόν είναι άκυρη, οπότε και η κατάσχεση πρέπει να θεωρηθεί ανυπόστατη.

⁴⁰⁶ Δημητρίου Δ., Σκέψεις περί του αντικειμένου της ανακοπής κατά της δηλώσεως, ΕΠολΔ 2013.759 (763)

⁴⁰⁷ ΑΠ 161/2011 ΝοΒ (59) 2011.1253 / ΕφΑθ 2780/2008 ΕφΑΔ (2) 2009.233

⁴⁰⁸ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.839/ ΣχΠολΔικ VIII, σελ.194, όπου "... ο τρίτος ουδέν πραγματικών συμφέρον έχει να προσβάλει την παρ' αυτόν κατάσχεσιν δι' ουσιαστικούς λόγους, οι οποίοι θίγουν αμέσως το κύρος της εκτελέσεως, εν σχέσει προς αυτόν τούτον τον τρίτον..". / ΜΠρΘεσσαλ 20091/2013

⁴⁰⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.841/ ΕφΑθ 2780/2008, ΕφΑΔ 2009.233

⁴¹⁰ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.842-843

⁴¹¹ ΣχΠολΔικ VIII, σελ.195

⁴¹² Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1427-1429 (παρ.473)

Κατά διασταλτική όμως ερμηνεία της εν λόγω ρύθμισης, ratio της οποίας είναι –όπως αναδείχτηκε- ο αποκλεισμός της προσβολής της κατασχέσεως από τον τρίτο (μόνο) στις περιπτώσεις που αυτός δεν έχει έννομο συμφέρον, ο Άρειος Πάγος⁴¹³, θεωρώντας την ως ειδικότερη έκφραση της δυνατότητας προβολής ενστάσεων “... από δικαίωμα τρίτου ...μόνο στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος” (262 παρ.2 ΚΠολΔ), έκανε δεκτό ότι ο τρίτος γίνεται να επικαλεσθεί την ακυρότητα της κατάσχεσης, όταν η ακυρότητα τέθηκε προς το συμφέρον του ή και προς το συμφέρον του ή χάριν του δημοσίου συμφέροντος⁴¹⁴. Το αυτό συμβαίνει κατά κανόνα και στην περίπτωση των ακατάσχετων απαιτήσεων, όπου η δυνατότητα του τρίτου να επικαλείται την ακυρότητα προκύπτει από την τελεολογική ένταση του 987 ΚΠολΔ στο σύστημα της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, και γι’ αυτό παρέλκει η ανάγκη προσφυγής στην κατασκευή του δημοσίου συμφέροντος^{415 416}.

Επίσης, ο τρίτος και καθ’ού η ανακοπή δύναται να προβάλλει με ένσταση την μείωση του ποσού που ζητεί με την ανακοπή του ο κατασχών, λόγω της υπάρξεως και άλλων κατασχέσεων (988 παρ.1 ΚΠολΔ)⁴¹⁷. Να σημειωθεί ακόμη ότι ο τρίτος επέχων θέση “εναγομένου” στη δίκη επί της ανακοπής έχει τη δυνατότητα να ασκήσει ανταγωγή κατά του κατασχόντος (268 ΚΠολΔ) και να προβάλλει την ένσταση του συμψηφισμού (εφόσον φυσικά υπάρχει αξίωση του τρίτου κατά του κατασχόντος, κάτι που βέβαια πρακτικά δεν εμφανίζεται συχνά).⁴¹⁸

✓ Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΠ’ΑΝΑΚΟΠΗΣ ΔΙΚΗΣ

Όπως αναφέρθηκε, μέσα σε τριάντα ημέρες από την παραπάνω ρητή ή σιωπηρή αρνητική δήλωση δικαιούται αυτός που επέβαλε την κατάσχεση να ασκήσει στο αρμόδιο κατά τις γενικές διατάξεις δικαστήριο ανακοπή κατά το άρθρο 986 ΚΠολΔ, με την οποία μπορεί να επικαλεσθεί ολική ή μερική ανακρίβεια της δήλωσης και να επιδιώξει την αναγνώριση της ύπαρξης της κατασχεθείσας απαίτησης και την καταδίκη του τρίτου στην καταβολή του ποσού για το οποίο έγινε η κατάσχεση, θεωρώντας αυτόν οφειλέτη του κατασχεμένου. Η

⁴¹³ ΑΠ 221/1976, ΝοΒ 1976.769

⁴¹⁴ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.843-844/ Νομολογία : ΑΠ 141/2004 ΝοΒ 2004.1559/ ΑΠ 41/2003 ΝοΒ 2003.1619 / ΜΠρΡόδου 572/1987 ΕΕΝ 1988.67 / ΑΠ 221/1976 ΝοΒ 1976.769 και προσφάτως ΕιρΚαλυμν 17/2013 και την πρόσφατη ΜΠρΑθ 2247/2017

⁴¹⁵ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (148)/ βλ. αναλυτικά για το ζήτημα Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.845 “...Διότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 983, με την επίδοση του κατασχετηρίου ασκείται δικονομικό δικαίωμα που συνίσταται στη δέσμευση βουλήσεως του τρίτου , δέσμευση που όμως προϋποθέτει αντικείμενο μη εξαιρεμένο από τη δυνατότητα κατασχέσεως(982 παρ.2)...”

⁴¹⁶ Κρίθηκε έτσι ότι ο τρίτος δικαιούται να προτείνει την ακυρότητα όταν επιβάλλεται κατάσχεση στο εργολαβικό αντάλλαγμα για την κατασκευή έργου , καθώς το αντάλλαγμα αυτό είναι ακατάσχετο κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου και ένα μήνα μετά την αποπεράτωση αυτού κατά το άρθρο 4 παρ.1 , 3 και 4 του Ν.4694/1930. (ΑΠ 1949/2014 , ΕφΑΔ (7) 2015.652)/ Στην ακατάσχεση δημόσια περιουσία εντάσσονται και τα χρήματα που προορίζονται για την κάλυψη των υποχρεωτικών δαπανών του Δήμου και έχουν συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό αυτού (Κατά τη διάταξη του άρθρου 4 παρ.1 ν. 3068/2002), (ΜΠρΠρεβ 223 /2012,με Παρατηρήσεις Η. Ηλιακόπουλου, ΕφΑΔ (4) 2012.966) / βλ. σχετικά και ΜΕΦΑθ 1536/2013 όπου στο πλαίσιο βέβαια ανακοπής του 933 ΚΠολΔ (από τον καθ’ού η εκτέλεση οφειλέτη) κρίθηκε ότι η επισπευδόμενη αναγκαστική εκτέλεση είναι άκυρη, εφόσον ο κατασχεθείς τραπεζικός λογαριασμός προορίζεται για τη χρηματοδότηση της διπλωματικής αποστολής αλλοδαπού κράτους, σε ΕφΑΔ (10) 2013.909, με παρατηρήσεις Μιχαηλίδης Ι.(912)

⁴¹⁷ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.845 /Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1413 (παρ. 467γ) και σελ.1422 (παρ.469)

⁴¹⁸ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.845-846

ανακρίβεια της αρνητικής δήλωσης κρίνεται μόνο αντικειμενικά, δηλαδή ανεξάρτητα από την υποκειμενική αντίληψη του δηλούντος και την καλή ή κακή πίστη του, γίνεται δε δεκτή η κατ' αυτής ανακοπή και υποχρεούται τότε ο τρίτος να ενεργήσει κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 990 ΚΠολΔ, εφόσον η δήλωση δεν αληθεύει ως προς τα πραγματικά περιστατικά ή αναλόγως ως προς το νομικό χαρακτηρισμό των περιστατικών.⁴¹⁹

Αμφισβητείται αν η ανακοπή του άρθρου 986 ΚΠολΔ πρέπει να χαρακτηριστεί ως δίκη περί την εκτέλεση. Η πρακτική αξία του εν λόγω διαχωρισμού διαφαίνεται στην περίπτωση που αν απαντήσουμε καταφατικά, θα έχουν εφαρμογή οι ειδικές διατάξεις που αφορούν τις δίκες περί την εκτέλεση (933 επόμ. ΚΠολΔ). Στη θεωρία έχει υποστηριχθεί η ένταξη της εν λόγω στις δίκες αυτές περί την εκτέλεση⁴²⁰, άποψη που ωστόσο η νομολογία⁴²¹ δε φαίνεται πάντα να συμμερίζεται⁴²². Πάντως να σημειωθεί παρά τον χαρακτηρισμό που δίνει συχνά η θεωρία ως δίκη περί την εκτέλεση, παράλληλα υπογραμμίζεται ότι παρόλ' αυτά δεν είναι δυνατή η αυτούσια εφαρμογή όλων των ειδικών διατάξεων των άρθρων 933 επόμ. ΚΠολΔ και ιδίως των 933,935,937 ΚΠολΔ.⁴²³

Δεν απουσιάζει βέβαια και στη θεωρία η αντίθετη γνώμη, η οποία απορρίπτει συλλήβδην την εφαρμογή όλων των σχετικών κανόνων, βασιζόμενη στο επιχείρημα ότι τα ζητήματα που εξετάζει ο δικαστής στην εν λόγω δίκη (η αναγνώριση του τρίτου ως οφειλέτη της κατασχεθείσας απαίτησης ή ως κυρίου του πράγματος) δεν έχουν κατά κανόνα υπάρξει αντικείμενο προηγούμενης δικαστικής διάγνωσης οπότε δεν ανταποκρίνονται πλήρως οι εν λόγω κανόνες (με τους αποδεικτικούς περιορισμούς πχ του 933 ΚΠολΔ) στην εν λόγω περίπτωση.⁴²⁴ Αυτή η άποψη κρίνεται ως η μάλλον ορθότερη.

Καταλήγουμε λοιπόν, με το σκεπτικό αυτό, ότι η εκδίκαση της ανακοπής διέπεται με βάση της φύση της κατασχεμένης οφειλής, είτε από τις γενικές διατάξεις της τακτικής, είτε από τις ειδικές διατάξεις της διαδικασίας των περιουσιακών διαφορών, ενώ δεν αποκλείεται και η εφαρμογή των διατάξεων περί μικροδιαφορών.⁴²⁵ Η ανακοπή ασκείται σε προθεσμία τριάντα ημερών από την επόμενη της υποβολής της δήλωσης ή της άπρακτης παρέλευσης του οκταημέρου, εντός του οποίου όφειλε ο καθ'ού να υποβάλλει τη δήλωσή του (985 παρ.1 εδ.α , 986 εδ.α, 144 παρ.1 ΚΠολΔ), και απευθύνεται στο δικαστήριο που είναι αρμόδιο καθ'ύλην και κατά τόπον κατά τις γενικές διατάξεις των άρθρων 12 επόμ. και 22 επόμ. ΚΠολΔ (986 εδ.α ΚΠολΔ). Μάλιστα όπως από εκπρόσωπο της θεωρίας σημειώνεται⁴²⁶ η εκδίκαση της εν λόγω ανακοπής από το κατά τις γενικές διατάξεις λόγω ποσού αρμόδιου δικαστηρίου, και όχι ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου, ως του δικαστηρίου για τις δίκες τις αναγκαστικής εκτέλεσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως επιχείρημα υπέρ του καταψηφιστικού και μη διαπλαστικού χαρακτήρα της εν λόγω αγωγής.

⁴¹⁹ ΑΠ 663/2017 / ΜΠρΑθ 2247/2017

⁴²⁰ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1407 (παρ.467)/ Παναγόπουλος Κ., Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια τρίτου, ΕφΑΔ 2016.17 (19)

⁴²¹ ΜΠρΟδ 3/2016 / ΠΠρΑθ 4929/1995, Αρμ 1997.1372 / ΕφΑθ 3286/1986, ΕλλΔνη (27) 1986.1182

⁴²² Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.846-847

⁴²³ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ. 847/ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1407 (παρ.467)

⁴²⁴ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (148-149)/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.847

⁴²⁵ Κολοτούρος Π., ό.π.,σελ.149/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.846

⁴²⁶ Μπέης Κ., Θεμελιακά ζητήματα της κατάσχεσης χρηματικών απαιτήσεων στα χέρια τρίτου, Δ(28) 1997.399 (403)

Κατά την άποψη που επικρατεί, να σημειωθεί πάντως, πως η δικαιοδοσία του δικαστηρίου κρίνεται με βάση τη θεωρία της υποκείμενης αιτίας.⁴²⁷ Αν η κατασχεθείσα απαίτηση είναι κατά τη φύση της απαίτηση ιδιωτικού δικαίου, δικαιοδοσία έχουν τα πολιτικά δικαστήρια, ενώ αν η απαίτηση είναι απαίτηση του δημοσίου δικαίου, δικαιοδοσία έχουν τα διοικητικά δικαστήρια, έστω και αν ο εκτελεστός τίτλος ενσωματώνει ιδιωτικού δικαίου απαίτηση του κατασχόντος δανειστή.

Διάδικοι οι οποίοι νομιμοποιούνται προς τη διεξαγωγή της εν λόγω δίκης είναι ο κατασχών δανειστής ως ανακόπτων και ως καθού η ανακοπή ο τρίτος οφειλέτης⁴²⁸. Κατά τούτον αποκλείεται ως νομιμοποιούμενος θετικά ή αρνητικά ο καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτης⁴²⁹, ο οποίος πέρα από την καθιερούμενη στο άρθρο 984 παρ.4 ΚΠολΔ δυνατότητα ενεργητικής νομιμοποίησης του προς άσκηση αγωγής κατά του τρίτου οφειλέτη, δικαιούται να προσβάλλει τη διαδικασία της κατάσχεσης μόνο με την κατ'άρθρον 933 ΚΠολΔ ανακοπή και για τους εκεί αναφερόμενους λόγους⁴³⁰. Στην δίκη της ανακοπής του άρθρου 986 ΚΠολΔ έχουν έννομο συμφέρον να παρέμβουν προσθέτως τόσο ο καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτης, όσο και οι άλλοι δανειστές του⁴³¹. Ειδικώς, ο καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτης μπορεί να έχει έννομο συμφέρον να παρέμβει, είτε υπέρ του ανακόπτοντος, είτε υπέρ του τρίτου.⁴³² Η παρέμβαση θα είναι πρόσθετη στην περίπτωση αυτή (απλή).⁴³³ Το έννομο συμφέρον για παρέμβαση υπέρ του ανακόπτοντος συνίσταται στην αποφυγή κατασχέσεως και άλλων περιουσιακών στοιχείων του καθ'ού η εκτέλεση αν απορριφθεί η ανακοπή, ενώ αντίστοιχα για την παρέμβαση υπέρ του τρίτου μπορεί να συνίσταται στην αποφυγή της ex lege εκχωρήσεως της απαιτήσεως αν γίνει δεκτή η ανακοπή⁴³⁴. Κατ'άλλη άποψη η εν λόγω παρέμβαση μπορεί να είναι αυτοτελής όταν εκπληρώνει τις σχετικές προϋποθέσεις. Κατά την άποψη αυτή, επειδή η απόφαση που ακυρώνει την δήλωση του τρίτου, επηρεάζει πραγματικά τη νομική του θέση, υποστηρίζεται ότι πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο προσθέτως παρεμβαίνων δανειστής αποκτά θέση αναγκαίου ομοδίκου (83 ΚΠολΔ).⁴³⁵ Από την άλλη πλευρά, οι δανειστές του καθ'ού η εκτέλεση έχουν έννομο συμφέρον να παρέμβουν προσθέτως υπέρ του κατασχόντος ανεξάρτητα από το αν έχουν ή όχι επιβάλλει δικιά τους κατάσχεση(985 παρ.1 ΚΠολΔ)⁴³⁶. Το έννομο συμφέρον αυτών συνίσταται στο να

⁴²⁷ ΜΠρΛαμ 130/2017, όπου : " Η δικαιοδοσία για την εκδίκαση της ανακοπής προσδιορίζεται από τη φύση της κατασχεθείσας απαίτησης. Αν η απαίτηση αυτή ανήκει στο ιδιωτικό δίκαιο, η διαφορά που ανακύπτει με την άσκηση της ανακοπής είναι ιδιωτική και υπάγεται στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων"/ βλ. επίσης ΑΠ 10/1995, ΕλλΔνη 1996.105/ ΕφΠειρ 935/1994, ΕλλΔνη 1996.391, ΕφΑΘ 3416/1990, ΕλλΔνη 1991.1027, και επίσης πρόσφατη ΜΠρΛαμ 21/2016

⁴²⁸ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1404 (παρ.467)

⁴²⁹ Δηλ.οι δανειστές του καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη

⁴³⁰ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (149)

⁴³¹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.848/ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (149)/ ΠΠρΘεσσαλ 12935/2017 / ΜΠρΘεσσαλ 20091/2013

⁴³² Γέσιου –Φαλτσή Π., ό.π., σελ.848/ ΠΠρΑθ 2405/2003, ΑρχΝ 2003.850

⁴³³ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (149)

⁴³⁴ Γέσιου –Φαλτσή Π., ό.π., σελ.848 / Ανδρίτσος Σπ. ,σε Ένδικα μέσα και βοηθήματα κατά τον ΚΠολδ, σελ. 736

⁴³⁵ Γέσιου –Φαλτσή Π., ό.π., σελ.849

⁴³⁶ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1421 (παρ.468)

αναγνωριστεί ότι το κατασχεθέν στοιχείο αποτελεί στοιχείο της περιουσίας του καθ'ού η εκτέλεση, ώστε να μπορούν να το χρησιμοποιήσουν για την ικανοποίησή τους⁴³⁷.

Τέλος, να σημειωθεί ότι στην εν λόγω δίκη είναι δυνατή και η άσκηση κύριας παρέμβασης (79 παρ.1 ΚΠολΔ)⁴³⁸. Γίνεται πράγματι δεκτό⁴³⁹ ότι ο τρίτος που αντιποιείται την κατασχεμένη απαίτηση ή το κατασχεμένο κινητό (πχ κύριος που απέκτησε εγκύτως το δικαίωμά του στο κινητό που κατασχέθηκε ή στα χέρια του τρίτου, ή ο εκδοχέας που απέκτησε εγκύτως δικαιώματα στην κατασχεμένη απαίτηση) έχει δικαίωμα να παρέμβει κυρίως υπό τους όρους του νέου 79 παρ.1 ΚΠολΔ, δηλαδή πλέον μόνο στον πρώτο βαθμό της δίκης επί της ανακοπής, αιτούμενος την αναγνώριση ή και καταψήφιση των δικαιωμάτων του.

Να αναφερθεί τέλος, ότι όπως ελέγχθη και ανωτέρω, κατά κρατούσα γνώμη η ανακοπή επέχει "...λειτουργίαν αναγνωριστικής αγωγής, οιονεί πλαγιαστικώς ασκούμενης υπό του επισπεύδοντος δανειστού..." ο οποίος κατά τούτον θα ενεργεί ως μη δικαιούχου διάδικος⁴⁴⁰ ή κατ'άλλη διατύπωση " ...ο ανακόπτων δανειστής νομιμοποιείται ως μη δικαιούχος διάδικος, ασκών αλλότριο ουσιαστικό δικαίωμα, αυτό δηλ. του καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη⁴⁴¹ ..."⁴⁴². Ωστόσο, σε συνδυασμό και με την όλη αντιπαράθεση σχετικά με το αντικείμενο της εν λόγω δίκης εκφράζονται αντιρρήσεις από νεότερη άποψη της θεωρίας, με βάση το σκεπτικό ότι ο κατασχών δανειστής όταν ασκεί την εν λόγω ανακοπή του 986 ΚΠολΔ ασκεί ίδιο και όχι αλλότριο δικαίωμα (εν προκειμένω το διαπλαστικό δικαίωμα προς ακύρωση της αρνητικής δήλωσης ή ανακριβούς δήλωσης του τρίτου).⁴⁴³

Το βάρος απόδειξης των εκατέρωθεν προβαλλόμενων ισχυρισμών κατανέμεται με βάση τη γενική διάταξη του 338 ΚΠολΔ⁴⁴⁴. Συνεπώς, ο μεν κατασχών (και ανακόπτων) οφείλει να αποδείξει την ύπαρξη της κατασχεθείσας απαίτησης ή την κυριότητα του καθ'ού επί του κατασχεθέντος πράγματος, και γενικά τους πραγματικούς ισχυρισμούς που θα έπρεπε να αποδείξει και ο καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτης, αν είχε ασκήσει αγωγή για το κατασχεμένο αντικείμενο κατά του τρίτου. Ο ίδιος θα πρέπει επίσης να αποδείξει και τις αντενστάσεις κατά του τρίτου, τις οποίες και θα προβάλλει αμυνόμενος κατά των ενστάσεων του τελευταίου⁴⁴⁵. Ο καθ'ού η ανακοπή τρίτος πρέπει να αποδείξει τις ενστάσεις που προβάλλει

⁴³⁷ Βάσει δε αυτών, στο συγκεκριμένο σημείο η συζήτηση για το αν η ανακοπή κατά της δήλωσης ανοίγει δίκη περί την εκτέλεση ή όχι, και για το αν επομένως μπορεί να εφαρμοστεί το 937 σημ. α ΚΠολΔ (παρέμβαση δίχως την επίκληση εννόμου συμφέροντος) δεν έχει πρακτικό αντίκρουσμα στο εν λόγω θέμα εφόσον έτσι και αλλιώς υπάρχει όπως είπαμε έννομο συμφέρον των δανειστών. (βλ. σχετικά Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.848)/ έτσι και Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (149)

⁴³⁸ ΕφαΘ 938/2004, ΝοΒ (53) 2005.1792

⁴³⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.849/ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1421 (παρ.468)

⁴⁴⁰ Υπέρ της άποψης και Ανδρίτσος Σπ., σε Ένδικα μέσα και βοηθήματα κατά τον ΚΠολΔ, σελ. 727

⁴⁴¹ Έτσι ΕφαΘ 1022/2008, ΕφαΔ 2009.228

⁴⁴² ΕφΘεσσαλ 1492/2017/ ΜΠρΡοδ 227/2015 / ΕφαΘ 1022/2008, ΕφαΔ 2009.228 / ΠΠρΑΘ 3498/2011, ΧρΙΔ (12) 2012.135

⁴⁴³ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (149-150)

⁴⁴⁴ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.850

⁴⁴⁵ ΠΠρΑΘ 3498/2011: " Γ ι ` αυτό, πρέπει στο δικόγραφο της ανακοπής, η οποία αποτελεί μορφή της ανακοπής του άρθρου 583 επ. ΚΠολΔ, να περιγράφεται, εκτός των άλλων, η κατασχεθείσα απαίτηση κατά τα ουσιαστικά στοιχεία της (άρθρο 216 ΚΠολΔ) και τα παραγωγικά της γεγονότα, να αναφέρεται, δηλαδή, η αιτία της οφειλής του τρίτου προς τον καθ' ου η κατάσχεση, όταν μάλιστα πρόκειται για ενοχική απαίτηση, αφού ο ανακόπτων φέρει το βάρος αποδείξεως της υπάρξεως του κατασχεμένου

κατά των ισχυρισμών του ανακόπτοντος, ιδίως θα πρόκειται για αποσβεστικούς λόγους της απαίτησης που κατασχέθηκε⁴⁴⁶. Όσον αφορά δε τα μέσα αποδείξεως ισχύει η αρχή ότι ο κατασχών δανειστής προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξη της κατασχεμένης απαιτήσεως ή την κυριότητα του καθ'ού η εκτέλεση στο κατασχεμένο κινητό ή τις αντενστάσεις του, επιτρέπεται να χρησιμοποιήσει τα ίδια μέσα αποδείξεως με εκείνα που θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει και ο καθού η εκτέλεση, αν είχε ασκήσει τη σχετική αγωγή. Σύμφωνα όμως με τη νομολογία, όπως αναφέραμε και ανωτέρω ο εν λόγω κανόνας υποχωρεί όταν ο ανακόπτων προβάλλει ισχυρισμούς "εξ ιδίου δικαίου", οπότε και θεωρείται ότι ο τρίτος μπορεί να χρησιμοποιήσει όλα τα μέσα χωρίς περιορισμούς οι οποίοι θα ίσχυαν για τον καθ'ού η εκτέλεση.⁴⁴⁷

✓ Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΑΚΟΠΗΣ

Τόσο η απορρίπτουσα, όσο και η δεχόμενη την ανακοπή απόφαση παράγει με την τελεσιδικία της τις γνωστές (κύριες και δευτερεύουσες) συνέπειες των δικαστικών αποφάσεων. Έτσι:

Υποστηρίζεται λοιπόν πως το δεδικασμένο καλύπτει τόσο τη κρίση του δικαστηρίου για τη βασιμότητα ή την αβασιμότητα του ασκηθέντος δικαιώματος, που συνίσταται στην ακύρωση της αρνητικής δήλωσης του τρίτου έναντι του καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη, ως κύριο ζήτημα (322 και 324 ΚΠολΔ), όσο και την κρίση περί ύπαρξης ή ανυπαρξίας οφειλής ή άλλης υποχρέωσης του τρίτου έναντι του καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη, ως προδικαστικό (331 ΚΠολΔ).⁴⁴⁸ Η απόφαση που δέχεται την ανακοπή του άρθρου 986 ΚΠολΔ μόλις γίνει τελεσίδικη (321 ΚΠολΔ) λοιπόν παράγει πρώτα ουσιαστικό δεδικασμένο για την ύπαρξη της έννομης σχέσεως που κρίθηκε και συγχρόνως δεδικασμένο για το ότι ο ανακόπτων-κατασχών δανειστής έχει το δικαίωμα δικαστικής διαπλάσεως, δηλ. ακυρώσεως της δηλώσεως του τρίτου η οποία κρίνεται ανακριβής. Αν πρόκειται για οφειλή υπό προθεσμία, αίρεση, ή οφειλή μέλλουσα, το ουσιαστικό δεδικασμένο έχει ως αντικείμενο τη βασική σχέση, τη δικαιολόγο αιτία από την οποία αναμένεται να προκύψει η απαίτηση^{449 450}.

Το δεδικασμένο της απόφασης που δέχεται την ανακοπή ενεργεί μόνο στις σχέσεις κατασχόντος και ανακόπτοντος με τον τρίτο, όχι και στις σχέσεις των άλλων δανειστών ή του καθ'ού η εκτέλεση με τον τρίτο, εκτός αν αυτοί οι τελευταίοι είχαν ασκήσει στη δίκη της ανακοπής κύρια παρέμβαση (81 παρ.1 , 322 παρ.1 και 325 αρ.1 ΚΠολΔ). Αν είχε ασκηθεί δε παρέμβαση πρόσθετη, στο μέτρο που αυτή είναι απλή, οι παρεμβαίνοντες

δικαιώματος, διαφορετικά το δικόγραφο πάσχει αοριστία " / βλ. και ΑΠ 1065/2009 / ΑΠ 10/1995 ΕΛΔ 1996.105 / ΑΠ 73/1995 ΕΛΛΔνη 1997.809/ ΕφΑΘ 1022/2008 ΕφΑΔ 2009.228 / ΕφΑΘ 3060/2007 ΕΛΛΔνη 2007.1709

⁴⁴⁶ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.850 / Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (150)

⁴⁴⁷ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.850-851

⁴⁴⁸ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (150)/ έτσι και Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.853

⁴⁴⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.853

⁴⁵⁰ Πάντως το τι καλύπτει εν προκειμένω το δεδικασμένο που αναδύεται από την απόφαση της ανακοπής συνέχεται άμεσα με το αντικείμενο της ανακοπής, για το οποίο όπως αναφέραμε ανωτέρω δεν υπάρχει ομοφωνία.

καταλαμβάνονται μόνο από τη λεγόμενη “ενέργεια της παρέμβασης” στις σχέσεις τους με τον διάδικο υπέρ του οποίου παρενέβησαν (84 ΚΠολΔ)^{451, 452}.

Από την άλλη πλευρά, η ενέργεια της αποφάσεως που απορρίπτει την ανακοπή του άρθρου 986 ΚΠολΔ, όταν γίνει τελεσίδικη, εφόσον η ανακοπή απορρίπτεται κατ’ουσίαν αναδίδει δεδικασμένο για την ανυπαρξία της οφειλής του τρίτου ή για την κυριότητα του καθού επί του κατασχεμένου κινητού. Για τον λόγο αυτό η διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης με κατάσχεση εις χείρας τρίτου μπορεί στο σημείο αυτό να περατωθεί και να αρθούν έτσι όλες οι συνέπειές της. Μάλιστα, εφόσον υπάρχει δεδικασμένο για την ανυπαρξία του κατασχεμένου αντικειμένου, οι συνέπειες της κατασχέσεως δε μπορούν να αναβιώσουν με επιβολή νέας κατάσχεσης στο ίδιο αντικείμενο.⁴⁵³ Η απόφαση που απορρίπτει την ανακοπή του άρθρου 986 ΚΠολΔ αναδίδει και δεδικασμένο και για το ότι ο ανακόπτων δεν έχει δικαίωμα δικαστικής διαπλάσεως, δηλ. ακυρώσεως της δηλώσεως του τρίτου εξαιτίας της ανακρίβειάς της.⁴⁵⁴

Περαιτέρω η απόφαση που δέχεται την ανακοπή του άρθρου 986 ΚΠολΔ αφού έχει και καταψηφιστικό χαρακτήρα (990 ΚΠολΔ), παράγει και εκτελεστότητα, με την έννοια ότι αποτελεί εκτελεστό τίτλο.⁴⁵⁵ Διότι η κατ’ουσίαν παραδοχή της ανακοπής έχει ως αποτέλεσμα η εκχωρηθείσα απαίτηση να λογίζεται εκχωρηθείσα από τον χρόνο στον οποίο ο τρίτος θα έπρεπε να εξοφλήσει τον κατασχόντα, αν είχε προβεί σε καταφατική δήλωση (988 παρ.1 εδ.α ΚΠολΔ). Για το λόγο αυτό όπως αναφέραμε ανωτέρω η δεχόμενη την ανακοπή και καταδικάζουσα τον τρίτο στην καταβολή του κατασχεθέντος ποσού δικαστική απόφαση αποτελεί εκτελεστό τίτλο κατ’άρθρον 990 ΚΠολΔ σε βάρος του τρίτου, αλλά και τίτλο προς εγγραφή υποθήκης της ακίνητης περιουσίας του (1263 ΚΠολΔ). Αντίστοιχα εκτελεστό τίτλο θα αποτελούν και η απόφαση με την οποία ο τρίτος καταδικάζεται στην παράδοση του κατασχεθέντος πράγματος, το οποίο νομίμως κατέχει ως μεσεγγυούχος μέχρι του διενεργούμενου κατ’άρθρον 988 παρ.2 ΚΠολΔ πλειστηριασμού, οπότε και οφείλει να το παραδώσει στον υπερθεματιστή ως ειδικό διάδοχο του καθ’ού η εκτέλεση οφειλέτη (325 αρ.2 και 919 αρ.1 ΚΠολΔ)⁴⁵⁶. Αν πάλι η απόφαση καταδικάζει τον τρίτο σε δήλωση βούλησης για τη μεταβίβαση της κυριότητας του κινητού, η δήλωση θεωρείται ότι έγινε με την τελεσιδικία της σχετικής καταδικαστικής απόφασης (949 ΚΠολΔ). Επί κατάσχεσης μελλοντικής, υπό αίρεση ή προθεσμία απαίτηση, όπου το καταψηφιστικό αίτημα χωρεί μόνο υπό τις προϋποθέσεις του 69 παρ.1 α’ και ε’ ΚΠολΔ, οπότε η καταδίκη του τρίτου θα γίνει “μόλις επέλθει το χρονικό σημείο” ή “μόλις πληρωθεί η αίρεση ή επέλθει το γεγονός” (69 παρ.2 ΚΠολΔ). Αν υπάρξει λοιπόν τέτοια καταδίκη αναγκαστική εκτέλεση μπορεί να λάβει χώρα υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 915 ΚΠολΔ.^{457, 458}

⁴⁵¹ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (150)

⁴⁵² Ακόμη όμως και αυτοτελής να θεωρηθεί η παρέμβαση του καθ’ού και των λοιπών κατασχόντων δανειστών, υποστηρίζεται ότι οι δανειστές αυτοί δεσμεύονται μεν από την ανωτέρω ενέργεια της παρέμβασης, όχι όμως από το δεδικασμένο. (έτσι, Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.854)

⁴⁵³ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1464 (παρ.485)

⁴⁵⁴ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.856

⁴⁵⁵ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.854

⁴⁵⁶ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (150)

⁴⁵⁷ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.854

Η απόφαση που δέχεται την ανακοπή και ακυρώνει την ανακριβή δήλωση του τρίτου παράγει και διαπλαστική τέλος ενέργεια έναντι πάντων.⁴⁵⁹

Στις περιπτώσεις που σωρεύεται το αίτημα για την καταβολή της αποζημιώσεως κατ'άρθρον 986 εδ.β ΚΠολΔ, εφόσον γίνει αυτό δεκτό από τη σχετική απόφαση αναδύεται δεδικασμένο αναφορικά με την ύπαρξη και αυτής της αξιώσεως, όπως και εκτελεστότητα. Αν το σκέλος της απόφασης που αφορά την σωρευόμενη αγωγή αποζημιώσεως, την απορρίπτει για ουσιαστικούς λόγους, υπάρχει και στην περίπτωση αυτή δεδικασμένο για την ανυπαρξία της σχετικής αξιώσεως.⁴⁶⁰

Ένα ενδιαφέρον ζήτημα που πρέπει επίσης να εξετάσουμε στο πλαίσιο της παρούσας είναι αν η απόφαση η οποία δέχεται την ανακοπή και καταδικάζει τον τρίτο στην καταβολή του κατασχεθέντος ποσού, μπορεί να κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή κατά τις διατάξεις των άρθρων 907 επόμ. ΚΠολΔ.

Υπό το νομοθετικό καθεστώς προ της εισαγωγής του πρόσφατου Ν. 4335/2015, κρατούσα ήταν η καταφατική εκδοχή. Η θέση αυτή προϋπέθετε βεβαίως ότι η ακυρώνουσα την ανακοπτόμενη δήλωση οριστική απόφαση επέφερε άμεσα το διαπλαστικό της αποτέλεσμα (ακύρωση της ανακριβούς δήλωσης τρίτου)⁴⁶¹ με μόνη δηλ. την έκδοσή της. Το ότι δε η διαπλαστική ενέργεια προϋπέθετε απλή οριστικότητα και όχι τελεσιδικία της ακυρωτικής αποφάσεως βασιζόταν στη διάταξη του (παλαιού) 937 παρ.1 αρ.3 ΚΠολΔ, που εφαρμοζόταν αναλογικά και όριζε πως "η προθεσμία και η άσκηση των ενδίκων μέσων δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης."⁴⁶²⁴⁶³

Ωστόσο, το γεγονός ότι το νέο 937 παρ.1 στ β' ΚΠολΔ ορίζει ακριβώς το αντίθετο, ότι δηλ. "η άσκηση των ενδίκων μέσων δεν αναστέλλει την πρόοδο της εκτέλεσης", και όχι "την

⁴⁵⁸ Εδώ βέβαια αναφέραμε και ανωτέρω, μπορεί να τεθεί ζήτημα για το αν μπορεί να καταδικασθεί ο τρίτος να υποβάλλει νέα δήλωση μόλις γίνει η απαίτηση βέβαιη, ή μόλις γεννηθεί, άποψη βέβαια που μάλλον απορρίπτεται καθώς από πουθενά δεν προκύπτει από το νόμο υποχρέωση υποβολής νέας δήλωσης.

⁴⁵⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.855/ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (150)

⁴⁶⁰ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.855-856/ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (150)

⁴⁶¹ Βλ. σχετικά και Νίκας Ν., Εγχειρίδιο Πολιτικής Δικονομίας, σελ.689, όπου : " ... η διαπλαστική ενέργεια διέπεται και δυνάμει της ίδιας της δικαστικής αποφάσεως . Συνήθως η ενέργεια αυτή επέρχεται με την τελεσιδικία της αποφάσεως. Ενίοτε όμως ο νομοθέτης αρκείται και σε οριστική απόφαση , λχ πτώχευση, δίκες περί την εκτέλεση (937 Ι αρ.3 ΚΠολΔ)..."

⁴⁶² Στο ίδιο συμπέρασμα περί της δυνατότητας κήρυξης της απόφασης προσωρινά εκτελεστής καταλήγει από διαφορετική βέβαια αφετηρία και Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1467 (παρ.486) /Διαμαντόπουλος Γ., Οι διαπλαστικές αποφάσεις κατά τον ΚΠολΔ, Νομ Χρον(Ιούλ-Αυγ 2010.- τευχ.62):"Ενίοτε, όμως, η διαπλαστική ενέργεια επέρχεται και από την οριστική έκδοση της απόφασης (π.χ. ΠτωχΚ 7 § 1, ΚΠολΔ 937 § 1) ή όταν η τελευταία φθάσει στο βαθμό δικονομικής ωριμότητας του αμετακλήτου (π.χ. ΚΠολΔ 613, 618)."

⁴⁶³ Να σημειωθεί δε ότι όπως τονίζεται από άποψη της θεωρίας (Μπένης Κ., Θεμελιακά ζητήματα της κατάσχεσης χρηματικών απαιτήσεων στα χέρια τρίτου , ο νόμος ευσυνειδήτως και σκοπίμως χαρακτηρίζει αυτή την αρνητική αναγνωριστική αγωγή ως ανακοπή, για ένα και μοναδικό λόγο :να διευκολύνει τον χαρακτηρισμό της σχετικής δίκης ως δίκης περί την εκτέλεση , με αποτέλεσμα την εφαρμογή σ'αυτή του άρθρου 937 ΚΠολΔ(βλ. ανωτέρω αναλυτικά για το εν λόγω ζήτημα, όπου η εν λόγω άποψη που δέχεται την υπαγωγή της εν λόγω δίκης στις δίκες περί την εκτέλεση είναι μάλλον μειοψηφούσα). Γίνεται έτσι φανερό ότι για να επέλθουν οι έννομες συνέπειες της απόφασης που δέχεται την ανακοπή αρκεί η έκδοση οριστικής απόφασης και δεν απαιτείται η τελεσιδικία της.

εκτέλεση”, το διαπλαστικό δικαίωμα της ακυρωτικής απόφασης τοποθετείται πλέον στο χρονικό σημείο κατά το οποίο αυτή καθίσταται τελεσίδικη. Τούτου δεδομένου, τονίζεται ότι ζήτημα προσωρινής εκτελεστότητας της δεχόμενης την ανακοπή απόφαση και καταδικάζουσας τον τρίτο στην καταβολή του κατασχεθέντος ποσού δε μπορεί να προκύψει.⁴⁶⁴

Τέλος, κατά της απόφασης που δέχεται ή απορρίπτει την ανακοπή, χωρούν όλα τα τακτικά και έκτακτα ένδικα μέσα, δοθέντος ότι κατά μάλλον ορθότερη άποψη η διάταξη του 937 παρ.1 στ. β δεν εφαρμόζεται εν προκειμένω.⁴⁶⁵⁴⁶⁶ Εξάλλου, η απόφαση η απορρίπτουσα την ανακοπή τελεσιδικώς, επιφέρει την αυτοδίκαιη παύση των συνεπειών της κατάσχεσης οι οποίες ούτε με επιβολή νέας κατάσχεσης μπορούν να αναβιώσουν.

✓ Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΠΡΟΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

Όπως ορίζει το άρθρο 985 παρ.3 εδ.β ΚΠολΔ, αλλά και όπως προκύπτει από τις προπαρασκευαστικές εργασίες του ΚΠολΔ αν η δήλωση παραλειφθεί ή είναι ανακριβής, ο τρίτος ευθύνεται να αποζημιώσει αυτόν που επέβαλε την κατάσχεση. Πράγματι, η μεν Συντακτική Επιτροπή περιέλαβε στα πρακτικά της ότι “ο τρίτος ευθύνεται εκ μόνου του λόγου της παραλείψεως ή της ανακριβείας, χωρίς να απαιτείται απόδειξη υπαιτιότητας και ανεξαρτήτως της υπάρξεως της οφειλής του παραλιπόντος την δήλωσιν”, ενώ η Αναθεωρητική Επιτροπή προέβη στη διευκρίνιση ότι “η καθιερούμενη υποχρέωση αποζημιώσεως υφίσταται, εφ’όσον, εννοείται, συντρέχουν αι κατά το ουσιαστικόν δίκαιον προϋποθέσεις προς αποζημίωσιν”.⁴⁶⁷

Τονίζουμε ότι η υποχρέωση αποζημιώσεως του τρίτου νομοθετείται μόνο απέναντι στον επισπεύδοντα δανειστή όχι και απέναντι στον καθ’ού η εκτέλεση οφειλέτη. Η αποζημίωση επιδιώκεται από τον επισπεύδοντα δανειστή που επέβαλε την κατάσχεση με αυτοτελή αγωγή στην οποία εφαρμόζονται οι κοινές δικονομικές διατάξεις. Η αγωγή αυτή δεν ανοίγει δίκη περί την εκτέλεση, διότι δεν προσβάλλει κάποια πράξη της εκτελεστικής διαδικασίας. Δυνάμει της διατάξεως του 986 εδ.β ΚΠολΔ μπορεί το αίτημά της να σωρευθεί και με την ανακοπή κατά της δηλώσεως του τρίτου.⁴⁶⁸

Βάσει των ανωτέρω, η παραληφθείσα ή ανακριβής (εν όλω ή εν μέρει) δήλωση⁴⁶⁹ αποτελεί το ζημιογόνο γεγονός, εντεύθεν δε και το γενεσιουργό λόγο της καθιερούμενης με το άρθρο 985 παρ.3 εδ.β ΚΠολΔ ευθύνης του τρίτου. Για τη στοιχειοθέτηση της ευθύνης αυτής προϋποτίθεται περαιτέρω ζημία του κατασχόντος (θετική ή αποθετική) και αιτιώδης

⁴⁶⁴ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (151)

⁴⁶⁵ Βλ. όμως Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1467 (παρ.486) κατά τον οποίο ως δίκη περί την εκτέλεση έχει εφαρμογή το 937 αρ.1 ΚΠολΔ (δηλ. απαγόρευση ανακοπής ερημοδικίας), οπότε και υπό το ισχύον καθεστώς αντίστοιχα θα έπρεπε να ισχύσει το νέο 937 επί του θέματος.

⁴⁶⁶ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (151)/ Στο ίδιο συμπέρασμα καταλήγουν και Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1467 (παρ.486) και Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.855

⁴⁶⁷ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1393 (παρ.464)/ βλ. επίσης ΣχΠολΔ VIII, σελ.191 και Πρ.Αν.Επ., σελ.661

⁴⁶⁸ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.807-808/ ΜΠρΑΘ 2247/2017

⁴⁶⁹ Η παράλειψη ή η ανακρίβεια της δηλώσεως που υποβλήθηκε έχουν σημασία, διότι η κάθε μια από τις δύο περιπτώσεις διαφοροποιεί τη βάση της σχετικής αγωγής και ιδίως τα στοιχεία που μπορούν να την καταστήσουν ορισμένη.

σύνδεσμος μεταξύ ζημίας και ζημιογόνου γεγονότος ανεξαρτήτως πταίσματος του τρίτου.⁴⁷⁰ Επομένως, πρόκειται για αντικειμενική ευθύνη του τρίτου, εφόσον δεν απαιτείται υπαιτιότητά του. Το γεγονός και μόνο της παράλειψης δημιουργεί από μόνο του ευθύνη για αποζημίωση, καθώς η υποχρέωση δήλωσης γεννάται με μόνη την επιβολή της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου. Επομένως, ακόμη και αν ο τρίτος δεν είναι ή δεν είναι πλέον οφειλέτης του καθ'ού η εκτέλεση στον χρόνο επιβολής της κατασχέσεως, μπορεί να υποχρεωθεί να καταβάλλει αποζημίωση⁴⁷¹. Ωστόσο, να σημειωθεί ότι η ένσταση του συντρέχοντος πταίσματος είναι δυνατόν να αποκλείσει ή να περιορίσει την ευθύνη προς αποζημίωση, καθ'όσον η ένσταση αυτή προτείνεται και εκ μέρους του δια διατάξεως νόμου ευθυνόμενου αντικειμενικώς.⁴⁷²

Ο κατασχών πρέπει να επικαλείται και να αποδεικνύει ότι η αδυναμία εισπράξεως της απαιτήσεώς του οφείλεται στην παράλειψη του τρίτου να υποβάλλει δήλωση⁴⁷³. Επομένως, πιο συγκεκριμένα οφείλει να εκθέσει τόσο το ζημιόγνο γεγονός (παραληφθείσα δήλωση), να προσδιορίσει τη ζημία και το ύψος αυτής, και να εκθέσει τα πραγματικά εκείνα περιστατικά τα οποία βρίσκονται σε αιτιώδη σύνδεσμο με τη ζημία της οποίας η αποκατάσταση ζητείται, όπως επίσης και ότι ο καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτης έχει γίνει πλέον αναξιόχρεος και ότι δεν είναι πλέον δυνατή η ικανοποίηση του κατασχόντος δανειστή από την περιουσία του. Διαφορετικά η αγωγή θα κριθεί απορριπτέα ως αόριστη.⁴⁷⁴ Ακριβώς τα ίδια πρέπει να εκτίθενται και σε περίπτωση αγωγής αποζημίωσης επί αρνητικής δηλώσεως.⁴⁷⁵

Όσον αφορά δε στην ανακρίβεια ως ζημιόγνο γεγονός, όπως γίνεται δεκτό, αυτή μπορεί να είναι τόσο ολική (όταν παρά τη ρητή του άρνηση ο τρίτος οφείλει), όσο και μερική με την έννοια ότι η δήλωση του τρίτου, αν και στη βάση της ακριβής είναι ανακριβής (μη πλήρης) ως προς ορισμένα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά.⁴⁷⁶ Η ανακρίβεια δε αναφέρεται στους πραγματικούς ισχυρισμούς της δηλώσεως, και όχι στους νομικούς χαρακτηρισμούς ή τα συμπεράσματα. Έτσι ανακρίβεια ως προς ορισμένα περιστατικά μπορεί να αποτελεί η περίπτωση όπου ο τρίτος πράγματι δεν οφείλει το αντικείμενο που κατασχέθηκε, αλλά εντούτοις έχει παραλείψει να γνωστοποιήσει στον κατασχόντα ορισμένα περιστατικά (πχ

⁴⁷⁰ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (151)/ Βλ. επίσης ΣχΚΠολΔ VIII, σελ.191 : “... ο τρίτος ευθύνεται εκ μόνου του λόγου της παραλείψεως ή της ανακριβείας (της δηλώσεως), χωρίς να απαιτείται απόδειξη υπαιτιότητας ...”

⁴⁷¹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.808

⁴⁷² Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1396 (παρ.464)

⁴⁷³ ΕφαΘ 1050/2008, ΕλλΔνη (49) 2008.847/ ΕφαΘ 7318/2006, ΕλλΔνη (49) 2008.1710 : “Με την αυτοτελή αποζημιωτική αγωγή του άρθρου 985 § 3 εδ. β` ΚΠολΔ ο επισπεύδων δανειστής, που επέβαλε κατάσχεση στα χέρια τρίτου, επιδιώκει την αποκατάσταση της επελθούσας (και) από την παράλειψη υποβολής της δηλώσεως του τελευταίου (τρίτου) ζημίας του, που τελεί σε αιτιώδη συνάφεια προς αυτήν (παράλειψη) και συνεπώς στοιχείο του ορισμένου της είναι η επίκληση, με μνεία σχετικών πραγματικών περιστατικών, ότι η αδυναμία εισπράξεως της απαιτήσεως του οφείλεται στην παράλειψη του τρίτου (υποβολής της δήλωσης), όπως ιδίως ότι ο καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτης έχει γίνει πλέον αναξιόχρεος και δεν είναι πλέον δυνατή η ικανοποίηση του (κατασχόντος δανειστή) από την περιουσία του”

⁴⁷⁴ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.810

⁴⁷⁵ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.152

⁴⁷⁶ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.813/ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1394-1395 (παρ.464)

στερητική αναδοχή χρέους) με βάση τα οποία αν εκείνος που τα γνώριζε θα μπορούσε να επιτύχει την ικανοποίηση της απαιτήσεώς του⁴⁷⁷. Για να είναι δε η εν λόγω αγωγή ορισμένη, πρέπει ο ενάγων να εκθέτει στο δικόγραφό του εξειδικευμένα και με πληρότητα τα παραλείφθεντα πραγματικά περιστατικά, συνεπεία των οποίων ο ανύποπτος κατασχών δε μπόρεσε να ικανοποιήσει την απαίτησή του.⁴⁷⁸ Πρέπει δηλ. να καθίσταται σαφές ότι η ζημία που υπέστη ήταν απότοκος της ανακρίβειας της δηλώσεως του τρίτου, διότι αν είχε πλήρη και έγκαιρη γνώση των πραγματικών περιστατικών που παραλείφθηκαν θα επιτύγχανε την ικανοποίησή του (πχ με κατάσχεση στα χέρια εκείνου που αναδέχθηκε το χρέος).⁴⁷⁹

Αίτημα της αγωγής είναι η αποκατάσταση οποιασδήποτε θετικής ή αποθετικής ζημίας του κατασχόντος, απότοκης της συμπεριφοράς του τρίτου, η οποία συνίσταται συνήθως στην καταβολή μέρους ή όλου του κατασχεθέντος ποσού⁴⁸⁰. Υποστηρίζεται δε ότι υπό προϋποθέσεις μπορεί ο τρίτος να υποχρεωθεί και στην καταβολή υπέρτερου ποσού για την κάλυψη περαιτέρω ζημίας του κατασχόντος.⁴⁸¹ Η αγωγή ασκείται κατά τις γενικές διατάξεις ενώπιον του καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδίου δικαστηρίου και δικάζεται κατά την τακτική διαδικασία. Διάδικοι είναι εδώ ο κατασχών δανειστής και ο τρίτος οφειλέτης, όχι όμως ο καθ'ού, στον οποίο ο νόμος δε γνωρίζει δικαίωμα προς αποζημίωση.

Ζήτημα που αμφισβητήθηκε είναι το κατά πόσο η εμπρόθεσμη άσκηση ανακοπής κατά της παραλείψεως του τρίτου (986 εδ.α ΚΠολΔ) αποτελεί προϋπόθεση (με νομικούς όρους "όρο του παραδεκτού") της άσκησης αγωγής αποζημιώσεως κατά το άρθρο 985 παρ.3 εδ.β ΚΠολΔ. Κατά την κρατούσα στη θεωρία άποψη, η αυτοτελής αγωγή με την οποία ο κατασχών δανειστής θα ζητήσει την αποκατάσταση της ζημίας του σύμφωνα με το 985 παρ.3 ΚΠολΔ αποτελεί ξεχωριστό ένδικο βοήθημα το οποίο δεν προϋποθέτει την προηγούμενη και εμπρόθεσμη άσκηση ανακοπής, ούτε και πρέπει με ποινή απαραδέκτου να ασκηθεί στο στενό χρονικό περιθώριο των τριάντα ημερών που προβλέπεται για την άσκηση της ανακοπής του άρθρου 986 ΚΠολΔ. Αυτό ισχύει τόσο για την περίπτωση

⁴⁷⁷ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.813

⁴⁷⁸ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.152

⁴⁷⁹ ΠΠρΠειρ 3563/2014 / ΕφΑΘ 1022/2008 ΧριΔ (6) 2006.724

⁴⁸⁰ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.809

⁴⁸¹ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (152)/ ΜΠρΡοδ 41/2016 : "Προϋπόθεση για την ευθύνη του τρίτου είναι το ζημιόγono γεγονός της παραλείψεως της δηλώσεως ή της ανακρίβειας της υποβληθείσης δηλώσεως, η ζημία του κατασχόντος και ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ του ζημιόγόνου τούτου γεγονότος και της ζημίας. Το περιεχόμενο της αποζημιώσεως θα κριθεί κατά το ουσιαστικό δίκαιο, περιλαμβάνει δε η αποζημίωση αυτή κάθε ζημία που είναι απότοκος της συμπεριφοράς του τρίτου. Έτσι, δεν αποκλείεται ο κατασχών να αναζητήσει ολόκληρη την απαίτηση του, προς ικανοποίηση της οποίας επιβλήθηκε η κατάσχεση, όταν επικαλείται και αποδεικνύει ότι συνεπεία της μη εμπρόθεσμης δηλώσεως ή της ανακριβούς δηλώσεως, δεν μπόρεσε να λάβει τα κατάλληλα για την ικανοποίηση της απαιτήσεως του μέτρα, ή ότι ο οφειλέτης κατέστη αναξιόχρεος μεταγενέστερα, και έτσι επήλθε αδυναμία ικανοποιήσεως της απαιτήσεως του, ή όταν από την παραπλανητική δήλωση ή την παράλειψη του τρίτου απώλεσε τη δυνατότητα κατασκέσεως του ιδίου ή άλλου περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτου από το οποίο θα ικανοποιείτο πλήρως, άλλως το δικόγραφο της αγωγής είναι αόριστο." / Βλ. επίσης ΜΕΦΙωαν 45/2013 / ΕφΑΘ 1022/2008 / ΕφΠατρ 109/2006, ΑχαΝομ 2007.269 / ΕφΑΘ 9000/2005 / ΕφΑΘ 5193/2004, ΕλλΔνη 2005.218

παράλειψης δήλωσης όσο και για την περίπτωση υποβολής ρητής αλλά ανακριβούς δήλωσης.⁴⁸²

Ο Άρειος Πάγος δεν κράτησε ενιαία στάση απέναντι στο ζήτημα: Η ΑΠ 15/1993⁴⁸³ δέχτηκε, χωρίς βέβαια ιδιαίτερα αναλυτική επιχειρηματολογία, ότι η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας της ανακοπής επάγεται έκπτωση του κατασχόντος τόσο από του προς ανακοπή δικαιώματος, όσο και από το δικαίωμα άσκησης αγωγής αποζημίωσης. Τονίστηκε μάλιστα εν προκειμένω ότι μετά την έκπτωση δεν είναι δυνατή η αναβίωση του δικαιώματος του κατασχόντος ούτε με νέα κατάσχεση ούτε με έγερση αναγνωριστικής αγωγής. Ανατροπή των αποτελεσμάτων αυτών μόνο με αίτηση επαναφοράς πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση είναι δυνατή. Τη θέση αυτή του Ακυρωτικού ακολούθησε στη συνέχεια με την ίδια ακριβώς αιτιολογία και μερίδα των δικαστηρίων της ουσίας.⁴⁸⁴ Συναφώς δε, έγινε περαιτέρω δεκτό ότι επί μη ασκήσεως ανακοπής κατά της ρητής ή σιωπηρής (κατά πλάσμα δικαίου) αρνητικής δήλωσης, η αυτοτελής αγωγή αποζημίωσης του άρθρου 985 παρ.3 ΚΠολΔ, η αγωγή δηλ. που ασκείται αυτοτελώς χωρίς να σωρεύεται αντικειμενικά στο δικόγραφο της ανακοπής, πρέπει να ασκηθεί εντός της ίδιας αποκλειστικής προθεσμίας των 30 ημερών που προβλέπεται για την ανακοπή αλλιώς είναι απαράδεκτη.⁴⁸⁵

Το σφάλμα της εν λόγω ερμηνείας φαίνεται να έγκειται στο γεγονός ότι ταυτίζει κατ'αποτέλεσμα δύο καταστάσεις δικονομικά ανόμοιες (την έκπτωση από το δικαίωμα ασκήσεως της ανακοπής –οπότε να σημειωθεί ότι δεν υπάρχει κανένα δεδικασμένο σχετικό με την ύπαρξη ή την ανυπαρξία οφειλής του τρίτου- αφενός, και την τελεσίδικη απόρριψη της ανακοπής αφετέρου –γεγονός που συνεπάγεται βέβαια και την ανυπαρξία της οφειλής).

Τα αντίθετα όμως υποστήριξε η ΑΠ 505/2003⁴⁸⁶, η οποία θέτοντας τα πράγματα σε ορθή ερμηνευτική βάση, δέχτηκε ότι η ανακοπή του άρθρου 986 ΚΠολΔ και η αγωγή του 985 παρ.3 ΚΠολΔ αποτελούν ξεχωριστά ένδικα βοηθήματα, τόσο ως προς το σκοπό όσο και ως προς τα αποτελέσματά τους. Ως εκ τούτου η άσκηση της αγωγής αποζημίωσης δεν προϋποθέτει την προηγούμενη άσκηση της ανακοπής, ούτε και οριοθετείται από τα ίδια χρονικά περιθώρια για την άσκησή της. Ακριβώς τα ίδια με την ανωτέρω απόφαση δέχεται και η πιο πρόσφατη ΑΠ 448/2016, όπου εν προκειμένω τονίζεται ότι το δικαίωμα αποζημιώσεως δίνεται στον κατασχόντα, ανεξάρτητα από την ύπαρξη ή την ανυπαρξία της οφειλής. Ο ΑΠ τόνισε ότι " η κατά πλάσμα του νόμου αρνητική δήλωση του τρίτου προς την οποία εξομοιώνεται η παράλειψή του να δηλώσει αν οφείλει ή όχι την κατασχεθείσα απαίτηση δεν έχει άλλες έννομες συνέπειες εκτός από την υποχρέωση αυτού να

⁴⁸² Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1396-1397 (παρ.464) / Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.811-813/

Κοντογεωργακόπουλος Π., Παρατηρήσεις στην ΑΠ 448/2016, ΕΠολΔ 2017.30 (32)

⁴⁸³ ΑΠ 15/1993, ΝοΒ (41) 1993.1069 : " ...Αν περάσει άπρακτη η προθεσμία αυτή επέρχεται έκπτωση από το δικαίωμα για άσκηση ανακοπής πράγμα που σημαίνει ότι ο κατασχών, όπως θα συνέβαινε και αν του είχε απορριφθεί τελεσίδικα η ανακοπή, δεν έχει πια το δικαίωμα να αμφισβητήσει την ειλικρίνεια της δήλωσης του τρίτου ή τις συνέπειες της παράλειψης της δήλωσης και να ζητήσει να καταβληθεί σ' αυτόν ή το ποσό που κατασχέθηκε ή η αποζημίωση του άρθρου 985 παρ 3."

⁴⁸⁴ ΠΠρΠειρ 2447/2014/ ΜΠρΘες 20091/2013

⁴⁸⁵ Κοντογεωργακόπουλος Π., Παρατηρήσεις στην ΑΠ 448/2016, ΕΠολΔ 2017.30 (33), βλ. επίσης την προσβαλλόμενη 265/2014 απόφαση (κατ'έφεση) του Πρωτοδικείου Σπάρτης επί της οποίας εκδόθηκε εντέλει η ανωτέρω αρεοπαγνητική απόφαση

⁴⁸⁶ ΑΠ 505/2003, ΑρχΝ (55) 2004.664

αποκαταστήσει τη ζημία που προκάλεσε στον κατασχόντα, χωρίς ο τελευταίος να είναι υποχρεωμένος να ασκήσει προηγουμένως και εμπροθέσμως την ανακοπή του 986 ΚΠολΔ. Εάν δε μια τέτοια πλασματική άρνηση δεν ανταποκρίνεται στην αλήθεια και οριστικοποιηθεί, χωρίς να προσβληθεί με την ανακοπή του 986, επέρχεται μεν έκπτωση του κατασχόντος από το δικαίωμα να αμφισβητήσει την ειλικρίνειά της, το εντεύθεν όμως συναγόμενο νομικό πλάσμα δεν λειτουργεί και ως λόγος απαλλαγής του τρίτου από την υποχρέωσή του να καταβάλει την απαίτηση στον καθού η κατάσχεση οφειλέτη, την οποία ουδόλως επηρεάζει.⁴⁸⁷

Η θέση αυτή του Αρείου Πάγου με την πρόσφατη απόφαση ΑΠ 448/2016 πρέπει να θεωρηθεί ορθή και επιδοκιμαστέα. Άλλωστε, η ανακοπή του άρθρου 986 ΚΠολΔ στοχεύει στη δικαστική βεβαίωση της ανακρίβειας της δηλώσεως και κατόπιν αναγνώρισης της ύπαρξης οφειλής, στη καταδίκη του τρίτου στην καταβολή του κατασχεθέντος ποσού (990 ΚΠολΔ). Αντίθετα, αντικείμενο της αγωγής αποζημίωσης είναι αποκλειστικά και μόνο η αποκατάσταση της κατά το ουσιαστικό δίκαιο επελθούσας ζημίας στον τρίτο, λόγω της ανακρίβειας της δήλωσης, η οποία δεν συναρτάται και δεν εξαρτάται από την ίδια οφειλή. Αντιστοίχως, και κατόπιν δικαιολογιακών σταθμίσεων, ο περιορισμός της άσκησης της αγωγής αποζημίωσης στο χρονικό περιθώριο των τριάντα ημερών που παρέχεται για την άσκηση της ανακοπής του άρθρου 986 ΚΠολΔ δεν είναι σκόπιμος, διότι είναι πολύ πιθανόν ο κατασχών να μη μπορεί να εντοπίσει εντός της στενής αυτής προθεσμίας τα απαραίτητα εκείνα στοιχεία για το ορισμένο της αγωγής του. Άλλωστε, δε θα μπορούσε να ισχυριστεί και κανείς ότι ο χρονικός αυτός εγκλωβισμός συμβάλλει στην επιτάχυνση της διαδικασίας άρα και στην οικονομία της δίκης, δεδομένου ότι λόγω του διαφορετικού αντικειμένου και των διαφορετικών συνεπειών που αναπτύσσει το κάθε ένδικο βοήθημα, η εξέλιξη της μιας διαδικασίας δεν επηρεάζει την άλλη.⁴⁸⁸

3.3. ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΣΧΟΝΤΑ ΔΑΝΕΙΣΤΗ

3.3.1. Η ΑΝΥΠΑΡΞΙΑ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥ ΕΚ ΤΗΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ

Όπως και ανωτέρω αναφέρθηκε, η επιβληθείσα αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας τρίτου δε δημιουργεί κανένα προνόμιο υπέρ του κατασχόντος δανειστή⁴⁸⁹. Επομένως, τόσο ο πρώτος κατασχών όσο και οι επόμενοι δανειστές που θα επιβάλλουν κατάσχεση εντός της οκταήμερης προθεσμίας του 988 ΚΠολΔ μετέχουν στη διαδικασία κατάταξης και διανομής του πλειστηριάσματος σύμφωνα με τα όσα αναλύσαμε και ανωτέρω⁴⁹⁰. Επομένως, η κατάταξη αυτών θα λάβει χώρα με βάση τα προνόμια που τυχόν αυτοί έχουν (975 και 976 ΚΠολΔ), ελλείψει δε αυτών συμμέτρως και γενικότερα με τον τρόπο που υποδεικνύει το

⁴⁸⁷ ΑΠ 448/2016, σε ΕΠολΔ 2017.30, με παρατηρήσεις Κοντογεωργακόπουλου Π.

⁴⁸⁸ Κοντογεωργακόπουλος Π., Παρατηρήσεις στην ΑΠ 448/2016, ΕΠολΔ 2017.30 (34)

⁴⁸⁹ Κολοτούρος π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (152-153)

⁴⁹⁰ Βλ. ανωτέρω στο πλαίσιο ανάλυσης της αναγκαστικής εκχώρησης (βάσει άρθρου 988 ΚΠολΔ)

977ΚπολΔ.⁴⁹¹ Να σημειώσουμε φυσικά (αν και έχει αναφερθεί ανωτέρω) ότι οι δανειστές του καθού οι οποίοι δεν επέβαλαν κατάσχεση εντός της κατ'άρθρον 988 παρ.1 ΚΠολΔ προθεσμίας ή δεν άσκησαν κατά τα ανωτέρω ανακοπή κατά της αρνητικής δήλωσης -ρητής ή σιωπηρής, αποκλείονται από τη διαδικασία της κατάταξης και δεν έχουν φυσικά ούτε το δικαίωμα αναγγελίας ακόμη και αν οι απαιτήσεις τους είναι προνομιούχες⁴⁹².

3.3.2. Ο ΔΑΝΕΙΣΤΗΣ ΩΣ ΕΚΔΟΧΕΑΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΙΣΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ

Ο κατασχών δανειστής δεν καθίσταται προνομιούχος δανειστής του καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη, αποκτά όμως υπό προϋποθέσεις την κατασχεθείσα απαίτηση ως εκ του νόμου εκδοχέας αυτής. Πράγματι, όπως λεπτομερειακά αναλύθηκε ανωτέρω η εμπρόθεσμη υποβολή καταφατικής δήλωσης εκ μέρους του τρίτου οφειλέτη (985 παρ.1 ΚπολΔ) και η πάροδος της προπαρασκευαστικής προθεσμίας των οκτώ ή των τριάντα ημερών από την κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον καθ'ού η εκτέλεση επάγονται την αυτοδίκαιη εκ του νόμου εκχώρηση της απαίτησης στον κατασχόντα δανειστή (988 παρ.1 εδ.α ΚπολΔ).⁴⁹³

Κρίσιμος χρόνος κατά τον οποίο θα λάβει χώρα η εν λόγω εκχώρηση και η εντεύθεν επερχόμενη υποκειμενική αλλοίωση της κατασχεθείσας απαίτησης αποτελεί κατά τα ως άνω η ένατη (άλλως τριακοστή πρώτη ημέρα) από την κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον καθού, οπότε ο τρίτος καθίσταται υπερήμερος αν δεν καταβάλλει την εκχωρηθείσα απαίτηση στον κατασχόντα δανειστή. Αν δεν έχει επιδοθεί το κατασχετήριο ο τρίτος νομίμως αρνείται την πληρωμή⁴⁹⁴, διότι ελλείπει η βασική προϋπόθεση της εκχώρησης και ο κατασχών δεν καθίσταται εκδοχέας της κατασχεθείσας απαίτησης. Υποστηρίζεται μάλιστα, ότι αν προηγήθηκε η επίδοση του κατασχετηρίου στον καθ'ού δήλη μέρα καταβολής είναι η ένατη ή τριακοστή πρώτη ημέρα από τη μεταγενέστερη επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο.⁴⁹⁵ Αυτό ακριβώς επιβεβαίωσε και η πλέον πρόσφατη ΑΠ 360/2017, κατά την οποία "... η οκταήμερη προθεσμία του άρθ. 988 ΚΠολΔ αρχίζει από την επόμενη της επίδοσης του κατασχετηρίου στον καθ' ου η εκτέλεση, εφόσον όμως προηγήθηκε η προς τον τρίτο επίδοση του κατασχετηρίου, διότι από τότε η κατάσχεση θεωρείται υπαρκτή. Αν η επίδοση του κατασχετηρίου καθ' ου η εκτέλεση προηγήθηκε της επίδοσης αυτού στον τρίτο, η οκταήμερη προθεσμία προς καταβολή αρχίζει από την επίδοση στον τρίτο, οπότε υποχρεούται να δηλώσει εντός οκταημέρου και να καταβάλει μετά την πάροδο του οκταημέρου, που αρχίζει από την επόμενη του κατασχετηρίου στον τρίτο, δηλαδή την 9η ημέρα και όχι από την καταφατική δήλωση."

Πάντως, και στην περίπτωση μελλουσών ή υπό αίρεση απαιτήσεων, με την πάροδο της προθεσμίας των οκτώ ή των τριάντα ημερών συντελείται η εκχώρηση των εν λόγω απαιτήσεων, χωρίς βέβαια να υποχρεούται ο τρίτος να εξοφλήσει την υπό αίρεση ή προθεσμία τελούσα ή τη μέλλουσα απαίτηση, καθώς η υποχρέωση πληρωμής γεννάται

⁴⁹¹ Μπρίνιας Ι.,ό.π., σελ.1447-1448(παρ.480)

⁴⁹² Καστριώτης Ι., Προβλήματα περί την εφαρμογή του άρθρου 988 ΚπολΔ, ΑρχΝ (46) 1996.129 (131)

⁴⁹³ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (153)

⁴⁹⁴ Μπρίνιας Ι., ό.π.,σελ.1440 (παρ.477), σημ.19 όπου "... η κοινοποίησης του κατασχετηρίου εις τον καθού η εκτέλεσις αποτελεί όχι μόνον στοιχείον του κύρους της κατασχέσεως κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα, αλλά και στοιχείον του πραγματικού της υποχρέωσης του τρίτου προς καταβολήν.(Μπέης) "

⁴⁹⁵ Βλ.ανωτέρω/ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (153)

μόνο με την πλήρωση της αίρεσης, την πάροδο της προθεσμίας ή τη γέννηση της απαίτησης.⁴⁹⁶ Συνεπώς αυτό που στην ουσία εκχωρείται είναι το δικαίωμα προσδοκίας του κατασχόντος να καταστεί εκδοχέας της κατασχεθείσας απαίτησης.⁴⁹⁷

Επιπλέον στο ίδιο χρονικό σημείο λαμβάνει χώρα η εκχώρηση και στην περίπτωση που υπήρχε μεν αρνητική δήλωση (είτε ρητά είτε σιωπηρά) όμως κρίθηκε ανακριβής κατόπιν επιτυχούς ασκήσεως ανακοπής. Και στην περίπτωση αυτή επομένως, την ένατη ή την τριακοστή πρώτη ημέρα από την προς τον καθ'ού κοινοποίηση του κατασχετηρίου λαμβάνει χώρα εκχώρηση με αποτέλεσμα ο τρίτος να καθίσταται, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω νέος οφειλέτης του κατασχόντος, και ο κατασχών να αποτελεί πλέον τον εκδοχέα της κατασχεθείσας απαίτησης.⁴⁹⁸

Επί της διχογνωμίας αν η νόμιμη εκχώρηση προϋποθέτει τελεσιδικία της απόφασης με την οποία γίνεται δεκτή η κατ'άρθρον 986 ΚπολΔ ανακοπή, τασσόμαστε στην παρούσα μελέτη μάλλον υπέρ της άποψης που απαιτεί μεν την τελεσιδικία της απόφασης⁴⁹⁹, η οποία κάνει δεκτή την ανακοπή και ακυρώνει τη δήλωση του τρίτου, η εκχώρηση ανατρέχει όμως στο χρόνο στον οποίο ο τρίτος θα έπρεπε να καταβάλει βάσει του άρθρου 988 παρ.1 εδ.α ΚπολΔ, αν είχε προβεί σε καταφατική δήλωση.⁵⁰⁰

Με την εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης ο κατασχών υπεισέρχεται στη θέση του καθ'ού ως ειδικός διάδοχος αυτού και συνεπώς ως νέος δανειστής του τρίτου οφειλέτη. Και υπό την ιδιότητα του αυτή, δικαιούται να επιδιώξει την αναγκαστική είσπραξη της εκχωρηθείσας απαίτησης με τίτλο την καταφατική δήλωση του τρίτου ή την εκδοθείσα επί της ανακοπής του άρθρου 986 ΚΠολΔ οριστική ή τελεσίδικη απόφαση (989, 990 ΚΠολΔ) να εκχωρήσει περαιτέρω την απαίτηση, να προβεί σε συμψηφισμό αυτής προς απόσβεση τυχόν οφειλής του έναντι του τρίτου οφειλέτη κλπ. Να σημειωθεί δε ότι με την εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης συνεκχωρούνται οι καθυστερούμενοι μέχρι τον χρόνο της επιβολής της κατάσχεσης τόκοι⁵⁰¹, καθώς και τα ασφαλίζοντα την απαίτηση παρεπόμενα

⁴⁹⁶ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (153)

⁴⁹⁷ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (153) / ΕφΑθ 7709/2005 ΝοΒ (54) 2006.231

⁴⁹⁸ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1385 (παρ.463), 1434 και 1436 (παρ.475)/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.877

⁴⁹⁹ Βλ. και πλειοψηφ ΟΛΑΠ 3/1993, ΝοΒ (43) 1995.223 (224)

⁵⁰⁰ Φαίνεται αυτή να αποτελεί την κρατούσα γνώμη, Ενδεικτικά: Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.154 / Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.877/ Νικολόπουλος Γ., Αναγκαστική Εκτέλεση, σελ.452 / Βλ και ΜΠρΡοδ 227/2015, όπου: "Με την τελεσιδικία της αποφάσεως, με την οποία γίνεται δεκτή η ανακοπή κατά της, ρητής ή πλασματικής, αρνητικής δηλώσεως του τρίτου, επέρχεται αυτοδίκαιη εκ του νόμου εκχώρηση της κατασχεμένης απαιτήσεως στον κατασχόντα, η οποία ανατρέχει στο χρονικό σημείο που θα συντελούνταν, κατά τους όρους του άρθρων 985 § 1 και 2 και 988 § 1 εδ. α' ΚΠολΔ, αν η οικεία δήλωση του τρίτου ήταν καταφατική, δηλαδή στο χρονικό σημείο που κείται μετά την πάροδο της οκταήμερης προθεσμίας από την επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου στον τρίτο, εντός της οποίας αυτός πρέπει να προβεί στην ως άνω δήλωση, καθώς επίσης και μετά την πάροδο προθεσμίας οκτώ ομοίως ημερών από την επίδοση του κατασχετηρίου στον καθ' ου η εκτέλεση, αν ο τελευταίος κατοικεί στην Ελλάδα, ή τριάντα ημερών, αν αυτός (καθ' ου η εκτέλεση) κατοικεί στο εξωτερικό ή είναι αγνώστου διαμονής". / Να σημειωθεί ωστόσο εδώ και η αντίθετη άποψη του Μπέη, ό.π., Δ (28) 1997.399 (404), που δέχεται ότι η αναγκαστική εκχώρηση στον κατασχόντα δανειστή ενεργοποιείται αναδρομικά ...με μόνη την έκδοση της οριστικής και όχι της τελεσίδικης απόφασης που δέχεται ως βάσιμη την ανακοπή.

⁵⁰¹ ΕφΑθ 7709/2005, ΕλλΔνη (47) 2006.554, όπου: "Η έγκυρη κατάσχεση εις χείρας τρίτου έχει, από το χρόνο που αναπτύσσει τις νόμιμες συνέπειές της, τα αποτελέσματα της κοινής εκχώρησης (998 σε

δικαιώματα του ενεχύρου και της υποθήκης (991 εδ.α ΚΠολΔ), όχι όμως και τα επί αναγκαστικής εκτέλεσης ή πτώχευσης εγκείμενα στη φύση της απαίτησης δικαιώματα, ούτε και τα προνόμια τα συνδεόμενα με το πρόσωπο του καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη (βλ.και 458 ΑΚ).⁵⁰² Η εν λόγω ερμηνεία στηρίζεται στην περιοριστική αναφορά του 991 ΚΠολΔ στο ενέχυρο και την υποθήκη.⁵⁰³ Επομένως, αν η κατασχεθείσα απαίτηση είναι ασφαλισμένη με ενέχυρο ή υποθήκη κατατάσσεται κατά τη γενική διαδικασία της κατάταξης στην καθοριζόμενη για το ενέχυρο και την υποθήκη νόμιμη σειρά και τάξη.⁵⁰⁴

Περαιτέρω ζήτημα που απασχολεί τη θεωρία και το οποίο θίξαμε και ανωτέρω σχετικά με την εκχώρηση είναι το εξής: Η νόμιμη εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης γίνεται “αντί καταβολής” ή “χάριν καταβολής”; Πρακτικά αυτό παρουσιάζει ενδιαφέρον γιατί στην πρώτη περίπτωση η κατά του καθού η κατάσχεση απαίτηση του κατασχόντος αποσβέννυται, ενώ στη δεύτερη η απαίτηση διατηρείται. Κατά κρατούσα εκδοχή η εκχώρηση γίνεται “χάριν καταβολής” (επί σκοπώ καταβολής)⁵⁰⁵. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα το ότι αν για οποιοδήποτε λόγο (πχ αφερεγγυότητα του τρίτου κ.λ.π.) δε καταστεί τελικώς δυνατή η καταβολή εκ μέρους του τρίτου, ο καθ'ού παραμένει οφειλέτης έναντι του επισεύδοντος, υποκείμενος και σε άλλα μέσα αναγκαστικής εκτέλεσης εκ μέρους του τελευταίου. Με την εν λόγω εκχώρηση, δηλαδή, δεν αποσβένεται η αξίωση του κατασχόντα απέναντι στον δανειστή, αλλά βρίσκει εφαρμογή το άρθρο 951 ΚΠολΔ, το οποίο δίνει τη δυνατότητα στον κατασχόντα δανειστή να επιλέξει εκείνος το μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης που θα εφαρμόσει, χωρίς η εφαρμογή του ενός να αποκλείει κάποιο άλλο, δυνατότητα βέβαια που βρίσκει όριο εφαρμογής στη γενική ρήτρα του 281 ΑΚ (κατάχρηση δικαιώματος).⁵⁰⁶

Άλλωστε, όπως τονίζεται, διαφορετική εκδοχή θα καθιστούσε χειρότερη τη θέση του κατασχόντος, ο οποίος και θα εξαρτάτο από τη φερεγγυότητα του τρίτου, δεδομένου ότι το άρθρο 469 ΑΚ που ισχύει στην περίπτωση της νομίμου αναγκαστικής εκχώρησης, αποκλείει την ευθύνη του παλαιού δανειστού έναντι του νέου, τόσο όσον αφορά την ύπαρξη της απαίτησης, όσο και ως προς τη φερεγγυότητα του οφειλέτη. Πράγματι, όπως παρατηρείται σχετικά δεν είναι δυνατόν να ευθύνεται ο καθ'ού η εκτέλεση για την ύπαρξη της κατασχεθείσας απαίτησης και τη φερεγγυότητα του οφειλέτη-τρίτου, εφόσον δε συμπράττει κατά την εκχώρηση αλλά υφίσταται την εις βάρος του αναγκαστική εκτέλεση. Η έλλειψη τέτοιας ευθύνης αντισταθμίζεται από τη μη ελευθέρωση του καθ'ού η εκτέλεση

συνδ. με 722 παρ. 2 ΚΠολΔ). Κατά το άρθρο 459 ΑΚ με την εκχώρηση, ενόσω δεν ορίστηκε κάτι διαφορετικό, μεταβιβάζονται και οι καθυστερούμενοι τόκοι. Εάν λοιπόν η απαίτηση που κατάσχεται είναι τοκοφόρος, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 459 ΑΚ, κατάσχονται και εκχωρούνται στον κατασχόντα το κεφάλαιο και οι μέχρι το χρόνο κατάσχεσης τόκοι.

⁵⁰² Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(154)

⁵⁰³ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1471 (παρ.488)/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.861 (σημ.1067)/ Σημειώνεται ωστόσο ότι για την ταυτότητα του νομοθετικού λόγου, η εκχώρηση καταλαμβάνει ακόμη την προσημείωση, τη ναυτική υποθήκη, όχι όμως και το νόμιμο ή πλασματικό ενέχυρο που συνάπτεται κατά κανόνα με το πρόσωπο του εκχωρητή και είναι αμεταβίβαστο (βλ.σχετικά Νίκας, σελ.712, σημ.12.)

⁵⁰⁴ Βλ. σχετικά και Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(154)

⁵⁰⁵ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1386 επόμε. (παρ.463)/ Πλιάτσικας Κ., Η θετική δήλωση του τρίτου, ΕλλΔνη (55) 2014.349 (356)

⁵⁰⁶ Πλιάτσικας Κ., ό.π., ΕλλΔνη (55) 2014.349 (356)

δανειστή από την αρχική οφειλή του υπέρ της οποίας έγινε η κατάσχεση.^{507 508} Τυχόν αντίθετη εκδοχή θα έπληττε εν γένει και την αποτελεσματικότητα του θεσμού της αναγκαστικής κατάσχεσης χρηματικών απαιτήσεων εις χείρας του τρίτου ως μέσου αναγκαστικής εκτελέσεως. Άλλωστε και επί συμβατικής εκχωρήσεως, εν αμφιβολία ισχύει το τεκμήριο υπέρ της εκχωρήσεως χάριν καταβολής.⁵⁰⁹

Ωστόσο, εκπρόσωπος της θεωρίας προσφάτως⁵¹⁰, βασιζόμενος στα ανωτέρω αναφερθέντα τέθηκε υπέρ της αντίθετης εκδοχής με το εξής σκεπτικό : όπως ήδη αναφέραμε η μεν ευθύνη του καθ'ού έναντι της αφερεγγυότητας του τρίτου αποκλείεται ήδη βάσει του άρθρου 469 ΑΚ, ενώ ταυτόχρονα η δυνατότητα του κατασχόντος να χρησιμοποιεί πλείονα μέσα εκτέλεσης προϋποθέτει ακριβώς το ζητούμενο, δηλ. ότι ο καθ'ού εξακολουθεί να είναι οφειλέτης του κατασχόντος και μετά την προς αυτόν εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης. Τούτων δεδομένων καταλήγει στο ότι είναι ορθότερο να γίνει δεκτό πως η εκ του νόμου εκχώρηση γίνεται αντί καταβολής και επομένως επάγεται απόσβεση της αρχικής οφειλής, για την οποία επιβλήθηκε η κατάσχεση. Τούτο βεβαίως, κατά την εν λόγω θέση, υπό την προϋπόθεση ότι η εκχωρηθείσα απαίτηση του καθ'ού κατά του τρίτου οφειλέτη καλύπτει την έναντι του καθ'ού η κατάσχεση απαίτηση του κατασχόντος. Διότι αν η πρώτη υπολείπεται της δεύτερης, ο καθ'ού παραμένει οφειλέτης του κατασχόντος κατά το επιπλέον μέρος της απαίτησης που δεν καλύπτει η εκχώρηση.⁵¹¹

Κατά την εδώ υποστηριζόμενη άποψη, η κρατούσα εκδοχή ("χάριν καταβολής") πρέπει να θεωρηθεί και η ορθότερη ώστε η απόσβεση της οφειλής του καθ'ού έναντι του κατασχόντος να επέρχεται όχι ήδη κατά τη στιγμή συντέλεσης της εκχώρησης , αλλά το πρώτον με την καταβολή του κατασχεθέντος ποσού. Έτσι ώστε, αν η τελευταία για οποιοδήποτε λόγο δε καταστεί δυνατή ο καθ'ού παραμένει οφειλέτης έναντι του επισπεύδοντος, και υπόκειται στα λοιπά μέσα αναγκαστικής εκτέλεσης εκ μέρους του τελευταίου.

Επί πολλών κατασχέσεων της ίδιας απαίτησης από περισσότερους δανειστές αναφέραμε ανωτέρω ποια θα είναι η ακολουθούμενη διαδικασία. Για λόγους πληρότητας αναφέρουμε επιπλέον ότι :

Στην περίπτωση που υπάρχουν πολλές κατασχέσεις πλειόνων δανειστών, λαμβάνουν χώρα ισάριθμες εκχωρήσεις της κατασχεθείσας απαίτησης, οπότε και με την πάροδο της προθεσμίας του 988 παρ.1 εδ.α ΚΠολΔ ο τρίτος υποχρεούται να καταβάλλει. Αν όμως η απαίτηση δεν αρκεί για την πλήρη ικανοποίηση των κατασχόντων δανειστών ο τρίτος υποχρεούται να παρακαταθέσει το κατασχεθέν ποσό, προκειμένου να χωρήσει η

⁵⁰⁷ Η μη απόσβεση λοιπόν της αρχικής ενοχής έναντι του καθ'ού η εκτέλεση αποτελεί συνέπεια του κανόνα που αναφέραμε αμέσως ανωτέρω , δηλ. ότι ο κατασχών δικαιούται να χρησιμοποιήσει ένα ή πλείονα μέσα εκτελέσεως για ικανοποίηση της απαιτήσεώς του.

⁵⁰⁸ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1386-1387 (παρ.463)

⁵⁰⁹ Ποδηματά Ε., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.244

⁵¹⁰ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(155)

⁵¹¹ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(154-155)/ Μάλιστα ο ίδιος ανατρέπει στη μελέτη του στο άρθρο 835 του γερμΚΠολΔ αντλώντας επιχείρημα για να στηρίξει την άποψή του. (βλ. αναλυτικά Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(155))

διαδικασία της κατάταξης των δανειστών, ώστε να λάβει χώρα η διαδικασία κατάταξης και διανομής του καταθέματος. Εδώ ωστόσο, δε μπορεί να γίνει λόγος για αυτοδίκαιη εκ του νόμου εκχώρηση.⁵¹²

Μάλιστα αξίζει να γίνει και μια πολύ ενδιαφέρουσα παρατήρηση: Όπως αναφέραμε ήδη, η επάρκεια της κατασχεθείσας απαίτησης κρίνεται για κάθε κατασχόντα δανειστή χωριστά, με βάση την ένατη ή την τριακοστή πρώτη μέρα από την επίδοση του κατασχετηρίου στον καθ'ού, το ποσό της απαίτησης διανέμεται καταρχάς μεταξύ του πρώτου κατασχόντος δανειστή και των εντός της οριζόμενης στο άρθρο 988 παρ.1 ΚΠολΔ προθεσμίας, εφόσον δε υπάρξει υπόλοιπο ακολουθεί νέα διανομή του υπολοίπου μεταξύ του δεύτερου, τρίτου κλπ κατασχόντος και όσων δανειστών επέβαλαν κατάσχεση εντός της ως άνω προθεσμίας των οκτώ ή τριάντα ημερών από την επιβολή της δεύτερης, τρίτης κλπ κατάσχεσης. Ευστόχως επ'αυτού επομένως σημειώνεται, ότι η αρχή της σύμμετρης ικανοποίησης που κατά βάση ισχύει στην κατάσχεση κινητών και ακινήτων (με την επιφύλαξη των καθιερούμενων στα άρθρα 975 και 976 ΚΠολΔ προνομίων) διασπάται σε ορισμένο βαθμό, στο πλαίσιο των πολλαπλών κατασχέσεων από την αρχή της προλήψεως. Οι κατασχόντες δανειστές ομαδοποιούνται κατά τούτον με βάση το χρόνο επιδόσεως του κατασχετηρίου στον τρίτο και στον καθ'ού, αν και μέσα στο πλαίσιο της κάθε ομάδας ισχύει η σύμμετρη ικανοποίηση, εντούτοις το κριτήριο συγκρότησης των ομάδων υπακούει στην ιδέα της προλήψεως. Αυτή πάντως διαπλέκεται και με τους κανόνες των προνομίων (975 ΚΠολΔ), καθώς μέσα στα όρια κάθε ομάδας οι κανόνες αυτοί επικρατούν, διασπώντας την αρχή της προλήψεως. Αλλά η ισχύς τους εξαντλείται ακριβώς στο πλαίσιο κάθε ομάδας, καθώς εκτός αυτής ατονούν υποσκελιζόμενοι με τη σειρά προτεραιότητας των κατασχέσεων.⁵¹³⁵¹⁴

Περαιτέρω ενδιαφέρον παρουσιάζει και ένα παρεμφερές ζήτημα, το οποίο μάλιστα έφτασε στον Άρειο Πάγο. Πρόκειται για το ζήτημα της –συγγενούς με την αναγκαστική- συντηρητικής κατάσχεσης στα χέρια του τρίτου και των συνεπειών αυτής όπως ορίζονται στο άρθρο 722 παρ.2 ΚΠολΔ, που ορίζει ότι αν επιβληθεί συντηρητική κατάσχεση απαίτησης στα χέρια του τρίτου, και στη συνέχεια επιδικασθεί τελεσίδικα η ασφαλισμένη απαίτηση του δανειστή, τότε ο κατασχών δανειστής γίνεται φορέας της τελευταίας, μέχρι του ύψους της επιδικασθείσας απαίτησης. Δηλ. η τελεσίδικη επιδίκαση της απαίτησης συνεπάγεται εκ του νόμου εκχώρηση σε αυτόν της απαίτησης του οφειλέτη κατά τρίτου, την οποία είχε κατάσχει συντηρητικώς, έτσι ώστε να μπορέσει να ικανοποιηθεί.⁵¹⁵ Με την ως άνω απόφαση ο Άρειος Πάγος δέχτηκε ότι αν ανατραπεί η τελεσίδικη επιδίκαση της ασφαλισμένης με τη συντηρητική κατάσχεση απαίτησης (ύστερα από επιτυχή άσκηση αναίρεσης κατά της σχετικής απόφασης) ανατρέπεται και η αναγκαστική εκχώρηση της

⁵¹² Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(155)/ Νικολόπουλος Γ., ό.π., σελ.446-447

⁵¹³ Ποδηματά Ε., Ζητήματα από την κατάσχεση στα χέρια τρίτου κατά τον ΚΕΔΕ, ΕλλΔνη (41) 2000.1517 (1529)

⁵¹⁴ Και ναι μεν όπως αναφέραμε ανωτέρω εδώ, δεν γίνεται λόγος και αυτόματα εκ του νόμου εκχώρηση, ωστόσο, υποστηρίζεται ότι η κατασκευή της νόμιμης εκχωρήσεως (που λαμβάνει χώρα στην περίπτωση που ο τρίτος οφειλέτης καταβάλλει οικειοθελώς τα οφειλόμενα) αποτελεί το δογματικό δικαιολογητικό έρεισμα για την κατ'εξαίρεση μερική επιβολή της αρχής της προλήψεως στις σχέσεις περισσότερων κατασχόντων δανειστών. (Βλ. σχετικά Ποδηματά Ε., ό.π., ΕλλΔνη (41) 2000.1517 (1530))

⁵¹⁵ Πανταζόπουλος Σ., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.249-250/ ΑΠ 1666/2014, ΧρΙΔ 2015.201

απαίτησης που έχει κατασχεθεί συντηρητικώς στα χέρια του τρίτου. Στην περίπτωση αυτή, αν ο τρίτος στο ενδιάμεσο διάστημα κατέβαλε το ποσό της απαίτησης σ' αυτόν που την κατέσχεσε, δικαιούται ο οφειλέτης (και αναιρεσιβάλλων την απόφαση με την οποία επιδικάσθηκε τελεσίδικα η ανωτέρω απαίτηση), να αξιώσει από τον κατασχόντα, κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 579 παρ.2 ΚΠολΔ, την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση που υπήρχε πριν από την επιβολή, την απόδοση του ποσού της καταβολής στον τρίτο στα χέρια του οποίου επιβλήθηκε η κατάσχεση -όχι στον ίδιο, και παράλληλα αναβιώνει η συντηρητική κατάσχεση της έναντι αυτού απαίτησης του οφειλέτη.⁵¹⁶ Η σημασία της απόφασης αυτής, όπως τονίζεται⁵¹⁷, είναι μεγάλη, αφενός διότι επιλύει το ζήτημα της ενεργητικής νομιμοποίησης για την άσκηση της αίτησης επαναφοράς στην προηγούμενη κατάσταση, εδώ ενεργητικά νομιμοποιούμενο πρόσωπο είναι ο οφειλέτης, και μάλιστα ως μη δικαιούχος διάδικος, εφόσον ζητεί να καταβληθεί η συντηρητικώς κατασχεθείσα απαίτηση στον τρίτο που κατέβαλε το ποσό, αλλά ταυτόχρονα η απόφαση είναι σημαντική για τη νομική βασιμότητα του αιτήματος, εφόσον ο οφειλέτης δεν προέβη στην καταβολή κάποιου ποσού, αφετέρου δε διότι οριοθετείται ειδικότερα το πεδίο εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 579 ΚΠολΔ, που αφορά τις συνέπειες της αναίρεσης.

3.4. ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΘ'ΟΥ Η ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΟΦΕΙΛΕΤΗ

Με βάση τα ανωτέρω, ενδιαφέρον παρουσιάζει και ο συσχετισμός των αποτελεσμάτων της νόμιμης εκχώρησης με την περίπτωση της πτώχευσης του καθ'ού η κατάσχεση, οπότε τίθεται το ερώτημα αν η εκχωρηθείσα απαίτηση θα αποτελεί στοιχείο της πτωχευτικής περιουσίας και θα υπόκειται κατά τούτον στις ρυθμίσεις και στους περιορισμούς που επιβάλλει ο Πτωχευτικός Κώδικας σχετικά. Πράγματι, στην πράξη συνήθως είναι η πτώχευση του καθ'ού η κατάσχεση, γεγονός που δημιουργεί ζητήματα ως προς την αλληλεπίδρασή της με την τυχόν εξελισσόμενη αναγκαστική εκτέλεση που λαμβάνει χώρα, μέσω κατάσχεσης απαιτήσεων εις χείρας τρίτου. Κατά τούτον κρίνεται χρήσιμο να διακρίνουμε:

⁵¹⁶ ΑΠ 1666/2014, ΧρΙΔ 2015.201 όπου :'' ... αν ανατραπεί η τελεσίδικη επιδίκαση της ασφαλισμένης με τη συντηρητική κατάσχεση απαίτησης ύστερα από επιτυχή άσκηση αναίρεσης κατά της σχετικής απόφασης, ανατρέπεται και η αναγκαστική εκχώρηση της συντηρητικά κατεσχημένης στα χέρια του τρίτου απαίτησης και αναβιώνει η συντηρητική κατάσχεσή της. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον εντωμεταξύ ο τρίτος κατέβαλε το ποσό της συντηρητικά κατεσχημένης απαίτησης σ' αυτόν που την κατέσχεσε, δικαιούται ο οφειλέτης, που αναιρεσίβαλε επιτυχώς την απόφαση, με την οποία επιδικάσθηκε τελεσίδικα η ασφαλισμένη με τη συντηρητική κατάσχεση απαίτηση, να αξιώσει από τον κατασχόντα, στο πλαίσιο της κατ' άρθρ. 579§2 ΚΠολΔ επαναφοράς των πραγμάτων στην κατάσταση που υπήρχε πριν από την καταβολή, με την οποία η εν λόγω απόφαση εκτελέσθηκε, την απόδοση του ποσού της καταβολής όχι στον ίδιο, αλλά στον τρίτο, στα χέρια του οποίου επιβλήθηκε και ήδη αναβίωσε η συντηρητική κατάσχεση της έναντι αυτού απαίτησης του οφειλέτη.''

⁵¹⁷ Πανταζόπουλος Σ., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.250

Αρχικά να διαχωρίσουμε την περίπτωση στην οποία η πτώχευση αυτή ακολουθεί την κατά τα ως άνω μεταβίβαση (ex lege εκχώρηση), όπου κανένα ζήτημα δεν τίθεται. Η κατασχεθείσα απαίτηση δε περιλαμβάνεται στην πτωχευτική περιουσία, διότι ανήκει στον κατασχόντα και όχι στον πτωχέυσαντα και καθ'ού η εκτέλεση. Ο κατασχών δικαιούται να επιδώσει την είσπραξη αυτής, απευθυνόμενος κατά του συνδίκου της πτωχεύσεως⁵¹⁸. Επίσης να διαχωρίσουμε και την περίπτωση κατά την οποία η κήρυξη του καθ'ού η κατάσχεση σε πτώχευση λαμβάνει χώρα κατά το ενδιάμεσο χρονικό διάστημα από την επιβολή της κατασχέσεως μέχρι την κατά τα ως άνω μεταβίβαση (εκχώρηση) της κατασχεθείσας απαιτήσεως. Η διαδικασία της βάσει της κατασχέσεως αυτής αναγκαστικής εκτέλεσης αναστέλλεται, καθώς αυτό αποτελεί ανένπεια της δια της πτωχεύσεως επερχόμενης αναστολής των ατομικών διώξεων.⁵¹⁹

Σημειώνεται δε ότι αν κατά τη διάρκεια της πτώχευσης, επιβληθεί από μεταπτωχευτικό πιστωτή κατάσχεση οποιουδήποτε συγκεκριμένου, περιλαμβανομένου στην πτωχευτική περιουσία στοιχείου στα χέρια του συνδίκου ως τρίτου, αυτή πέραν των ζητημάτων που αναφύονται σε σχέση με το κύρος της λόγω της πτωχευτικής απαλλοτριώσεως είναι προεχόντως ανυπόστατη. Εάν όμως με το κατασχετήριο έγγραφο κατασχεθεί εις χείρας του συνδίκου από μεταπτωχευτικό πιστωτή, ενόσω δεν έχει περατωθεί η πτώχευση, η απαίτηση του πτωχού για την αποδοχή του περισσεύματος του ενεργητικού της κατά το πέραν της και ειδικότερα το περίσσειμα του πλειστηριάσματος που θα προκύψει μετά την τελευταία διανομή και την εν γένει εξόφληση των απαιτήσεων των οφειλόμενων από τη διαδικασία της πτωχεύσεως, πρόκειται για κατάσχεση απαίτησης υπό αίρεση^{520 521}.

Σε περίπτωση δε αρνητικής δήλωσης ή της εξομοιούμενης με αυτή παράλειψης δήλωσης τρίτου, αν ασκηθεί από τον δανειστή η ανακοπή του άρθρου 986 ΚΠολΔ και εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση που δέχεται το αίτημα, ακυρώνεται η δήλωση και αναγνωρίζεται ο επισπεύδων δανειστής ως δικαιούχος της απαίτησης, με αίτημα να του καταβληθεί η απαίτηση. Με την τελεσιδικία της δεχόμενης την ανακοπή αποφάσεως επέρχεται και η αυτοδίκαιη εκ του νόμου εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης στον κατασχόντα, η οποία ανατρέχει –όπως τονίσαμε ανωτέρω- στο χρόνο, κατά τον οποίο θα συντελούνταν η εκχώρηση, αν είχε λάβει χώρα καταφατική δήλωση εκ μέρους του τρίτου⁵²². Ακόμη, λοιπόν, και στην περίπτωση που μεσολαβήσει η πτώχευση του καθ' ου, η εκχώρηση της απαίτησης ανατρέχει στο παρελθόν, οπότε θεωρείται ότι περατώθηκε η διενεργηθείσα κατάσχεση κατ' εκείνο το χρονικό σημείο.

Ας δούμε όμως πιο αναλυτικά, όταν η πτώχευση λαμβάνει χώρα μεσολαβούσης της δίκης της ανακοπής τι επίδραση μπορεί να έχει στην εν λόγω δίκη: Σε περίπτωση που ο επισπεύδων δανειστής επικαλούμενος ανειλικρινή δήλωση ασκήσει ανακοπή κατ' άρθρο 986 ΚΠολΔ -είτε κατά της υποβληθείσας δήλωσης ή κατά της παράλειψης υποβολής που εξομοιούται με αρνητική δήλωση, η μεσολαβούσα πτώχευση του οφειλέτη δεν επιφέρει

⁵¹⁸ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1388 (παρ.463)/ ΑΠ 1540/2000 , ΕλλΔνη (42) 2001.1297 (1298)

⁵¹⁹ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1388-1389 (παρ.463)

⁵²⁰ Την αίρεση αποτελεί εν προκειμένω το μελλοντικό και αβέβαιο γεγονός της νόμιμης περάτωσης της πτωχεύσεως με την ύπαρξη τέτοιου περισσεύματος.

⁵²¹ ΠΠρΘεσσαλ. 10250/2003, Αρμ 2003.1323

⁵²² Βλ. ανωτέρω / ΑΠ 1540/2000 ΕλλΔνη (42) 2001.1297 (1298)

αναστολή της δίκης αυτής. Τούτο καθόσον η δίκη αυτή διεξάγεται μεταξύ του δανειστή και του τρίτου και δεν αφορά τον καθ' ου η κατάσχεση και πτωχεύσαντα.

Αν, πάλι, ο καθ' ου η κατάσχεση ασκήσει ανακοπή κατά της κατάσχεσης (933 ΚΠολΔ) εντός της προθεσμίας των οκτώ ημερών, ήτοι πριν την εκχώρηση της απαίτησης, και παράλληλα εντός της ίδιας προθεσμίας πετύχει την έκδοση απόφασης ασφαλιστικών μέτρων ή τη χορήγηση προσωρινής διαταγής με περιεχόμενο την αναστολή της διαδικασίας εκτέλεσης ή της εκτελεστότητας του εκτελεστού τίτλου, οδηγούμεθα στα εξής. Αν κατά τη διάρκεια της αναστολής επέλθει η κήρυξη της πτώχευσης του οφειλέτη, δεδομένου ότι η διαδικασία εκτέλεσης παραμένει εκκρεμής και η κατασχεθείσα απαίτηση δεν έχει μεταβιβαστεί στον επισπεύδοντα δανειστή, η αρχή της αναστολής των διώξεων (25 ΠτΚ) θα πρέπει θεωρούμεν εν προκειμένω να καταλαμβάνει αφενός την ίδια την κατάσχεση εις χείρας τρίτου και αφετέρου την δίκη της ανακοπής που είχε ανοίξει προ της πτωχεύσεως.

Ακόμη να σημειωθεί πως αν ο χρόνος αυτός στον οποίο μεταβιβάζεται η απαίτηση στον κατασχόντα εμπίπτει εντός της ύποπτης περιόδου, η μεταβίβαση δεν υπόκειται σε προσβολή, καθόσον πρόκειται για διαδικασία που επιβάλλει ο νόμος και όχι για μια εκχώρηση που γίνεται βάσει της βουλήσεως του μετέπειτα πτωχεύσαντος.⁵²³

Αν όμως η απόφαση που κηρύσσει σε πτώχευση τον καθ'ού η εκτέλεση προηγηθεί της επιβολής της κατασχέσεως, δεν μπορεί καν να τεθεί πλέον θέμα κατάσχεσης εις χείρας τρίτου και συναφώς και των συνεπειών αυτής (εκχώρηση κλπ), διότι ο προτιθέμενος να κατάσχει δανειστής στερείται των κατά του πτωχεύσαντος καταδικωκτικών μέτρων (25 ΠτΚ) και οφείλει να υπαχθεί στη διαδικασία της πτωχεύσεως (21 ΠτΚ)⁵²⁴.

⁵²³ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1388 (παρ.463) , όπου το ζήτημα εξετάζεται υπό το τότε καθεστώς του εμπορικού νόμου , ωστόσο και υπό το πλέον ισχύον καθεστώς του πτωχευτικού κώδικα έτσι όπως έχει διαμορφωθεί και με τον πλέον πρόσφατο Ν.4446/2016 τα ζητήματα που αναφύονται ως προς το θέμα αυτό τυγχάνουν της ίδιας νομικής αντιμετώπισης/Καστριώτης Ι., ό.π.,τ.1^{ος}, σελ.154 επόμε. / βλ. επίσης ΑΠ 76/1967, ΝοΒ (15) 1967.750, ΑΠ 302/1959, ΝοΒ (7) 1959.1021/ ΑΠ 1540/2000 ΕλλΔνη (42) 2001.1297 (1298)/ βλ. και ΠΠρΘεσσαλ 2294/2015 (ΕλλΔνη 2015.1757), όπου αναφέρεται χαρακτηριστικά :“ Εξάλλου, η πτώχευση του καθού η κατάσχεση μετά την επερχόμενη κατά τα ανωτέρω αυτοδίκαιη εκ του νόμου εκχώρηση στον κατασχόντα της απαιτήσεως που κατασχέθηκε έχει ως συνέπεια: 1) το ότι η κατασχεθείσα απαίτηση δεν περιλαμβάνεται στην πτωχευτική περιουσία, γιατί πλέον έχει περιέλθει στον κατασχόντα, ο οποίος μπορεί να επιδιώξει την είσπραξη της από το σύνδικο, 2) το ότι η εκτέλεση ή η κατόπιν ανακοπής δίκη συνεχίζεται ακόμη και αν ο κρίσιμος ως άνω χρόνος κατά τον οποίο θεωρείται ότι επέρχεται η αυτοδίκαιη εκ του νόμου εκχώρηση στον κατασχόντα της απαιτήσεως που κατασχέθηκε εμπίπτει εντός του χρονικού διαστήματος της ύποπτης περιόδου. Η μεταβίβαση δεν υπόκειται σε προσβολή κατά τα άρθρα 537 επ. του ΕμπΝ (και ήδη 41 επ. ΠτωχΚ) γιατί δεν πρόκειται περί εκχωρήσεως και γενικά δικαιοπραξίας, επερχόμενης με τη βούληση του μετέπειτα πτωχεύσαντος καθού η κατάσχεση (ΟΛΑΠ 302/1959, αδημοσίευτη, ΑΠ 1540/2000).”

⁵²⁴ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1388 (παρ.463) / Καστριώτης Ι.,ό.π., τ.1^{ος},σελ.156 /Βλ.άρθρο 21 ΠτΚ “ 2. Ο Πτωχευτικός πιστωτής μπορεί να επιδιώξει την ικανοποίηση των απαιτήσεων του μόνο μέσω της πτωχευτικής Διαδικασίας, εκτός εάν στον παρόντα κώδικα ορίζεται διαφορετικά. 25 ΠτΚ “-1. Με επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 26, από την κήρυξη της πτώχευσης αναστέλλονται αυτοδικαίως όλα τα ατομικά καταδικωκτικά μέτρα των πιστωτών κατά του οφειλέτη προς ικανοποίηση ή εκπλήρωση πτωχευτικών απαιτήσεων τους. Ιδίως απαγορεύεται η έναρξη ή συνέχιση της αναγκαστικής εκτέλεσης, η άσκηση αναγνωριστικών ή καταψηφιστικών αγωγών, η συνέχιση των δικών επ' αυτών, η άσκηση ή εκδίκαση ένδικων μέσων, η έκδοση πράξεων διοικητικής ή φορολογικής φύσεως, ή η εκτέλεση τους σε στοιχεία της πτωχευτικής περιουσίας.

Εξαίρεση εδώ βέβαια θα πρέπει να δεχτούμε στην περίπτωση των πιστωτών που οι απαιτήσεις τους εξασφαλίζονται με ειδικό προνόμιο ή με εμπράγματα ασφάλεια επί αντικειμένου της πτωχευτικής περιουσίας (εν προκειμένω δηλ. θα απολαμβάνει ειδικού προνομίου με αντικείμενο την κατασχεθείσα απαίτηση) ⁵²⁵. Οι ενέγγυοι λοιπόν πιστωτές βάσει του άρθρου 24 ΠτΚ δεν περιορίζονται από την αναστολή των ατομικών διώξεων και κατά τούτον έχουν τη δυνατότητα ανεξαρτήτως της περιέλευση του καθ'ού σε κατάσταση πτώχευσης να αρχίσουν ή να συνεχίσουν διαδικασία ατομικής αναγκαστικής εκτέλεσης με απώτατο χρονικό όριο το χρονικό σημείο που επέρχεται το στάδιο της ένωσης πιστωτών (132 ΠτΚ).

Συναφώς με τα παραπάνω, ενδιαφέρον παρουσιάζει και η σχετική περίπτωση που το κατασχόμενο αντικείμενο δεν είναι απαίτηση αλλά είναι κινητό πράγμα, ή απαίτηση για μεταβίβαση κυριότητας, και στο πλαίσιο της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου λαμβάνει χώρα πτώχευση. Παρόμοια λοιπόν με τα ως άνω θα πρέπει να ισχύσουν επομένως και στην περίπτωση που το κατασχόμενο αντικείμενο δεν είναι απαίτηση αλλά είναι κινητό πράγμα, ή απαίτηση για μεταβίβαση κυριότητας. Όπως αναφέραμε ανωτέρω, βέβαια, στην περίπτωση της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου με αντικείμενο κινητά πράγματα του οφειλέτη που βρίσκονται εις χείρας τρίτου, μη πρόθυμου να τα αποδώσει, δεν ακολουθείται ο ίδιος τρόπος εκτέλεσης της δήλωσης τρίτου, δεδομένου ότι δεν αποδίδονται αυτούσια τα κινητά πράγματα προς τον επισπεύδοντα δανειστή, αλλά αντιθέτως θα λάβει χώρα διαδικασία αναγκαστικού πλειστηριασμού, οπότε πρέπει να διακρίνουμε τις εξής περιπτώσεις:

-Αν η καταβολή του εκπλειστηριάσματος και η παράδοση στον υπερθεματιστή του κινητού πράγματος έχει χωρήσει πριν την κήρυξη της πτώχευσης, το εκπλειστηριαζόμενο δεν ανήκει στην πτωχευτική περιουσία και επομένως, δεν καταλαμβάνεται από την πτώχευση. Ως εκ τούτου, η ισχύς της κατάσχεσης δεν ανατρέπεται και ούτω παράγει όλες τις έννομες συνέπειες. Τούτο καθόσον έχει ολοκληρωθεί η όλη η διαδικασία εκτέλεσης. Όσον αφορά τις δίκες περί την εκτέλεση, ισχύουν *mutatis mutandis* οι ανωτέρω παρατηρήσεις.

-Αν η πτώχευση κηρυχθεί πριν την παράδοση στον υπερθεματιστή του κινητού πράγματος, και επομένως δεν έχει συντελεσθεί η μετάθεση κυριότητας, το εκπλειστηριαζόμενο που συνεχίζει να ανήκει στον καθ' ου η κατάσχεση οφειλέτη, υπάγεται στην πτωχευτική περιουσία και καταλαμβάνεται συνεπώς από την αναστολή των ατομικών διώξεων κατ' άρθρο 25 ΠτΚ, εξαιρουμένης της περιπτώσεως, που ο επισπεύδων δανειστής έχει ειδικό προνόμιο επ' αυτού (όπως αναφέραμε ανωτέρω). Σε αυτή, λοιπόν, την περίπτωση, η εκτελεστική διαδικασία αναστέλλεται, ήτοι αδρανεί, ακινητοποιείται σε αυτό ακριβώς το

2. Πράξεις κατά παράβαση της κατά την παράγραφο 1 αναστολής είναι απολύτως άκυρες."/ Βλ. επίσης σχετικά Κοτσίρης Λ., Πτωχευτικό Δίκαιο, σελ.328 επόμενα.

⁵²⁵ Βλ. άρθρο 26 ΠτΚ -''1. Πιστωτές, των οποίων οι απαιτήσεις εξασφαλίζονται με ειδικό προνόμιο ή εμπράγματα ασφάλεια επί αντικειμένου της πτωχευτικής περιουσίας, ικανοποιούνται αποκλειστικά από τη ρευστοποίηση του σύμφωνα με τις ισχύουσες γενικές διατάξεις, εκτός εάν ο παρών κώδικας προβλέπει διαφορετικά. Οι ενέγγυοι πιστωτές ικανοποιούνται από το σύνολο της πτωχευτικής περιουσίας, μόνο σε περίπτωση που παραιτηθούν από το προνόμιο ή την ασφάλεια τους ή το προνόμιο ή η ασφάλεια δεν επαρκεί για την πλήρη ικανοποίηση τους.

2. Με την επιφύλαξη των αναφερομένων στις παραγράφους 3 έως 6, η αναστολή των ατομικών διώξεων δεν ισχύει ως προς τους ενέγγυους πιστωτές σχετικά με τα ανωτέρω υπέγλυα στοιχεία της πτωχευτικής περιουσίας. ...''

σημείο, όπως και η δίκη της ανακοπής του καθ' ου κατ' άρθρο 933 ΚΠολΔ κατ' εφαρμογή του άρθρου 25 ΠτΚ. Η εκτέλεση δύναται να συνεχισθεί, μετά το πέρας της πτωχεύσεως οπότε αίρεται η αρχή της αναστολής και μόνο υπό τις περιπτώσεις που η μορφή περατώσεως συνεπάγεται και ανάκτηση των ατομικών διώξεων και το κινητό πράγμα σώζεται.

Αντίστοιχος προβληματισμός μπορεί να τεθεί τέλος και στο πλαίσιο του Ν.3869/2010 (υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα). Ερωτάται εν προκειμένω: Ασκή κάποια επίδραση η κατάθεση αίτησης από τον οφειλέτη για υπαγωγή στον Ν. 3869/2010, κατ' άρθρο 4 αυτού, στις κατασχέσεις εις χείρας τρίτου, λαμβανομένης υπ' όψιν της σχετικής διάταξης της παρ.5 του άρθρου 4 του τελευταίου περί "απαγόρευσης λήψης καταδιωκτικών μέτρων κατά του οφειλέτη και μεταβολή της πραγματικής και νομικής κατάστασης της περιουσίας του"⁵²⁶; Το ζήτημα προσφάτως εξετάστηκε στο πλαίσιο του ΚΕΔΕ, και επί του ζητήματος εκδόθηκε η γνωμοδότηση υπ' αριθμ. 163/2017 του ΝΣΚ.⁵²⁷

⁵²⁶ Ν .3869/2010 : άρθρο 4 παρ.5: "Η δικάσιμος για τη συζήτηση της αίτησης του οφειλέτη προσδιορίζεται υποχρεωτικώς εντός έξι (6) μηνών από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της κατάθεσής της. Ο οφειλέτης πρέπει εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ολοκλήρωση της κατάθεσης της αιτήσεώς του να επιδώσει αντίγραφο αυτής στους πιστωτές και τους εγγυητές του. Με την ολοκλήρωση της κατάθεσης της αίτησης προσδιορίζεται επίσης η ημέρα επικύρωσης, κατά την οποία είτε επικυρώνεται ο ενδεχόμενος προδικαστικός συμβιβασμός από τον Ειρηνοδίκη είτε συζητείται αι ενδεχόμενο αίτημα για την έκδοση προσωρινής διαταγής και τη λήψη προληπτικών μέτρων κατ' εφαρμογή του άρθρου 781 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Η ημέρα επικύρωσης προσδιορίζεται υποχρεωτικώς εντός δύο (2) μηνών από την ολοκλήρωση της κατάθεσης της αίτησης. Η ημέρα συζήτησης της αιτήσεως του άρθρου 5α προσδιορίζεται υποχρεωτικώς εντός δύο (2) μηνών από την ολοκλήρωση της κατάθεσης της αίτησης. Μέχρι την ημέρα της επικύρωσης ή της συζήτησης της αναστολής ή της συζήτησης της αιτήσεως του άρθρου 5α απαγορεύεται η λήψη καταδιωκτικών μέτρων κατά του οφειλέτη όσον αφορά τις απαιτήσεις των πιστωτών που έχουν περιληφθεί στην αίτηση του και η μεταβολή της πραγματικής και νομικής κατάστασης της περιουσίας του."

⁵²⁷ Το ζήτημα θα επανέλθει και κατωτέρω στο πλαίσιο του ΚΕΔΕ/ Βλ. Γνωμοδότηση ΝΣΚ 163/2017 και την εδώ υποσημ.850

4. Η ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ

Ανατροπή των συνεπειών της κατάσχεσης επέρχεται αρχικά με την απαγγελία της ακυρότητας αυτής, ως διαδικαστικής πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης. Οι λόγοι της ακυρότητας μπορούν να ανάγονται είτε στο ουσιαστικό, είτε στο δικονομικό δίκαιο: Όσοι απ' αυτούς ανάγονται στο ουσιαστικό δίκαιο πλήττουν, είτε την εκτελούμενη απαίτηση του κατασχόντος δανειστή, είτε την κατασχεθείσα απαίτηση του καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτη. Οι δικονομικοί δε λόγοι πλήττουν την διαδικασία μέσω της οποίας επιβάλλεται η εν λόγω αναγκαστική κατάσχεση⁵²⁸. Η ακυρότητα προτείνεται τόσο από τον καθ'ού η κατάσχεση, όσο και από τον τρίτο οφειλέτη κατά τα κατωτέρω.

4.1. Η ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΥΠΟ ΤΟΥ ΚΑΘΟΥ Η ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ ΟΦΕΙΛΕΤΗ

Το κύρος της κατάσχεσης δικαιούται να προσβάλλει ο οφειλέτης του κατασχόντος, ασκώντας την ανακοπή του 933 ΚΠολΔ. Οι αντιρρήσεις που προβάλλονται εν προκειμένω μπορεί να αφορούν :

Α) στην εγκυρότητα του εκτελεστού τίτλου

Β) στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης

Γ) στην απαίτηση.

Επομένως, οι εν λόγω αντιρρήσεις μπορεί να βάλλουν κατά της εγκυρότητας του εκτελεστού τίτλου, και δη να αφορούν τυπικά ή ουσιαστικά ελαττώματα του τίτλου, όπως η μη περιαφή του εκτελεστήριου τύπου ή στην ακυρότητα του συμβολαιογραφικού εγγράφου, ή περαιτέρω στην καταχρηστικότητα της επισπευδόμενης εκτέλεσης, ή και στην έλλειψη νομιμοποίησης (ενεργητικής ή παθητικής). Περαιτέρω, ως προς τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης μέσω της ανακοπής του 933 ΚΠολΔ μπορεί να πλήττεται η εγκυρότητα των πράξεων της προδικασίας, ή της κύριας διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως λχ να προσάπτονται ελαττώματα στην σύνταξη και την επίδοση της επιταγής προς εκτέλεση, στη μη επίδοση ή την εκπρόθεσμη επίδοση του κατασχετηρίου στον καθ'ού, στο περιεχόμενο του κατασχετηρίου κλπ⁵²⁹. Τέλος, όσον αφορά στην τρίτη κατηγορία, οι αντιρρήσεις κατά της απαίτησης μπορεί να αφορούν την απαίτηση του κατασχόντος δανειστή όπως αναφέραμε, και συγκεκριμένα το ύψος αυτής ή τα επιμέρους κονδύλια, ή την κατασχεθείσα απαίτηση του οφειλέτη του κατασχόντος έναντι του τρίτου, η οποία για παράδειγμα μπορεί να είναι ακατάσχετη να εξαρτάται από αντιπαροχή κλπ.⁵³⁰ Τις αντιρρήσεις αυτές δικαιούνται να προτείνουν και οι δανειστές του καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη, οι οποίοι νομιμοποιούνται προς άσκησης της κατ'άρθρον 933 ΚΠολΔ ανακοπής

⁵²⁸ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (156)

⁵²⁹ ΜΠρΑΘ 3292/2008 (ΕΠολΔ 2009.97 (98)) : " Ο καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτης δικαιούται να προσβάλλει τις πράξεις και τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος του με κατάσχεση στα χέρια τρίτου με την ανακοπή με τις προϋποθέσεις, τους περιορισμούς και τη διαδικασία των άρθρων 933 ΚΠολΔ, διότι η κατάσχεση στα χέρια τρίτου αποτελεί μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης προς ικανοποίηση των χρηματικών απαιτήσεων. "

⁵³⁰ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (156)

(933 παρ.1 ΚΠολΔ) εφόσον δικαιολογούν έννομο συμφέρον.⁵³¹ Με την ανακοπή αυτή ο καθ'ού η εκτέλεση (και οι δανειστές του) μπορεί να προτείνει τις κατά της εκτελέσεως ενστάσεις του, όχι όμως και τις ενστάσεις του τρίτου, διότι όσον αφορά αυτές τις ενστάσεις εμποδίζεται από το άρθρο 262 παρ.2 ΚΠολΔ.⁵³² Δε μπορεί για παράδειγμα να ισχυριστεί ότι υπάρχουν ελαττώματα της επίδοσης του κατασχετηρίου προς τον τρίτο⁵³³.

Επιπλέον, η προσβολή με την ανακοπή του 933 ΚΠολΔ πρέπει να υπακούει στο πλαίσιο των προθεσμιών που το άρθρο 934 ΚΠολΔ ορίζει⁵³⁴. Ενόψει δε των αλλαγών που επέφερε ο Ν. 4335/2015 τόσο όσον αφορά στο τελευταίο άρθρο, όσο και περαιτέρω στο πλαίσιο της δυνατότητας αναστολής της αναγκαστικής εκτέλεσης, το ζήτημα εμφανίζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και γι' αυτό στο πλαίσιο της παρούσα μελέτης καλούμαστε να το εξετάσουμε ενδελεχώς.

4.1.1.ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΚΟΠΗΣ ΣΤΙΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΤΟΥ 934 ΚΠΟΛΔ

Ως βάση στη σκέψη μας θέτουμε το γεγονός ότι η ανακοπή του 933 ΚΠολΔ πρέπει να ασκείται εντός των προθεσμιών που προδιαγράφει το άρθρο 934 ΚΠολΔ. Μέσα στην εν λόγω προθεσμία πρέπει να γίνει δε τόσο η κατάθεση της εν λόγω ανακοπής, όσο και η κοινοποίησή της⁵³⁵.

Παρατηρήθηκε από νωρίς, ορθώς, στη θεωρία ότι η εφαρμογή των προθεσμιών του 934 ΚΠολΔ στην εν λόγω περίπτωση παρουσιάζει ιδιορρυθμία. Η δομή της κατασχέσεως εις χείρας τρίτου οδήγησε στο συμπέρασμα (κρατούσα θεωρία) ότι η επιβολή της κατασχέσεως με επίδοση του κατασχετηρίου στο τρίτο αποτελεί την πρώτη μετά την επιταγή⁵³⁶ πράξη

⁵³¹ Νίκας Ν., Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, σελ.675-676/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.942 / Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1424 (παρ.471)/ Βλ. επίσης ΜΠρΑθ 3292/2008 όπου : “ Η έννοια του εννόμου συμφέροντος στις δίκες περί την εκτέλεση πρέπει να γίνεται αντιληπτή με βάση τον γενικό κανόνα ότι σε κάθε περίπτωση επιβάλλεται να υπάρχει η ανάγκη για την έννομη προστασία που επιδιώκεται με την άσκηση της συγκεκριμένης ανακοπής, ανάγκη που μάλιστα πρέπει να είναι άμεση, ενεστώσα και άξια δικαστικής προστασίας. Η θεωρία εξειδικεύει το έννομο συμφέρον για την άσκηση της ανακοπής του άρθρου 933 συνδέοντας την ύπαρξη του με την επίσπευση αναγκαστικής εκτελέσεως η οποία επηρεάζει τη νομική θέση του συγκεκριμένου ανακόπτοντος. Η νομολογία δέχεται συνήθως την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος όταν υπάρχει κίνδυνος να μειωθούν, εξαιτίας της παραβάσεως συγκεκριμένης οικονομικής διατάξεως, οι εγγυήσεις που προβλέπει ο νόμος για την εξασφάλιση των συμφερόντων του ανακόπτοντος και την επίτευξη του μεγαλύτερου δυνατού πλειστηριάσματος.”

⁵³² Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1424 (παρ.471)/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.941 / Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., Παραδεκτό και βάσιμο των λόγων ανακοπής κατά της εκτελέσεως διαιτητικής απόφασης με κατάσχεση τραπεζικής καταθέσεως, ΝοΒ (51) 2003.2095 (2105)/ ΜΠρΘες 3812/1987 , Αρμ (42) 1988.1141

⁵³³ ΜΠρΑθ 9690/2011, ΝοΒ 2012.1206 /ΜΠρΘες 3812/1987, Αρμ 1988.1141

⁵³⁴ ΜΠρΛαρ 535/2014 : “Η εν λόγω ανακοπή πρέπει να ασκείται εντός των προθεσμιών που τάσσει το άρθρο 934 του ίδιου Κώδικα. Μέσα στην προθεσμία πρέπει να γίνει τόσο η κατάθεση της ανακοπής, όσο και η κοινοποίησή της (Εφθεσ 2692/1992, ΕλλΔνη 35. 634). Ειδικότερα, η επιβολή της κατασχέσεως με επίδοση του κατασχετηρίου στα χέρια του τρίτου αποτελεί την πρώτη μετά την επιταγή πράξη της (κυρίας διαδικασίας της) της εκτελέσεως. Επομένως έκτοτε αρχίζει η 15νθήμερη προθεσμία για την άσκηση ανακοπής κατά του τίτλου και των πράξεων προδικασίας”

⁵³⁵ ΜΠρΛαρ 535/2014 : “Η εν λόγω ανακοπή πρέπει να ασκείται εντός των προθεσμιών που τάσσει το άρθρο 934 του ίδιου Κώδικα. Μέσα στην προθεσμία πρέπει να γίνει τόσο η κατάθεση της ανακοπής, όσο και η κοινοποίησή της (Εφθεσ 2692/1992, ΕλλΔνη 35. 634).”

⁵³⁶ Δεν ξεχνούμε ότι η αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας τρίτου επιβάλλεται από το δανειστή που διαθέτει κατά του οφειλέτη του εκτελεστό τίτλο , έχει λάβει απόγραφο αυτού, έχει κοινοποιήσει

(της κύριας διαδικασίας της εκτελέσεως), με αποτέλεσμα να γίνεται δεκτό στο προ του Ν.4335/2015 καθεστώς, ότι τότε άρχεται η δεκαπενθήμερη προθεσμία για άσκηση της ανακοπής κατά του τίτλου και των λοιπών πράξεων της προδικασίας.⁵³⁷ Να σημειωθεί όμως ότι στη βάση της άποψης αυτής συναντούμε τη θέση που κυριαρχεί στη θεωρία ότι η κατάσχεση στα χέρια τρίτου συντελείται με μόνη την επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο. Αν όμως δεχτούμε την άλλη εκδοχή ως ορθότερη η οποία και θεωρεί ότι η κατάσχεση στα χέρια τρίτου συντελείται και με τις δύο επιδόσεις (στον καθ'ού και στον τρίτο) θα πρέπει να δεχτούμε ότι η προθεσμία των δεκαπέντε ημερών για την άσκηση της ανακοπής (με λόγο ελαττώματα του τίτλου που αφορούν την εγκυρότητα του τίτλου ή την προδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως) αρχίζει να τρέχει την επόμενη μέρα εκείνης κατά την οποία πραγματοποιήθηκε η μεταγενέστερη δεύτερη επίδοση (στον καθ'ού ή στον τρίτο)⁵³⁸.

Περαιτέρω, σημειώνεται ότι η τελείωση της κατασχέσεως δε σημαίνει και περαίωση της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτελέσεως⁵³⁹, η οποία συνεχίζεται διά της δηλώσεως του τρίτου και η περαιτέρω πορεία που θα λάβει η διαδικασία διαφοροποιείται βάσει του περιεχομένου της δήλωσης. Το ποια είναι η τελευταία πράξη της εκτέλεσης, εξαρτάται επομένως: αφενός από το αντικείμενο της κατάσχεσης και αφετέρου από το είδος της δήλωσης του τρίτου και την -συνεπεία αυτής- περαιτέρω εξέλιξη της εκτελεστικής διαδικασίας^{540 541}.

Έτσι, υπό το προϋσχόν καθεστώς προ δηλ. του Ν.4335 η κατάσταση διαμορφωνόταν ως εξής:

Επί αναγκαστικής εκτέλεσης σε κινητό, κατόπιν καταφατικής δήλωσης τρίτου⁵⁴², όπως αναφέραμε λαμβάνει χώρα πλειστηριασμός (988 παρ.2 ΚΠολΔ). Ο πλειστηριασμός γίνεται

επιταγή προς εκτέλεση κάτω από αντίγραφο του και έχει τηρήσει την τριήμερη προθεσμία εκτελέσεως μέχρι την επίδοση στον τρίτο του κατασχετηρίου εγγράφου.

⁵³⁷ Βλ. προϋσχόν 934 παρ.1α ΚΠολΔ : " Άρθρο 934.-

1. Ανακοπή σύμφωνα με το άρθρο 933 είναι παραδεκτή α) αν αφορά την εγκυρότητα του τίτλου ή την προδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης, μέσα σε δεκαπέντε ημέρες αφότου γίνει η πρώτη μετά την επιταγή πράξη εκτέλεσης ..."/ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1232 (παρ.441)

⁵³⁸ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.942

⁵³⁹ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1233(παρ.441)

⁵⁴⁰ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1232 (παρ.441)/ έτσι και Κατηφόρης Ν., Σημείωμα σε ΜΠρΛαρ 535/2014, ΕΠολΔ 2014.773 (777)

⁵⁴¹ Εφαθ 5494/2008 : "...το πέρας δε της αναγκαστικής εκτελέσεως (εις χείρας τρίτου) εξαρτάται από την περαιτέρω (μετά την τελείωση της κατασχέσεως) πορεία της διαδικασίας..."

⁵⁴² Αξίζει να σημειωθεί ωστόσο ότι υπό το προϋσχόν καθεστώς (προ του Ν.4335) τέθηκε συνακόλουθα το ζήτημα του κατά πόσο η χορήγηση αναστολής της αναγκαστικής εκτέλεσης κατά το 938 (που πλέον έχει καταργηθεί) συνεπάγεται και άρση της υποχρέωσης του τρίτου προς δήλωση. Συναφώς, η ΠΠρΑθ 3110/2013 έκρινε την περίπτωση όπου η Τράπεζα δεν προέβη σε δήλωση (θετική ή αρνητική) αλλά υποστήριξε ότι η προσωρινή διαταγή, που είχε δοθεί εν προκειμένω και ανέστειλε προσωρινά την εκτέλεση, κατελάμβανε και την υποχρέωση προς υποβολή δήλωσης. Το δικαστήριο πράγματι δέχτηκε τα ανωτέρω και απέρριψε την ασκηθείσα ανακοπή κατά της δήλωσης, η οποία ασκήθηκε από τον επισπεύδοντα. Το ζήτημα βεβαίως παρουσιάζει ενδιαφέρον καθώς θέτει στο προσκήνιο την φύση της δήλωσης και της δίκης που ανοίγεται κατόπιν ανακοπής κατ'αυτής, ζήτημα που τίθεται στο πλαίσιο της αναντίρρησης ανάγκης για παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας κατά τη διαδικασία της εκτέλεσης εις χείρας τρίτου. Βέβαια, το ζήτημα της αναστολής τίθεται πλέον σε νέα βάση κατόπιν και της κατάργησης του 938 ΚΠολΔ, ζήτημα για το οποίο βλέπε αναλυτικά κατωτέρω. (για την ΠΠρΑθ 3110/2013, και τον σχετικό προβληματισμό βλέπε επίσης

κατόπιν αιτήσεως από συμβολαιογράφο, ο οποίος ορίζει δικαστικό επιμελητή που θα συντάξει έκθεση κατάσχεσης⁵⁴³ (όπου το κινητό εξειδικεύεται εκτιμάται και ορίζεται τιμή πρώτης προσφοράς), και περαιτέρω από το δικαστικό επιμελητή θα γίνουν οι κατά νόμο επιδόσεις και δημοσιεύσεις της περίληψης της κατασχετήριας έκθεσης και οι εν γένει πράξεις τις προδικασίας. Όλες αυτές οι πράξεις λουπών γινόνταν δεκτό ότι θα μπορούσαν να προσβληθούν στην προθεσμία του άρθρου 934 παρ.1 β ΚΠολΔ.⁵⁴⁴ Αλλά και το επιδοθέν κατασχετήριο με το οποίο άρχισε η διαδικασία της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου στην εν λόγω περίπτωση μπορούσε να προσβληθεί στην εν λόγω προθεσμία. Γινόταν επίσης δεκτό ότι με την προσβολή του κατασχετηρίου και την παραδοχή της σχετικής κατ'αυτού ανακοπής έπαυε να έχει έννομη συνέπεια και η καταφατική δήλωση, οπότε μέσα στην ίδια προθεσμία του 934 παρ.1 εδ.β ΚΠολΔ μπορούσαν να προσβληθούν από τον οφειλέτη λόγοι αναφερόμενοι στην ανυπαρξία της εκτελούμενης αξίωσης. Ενώ ακυρότητες σχετικές με την ίδια πράξη του πλειστηριασμού ή την έλλειψη διατυπώσεων της προδικασίας αυτού μπορούσαν να προβληθούν μέσα στην προθεσμία του άρθρου 934 παρ.1γ ΚΠολΔ.⁵⁴⁵

Σε περίπτωση αρνητικής δηλώσεως, επί αναγκαστικής κατάσχεσης κινητού η πορεία όπως αναφέραμε θα εξαρτηθεί από την έκβαση της ανακοπής του επισπεύδοντος. Επί αποδοχής αυτής, η εκδοθείσα απόφαση, κατόπιν τελεσιδικίας της, έχει ως συνέπεια ότι το κινητό που κατασχέθηκε εις χείρας τρίτου να αποδοθεί στον τρίτο που ορίζεται ως μεσεγγυούχος. Μέχρι τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού οι πράξεις της εκτελεστικής διαδικασίας μπορούν να προσβληθούν από τον οφειλέτη με την εν λόγω ανακοπή του 933 ΚΠολΔ, η οποία όμως προ του Ν. 4335 έπρεπε να ασκηθεί εντός της προθεσμίας του προϊσχύοντος 934 παρ.1 εδ.β ΚΠολΔ. Εντός της ίδιας προθεσμίας και οι λόγοι που αφορούσαν την ύπαρξη της κατασχόμενης απαίτησης. Οι ακυρότητες σχετικές με την ίδια πράξη του πλειστηριασμού ή την έλλειψη διατυπώσεων της προδικασίας αυτού μπορούσαν να προβληθούν –όπως και ανωτέρω είδαμε, μέσα στην προθεσμία του άρθρου 934 παρ.1γ ΚΠολΔ.

Επί απορρίψεως όμως της ανακοπής, η κατάσχεση του κινητού θεωρείται μη επιβληθείσα, με συνέπεια να μην ακολουθήσει διαδικασία πλειστηριασμού του πράγματος, οπότε και ζήτημα ανακοπής δεν μπορεί να τεθεί, άρα και εφαρμογής των προθεσμιών 934 παρ. β και γ ΚΠολΔ.⁵⁴⁶

Όσον αφορά δε στην περίπτωση αναγκαστικής κατάσχεσης χρηματικής απαίτησης εις χείρας τρίτου, αν ο τρίτος προβεί σε καταφατική δήλωση είναι γνωστό ότι μετά την πάροδο της οκταήμερης προθεσμίας του 988 παρ.1 εδ.β ΚΠολΔ συντελείται αυτοδίκαιη εκ του νόμου εκχώρηση της απαίτησης. Ωστόσο, η θεωρία επισημαίνει ότι αν ο καθ'ού η εκτέλεση ασκούσε ανακοπή τη δέκατη μέρα μετά τις δύο επιδόσεις, επικαλούμενος πχ ελαττώματα του εκτελεστού τίτλου, η εν λόγω ανακοπή θα ήταν μεν εμπρόθεσμη κατ'άρθρο 934 παρ.1 εδ.α ΚΠολΔ χωρίς όμως να δύναται αυτή να επηρεάσει το κύρος και τη δεσμευτικότητα της

Παναγόπουλος Κ., Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια τρίτου, ΕΦΑΔ 2016.17 (18-19)

⁵⁴³ διότι το επιδοθέν κατασχετήριο έγγραφο δε μπορεί να στηρίξει διαδικασία αναγκαστικού πλειστηριασμού.

⁵⁴⁴ Νικολόπουλος Γ., Αναγκαστική Εκτέλεση, σελ.455-456

⁵⁴⁵ Νικολόπουλος Γ., Αναγκαστική Εκτέλεση, σελ.456/ Μιχαηλίδου Χρ., Η άμυνα κατά της εκτέλεσης, σελ.299-300

⁵⁴⁶ Νικολόπουλος Γ., Αναγκαστική Εκτέλεση, σελ.457

αναγκαστικής εκχώρησης της κατασχεθείσας χρηματικής απαίτησης, αφού αυτή θα είχε ήδη ολοκληρωθεί με την παρέλευση οκτώ ημερών από την επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου στον καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτη.

Συνεπώς σε περίπτωση χρηματικής απαίτησης εις χείρας τρίτου και εφόσον ελάμβανε χώρα η καταφατική δήλωση του τρίτου, για να ήταν εμπρόθεσμη και λυσιτελής η άσκηση της ανακοπής θα έπρεπε να ασκηθεί εντός της οκταήμερης προθεσμίας από τη δεύτερη μεταγενέστερη επίδοση στον καθ'ού του κατασχετηρίου εγγράφου.⁵⁴⁷ Μέχρι τη συντέλεση της αναγκαστικής εκχώρησης εκτυλίσσεται το στάδιο της κύριας διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης εις χείρας τρίτου, οπότε και ο οφειλέτης μπορούσε να ασκήσει την κατ'άρθρον 933 ΚΠολΔ ανακοπή στην προθεσμία του 934 παρ.1 εδ.β ΚΠολΔ, προσβάλλοντας είτε το κατασχετήριο για ελλείψεις του ή παρατυπίες του, είτε την εναντίον του απαίτηση.⁵⁴⁸ Συνέπεια της βασιμότητας της ανακοπής αυτής ήταν η μη νόμιμη συντέλεση της εκ του νόμου εκχώρησης, ως του αποτελέσματος της καταφατικής δήλωσης του τρίτου. Σε περίπτωση όμως απόρριψης της ανακοπής αυτής, η εκ του νόμου εκχώρηση δεν παρήγαγε τα αποτελέσματά της. Δυνατότητα εφαρμογής του προϋσχύοντος 934 παρ.1 εδ.γ ΚΠολΔ δεν υπήρχε στην κατάσχεση εις χείρας του τρίτου χρηματικών απαιτήσεων, είτε επακολουθούσε αρνητική, είτε θετική δήλωση του τρίτου, καθόσον σε αμφότερες περιπτώσεις απουσίαζε προσβλητέα για ακυρότητα τελευταία πράξη εκτελέσεως^{549 550}.

Αν ο τρίτος παρά την ανωτέρω εκχώρηση αρνείτο να καταβάλλει το κατασχεθέν εις χείρας του χρηματικό ποσό, οπότε και ο επισπεύδων ως δικαιούχος πλέον της απαίτησης αυτής μπορεί να στραφεί κατά του τρίτου με τίτλο την καταφατική δήλωση του τρίτου, γινόνταν

⁵⁴⁷ Βλ. επίσης ΜΠρΑθ 9690/2011, ΝοΒ 2012.1206 /ΜΠρΘηΒ 201/2015, όπου : " Η ένδικη ανακοπή αρμοδίως καθ' ύλην και κατά τόπο φέρεται προς εκδίκαση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου κατά την προκειμένη διαδικασία (τακτική) (933 παρ. 1 και 2 ΚΠολΔ). Ωστόσο είναι εκπρόθεσμη διότι στην περίπτωση που έχουμε κατάσχεση στα χέρια τρίτου χρηματικής απαίτησης και ο τρίτος προβεί σε καταφατική δήλωση, όταν ο λόγος της ανακοπής αφορά την διαδικασία, όπως εν προκειμένω αναφορικά με τον υπ. αριθμ. 1) λόγο, ο οφειλέτης μπορεί να ασκήσει ανακοπή σύμφωνα με το άρθρο 934 1 β ΚΠολΔ, προσβάλλοντας λόγους ακυρότητας της κατάσχεσης μέχρι την εκπνοή της προβλεπόμενης από το άρθρο 988 παρ. 1 ΚΠολΔ προθεσμίας, δηλαδή μέχρι την πάροδο οκτώ ημερών από την επίδοση του κατασχετηρίου στον καθ'ού, (βλ.Ερμ.ΚΠολΔ ΝΙΚΑΣ σελ.1793 τόμος ΙΙ)."

⁵⁴⁸ Έτσι και ΜΠρΛαρ 535/2014 , ΕΠολΔ 2014.773 (με σημείωμα Κατηφόρης Ν.)/ ΕφΘες 250/2015 και την μετ'αναίρεση αυτής εκδοθείσα ΑΠ 360/2017 , όπου : "...Ο δε οφειλέτης μπορεί, σύμφωνα με το άρθρο 934 παρ.1 β Κ.Πολ.Δ, να ασκήσει ανακοπή προβάλλοντας λόγους ακυρότητας της κατάσχεσης, όπως το ακατάσχετο αυτής. Το απώτερο όμως χρονικό σημείο άσκησης της ανακοπής από τον οφειλέτη για τους παραπάνω λόγους πρέπει να συνδεθεί με την εκπνοή της προβλεπόμενης από το άρθρο 988 παρ. 1α ΚΠολΔ προθεσμίας, οπότε συντελείται η αναγκαστική εκχώρηση της απαίτησης του οφειλέτη προς τον κατασχόντα και ο τελευταίος αποκτά τον κατ' άρθρο 989 εκτελεστό τίτλο σε βάρος του τρίτου. Ειδικότερα, επί αναγκαστικής κατάσχεσης χρηματικής απαίτησης εις χείρας τρίτου, η αναγκαστική εκχώρηση της απαίτησης του οφειλέτη προς τον κατασχόντα, σε περίπτωση καταφατικής υπό την έννοια του άρθρου 985 δήλωσης, επέρχεται μετά την, προϋποθέτουσα τήρηση της οκταήμερης του άρθρου 985 παρ. 1 του ΚΠολΔ προθεσμίας καταφατική τυχόν δήλωση του τρίτου και την παρέλευση ακολούθως της προθεσμίας του άρθρου 988 παρ. 1 εδ.α' του ΚΠολΔ."

⁵⁴⁹ Νικολόπουλος Γ., Αναγκαστική Εκτέλεση, σελ.458

⁵⁵⁰ Σημειώνεται άλλωστε ότι αν ο τρίτος αρνείται να συμμορφωθεί προς τις υποχρέωση του κατόπιν της εκχωρήσεως, με την οποία περατούται η κύρια διαδικασία κατασχέσεως χρηματικής απαιτήσεως εις χείρας τρίτου , δεν τίθεται ζήτημα εφαρμογής του 934 παρ.1 εδ.γ ΚΠολΔ, ο επισπεύδων θα στραφεί κατ'αυτού με την επιβολή αναγκαστικής κατασχέσεως στη περιουσία του , τιθέμενης σε κίνηση δηλ. νέας εκτελεστικής διαδικασίας. (Κατηφόρης Ν., Σημείωμα σε ΜΠρΛαρ535/2014, ΕΠολδ 2014.773 (777))

δεκτό ότι όλες οι μεταγενέστερες πράξεις της επισπευδόμενης αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του τρίτου, μέχρι και τον πλειστηριασμό του περιουσιακού στοιχείου του, που θα είχε κατασχεθεί βάσει του εκτελεστού τίτλου της καταφατικής δήλωσης (ή βάσει του εκτελεστού τίτλου που θα αποκτούσε ο ανακόπτων σε περίπτωση που η αξίωση δεν ήταν επαρκής και θα έπρεπε να ασκήσει αγωγή⁵⁵¹), θα προσβάλλονταν με ανακοπή εντός της προθεσμίας του προϊσχύοντος 934 παρ.1 εδ.β ΚΠολΔ, ενώ η προσβολή του πλειστηριασμού θα έπρεπε να γίνει στην προθεσμία του 934 παρ.1 εδ.γ ΚΠολΔ⁵⁵², στο πλαίσιο ωστόσο της νέας αυτής αυτοτελούς αναγκαστικής εκτέλεσης που θα ετίθετο σε κίνηση.

Όπως είναι γνωστό, ο πρόσφατος 4335/2015, επέφερε αλλαγές στο 934 ΚΠολΔ, αναπροσαρμόζοντας τα στάδια προσβολής⁵⁵³, περιέλαβε δε ειδική αναφορά σχετικά με την κατάσχεση εις χείρας τρίτου. Ορίστηκε λοιπόν ότι η εν λόγω προθεσμία ανέρχεται σε:

α) σαράντα πέντε ημέρες από την επιβολή της κατάσχεσης, εφόσον οι λόγοι ανακοπής αφορούν στο κύρος του εκτελεστού τίτλου και των πράξεων της προδικασίας ή της κύριας διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης από τη σύνταξη της επιταγής προς εκτέλεση έως και την επίδοση του κατασχετηρίου στον καθ'ού. Η ίδια αυτή προθεσμία ισχύει και για τους λόγους ανακοπής που αφορούν την απαίτηση του κατασχόντος ή στην κατασχεθείσα απαίτηση (934 παρ.1 εδ.α ΚΠολΔ)⁵⁵⁴.

β) τριάντα μέρες από τη διενέργεια της τελευταίας διαδικαστικής πράξης της εκτέλεσης, εφόσον αμφισβητείται το κύρος αυτής (934 παρ.1 α (εδ.β)και β ΚΠολΔ) .

Για πρώτη φορά ο νομοθέτης περιέλαβε ρητή αναφορά σχετικά με την εκτέλεση στην περίπτωση κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, ορίζοντας ότι στην προθεσμία υπ'αριθμ. α' (45 ημέρες) περιλαμβάνονται τα ελαττώματα που λαμβάνουν χώρα μέχρι και την επίδοση του κατασχετηρίου στον καθ'ού. Επίσης και εδώ πρέπει να γίνει δεκτό ότι σε περίπτωση κατάσχεσης χρηματικής απαίτησης εις χείρας τρίτου και εφόσον λαμβάνει χώρα η καταφατική δήλωση του τρίτου, για να είναι εμπρόθεσμη η άσκηση της ανακοπής από τον καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτη, θα πρέπει να ασκηθεί εντός της οκταήμερης προθεσμίας από

⁵⁵¹ Βλ. ανωτέρω για περισσότερα ως προς την εν λόγω προβληματική

⁵⁵² Νικολόπουλος Χρ., ό.π., σελ.459

⁵⁵³ Άρθρο 934 (Ν.4335/2015) : "1. Ανακοπή σύμφωνα με το άρθρο 933 είναι παραδεκτή:

α) Αν αφορά ελαττώματα από τη σύνταξη της επιταγής προς εκτέλεση μέχρι και τη δημοσίευση του αποσπάσματος της κατασχετήριας έκθεσης κατά τα άρθρα 955 και 995 ή την απαίτηση ή σε περίπτωση κατάσχεσης στα χέρια τρίτου μέχρι και την επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου στον καθ' ου, μέσα σε σαράντα πέντε (45) ημέρες από την ημέρα της κατάσχεσης. Σε περίπτωση άμεσης εκτέλεσης, η ανακοπή κατά της επιταγής προς εκτέλεση ασκείται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την επίδοση της επιταγής.

β) Αν αφορά την εγκυρότητα της τελευταίας πράξης της εκτέλεσης, μέσα σε τριάντα (30) ημέρες αφότου η πράξη αυτή ενεργηθεί και αν πρόκειται για εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την ημέρα του πλειστηριασμού ή αναπλειστηριασμού αν πρόκειται για κινητά, και εξήντα (60) ημέρες αφότου μεταγράφει η περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης, αν πρόκειται για ακίνητα.

2. Αν πρόκειται για εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, τελευταία πράξη εκτέλεσης είναι η σύνταξη έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης."

⁵⁵⁴ ΕιρΛαμ 509/2014 / ΕφΑθ 5494/2008, ΕΠολΔ 2010.538

την επίδοση σ' αυτόν του κατασχετηρίου εγγράφου κατ' άρθρον 988 ΚΠολΔ⁵⁵⁵ και όχι εντός των 45 ημερών από την κατάσχεση. Το στάδιο δε β, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω αντιστοιχεί όπως φαίνεται στο τρίτο στάδιο του προϋσχυσαντος άρθρου 934 παρ.1 εδ.γ ΚΠολΔ.⁵⁵⁶

Να σημειωθεί δε ότι με την αιτιολογική έκθεση του Ν. 4335/2015, τονίζεται πως : “όταν επισπεύδεται κατάσχεση στα χέρια τρίτου...το ανωτέρω χρονικό πλαίσιο (ενν. των σαράντα πέντε ημερών) από την επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο) επεκτείνεται μέχρι και την επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου στον καθού...”. Συνεπώς ενόσω το κατασχετήριο δεν έχει επιδοθεί στον καθ'ού, ο τελευταίος δεν εκπίπτει του δικαιώματός του είτε να προσβάλλει τον εκτελεστό τίτλο και τις πράξεις της προδικασίας ή της κύριας διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης, είτε να προβάλλει αντιρρήσεις κατά της απαίτησης του κατασχόντος και της κατασχεθείσας απαίτησης.⁵⁵⁷⁵⁵⁸

4.1.2. ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΟΛΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

Άμεσα συναφές με τα ανωτέρω ζήτημα, το οποίο ήδη αναφέρθηκε ακροθιγώς είναι το ζήτημα της δυνατότητας αναστολής της αναγκαστικής εκτέλεσης στο πλαίσιο της ασκούμενης κατ' άρθρον 933 ΚΠολΔ ανακοπής. Ο καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτης που ασκεί την ανακοπή του άρθρου 933 μπορεί να ζητήσει και αναστολή της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης (938 ΚΠολΔ), ώστε πχ να μη τρέχει η κατά του τρίτου προθεσμία προς πληρωμή (939 παρ.2 ΚΠολΔ), και ο τρίτος να μην υποχρεώνεται να καταβάλει (988 παρ.1 ΚΠολΔ). Η απόφαση για την αναστολή πρέπει δε να ανακοινωθεί στον τρίτο. (αναλ.939 παρ.1 ΚΠολΔ).⁵⁵⁹

Αίτηση αναστολής στη βάση της προϋπάρχουσας ρυθμίσεως μπορούσε να ασκηθεί μέχρι την εκχώρηση της απαιτήσεως του καθ'ού στον κατασχόντα ως αποτέλεσμα της καταφατικής δηλώσεως του τρίτου. Το χρονικό αυτό διάστημα ήταν περιορισμένο και αποτελεσματική προστασία παρείχετο με λήψη σημειώματος, πριν δηλ. τη συζήτηση της αιτήσεως αναστολής, που εμπόδιζε την εκτέλεση (938 παρ.2 ΚΠολΔ). Η αναστολή οπότε ανέπτυσσε σημασία σε περίπτωση καταφατικής δηλώσεως.⁵⁶⁰

Όσον αφορά το νέο νομοθετικό καθεστώς υπάρχει έντονος προβληματισμός, που αφορά τόσο τη νέα διατύπωση του 934 ΚΠολΔ όσο και την κατάργηση του άρθρου 938 ΚΠολΔ. Η ratio που οδήγησε στην κατάργηση του 938 ΚΠολΔ φαίνεται να μην ανταποκρίνεται

⁵⁵⁵ Βλ. και την πλέον πρόσφατη ΑΠ 360/2017/ Να σημειωθεί ότι τονίζεται μάλιστα στην εν λόγω απόφαση ότι : “... Αν η επίδοση στον καθ' ου η εκτέλεση του κατασχετηρίου προηγήθηκε της επίδοσης αυτού στον τρίτο, η οκταήμερη προθεσμία προς καταβολή αρχίζει από την επίδοση στον τρίτο, οπότε υποχρεούται να δηλώσει εντός οκταημέρου και να καταβάλει μετά την πάροδο του οκταημέρου, που αρχίζει από την επόμενη του κατασχετηρίου στον τρίτο, δηλαδή την 9η ημέρα και όχι από την καταφατική δήλωση. ...”

⁵⁵⁶ Μιχαηλίδου Χρ., Η άμυνα κατά της εκτέλεσης, σελ.302

⁵⁵⁷ Κολοτούρος Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (158)

⁵⁵⁸ Μάλιστα να σημειώσουμε ότι όπως υποστηρίχθηκε στη θεωρία, η νέα ρύθμιση του άρθρου 934 ΚΠολΔ φαίνεται να ενισχύει τη θέση ότι για την ολοκλήρωση της κατασχέσεως απαιτείται και η επίδοση στον καθ'ού. (βλ. σχετικά Ορφανίδης Γ., Η αναστολή εκτελέσεως για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων μετά το Ν.4335/2015, σελ.62 (υποσημ.133))

⁵⁵⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.942-943/ ΜΠρΛαρ 535/2014 , ΕΠολΔ 2014.773 (με σημείωμα Κατηφόρη Ν.)

⁵⁶⁰ Ορφανίδης Γ., ό.π., σελ.67-68

ιδιαίτερα στην κατάσχεση απαιτήσεων εις χείρας τρίτου. Είναι δε ενδεικτικό ότι παρά τη συμπερίληψη στο 934 ΚΠολΔ της κατασχέσεως χρηματικών απαιτήσεων εις χείρας τρίτου, δε γίνεται αναφορά στο ποια αποτελεί εδώ την τελευταία πράξη.⁵⁶¹ Όπως αναλυτικά είδαμε ανωτέρω στο πλαίσιο της παρούσας σε αντίθεση με την κατάσχεση κινητών και ακινήτων στην κατάσχεση εις χείρας τρίτου δεν ακολουθεί άλλη πράξη που διενεργείται με πρωτοβουλία του δανειστή και η οποία είναι κρίσιμη για την ενδεχόμενη ικανοποίηση του επισπεύδοντος. Όσον αφορά δε την υποχρέωση του τρίτου προς δήλωση, γνωρίζουμε ότι σε περίπτωση καταφατικής δηλώσεως επέρχεται αναγκαστική εκ του νόμου εκχώρηση της απαιτήσεως στον τρίτο εντός οκτώ ημερών, με αποτέλεσμα να είναι φανερό ότι η διαδικασία εξελίσσεται και περατούται ιδιαιτέρως γρήγορα. Επομένως η προστασία που παρέχεται στην κατάσχεση κινητών και ακινήτων κατά την επιδίωξη του νομοθέτη με την επιδίωξη του νομοθέτη για καθορισμό απώτερου χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού στον ανακόπτοντα οφειλέτη, θα πρέπει να παρσχεθεί με άλλο τρόπο σε σχέση με την κατάσχεση απαιτήσεων εις χείρας τρίτου. Διότι αυτό που επέρχεται με τον πλειστηριασμό ακινήτων, συντελείται εν προκειμένω με τη δήλωση του τρίτου ως συνέπεια του κατασχετηρίου και με τη πολύ σημαντική διαφορά όμως ότι τα χρονικά όρια είναι σημαντικώς στενότερα στην κατάσχεση απαιτήσεων⁵⁶². Και το ζήτημα είναι σαφώς ότι στην κατάσχεση εις χείρας τρίτου δεν υφίσταται το διάστημα επτά ή οκτώ μηνών για τη διεξαγωγή πλειστηριασμού κατόπιν της κατάσχεσης, υπάρχει το οκταήμερο! Αν ευδοκιμήσει δε εντέλει η ανακοπή και ακυρωθεί η κατάσχεση θα πρέπει εν συνεχεία ο καθ'ού να αναζητήσει το ποσό που εισπράχθηκε κατά τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου (ΑΚ 904, 914, 940 παρ.3 ΚΠολΔ) με αβέβαια αποτελέσματα λόγω αφερεγγυότητας ή απροθυμίας του κατασχόντος να επιστρέψει το εισπραχθέν ποσό. Δεν αποκλείεται επίσης να προσβάλλει την απόφαση που ακυρώνει την κατάσχεση με ένδικα μέσα (937 παρ.1 Β ΚΠολΔ), ενώ η εκεί δυνατότητα για αίτηση αναστολής δε φαίνεται να ωφελεί κάπου εφόσον η αναγκαστική εκχώρηση θα έχει ήδη πραγματοποιηθεί⁵⁶³.

Το ζήτημα εντοπίστηκε νωρίς, και θα μπορούσαμε να πούμε ότι πρόκειται για ακούσιο (μη ηθελημένο) κενό δικαίου. Οι κίνδυνοι που μπορεί να προκύψουν είναι πραγματικοί, δεν εξαντλούνται σε επίπεδο θεωρίας. Όπως τονίζεται⁵⁶⁴ σχετικά, δεν αποκλείεται ο οφειλέτης να υποστεί στην επιχειρηματική του δραστηριότητα μια δυσκόλως επανορθώσιμη ζημία στερούμενος την κατασχεθείσα απαίτηση. Είναι ιδίως μη ανεκτό να υποστεί ο οφειλέτης τις συνέπειες της αναγκαστικής εκτέλεσης ενώ έχει λχ αποσβεσθεί η απαίτηση λόγω καταβολής ή διατηρεί ανταξίωση έναντι του επισπεύδοντος, που μπορεί να προβληθεί με ανακοπή με την μορφή ενστάσεως επισχέσεως ή συμψηφισμού. Δεν αποκλείεται επίσης η

⁵⁶¹ Ορφανίδης Γ., ό.π., σελ.61

⁵⁶² Ορφανίδης Γ., ό.π., σελ.61

⁵⁶³ Σημειώνεται δε σχετικά, ότι η εν λόγω διάταξη μένει γενικώς ανεφάρμοστη διότι :ο μεν καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτης στερούμενος εννόμου συμφέροντος προς άσκηση ενδίκου μέσου κατά της απόφασης με την οποία έγινε δεκτή η ανακοπή του και ακυρώθηκε η εκτέλεση, δε δύναται να υποβάλλει αίτηση περί αναστολής ακριβώς γιατί δεν έχει έννομο συμφέρον προς άσκηση ενδίκου μέσου κατά της απόφασης που τον δικαίωσε, ο δε επισπεύδων δανειστής, προσβάλλοντας την ίδια αυτή απόφαση, δε δύναται επίσης να υποβάλλει αίτημα αναστολής, αφού η προσβαλλόμενη απόφαση, καίτοι δέχτηκε ως βάσιμη κατ'ουσίαν την κατ'αυτού ασκηθείσα ανακοπή, δεν αναστέλλει την πρόοδο της εκτέλεσης. (Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(158))

⁵⁶⁴ Ορφανίδης Γ., ό.π., σελ.63

απαίτηση να είναι ακατάσχετη⁵⁶⁵. Δημιουργείται επομένως περιπλοκή αν για παράδειγμα ο τρίτος προβεί σε καταφατική δήλωση και καταβολή παρά τον περιορισμό που έθεσε για τα πιστωτικά ιδρύματα η διάταξη του άρθρου 985 παρ.1 εδ.2 ΚΠολΔ όπως ισχύει πλέον. Το ακατάσχετο χρήζει προσβολής με ανακοπή. Προκειμένου δε για πρόσωπα που αναπτύσσουν επαγγελματική δραστηριότητα, η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, ιδίως στα χέρια των πιστωτικών ιδρυμάτων ως τρίτων, μπορεί ως μέτρο αυτό καθ'εαυτό να έχει να έχει ιδιαιτέρως αυστηρές επιπτώσεις. Είναι οι επιπτώσεις στις τρέχουσες συναλλαγές, στη μισθοδοσία των εργαζομένων, στην καθ'όλου λειτουργία της επιχείρησης και της επαγγελματικής δραστηριότητας, στην πιστοληπτική της ικανότητα στη φήμη της εταιρίας.⁵⁶⁶

Να σημειωθεί ότι κατά κρατούσα ερμηνευτική προσέγγιση για την επιβολή κατασχέσεως εις χείρας τρίτου δεν απαιτείται η αναφορά των στοιχείων από τα οποία να προκύπτει η ύπαρξη απαιτήσεως του οφειλέτη κατά του τρίτου, με αποτέλεσμα οι δανειστές να τείνουν να επεκτείνουν, έστω και χωρίς έρεισμα για ύπαρξη απαιτήσεως του οφειλέτη τη κατάσχεση σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο κύκλο αποδεκτών ως προς τους οποίους εικάζεται η ύπαρξη εννόμου σχέσεως με τον οφειλέτη.⁵⁶⁷

Το ότι υπάρχει λοιπόν ανάγκη προσωρινής προστασίας δυσχερώς μπορεί να αμφισβητηθεί⁵⁶⁸. Ο κίνδυνος να βρεθεί ο οφειλέτης έναντι τετελεσμένων γεγονότων, είναι έντονος, και σε περίπτωση ευδοκίμησης της ανακοπής θα απαιτείται εν προκειμένω νέος δικαστικός αγώνας κατά του επισπεύδοντος με αβέβαια πάντα αποτελέσματα.

Στο πλαίσιο αυτό, έγιναν προσπάθειες να δοθεί λύση με αναλογική εφαρμογή άλλων διατάξεων στο πλαίσιο του ΚΠολΔ, ώστε να δοθεί η δυνατότητα προσωρινής προστασίας μέχρι την επέλευση της εκχωρήσεως:

Υπήρξε σκέψη για την παροχή προσωρινής προστασίας μέσω της διατάξεως του άρθρου 731 ΚΠολΔ (προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης) εφόσον υπάρχει βάσιμος κατά το άρθρο 933 ΚΠολΔ λόγος ανακοπής κατά της επιχειρούμενης εκτέλεσης και πιθανολογείται η ευδοκίμηση της ανακοπής και η ανατροπή του εκτελεστού τίτλου. Ο Άρειος Πάγος⁵⁶⁹ φαίνεται μάλιστα να προέκρινε τη λύση αυτή της προσφυγής στη ρύθμιση προσωρινής κατάστασης του άρθρου 731 ΚΠολΔ. Δέχτηκε ότι σε περίπτωση που δεν μπορεί να τηρηθεί η προθεσμία των 60 ημερών για την έκδοση της απόφασης της ανακοπής από τη συζήτηση της μπορεί να γίνει εφαρμογή του ως άνω θεσμού, και περαιτέρω ανέφερε ρητώς ότι το ίδιο ισχύει και για την κατάσχεση εις χείρας τρίτου.

⁵⁶⁵ ΜΕΦΘεσ 1189/2014, ΕλλΔνη 2014.1454

⁵⁶⁶ Ορφανίδης Γ., ό.π., σελ.63-64

⁵⁶⁷ Ορφανίδης Γ., ό.π., σελ.64

⁵⁶⁸ ΣυμβΑΠ 11/2017 (τμήμα αναστολών)

⁵⁶⁹ ΣυμβΑΠ 11/2017 (τμήμα αναστολών) : “Αν ωστόσο δεν είναι δυνατόν να τηρηθούν οι προθεσμίες αυτές, ο καθ' ου η εκτέλεση έχει τη δυνατότητα να επιδιώξει την αναστολή με τη μορφή της προσωρινής ρυθμίσεως καταστάσεως κατά το άρθρο 731ΚΠολΔ, εφόσον βέβαια υπάρχει βάσιμος κατά το άρθρο 933ΚΠολΔ λόγος ανακοπής κατά της επιχειρούμενης εκτέλεσης και πιθανολογείται έτσι η ευδοκίμηση της ανακοπής και η ανατροπή του εκτελεστού τίτλου. Τα ίδια ισχύουν και επί κατασχέσεως χέρια τρίτου (άρθρα.982επ.ΚΠολΔ), η οποία συνιστά είδος έμμεσης αναγκαστικής εκτέλεσης και επομένως για τη δυνατότητα αναστολής μετά από ανακοπή του άρθρου 933ΚΠολΔ εφαρμόζονται οι ανωτέρω διατάξεις (Συμβ.ΑΠ142/2016).”

Κατά την άποψή μας, η λύση δε φαίνεται ικανοποιητική⁵⁷⁰. Αποδοχή της δυνατότητας αναστολής με προσφυγή στο 731 ΚΠολΔ, στην ουσία ισούται με επαναφορά του κατηγορημένου 938 ΚΠολΔ και σε άλλες περιπτώσεις, πέραν της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, γεγονός που φαίνεται να αντιτίθεται πλήρως στη βούληση του νέου νομοθέτη. Διότι στην ουσία θα επρόκειτο για υποκατάσταση του γενικού ασφαλιστικού μέτρου της διαγνωστικής δίκης στη θέση ενός ειδικού ρυθμιστικού μέτρου της αναγκαστικής εκτέλεσης, τη λήψη του οποίου ηθελημένα και ενσυνείδητα απέκλεισε ο Ν.4335⁵⁷¹.

Από την άλλη πλευρά, μια ενδιαφέρουσα σκέψη θα ήταν στην προκειμένη περίπτωση, να προβούμε σε αναλογική εφαρμογή, αυτή τη φορά μέσα από το ίδιο το σύστημα των διατάξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης και ενδεχομένως να εφαρμοστεί αναλογικά η δυνατότητα αναστολής που δίνει ο νόμος στην περίπτωση της άμεσης εκτέλεσης⁵⁷² (937 παρ.1 εδ.γ ΚΠολΔ). Σαφώς δεν πρόκειται εδώ για άμεση εκτέλεση, ωστόσο σίγουρα υπάρχει ομοιότητα αυτής με τη ρυθμιστέα εδώ περίπτωση. Άρα μια πρόταση θα μπορούσε να είναι η αναλογική εφαρμογή του 938 παρ.1 εδ.β ΚΠολΔ. Το κοινό σημείο στο οποίο συναντιούνται αυτές οι δύο περιπτώσεις, το οποίο οδηγεί στην ανάγκη κοινής αντιμετώπισης του ζητήματος της αναστολής, έγκειται ακριβώς στην ίδια τη φύση του πράγματος, ήτοι στο ότι ο καθού η εκτέλεση και στις δύο αυτές περιπτώσεις το ίδιο βλάπτεται με το να μένει απροστάτευτος αν δεν του παρασχεθεί έγκαιρα η αναστολή.⁵⁷³

Ενδεχομένως όμως, το ζήτημα χρήζει νομοθετικής παρέμβασης η οποία θα καταστήσει βεβαία και εγγυημένη την δυνατότητα προστασίας του καθ'ού η εκτέλεση και ανακόπτοντος στην περίπτωση αυτή⁵⁷⁴.

4.2. Η ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΥΠΟ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΗ

Ασχοληθήκαμε ήδη ανωτέρω με το άρθρο 987 ΚΠολΔ βάσει του οποίου ο τρίτος οφειλέτης δικαιούται να προσβάλλει το κύρος της κατάσχεσης μόνο όμως αν το κατασχετήριο δεν περιέχει τα στοιχεία του άρθρου 983 ή δεν κοινοποιήθηκε σε κείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση. Πρόκειται για λόγους ανακοπής που ο καθ'ού οφειλέτης μπορεί να προσβάλλει με την ανακοπή του 933 ΚΠολΔ, ωστόσο το δικαίωμα άσκησης της εν λόγω ανακοπής δεν αναγνωρίζεται στον τρίτο καθώς δεν νομιμοποιείται να ασκήσει την εν λόγω ανακοπή⁵⁷⁵. Επομένως, κατά παγιωμένη άποψη⁵⁷⁶, τους παραπάνω λόγους ανακοπής ο τρίτος θα τους προβάλλει είτε με την γενική ανακοπή του άρθρου 583 ΚΠολΔ, είτε με ενστάσεις κατά της ανακοπής που θα ασκήσει ο κατασχών δανειστής δυνάμει του άρθρου

⁵⁷⁰ Βλ. και ΕιρΧαν 554/2017

⁵⁷¹ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (158)

⁵⁷² Η εν λόγω περίπτωση ομοιάζει θα μπορούσε να υποστηριχθεί με άμεση εκτέλεση, λείπει ωστόσο το βασικό χαρακτηριστικό της, δηλ. το γεγονός ότι η τελευταία συντελείται με τη διενέργεια μίας μόνο διαδικαστικής πράξης, η οποία ακολουθεί την επιταγή προς εκτέλεση και εξαντλεί την κύρια εκτελεστική διαδικασία./ Έτσι και Τσικρικάς Δ., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.238

⁵⁷³ Μάζης Π., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.252

⁵⁷⁴ Να σημειωθεί πάντως ότι στην επιβολή συντηρητικής κατάσχεσης αντιθέτως το άρθρο 724 παρ.2 ΚΠολΔ προβλέπει δυνατότητα αναστολής.

⁵⁷⁵ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.841

⁵⁷⁶ Μπρίνιας Ι.,ό.π.,σελ.1425(παρ.472)/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.841

986 ΚΠολΔ, (και αυτή είναι άλλωστε και η περίπτωση που συναντάται πιο συχνά στην πράξη) για την ακύρωση της αρνητικής του δήλωσης, με τις αγωγές των άρθρων 989 ή 988 παρ.1 ΚΠολΔ για την εκτέλεση της καταφατικής δήλωσης ή την καταβολή του κατασχεθέντος ποσού, καθώς και με την αγωγή του άρθρου 985 παρ.3 ΚΠολΔ για την καταβολή αποζημίωσης σε περίπτωση αρνητικής δήλωσης⁵⁷⁷. Αυτό που πρέπει να σημειωθεί είναι πως αν το κατασχετήριο δε περιέχει τα κατά νόμο αναγκαία στοιχεία η απαγγελία της ακυρότητας χωρεί μόνο με τη συνδρομή του στοιχείου της βλάβης (159 αρ.3 ΚΠολΔ)⁵⁷⁸, ενώ αν το κατασχετήριο δεν κοινοποιήθηκε στον καθ'ού ή κοινοποιήθηκε εκπρόθεσμα, η κατάσχεση ακυρώνεται έστω και αν ο τρίτος δεν υπέστη καμία βλάβη (159 αρ.1 σε συνδ. με 983 παρ.2 ΚΠολΔ).⁵⁷⁹ Να προσθέσουμε δε ότι την ακυρότητα της κατάσχεσης μπορεί ο τρίτος να επικαλεστεί και στο πλαίσιο της μεταξύ κατασχόντος δανειστή και καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη διεξαγόμενης δίκης, στην οποία αυτός (ενν. ο τρίτος) δικαιούται να παρέμβει υπέρ του οφειλέτη.⁵⁸⁰ Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις φυσικά η επίκληση της ακυρότητας θα γίνει μόνο για τους περιοριστικά αναφερόμενους λόγους στο 987 ΚΠολΔ, καθώς και κατά διασταλτική ερμηνεία του ίδιου άρθρου, λόγους που βάλλουν κατά της ακυρότητας της κατάσχεσης στις περιπτώσεις που η ακυρότητα αυτή τέθηκε προς το συμφέρον του ή και προς το συμφέρον του, ή χάρη στο δημόσιο συμφέρον (πχ ακατάσχετες απαιτήσεις).⁵⁸¹

Σημειώνεται περαιτέρω, ότι καμία προθεσμία δεν τάσσεται για την υπό του τρίτου προσβολή της κατάσχεσης, δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 934 ΚΠολΔ, τα δε πλείονα ένδικα βοηθήματα του τρίτου είναι αυτοτελή, ενώ το αν οι λόγοι της ακυρότητας περιλήφθηκαν ή όχι στη δήλωση του τρίτου (958 παρ.1 και ΚΠολΔ) είναι άνευ σημασίας⁵⁸². Το δεδικασμένο

⁵⁷⁷ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(159)/ ΑΠ 141/2004, ΝοΒ (52) 2004.1559 / ΕφΑΘ 2780/2008, ΕΦΑΔ (2) 2009.233

⁵⁷⁸ Σύμφωνα με την άποψη που επικρατεί παγίως σε θεωρία και νομολογία, οι παραλείψεις που αφορούν τα ειδικότερα στοιχεία του κατασχετηρίου, αφού δεν τάσσονται με ποινή ακυρότητας στο άρθρο 983 παρ.1 ΚΠολΔ μπορούν να προκαλέσουν την ακυρότητά του μόνο αν αποδειχθεί ότι έχουν επιφέρει οικονομική βλάβη. Η πληρότητα δηλ. των στοιχείων του κατασχετηρίου κρίνεται αποκλειστικά με γνώμονα τη οικονομική βλάβη που μπορεί να προκαλέσει η έλλειψή τους. Επομένως ο λόγος της ανακοπής ότι το κατασχετήριο που επιδόθηκε είναι άκυρο, διότι δεν περιέχει τα απαραίτητα στοιχεία του νόμου, πρέπει συγχρόνως να συνοδεύεται από τον εξειδικευμένο ισχυρισμό ότι οι ελλείψεις ή ατέλειες του κατασχετηρίου αυτού προκάλεσαν βλάβη οικονομική που δεν μπορεί διαφορετικά να θεραπευθεί παρά μόνο με την κήρυξη οικονομικής ακυρότητας (159 αρ.3 ΚΠολΔ). Η έρευνα της νομολογίας δείχνει ότι οι περιπτώσεις ευδοκιμήσεως ενός τέτοιου λόγου υπήρξαν σπάνιες. Βλ. σχετικά και Γέσιου-Φαλτσή Π., Παραδεκτό και βάσιμο των λόγων ανακοπής κατά της εκτελέσεως διαιτητικής αποφάσεως με κατάσχεση τραπεζικής καταθέσεως (γνωμοδότηση), ΝοΒ (51) 2003.2095 (2106)

⁵⁷⁹ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (159)

⁵⁸⁰ Μπρίνιανς Ι., ό.π., σελ.1425 (παρ.472)

⁵⁸¹ Βλ. ανωτέρω/ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(148) / ΜΠρΑΘ 2247/2017, όπου :“... ο καθου η ανακοπή τρίτος δικαιούται αμυνόμενος κατά της ανακοπής να προβάλλει ενστάσεις και ισχυρισμούς εναντίον του ανακόπτοντος μεταξύ άλλων και όταν η κατάσχεση επιβάλλεται κατά παράβαση διάταξης που τέθηκε χάριν του δημοσίου συμφέροντος ...”/βλ. και ΑΠ 1162/2013, ΑΠ 117/2011 ΕλλΔνη 2011.762 / ΕφΑΘ 6239/2010 / ΕφΑΘ 2780/2008, ΕΦΑΔ 2009.233 /ΕφΑΘ 3407/1999, ΕλλΔνη 2001.775

⁵⁸² ΕφΑΘ 2780/2008 :“...Τις ακυρωτικές αυτές ενστάσεις μπορεί να προτείνει ο τρίτος και αν ακόμη δεν περιέχονται στη δήλωση του είτε με επιθετικά μέσα και ειδικότερα με ανακοπή των άρθρων 583-585 ΚΠολΔ είτε με αμυντικά μέσα (ένσταση), αμυνόμενος κατά των επιθετικών πράξεων του κατασχόντος δανειστή, όπως στη δίκη κατόπιν ανακοπής κατά της αρνητικής δηλώσεως του τρίτου,

όμως που πηγάζει από την απόφαση που εκδόθηκε μεταξύ του κατασχόντος και του τρίτου, ισχύει και σε οποιαδήποτε μεταγενέστερη δίκη, εφόσον τέθηκε ζήτημα εγκυρότητας της κατασχέσεως, είτε προτάθηκαν είτε όχι οι ενστάσεις περί ακυρότητας της κατασχέσεως, εφόσον το διά αγωγής, ανακοπής, κλπ εισαχθέν στη δίκη δικαίωμα του κατασχόντος είχε ως προϋπόθεση την εγκυρότητα της κατασχέσεως, οι δε σχετικές ενστάσεις ήταν δυνατόν να προταθούν στην προηγούμενη δίκη. Και αυτό διότι οι κατά του κύρους της κατασχέσεως ενστάσεις του τρίτου αποτελούν ενστάσεις που δε στηρίζονται σε αυτοτελές δικαίωμα (330) αλλά καταχρηστικές.⁵⁸³

Αναστολή της αναγκαστικής εκτέλεσης υπό το καθεστώς του Ν.4335/2015 δεν είναι δυνατόν να χωρήσει, και μάλιστα όπως σημειώνεται⁵⁸⁴, για τους ίδιους λόγους για τους οποίους ούτε και ο αμέσως θιγόμενος, ο καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτης, ούτε να ζητήσει την αναστολή.

Διαφοροποίηση ωστόσο παρουσιάζει η περίπτωση κατά την οποία ο τρίτος επέχει τη θέση του καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτη, λχ διότι επισπεύδεται εις βάρος του η εκτέλεση της κατ'άρθρον 989 ΚΠολΔ καταφατικής δήλωσης ή της εκτέλεσης της κατ'αυτού εκδοθείσας κατ'άρθρον 990 ΚΠολΔ δικαστικής απόφασης κατόπιν ανακοπής του κατασχόντος. Στην περίπτωση αυτή τυχόν ακυρότητες της κατ' αυτού διενεργούμενης διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης από την κοινοποίηση της επιταγής και μετέπειτα, δικαιούται ο τρίτος να προτείνει με την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ, χωρίς να περιορίζεται υπό του άρθρου 987 ΚΠολΔ.⁵⁸⁵ Κι αυτό διότι η εν λόγω εκτέλεση αποτελεί αυτοτελή εκτελεστική διαδικασία που στρέφεται κατά του τρίτου. Εάν όμως κατά τη διάρκεια της σχετικής εις βάρος του εκτελέσεως ή της εντεύθεν δημιουργηθείσας δίκης δημιουργηθεί ζήτημα κύρους της κατά τα 982 επόμ. ΚΠολΔ κατασχέσεως έχει εφαρμογή το άρθρο 987 ΚΠολΔ.⁵⁸⁶

Να προσθέσουμε επίσης τη δυνατότητα του τρίτου να ασκήσει ανακοπή του άρθρου 936 ΚΠολΔ⁵⁸⁷. Συγκεκριμένα, ο τρίτος μπορεί να ασκήσει και την ανακοπή του άρθρου 936 ΚΠολΔ, με αίτημα την ακύρωσή της και με λόγο το δικαίωμα που αυτός ισχυρίζεται ότι έχει στο αντικείμενο που κατασχέθηκε.⁵⁸⁸ Από άποψη πρακτικής εφαρμογής η εν λόγω ανακοπή

σύμφωνα με το άρθρο 986 ΚΠολΔ. "/ βλ. και ΑΠ 141/2004, ΕλλΔνη (45) 2004.747 / ΕφΑΘ 3407/1999, ΕλλΔνη (42)2001.774,

⁵⁸³ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1426 (παρ.472)

⁵⁸⁴ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.159

⁵⁸⁵ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1425 (παρ.472) (υποσημ.3)/ Κολοτούρος Π., ό.π., σελ.159

⁵⁸⁶ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1425 (παρ.472) (υποσημ.3)

⁵⁸⁷ Ο τρίτος (με την έννοια όχι του τρίτου στο πλαίσιο της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, αλλά με την έννοια του τρίτου προσώπου μη μετέχοντος στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης), ο οποίος έχει ουσιαστικό δικαίωμα στο αντικείμενο της εκτέλεσης, το οποίο δικαιούται να αντιτάξει κατά του καθ'ού η εκτέλεση και το οποίο θίγεται από την αναγκαστική εκτέλεση, έχει βέβαια τα ένδικα βοηθήματα του ουσιαστικού δικαίου, η προστασία αυτή ωστόσο δεν επαρκεί γιατί δεν μπορεί να ασκήσει άμεση επίδραση στην αναγκαστική εκτέλεση που συνεχίζεται. Ακριβώς λοιπόν αυτό το σκοπό επιτελεί το ένδικο βοήθημα του άρθρου 936 ΚΠολΔ που είναι συγχρόνως μέσο επίθεσης στο μέτρο που περιέχει διάγνωση σχετική με το ουσιαστικό δικαίωμα του τρίτου και μέσο άμυνας στο μέτρο που στρέφεται κατά των πράξεων της εκτελεστικής διαδικασίας. (Βλ. σχετικά Μιχαηλίδου Χρ., Η άμυνα κατά της εκτέλεσης, σελ.403)

⁵⁸⁸ Να σημειωθεί πως "...και οποιοσδήποτε τρίτος που διεκδικεί ως ίδιον το κατασχεθέν πράγμα ή που ισχυρίζεται ότι είναι ο ίδιος δικαιούχος της κατασχεθείσας απαίτησης, και γενικότερα οποιοσδήποτε τρίτος, ακόμη και ο τρίτος των άρθρων 982 ΚΠολΔ επόμ., επικαλούμενος δικαιώματα

δεν είναι συχνή. Τα δικαιώματα του τρίτου στο κατασχεμένο αντικείμενο συνήθως προτείνονται στο πλαίσιο της δίκης της ανακοπής κατά της (ρητής ή αρνητικής) δηλώσεώς του.

επί του αντικειμένου της εκτελέσεως που προσδιορίζονται από το άρθρο 936 ΚΠολΔ και αντιτάσσονται κατά του καθ'ού η εκτέλεση δύναται να ασκήσει την κατ'άρθρον 936 ΚΠολΔ ανακοπή.” (βλ. σχετικά Μπρίνιανς Ι., ό.π., σελ.1424-1425 (παρ.471))/ Γέσιου –Φαλτσή Π., ό.π., σελ.944

5. Η ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΩΣ ΤΡΙΤΗΣ

Η ιδιομορφία και η πολυπλοκότητα που εμφανίζουν οι τραπεζικές εργασίες αφενός, και οι αρχές της ταχύτητας των Τραπεζικών συναλλαγών, της εχεμύθειας των οργάνων της Τράπεζας, και της συνακόλουθης εμπιστοσύνης των πελατών απέναντι σ' αυτήν αφετέρου, συνιστούν θεσμικό πλαίσιο του οποίου η προσαρμογή στις γενικές διατάξεις της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου δεν είναι πάντοτε ευχερής.

Η σημασία του εξεταζόμενου θέματος στο πλαίσιο των τραπεζικών συναλλαγών δε χρειάζεται να εξαρθεί. Αρκεί να ληφθεί υπόψιν ότι το μεγαλύτερο μέρος των συναλλαγών διεξάγεται σήμερα μέσω Τραπεζών, που συγκεντρώνουν έτσι, σε επίπεδο παγκόσμιας οικονομίας, το μεγαλύτερο σε αξία μέρος των περιουσιακών αγαθών.⁵⁸⁹

5.1. ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Λαμβάνοντας υπόψιν ότι ικανό τμήμα των τραπεζικών κεφαλαίων εμφανίζεται με τη μορφή τραπεζικών καταθέσεων, το θεμελιακό ερώτημα που αναδύεται αφορά κατά πρώτο λόγο το επιτρεπτό του κατασχετού τους στα χέρια της Τράπεζας ως τρίτης.

Με τις διατάξεις των άρθρων 1-3⁵⁹⁰ του Ν.Δ. 1059/1971 "περί του απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων" θεσπίστηκε το ισχύον μέχρι το 2001 ειδικό τραπεζικό απόρρητο που κατελάμβανε τις καταθέσεις στις ελληνικές τράπεζες, προβλέποντας και ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση παράβασής τους. Ενόψει του νομοθετήματος αυτού η νομολογία είχε δεχτεί βάσει της σύνδεσης του εν λόγω απορρήτου με το ακατάσχετο, ακυρότητα της σχετικής κατάσχεσης στα χέρια της Τράπεζας ως τρίτης, αφού υπό την αντίθετη εκδοχή η Τράπεζα θα ήταν υποχρεωμένη να προβεί σε δήλωση κατ' άρθρον 985 παρ.1,2 ΚΠολΔ,

⁵⁸⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.879

⁵⁹⁰ Άρθρο 1: "Οι κάθε μορφής καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα είναι απόρρητες. Το απόρρητο αυτό δεν ισχύει έναντι της Τράπεζας της Ελλάδος κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, των σχετικών με τον έλεγχο του τραπεζικού συστήματος και της εφαρμογής των νομισματικών, πιστωτικών και συναλλαγματικών κανόνων."

Άρθρο 2: "1. Διοικηταί, μέλη Διοικητικών Συμβουλίων ή άλλων συλλογικών οργάνων ή υπάλληλοι Τραπεζών, οίτινες ως εκ των καθηκόντων των λαμβάνουν γνώση των τραπεζικών καταθέσεων, παρέχοντες καθ' οιονδήποτε τρόπον, οιαδήποτε περί αυτών πληροφορίαν, τιμωρούνται δια φυλακίσεως τουλάχιστον έξι μηνών. Οι παραπάνω διατάξεις δεν εφαρμόζονται για την Διοίκηση και τα λοιπά όργανα της Τράπεζας της Ελλάδος προκειμένου να επιβληθούν διοικητικές κυρώσεις για παραβάσεις νομισματικών, πιστωτικών ή συναλλαγματικών κανόνων, 2. Επί καταδίκης διά την εν τη προηγουμένη παραγράφω πράξιν το δικαστήριο δεν δύναται να διατάξη αναστολήν εκτελέσεως της ποινής, ουδέ μετατροπήν ταύτης εις χρηματικήν, 3. Τα εν παρ. 1 αναφερόμενα πρόσωπα καλούμενα ως μάρτυρες εν πολιτική ή ποινική δίκη, ουδέποτε εξετάζονται περί των απορρήτων καταθέσεων, και συναινούσης έτι του υπέρ ου το απόρρητον καταθέτου."

Άρθρο 3: "Εξαιρετικώς επιτρέπεται η παροχή πληροφοριών για τις απόρρητες χρηματικές ή άλλες καταθέσεις σε τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα μετά από ειδικά αιτιολογημένη παραγγελία ή αίτηση ή απόφαση του αρμόδιου για την άσκηση ποινικής δίωξης ή τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης ή προανάκρισης ή κύριας ανάκρισης οργάνου δια του δικαστικού συμβουλίου ή δικαστηρίου, στο οποίο διενεργείται η σχετική διαδικασία, εφ' όσον η παροχή των πληροφοριών αυτών είναι απολύτως αναγκαία για την ανίχνευση και τον κολασμό κακούργηματος". Οι σχετικές αποφάσεις και τα βουλεύματα αποστέλλονται από τις δικαστικές αρχές στην Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία, με ευθύνη της, τα διαβιβάζει αμέσως στις διατασσόμενες από αυτές τράπεζες."

παραβιάζοντας έτσι το απόρρητο.⁵⁹¹ Στην πράξη οι τράπεζες έκαναν προφανή κατάχρηση της έννοιας του τραπεζικού απορρήτου, χωρίς να υποβάλλονται στη διαδικασία της δήλωσης του άρθρου 985 ΚΠολΔ καθιστώντας επομένως την επιταγή του νόμου για δήλωση αυτή ανενεργή ως προς τις τραπεζικές καταθέσεις και στερώντας ουσιαστικά από τον κατασχόντα το δικαίωμα άσκησης ανακοπής.⁵⁹² Αλλά και η πλειοψηφία της Ολομέλειας του ΑΠ το 1975⁵⁹³ συνέδεσε το απόρρητο των τραπεζικών καταθέσεων με το ακατάσχετο και έκρινε ότι η κατάσχεση τραπεζικών καταθέσεων στα χέρια τράπεζας ως τρίτης είναι άκυρη. Η άποψη αυτή επαναλήφθηκε το 1993⁵⁹⁴ με εν μέρει πανομοιότυπες αιτιολογίες, αλλά με ακόμη ισχυρότερη μειοψηφία από πριν (13 μέλη).

Βεβαίως, να τονίσουμε ότι και πριν από την ισχύ του άρθρου 24 του Ν.2915/2001, είχε ήδη εκφραστεί από την άλλη πλευρά η άποψη ότι οι εν λόγω διατάξεις δεν απέκλειαν την κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων στα χέρια της Τράπεζας από τους δανειστές του καταθέτη⁵⁹⁵. Και αυτό διότι οι διατάξεις αυτές αναφέρονταν αποκλειστικώς και μόνο στο απόρρητο των τραπεζικών καταθέσεων και όχι στη δυνατότητα ή μη της κατάσχεσής τους. Επομένως, δεν θα ήταν σωστό να συναχθεί απαγόρευση και της κατ'άρθρον 985 ΚΠολΔ δήλωσης της Τράπεζας ως τρίτης ότι υπάρχει η χρηματική απαίτηση που κατασχέθηκε.⁵⁹⁶ Κατά την άποψη αυτή, με την κατάσχεση αυτή ενασκείτο δικαίωμα για την ικανοποίηση του οποίου πρέπει να τηρηθεί η προβλεπόμενη στον ΚΠολΔ διαδικασία της οποίας μέρος αποτελεί και η δήλωση του τρίτου και εν προκειμένω της Τράπεζας, σχετικά με την ύπαρξη της απαίτησης. Επομένως, η δήλωση αυτή έπρεπε να θεωρηθεί ότι αποτελεί δικονομική υποχρέωση της Τράπεζας απορρέουσα από την κατάσχεση, για την ικανοποίηση του κατασχόντος δανειστή, η οποία διαφορετικά θα ματαιωνόταν. Απόρρητο άρα δεν υφίστατο στο μέτρο που, για την ικανοποίηση δικαιώματος του κατασχόντος δανειστή, απαιτείτο να αποκαλυφθεί η ύπαρξη της κατάθεσης διότι το δικαίωμα αυτό κατίσχυε. Επειδή δε και η αναγκαστική εκτέλεση και ειδικότερα η κατάσχεση στα χέρια τρίτου για την ικανοποίηση απαίτησης, αποτελεί μορφή έννομης προστασίας, χωρίς τη δήλωση της Τράπεζας ως τρίτης και χωρίς τη δυνατότητα να ασκηθεί κατά της ρητής ή σιωπηρής αρνητικής δήλωσης της, η ανακοπή του άρθρου 986 ΚΠολΔ, η μορφή αυτή έννομης προστασίας θα απέβαινε ανέφικτη. Συνακόλουθα τυχόν άρνηση της τράπεζας να προβεί στην εν λόγω δήλωση ή παράλειψη δήλωσης εκ μέρους της, εντός της οριζόμενης οκταήμερης προθεσμίας θεωρούμενης ως αρνητικής δήλωσης περί της υπάρξεως κατάθεσης, είναι –και θα έπρεπε να είναι– δεκτική ανακοπής, σύμφωνα με το άρθρο 986 ΚΠολΔ, που προϋποθέτει δήλωση

⁵⁹¹ Τέντες Ι., Αναγκαστική Εκτέλεση (Γεωργιάδου Μ.), σελ.404-405/ Απαλαγάκη Χ., Εφαρμογές Πολιτικής Δικονομίας (Βαφειάδου Π.), Εφαρμογές Πολιτικής Δικονομίας, σελ.1210

⁵⁹² Παπαγιάννης Ι., Εξαιρέσεις και άρση του απορρήτου τραπεζικών καταθέσεων ιδίως στην περίπτωση κατάσχεσης τραπεζικής κατάθεσης εις χείρας τράπεζας ως τρίτης.Επίκαιρα ζητήματα με αφορμή την απόφαση ΑΠ 1241/2008, ΕΤρΑξΧρΔ 2010.37(47 και 52)

⁵⁹³ ΟΛΑΠ 1224/1975, ΝοΒ (24) 1976.188

⁵⁹⁴ ΟΛΑΠ 3/1993, ΝοΒ (43) 1995.223

⁵⁹⁵ Τέντες Ι., Αναγκαστική Εκτέλεση (Γεωργιάδου μ.), σελ.405

⁵⁹⁶ Μάζης Π., Μερικές σκέψεις για την κατάσχεση στα χέρια τρίτου (και ιδιαίτερα σε Τράπεζα ως Τρίτη), ΔΕΕ 1997.455 (456)

κατά το άρθρο 985 ΚΠολΔ.⁵⁹⁷ Την άποψη αυτή υποστήριξε η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου με την απόφασή της υπ' αριθμ.19/2001⁵⁹⁸.

Όπως αναφέραμε ωστόσο με το άρθρο 24 του Ν. 2915/2001, θεσπίστηκε πλέον ρητώς από το νομοθέτη το επιτρεπτό της κατάσχεσης των τραπεζικών καταθέσεων⁵⁹⁹. Συγκεκριμένα, πλέον ορίζεται ότι: *“Το απόρρητο των κάθε μορφής καταθέσεων σε πιστωτικά ιδρύματα, καθώς και των άυλων μετοχών που καταχωρίζονται στο Σύστημα Άυλων Τίτλων (ΣΑΤ) του Κεντρικού Αποθετηρίου Αξιών (ΚΑΑ) δεν ισχύει έναντι του δανειστή που έχει δικαίωμα κατάσχεσης της περιουσίας του δικαιούχου της κατάθεσης ή της μετοχής. Το απόρρητο αίρεται μόνο για το χρηματικό ποσό που απαιτείται για την ικανοποίηση του δανειστή”*.⁶⁰⁰

Η άρση του απορρήτου των καταθέσεων σε πιστωτικά ιδρύματα που αποτελούσε φραγμό για την κατάσχεση τραπεζικών καταθέσεων, συνεπάγεται αυτοδίκαιη άρση και της απαγόρευσης της κατάσχεσης των κάθε μορφής τραπεζικών καταθέσεων σε πιστωτικά ιδρύματα, όπως είναι και όλες οι Τράπεζες. Συνεπώς από τις 29.5.2001 είναι επιτρεπτή η κατάσχεση (αναγκαστική και συντηρητική -του νόμου μη διακρίνοντας) στα χέρια οποιουδήποτε πιστωτικού ιδρύματος, οποιασδήποτε κατάθεσης οφειλέτη του δανειστή, η οποία πρέπει να γίνει κατά τη διαγραφόμενη στα άρθρα 982 επ. ΚΠολΔ διαδικασία⁶⁰¹. Η κατάσχεση μάλιστα των τραπεζικών καταθέσεων αποτελεί και το κύριο αντικείμενο των κατασχέσεων εις χείρας τρίτου.⁶⁰²

⁵⁹⁷ ΟΛΑΠ 19/2001, ΕλλΔνη (43) 2002.79 / Τέντες Ι., ό.π. (Γεωργιάδου Μ.), σελ.405-46

⁵⁹⁸ ΟΛΑΠ 19/2001, ΕλλΔνη (43) 2002.79, όπου και επιβεβαιώθηκε η θέση, πως το κατασχετό των τραπεζικών καταθέσεων έπρεπε να είναι ήδη αποτέλεσμα της ορθής ερμηνείας των περί ειδικού τραπεζικού απορρήτου διατάξεων, καθώς *“...από τις προαναφερόμενες διατάξεις, που καθιερώνουν το απόρρητο των εν γένει καταθέσεων σε Ελληνικές Τράπεζες, δεν προκύπτει ότι θεσπίσθηκε και το ακατάσχετο των αντιστοίχων, από τις καταθέσεις αυτές, απαιτήσεων, γιατί οι διατάξεις αυτές αναφέρονται αποκλειστικώς και μόνο στο απόρρητο των τραπεζικών καταθέσεων και όχι στη δυνατότητα ή μη κατασχέσεώς τους. Με την κατάσχεση ενασκείται δικαίωμα, για την ικανοποίηση του δε πρέπει να τηρηθεί η προβλεπόμενη στον ΚΠολΔ διαδικασία, στην οποία περιλαμβάνεται και η δήλωση του τρίτου (της Τράπεζας) σχετικά με την ύπαρξη της απαίτησης. Η δήλωση αυτή αποτελεί συνεπώς δικονομική υποχρέωση της Τράπεζας, απορρέουσα από την κατάσχεση για την ικανοποίηση του κατασχόντος δανειστή, η οποία διαφορετικά θα ματαιωνόταν. Απόρρητο άρα δεν υφίσταται στο μέτρο που, για την ικανοποίηση του δικαιώματος του κατασχόντος δανειστή, απαιτείται να αποκαλυφθεί η ύπαρξη της κατάθεσης διότι το δικαίωμα αυτό κατισχύει”*.

Τονίζεται δε ότι η εν λόγω απόφαση παρόλη τη δημοσίευση της την 06.11.2001, κατόπιν δηλαδή της ενάρξεως της ισχύος του ν. 2915/2001 (29.05.2001), δεδομένης της γενικής αρχής σύμφωνα με την οποία νόμος που άρχισε να ισχύει μετά τη δημοσίευση της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, δεν έχει εφαρμογή στην αναιρετική δίκη, έστω και αν έχει προσδοθεί σε αυτόν αναδρομική δύναμη, εκτός αν έχει ρητή και ειδική διάταξη περί επεκτάσεως του, στα κριθέντα τελεσιδικώς, δεν εφήρμοσε το άρθρο 24 του ν. 2915/2001, καθώς αυτό δεν υπήρχε κατά τη δημοσίευση της αναιρεσιβαλλόμενης 739/99 ΕφΠειραιώς, άρα δεν μπορούσε να τεθεί και υπόψη του δευτεροβάθμιου δικαστή.

⁵⁹⁹ Παπαγιάννης Ι., Εξαίρεσεις και άρση του απορρήτου τραπεζικών καταθέσεων ιδίως στην περίπτωση κατάσχεσης τραπεζικής κατάθεσης εις χείρας της τράπεζας ως τρίτης. Επίκαιρα ζητήματα με αφορμή την απόφαση ΑΠ 1241/2008, ΕΤρΑΧρΔ 2010.37 (47)

⁶⁰⁰ Γέσιου-Φαλτσή Π., Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων πριν και μετά το Ν. 2915/2001, Δ 2002.421 επόμ.

⁶⁰¹ Τέντες Ι., ό.π. (Γεωργιάδου Μ.), σελ.406/ ΠΠρΠειρ 2447/2014 /ΜΠρΠρεβ 69/2013, ΔΕΕ 2013.2004

⁶⁰² Νίκας Ν., ό.π.,σελ.647

Η άρση όμως του απορρήτου που επήλθε με την παραπάνω ρύθμιση εκτείνεται μόνο έναντι του δανειστή που έχει δικαίωμα κατάσχεσης της περιουσίας του δικαιούχου της κατάθεσης και ισχύει μόνο για το χρηματικό ποσό που απαιτείται για την ικανοποίηση του δανειστή⁶⁰³. Συνεπώς, η άρση του απορρήτου αφορά κάθε μορφή κατάθεσης (ταμειευτηρίου, όψεως, τρεχούμενοι, προθεσμιακές καταθέσεις, κοινοί συμπλεκτικοί ή διαζευκτικοί λογαριασμοί⁶⁰⁴, ή άλλης μορφής, υπό προθεσμία ή μη, ξένων νομισμάτων κλπ), αλλά και τις καταθέσεις χρεογράφων, τίτλων, μετοχών, ομολογιών καθώς και τις άυλες μετοχές⁶⁰⁵ με τις απαιτήσεις των επενδυτών σε γeros κατά της Τράπεζας προς καταβολή του προϊόντος εκ της εν λόγω επενδύσεως (κεφάλαιο , τόκοι)⁶⁰⁶, όχι όμως και τα αμοιβαία κεφάλαια⁶⁰⁷. Η άρση του απορρήτου καταλαμβάνει σε έκταση μόνο το ύψος της απαίτησης του δανειστή, δηλ. το κεφάλαιο, τις κάθε μορφής παρεπόμενες παροχές, όπως πχ τόκους και έξοδα.^{608 609} Εγκύρως δε κατάσχεται στα χέρια της Τράπεζας ως τρίτης κάθε κατάθεση του οφειλέτη, ακόμη και αν αυτή αποτελεί κάλυψη για την έκδοση εγγυητικής επιστολής από την Τράπεζα⁶¹⁰.

5.2. ΤΟ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΩΣ ΤΡΙΤΗΣ

(Ειδικώς περί εφαρμογής του ΝΔ της 17 Ιουλίου/13 Αυγούστου 1923 “περί ειδικών διατάξεων περί ανωνύμων εταιριών”)

Με το ΝΔ της 17 Ιουλίου/13 Αυγούστου 1923 “περί ειδικών διατάξεων περί ανωνύμων εταιριών” τέθηκαν ειδικές διατάξεις που αναφέρονται στην κατάσχεση στα χέρια ανώνυμης εταιρίας , που έχει υπαχθεί στη ρύθμιση του παραπάνω διατάγματος. Οι διατάξεις αυτές είναι ειδικές, καθόσον εισάγουν διαδικαστικά και ουσιαστικά προνόμια με σκοπό την προώθηση της πιστωτικής κίνησης. Κυρίως με τις δικονομικής φύσης διατάξεις έχει εισαχθεί ειδική διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης υπέρ των ανωτέρω, προς ικανοποίηση απαιτήσεων από πιστωτικές συναλλαγές⁶¹¹. Πρέπει ωστόσο να ληφθεί επιπλέον υπόψιν ότι αφού οι ρυθμίσεις του ΝΔ αποτελούν ειδικό δίκαιο που θεσμοθετήθηκε παράλληλα με την

⁶⁰³ ΕιρΛαμ 509/2014 / ΜΠρΠρεβ 69/2013, ΔΕΕ 2014.614 / ΜΠρΘες 9473/2011, ΕΕμπΔ 2012.108 / ΑΠ 1241/2008, Αρμ 2009.1187 / ΠΠρΘες 24377/2003, Αρμ 2004.1282/ ΜΠρΤρικ 738/2002, ΔΕΕ 2002.1006

⁶⁰⁴ Μάζης Π., Κατάσχεση Τραπεζικών καταθέσεων μετά τη θέση σε ισχύ του άρθρου 24 του Ν.2915/2001, ΝοΒ 2002.42(640)/ ΕιρΛαμ 423/2015

⁶⁰⁵ Βλ. σχετικά και Καστριώτης Ι., Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων, Δ 2007.66 επόμ./ Τσιμπανούλης Δ., Η αναγκαστική κατάσχεση άυλων μετοχών , ΔΕΕ 2002.823 επόμ.

⁶⁰⁶ ΑΠ 1812/2007, ΔΕΕ 2008.65

⁶⁰⁷ Τεντές Ι., ό.π. (Γεωργιάδου Μ.), σελ.406

⁶⁰⁸ ΜΠρΠρεβ 69/2013, ΔΕΕ 2014.614

⁶⁰⁹ Να σημειωθεί ωστόσο ότι αποτελεί ακατάσχετο περιουσιακό στοιχείο κάθε τραπεζικός λογαριασμός που συναρτάται με έξοδα και δαπάνες της παρουσίας αλλοδαπού κράτους, καθώς συνιστά άσκηση imperium και συνεπώς αποτελεί ακατάσχετο περιουσιακό στοιχείο. Έτσι κρίθηκε ότι κατάσχεση στα χέρια Τράπεζας ως τρίτης, λογαριασμού που ανήκει στο αλλοδαπό δημόσιο είναι άκυρη εφόσον ο κατασχεθείς τραπεζικός λογαριασμός προορίζεται για τη χρηματοδότηση της διπλωματικής αποστολής αλλοδαπού κράτους, βλ.σχετικά ΜΕΦΑΘ 1536/2013, ΕΦΑΔ 2013.909 (με παρατηρήσεις Μιχαηλίδη Ι.)

⁶¹⁰ ΑΠ 358/2004, ΕΕμπΔ 2004.581

⁶¹¹ ΑΠ 1183/2015 , ΕΦΑΔ (12) 2015.1171

ΠολΔικ του Maurer, ορισμένες από αυτές δε μπορούν να προσαρμοσθούν πλέον στον ΚΠολΔ (πχ. 91β ΚΠολΔ).

Η κατάσχεση εις χείρας της Τράπεζας ως τρίτης, λόγω της νομικής μορφής της τελευταίας ως ανώνυμης εταιρίας, είχε υπαχθεί στο κανονιστικό πλαίσιο του ν.δ. της 17^{ης} Ιουλίου/13ης Αυγούστου 1923 “Περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών”, κατά το άρθρο 1 παρ.1 του οποίου : “Αι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται : α) επί πάσης ελληνικής ανωνύμου εταιρείας, εχούσης καταβεβλημένον μετοχικόν κεφάλαιον τουλάχιστον δύο εκατομμυρίων δραχμών και β) επί πάσης εν Ελλάδι εργαζομένης αλλοδαπής ανωνύμου εταιρείας”. Επιπροσθέτως, δεν απαιτείται η κατά την παρ. 2 του ίδιου άρθρου “..άδεια παρεχόμενη δι’ αποφάσεως του επί της Εθνικής Οικονομίας υπουργού, δημοσιευομένης εν των δελτίω ανωνύμων εταιρειών της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως και κατόπιν γνωμοδοτήσεως επιτροπής”, γιατί σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ.9 του ν.2076/1992 : “Η εφαρμογή των διατάξεων του ν.δ/τος 17/7-13/8/23 επεκτείνεται αυτόματα σε όλα τα, κατά την έννοια του παρόντος νόμου πιστωτικά ιδρύματα, αφότου δοθεί η άδεια της Τράπεζας της Ελλάδος για τη λειτουργία τους” .

Η ως άνω υπαγωγή των Τραπεζών στο ειδικότερο δικονομικό σύστημα του ν.δ. της 17ης Ιουλίου/13ης Αυγούστου 1923, αποτέλεσε την αφετηρία της κυριότερης αμφισβήτησης αναφορικά με την κατάσχεση εις χείρας της Τράπεζας ως τρίτης, καθώς ενόψει της μη καταργήσεως συλλήβδην των σχετικών με την εν θέματι μορφή αναγκαστικής εκτέλεσης άρθρων (άρθρα 87-94 ν.δ. 1923) και της αποκλίνουσας ρυθμίσεως τους ως προς το ζήτημα του τρόπου ικανοποιήσεως του κατασχόντος, σε σχέση με τις διατυπώσεις του ΚΠολΔ (άρθρο 988 ΚΠολΔ), ανέκυψε το ερώτημα : “Παραμένει σε ισχύ το ν.δ. του 1923 ;”. Ακολούθως, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως : “Το ειδικότερο σύστημα κανόνων του διατάγματος διέπει την εκτελεστική διαδικασία αποκλειστικώς ή διαζευκτικώς με τον ΚΠολΔ;”⁶¹²

Κατά την κρατούσα τόσο στη θεωρία, όσο και στη νομολογία άποψη, αρχικά προκρίνεται ως ισχύον το ν.δ. του 1923, λόγω του άρθρου 52 παρ.3 ΕισΝΚΠολΔ, κατά το οποίο διατηρούνται σε ισχύ : “οι διατάξεις του ΝΔ της 17^{ης} Ιουλίου/13ης Αυγούστου 1923 “περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών” που αφορούν στην αναγκαστική εκτέλεση για την ικανοποίηση απαιτήσεων που ασφαρίζονται με ενέχυρο ή υποθήκη, εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 60,63,92 και 94, οι οποίες καταργούνται από την εισαγωγή του ΚΠολΔ”. Επομένως, a contrario προκύπτει, ότι αφού στο εν λόγω άρθρο γίνεται επιλεκτική κατάργηση των άρθρων 92 και 94 του ν.δ. του 1923, οι υπόλοιπες σχετιζόμενες με την κατάσχεση εις χείρας της Τράπεζας ως τρίτης (άρθρα 87, 88, 89, 90, 91, 93) ρυθμίσεις, παραμένουν ισχύουσες και συνεχίζουν να διέπουν την εν λόγω εκτελεστική διαδικασία. Παράλληλα, σε εκτέλεση επισπευδόμενη βάσει του διατάγματος, εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι γενικές ρυθμίσεις των άρθρων 982 επ. ΚΠολΔ, που θα ισχύσουν άμεσα, όπου υπάρχουν κενά, σύμφωνα με τα άρθρα 42 παρ.3 και 53 παρ.2 του πιο πάνω ν.δ.⁶¹³ ⁶¹⁴

⁶¹³ ΑΠ 1183/2015, ΕφΑΔ (12)2015.1171 , όπου : “...με την ανωτέρω διάταξη του άρθρου 52 παρ.3 ΕισΝΚΠολΔ ορίζεται ρητά ότι καταργούνται μόνο οι διατάξεις των άρθρων 60,63,92 και 94 του ΝΔ της 17-7/13.8.1923. Η άποψη ότι από τις διατάξεις του νομοθετικού διατάγματος αυτού

Από την άλλη πλευρά, δεν μπορούμε και να μην αναφέρουμε ότι σχετικώς υποστηρίζεται από σημαντικούς θεωρητικούς⁶¹⁵ και η άποψη ότι τα άρθρα 87 επ.του ν.δ. αναφορικά με την κατάσχεση στα χέρια τράπεζας ως τρίτης θα πρέπει να θεωρηθούν κατηρηγμένα με την εισαγωγή του ΚΠολΔ, και ότι ο ορισμός στο άρθρο 52 ΕισΝΚΠολΔ ότι διατηρούνται οι περί αναγκαστικής εκτέλεσεως διατάξεις του εν λόγω, θα πρέπει να ερμηνευθεί ότι αφορά αποκλειστικά και μόνο τις ευνοϊκές για τις τράπεζες σχετικές με την εκτέλεση για ικανοποίηση απαιτήσεων που ασφαρίζονται με ενέχυρο ή υποθήκη διατάξεις και όχι επιπλέον τις άσχετες του κεφαλαίου Θ' περί κατασχέσεως χρημάτων ή χρεογράφων σε τράπεζα ως τρίτη.

Να σημειωθεί βέβαια, πως υιοθετήθηκε και η άποψη περί διατηρήσεως μεν των θεσπιζόντων ειδικότερο δικονομικό σύστημα κανόνων, αλλά υπό την έννοια της δυνητικής μόνο εφαρμογής τους, της παροχής δηλαδή δικαιώματος, ευχέρειας ή δυνατότητας της Τράπεζας να ακολουθήσει την οδό της δημόσιας κατάθεσης (άρθρο 87 ν.δ. 1923), στην οποία και έγκειται η διαφοροποίηση της διαδικασίας της κατασχέσεως εις χείρας της Τράπεζας ως τρίτης με βάση το διαδικαστικό πλαίσιο του διατάγματος. Από τις χρησιμοποιούμενες δηλαδή εκφράσεις, («..η εταιρεία δικαιούται», άρθρο 87) και τη ratio του νόμου, ήτοι τη δημιουργία ενός προστατευτικού πλέγματος διατάξεων για τις ανώνυμες εταιρείες και τις Τράπεζες, συνάγεται ότι η εφαρμογή του ν.δ. του 1923 δεν είναι

διατηρήθηκαν σε ισχύ μόνο εκείνες που αφορούν την αναγκαστική εκτέλεση για ικανοποίηση απαιτήσεων που ασφαρίζονται με ενέχυρο ή υποθήκη είναι αντίθετη με τη βούληση του νομοθέτη που αποτυπώνεται στο γράμμα του άρθρου 52 αριθ.3 ΕισΝΚΠολΔ και αποβλέπει στη διατήρηση σε ισχύ, από τις διατάξεις του ανωτέρω νομοθετικού διατάγματος, τόσο εκείνων των άρθρων 87-91 και 93, που είναι ενταγμένες στο κεφάλαιο Θ αυτού υπό τον τίτλο “δικονομικές διατάξεις” και ρυθμίζουν στο σύνολό τους αποκλειστικά και μόνο την κατάσχεση στα χέρια ανώνυμης εταιρίας (τράπεζας) ως τρίτης, όσο και εκείνων που αφορούν την αναγκαστική εκτέλεση για ικανοποίηση απαιτήσεων που ασφαρίζονται με ενέχυρο και υποθήκη. Αν ο νομοθέτης ήθελε την κατάργηση των πιο πάνω διατάξεων των άρθρων 87-91 και 93 του ΝΔ της 17-7/13-8-1923, θα όριζε τούτο ρητώς, όπως έπραξε για τις διατάξεις των άρθρων 92 και 94 του ίδιου κεφαλαίου (Θ). Η αναφορά δε στο άρθρο 52 αριθ.3 ΕισΝΚΠολΔ στην “αναγκαστική εκτέλεση για ικανοποίηση απαιτήσεων που ασφαρίζονται με ενέχυρο και υποθήκη” προδήλως έγινε γιατί ο νομοθέτης ήθελε να διατηρηθούν σε ισχύ και οι σχετικές με το ενέχυρο και την υποθήκη διατάξεις του ΝΔ της 17-7/13.8.1923 που περιέχονται σε προηγούμενα κεφάλαια με τα στοιχεία ΣΤ και Ζ και αφορούν απαιτήσεις της ανώνυμης εταιρείας (τράπεζας) έναντι τρίτων.”/ ΜΠρΧαλκ 278/2014, ΕφΑΔ 2015.268 (με παρατηρήσεις Παπαδοπούλου Ελ.)/ ΜΠρΘες 1038/2013/ ΜΠρΚορινθ 564/2012, ΕφΑΔ 2014.527/ ΜΠρΘες 9473/2011, ΕΕμπΔ 2012.108 / ΕφΑΘ 938/2004, ΝοΒ (53) 2005.1792

⁶¹⁴ Από την άλλη πλευρά, επιχειρήματα των υπέρμαχων της σιωπηρής καταργήσεως του ν.δ. 1923, αν και αρκούντως πειστικά (θέσπιση του ν.δ. 1923 σε μία εποχή ασταθή οικονομικά και απαιτούσα προς αύξηση της εμπιστοσύνης των επενδυτών, ώστε να υπάρχει ένα σαφές δικονομικό σύστημα ευχερούς είσπραξης των απαιτήσεων ενώ πλέον με το άρθρο 53 παρ.2 ΕισΝΚΠολΔ σκοπός ήταν μόνο η διατήρηση εκείνων των διατάξεων του ν.δ. του 1923, που αφορούσαν την εκτελεστική διαδικασία για την ικανοποίηση εμπραγμάτως ασφαλισμένου πιστωτή και όχι των παρωχημένων άρθρων για την κατάσχεση εις χείρας των ανωνύμων εταιρειών και Τραπεζών ως τρίτων), υποπίπτουν στο σφάλμα της contra legem ερμηνείας, διαπίστωση που επιβεβαιώνεται και από την κρατούσα στη νομολογία άποψη, κατά την οποία παραμένει σε ισχύ η αποκλίνουσα διαδικασία του διατάγματος./ Βλ. όμως και Μάζης Π., Κατάσχεση Τραπεζικών καταθέσεων μετά τη θέση σε ισχύ του άρθρου 24 του Ν.2915/2001, ΝοΒ 2002.637, και Μάζης Π., Παρατηρήσεις στην ΕφΑΘ 938/2004, ΝοΒ (53) 2005.1792 (1795 επόμ.) σχετικά με τη σιωπηρή κατάργηση

⁶¹⁵ Υπέρ της άποψης αυτής : Μάζης Π., Κατάσχεση Τραπεζικών καταθέσεων μετά τη θέση σε ισχύ του άρθρου 24 του Ν.2915/2001, ΝοΒ 2002.637 / Ψυχομάνης Σπυρίδων Δ., Η κατάσχεση των καταθέσεων, ΔΕΕ(5)2002.473 (479)/ Αντίθετη ωστόσο παραμένει η νομολογία

υποχρεωτική και τα νομικά πρόσωπα που εμπίπτουν στο υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής του, δύνανται να περιορισθούν στη χρήση των διατάξεων του ΚΠολΔ. Το ζήτημα παρουσιάζει μεν μεγάλο ενδιαφέρον, ωστόσο θεωρούμε ότι εκφεύγει του πλαισίου έρευνας της παρούσης οπότε και δε είναι σκόπιμο να επεκταθούμε περαιτέρω.

Επομένως, επιστρέφοντας στο εξεταζόμενο ζήτημα των συνεπειών της αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, θα στρέψουμε την προσοχή μας στο πώς διαφοροποιεί η επιβαλλόμενη εκ του διατάγματος διαδικασία την πορεία της εν λόγω αναγκαστικής εκτέλεσης και ποιές διαφοροποιήσεις παρατηρούνται εν προκειμένω στις συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης, στην περίπτωση που τη θέση του τρίτου κατέχει η Τράπεζα και εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του εν λόγω διατάγματος του 1923.

5.3. ΤΟ ΑΠΟΚΛΙΝΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΕΡΙ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΝΔ ΤΗΣ 17.7/13.8.1923- ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

5.3.1. Η ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ

Αρχικά, η κατάσχεση στα χέρια Τράπεζας ως τρίτης λαμβάνει χώρα κατά τη διαγραφόμενη στα άρθρα 982 επόμεν. ΚΠολΔ διαδικασία, με την επίδοση στην Τράπεζα του κατασχετηρίου από το άρθρο 983 ΚΠολΔ το οποίο πρέπει να περιέχει τα αναφερόμενα στα άρθρα 118 και 938 ΚΠολΔ στοιχεία. Απαιτείται δε να μνημονεύονται εκτός άλλων, το αντικείμενο της κατάσχεσης, δηλ. η χρηματική απαίτηση και ότι πρόκειται για κατάθεση, χωρίς να απαιτείται ειδικότερη αναφορά της μορφής της κατάθεσης ή του αριθμού του λογαριασμού, του οποίου η ανεύρεση είναι ευχερής εφόσον αναφέρονται τα στοιχεία ταυτότητας του οφειλέτη καταθέτη, και χωρίς να απαιτείται η αναφορά του αριθμού του υποκαταστήματος στο οποίο υπάρχει η κατάθεση και του ποσού αυτής⁶¹⁶. Πρέπει επίσης να περιέχει επιταγή προς την Τράπεζα για τη μη καταβολή σ'εκείνον κατά του οποίου γίνεται η εκτέλεση και διορισμό αντίκλητου αν συντρέχει η περίπτωση του άρθρου 983 παρ.1 εδ.δ ΚΠολΔ.⁶¹⁷

5.3.2. ΤΟ ΚΑΤΑΣΧΕΤΗΡΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ

Σύμφωνα και με τις γενικές διατάξεις όπως αυτές αναλύθηκαν σε άλλο τμήμα της παρούσης, και οι οποίες εφαρμόζονται εν προκειμένω, για την κατάσχεση οποιασδήποτε

⁶¹⁶ Τονίζεται μάλιστα ότι στην κατάσχεση ειδικότερα των τραπεζικών λογαριασμών η παράλειψη αναγραφής στο κατασχετήριο του ακριβούς είδους της καταθέσεως ή και του καταστήματος όπου τηρείται ο λογαριασμός δύσκολα θα μπορούσε να προκαλέσει σήμερα βλάβη στην τράπεζα, η οποία μπορεί να ελέγχει άμεσα τις κάθε μορφής καταθέσεις μέσω του online συστήματος, με τρόπο μάλιστα που να μην κινδυνεύει να παραβιάσει τα όρια του απορρήτου με τη δήλωση που θα κληθεί να υποβάλλει. Η εμμονή άλλωστε στην άποψη για την ανάγκη της ακριβούς αναγραφής των παραπάνω στοιχείων στο κατασχετήριο, υπό οποιοσδήποτε συνθήκες, στοιχεία που δεν είναι κατά κανόνα προσιτά στον δανειστή, θα ματαίωνε στην πράξη τη δυνατότητα της κατασχέσεως της Τράπεζας ως τρίτης και θα ερχόταν σε αντίθεση με τη ρητή διαταγή του άρθρου 24 Ν.2915/2000, αποτέλεσμα ασυμβίβαστο και με το άρθρο 20Σ (βλ και ΟΛΑΠ 19/2001). (βλ. σχετικά Γέσιου-Φαλτσή Π., Παραδεκτό και βάσιμο των λόγων ανακοπής κατά της εκτελέσεως διαιτητικής αποφάσεως με κατάσχεση τραπεζικής καταθέσεως (γνωμοδότηση), ΝοΒ (51)2003.2095 (2106)).

⁶¹⁷ ΠΠρΠειρ 2447/2014/ ΜΠρΘες 9473/2011, ΕΕμπΔ 2012.108

κατάθεσης οφειλέτη του δανειστή στα χέρια της Τράπεζας, πρέπει να επιδίδεται στην τελευταία κατασχετήριο κατά το άρθρο 983 ΚΠολΔ το οποίο πρέπει να περιέχει ακριβή περιγραφή του εκτελεστού τίτλου και της απαίτησης που στηρίζει την κατάσχεση στα χέρια της, το ποσό για το οποίο επιβάλλεται η κατάσχεση, ως προς το οποίο εκτείνεται η δέσμευσή της, το αντικείμενο της κατάσχεσης δηλ. τη χρηματική απαίτηση και την αιτία της οφειλής της τράπεζας, δηλ. ότι πρόκειται για κατάθεση χωρίς να απαιτείται ειδικότερη αναφορά της μορφής της κατάθεσης ή του αριθμού του λογαριασμού, του οποίου η ανεύρεση είναι ευχερής εφόσον αναφέρονται τα στοιχεία ταυτότητας του οφειλέτη – καταθέτη, ούτε του αριθμού του υποκαταστήματος στο οποίο υπάρχει και η κατάθεση του ποσού αυτής. Πρέπει επίσης να περιέχει επιταγή προς την Τράπεζα για τη μη καταβολή σε εκείνον κατά του οποίου γίνεται η εκτέλεση και διορισμό αντικλήτου αν συντρέχει η περίπτωση του 983 παρ.1 εδ.δ ΚΠολΔ, η τράπεζα δε θα υποχρεούται να προβεί σε κάθε περίπτωση, σε δήλωση κατά το άρθρο 985 ΚΠολΔ εντός της οριζόμενης στο νόμο προθεσμίας για την ύπαρξη κατάθεσης, δηλ. διαθεσίμων κεφαλαίων (αν υπάρχουν) στο ύψος για το οποίο γίνεται η κατάσχεση, όχι πλέον αυτού, ή αν είναι μικρότερο, πληροφορώντας συγχρόνως τον δανειστή σαφώς και συγκεκριμένα για την έννομη σχέση με τον καταθέτη⁶¹⁸. Τονίζεται ότι για την συντέλεση της αναγκαστικής κατάσχεσης απαιτείται και εν προκειμένω επίδοση του κατασχετηρίου τόσο στον τρίτο (εδώ τράπεζα), όσο και στον καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτη, όπως απαιτεί σχετικώς ο ΚΠολΔ. Για το ζήτημα αυτό παραπέμπουμε σε όσα έχουν ανωτέρω αναφερθεί και αναλυθεί.

Να σημειωθεί δε ότι ειδικώς σε ότι αφορά την επίδοση του κατασχετηρίου απασχόλησε το ζήτημα αν αυτό επιδίδεται μόνο στην έδρα του πιστωτικού ιδρύματος ή και σε υποκατάστημά του. Επρόκειτο ίσως για το σημαντικότερο, εξ απόψεως πρακτικής δυσχέρειας ζήτημα, δεδομένης της θεσπιζόμενης κατά το άρθρο 90 του ν.δ. του 1923 υποχρεώσεως επιβολής της κατασχέσεως, στο συγκεκριμένο υποκατάστημα της Τράπεζας, στο οποίο υφίσταται η κατάθεση του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη. Ειδικότερα, κατά το άρθρο 90 ν.δ. του 1923 : *“1. Εάν η εταιρεία έχη και υποκαταστήματα εν Ελλάδι, κατάσχεσις εις χείρας αυτής, ως τρίτης, επιτρέπεται μόνον παρά τω καταστήματι, ή τω υποκαταστήματι, ένθα υφίσταται η κατάθεσις ή άλλη οφειλή προς τον καθ' ου η κατάσχεσις. 2. Εάν η εταιρεία έχη υποκαταστήματα και εν τη αλλοδαπή, η εν Ελλάδι κατάσχεσις δεν περιλαμβάνει και τας εν αλλοδαπή οφειλάς”*. Όπως θα αναλυθεί κατωτέρω, μετά την τροποποίηση που επέφερε το άρθρο 57 του ν. 3994/2011, καταργήθηκε η διάταξη του άρθρου 90 του ν.δ. του 1923. Το άρθρο 57 του Ν 3994/2011 προσέθεσε παρ.4 στο άρθρο 983 του ΚΠολΔ, που ορίζει ότι *“για την κατάσχεση στα χέρια πιστωτικού ιδρύματος ως τρίτου το έγγραφο επιδίδεται στην έδρα του ή σε οποιοδήποτε κατάστημά του”*⁶¹⁹.

⁶¹⁸ ΜΠρΘες 9473/2011, ΕΕμπΔ 2012.108/ βλ. και ανωτέρω όσα γενικώς αναφέρονται για τις επιδόσεις του κατασχετηρίου στον καθ'ού και στον τρίτο

⁶¹⁹ ΜΠρΘες 9473/2011, ΕΕμπΔ 2012.108 / ΜΠρΤρικ 738/2002, ΔΕΕ (10) 2002.1006, όπου υπό το προΐσχύον καθεστώς : *“Όμως, συνήθως, ο δανειστής δε γνωρίζει την ύπαρξη ή μη κατάθεσης σε συγκεκριμένο πιστωτικό ίδρυμα του οφειλέτη του. Από το νόμο δε προβλέπεται κάποια διαδικασία για τη διερεύνηση με πρωτοβουλία των τραπεζών της ύπαρξης καταθέσεων σε αυτές. Μόνο με επιμέλεια του δανειστή μπορεί να εντοπισθεί η τράπεζα στις οποίες ο οφειλέτης έχει καταθέσεις.”*

Χαρακτηριστική είναι η μειοψηφία στην ΑΠ 347/2013⁶²⁰, κατά την οποία : “..Άλλωστε η νομοθετική αυτή ρύθμιση και η επιτασσύμενη δι’αυτής υποχρέωση επιβολής της κατασχέσεως εις χείρας της τράπεζας, ως τρίτης, μόνο στο κατάστημα ή υποκατάστημα, όπου υφίσταται η κατάσταση ή άλλη οφειλή προς τον καθού η κατάσχεση, ήταν αναγκαία κατ’ εκείνο τον χρόνο (1923), λόγω της τεχνικής αδυναμίας των τραπεζών να παρακολουθήσουν τα στοιχεία της καταθέσεως μεταξύ των διαφόρων καταστημάτων τους και να πραγματοποιήσουν τραπεζικές συναλλαγές και ιδίως αναλήψεις σε κατάστημα διαφορετικό από εκείνο όπου διατηρείται η κατάθεση, με κίνδυνο στην περίπτωση αυτή αποδόσεως μη οφειλομένων χρηματικών ποσών, προς αποτροπή του οποίου τέθηκε, για την εξυπηρέτηση του δικαιολογημένου προς τούτο συμφέροντος των τραπεζών, υπέρ των οποίων κατατέθηκε η απειλούμενη, σε περίπτωση παραβιάσεως της υποχρεώσεως αυτής του κατασχόντος, σχετική υπέρ αυτών ακυρότητα. Προφανές είναι ότι δεν συντρέχει πλέον ο δικαιολογητικός αυτός λόγος, με δυνατότητα πλέον επικοινωνίας με όλα τα καταστήματά τους κατά τρόπο άμεσο και αυτόματο για αναλήψεις που πραγματοποιούνται από τον καταθέτη ανά πάσα στιγμή, ακόμη και μονομερώς, μέσω ενός μηχανήματος οποιουδήποτε καταστήματος αυτής ή άλλης τράπεζας, εντός ή εκτός της Ελλάδος. Επομένως για το έγκυρο της κατασχέσεως πρέπει η επίδοση να πραγματοποιείται στην έδρα της τράπεζας, με κοινοποίηση του κατασχετηρίου εγγράφου στο κεντρικό της κατάστημα, πράγμα άλλωστε το οποίο και εκείνη εξυπηρετεί λόγω της δυνατότητας αρτιότερης εκεί οργανώσεώς της για την αντιμετώπιση των κατασχέσεων που επιβάλλονται εις χείρας της, ως τρίτης”.

Την ανωτέρω μειοψηφία επιβεβαίωσε ο νεότερος νομοθέτης, και πλέον το κατασχετήριο μπορεί να επιδοθεί πλέον, κατ’ επιλογή του επισπεύδοντος δανειστή, είτε στην έδρα της Τράπεζας είτε σε οποιοδήποτε κατάστημα της. Και ναι μεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι με τον τρόπο αυτό διευκολύνονται οι διερευνητικού χαρακτήρα κατασχέσεις, η νέα ρύθμιση αναμφισβήτητα όμως ανταποκρίνεται περισσότερο στην ανάγκη διευκόλυνσης του κατασχόντος, ο οποίος σε διαφορετική περίπτωση κινδύνευε να μείνει ανικανοποίητος αν το μόνο περιουσιακό στοιχείο του οφειλέτη συνίστατο στη δια της καταθέσεως ιδρυόμενη απαίτηση του κατά της Τράπεζας. Επιπλέον καθίσταται με αυτό τον τρόπο υπέγγυα σε κατάσχεση, όλη η ευρισκόμενη εις χείρας της Τράπεζας περιουσία του οφειλέτη στο μέτρο που η ηλεκτρονική διασύνδεση του δικτύου των Τραπεζών εξασφαλίζει τον καθολικό έλεγχο για την ύπαρξη ή μη λογαριασμών ή άλλων τραπεζικών προϊόντων.

5.3.3. ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Επανερχόμενοι όμως στο ζήτημα των συνεπειών της αναγκαστικής κατάσχεσης το οποίο μας αφορά εν προκειμένω δέον λεχθεί ότι, κατά τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ που ρυθμίζουν το ζήτημα, και στην κατάσχεση εις χείρας τράπεζας ως τρίτης, η επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου στον τρίτο, σύμφωνα με τη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 984 ΚΠολΔ έχει ως έννομη συνέπεια την αυτοδίκαιη ακυρότητα της καταβολής, στην οποία ενδεχομένως θα προχωρούσε ο τρίτος έναντι του δικού του δανειστή και ήδη καθ’ού η εκτέλεση, η επίδοση δε αντιγράφου του κατασχετηρίου εγγράφου από τον κατασχόντα στον καθ’ού η εκτέλεση όπως προκύπτει από την πρώτη παράγραφο του άρθρου 984 ΚΠολΔ, έχει ως έννομη συνέπεια την αποστέρηση του δικαιούχου της κατασχεθείσας

⁶²⁰ ΑΠ 347/2013 (μειοψηφία Λεοντή Νικολάου), ΕφΑΔ 2013.796

απαίτησης από την εξουσία διάθεσης του περιουσιακού στοιχείου που κατασχέθηκε.⁶²¹ Κρίσιμος χρόνος για την επέλευση των ανωτέρω συνεπειών όπως και ανωτέρω αναλυτικά αναφέραμε είναι η επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου στον καθένα από αυτούς, με τη συντέλεση δε και των δύο ανωτέρω επιδόσεων της κατασχετήριας έκθεσης επέρχεται και τρίτη έννομη συνέπεια της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου, η αναγκαστική και αυτόματη εκχώρηση της απαίτησης που έχει κατασχεθεί από τον μέχρι τότε δικαιούχο της (καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτη) στον κατασχόντα δανειστή⁶²².

Έτσι, εάν έχει επιβληθεί κατάσχεση χρημάτων ή χρεογράφων στα χέρια τραπεζικής ανώνυμης εταιρίας, ως τρίτης, η τελευταία κατά τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ (άρθρο 984 παρ.3 ΚΠολΔ), καθίσταται μεσεγγυούχος του ποσού που κατασχέθηκε και έχει όλες τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του μεσεγγυούχου και δεσμεύεται να μην αποδώσει το κατασχεθέν ποσό σε κανέναν άλλον, πλην του κατασχόντος δανειστή, ούτε δηλ. στον καταθέτη και δικαιούχο λογαριασμού, υποχρεούμενη να το διαφυλάττει έως και το πέρας της δικαστικής διαφοράς που αφορά την οφειλή του καθ'ού η κατάσχεση πελάτη της.⁶²³

Περαιτέρω το πιστωτικό ίδρυμα υποχρεούται σε κάθε περίπτωση να προβεί σε δήλωση⁶²⁴ κατά το άρθρο 985 ΚΠολΔ εντός της οριζόμενης στο νόμο προθεσμίας για την ύπαρξη της κατάθεσης, δηλ. διαθεσίμων κεφαλαίων (αν υπάρχουν) στο ύψος για το οποίο γίνεται η κατάσχεση, (όχι πλέον αυτού), ή αν είναι μικρότερο, ποιο είναι αυτό. Συγχρόνως, πρέπει να πληροφορεί το δανειστή σαφώς και συγκεκριμένα για την έννομη σχέση με τον καταθέτη.

Τονίζεται δε ότι η νομολογία παγίως δέχεται πλέον ότι η δήλωση που υποβάλλει ο τρίτος (εν προκειμένω και η τράπεζα), αναφέροντας ότι θα κρατήσει υπέρ του κατασχόντος δανειστή ότι προκύψει στο μέλλον, θεωρείται καταφατική δήλωση⁶²⁵.

• Η ΒΑΣΙΚΗ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΟΥ Ν.Δ. 1923: Η ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΛΗΨΗ ΑΔΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Όταν υποβάλλεται καταφατική δήλωση, η Τράπεζα αποκτά με βάση το άρθρο 87 παρ.1 του παραπάνω Ν.Δ. το δικαίωμα είτε να καταθέσει τα κατασχεθέντα δικαστικώς (988 παρ.1 ΚΠολΔ), είτε να ζητήσει από τον Πρόεδρο Πρωτοδικών την άρση της κατάσχεσης με ή χωρίς εγγύηση⁶²⁶.

⁶²¹ ΜΠρΠρεβ 69/2013, ΔΕΕ (6) 2013.614/ ΜΠρΘες 9437/2011, ΕΕμπΔ 2012.108

⁶²² ΑΠ 1540/2000, ΕλλΔνη (42)2001.1298/ ΜΠρΘες 9437/2011, ΕΕμπΔ 2012.108 βλ και ανωτέρω αναλυτικά

⁶²³ ΜΠρωτΚορινθ 564/2012, ΕφΑΔ 2014.527

⁶²⁴ ΜΠρΘες 1038/2013 / ΜΠρΣαμ 248/2011

⁶²⁵ ΜΠρΧαλκ 278/2014, ΕφΑΔ 2015.268 (ιδίως βλ. Παρατηρήσεις Παπαδοπούλου Έλ., σελ.269)

⁶²⁶ ΜΠρΠρεβ 69/2013, ΔΕΕ (6) 2013.614/ ΜΠρΘες 1038/2013, ΕλλΔνη 2014.569/ ΑΠ 1540/2000, όπου: 'Σε μια τέτοια περίπτωση, η δήλωση που υποβάλλει ο τρίτος και στην οποία αναφέρει ότι θα παρακρατήσει αμέσως ό,τι θα προκύψει στο μέλλον υπέρ του καθ'ού η κατάσχεση, από τη μνημονευόμενη στο κατασχετήριο βασική έννομη σχέση, πρέπει να θεωρηθεί ως καταφατική, παρότι δεν παρέχει αμέσως εκτελεστότητα, εφόσον δεν προκύπτει από αυτήν βέβαιη και εκκαθαρισμένη απαίτηση. Και τούτο, γιατί ο κατασχών δανειστής, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να ασκήσει ανακοπή κατά της δηλώσεως αυτής, μπορεί να την εκτελέσει αργότερα με τη συνδρομή των προϋποθέσεων των άρθρων 915, 916 και 921 παρ. 4 ΚΠολΔ.', και έκτοτε παγίως η νομολογία.

Κατ'εξαίρεση των ισχυόντων κατά τον ΚΠολΔ για κάθε τρίτο στα χέρια του οποίου κατάσχετα η απαίτηση του οφειλέτη, παρέχεται το δικαίωμα στις Τράπεζες, στα χέρια των οποίων ως τρίτων κατάσχονται οι καταθέσεις των πελατών τους καθ'ών η κατάσχεση και δικαιούχων σχετικού λογαριασμού, εφόσον προβούν στην κατά το άρθρο 985 ΚΠολΔ παρ.1 και 2 του ΚΠολΔ καταφατική δήλωσή τους, στη συνέχεια και κατ'επικλήση των διατάξεων του άρθρου 87 παρ.1 του ΝΔ 17.7/13.8.1923, να καταθέσουν "δικαστικά" τα κατασχεθέντα χρηματικά ποσά, στο όνομα του καθ'ού η εκτέλεση πελάτη τους και δικαιούχου του λογαριασμού ή των κληρονόμων του κατ'άρθρον 89 του ως άνω ΝΔ (επιχείρημα εκ του άρθρου 87 που διακρίνει τον κατασχόντα από τον δικαιούχο), εξαρτώντας περαιτέρω την ανάληψή τους από απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, εκδιδόμενη με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, χορηγούσα την άδεια για τη σχετική ανάληψη.⁶²⁷ Ως "δικαστική" κατάθεση σύμφωνα με το άρθρο 87 παρ.1 του ως άνω νομοθετικού διατάγματος, νοείται η δικαστική παρακαταθήκη που συστήνεται υποχρεωτικά στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, το οποίο φυλάσσει και χειρίζεται κάθε δικαστική παρακαταθήκη, η απόδοση της οποίας εξαρτήθηκε από δικαστική απόφαση (άρθρο 2 του Οργανικού Νόμου του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων).⁶²⁸

Εάν προκριθεί λοιπόν ως εφαρμοστέα η διαδικασία του διατάγματος, σε αντίθεση με τα οριζόμενα στο άρθρο 988 ΚΠολΔ, η Τράπεζα εις χείρας της οποίας επιβάλλεται η κατάσχεση, δεν θα προβεί όταν το ποσό της απαίτησης επαρκεί για την ικανοποίηση σε καταβολή στον κατασχόντα δανειστή, αλλά σε "δικαστική κατάθεση". Φυσικά δεδομένης της παραπομπής σε καταργηθέντα θεσμό (άρθρο 3 παρ.1 ΕισΝΚΠολΔ), στη θέση της δικαστικής ισχύει πλέον η δημόσια κατάθεση, που γίνεται στην αρμόδια αρχή, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, σύμφωνα με τους νόμους που το διέπουν και το π.δ. της 30.12.1923/03.01.1927 "περί συστάσεως και αποδόσεως παρακαταθηκών και καταθέσεων παρά τω Ταμείω Παρακαταθηκών και Δανείων"⁶²⁹. Ειδικώς δε αν πρόκειται για την Εθνική

⁶²⁷ Τέντες Ι., ό.π. (Γεωργιάδου Μ.),σελ.409

⁶²⁸ ΜΠρΚορινθ 564/2012, ΕφΑΔ 2014.527 /

βλ. ΝΔ 17.7/13.8.1923 , Άρθρο 87 παρ.1 :'' Εάν εγένετο κατάσχεσις χρημάτων ή χρεωγράφων παρ' ανωνύμω εταιρία, ως τρίτη, η εταιρία δικαιούται είτε να κατάθεση τα κατασχεθέντα δικαστικώς, απαλλασσόμενη δια της τοιαύτης καταθέσεως πάσης ευθύνης προς τε τον κατασχόντα και τον δικαιούχον είτε να αιτησθαι παρά του προέδρου την άρσιν της κατασχέσεως, ην ούτος δύναται να χορήγησιν μετά ή άνευ εγγυήσεως'',

Άρθρο 87 παρ. 2: ''Εάν η κατάσχεσις εγένετο εις χείρας της Εθνικής Τραπεζής, ως τρίτης, αύτη δικαιούται ίνα κατάθεση τα κατασχεθέντα παρ' αυτή κατά τους όρους των εις πρώτην ζήτησιν αποδοτέων καταθέσεων'',

Άρθρο 88 παρ. 1 :''Η ανάληψις των κατά το προηγούμενον άρθρον κατατεθέντων γίνεται μόνο αδεία του προέδρου'',

Άρθρο 89 παρ. 1:''Η δικαστική κατάθεσις γίνεται επ' ονόματι του δικαιούχου και, εάν ούτος απεβίωσεν, επ' ονόματι των κληρονόμων αυτού, άνευ ρητής αυτών κατονομασίας''/

Ζαλαχώρης Π.,Η δημόσια παρακατάθεση τραπεζικών καταθέσεων κατασχεμένων εις χείρας των τραπεζών, ως τρίτων, και η δικαστική άδεια για την ανάληψή τους, Δ (34)2003.603 (605)

⁶²⁹ Η απομόνωση βέβαια λέξεων του άρθρου 87 του ν.δ. 1923 "...δικαιούται'', κάθε άλλο παρά σε ασφαλή συμπεράσματα οδηγεί, γιατί με μία συνολική ανάγνωση της διατάξεως ''η εταιρεία δικαιούται, είτε να καταθέσει..., είτε να αιτησθαι ...'' ευσταθεί αφενός η ερμηνεία, πως η διάζευξη αναφέρεται στη δεύτερη δυνατότητα που έχει η Τράπεζα να ζητήσει την άρση της κατασχέσεως , και αφετέρου όμως και η ερμηνεία ότι έχει εκλεκτικό δικαίωμα να μην προβεί στη δημόσια κατάθεση και να ακολουθήσει τη διαδικασία του άρθρου 988 ΚΠολΔ .

Τράπεζα, η κατάθεση μπορεί να γίνει στην ίδια σε ειδικό λογαριασμό καταθέσεως όψεως (σε πρώτη ζήτηση αποδοτέας κατάθεσης) και όχι στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων όπως ισχύει για τις υπόλοιπες Τράπεζες (άρθρα 87 παρ.2 και 88 παρ.2 του ως άνω διατάγματος).⁶³⁰

Την κατ' άρθρον 87 απαλλαγή της Τράπεζας από και διά της καταθέσεως, ακολουθεί η ανάληψη του ποσού της κατασχεθείσας απαιτήσεως από τον επισπεύδοντα την εκτελεστική διαδικασία, ο οποίος δεν δύναται να προβεί απευθείας σε είσπραξη. Για να μπορέσει λοιπόν η κατάθεση αυτή να επιφέρει τα έννομα αποτελέσματά της, ήτοι την απόσβεση της οφειλής της Τράπεζας προς τον κατασχόντα και το δικαιούχο, θα πρέπει να γίνει ερμηνευτικώς δεκτή η προσθήκη στα άρθρα 427 και 434 ΑΚ, ενός επιπλέον αποσβεστικού της ενοχής λόγου, της διενεργούμενης δηλαδή κατ' επιταγή του άρθρου 87 του ν.δ. 1923 δημόσιας κατάθεσης. Η ανάληψη από τον κατασχόντα του ποσού που κατασχέθηκε γίνεται λοιπόν κατ' το άρθρο 88 του Ν.Δ. 17.7./13.8.1923 μόνο με άδεια του Προέδρου Πρωτοδικών.⁶³¹ Επομένως, η απόδοση του παρακατεθειμένου ποσού στον κατασχόντα ή στον καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη (σε περίπτωση απόσβεσης της εκτελεστέας απαίτησης) εξαρτάται μόνο από την έκδοση δικαστικής απόφασης ("δικαστική κατάθεση")⁶³². Πιο συγκεκριμένα, αυτή η απόφαση εκδίδεται κατόπιν αίτησης του αρχικώς επισπεύδοντος, ή του δικαιούχου της απαίτησης στο όνομα του οποίου έγινε η παρακατάθεση, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου της γενικής δωσιδικίας του καθού που δικάζει με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων⁶³³.

Το αντικείμενο της δίκης στη συνηθέστερη περίπτωση περιορίζεται αναγκαίως στη διάγνωση της συνδρομής των τυπικών εκείνων προϋποθέσεων που επιτρέπουν την

Για τη δεύτερη αυτή ερμηνεία, βλ. σχετικά Ζαλαχώρης Π., Η δημόσια παρακατάθεση τραπεζικών καταθέσεων κατασχεμένων εις χείρας των τραπεζών, ως τρίτων, Δ (34) 2003.603 (605) όπου : ... Το σχετικό δικαίωμα της τράπεζας να προβεί σε δημόσια παρακατάθεση των κατασχεμένων εις χείρας της ως τρίτης, κατ' άρθρον 87 του ν.δ. του ν. δ/τος 1923, δε μπορεί παρά να τελεί σε απόλυτη συνάρτηση με τα προβλεπόμενα εκ των άρθρων 427 και 434 του Αστικού Κώδικος. Πλέον, συγκεκριμένως το δικαίωμα αυτό της τράπεζας δέον θεωρηθεί συγχωρούμενο από το νόμο όχι σε κάθε περίπτωση κατασχεσεως εις χείρας της ως τρίτης, τραπεζικών καταθέσεων με βάση το άρθρο 24 του Ν. 2915/2001, αλλά μόνο σάκις συντρέχει κάποιος από τους αναφερόμενους στα άρθρα 427 και 434 του ΑΚ δικαιολογητικός της δημόσιας παρακαταθέσεως λόγος είτε δηλ. εξαιτίας υπερημερίας του κατασχόντος δανειστή, είτε εξαιτίας κωλύματος αφορόντος στο πρόσωπο του ή εύλογης αβεβαιότητας περί το πρόσωπο αυτού, που καθιστούν αδύνατη την ασφαλή εκπλήρωση της υποχρέωσης της τράπεζας για άμεση καταβολή των κατασχεθέντων.

⁶³⁰ Τέντες Ι., ό.π. (Γεωργιάδου Μ.), σελ.409/ ΜΠρΚορίνθ 564/2012, ΕφΑΔ 2014.527 / ΜΠρΑΘ 733/2011/ Άρθρο 87 παρ.2 : "Εάν η κατάσχεσις εγένετο εις χείρας της Εθνικής Τραπεζής, ως τρίτης, αυτή δικαιούται ίνα κατάθεση τα κατασχεθέντα παρ' αυτή κατά τους όρους των εις πρώτην ζήτησιν αποδοτέων καταθέσεων", Άρθρο 88 παρ. 2 : "Η Εθνική Τράπεζα, εκτελούσα την απόφαση του Προέδρου, απαλλάσσεται πάσης ευθύνης."

⁶³¹ Τέντες Ι., ό.π.(Γεωργιάδου Μ.), σελ.409/ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.882/ ΜΠρΠρεβ 69/2013, ΔΕΕ (6) 2013.614/ΜΠρΘες 9473/2011/ Προϋπόθεση δηλαδή του επιτρεπτού της ανάληψης, είναι η χορήγηση άδειας από τον Πρόεδρο και ως τέτοιος σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ.6 του διατάγματος, νοείται ο Πρόεδρος Πρωτοδικών.

⁶³² ΜΠρΚορίνθ 564/2012, ΕφΑΔ 2014.527

⁶³³ Νίκας Ν., Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτέλεσης, σελ.720, όπου σημειώνεται μάλιστα ότι η εν λόγω ρύθμιση δεν απέχει εκ πρώτης όψεως και πολύ από τις ρυθμίσεις του άρθρου 988 παρ.1 ΚΠολΔ απλώς εξοικονομεί από την τράπεζα την έρευνα της νομιμοποίησεως του προσώπου που αξιώνει την είσπραξη του ποσού για λογαριασμό του κατασχόντος δανειστή.

απόδοση των κατασχεθέντων στον κατασχόντα δανειστή, ήτοι στην πιθανολόγηση από το δικαστήριο του εν γένει υποστατού της επιβληθείσας εις χείρας της τράπεζας κατασχέσεως.⁶³⁴ Η αίτηση θα πρέπει μάλλον να απορρίπτεται κατόπιν ενστάσεως του καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη, μόνο εφόσον η απαίτηση του κατασχόντος έχει ως τη συζήτησή της τυχόν εξοφληθεί, ή όταν επ'ευκαιρία ανακοπής είχε χορηγηθεί υπό το καθεστώς προ του Ν.4335 αναστολή της αναγκαστικής εκτέλεσης κατά το 938 ΚΠολΔ⁶³⁵ (περίπτωση που υπό το ισχύον καθεστώς μάλλον δύσκολα θα προκύψει)⁶³⁶. Η δε σχετικώς ανοιγείσα δίκη δεν εισάγει γνήσια υπόθεση ασφαλιστικών μέτρων, αλλά αποτελεί ρυθμιστικό της αναγκαστικής εκτέλεσης μέτρο, με αποτέλεσμα η σχετικώς εκδιδόμενη απόφαση να μπορεί να προσβάλλεται με έφεση⁶³⁷. Ωστόσο, κατ'αντίθετη άποψη, το μη επιτρεπτό της ασκήσεως έφεσης θα μπορούσε να υποστηριχθεί ως απόρροια της φύσεως της χορηγούμενης άδειας (απλώς εξυπηρετείται η περαιτέρω εξέλιξη της εκτελεστικής διαδικασίας) και όχι της εφαρμογής του άρθρου 699 ΚΠολΔ, αφού ακριβώς η δικαστική προστασία δεν λαμβάνει τη μορφή ασφαλιστικού μέτρου αλλά μέτρου ρυθμίζοντος την εκτελεστική διαδικασία. Στο συμπέρασμα του μη επιτρεπτού της προσβολής της αποφάσεως με ένδικα μέσα οδηγεί και η ρητή κατάργηση με το άρθρο 52 παρ.3 ΕισΝΚΠολΔ του άρθρου 94 του ν.δ. του 1923, το οποίο προέβλεπε τη δυνατότητα ασκήσεως εφέσεως κατά των κατ' άρθρο 88 εκδοθέντων αποφάσεων.⁶³⁸

Ζήτημα γεννάται αναφορικώς και με το εάν μπορεί να σωρευθεί στη σχετική αίτηση αίτημα παραδόσεως προς τον αιτούντα του κατεχόμενου από την τράπεζα οικείου γραμματίου παρακαταθήκης, ώστε εν συνεχεία αυτό να προσκομισθεί προς το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, ώστε το τελευταίο να αποδώσει τα κατατεθειμένα αντικείμενα της κατασχέσεως.⁶³⁹ Αν και η ΜΠρΑθ 744/2003 απορρίπτει μεν το ανωτέρω αίτημα, ως αλυσιτελές, κρίνοντας ότι αρκεί η προσκόμιση προς το Ταμείο της ίδιας δικαστικής αποφάσεως, ωστόσο, η θεωρία έχει εκφράσει αντιρρήσεις εν προκειμένω, δεδομένου ότι η σχετική ειδική νομοθεσία που ρυθμίζει τη διαδικασία αναλήψεως των συνεστημένων στο Τ.Π. και Δανείων επιτάσσεται με σαφήνεια πως για τη σχετική απόδοση απαιτείται η προσκόμιση του οικείου γραμματίου παρακαταθήκης, και μάλιστα, κατ'αρχήν, του ίδιου του πρωτοτύπου αυτού⁶⁴⁰. Μόνο κατ'εξαίρεση, κατά τούτον, μπορεί να λαμβάνει χώρα η

⁶³⁴ Ζαλαχώρης Π., Η δημόσια παρακατάθεση τραπεζικών καταθέσεων κατασχεμένων εις χείρας των τραπεζών, ως τρίτων, και η δικαστική άδεια για την ανάληψή τους, Δ (34) 2003.603 (607)

⁶³⁵ Επί του ζητήματος της επιρροής της χορηγηθείσας κατ' άρθρον 938 ΚΠολΔ αναστολής εκτέλεσης επιταγής προς πληρωμή σε επιβληθείσα αναγκαστική κατάσχεση βλ. ΜΠρΧαλκ 278/2014 και ιδίως παρατηρήσεις Παπαδοπούλου Έλ., σε ΕφΑΔ 2015.268 (ιδίως 269 επόμε.). Ενόψει ωστόσο της κατάργησης του 938 ΚΠολΔ με τον Ν.4335 δεν κρίνεται σκόπιμο να επεκταθούμε περαιτέρω στο ζήτημα. Άλλωστε το ζήτημα της αναστολής εκτέλεσης υπό το ισχύον καθεστώς εξετάστηκε ήδη ανωτέρω.

⁶³⁶ Ζαλαχώρης Π., ό.π., Δ (34) 2003.603 (607)/ Περί της δυνατότητας αναστολής βλέπε σχετικά ανωτέρω

⁶³⁷ ΜΠρΚορίνθ 564/2012, ΕφΑΔ 2014.527 / ΕφΑθ 937/2004, ΝοΒ 2004.1411

⁶³⁸ Επαρκή προστασία σε όποιον εθίγη από την ανάληψη, κατά την εν λόγω άποψη, θα μπορούσε να παράσχει η αίτηση ανάκλησης/μεταρρύθμισης της απόφασης (άρθρο 696 ΚΠολΔ), καθώς και η δυνατότητα προσφυγής στα γενικά ένδικα βοηθήματα, όπως η αγωγή αποζημιώσεως.

⁶³⁹ Ζαλαχώρης Π., ό.π., Δ (34) 2003.603 (607)

⁶⁴⁰ Π.δ. 30.12.1926/3/1/1927 "Περί συστάσεως και αποδόσεως παρακαταθηκών", που κυρώθηκε με τον οργανικό νόμο 3646/1928 : "Άρθρον 18 : Η απόδοσις των παρακαταθηκών ενεργείται παρά των Ταμείων παρ' αίς αύται εύρηνται εγγεγραμμένα, εις τόν δικασούχον ή τόν νόμιμον αύτου

απόδοση της παρακαταθήκης άνευ του πρωτοτύπου γραμματίου της. Επομένως, συμπεραίνουμε ότι το δικαστήριο επιλαμβανόμενο της αιτήσεως για την παροχή της κατ'άρθρον 88 του Ν.Δ. του 1923 αδείας, προκειμένου τυχόν να εκφέρει κρίση περί του ότι στην συγκεκριμένη περίπτωση, για την απόδοση των κατατεθειμένων στο Τ.Π. και Δανείων στον αιτούντα –δικαιούχος τους δεν απαιτείται η προσκόμιση του πρωτοτύπου γραμματίου παρακαταθήκης, αρκεί να βεβαιώνει τη συνδρομή κάποιας εκ των προβλεπόμενων στο νόμο περιπτώσεων ήτοι απώλεια γραμματίου, ή άρνησης ή δυστροπίας της τράπεζας να το παραδώσει στον αιτούντα, παρά τη θετική δήλωσή της.⁶⁴¹ Περαιτέρω, όσον αφορά στην απόφαση, προκειμένου να χωρήσει η ανάληψη, αρκεί η αμιγώς διαπλαστικού χαρακτήρα απόφαση που εκδίδεται στη σχετική δίκη, και η οποία ανήκει στις λεγόμενες προστακτικές αποφάσεις, να υποβληθεί σε αντίγραφο ή και σε απόσπασμα στο Τ.Π. και Δανείων, χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη κοινοποίηση του αντιγράφου της (700 παρ.2 εδ.α ΚΠολΔ).⁶⁴²

Ευνόητα, αποτέλεσμα της όλης ανωτέρω διαδικασίας αποτελεί η σημαντική χρονική καθυστέρηση ως προς την ουσιαστική –δια της εισπράξεως του κατασχεθέντος ποσού– ικανοποίηση του δικαιώματος του κατασχόντος δανειστού, δίχως στην πραγματικότητα όπως υποστηρίζει εκπρόσωπος της θεωρίας⁶⁴³ να υπάρχει γι'αυτό τόσο σοβαρός δικαιολογητικός λόγος. Βέβαια ενόψει αυτής της καθυστέρησης που συνεπάγεται η διαδικασία αυτή όσον αφορά στην πορεία της εν λόγω διαδικασίας, υποστηρίζεται πως το πιστωτικό ίδρυμα έχει τη διακριτική ευχέρεια να μην επιλέξει την οδό της προαναφερόμενης διαδικασίας⁶⁴⁴, αλλά τη συνήθη διαδικασία του άρθρου 988 παρ.1

αντιπρόσωπον επί τή προσκομίσει του γραμματίου της αποδοτέας παρακαταθήκης καί των απαιτούμένων δικαιολογητικών εγγράφων.

Η πρὸς εἰσπραξίν παρακαταθήκης πληρεξουσιότης δέον νά στηρίζηται εἰς συμβολαιογραφικόν ἔγγραφον συντεταγμένον κατὰ νόμον. Ἡ ἀπόδοσις τῆς παρακαταθήκης πραγματοποιεῖται δυνάμει χρηματικῆς ἐντάλματος πληρωμῆς, υπογεγραμμένου ὑπὸ τοῦ αρμοδίου Ἀρχιλογιστοῦ, τοῦ Τμηματάρχου τοῦ Προληπτικοῦ Ἐλέγχου καί τοῦ Διευθυντοῦ προκειμένου περὶ τοῦ Κεντρικοῦ καταστήματος ἢ ὑπὸ τοῦ λογιστοῦ καί Διευθυντοῦ προκειμένου περὶ Ἐπαρχιακῶν Ταμείων καί Ὑποκαταστημάτων.

Εἰς τό ἐντάλμα ἐπισυνάπτεται τό γραμμάτιον δι' οὗ συνεστήθη ἡ ἀποδιδομένη παρακαταθήκη, μνημονεύονται δέ ἐν αὐτῷ καί τὰ λοιπὰ δικαιολογητικά ἔγγραφα, ἐφ' ὧν ερεῖδεται ἡ διατασσομένη ἀπόδοσις ἥτις ἐνεργεῖται ἅμα τῇ υποβολῇ τῆς αἰτήσεως ἢ τό βραδύτερον ἐντός τῆς ἐπομένης ἐργασίμου ἡμέρας, πλὴν τῆς ἐξαιρέσεως τοῦ ἐπομένου ἀρθροῦ ἢ τῆς περιπτώσεως καθ' ἣν τὰ δικαιολογητικά τῆς ἀποδόσεως ἔγγραφα παρουσιάζουσιν ἐλλείψεις, ὁπότε ἐνεργεῖται ἅμα τῇ συμπληρώσει τῶν ἐλλείψεων."/ Ζαλαχώρης Π., Ἡ δημόσια παρακατάθεση τραπεζικῶν καταθέσεων κατασχεμένων εἰς χεῖρας τῶν τραπεζῶν, ὡς τρίτων, καί ἡ δικαστικὴ ἀδεια γιὰ τὴν ἀνάληψή τους, Δ (34)2003.603 (608) / Καστριώτης Ι., Ἡ δημόσια κατάθεση ὡς ἀποσβεστικὸς λόγος τῶν ἐνοχῶν, σελ.240 ἐπὶ.

⁶⁴¹ Ζαλαχώρης Π., Ἡ δημόσια παρακατάθεση τραπεζικῶν καταθέσεων κατασχεμένων εἰς χεῖρας τῶν τραπεζῶν, ὡς τρίτων, καί ἡ δικαστικὴ ἀδεια γιὰ τὴν ἀνάληψή τους, Δ (34)2003.603 (608)

⁶⁴² Ζαλαχώρης Π., ὁ.π., Δ (34)2003.603 (608)

⁶⁴³ Ζαλαχώρης Π., Ἡ δημόσια παρακατάθεση τραπεζικῶν καταθέσεων κατασχεμένων εἰς χεῖρας τῶν τραπεζῶν, ὡς τρίτων, καί ἡ δικαστικὴ ἀδεια γιὰ τὴν ἀνάληψή τους, Δ (34)2003.603 (604)

⁶⁴⁴ Εἰς τὰ πάντα αὐτὰ κρίνουμε σημαντικό νὰ ἀντιλέξουμε ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τῆς καθυστέρησης βαρύνουν κατὰ κύριο λόγο τὸν ἐπισπεύδοντα καί ὄχι τὸ πιστωτικὸν ἴδρυμα. Ὅπως παραστατικὰ σημειώνεται (βλ. Ζαλαχώρης Π., Ἡ δημόσια παρακατάθεση τραπεζικῶν καταθέσεων κατασχεμένων εἰς χεῖρας τῶν τραπεζῶν, ὡς τρίτων, καί ἡ δικαστικὴ ἀδεια γιὰ τὴν ἀνάληψή τους, Δ (34)2003.603 (604)) ὁ δανειστής ἀφοῦ καταφέρει συνήθως μετὰ μυρίων βασάνων καὶ κόπων, ..., νὰ ἐφοδιασθῇ με τίτλο ἐκτελέσεως ...καὶ ἔχοντας ἐν συνεχείᾳ ἐπιβάλλει ἐν βάρος τοῦ οφειλέτη τοῦ κατασχεσέντος εἰς χεῖρας οφειλέτη τοῦ τελευταίου, ὡς τρίτου, καὶ δὴ ἐπιτυχῶς, λόγω τῆς καταφατικῆς δηλώσεώς του

ΚΠολΔ, οπότε και μετά την πάροδο των προβλεπόμενων στην πιο πάνω διάταξη προθεσμιών ή την τελεσίδικη παραδοχή της εμπρόθεσμης ανακοπής του κατασχόντος κατά της ανακριβούς αρνητικής δήλωσης της Τράπεζας, επέρχεται ex lege εκχώρηση της κατασχεμένης απαίτησης στον επιβάλλοντα αυτήν.⁶⁴⁵⁶⁴⁶

Κατά πάγια θέση της νομολογίας, η κατάσχεση στα χέρια τρίτου με το σύστημα του ΝΔ 17.7/23.8.1923 δε παραβιάζει το Σύνταγμα, παρά το γεγονός ότι δυνάμει του άρθρου 88 του ως άνω ΝΔ, απονέμεται στις Τράπεζες η προνομία να αρνούνται να καταβάλλουν στον κατασχόντα δανειστή το κατασχεθέν από αυτόν στα χέρια τους χρηματικό ποσό, έως ότου υποχρεωθούν ειδικώς προς τούτο με δικαστική απόφαση⁶⁴⁷. Και αυτό διότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εισάγεται ανεπίτρεπτη διάκριση υπέρ της τράπεζας, ούτε θεσπίζεται ανεπίτρεπτο εμπόδιο εκτελέσεως τελεσίδικης απόφασης.⁶⁴⁸

Η αιτούσα την παροχή αδείας προς ανάληψη των κατασχεθέντων που κατατέθησαν δημοσίως στο Τ.Π. και Δανείων δε δύναται κατ'αρχήν να είναι η ίδια η παρακαταθέσασα τράπεζα, καθώς εκ του ουσιαστικού δικαίου στερείται του του διαπλαστικού δικαιώματος για ανάκληση της γενομένης δημόσιας καταθέσεως και ανάληψη του προϊόντος αυτής. Επειδή όπως έχουμε σημειώσει πρόκειται για δικαστική και επομένως υποχρεωτική παρακαταθήκη, της οποίας η ανάκληση δεν επιτρέπεται, όπως a contrario προκύπτει από την ειδική ρύθμιση του άρθρου 2 του Α.Ν. 1244/1938.⁶⁴⁹ Κατ' εξαίρεση όμως υποστηρίζεται πως σε περίπτωση τελεσίδικης δικαστικής ακυρώσεως ή και ανακλήσεως (διά παραιτήσεως του κατασχόντος) της γενομένης αναγκαστικής εκτελέσεως εις χείρας της τράπεζας ως τρίτης, δέον προς άρση του τυχόν προκύπτοντος αδιεξόδου, να γίνει δεκτό ότι συγχωρείται στην τράπεζα αυτή να ζητήσει την άδεια για την ανάληψη των κατασχεθέντων, ακόμη και όταν η δημόσια κατάθεση έγινε επ'ονόματι του κατασχόντος δανειστού, διότι εν προκειμένω, αφενός μεν εξέλιπε πλέον ο δικαιολογητικός λόγος της οικείας δημοσίας

τρίτου αυτού προσώπου, φτάνει στην πηγή χωρίς να μπορεί να πιεί το πολυπόθητο νάμα της. Για το λόγο αυτό η επίλυση των ανακυπτόντων από την ερμηνεία των ανωτέρω διατάξεων ζητημάτων δέον, ..., να προσανατολίζεται κατ'αρχήν προς την κατεύθυνση της εκ μέρους του κατασχόντος δανειστού ταχείας αναλήψεως των κατασχεθέντων από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, χωρίς πάντως να αγνοούνται πλήρως και τα δικαιώματα των λοιπών εμπλεκομένων στην έννομη σχέση της κατασχεσεως προσώπων, και ιδιαιτέρως του καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη."

⁶⁴⁵ ΜΠρΚορινθ 564/2012, ΕφΑΔ 2014.527 (και σε 2013.661, όπου παρατηρήσεις Παπασπυρόπουλου Α.)

⁶⁴⁶ Λόγω της υπάρξεως σαφούς νομοθετικού ερείσματος περί της ισχύος των διατάξεων του ν.δ. 1923, κρατεί η θέση, πως οι διατυπώσεις του ν.δ. του 1923 εξακολουθούν να διατηρούν ενεργό το κανονιστικό τους περιεχόμενο, με τις αμφισβητήσεις να περιορίζονται στην καθιέρωση μόνο ευχέρειας ή και υποχρέωσης εφαρμογής τους με συμπληρωτική μόνο χρήση του ΚΠολΔ, όπου υφίστανται κενά του άνω ειδικότερου νομοθετήματος. Το ζήτημα εκφεύγει όμως του βασικού θέματος της παρούσης μελέτης οπότε σε ότι αφορά το εν λόγω ζήτημα δε θα επεκταθούμε περαιτέρω.

⁶⁴⁷ ΜΠρΧαλκ 178/2014, ΕφΑΔ 2015.268 (με παρατηρήσεις Παπαδοπούλου Ελ.)/ΜΠρΘες 1038/2013 / ΜΠρΘηβ 367/2002, Δ 2003.230

⁶⁴⁸ ΜΠρΧαλκ 278/2014, ΕφΑΔ 2015.268

⁶⁴⁹ Καστριώτης Ι., Η δημόσια κατάθεση ως αποσβεστικός λόγος των ενοχών, σελ.279 επόμεν και σελ.315 επόμεν.

καταθέσεως, αφετέρου δε, η απόδοση του παρακαταθέματος στον téως κατασχόντα δανειστή είναι νομικώς ανεπίτρεπτη.⁶⁵⁰

Όσον αφορά στο ζήτημα ποιοί είναι διάδικοι στην εξεταζόμενη δίκη η απάντηση δεν είναι τόσο απλή:

Κατά την ΜΠρΚορινθ 564/2012⁶⁵¹: "Διάδικοι στη σχετική δίκη για την ανάληψη του παρακαταθέντος ποσού, είναι, αφενός μεν ο δυνάμει νόμιμου τίτλου και αιτών την παροχή της άδειας κατασχών δανειστής ή, σε περίπτωση εξόφλησης του τελευταίου ή απόσβεσης με άλλο τρόπο της εκτελεστέας απαίτησης, ο δικαιούχος του λογαριασμού στο όνομα του οποίου έχει παρακατατεθεί το ποσό, ή ακόμα και η ίδια η καταθέσασα τράπεζα, αφετέρου δε (ως καθων) το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή η ΕΤΕ, που ευλόγως αρνούνται την απόδοση τόσο στον κατασχόντα δανειστή, αφού τα κατασχεθέντα ποσά έχουν παρακατατεθεί υπέρ του δικαιούχου λογαριασμού και πελάτη της τραπεζικής ανώνυμης εταιρίας, στα χέρια της οποίας ως τρίτης κατασχέθηκαν, όσο και στο δικαιούχο, στο όνομα του οποίου έγινε η δημόσια κατάθεση του κατασχεθέντος ποσού, αφού, κατά την παρακατάθεση, η παρακαταθέσασα τράπεζα εξάρτησε την ανάληψη του παρακατατεθέντος ποσού από απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου χορηγούσα τη σχετική άδεια, αλλά και ο καθου η εκτέλεση, ώστε αυτός, ως διάδικος, να δυνηθεί να προτείνει οποιαδήποτε επιτρεπόμενη, στο στάδιο της εκτελεστικής διαδικασίας, ένσταση του (όπως π.χ. την εξόφληση του κατασχόντος ή τη δικαστική αναστολή της εκτέλεσης, στα χέρια της τράπεζας, ως τρίτης) ή και η ίδια παρακαταθέσασα τράπεζα, αφού δεν επιτρέπεται η ανάκληση της παρακατάθεσης."⁶⁵²

Έχει υποστηριχθεί δε ⁶⁵³, κατ'άλλη γνώμη, πως διάδικοι είναι αφ'ενός μεν ο αιτών την παροχή δικαστικής αδείας κατασχών δανειστής, αφετέρου δε η Τράπεζα-τρίτη, η οποία οπωσδήποτε πρέπει να νομιμοποιείται παθητικώς να συμμετάσχει στην έννομη σχέση της δίκης, δοθέντος ότι αυτή προέβη στη δημόσια παρακατάθεση των κατασχεθέντων, παρά τη θετική δήλωσή της και ως εκ τούτου έχει καθήκον να εκθέσει τους δικαιολογητικούς λόγους, για τους οποίους δεν εχώρησε σε άμεση καταβολή των κατασχεθέντων προς τον κατασχόντα, διαφωτίζοντας σχετικώς το δικαστήριο. Η άποψη αυτή περί παθητικής νομιμοποίησης της τράπεζας θεωρείται δικαιολογημένη εφόσον δεχτούμε ως βάση της και την ανωτέρω αναφερόμενη άποψη ότι η παρακατάθεση λαμβάνει χώρα μόνο σε περίπτωση που συντρέχει περίπτωση του 427 και του 434 ΑΚ, διαφορετικά σύμφωνα με την εν λόγω άποψη η Τράπεζα υποχρεούται σε άμεση καταβολή. Υποστηρίζεται επίσης –και κατ'αυτήν την άποψη, ότι νομιμοποιούμενος παθητικά πρέπει να θεωρηθεί και ο καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτης, ώστε αυτός, ως διάδικος, να δυνηθεί να προτείνει οποιαδήποτε, επιτρεπόμενη στο σχετικό στάδιο της εκτελεστικής διαδικασίας ένσταση του (όπως λχ την εξόφληση του κατασχόντος, ικανοποιούμενου έτσι του δικαιώματός του για δραστική δικαστική προστασία (άρθρο 20 παρ.1 του Σ)⁶⁵⁴.

⁶⁵⁰ Ζαλαχώρης Π., Η δημόσια παρακατάθεση τραπεζικών καταθέσεων κατασχεμένων εις χείρας των τραπεζών, ως τρίτων, και η δικαστική άδεια για την ανάληψή τους, Δ (34)2003.603 (604-605)

⁶⁵¹ ΜΠρΚορινθ 564/2012, ΕφΑΔ 2013.661

⁶⁵² Έτσι και Τέντες Ι., ό.π. (Γεωργιάδου Μ.), σελ.410-411

⁶⁵³ Ζαλαχώρης Π., Η δημόσια παρακατάθεση τραπεζικών καταθέσεων κατασχεμένων εις χείρας των τραπεζών, ως τρίτων, και η δικαστική άδεια για την ανάληψή τους, Δ (34) 2003.603 (606)

⁶⁵⁴ Ζαλαχώρης Π., Η δημόσια παρακατάθεση τραπεζικών καταθέσεων κατασχεμένων εις χείρας των τραπεζών, ως τρίτων, και η δικαστική άδεια για την ανάληψή τους, Δ (34) 2003.603 (606)

Να σημειωθεί ότι η δημόσια κατάθεση συνεπιφέρει και εκπλήρωση της υποχρέωσης της Τράπεζας στα πλαίσια της εκτελεστικής διαδικασίας με τη μορφή της κατάσχεσης εις χείρας της, με αποτέλεσμα να θεωρείται “απαλλασσομένη δια της τοιαύτης καταθέσεως πάσης ευθύνης προς τε τον κατασχόντα και τον δικαιούχον” (άρθρο 87 παρ.1 ν.δ. του 1923). Έτσι, παρά τον μάλλον τυπικό χαρακτήρα της δίκης περί παροχής αδείας, θα μπορούσε ενδεχομένως να υποστηριχθεί πως παθητικώς νομιμοποιούμενο πρέπει να είναι αποκλειστικά το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, αφού αυτό φέρεται πλέον ως υπόχρεο προς απόδοση και θα προβεί σε αυτήν μετά την έκδοση της δικαστικής διαταγής. Εδώ όμως μπορεί να αντιταχθεί το γεγονός ότι το Ταμείο Παρακαταθηκών ως απλό όργανο φυλάξεως των παρακατατεθειμένων σ’ αυτό κατασχεθέντων και νομικώς κωλυόμενο να το αποδώσει, ει μη μόνον μετά την χορήγηση της περί ής ο λόγος δικαστικής αδείας, συμφώνως και με τον εκ μέρους της Τράπεζας τεθέντα κατά τη σύσταση της παρακαταθήκης σχετικό όρο, δεν νομιμοποιείται παθητικώς στη δίκη αυτή, μη έχον άλλωστε, οτιδήποτε κρίσιμο να εισφέρει για τη διαμόρφωση της δικανικής κρίσεως του δικαστού. Άλλωστε, σε όλες τις περιπτώσεις των εξηρημένων από δικαστική απόφαση δημοσίων παρακαταθηκών το Τ.Π. και Δανείων ουδέποτε συμμετέχει στη σχετική δίκη ως κύριος διάδικος, αν και εξαιρετικώς, όμως, ενόψει αποχρώντος λόγου, συντρέχοντος σε συγκεκριμένη περίπτωση, το Ταμείο είναι δυνατόν να καλείται στη δίκη.⁶⁵⁵

Να σημειωθεί ακόμη όμως πως στην περίπτωση κατά την οποία η ανώνυμη τραπεζική εταιρία εφόσον έχει προβεί σε καταφατική δήλωση (985 παρ.1 και 2 ΚΠολΔ), δεν καταθέσει τα κατασχεθέντα στα χέρια της, ως τρίτης, χρηματικά ποσά στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και παράλληλα έχει παρέλθει η προθεσμία των 8 ή 30 ημερών από την επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου στον καθ’ού η εκτέλεση οφειλέτη (988 παρ.1 ΚΠολΔ), οπότε συντελείται η αναγκαστική εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης, καθίσταται η ίδια οφειλέτης του κατασχόντος δανειστή και υποχρεούται σε άμεση καταβολή των κατασχεμένων, ο κατασχών δε δανειστής δύναται να επισπεύσει, με βάση τη θετική δήλωση (άρθρο 989 ΚΠολΔ), αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος της περιουσίας της⁶⁵⁶.

Από την άλλη πλευρά, η προβλεπόμενη από το άρθρο 87 του Ν.Δ. δυνατότητα της τράπεζας αντί της δικαστικής καταθέσεως να ζητήσει δικαστική άρση της αναγκαστικής κατασχέσεως, μετά ή άνευ εγγυοδοσίας δέον να αποκλεισθεί στην περίπτωση κατά την οποία η τράπεζα (ως τρίτη) έχει προβεί σε θετική δήλωση, διότι άλλως ολόκληρο το σύστημα της αναγκαστικής κατασχέσεως εις χείρας τρίτου που θεσπίζει ο ΚΠολΔ τίθεται εκποδών και δημιουργείται αφόρητη ανασφάλεια δικαίου σε βάρος κυρίως του κατασχόντος δανειστού. Επομένως, η προμνησθείσα δικαστική άρση της κατασχέσεως δέον να θεωρηθεί ότι έχει πεδίο εφαρμογής μόνο σε περίπτωση αρνητικής δηλώσεως της Τράπεζας-τρίτης, και σκοπεί στη δικαστική διάγνωση της ακυρότητας της κατασχέσεως, ένεκα της οποίας ακριβώς υπεβλήθη η με αρνητικό περιεχόμενο δήλωση.⁶⁵⁷

⁶⁵⁵ Ζαλαχώρης Π., ό.π. , Δ (34) 2003.603 (606)

⁶⁵⁶ ΜΠρΚορινθ 564/2012, ΕφΑΔ 2013.661/ΜΠρΑθ 3966/2010 ΕΕμπΔ 2011.426

⁶⁵⁷ Ζαλαχώρης Π., Η δημόσια παρακατάθεση τραπεζικών καταθέσεων κατασχεμένων εις χείρας των τραπεζών, ως τρίτων, και η δικαστική άδεια για την ανάληψή τους, Δ (34) 2003.603 (605)

5.3.4. ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΠΤΟΝΤΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΩΣ ΤΡΙΤΗΣ

- **Ο ΚΟΙΝΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ**

Να σημειωθεί περαιτέρω, ότι κατά το άρθρο 2 του Ν 5638/1932, *“κατάσχεσις της καταθέσεως επιτρέπεται, έναντι όμως των κατασχόντων αυτή τεκμαίρεται αμαχήτως ότι ανήκει εις πάντας τους δικαιούχους κατ’ίσα μέρη.”* Με τη διάταξη αυτή ο νόμος θέλησε να διαιρέσει κατά τρόπο υποχρεωτικό για τους ενδιαφερομένους την κατάθεση σε ίσα μέρη των περισσότερων καταθετών καθιερώνοντας αμάχητο τεκμήριο ότι η κατάθεση ανήκει σε όλους τους δικαιούχους κατ’ίσα μέρη. Έτσι, σε περίπτωση κατάσχεσης κατάθεσης κοινού λογαριασμού εκ μέρους του δανειστή τινός από τους δικαιούχους, ο δανειστής αυτός δε δικαιούται να κατάσχει το σύνολο της κατάθεσης, αφού κατά τεκμήριο αμάχητο αυτή ανήκει σε όλους τους δικαιούχους κατ’ίσα μέρη, αλλά μόνο το μέρος της κατάθεσης που αναλογεί στον οφειλέτη του καταθέτη. Επομένως, η κατάθεση κατά το υπόλοιπο μέρος που ανήκει στους λοιπούς δικαιούχους παραμένει απρόσβλητη από τον δανειστή αυτόν, καθιερώνεται λοιπόν με την παραπάνω διάταξη του άρθρου 4 ειδική περίπτωση ακατασχέτου ως προς αυτόν.⁶⁵⁸⁶⁵⁹

Παρά τις ιδιομορφίες που εκ των πραγμάτων παρουσιάζουν οι τραπεζικές εργασίες θα πρέπει να λάβουμε υπόψιν ότι η αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας της τράπεζας πρόκειται για μία κατά τα άλλα “κανονική” κατάσχεση εις χείρας τρίτου, υπαγόμενη στις ρυθμίσεις που διέπουν εν γένει αυτή τη μορφή αναγκαστικής εκτέλεσης. Η ύπαρξη εξαιρετικών κανόνων για τμήματα της εκτελεστικής διαδικασίας, τα οποία ρυθμίζονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε η Τράπεζα να τίθεται εκ των πραγμάτων ως “τρίτος” σε ευνοϊκότερη θέση, έναντι οιοδήποτε άλλου οφειλέτη του καθ’ ου, δεν οδηγεί και σε αποκλεισμό της εφαρμογής των γενικών ρυθμίσεων όπως άλλωστε τονίσαμε και ανωτέρω. Επομένως, πέραν των διαφοροποιήσεων που αναφέραμε ανωτέρω, οι συνέπειες που θα έχει η αναγκαστική κατάσχεση στα χέρια τράπεζας ως τρίτης, δεν διαφοροποιούνται κατά τα άλλα από τις συνέπειες μιας οποιασδήποτε αναγκαστικής κατάσχεσης απαιτήσεως εις χείρας τρίτου όπως αυτές αναλύθηκαν ανωτέρω. Στο συμπέρασμα αυτό οδηγεί και το ίδιο το αποκλίνον διαδικαστικό πλαίσιο, ήτοι το ν.δ. του 1923, το οποίο στα άρθρα 42 παρ. 3 και 53 παρ.2 παραπέμπει στις γενικές ρυθμίσεις των άρθρων 982 επ. ΚΠολΔ, που εφαρμόζονται συμπληρωματικά και ισχύουν άμεσα όπου υπάρχουν κενά.

⁶⁵⁸ ΕιρΛαμ 423/2015/ Τέντες Ι., ό.π. (Γεωργιάδου Μ.), σελ.411

⁶⁵⁹ Τονίζεται βέβαια ότι η διάταξη αυτή αναφέρεται στην περίπτωση κατά την οποία τρίτος, δανειστής ενός εκ των καταθετών, προβαίνει στην κατάσχεση στα χέρια της Τράπεζας ως τρίτης κατά το άρθρο 982 ΚΠολΔ και δεν αφορά την περίπτωση κατά την οποία η τράπεζα, στην οποία έγινε η κατάθεση σε κοινό λογαριασμό, προτείνει σε συμψηφισμό ανταπαίτησή της που έχει κατά του ενός εκ των περισσότερων καταθετών σε ολόκληρον συνδανειστών της, αφού ο συμψηφισμός όπως και η καταβολή, ενεργεί αντικειμενικώς ως προς το αποσβεστικό αποτέλεσμα της σε ολόκληρον ενοχής. (βλ. σχετικά ΑΠ 1812/2007, ΔΕΕ 2008.65)

• ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΕΝΕΧΥΡΟ

Ενδιαφέρον στο πλαίσιο της παρούσης εργασίας παρουσιάζει και το ζήτημα του τραπεζικού ενεχύρου, ζήτημα που συνέχεται άμεσα και με της συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας τράπεζας ως τρίτης.

Σύμφωνα με τα άρθρα 39 και 44 του ΝΔ της 17.7/13.8.1923⁶⁶⁰ και των ρυθμίσεων του ΑΚ περί ενεχύρου, επί τραπεζικού ενεχύρου απαιτήσεως, η ενεχύραση της από τον δανειστή (προς εξασφάλισή της για δικό του χρέος προς αυτή) "συνεπάγεται εκχώρησιν" αυτής προς την τράπεζα, η οποία λαμβάνει χώρα από και διά της προς τον οφειλέτη επιδόσεως της μεταξύ του δανειστή και της τράπεζας συμβάσεως ενεχύρου.⁶⁶¹

Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους⁶⁶² έχει γνωμοδοτήσει ότι με την ως άνω ρύθμιση φορέας της ενεχυρασμένης απαίτησης καθίσταται η τράπεζα (ως εκ του νόμου εκδοχέας), ώστε αυτή η απαίτηση δεν υπόκειται σε κατάσχεση για χρέος του ενεχυραστή προς τον κατασχόντα στα χέρια του οφειλέτη της, ως τρίτου, αφού δεν ανήκει πλέον στον ενεχυραστή αλλά στην Τράπεζα. Ομοίως έκρινε και το Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών⁶⁶³, αλλά και το Συμβούλιο της Επικρατείας με πιο πρόσφατη απόφασή του⁶⁶⁴, όπου και τόνισε ότι " η ενεχυρίαση απαιτήσεως συνεπάγεται όχι απλή επιβάρυνση αυτής, όπως η συνήθης ενεχυρίαση απαιτήσεως, αλλά την εκχώρηση της προς τον ενεχυρούχο πιστωτή (τράπεζα) που γίνεται πραγματικός και μοναδικός δικαιούχος της απαίτησεως ... μετά δε την αναγγελία αποκόπτεται κάθε δεσμός του τρίτου (οφειλέτη) με τον εκχωρητή, ο οποίος αποξενώνεται και δεν μπορεί να αναμιχθεί με οποιονδήποτε τρόπο στην απαίτηση , αποκλειστικός δικαιούχος της οποίας είναι ο εκδοχέας."

Αντίθετα, ο Άρειος Πάγος αποκλίνοντας από προηγούμενη νομολογία⁶⁶⁵ του, σε περίπτωση ενεχυράσεως στην Τράπεζα της απαίτησεως πελάτη της από κατάθεση του σ' αυτή, έκανε δεκτό⁶⁶⁶ ότι επιτρέπεται η κατάσχεσή της από τους δανειστές του ενεχυραστή

⁶⁶⁰ ΝΔ 17.7/13.8.1923 : Άρθρο 39: " 1. Εάν αντικείμενον της ενεχυριάσεως είναι απαιτήσεις ονομαστική του οφειλέτου κατά τρίτου, η ενεχυρίασις συνεπάγεται εκχώρησιν της απαίτησεως υπό του οφειλέτου προς την πιστώτριαν. 2. Αντίγραφον της συμβάσεως ενεχυριάσεως επιδίδεται τω τρίτω. 3. Από της επιδόσεως θεωρείται η πιστώτρια, ως νεμομένη την απαίτησιν."

Άρθρο 44: " Εάν αντικείμενον της ενεχυριάσεως είναι απαιτήσεις, η πιστώτρια δικαιούται, ίνα εισπράξῃ την απαίτησιν, ως εκδοχέας, το δε μετά την εξόφλησιν υπόλοιπον αποδίδει τω οφειλέτη."

⁶⁶¹ Παναγόπουλος Κ., Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια τρίτου, ΕφΑΔ 2016.17 (19)

⁶⁶² Γνωμοδότη ΝΣΚ 629/1997, σε Καστριώτη Ι., 2009, σελ.357-358

⁶⁶³ ΠΠρΑθ 6180/2012 (βλ. σχετικά και Παναγόπουλος Κ., ό.π., ΕφΑΔ 2016.17 (19)

⁶⁶⁴ ΣτΕ 179/2014

⁶⁶⁵ ΑΠ 1191/2007, ΧρΙΔ 2008.800

⁶⁶⁶ ΑΠ 1065/2009, ΕΠολΔ 2010.60 (με παρατηρήσεις Κατηφόρης Ν.), όπου : " ... Ως εκ τούτου η εκ του νόμου εγγώρηση αυτή, δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ότι φθάνει και μέχρι το σημείο να υπερακοντίζει το σκοπό για τον οποίο συνομολογείται η ενεχύραση απαιτήσεως του οφειλέτη κατά τρίτου, που είναι η εξασφάλιση της πιστώτριας τράπεζας, και με την έννοια αυτή δεν συνεπάγεται μια τέλεια απόλυτη και οριστική διάθεση της απαίτησεως προς την πιστώτρια, αλλά "περιορισμένη", που τα αποτελέσματά της ρυθμίζονται κατά πρώτο λόγο από το ενεχυριακό δίκαιο (ειδικό και συμπληρωματικά και το γενικό), επικουρικά δε εφόσον δεν αντιτίθενται σ' αυτό, από τις γενικές για την εγγώρηση απαιτήσεων διατάξεις. Επομένως, σε περίπτωση ενεχυράσεως από την τράπεζα απαιτήσεως του ενεχυραστή κατ' αυτής από κατάθεση χρημάτων σε τηρούμενο εις εκείνη τραπεζικό

στα χέρια της τράπεζας ως τρίτης, με μνεία πάντως του υπέρ αυτής ενεχύρου, θεωρώντας αυτόν ως δικαιούχο της απαιτήσεως και όχι την τράπεζα παρά την “πλασματική” εκχώρηση που συνεπάγεται το τραπεζικό ενέχυρο. Ομοίως έκριναν ακολούθως το Εφετείο Αθηνών⁶⁶⁷ και το Πολυμελές Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης⁶⁶⁸.

Επομένως, οι απόψεις διίστανται: κατά τη μία άποψη το τραπεζικό ενέχυρο συνιστά είδος εξασφαλιστικής (καταπιστευτικής) εκχώρησης με την οποία η ενεχυρούχος δανείστρια (τράπεζα) γίνεται μοναδική και πραγματική δικαιούχος της ενεχυρασμένης απαίτησης, αποκοπτόμενου έτσι κάθε ενοχικού δεσμού μεταξύ ενεχυραστή και οφειλέτη της απαιτήσεως, με αποτέλεσμα να μην έχει πλέον ο ενεχυραστής δικαίωμα διαθέσεως (εκχώρησης ή περαιτέρω ενεχυρίσεως) της, οι δε δανειστές του να μη μπορούν να την κατάσχουν. Κατ’άλλη δε γνώμη, η εν λόγω ενεχύραση δε συνιστά εκχώρηση ούτε πλήρη, ούτε καταπιστευτική αλλά γνήσιο ενέχυρο απαιτήσεως που διέπεται συμπληρωματικά και από τις διατάξεις περί ενεχύρου του ΑΚ και μόνο επικουρικά από τις διατάξεις για την εκχώρηση απαιτήσεων, με αποτέλεσμα ο ενεχυραστής να παραμένει αυτός δανειστής της απαιτήσεως, η οποία έτσι υπόκειται σε κατάσχεση από τους δικούς του δανειστές και μπορεί να ενεχυραστεί περαιτέρω ή να εκχωρηθεί, βεβαρημένη βέβαια με το πρώτο ενέχυρο, δίχως αυτό να κινδυνεύει ούτε από καλή πίστη του ειδικού διαδόχου, καθώς δεν ισχύει επί απαιτήσεων, αλλά μόνο επί κινητών πραγμάτων (ΑΚ 1040), η καλόπιστη κτήση δικαιώματος απαλλαγμένου βαρών.⁶⁶⁹⁶⁷⁰

Φρονούμε ότι η νεότερη νομολογία του Αρείου Πάγου θα πρέπει ίσως να θεωρηθεί ως πιο πειστική, και σημειώνεται μάλιστα ότι αυτήν την άποψη ακολούθησε και η πιο πρόσφατη του Εφετείου Αθηνών, υπ’αριθμ. 3087/2017.

5.4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΩΣ ΤΡΙΤΗΣ

Κλείνοντας το εν λόγω ζήτημα της αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας της τράπεζας ως τρίτου ανακεφαλαιώνουμε :

Στην περίπτωση της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, όταν τη θέση του τρίτου καταλαμβάνει πιστωτικό ίδρυμα, τίθεται ζήτημα ως προς το αν πρέπει να εφαρμοστεί το Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923, και συμπληρωματικά όπου εντοπίζονται κενά οι σχετικές διατάξεις του ΚΠολΔ. Το ζήτημα έχει πρακτική σημασία εν προκειμένω στο πλαίσιο μελέτης των συνεπειών της αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, ενόψει των αποκλινουσών

λογαριασμό, είναι επιτρεπτή η κατάσχεση της ενεχυρασθείσης απαίτησεως εις χείρας της Τράπεζας, ως τρίτης, από δανειστή του ενεχυραστή,...”/ Βλ. και Τέντες Ι., ό.π. (Γεωργιάδου Μ.), σελ.407

⁶⁶⁷ ΕφΑθ 5740/2011, ΔΕΕ 2012.131

⁶⁶⁸ ΠΠρΘες 3088/2014

⁶⁶⁹ Παναγόπουλος Κ., ό.π., ΕφΑΔ 2016.17 (20)

⁶⁷⁰ Υπήρξε δε και ενδιάμεση άποψη, αντιμετωπίζουσα το τραπεζικό ενέχυρο ως ερμαφρόδιτο μόρφωμα, και σύμφωνα με την οποία πρόκειται μεν για εξασφαλιστική-καταπιστευτική εκχώρηση, ωστόσο ο ενεχυραστής δεν αποξενώνεται εντελώς από την απαίτησή του, αλλά εξακολουθεί να έχει δικαιολογημένο ενδιαφέρον για την είσπραξή του.(βλ. σχετικά Παναγόπουλος Κ., ό.π., ΕφΑΔ 2016.17 (20))

ρυθμίσεων του διατάγματος, με βασική διαφοροποίηση την ευχέρεια ή υποχρέωση της τράπεζας για δημόσια παρακατάθεση του κατασχεμένου, και την παροχή αδείας για την ανάληψή του. Πέραν αυτού, οι βασικές συνέπειες της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου όπως ορίζονται στο ΚΠολΔ δεν διαφοροποιούνται, επομένως ισχύουν και εδώ όσα έχουμε ήδη αναφέρει. Από την άλλη πλευρά, και ήδη θίξαμε το ζήτημα αυτό, εκφράζονται και απόψεις στη θεωρία⁶⁷¹ που υποστηρίζουν ότι οι εν λόγω διατάξεις είναι παρωχημένες, αποκλίνουσες χωρίς επαρκή δικαιολόγηση από το γενικό διαδικαστικό πλαίσιο του ΚΠολΔ, σύμφωνα με το οποίο η παρεμβολή του δικαστηρίου στην εκτέλεση ενέχει τουλάχιστον καταρχήν κατασταλτικό μόνο χαρακτήρα. Πρέπει κατά τούτον λοιπόν να θεωρηθούν καταργημένες ώστε να αρκεί ο έλεγχος από την τράπεζα της νομιμοποίησης του προσώπου που αξιώνει την είσπραξη του κατασχεθέντος ποσού. Επομένως, αν ακολουθήσουμε την εν λόγω άποψη, οι συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, όταν αυτός ο τρίτος είναι πιστωτικό ίδρυμα, δε θα παρουσιάζουν κάποια διαφοροποίηση και θα πρόκειται ακριβώς για τις συνέπειες που αναφέρθηκαν και αναλύθηκαν ανωτέρω στο πλαίσιο του συστήματος του ΚΠολΔ.

Όπως τονίζει σημαντική εκπρόσωπος της θεωρίας, άποψη που βρίσκει σύμφωνη και τη γράφουσα, η σωστή αντιμετώπιση των αναγκών της πρακτικής συνίσταται στην παραδοχή ότι αυτή η μορφή της κατασχέσεως, που είναι σήμερα η βασική μορφή της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου, που λειτουργεί στην πράξη, εξαιτίας της ιδιαιτερότητας του αντικειμένου της χρειάζεται ειδική ρύθμιση (και σίγουρα προσαρμοσμένης στα σύγχρονα δεδομένα), κατά το παράδειγμα άλλωστε ξένων νομοθεσιών (πχ Ιταλία και Γαλλία).⁶⁷²

⁶⁷¹ Ενδεικτικά βλ. την προσφάτως εκφρασθείσα άποψη του Κολοτούρου Π.,ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (144)

⁶⁷² Γέσιου-Φαλτσή Π., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου-Παρέμβαση σε 41^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ένωσης Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.278

6. ΟΙ ΕΝΝΟΜΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΕΔΕ

Σκοπός της διοικητικής εκτέλεσης είναι ως γνωστόν η ικανοποίηση των απαιτήσεων του εισπεύδοντος Δημοσίου από την κινητή ή ακίνητη περιουσία του οφειλέτη. Την κινητή όμως περιουσία μπορεί να την κατέχει τρίτος βάσει ορισμένης έννομης σχέσης. Και στην περίπτωση αυτή είναι δυνατή η κατάσχεση της κινητής περιουσίας του Δημοσίου ακόμη δηλ. και αν το πράγμα βρίσκεται στη σφαίρα κατοχής τρίτου. Ειδικά στην εποχή μας όπου το χρήμα πλαστικό ή ηλεκτρονικό κινείται ταχύτατα ο προσφορότερος τρόπος ικανοποίησης των δανειστών είναι η κατάσχεση των απαιτήσεων των οφειλετών τους σε βάρος τρίτων προσώπων.⁶⁷³

Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου αποτελεί επομένως βασικό της διοικητικής εκτέλεσης για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων του δημοσίου και των νομικών προσώπων για τα οποία εφαρμόζεται ο ΚΕΔΕ προς είσπραξη των εσόδων τους. Η κατάσχεση έχει σαν αντικείμενο κυρίως και πρωτίστως χρηματικές απαιτήσεις των οφειλετών του Δημοσίου, αλλά και χρήματα, καρπούς και κινητή περιουσία αυτών, που βρίσκεται στη σφαίρα κατοχής τρίτου.

Κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 30 ΚΕΔΕ, η κατάσχεση επιβάλλεται με την κοινοποίηση δικογράφου (του κατασχετηρίου) προς τον τρίτο (οφειλέτη του οφειλέτη), ο οποίος μέσα σε οκτώ μέρες οφείλει να προβεί σε δήλωση σχετικά με το αντικείμενο της κατάσχεσης, διαφορετικά θεωρείται οφειλέτης των κατασχεμένων. Την αρνητική δήλωση του τρίτου μπορεί να ανακόψει ο κατασχών. Γενικώς ο νομοθέτης του ΚΕΔΕ δεν ακολούθησε τις διατάξεις των άρθρων 982-991 ΚΠολΔ, αν και προϋπήρχαν κατά το χρόνο θέσπισης του ΚΕΔΕ. Συνεπώς η ερμηνεία και η νομολογία που διαπλάστηκε υπό το κράτος της Πολ.Δικονομίας και του ΝΕΔΕ, θα έχει καταρχήν εφαρμογή και υπό το κράτος των διατάξεων 30 επόμε. του ΚΕΔΕ, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν εφαρμόζονται παράλληλα και τα άρθρα του ΚΠολΔ., όπου καταλείπεται κενό ή αρρύθμιστο θέμα στο ΚΕΔΕ (βλ. και άρθρο 89 ΚΕΔΕ). Η κατάσχεση στα χέρια τρίτου, όπως και κάθε κατάσχεση του συστήματος της διοικητικής εκτέλεσης, προϋποθέτει εκτελεστό τίτλο του του άρθρου 2 του ΚΕΔΕ (= νόμιμο τίτλο) και φυσικά χρηματική απαίτηση.⁶⁷⁴ Η κατάσχεση του Δημοσίου στα χέρια τρίτων χρημάτων, καρπών κλπ, γίνεται με κατασχετήριο από τον Προϊστάμενο της ΔΟΥ, ενώ για οφειλές πάνω από 1.500.000 ευρώ προβλέπεται η αρμοδιότητα της είσπραξης από την Επιχειρησιακή Μονάδα Είσπραξης της Γεν. Γραμματείας Εσόδων, της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικών Ελέγχων και Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, που ανήκει στον Υπουργό Οικονομικών.⁶⁷⁵ Επιπλέον, δεύτερη, τρίτη κλπ κατάσχεση στα χέρια τρίτων επιτρέπεται και μπορεί να επιβληθεί ελεύθερα.⁶⁷⁶

Οστόσο, να σημειωθεί ότι η παρ. 5 του άρθρου 30 ΚΕΔΕ εισάγει ειδική ρύθμιση η οποία αναφέρεται στις περιπτώσεις που το ύψος της αξίας των κατασχεθέντων κινητών δεν υπερβαίνει τα 3.000 ευρώ. Στην περίπτωση αυτή κάθε άλλη κατάσχεση για την

⁶⁷³ Τομαράς Δ., Η Αναγκαστική Είσπραξη Δημοσίων Εσόδων κατά τον ΚΕΔΕ, σελ.54

⁶⁷⁴ Παπαχρήστου Β., Η διοικητική εκτέλεση, σελ.243-244

⁶⁷⁵ Γέροντας Απ.-Ψάλτης Αθ., Ερμηνεία ΚΕΔΕ, σελ.419

⁶⁷⁶ Παπαχρήστου Β., Η διοικητική εκτέλεση, σελ.244

ικανοποίηση απαιτήσεων, από οποιαδήποτε αιτία και αν προέρχονται, που γίνεται μετά την κοινοποίηση του κατασχετηρίου είναι άκυρη αυτοδικαίως και δεν επιφέρει έννομα αποτελέσματα. Ratio της διάταξης αυτής είναι η διαπίστωση ότι η ύπαρξη κατασχεθέντων μικρής αξίας δεν αρκεί για να ικανοποιήσει, ακόμη και τις απαιτήσεις του Δημοσίου, πολύ περισσότερο και τρίτων. Έτσι, δεν επιτρέπεται να επιβληθούν άλλες κατασχέσεις τρίτων. Στις περιπτώσεις λοιπόν αυτές δεν απαιτείται καμία διαδικαστική πράξη για την αναγνώριση της ακυρότητας αλλά αυτή ως ανίσχυρη δεν παράγει αποτελέσματα.⁶⁷⁷

Περαιτέρω στη διοικητική εκτέλεση δεν υφίσταται στάδιο προδικασίας. Η ατομική ειδοποίηση που αποστέλλεται από τη ΔΟΥ στον οφειλέτη δεν αποτελεί επιταγή. Εξάλλου το κατασχετήριο όπως θα σημειωθεί και κατωτέρω δεν κοινοποιείται στον οφειλέτη και καθ'ού η κατάσχεση. Απαραίτητες προϋποθέσεις αναγκαστικής κατάσχεσης εκ μέρους του Δημοσίου στα χέρια τρίτου είναι :

Α) η ύπαρξη χρηματικής απαίτησης βεβαιωμένης ταμειακά και ληξιπρόθεσμης κατά την έννοια του άρθρου 5 του ΚΕΔΕ και

Β) η απαίτηση αυτή να στηρίζεται στο νόμιμο τίτλο του άρθρου 2 παρ.2 του ΚΕΔΕ ⁶⁷⁸

Η κατάσχεση στα χέρια τρίτου προϋποθέτει (σύμφωνα και με τα όσα έχουμε ήδη αναφέρει) τρία πρόσωπα, τα οποία εμφανίζονται και παίρνουν μέρος στη διαδικασία της κατάσχεσης.

⁶⁷⁷ Γέροντας Απ.-Ψάλτης Αθ., Ερμηνεία ΚΕΔΕ , σελ.419

⁶⁷⁸ ΚΕΔΕ : Άρθρο 2 "2. Για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων απαιτείται νόμιμος τίτλος. Με την εξαίρεση των φόρων και των λοιπών δημοσίων εσόδων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013), για τα οποία εφαρμόζονται αποκλειστικά οι διατάξεις του ως άνω Κώδικα, νόμιμο τίτλο αποτελούν:

α) Τα έγγραφα, στα οποία οι αρμόδιες αρχές προσδιορίζουν, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τον οφειλέτη, το είδος, το ποσό και την αιτία της οφειλής.

β) Τα δημόσια ή ιδιωτικά έγγραφα, από τα οποία αποδεικνύεται η οφειλή.

γ) Τα δημόσια ή ιδιωτικά έγγραφα, από τα οποία πιθανολογείται η οφειλή, ως προς την ύπαρξη και το ποσό αυτής, κατά την έννοια του άρθρου 347 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας."/

Άρθρο 5 : " Τα χρέη προς το Δημόσιο που βεβαιώνονται στα δημόσια στα ταμεία και τα τελωνεία του Κράτους γίνονται ληξιπρόθεσμα ως εξής:

1. Τα χρέη που καταβάλλονται εφάπαξ την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του επόμενου από τη βεβαίωση μήνα. 2. Τα χρέη που με βάση το νόμο καταβάλλονται σε δόσεις την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του μήνα κατά τον οποίο πρέπει να καταβληθεί κάθε δόση, σύμφωνα με τις σχετικές φορολογικές ή άλλες διατάξεις. Αν η βεβαίωση γίνει μετά την πάροδο της προθεσμίας πληρωμής της πρώτης ή οποιασδήποτε επόμενης δόσης, την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του μήνα πληρωμής της δόσης, που λήγει μετά τη βεβαίωση. 3. Τα χρέη από συμβάσεις την ημέρα που σύμφωνα με τη σύμβαση πρέπει να καταβληθεί ολόκληρο ή μέρος του κεφαλαίου της οφειλής. 4. Τα χρέη από εισαγωγικά τέλη, για εμπορεύματα που βρίσκονται σε αποταμίευση, την ημέρα που λήγει, σύμφωνα με τους τελωνειακούς νόμους, η διάρκεια της αποταμίευσης, προκειμένου δε για χρέη από εμπορεύματα, που έχουν εισαχθεί με σκοπό την επανεξαγωγή, την ημέρα που λήγει η προθεσμία για επανεξαγωγή. 5. Τα χρέη δημοσίων υπόλογων από καταλογισμό, την ημέρα που ο υπόλογος είχε υποχρέωση για την εισαγωγή των εισπράξεων στο Δημόσιο, εφόσον ο καταλογισμός έγινε για παράλειψη εισαγωγής εισπράξεων, ενώ σε περίπτωση ελλείμματος, την ημέρα που εξακριβώθηκε ότι δημιουργήθηκε το έλλειμμα και αν η εξακρίθωση είναι αδύνατη, την ημέρα κατά την οποία έχει ανακαλυφθεί, κατά την επιθεώρηση ή την παράδοση της διαχείρισης, το έλλειμμα. Αν η εξακρίθωση του ελλείμματος στη διαχείριση γίνει μετά τη λήξη του οικονομικού έτους και είναι αδύνατος ο προσδιορισμός της ημέρας που δημιουργήθηκε αυτό, την ημέρα λήξης του οικονομικού έτους της ελλειμματικής διαχείρισης". / Βλ. και Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.244

Δημιουργείται κατά αυτόν τον τρόπο σχέση τριγωνική, στην οποία μετέχουν α) ο επισπεύδων δανειστής, β) ο οφειλέτης (και καθ'ού η κατάσχεση) και γ) ο τρίτος. Στην κατάσχεση εις χείρας τρίτου κατά τον ΚΕΔΕ θέση επισπεύδοντος θα έχει το Δημόσιο (ενεργητική νομιμοποίηση) το οποίο εκπροσωπείται από τον Προϊστάμενο της ΔΟΥ (στην οποία είναι βεβαιωμένα τα έσοδα τα οφειλόμενα από τον οφειλέτη) ή από τον προϊστάμενο του τελωνείου. Τα πρόσωπα αυτά εκπροσωπούν το Δημόσιο, όμως και κάθε άλλος εκπρόσωπος νομικού προσώπου, για το οποίο έχει εφαρμογή ο ΚΕΔΕ, εκπροσωπεί το νομικό πρόσωπο. Θέση καθ'ού η κατάσχεση (παθητική νομιμοποίηση) έχει ο οφειλέτης ο οποίος έχει βεβαιωμένα χρέη στη ΔΟΥ. Αυτός αποτελεί το συνδετικό κρίκο που συνδέει το δανειστή και τον τρίτο γιατί αφενός μεν είναι υπόχρεος και οφειλέτης της χρηματικής απαίτησης του Δημοσίου, αφετέρου δε είναι δικαιούχος της κατασχεθείσας απαίτησης. Ο τρίτος δε και τελευταίος κρίκος της τριγωνικής αυτής σχέσης είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οφειλέτης ή κάτοχος περιουσίας, που ανήκει στον οφειλέτη που έχει βεβαιωμένα χρέη στη ΔΟΥ.⁶⁷⁹

Ωστόσο, να σημειώσουμε ότι σε περίπτωση που ο οφειλέτης του Δημοσίου έχει απαιτήσεις κατά του Δημοσίου, τότε δεν εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 30 ΚΕΔΕ, αλλά διενεργείται από το Δημόσιο συμψηφισμός, βάσει της διάταξης του άρθρου 83 ΚΕΔΕ.⁶⁸⁰

6.1. Ο ΤΡΟΠΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΕΔΕ

Προϋπόθεση της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου είναι η σύνταξη του κατασχετηρίου εγγράφου το οποίο πρέπει να περιέχει ορισμένα στοιχεία. Η εν λόγω προϋπόθεση εξάγεται αβίαστα από τη διατύπωση του άρθρου 30 παρ.1 ΚΕΔΕ⁶⁸¹

⁶⁷⁹ Παπαχρήστος Β., ό.π., σελ.247

⁶⁸⁰ Γέροντας Απ.-Ψάλτης Αθ., Ερμηνεία ΚΕΔΕ, σελ.417

⁶⁸¹ ΚΕΔΕ : Άρθρον 30:

“ 1. Η Κατάσχεσις εις χείρας τρίτων των εις χείρας αυτών ευρισκομένων χρημάτων, καρπών και άλλων κινητών πραγμάτων του οφειλέτου του Δημοσίου ή των οφειλομένων εν γένει προς αυτό, ενεργείται υπό του Διευθυντού του Δημοσίου Ταμείου διά κατασχετηρίου εγγράφου μη κοινοποιουμένου εις τον οφειλέτην, περιέχοντος δε : α) το όνομα, επώνυμον, όνομα πατρός του οφειλέτου, β) το ονοματεπώνυμον του τρίτου εις χείρας του οποίου επιβάλλεται η κατάσχεσις, γ) πίνακα χρεών του οφειλέτου και δ) χρονολογίαν και υπογραφή του Διευθυντού του Δημοσίου Ταμείου.

2. Διά του κατασχετηρίου εγγράφου προσκαλείται ο τρίτος όπως τα μεν υπ' αυτού εις τον οφειλέτην του Δημοσίου οφειλόμενα χρήματα, καταθέσῃ εντός οκτώ ημερών εις το Δημόσιον Ταμείον, τα δε παρ' αυτώ ευρισκόμενα κινητά πράγματα παραδώσῃ εις τον εν τω κατασχετηρίω οριζόμενον συμβολαιογράφον ή φύλακα, εφαρμοζομένων περαιτέρω των εν άρθροις 14 - 19 και επόμενα του παρόντος Ν. Διατάγματος οριζόμενα. Εάν τα πράγματα ταύτα συνίστανται εις ξένα νομίματα ή χρεώγραφα παραδίδονται εις το Ταμείον Παρακαταθηκών και Δανείων, επί εκδόσει γραμματίου παρακαταθήκης υπέρ του Δημοσίου εξοφλουμένου εντολή του Διευθυντού του Δημοσίου Ταμείου όστις εν συνεχεία τρέπει τα ξένα νομίματα εις εγχώριον νόμισμα ή εκποιεί τα χρεώγραφα κατά τας εκάστοτε ισχυούσας διατάξεις. Εν περιπτώσει μη συμμορφώσεως ο εις χείρας ούτινος η κατάσχεσις προς τούτο και διά προσωπικής κρατήσεως ανεξαρτήτως εάν είχε τοιούτον κατ' αυτού δικαίωμα ο πιστωτής του οφειλέτης του Δημοσίου.

3. Από της ημέρας κοινοποιήσεως του κατασχετηρίου εις τον τρίτον δεν δύναται ούτος να αποδώσῃ προς τον οφειλέτην του Δημοσίου τα κατασχεθέντα χρήματα ή πράγματα ουδέ δύναται να συμψηφίσῃ προς ανταπαιτήσεις του μεταγενεστέρας της κατασχέσεως, της κατασχέσεως επιφερούσης τα αποτελέσματα αυτοδικαίως χωρούσης αναγκαστικά εκχωρήσεως.

Παρατηρείται ότι τόσο στον ΚΠολΔ όσο και στον ΚΕΔΕ ο νομοθέτης σε σχέση με τον τρόπο επιβολής της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου, χρησιμοποιεί τον όρο “κατασχετήριο έγγραφο”. Απαιτείται προσθέτως η επίδοση του εν λόγω κατασχετηρίου εγγράφου προς τον τρίτο. Η κοινοποίηση αυτή δεν ορίζεται μεν ρητώς στο νόμο, αλλά θεωρείται αυτονόητη. Ο νομοθέτης του ΚΕΔΕ τονίζει ιδιαίτερα την έλλειψη υποχρεώσεως κοινοποίησης του κατασχετηρίου εγγράφου στον καθ’ού οφειλέτη με σαφή πρόθεση να αποστεί από τα ισχύοντα στο κοινό δικονομικό δίκαιο (983 παρ.1 ΚΠολΔ). Εκτός όμως από το γεγονός ότι η κοινοποίηση του κατασχετηρίου είναι αυτονόητη, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η κοινοποίηση αυτή στον τρίτο επιτάσσεται έμμεσα από τις διατάξεις των άρθρων 30 παρ.2 και 32 παρ.1⁶⁸² ΚΕΔΕ, με τις οποίες προσκαλείται ο τρίτος να καταθέσει ή να παραδώσει τα οφειλόμενα (30 παρ.2 ΚΕΔΕ) ή ορίζονται οι συνέπειες της κατάσχεσης (30 παρ.3 και 32 παρ.1 ΚΕΔΕ).⁶⁸³

Συνεπώς, η κοινοποίηση στον τρίτο αποτελεί συστατικό στοιχείο της κατάσχεσης στα χέρια του τρίτου και δίχως αυτή η κατάσχεση είναι ανυπόστατη. Γι’αυτό δε μπορεί να θεωρηθεί ότι επιβλήθηκε κατάσχεση στα χέρια τρίτου χωρίς να κοινοποιηθεί το κατασχετήριο έγγραφο στον τρίτο, αφού η κοινοποίηση αυτή το μοναδικό και αποκλειστικό τρόπο επιβολής της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου κατά τα άρθρα 30 επόμενου του ΚΕΔΕ.⁶⁸⁴ Από την άλλη πλευρά, η ύπαρξη ατελειών ή ελαττωμάτων της επίδοσης η οποία ρυθμίζεται από το άρθρο 122 επ. ΚΠολΔ (όπως αυτές τροποποιούνται με τον ΚΕΔΕ) θα κριθούν με τις διατάξεις των άρθρων 159-161 ΚΠολΔ “περί δικονομικών ακυροτήτων” σε συνδυασμό πάντοτε με το άρθρο 75 του ΚΕΔΕ⁶⁸⁵, το οποίο προϋποθέτει βλάβη με τις καθοριζόμενες στο

4. Η κατάσχεση μπορεί να περιοριστεί σε μικρότερο ποσό ή ποσοστό, μετά από αιτιολογημένη απόφαση εκείνου που την επέβαλε

5. Εάν η αξία των κατασχεθέντων κινητών πραγμάτων δεν υπερβαίνει το ποσόν των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, πάσα άλλη μεταγενεστέρα κατάσχεσις, πλην των υπό του Δημοσίου και δια τα προς αυτό οφειλόμενα ποσά επιβαλλομένων, είναι αυτοδικαίως άκυρος.”

⁶⁸² ΚΕΔΕ :Άρθρον 32: “ 1. Εάν ο τρίτος ουδέν οφείλει ή δεν οφείλει όλα τα αναφερόμενα εις το κατασχετήριο έγγραφον του Δημοσίου Ταμείου χρήματα ως και άλλα πράγματα ή δεν υποχρεούται εις την άμεσον απόδοσιν αυτών, ένεκα των υφισταμένων μεταξύ αυτού και του οφειλέτου συμφωνιών ή εξ άλλου νομίμου λόγου, ο τρίτος οφείλει να δηλώση τούτο εντός οκτώ ημερών από της επιδόσεως του κατασχετηρίου.Ειδικά για κατασχέσεις απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων η δήλωση του προηγούμενου εδαφίου γίνεται εντός οκτώ εργασιμίων ημερών από την επίδοση του κατασχετηρίου. Η προθεσμία δεν παρεκτείνεται λόγω αποστάσεως. Η δήλωση γίνεται εγγράφως δι` αναφοράς επιδιδομένης διά του δικαστικού κλητήρος εις τον εκδόντα το κατασχετήριο έγγραφον Διευθυντήν του Δημοσίου Ταμείου ή προφορικώς ενώπιον του Ειρηνοδίκου της κατοικίας του ή διαμονής του, όστις συντάσσει έκθεσιν εφ` απλού χάρτου ην αποστέλλει εις τον Διευθυντήν του Δημοσίου Ταμείου εντός 24 ωρών.”

⁶⁸³ Παπαχρήστος Β., ό.π., σελ.248

⁶⁸⁴ Μητσόπουλος Γ., Γνωμοδότηση, ΕλλΔνη (25) 1984.18 (19)

⁶⁸⁵ ΚΕΔΕ : Άρθρον 75: “ 1. Παράλειψις ή ακυρότης των πράξεων εκτελέσεως δύναται να προταθή υπό του οφειλέτου αν αύτη αποδεικνύεται εξ αυτών τούτων των πράξεων και αν κατά την κρίσιν του Δικαστηρίου επήλθεν εις αυτόν βλάβη, μη δυναμένη να επανορθωθή άλλως ή κηρυσσομένης της ακυρότητος. Ο οφειλέτης δύναται προσέτι να ανακόψη τον πλειστηριασμόν αν δεν εκοινοποιήθη εις αυτόν εγκύρως το Πρόγραμμα πλειστηριασμού. Ο λόγος ούτος Ανακοπής δύναται να προταθή και υπό των ενυποθήκων δανειστών.

2. Μετά παρέλευσιν 10 ημερών από του πλειστηριασμού δεν επιτρέπεται εις τον οφειλέτην Ανακοπή ακυρώσεως των μέχρι του πλειστηριασμού πράξεων της εκτελέσεως. Ωσαύτως μετά παρέλευσιν 10 ημερών από του πλειστηριασμού δεν επιτρέπεται Ανακοπή ακυρώσεως του πλειστηριασμού εις τον οφειλέτην και τους ενυποθήκους δανειστάς εάν εκοινοποιήθη εις

άρθρο αυτό προϋποθέσεις. Στο σημείο αυτό μάλιστα τονίζεται ότι όπως γίνεται δεκτό και κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 75 ΚΕΔΕ, την παράλειψη επιδόσεως του κατασχετηρίου, ως προς τις ατέλειες και τις ακυρότητες της επιδόσεως και του κατασχετηρίου, μπορεί να τις προτείνει και να τις επικαλεστεί εκτός από τον οφειλέτη και ο τρίτος, με ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 987 ΚΠολΔ.⁶⁸⁶ Σημειώνεται τέλος, ότι σε αντίθεση με τον ΚΠολΔ η κοινοποίηση του κατασχετηρίου στο ΚΕΔΕ γίνεται με προφορική εντολή του Προϊσταμένου της ΔΟΥ. Αναφέρουμε επίσης ότι διορισμός αντικλήτου δεν απαιτείται, όπως στον ΚΠολΔ (983), γιατί υπάρχει ειδική πρόβλεψη κοινοποιήσεων από τα άρθρα 84 και 85 ΚΕΔΕ.

Η κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον τρίτο προσδιορίζει και το χρόνο επιβολής της κατάσχεσης. Ειδικότερα το άρθρο 30 επόμεν. εντοπίζουν ένα και μόνο χρονικό σημείο, την ημέρα και την ώρα της κοινοποίησης. Ο χρόνος επιβολής της κατάσχεσης επιδρά πολλαπλά στη διαδικασία και στη πορεία της κατάσχεσης, καθώς και στις σχέσεις των μετεχόντων στην διαδικασία. Με άλλα λόγια κατά το χρόνο κοινοποίησης του κατασχετηρίου στον τρίτο, ο οφειλέτης πρέπει να είναι φορέας του κατασχετέου δικαιώματος, δηλ. κύριος των κατασχεμένων στα χέρια του τρίτου κινητών πραγμάτων, ή δικαιούχος της κατασχεθείσας απαίτησης, διαφορετικά η κατάσχεση είναι ανίσχυρη. Η μεταγενέστερη κτήση του κατασχεμένου δικαιώματος δεν ισχυροποιεί την κατάσχεση⁶⁸⁷.

Επίσης σχετικά με το κατασχετήριο έγγραφο, να σημειώσουμε ότι αυτό συντάσσεται και υπογράφεται από τον επισπεύδοντα την κατάσχεση προϊστάμενο της ΔΟΥ και περιέχει τα στοιχεία που ορίζονται στις παρ.1 και 2 του άρθρου 30 ΚΕΔΕ, τα οποία συμπληρώνονται από το άρθρο 89 του ΚΕΔΕ⁶⁸⁸. Παράλληλα οπωσδήποτε το κατασχετήριο πρέπει να έχει και επαρκή στοιχεία για τον καθορισμό της έννομης σχέσης⁶⁸⁹ από την οποία προέρχεται η οφειλή του τρίτου. Ωστόσο, ο προσδιορισμός της κατασχετέας απαίτησης δεν προκύπτει ευθέως από το άρθρο 30 παρ.1 ΚΕΔΕ. Όπως είναι λογικό το δημόσιο σπανίως θα γνωρίζει τις ιδιαίτερες σχέσεις και συμφωνίες μεταξύ οφειλέτη και τρίτου, αλλά και ο τρίτος από την άλλη πλευρά πρέπει να γνωρίζει τι ακριβώς κατάσχετα στα χέρια του ώστε να μπορέσει να προβεί στην ανάλογη δήλωση αλλά και να καταβάλλει.⁶⁹⁰ Επομένως, με βάση τα αντίρροπα συμφέροντα, πρέπει να γίνει δεκτό ότι στο κατασχετήριο και όταν πρόκειται για αναγκαστική κατάσχεση με βάση τον ΚΕΔΕ θα πρέπει να αναγράφονται τόσα πραγματικά

αυτούς εγκύρως το προγραμμα πλειστηριασμού ή οπωσδήποτε έλαβον γνώσιν αυτού μέχρι και της ημέρας διενεργείας του, κατ' ουδεμίαν δε περίπτωση μετά παρέλευσιν 3 μηνών από ταύτης.

3. Ακυρουμένης της εκτελέσεως διά τελεσιδίκου δικαστικής αποφάσεως συνεπεία παραλείψεως προθεσμίας ή δικονομικού τύπου, ο εις ου την υπαιτιότητα οφείλεται η ακυρότης αυτή δύναται να υποχρεωθή διά της αυτής αποφάσεως και εις την πληρωμήν των εξόδων εις α υπεβλήθη τόσον το Δημόσιον, όσον και ο καθ' ου η εκτέλεσις οφειλέτης αυτού."

⁶⁸⁶ Παπαχρήστος Β., ό.π., σελ.249

⁶⁸⁷ Παπαχρήστος Β., ό.π., σελ.251-252

⁶⁸⁸ ΚΕΔΕ : Άρθρον 89 : "Αι διατάξεις του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας εφαρμόζονται εφ' όσον δεν αντίκεινται εις τας διατάξεις του παρόντος Ν. Διατάγματος τηρουμένης πάντοτε της διατάξεως του άρθρου 75 του παρόντος Ν. Διατάγματος διά πάσαν παράθασιν."

⁶⁸⁹ ΜΠρΛαμ 130/2017

⁶⁹⁰ Παπαχρήστος Β., ό.π., σελ.250

περιστατικά όσα απαιτούνται για την επιβολή της κατάσχεσης και συγκεκριμένως εκείνα τα οποία αναφέρονται στην κατασχετέα απαίτηση, την οποία και προσδιορίζουν.⁶⁹¹⁶⁹²

6.2. Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ Ή ΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΜΕ ΜΟΝΗ ΤΗΝ ΕΠΙΔΟΣΗ ΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟ

Από όλα τα ανωτέρω, αναδύεται μια σημαντική διαφορά μεταξύ του τρόπου συντέλεσης της αναγκαστικής κατάσχεσης κατά τον ΚΠολΔ αφενός και αφετέρου κατά τον ΚΕΔΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η διαφοροποίηση κάθε άλλο παρά αδιάφορη πέρασε, καθώς τέθηκε ακόμη και ζήτημα συμφωνίας της συγκεκριμένης διάταξης του άρθρου 30 ΚΕΔΕ με το Σύνταγμα.

Εν προκειμένω λοιπόν, του ζητήματος επιλήφθηκε το ΣτΕ⁶⁹³, σύμφωνα με την άποψη του οποίου η εν λόγω διάταξη κρίθηκε σύμφωνη με το Σύνταγμα. Συγκεκριμένα, κατά την άποψη της πλειοψηφίας κρίθηκε ότι με τις διατάξεις των άρθρων 1,2,4,7,10 και 30 ΚΕΔΕ και 217 ΚΔΔ, “οργανώνεται ένα συνεκτικό σύστημα εισπράξεως δημοσίων εσόδων, με σκοπό το μεν να καθίσταται δυνατή και να μη ματαιώνεται η, συνταγματικώς άλλωστε επιβαλλομένη (άρθρο 4 παράγραφος 5 του Συντάγματος), είσπραξη των χρεών προς το Δημόσιο, με παράλληλη, όμως, έγκαιρη ενημέρωση του οφειλέτη του Δημοσίου, ο οποίος δύναται να ασκεί επικαίρως τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που του παρέχει ο νόμος. Στο πλαίσιο αυτό, ο οφειλέτης του Δημοσίου, εις βάρος του οποίου έχει ήδη γίνει η εν ευρεία εννοία βεβαίωση του οφειλομένου ποσού, την οποία μπορεί, κατά κανόνα, να αμφισβητήσει δικαστικώς, με την διεξαγωγή διαγνωστικής δίκης, πληροφορείται, με κοινοποίηση προς αυτόν της ταμειακής βεβαιώσεως του χρέους ή της ατομικής ειδοποιήσεως, την νομιμότητα της οποίας δύναται, βεβαίως, να αμφισβητήσει δικαστικώς, με την διεξαγωγή δίκης περί την εκτέλεση, ότι υπάρχει πλέον εις βάρος του νόμιμος τίτλος (εν στενή εννοία βεβαίωση) και ότι έχει ήδη καταστεί οφειλέτης. Εννοείται ότι, χωρίς την κοινοποίηση αυτή, δεν μπορεί να χωρήσει εγκύρως η περαιτέρω διαδικασία (βλ. ΣτΕ 1566/2012, 4417/2011). Έννομη συνέπεια τούτου είναι το μεν ότι ο οφειλέτης γνωρίζει ευθέως εκ του νόμου (άρθρο 5 ΚΕΔΕ) πότε το βεβαιωμένο χρέος του καθίσταται ληξιπρόθεσμο, το δε, ευθέως πάλι εκ του νόμου (άρθρο 7 ΚΕΔΕ), ότι από την επομένη της ημέρας κατά την οποία το χρέος κατέστη ληξιπρόθεσμο, είναι δυνατή η λήψη εις βάρος του αναγκαστικών μέτρων για την είσπραξη του χρέους.” Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας η μη κοινοποίηση στον οφειλέτη, οφείλεται στον προφανή λόγο ότι αν αυτός πληροφορείτο την επικείμενη λήψη του μέτρου, θα έσπευδε να εισπράξει από τον τρίτο τα οφειλόμενα σ’αυτόν χρήματα ή απαιτήσεις ή θα ανελάμβανε τα εις χείρας τρίτου κινητά του, με

⁶⁹¹ Μπρίνιας Ι., ό.π., σελ.1328 επόμ.(παρ.450)

⁶⁹² Σύμφωνα με τη νομολογία το κατασχετήριο πρέπει να περιέχει προεχόντως πλην του νόμιμου τίτλου επί του οποίου στηρίζεται την οφειλόμενη από τον τρίτο ποσότητα προς τον οφειλέτη του Δημοσίου και την έννομη σχέση από την οποία προέρχεται, η οποία πρέπει να αναφέρει συνοπτικώς μεν αλλά κατά τρόπο σαφή, το ονοματεπώνυμο και το όνομα πατρός του οφειλέτου και να επιδίδεται εγκύρως στον τρίτο, εις χείρας του οποίου επιβάλλεται η κατάσχεση. Τα στοιχεία αυτά είναι ουσιώδη, διότι κατ’αυτόν τον τρόπο ο τρίτος όχι μόνο θα λάβει γνώση των κατασχεθέντων και δεν θα προβεί στην διάθεση αυτών, αλλά θα μπορέσει να υποβάλει και τη δήλωση του άρθρου 32 ΚΕΔΕ. Εάν λοιπόν ελλείπει κάποιο εκ των προαναφεθέντων στοιχείων του κατασχετηρίου, αυτό είναι άκυρο, καθιστώντας άκυρη και την κατάσχεση. (βλ. σχετικά Τομαράς Δ., Η αναγκαστική είσπραξη των Δημοσίων Εσόδων κατά τον ΚΕΔΕ, σελ.56).

⁶⁹³ ΣτΕ 2080/2014 (τμ.Στ’ επταμ.), Αρμ 2014.1420

συνέπεια βεβαίως να καθίσταται αδύνατη η εξ αυτών ικανοποίηση της αξιώσεως του Δημοσίου⁶⁹⁴. Με το άρθρο 228 ΚΔΔ⁶⁹⁵ οργανώνεται σύστημα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας στην κατηγορία αυτή διαφορών αφού παρέχεται με τις εκτιθέμενες στο νόμο προϋποθέσεις η δυνατότητα αναστολής εκτελέσεως από δικαστήριο των πράξεων της εν λόγω διαδικασίας. Το όλο αυτό σύστημα διατηρεί μία δίκαιη ισορροπία ανάμεσα στην αξίωση του Δημοσίου που μπορεί να εισπράττει τα οφειλόμενα σε αυτό ποσά με αποτελεσματικό τρόπο και στην αξίωση του οφειλέτη για παροχή έγκαιρης και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, τόσο πριν όσο και μετά την κατάσχεση εις χείρας τρίτου. Συνεπώς, η μη πρόβλεψη στο νόμο και πρόσθετης υποχρεώσεως για μια τρίτη ενδιάμεση κοινοποίηση προς τον οφειλέτη πριν από την ενεργοποίηση του δικαιώματος του Δημοσίου να λάβει εις βάρος του μέτρα αναγκαστικής εκτελέσεως, δεν αντίκειται στις συνταγματικές διατάξεις και στο άρθρο 20 παρ.2 Σ, αφού καθιδρύεται πάντως στο νόμον πλήρες και αποτελεσματικό σύστημα έννομης προστασίας του οφειλέτη του Δημοσίου.⁶⁹⁶ Να σημειωθεί ωστόσο ότι δεν έλειψε και η αντίθετη γνώμη της μειοψηφίας, σύμφωνα με την οποία η διάταξη θα πρέπει να θεωρηθεί ανίσχυρη ως αντικείμενη στο άρθρο 20 παρ.1 του Συντάγματος διότι η παράλειψη αυτή έχει ως συνέπεια ο οφειλέτης να μη λαμβάνει γνώση ή να λαμβάνει γνώση τυχαίως και καθυστερημένα της εις βάρος του επισπευδόμενης αναγκαστικής εκτελέσεως, με αποτέλεσμα να μη μπορεί να αμυνθεί αποτελεσματικά προ της ολοκληρώσεως της εκτελεστικής διαδικασίας, λαμβάνοντας υπόψιν κατάλληλα μέτρα είτε για την ακύρωση της πράξεως εκτελέσεως, είτε για την αναστολή της. Η κοινοποίηση του κατασχετηρίου εγγράφου στον οφειλέτη κατά την άποψη της μειοψηφίας δε βλάπτει τα συμφέροντα του Δημοσίου, αφού κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 30 του ΚΕΔΕ, από της κοινοποίησεως του κατασχετηρίου εγγράφου στον τρίτο ο τελευταίος δε δύναται να αποδώσει στον οφειλέτη του δημοσίου τα κατασχεθέντα.

Βλέποντας κριτικά την εν λόγω απόφαση και γενικότερα την εν λόγω διχογνωμία κρίνουμε χρήσιμο να σημειώσουμε τα εξής :

Από τις διατάξεις των άρθρων 20 παρ.2 Σ και 6 ΚΔΔ συνάγεται ο κανόνας ότι κάθε δυσμενής ατομική εκτελεστή διοικητική πράξη, προκειμένου να μπορεί να αντιταχθεί στο διοικούμενο, θα πρέπει προηγουμένως να του έχει κοινοποιηθεί ώστε να έχει τη δυνατότητα ο θιγόμενος διοικούμενος να αμυνθεί κατ'αυτής εγκαίρως. Η διοικητική πράξη της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου δε διαφοροποιείται από τις λοιπές ατομικές εκτελεστές διοικητικές πράξεις που αποτελούν εκδήλωση της μονομερούς βουλήσεως ενός διοικητικού

⁶⁹⁴ Βλ. και ΑΠ 432/2017

⁶⁹⁵ ΚΔΔ : Άρθρο 228: 1. "1. Η Προθεσμία άσκησης, καθώς και η άσκηση ανακοπής δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης, εξαιρουμένης της περίπτωσης ε` της παραγράφου 1 του άρθρου 217, κατά την οποία η πράξη αναστέλλεται », ως προς τους δανειστές των οποίων προσβάλλεται η κατάταξη, μέχρι να τελεσιδικήσει η ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης. Στις Περιπτώσεις α`, β` και δ` του άρθρου 217 και για όσο χρόνο εκκρεμεί η ανακοπή μπορεί να υποβληθεί από τον ανακόπτοντα αίτηση για την αναστολή της εκτέλεσης των προσβαλλόμενων πράξεων. 2. Καθ' ύλην και κατά τόπο αρμόδιο, για την εκδίκαση της αίτησης της προηγούμενης παραγράφου, είναι το κατά το άρθρο 218 δικαστήριο, εφόσον σε αυτό εκκρεμεί η ανακοπή, το οποίο και εκδικάζει την αίτηση κατά τη Διαδικασία των διατάξεων των άρθρων 200 έως και 209, οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως."

⁶⁹⁶ Γαλάνη Εύη, ΚΕΔΕ : Κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Προβληματισμοί με αφορμή τη ΣτΕ 2080/2014 Τμ. Στ' Επταμ., Συνήγορος (τ.104) 2014.34 (34)

οργάνου για την επέλευση ορισμένης έννομης συνέπειας στον εξωτερικό κόσμο με τη θέση ατομικού κανόνα δικαίου. Συνεπώς δεν είναι σύμφωνη με τους ανωτέρω θεμελιώδεις κανόνες του διοικητικού δικαίου και εν γένει του κράτους δικαίου η ισχύουσα ρύθμιση του άρθρου 30 στο μέρος ου επιβάλλει την κοινοποίηση του κατασχετηρίου μόνο στον οφειλέτη. Εάν ωστόσο στην προκειμένη περίπτωση ο διοικούμενος και οφειλέτης ενημερωνόταν εγκαίρως για τη διενεργούμενη εις βάρος του κατάσχεση, θα μπορούσε να προστατευθεί περισσότερο αποτελεσματικά ασκώντας έγκαιρα τα προβλεπόμενα ένδικα βοηθήματα, πράγμα που είχε εύστοχα επισημανθεί από την παραπεμπτική απόφαση.⁶⁹⁷⁶⁹⁸

6.3. ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ

Εφόσον λοιπόν, υπάρξει τελειωθείσα αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας του τρίτου επέρχονται και οι κατά νόμον συνέπειες αυτής, όπως θα εξεταστούν κατωτέρω. Όπως αναφέραμε και ανωτέρω, όπως ο τρόπος συντέλεσης της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου που επισπεύδει το Δημόσιο, έτσι και οι επιμέρους συνέπειές της ρυθμίζονται κατά κύριο λόγο από τον ΚΕΔΕ (ιδίως άρθρα 30-34 ΚΕΔΕ), ενώ παράλληλα τυγχάνουν εφαρμογής οι σχετικές διατάξεις του ΚΠολΔ (982-991 ΚΠολΔ), όπως ορίζει και το ίδιο το άρθρο 89 ΚΕΔΕ.

Η κατάταξη των συνεπειών της αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας τρίτου κατά τον ΚΕΔΕ στην παρούσα εργασία δεν ακολουθεί την πορεία που ακολουθήθηκε στο πρώτο τμήμα αυτής. Προς αποφυγή επαναλήψεων στο τμήμα αυτό κρίνουμε πιο σημαντικό να τονίσουμε τις διαφοροποιήσεις που σημειώνονται όταν λαμβάνει χώρα αναγκαστική κατάσχεση κατά το ΚΕΔΕ στα χέρια τρίτου, με σκοπό να δοθεί έμφαση στις διαφοροποιήσεις της τελευταίας από την κλασσική διαδικασία που ακολουθείται κατά τον ΚΠολΔ. Επομένως, αναφέρουμε τις βασικές συνέπειες που φέρει η επιβολή αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, στρέφουμε δε το ενδιαφέρον μας στις αποκλίσεις που παρουσιάζει η εν λόγω, ενώ παραπέμπουμε ως προς όσα δεν διαφοροποιούνται στο τμήμα που αναλύσαμε λεπτομερώς τις συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης κατά τον ΚΠολΔ.

• Η ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΧΟΜΕΝΟΥ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ

Σκοπός της κατάσχεσης , αλλά θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και ίσως ως συνέπειά της είναι η δέσμευση (νομική και υλική) περιουσιακών αντικειμένων του οφειλέτη του Δημοσίου, έτσι ώστε να πλειστηριαστούν και να ικανοποιηθεί το επισπεύδον Δημόσιο. Η νομική δέσμευση συνίσταται στο ότι ο καθ'ού στερείται της εξουσίας διάθεσης των κατασχεθέντων δικαιωμάτων του, η δε υλική δέσμευση αφορά το υλικό αντικείμενο επί του οποίου υπάρχει το κατασχεθέν δικαίωμα και συνίσταται στο ότι εκείνος που κατέχει το

⁶⁹⁷ Γαλάνη Εύη, ΚΕΔΕ :Κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Προβληματισμοί με αφορμή τη ΣτΕ 2080/2014 Τμ. Στ' Επταμ., Συνήγορος (τ.104) 2014.34 (35)/ Βλ. επίσης την παραπεμπτική απόφαση ΣτΕ 366/2014, κατά την οποία η διάταξη αυτή είναι ανίσχυρη ως αντικείμενη στη διάταξη του άρθρου 20 παρ.1 του Συντάγματος.

⁶⁹⁸ Πολύ εύστοχα σημειώνεται στη θεωρία πως :'' Η απόφαση ΣτΕ 2080/2014 ακροβατεί στα όρια της παραβίασης της αρχής του κράτους δικαίου και της εύλογης στάθμισης των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ατόμου, θέτοντας το Δημόσιο σε προνομιακή θέση.'' Βλ.Γαλάνη Εύη, ό.π., Συνήγορος (τ.104) 2014.34 (35)(με παραιτέρω παραπομπές)

πράγμα το κατέχει με την ιδιότητα του μεσεγγυούχου, χωρίς να δικαιούται να το χρησιμοποιήσει για τον εαυτό του⁶⁹⁹.

Τονίζεται μάλιστα ότι η κατάσχεση στα χέρια τρίτου δεσμεύει την κατασχεμένη απαίτηση στην νομική και πραγματική κατάσταση στην οποία βρίσκεται κατά το χρόνο της επίδοσης του κατασχετηρίου εγγράφου στον τρίτο.

6.3.1. Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΧΟΜΕΝΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ

• ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ

Έχοντας αναφέρει όλα τα ανωτέρω, σχετικά με την κατάσχεση στα χέρια τρίτου απαίτησης μπορούν να εξαχθούν οι εξής συνέπειες:⁷⁰⁰

1) Αρχικά λαμβάνει χώρα η αναγκαστική εκχώρηση του άρθρου 30 παρ.3 ΚΕΔΕ η οποία αφετηριάζεται μεν από το χρόνο της επιβολής της κατάσχεσης (δηλ. την κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον τρίτο) τελεί ωστόσο υπό την αίρεση της καταφατικής δήλωσης του τρίτου ή της δικαστικής αποδοχής της ανακοπής κατά της αρνητικής δηλώσεως του τρίτου.

2) Η αναγκαστική εκχώρηση του άρθρου 30 παρ.3 του ΚΕΔΕ δεν απαλλάσσει τον καθού η κατάσχεση, ο οποίος παραμένει οφειλέτης του κατασχόντος έως ότου εισπραχθεί η απαίτηση που εκχωρήθηκε. Με την έννοια αυτή η ενοχή του τρίτου είναι “πρόσθετη”.⁷⁰¹

3) Κάθε αποσβεστικός λόγος της απαίτησης του κατασχόντος έναντι του καθ’ού συνεπάγεται την απόσβεση της ενοχής του τρίτου. Επίσης, η εξόφληση από τον τρίτο της οφειλής του, επιφέρει την απόσβεση της απαίτησης του καθού έναντι του κατασχόντος.

4) Ο τρίτος μπορεί να προτείνει κατά του κατασχόντος τις ενστάσεις που έχει κατά της απαίτησης του καθού η κατάσχεση.

5) Από την κοινοποίηση του κατασχετηρίου, κάθε παράβαση των περιορισμών του νόμου, είτε εκ μέρους του καθ’ού είτε εκ μέρους του τρίτου, συνεπάγεται ακυρότητα (30 παρ.3 ΚΕΔΕ και 984 παρ.1 και 2 ΚΠολΔ). Έτσι από την επίδοση του κατασχετηρίου ο τρίτος στερείται της δυνατότητας να αποδώσει τα κατασχεμένα χρήματα ή να προβεί σε συμψηφισμό προς ανταπαιτήσεις του μεταγενέστερες της κατάσχεσης. Ο περιορισμός της απαγόρευσης διαθέσεως των κατασχεμένων αφορά όχι μόνο τον τρίτο αλλά και τον καθού.

• ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΚΙΝΗΤΩΝ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ

1) Όταν επιβληθεί τέτοιας μορφής κατάσχεση ο τρίτος είναι υποχρεωμένος να παραδώσει τα κινητά πράγματα που κατέχει στο συμβολαιογράφο ή φύλακα που ορίζεται στο κατασχετήριο (30 παρ.2 εδ. 1 ΚΕΔΕ). Ο συμβολαιογράφος ή ο φύλακας επέχουν θέση μεσεγγυούχου και η κατοχή των κατασχεμένων κινητών πραγμάτων διέπεται από τις

⁶⁹⁹ Γαλάνη Εύη, ό.π., Συνήγορος (τ.104) 2014.34 (35)/

⁷⁰⁰ Παπαχρήστος Β., Διοικητική Εκτέλεση, σελ.254

⁷⁰¹ Γνωμοδότηση ΝΣΚ 408/1979, ΔΦΝ 34.862

διατάξεις του άρθρου 15⁷⁰² με μόνη διαφορά ότι εδώ ο συμβολαιογράφος και ο φύλακας τίθενται σε ίση μοίρα. Ο τρίτος είναι υποχρεωμένος να καταθέσει τα κατασχεμένα κινητά μέσα σε οκτώ μέρες. Η προθεσμία αυτή (των οκτώ ημερών) αρχίζει από την επόμενη μέρα της κοινοποίησης του κατασχετηρίου (144 ΚΠολΔ).

Η μετέπειτα πορεία της εκτέλεσης ρυθμίζεται από τα άρθρα 19 επόμε. του ΚΕΔΕ αλλά σ'αυτά δε ορίζεται η δυνατότητα άλλων δανειστών να αναγγεληθούν στον πλειστηριασμό. Συνεπώς μεταφέρονται και εδώ όσα ισχύουν στο κοινό δικονομικό δίκαιο. Οι διατάξεις της διαδικασίας της κατάταξης επί κατασχέσεως και πλειστηριασμού κινητών πραγμάτων στα χέρια του οφειλέτη εφαρμόζονται και εδώ (19-29 ΚΕΔΕ).⁷⁰³

2)Ειδική ρύθμιση υπάρχει στο άρθρο 30 παρ.2 εδ.2 του ΚΕΔΕ σχετικά με τη διαδικασία της κατάσχεσης ξένων νομισμάτων ή χρεογράφων. Η διάταξη αυτή βρίσκεται σε αρμονία με τη διάταξη του άρθρου 14 παρ.2 και 3 ΚΕΔΕ ως προς το θέμα της ρευστοποίησης των κατασχεμένων στα χέρια τρίτου ξένων νομισμάτων και χρεογράφων και συνεπώς τα όσα εκτίθενται σχετικώς στο άρθρο 14 ΚΕΔΕ έχουν εφαρμογή και εν προκειμένω.⁷⁰⁴Η

⁷⁰² Άρθρον 15.: 1. Πάντα τα κατασχεθέντα κινητά, εξαιρέσει των εν τω προηγουμένω άρθρω αναφερομένων παραδίδονται υπό του κατασχόντος εις μεσεγγυούχον ή φύλακα προς φύλαξιν. 2. Μεσεγγυούχος ορίζεται κατά την κρίσιν του ενεργούντος την κατάσχεσιν διά της εκθέσεως κατασχέσεως ο Δήμαρχος ή ο Πρόεδρος της Κοινότητος του τόπου της κατασχέσεως ή ο αρμόδιος διά τον πλειστηριασμόν Συμβολαιογράφος ή και ο οφειλέτης. 3. Εις ην περίπτωσιν προκριθή ο ορισμός μεσεγγυούχου και ούτος αρνηθή αδικαιολογητώς την παραλαβήν, διορίζεται υπό του κατασχόντος φύλαξ υπ' ευθύνην του αρνηθέντος, εις ον και παραδίδονται τα κατασχεθέντα. 4. Περί της αρνήσεως ως και του συνεπεία ταύτης διορισμού φύλακος, συντάσσεται υπό του κατασχόντος, προσυπογραφόμενον και υπό του τυχόν μάρτυρος, πρωτόκολλον, υποβαλλόμενον μετά της εκθέσεως κατασχέσεως εις τον επισπεύδοντα Διευθυντήν του Ταμείου. 5. Ο Διευθυντής του Ταμείου δύναται, κατά την κρίσιν του, να αντικαθιστά τον μεσεγγυούχον ή τον φύλακα. 6. Κατασχεθέντα κινητά, ων η μεταφορά λόγω του όγκου ή της ιδιότητος αυτών είναι δυσχερής ή δεν δύναται να ενεργηθή άνευ βλάβης αυτών, επιτρέπεται να αφεθούν επί τόπου, σφραγιζομένων των αποθηκών ή δοχείων και διοριζόμενου ως μεσεγγυούχου του οφειλέτου, εν ανάγκη δε και ως φύλακος τρίτου, υπό του κατασχόντος, τη εντολή του Διευθυντού του Δημοσίου Ταμείου. 7. Εν η περιπτώσει συνεπεία προηγουμένης κατασχέσεως έχουν ήδη παραδοθή τα κατεσχημένα εις μεσεγγυούχον, δεν αφαιρούνται τα κατασχεθέντα αλλά κοινοποιείται εις τούτο η κατάσχεσις από δε της κοινοποιήσεως είναι υπεύθυνος εις φύλαξιν δι' εκατέραν των κατασχέσεων μέχρι πέρας της εκτελέσεως εκάστης τούτων. 8. Ο φύλαξ είναι υπεύθυνος ως θεματοφύλαξ διά πάσαν αμέλειαν περί την φύλαξιν, υποχρεούμενος διά την εν καιρώ προς τον επί του πλειστηριασμού παράδοσιν των κατασχεθέντων και αν ταύτα παρήγαγον καρπούς, δίδει λόγον περί αυτών. 9. Πάσα αμφισβήτησις περί του ορισμού του μεσεγγυούχου, του φύλακος ή αφορώσα την μεσεγγύησιν ή την φύλαξιν, ως και πάσα αίτησις τρίτου περί αντικαταστάσεως αυτών, εισάγεται κατά την διαδικασίαν του άρθρου 17 του παρόντος Ν. Διατάγματος ενώπιον του Ειρηνοδικείου της περιφέρειας του τόπου της κατασχέσεως. 10. Εάν ο Μεσεγγυούχος απεβλήθη ή απώλεσεν την κατοχήν του πράγματος εφαρμόζεται αναλόγως η διάταξις της παρ. 6 του άρθρου 956 του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας.

Με το άρθρο 8 Ν.1406/1983 ορίζεται ότι: " 1. Στις διαφορές της περίπτωσης ια της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του νόμου αυτού εφαρμόζονται αναλόγως ο διατάξεις του Ν.Δ. 356/1974 (ΦΕΚ 90). 2. Οπου στις διατάξεις αυτές αναφέρονται ως αρμόδιο το ειρηνοδικείο ή το μονομελές πρωτοδικείο, καθίσταται αρμόδιο το μονομελές διοικητικό πρωτοδικείο όπου δε αναφέρεται το πολυμελές πρωτοδικείο ή το εφετείο, καθίστανται αντιστοίχως αρμόδια το τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο και το τριμελές διοικητικό εφετείο".

⁷⁰³ Παπαχρήστος Β., Η διοικητική εκτέλεση, σελ.257-258

⁷⁰⁴ Άρθρον 14.: 1. Εάν τα κατασχεθέντα κινητά συνίστανται εις ημεδαπόν νόμισμα ενεργείται μετά την αφαίρεσιν των εξόδων εκτελέσεως άμεσος κατάθεσις αυτών, υπό του κατασχόντος, εις το Δημόσιον Ταμείον, επί τη εκδόσει αποδεικτικού εισπράξεως εις περίπτωσιν του οφειλέτου,

ρευστοποίηση των κατασχεμένων κινητών από χρυσό ή ασήμι καθώς και των χρηματιστηριακών πραγμάτων και των μετοχών, θα ακολουθήσει την ειδική διαδικασία που υπάρχει εκάστοτε. Γενικότερα όσα γίνονται δεκτά βάσει του άρθρου 14 ισχύουν εδώ και καλύπτουν τα τυχόν κενά⁷⁰⁵.

3) Η δυνατότητα μεταγενέστερης κατάσχεσης των κατασχεμένων στα χέρια του τρίτου ρυθμίζεται από την παράγραφο 4 του άρθρου 30 ΚΕΔΕ, το οποίο απαγορεύει με ποινή ακυρότητας τη μεταγενέστερη κατάσχεση των ήδη κατασχεμένων κινητών πραγμάτων των οποίων η αξία δεν υπερβαίνει το ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ. Η απαγόρευση αυτή κατά την εισηγητική έκθεση τέθηκε αφενός μεν για την αποφυγή δημιουργίας εξόδων, αφετέρου δε για να παρασχεθεί η δυνατότητα ικανοποίησης του κατασχόντος δημοσίου. Εν προκειμένω μάλιστα υπάρχει και εδώ ένας προβληματισμός για το κατά πόσο η εν λόγω διάταξη μπορεί να θεωρηθεί σύμφωνη ή όχι με το Σύνταγμα.

4) Αν ο τρίτος αρνείται να παραδώσει τα κατασχεμένα κινητά στο συμβολαιογράφο ή φύλακα κατά τους ορισμούς του άρθρου 30 παρ.2 εδ.α ΚΕΔΕ πρέπει να εφαρμοστεί η διάταξη του άρθρου 956 παρ.5 ΚΠολΔ (89 ΚΕΔΕ) που προβλέπει την αντακατάσταση του μεσεγγυούχου, δεδομένου του ότι ο τρίτος, μετά την επιβολή της κατάσχεσης, καθίσταται μεσεγγυούχος. Παράλληλα έχει υποχρέωση να αποζημιώσει τον κατασχόντα. Στη θέση του καθού η εκτέλεση βρίσκεται ο καθού η κατάσχεση και όχι ο τρίτος⁷⁰⁶.

5) Η δυνατότητα αναγγελίας τρίτων κατά τη διαδικασία του πλειστηριασμού ρυθμίζεται από το 28 ΚΕΔΕ⁷⁰⁷. Από τη ρηματική διατύπωση του άρθρου 30 παρ.5 ΚΕΔΕ προκύπτει σαφώς ότι η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή μόνο στην περίπτωση της κατάσχεσης κινητών πραγμάτων στα χέρια τρίτου και ότι δεν έχει εφαρμογή επί κατασχέσεως χρηματικών απαιτήσεων. Άλλωστε, αφού, όπως προεκτέθηκε, ο κατασχών γίνεται συνήθως δικαιούχος της κατασχεθείσας χρηματικής απαίτησης με την επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο, δεν είναι νοητό να κατασχεθεί και πάλι η ίδια απαίτηση του ίδιου οφειλέτη, από

γραμματίου δεπαρακαταθήκης υπέρ αυτού διά το τυχόν πλεονάζον ποσόν, εφ' όσον οοφειλέτης δεν είναι παρών ή δεν δέχεται όπως αποδοθή αυτώ τούτω αμέσως.

2. Αλλοδαπόν νόμισμα τρέπεται μέσω της Τραπέζης της Ελλάδος υπό του Διευθυντού του Ταμείου εν τη περιφερεία του οποίου επεβλήθη η κατάσχεσις εις ημεδαπόν, εισαγομένον εν συνεχεία εις το Δημόσιον Ταμείον κατά τα εν τη προηγουμένη παραγράφω εκτιθέμενα.

3. Κατασχεθέντα χρεώγραφα παραδίδονται υπό του κατασχόντος εις το Ταμείον Παρακαταθηκών και Δανείων επί τη εκδόσει γραμματίου παρακαταθήκης υπέρ του Δημοσίου, εξοφλουμένου εντολή του Διευθυντού του Δημοσίου Ταμείου, παρ' ω είναι βεβαιωμένα τα χρέη, όστις εν συνεχεία εκποιεί ταύτα κατά τα δι' αποφάσεως του Υπουργού Οικονομικών, εκδιδομένης κατά περίπτωσιν,οριζόμενα.

4. Τίτλοι εις διαταγήν κατάσχονται κατά τας διατάξεις του άρθρου 954 παραγρ. 1 του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας.

⁷⁰⁵ Παπαχρήστου Β., Η διοικητική εκτέλεση, σελ.258

⁷⁰⁶ Παπαχρήστου Β., Η διοικητική εκτέλεση, σελ.258

⁷⁰⁷ ΚΕΔΕ : Άρθρον 28.: “ 1. Αναγγελίαι του επισπεύδοντος Δημοσίου δι' έτερα προς αυτό χρέη του οφειλέτου δύναται να δίνουν εγγράφως εντός πέντε ημερών από της ημέρας διενεργείας του πλειστηριασμού, δι' αποστολής πίνακος χρεών, συντασσομένου υπό της Δημοσίας Αρχής παρ' η τὰ χρέη, εις τον επί του πλειστηριασμού υπάλληλον.

2. Αι Αναγγελίαι των τρίτων, πλην των αναγομένων εις απαιτήσεις, ενεχυρούχους δεν λαμβάνονται υπ' όψιν κατά την διανομήν αν το πλειστηρίασμα είναι έλαττον των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ και δεν επαρκή δια την ικανοποίησιν του συνόλου των απαιτήσεων του Δημοσίου, εν αις και αι κατά την προηγουμένην παράγραφον αναγγελθείσαι τοιαύται του Δημοσίου”.

οποιοδήποτε άλλο δανειστή, καθώς ο οφειλέτης δεν είναι πλέον δικαιούχος της κατασχεθείσας απαίτησης.

6.4. ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΕΔΕ

6.4.1. Η ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΕΚΧΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΙΣΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ

Κατά το άρθρο 30 παρ.3 ΚΕΔΕ ορίζεται η κατάσχεση εις χείρας τρίτου επιφέρει “τα αποτελέσματα αυτοδικαίως χωρούσης αναγκαστικής εκχωρήσεως”. Η διάταξη αυτή αποτελεί επανάληψη των κρατούντων κατά τη διατύπωση του άρθρου 33 ΝΕΔΕ. Δικαιούχος της απαίτησης είναι πλέον το Δημόσιο, το οποίο μπορεί να επιδιώξει από τον τρίτο την είσπραξη της χρηματικής οφειλής χρησιμοποιώντας όλα τα μέσα εκτέλεσεως που προβλέπει ο ΚΕΔΕ. Με την εκχώρηση αυτή, η θεωρία⁷⁰⁸ τονίζει ότι ο οφειλέτης δεν απαλλάσσεται, γιατί εκτός των άλλων η απόσβεση της απαίτησης του κατασχόντος, για την οποία επιβλήθηκε η κατάσχεση, επέρχεται μόνο όταν πραγματοποιηθεί η είσπραξη της κατασχεθείσας απαίτησης, και όχι άμεσα με την εκχώρηση. Από την ημέρα της κοινοποίησης του κατασχετηρίου, ο τρίτος κωλύεται να αποδώσει στο καθού η εκτέλεση τα κατασχεθέντα χρήματα ή πράγματα ή να προβεί σε συμψηφισμό με ανταπαιτήσεις του που είναι μεταγενέστερες της κατάσχεσης.⁷⁰⁹

Να σημειωθεί ότι αντίστοιχη ρητή διάταξη δεν απαντά στον ΚΠολΔ, ανέκαθεν εντούτοις γινόταν δεκτή και εξακολουθεί να υιοθετείται και υπό τον ΚΠολΔ η εκδοχή της νομίμου εκχωρήσεως της απαίτησης στον κατασχόντα και στο πλαίσιο του ΚΠολΔ, αποτελώντας μάλιστα το κρισιμότερο για την αποτελεσματικότητα της κατασχέσεως επακόλουθό της. Στον ΚΕΔΕ ωστόσο νόμιμη εκχώρηση επέρχεται αυτοδικαίως δυνάμει συγκεκριμένης διατάξεως νόμου, οπότε εν προκειμένω θεμέλιο της εν λόγω αποτελεί σαφώς το άρθρο 33 ΚΕΔΕ.⁷¹⁰

Το αποτέλεσμα αυτό (ενν. η εκ του νόμου αυτόματη εκχώρηση), συντελούμενο κατά τρόπο ιδεατό θα μπορούσε να θεωρηθεί σε επίπεδο συνεπειών, όπως τονίζει εκπρόσωπος της θεωρίας⁷¹¹, ως μία μορφή αυτόματης εκτέλεσης έναντι του καθ’ού, υπό την έννοια βέβαια ότι ο εναντίον του καταναγκασμός είναι μόνο νοητός, στην περίπτωση που ο τρίτος καταβάλλει το ποσό της κατασχεθείσας απαιτήσεως (οικειοθελώς ή αναγκαστικά) στον επισπεύδοντα δανειστή, οπότε και αποσβήνεται η εκτελεστέα αξίωση κατά του καθ’ού.

Στο νόμο δεν γίνεται διάκριση σχετικά με τα αποτελέσματα της αναγκαστικής εκχώρησης μεταξύ κατασχέσεως στα χέρια τρίτου χρηματικής απαιτήσεως και κατασχέσεως κινητών πραγμάτων. Αλλά ενώ επί κατασχέσεως χρηματικής απαιτήσεως ο τρίτος έχει υποχρέωση να καταβάλλει τα οφειλόμενα χρήματα στη ΔΟΥ, στην κατάσχεση κινητών πραγμάτων –

⁷⁰⁸ Παπαχρήστου Β., Η διοικητική εκτέλεση, σελ.252

⁷⁰⁹ Γέροντας Απ.-Ψάλτης Αθ., Ερμηνεία ΚΕΔΕ, σελ.415

⁷¹⁰ Αντιθέτως, στον ΚΠολΔ αντίστοιχο νομοθετικό έρεισμα δεν απαντά, οπότε η εν λόγω εκχώρηση γίνεται δεκτή κατ’εξαίρεση (ελλείψει ρητής διάταξης) καθόσον η μεταβίβαση της απαιτήσεως είναι τελελογικώς επιβεβλημένη.

⁷¹¹ Ποδηματά Ε., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.243-244

όπως θα δούμε και κατωτέρω- ο τρίτος έχει υποχρέωση να παραδώσει αυτά στον οριζόμενο με το κατασχετήριο συμβολαιογράφο ή φύλακα για να γίνει ο πλειστηριασμός. Η αυτοδίκαιη εκχώρηση επομένως δεν βρίσκει έδαφος εφαρμογής στην περίπτωση κατασχέσεως άλλων κινητών πραγμάτων (εκτός από χρηματικές αξιώσεις), ούτε η κατά το άρθρο 30 παρ.5 ΚΕΔΕ δυνατότητα περισσότερων κατασχέσεων και αναγγελιών συμβιβάζεται με το θεσμό της εκχώρησης. Άλλωστε, αντίστοιχη ρύθμιση επί κινητού θα ήταν ατελέσφορη, στο μέτρο που η αξιοποίησή του τελευταίου και η ικανοποίηση του δανειστή μόνο μέσω της ρευστοποιήσεως του (μέσω του πλειστηριασμού) μπορεί να επιτευχθεί. Αντιθέτως, η αναγκαστική μεταβίβαση της κατασχεθείσας απαίτησης, με καταβολή εκ μέρους του τρίτου, μπορούν να οδηγήσουν σε άμεση ικανοποίηση του δανειστού.⁷¹²

Όπως τονίζεται πάντως από την 57/2006 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ, η επερχόμενη αναγκαστική εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης στο Δημόσιο καθιστά την εν λόγω απαίτηση δημόσιο έσοδο και ως εκ τούτου, για την επιδίωξη είσπραξής της με τα μέσα διοικητικής εκτέλεσης απαιτείται η συγκρότηση νέου νόμιμου τίτλου κατά του τρίτου και η βεβαίωση αυτού.⁷¹³

Βασικός σκοπός της εν λόγω εκχώρησης που λαμβάνει χώρα, και αυτό αφορά τόσο το σύστημα του ΚΠολΔ, όσο και το σύστημα του ΚΕΔΕ, είναι ο καθορισμός ενός απώτατου χρονικού ορίου, μέχρι του οποίου και μόνο θα είναι δυνατόν άλλοι δανειστές του καθ'ού που επιβάλλουν στα χέρια του τρίτου κατάσχεση της ίδιας απαίτησης να ικανοποιηθούν από κοινού με τον πρώτο κατασχόντα από αυτήν. Το όριο αυτό συμπίπτει ακριβώς με το χρονικό σημείο κατά το οποίο επέρχεται μεταβίβαση της απαιτήσεως στον αρχικό κατασχόντα, οπότε στο σημείο αυτό η απαίτηση εξέρχεται από την περιουσία του καθ'ού, ο οποίος παύει και να είναι ο δικαιούχος της. Αυτό έχει ως περαιτέρω συνέπεια επομένως, οι τυχόν μεταγενέστερες κατασχέσεις να θεωρούνται ότι επιβάλλονται σε περιουσιακό στοιχείο που δεν ανήκει πλέον στον οφειλέτη, και επιπλέον δεν μπορούν να μετάσχουν στη διανομή. Και όλα αυτά αναλύθηκαν και προσαρμόστηκαν ανωτέρω στο πλαίσιο του οκταημέρου που θέτει ο ΚΠολΔ. Ωστόσο, όπως είδαμε εν προκειμένω στον ΚΕΔΕ η εκχώρηση επέρχεται άμεσα, κατά το χρονικό σημείο επιβολής της κατασχέσεως. Ο λόγος είναι φυσικά πρόδηλος: Τυχόν κατασχέσεις της ίδιας απαίτησης επιβαλλόμενες εκ των υστέρων από άλλους δανειστές, αποβαίνουν ανενεργείς έναντι του Δημοσίου με αποτέλεσμα να διασφαλίζονται πλήρως τα συμφέροντα του τελευταίου.⁷¹⁴ Έτσι θα λέγαμε ότι έχει πλήρη εφαρμογή η αρχή της προλήψεως⁷¹⁵, καθώς εφόσον το Δημόσιο έχει

⁷¹² Ποδηματά Ε., Ζητήματα από την κατάσχεση στα χέρια τρίτου κατά τον ΚΕΔΕ (Ν.Δ.356/1974), ΕΛΛΔΝη (41)2000.1517 (1528)

⁷¹³ Σύμφωνα με την 57/2006 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ, επί κατασχέσεως απαιτήσεως οφειλέτου του Δημοσίου εις χείρας τρίτου απαιτείται η συγκρότηση νέου νομίμου τίτλου κατά του τρίτου, διότι δεν αρκεί ο υφιστάμενος κατά του καθ' ου η κατάσχεση τίτλος.

⁷¹⁴ Ποδηματά Ε., Ζητήματα από την κατάσχεση στα χέρια τρίτου κατά τον ΚΕΔΕ (Ν.Δ.356/1974), ΕΛΛΔΝη (41)2000.1517 (1530)

⁷¹⁵ "Στο μεν άρθρο 30 παρ.3 ΚΕΔΕ κατά το οποίο η εκχώρηση συντελείται ταυτοχρόνως με την επίδοση του κατασχετηρίου του Δημοσίου στον τρίτο, η αρχή της χρονικής προτεραιότητας προσλαμβάνει απόλυτη μορφή. Όταν το Δημόσιο έχει προηγηθεί ως προς την επιβολή κατασχέσεως ικανοποιείται πλήρως κατά προτεραιότητα έναντι όλων των τυχόν μεταγενεστέρως κατασχόντων την ίδια απαίτηση δανειστών. Οι τελευταίοι επί ανεπαρκείας της απαιτήσεως, αποκλείονται. Θα

προηγηθεί ως προς την επιβολή της κατασχέσεως ικανοποιείται πλήρως, κατά προτεραιότητα και δεν εντάσσεται σε ενιαία ομάδα με ορισμένους από τους επόμενους κατασχόντες (όπως στο πεδίο της κοινής εκτελέσεως). Οι κατά σειρά επόμενοι δανειστές θα μπορέσουν δηλ. να ικανοποιηθούν εν προκειμένω μόνο εάν απομείνει υπόλοιπο μετά την πλήρη ικανοποίηση της απαιτήσεως του Δημοσίου.

Υποστηρίχθηκε ότι παρά το γράμμα του 30 παρ.3 ΚΕΔΕ, που κάνει λόγο για άμεση αναγκαστική εκχώρηση με την επιβολή της κατασχέσεως, πρέπει ερμηνευτικά να γίνει δεκτό ότι η μεταβίβαση αυτή τελεί υπό τη νόμω εξυπακουόμενη αναβλητική αίρεση της καταφατικής δηλώσεως του τρίτου ή της ευδοκιμήσεως της ανακοπής του κατασχόντος Δημοσίου κατά της τυχόν αρνητικής δηλώσεως. Και τούτο διότι δε μπορεί να γίνει λόγος για άμεση μεταβίβαση της απαιτήσεως στο Δημόσιο, όταν ο τρίτος από της επιδόσεως του κατασχετηρίου σ'αυτόν έχει προθεσμία 8 ημερών κατά το άρθρο 32 ΚΕΔΕ να δηλώσει αν οφείλει την κατασχεθείσα απαίτηση και την ίδια προθεσμία κατά το άρθρο 30 παρ.2 ΚΕΔΕ να καταθέσει τα οφειλόμενα στο Δημόσιο Ταμείο. Προ της άπρακτης εκπνοής της προθεσμίας αυτής δεν είναι δυνατόν να ληφθούν οποιαδήποτε αναγκαστικά μέτρα εις βάρος του, τούτο δε κατά την εν λόγω γνώμη, είναι ασυμβίβαστο προς τη παραδοχή της άμεσης εκχωρήσεως, επερχόμενης ήδη κατά το χρόνο της κατασχέσεως. Και περαιτέρω, η ίδια άποψη θεωρεί ότι η εξάρτηση των αποτελεσμάτων της εν λόγω εκχωρήσεως από την παραπάνω αναβλητική αίρεση οδηγεί στο σκόπιμο αποτέλεσμα να είναι δυνατόν, από της κατασχέσεως του Δημοσίου στα χέρια του τρίτου και μέχρι της πληρώσεως της αναβλητικής αιρέσεως να επιβάλλουν και άλλοι δανειστές κατασχέσεις, δικαιούμενοι έτσι και αυτοί να συμμετάσχουν από κοινού με το πρώτο κατασχόν Δημόσιο στη διανομή του ποσού της απαιτήσεως.⁷¹⁶ Βέβαια, οι ανωτέρω θέσεις είναι δεκτικές αντιρρήσεων: Καταρχάς, παρατηρείται ότι η κατασκευή της αναβλητικής αίρεσης είναι μη αναγκαία για τη δικαιολόγηση της οκταήμερης προθεσμίας που παρέχεται στο τρίτο για να καταβάλλει τα οφειλόμενα στο Δημόσιο Ταμείο. Η νόμιμη εκχώρηση της απαιτήσεως στο Δημόσιο κατά το χρόνο επιβολής της κατασχέσεως δεν επιβάλλει οπωσδήποτε το αμέσως ληξιπρόθεσμο της

μπορέσουν δε να ικανοποιηθούν (κατά τους κανόνες του 988 παρ.1 ΚΠολΔ μόνο αν απομείνει υπόλοιπο από την πλήρη ικανοποίηση του Δημοσίου. Αντιθέτως, και όπως αναδείχθηκε ανωτέρω, στον ΚΠολΔ η αρχή της χρονικής προτεραιότητας υιοθετείται υπό ηπιότερη μορφή : εδώ η νόμιμη εκχώρηση συντελείται όχι ήδη από της επιβολής της κατασχέσεως στα χέρια του τρίτου , αλλά μεταγενέστερα, και συγκεκριμένα) κατά το χρόνο της καταφατικής δηλώσεως του τρίτου και εφόσον έχουν συμπληρωθεί 8 ημέρες από της επιδόσεως του κατασχετηρίου στον καθ'ού. Το ποσό της κατασχεθείσας απαιτήσεως διανέμεται συμμετρως μεταξύ του πρώτου κατασχόντος και όσων επέβαλαν κατάσχεση εντός του κατ'άρθρον 988 παρ.1 ΚΠολΔ οκταήμερου ως προς αυτόν. Κατά την 9^η μέρα καταβάλλεται στον πρώτο κατασχόντα το αναλογούν σε αυτόν ποσό (ενόψει και των λοιπών ανωτέρω συνυπολογιζόμενων κατασχέσεων. Ακριώς ως προς αυτό το ποσό συντελείται η νόμιμη εκχώρηση στον πρώτο κατασχόντα. Στη συνέχεια ακολουθεί δεύτερη διανομή μεταξύ του δεύτερου κατά σειρά κατασχόντος και όσων δανειστών επέβαλαν κατάσχεση εντός του κατ'άρθρον 988 παρ.1 ΚΠολΔ οκταήμερου ως προς αυτόν, κοκ έως την εξάντληση του ποσού της απαιτήσεως . Συνεπώς οι κατασχόντες δανειστές ομαδοποιούνται με βάση το χρόνο επίδοσης του κατασχετηρίου στον καθ'ού, δηλ. με βάση την αρχή της προλήψεως . Εντός όμως της κάθε ομάδας ισχύει η αρχή της σύμμετρης ικανοποίησης . Υπό την έννοια αυτή , η αρχή της προλήψεως συναίρειται εδώ και με την σύμμετρη ικανοποίηση, προσλαμβάνοντας μετριασμένη μορφή.”, Ποδηματά Ε., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.245-246

⁷¹⁶ Ποδηματά Ε., ό.π., ΕλλΔΝη (41)2000.1517 (1530-1531)/ βλ. επίσης Μπρίνιας Ι., ΔιοικΕκτ, σελ.519-523 (παρ.194)

υποχρέωσης του τρίτου έναντι του Δημοσίου. Η οκταήμερη προθεσμία δίδεται για τη διευκόλυνση του τρίτου αλλά και για την προπαρασκευή της άμυνας του καθ'ού και δεν καθιστά αναγκαία την αντίστοιχη χρονική μετάθεση των αποτελεσμάτων της εκχώρησης.⁷¹⁷

Ούτε δε το άρθρο 32 ΚΕΔΕ μπορεί να θεωρηθεί ασυμβίβαστο με το άρθρο 30 παρ.3 ΚΕΔΕ. Αν μεν ο τρίτος προβεί σε καταφατική δήλωση, τότε η εξέλιξη είναι ομαλή: επιβεβαιώνεται το υπαρκτό της απαιτήσεως που αφ'ής στιγμής κατασχέθηκε, μεταβιβάσθηκε εκ του νόμου στο Δημόσιο. Το ίδιο ισχύει και αν ο τρίτος προβεί σε αρνητική δήλωση, η οποία ανακόπτεται επιτυχώς από το Δημόσιο, οπότε η εκδιδόμενη επί της ανακοπής απόφαση αναγνωρίζει την ύπαρξη της κατασχεθείσας απαιτήσεως. Καμία δογματική αναγκαιότητα δεν επιβάλλει και εδώ να αναβληθούν τα αποτελέσματα της εκχώρησης, εως ότου διαγνωσθεί η ύπαρξη της κατασχόμενης απαιτήσεως. Αν εξάλλου ο τρίτος προβεί σε αρνητική δήλωση και αυτή δεν ανακοπεί επιτυχώς από το δημόσιο, τότε εκ των υστέρων προκύπτει ότι η κατασχεθείσα απαίτηση είναι πράγματι ανύπαρκτη. Αλλά τούτο δεν σημαίνει παρά ότι η επιβληθείσα κατάσχεση αποδεικνύεται εκ των υστέρων ως άνευ αντικειμένου και ότι συνεπώς, η νόμιμη εκχώρηση ως ειδικότερη συνέπειά της, δεν εχώρησε ποτέ. Επομένως, βάσει και των αρχών που διέπουν άλλωστε και τη συμβατική και βάσει όλων όσων τονίστηκαν, δικαίως μπορεί να υποστηριχθεί ότι η αναγωγή της προαναφερόμενης νόμιμης προϋποθέσεως σε "αναβλητική αίρεση" δε προσθέτει τίποτα στη ρύθμιση του νόμου ούτε είναι, ασφαλώς, σε θέση να μεταθέσει χρονικά το αποτέλεσμα της νόμιμης εκχώρησης.⁷¹⁸

Αλλά και πέραν αυτών, η μετάθεση της εκχώρησης στο χρόνο της καταφατικής δηλώσεως του τρίτου, θα οδηγούσε ευθέως στη ματαίωση του βασικού σκοπού του άρθρου 30 παρ.3 ΚΕΔΕ, που όπως τονίστηκε είναι η αναγνώριση της απόλυτης προτεραιότητας στο Δημόσιο έναντι των κατά σειρά επόμενων κατασχόντων. Η προνομιακή αυτή απόκλιση αποτελεί ειδικότερο μέσο πραγματώσεως του σκοπού της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου και δι'αυτού του γενικότερου σκοπού του ΚΕΔΕ, που είναι η μείζων έναντι των κοινών δανειστών διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου. Θα μπορούσε μάλιστα η αποκλίνουσα αυτή ρύθμιση να θεωρηθεί ως πρόσφορο μέσο του εν λόγω σκοπού, καθώς υπηρετεί το συμφέρον του Δημοσίου, χωρίς να συνεπάγεται επιβάρυνση της θέσης του οφειλέτη. Βάσει αυτών μάλλον θα πρέπει να θεωρηθεί επισφαλής η συζητούμενη ερμηνευτική εκδοχή που τείνει να εξανεμίσει την παραπάνω εύνοια προς το συμφέρον του Δημοσίου μέσω της χρονικής μεταθέσεως των αποτελεσμάτων της νόμιμης εκχώρησης.⁷¹⁹

Υποστηρίζεται επιπλέον ότι συμπληρωματικά εφαρμόζεται και το άρθρο 984 παρ.2 ΚΠολΔ το οποίο ορίζει ότι η επιβληθείσα κατάσχεση δεν εμποδίζει τον οφειλέτη να στραφεί δικαστικώς ή με αναγκαστική εκτέλεση κατά του τρίτου, οπότε το προϊόν της εκτέλεσης παρακατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή παραδίδεται στο μεσεγγυούχο

⁷¹⁷ Στο σύστημα του ΚΠολΔ η νόμιμη εκχώρηση συνδέεται μεν με τη λήξη του οκταήμερου αλλά αυτό δικαιολογείται ελλείψει της ειδικής διάταξης, και κατά τούτον θα ήταν αδικαιολόγητο το εν λόγω αποτέλεσμα να επέρχεται σε χρονικό σημείο άλλο από εκείνο στο οποίο καθίσταται ληξιπρόθεσμη η υποχρέωση του τρίτου να καταβάλει και στον κατασχόντα.

⁷¹⁸ Ποδηματά Ε., ό.π., ΕλλΔνη (41)2000.1517 (1531-1532)

⁷¹⁹ Ποδηματά Ε., ό.π., ΕλλΔνη (41)2000.1517 (1532)

για φύλαξη, αποφευγομένων έτσι των καταστρατηγήσεων από την πλευρά του κατασχόντος και του τρίτου με την επιβολή κατάσχεσης για την αποφυγή προς τον οφειλέτη κατάβολής της κατασχεθείσας απαίτησης.⁷²⁰

Η μεταβίβαση της κατασχεθείσας απαίτησης, η οποία όπως ευώθηκε μεταβιβάζεται στη νομική και πραγματική κατάσταση στην οποία βρίσκεται κατά το χρόνο επιβολής της κατάσχεσης, έχει σαν επακόλουθο τη συμπληρωματική εφαρμογή του άρθρου 991 ΚΠολΔ, και συνεπώς μεταβιβάζονται υπέρ του κατασχόντος Δημοσίου, υποθήκες και ενέχυρα όχι όμως και άλλα παρεπόμενα δικαιώματα, πχ εγγύηση. Έχει πρακτική σημασία ο χρόνος κατά τον οποίο επέρχονται τα αποτελέσματα της εκχώρησης. Από το άρθρο 30 παρ.1 ΚΕΔΕ προκύπτει ότι η εκχώρηση επέρχεται από και διά της κοινοποιήσεως του κατασχετηρίου στον τρίτο.⁷²¹

Περαιτέρω, οι διατάξεις περί εκχώρησης, των άρθρων 455 επόμε. ΑΚ έχουν εφαρμογή όταν είτε συμβιβάζονται με τη φύση της μεταβίβασης, είτε ορίζεται αυτό στο νόμο. Εάν η κατασχεμένη απαίτηση μεταβιβάζεται στον κατασχόντα, η τυχόν μεταξύ του καθού και του τρίτου απόφαση που εκδόθηκε δεσμεύει με δύναμη δεδικασμένου και τον κατασχόντα με την προϋπόθεση όμως ότι η δίκη άρχισε πριν από τη μεταβίβαση (325 παρ.2 ΚΠολΔ). Η μεταβίβαση της απαίτησης εξαρτάται από την ενοχή του καθ'ού η εκτέλεση έναντι του κατασχόντος για την ικανοποίηση της κατασχεθείσας απαίτησης. Αν η ενοχή αποσβέστηκε από οποιοδήποτε λόγο, αποσβέννυται και η ενοχή του τρίτου η οποία έχει παρακολουθηματικό χαρακτήρα.⁷²²

Υποστηρίζεται όπως τονίσαμε και ανωτέρω ότι ο τρίτος στα χέρια του οποίου έγινε η κατάσχεση του οποίου έγινε η κατάσχεση εξοφλώντας το Δημόσιο, εκπληρώνει δική του και όχι αλλότρια οφειλή, αφού με την κατάσχεση γίνεται απευθείας υπόχρεος έναντι του κατασχόντος και δεν εφαρμόζονται τα άρθρα 317 και 318 ΑΚ. Με το ποσό που καταβάλλει ο τρίτος στα χέρια του οποίου έγινε η κατάσχεση πιστώνονται οι οφειλές του καθού για τις οποίες επιβλήθηκε κατάσχεση από τη ΔΟΥ. Το άρθρο 422 ΑΚ δεν έχει εφαρμογή. Ως προς το ζήτημα της καταβολής προσαυξήσεων και τόκων, όπως είχε τονίσει το ΝΣΚ στη γνωμοδότησή του 408/1979⁷²³, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ, η κατάσχεση από το Δημόσιο απαίτησης στα χέρια τρίτου και μετά ακόμη τη θετική δήλωση του τρίτου δεν απαλλάσσει τον οφειλέτη από την ευθύνη για την ικανοποίηση της απαίτησης του Δημοσίου, μέχρι δε να ικανοποιηθεί η απαίτηση αυτή τρέχουν οι προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής του άρθρου 6 ΚΕΔΕ. Ωστόσο, πλέον σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19 του Ν.4321/2015 (ΦΕΚ Α 32/ 21.3.2015), "τα πρόστιμα εκπρόθεσμης καταβολής του άρθρου 6 του ν.δ. 356/ 1974 (Α' 90) καταργούνται".

6.4.2. Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΣΤΟΝ ΟΦΕΙΛΕΤΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΝΤΩΝ

Η απαγόρευση απόδοσης των κατασχεμένων πραγμάτων θεσμοθετείται ρητώς στην παρ.3 του άρθρου 30 ΚΕΔΕ. Τα σχετικά με την απαγόρευση απόδοσης των κατασχεμένων εξετάστηκαν και ανωτέρω στο πλαίσιο του συστήματος του ΚΠολΔ, καθώς ο ίδιος

⁷²⁰ Παπαχρήστου Β., Η διοικητική εκτέλεση, σελ.252

⁷²¹ Παπαχρήστου Β., Η διοικητική εκτέλεση, σελ.253

⁷²² Παπαχρήστου Β., Η διοικητική εκτέλεση, σελ.253

⁷²³ Γνωμοδότηση ΝΣΚ 408/1979, ΔΦΝ 34.862

περιορισμός ανευρίσκεται και στο άρθρο 984 παρ.2 ΚΠολΔ. Σε περίπτωση λοιπόν που μετά τον κρίσιμο χρόνο αποδοθούν πράγματα ή χρήματα από τον τρίτο στον οφειλέτη, η απόδοση αυτή θεωρείται ανίσχυρη. Η απαγόρευση αυτή καταλαμβάνει πράγματα και χρήματα, όπως ρητώς σημειώνει ο νόμος, και δεν έχει εκ των πραγμάτων εφαρμογή σε απαιτήσεις, όπου άλλωστε δεν μπορεί να νοηθεί και απόδοσή τους.

6.4.3. Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΙΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΗΣ

Το άρθρο 30 παρ.3 ΚΕΔΕ απαγορεύει τον συμψηφισμό της κατασχεθείσας απαίτησης με ανταπαιτήσεις του τρίτου κατά του καθ'ού η κατάσχεση, μεταγενέστερες της κατάσχεσης⁷²⁴. Αντίστοιχη ρύθμιση υπάρχει, όπως είδαμε ανωτέρω και στον ΚΠολΔ (984 παρ.2 ΚΠολΔ). Περαιτέρω στα άρθρα 440, 441 και 444 ΑΚ διατυπώνονται οι βασικές αρχές του συμψηφισμού, μεταξύ των οποίων “η αρχή της επίκλησης του συμψηφισμού” και “η αρχή της αναδρομικότητας αυτού”, κατά την οποία οι αμοιβαίες απαιτήσεις αποσβήνονται από το χρόνο της συνύπαρξης. Ο συμψηφισμός λοιπόν, δεν επέρχεται αυτοδικαίως αλλά η επέλευσή του απαιτεί προσθέτως και την επίκληση του. Η πρόταση γίνεται με μονομερή δήλωση του ενός, γνωστοποιητέα στον άλλον η οποία συνιστά μονομερή δικαιοπραξία. Ο συμψηφισμός συνιστά διαπλαστικό δικαίωμα των μερών και από το χρονικό σημείο που οι αντίθετες απαιτήσεις συναντηθούν και συντρέχουν οι προϋποθέσεις του συμψηφισμού, κάθε μέρος έχει δικαίωμα να επιφέρει απόσβεση των αμοιβαίων απαιτήσεων με δήλωσή του η οποία συνιστά δεσμευτική διάπλαση εννόμων σχέσεων. Περαιτέρω (όπως άλλωστε αναφέραμε ανωτέρω εξετάζοντας την αντίστοιχη ρύθμιση στο πλαίσιο του ΚΠολΔ) οι υποκείμενες σε συμψηφισμό απαιτήσεις πρέπει να είναι ομοειδείς κατ'αντικείμενο.⁷²⁵

Η διάταξη αυτή ωστόσο, ειδικά στο πλαίσιο της διοικητικής εκτέλεσης, έχει χαρακτηριστεί από τη θεωρία ως πλεοναστική, γιατί κατά τον ΚΕΔΕ η επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο επιφέρει την αμέσως ανωτέρω αναφερθείσα αναγκαστική εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης εφόσον η δήλωση είναι θετική ή γίνει δεκτή η ανακοπή κατά της αρνητικής δήλωσης και συνεπώς δε μπορεί να γίνει συμψηφισμός απαίτησης, η οποία δεν ανήκει πλέον σε δανειστή του τρίτου, αλλά πλέον στο Δημόσιο⁷²⁶. Ωστόσο απέναντι σ'αυτή τη θέση έχουν εκφραστεί αντιρρήσεις. Σύμφωνα με νεότερη άποψη στη θεωρία⁷²⁷, ναι μεν ο χαρακτηρισμός αυτός θα ήταν απολύτως δικαιολογημένος αν η διάταξη προέβλεπε ότι ο τρίτος δεν μπορεί γενικώς να προτείνει σε συμψηφισμό απαιτήσεις του στρεφόμενες κατά του καθού η εκτέλεση. Το εν λόγω άρθρο όμως (όπως και η 984 παρ.2 ΚΠολΔ και η 449ΑΚ), δεν αναφέρεται αδιακρίτως σε κάθε απαίτηση, αλλά μόνο σε απαιτήσεις του τρίτου μεταγενέστερες της κατάσχεσης. Ε contrarrio επομένως συνάγεται ότι είναι επιτρεπτός ο

⁷²⁴ Συχνά στην πράξη, συμβαίνει τράπεζα εις χείρας της οποίας κατάσχεται κατάθεση πελάτη της, να διατηρεί και η ίδια εναντίον του απαίτηση από ορισμένη αιτία απότε ανακύπτει το ερώτημα αν και υπό ποιες προϋποθέσεις της παρέχεται η δυνατότητα να προτείνει την ανταπαιτήσή της σε συμψηφισμό. Για το εν λόγω ζήτημα στο πλαίσιο της διοικητικής εκτέλεσης βλ. ΑΠ 435/2015, ΕΠολΔ 2016.384

⁷²⁵ Βλ. σχετικά και ΑΠ 435/2015, ΕΠολΔ 2016.384

⁷²⁶ Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.256

⁷²⁷ Μαρκουλάκης Μ., Παρατηρήσεις στην ΑΠ 435/2015, ΕΠολΔ 2016.384 (388)

συμψηφισμός με απαιτήσεις του τρίτου κατά του καθ'ού η εκτέλεση προγενέστερες της κατάσχεσης.⁷²⁸

Έτσι όμως η διάταξη κατά την εν λόγω άποψη όχι μόνο πλεοναστική δε μπορεί να θεωρηθεί, αλλά αντίθετα μπορεί να προβληματίσει ως προς τη συμβατότητά της με τον κανόνα της αμοιβαιότητας των απαιτήσεων κατά το 440 ΑΚ: Βασική εκδήλωση του κανόνα της αμοιβαιότητας αποτελεί το ότι ο οφειλέτης μπορεί να προτείνει σε συμψηφισμό μόνο ανταπαίτησή του που στρέφεται έναντι του δανειστή της κύριας απαίτησης, και όχι έναντι τρίτου προσώπου. Εν προκειμένω όμως, ενώ από την επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο η κατασχεθείσα απαίτηση έχει σύμφωνα με το άρθρο 30 παρ.3 ΚΕΔΕ εκχωρηθεί στο Δημόσιο, το οποίο επομένως έχει καταστεί δανειστής της, ο τρίτος μπορεί να προτείνει εναντίον της προς συμψηφισμό απαίτησή του στρεφόμενη κατά του καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτη.⁷²⁹⁷³⁰

Ο νομοθέτης εν προκειμένω σταθμίζοντας τα αντικρουόμενα συμφέροντα του κατασχόντος Δημοσίου και του τρίτου, δικαιολογημένα δίνει το προβάδισμα στην προστασία της εμπιστοσύνης του τελευταίου, ο οποίος εύλογα αποβλέπει στο κτηθέν κατά το χρόνο της κατάσχεσης δικαίωμά του να προκαλέσει με τον συμψηφισμό την απόσβεση της εναντίον του απαίτησης. Παρεμφερής είναι εξάλλου και η στάθμιση συμφερόντων και στις διατάξεις των άρθρων 984 παρ.2 ΚΠολΔ και 449 ΑΚ, με της μόνη διαφορά ότι καθώς στο πλαίσιο της κοινής αναγκαστικής εκτέλεσης η ex lege εκχώρηση της απαίτησης συντελείται σε χρόνο ύστερο από την επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο, δε διασπάται εδώ ο κανόνας της αμοιβαιότητας των συμψηφιζομένων απαιτήσεων.⁷³¹

Αλλά ο τρίτος μπορεί να προτείνει συμψηφισμό και μετά την κατάσχεση εάν η ανταπαίτησή του ήταν γεννημένη κατά το χρόνο που κοινοποιήθηκε το κατασχετήριο. Τόσο από το άρθρο 449 ΑΚ όσο και από το άρθρο 30 ΚΕΔΕ προκύπτει ότι εάν η ανταπαίτηση του τρίτου γεννήθηκε μετά από την επίδοση του κατασχετηρίου, δε μπορεί να γίνει συμψηφισμός, γιατί κατά το χρόνο συνάντησης των απαιτήσεων υπάρχει η κατάσχεση.⁷³²

Αμφισβήτηση ωστόσο προκάλεσε και εδώ, το ζήτημα του πότε η ανταπαίτηση μπορεί να θεωρηθεί "προγενέστερη" της κατάσχεσης ώστε να μπορεί να προταθεί σε συμψηφισμό.⁷³³ Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω στο πλαίσιο εξέτασης της σχετικής ρύθμισης στο σύστημα του

⁷²⁸ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.779-782/ Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.356-257/ Μαρκουλάκης Μ., ό.π., ΕπολΔ 2016.384 (388)

⁷²⁹ Μαρκουλάκης Μ., Παρατηρήσεις στην ΑΠ 435/2015, ΕΠολΔ 2016.384 (388-389)

⁷³⁰ Η ρύθμιση αυτή ωστόσο δεν αποτελεί τη μοναδική περίπτωση κατά την οποία επιτρέπεται ο συμψηφισμός με απαίτηση στρεφόμενη κατ' άλλου προσώπου, πέραν του δανειστή της κύριας απαίτησης. Στην ίδια κατεύθυνση λοιπόν, και η διάταξη του άρθρου 448ΑΚ οδηγεί εξ αντιδιαστολής στο συμπέρασμα ότι μπορούν να προταθούν σε συμψηφισμό έναντι του εκδοχέα απαιτήσεις του οφειλέτη κατά του εκχωρητή προγενέστερες της αναγγελίας. Τελολογία της εν λόγω είναι η ανάγκη προστασίας των εύλογων προσδοκιών και της εμπιστοσύνης του οφειλέτη, ο οποίος διαθέτοντας και ο ίδιος την απαίτηση κατά του εκχωρητή, απέβλεψε στην δυνατότητα απαλλαγής οτ μέσω του συμψηφισμού, μη θεωρώντας έτσι κατ'ουσίαν τον εαυτό του οφειλέτη (βλ. σχετικά Μαρκουλάκης Μ., Παρατηρήσεις στην ΑΠ 435/2015, ΕΠολΔ 2016.384 (388-389), βλέπε επίσης υποσημ.12)

⁷³¹ Μαρκουλάκης Μ., Παρατηρήσεις στην ΑΠ 435/2015, ΕΠολΔ 2016.384 (388-389)

⁷³² Μαρκουλάκης Μ., Παρατηρήσεις στην ΑΠ 435/2015, ΕΠολΔ 2016.384 (389)

⁷³³ Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.257/ Μαρκουλάκης Μ., Παρατηρήσεις στην ΑΠ 435/2015, ΕΠολΔ 2016.384 (390)

ΚΠολΔ, κατά την άποψη που μάλλον επικρατεί, απαραίτητο είναι η συνύπαρξη των απαιτήσεων υπό την έννοια της συνδρομής όλων των αναγκαίων προϋποθέσεων να τοποθετείται χρονικά πρό της επιδόσεως του κατασχετηρίου.⁷³⁴ Επομένως η ανταπαίτηση του τρίτου κατά την άποψη αυτή θα πρέπει να μην τελεί υπό αίρεση ή προθεσμία και να είναι ληξιπρόθεσμη. Αν λοιπόν κατά την άποψη αυτή η προβαλλόμενη σε συμψηφισμό ανταπαίτηση κατέστη το πρώτον μετά την κατάσχεση ληξιπρόθεσμη, το αποσβεστικό αποτέλεσμα του συμψηφισμού ανατρέχει στον χρόνο αυτόν, οπότε όμως συναντά την απαίτηση του καθού ήδη κατασχεμένη. Εξαίρεση δέχονται πάντως οι οπαδοί της κρατούσας άποψης, στην περίπτωση κατάσχεσης μελλοντικής απαίτησης, οπότε επιτρέπεται ο συμψηφισμός και με ανταπαίτηση του τρίτου η οποία κατά τον χρόνο της κατάσχεσης δεν είχε ακόμη γεννηθεί, γεννήθηκε όμως νωρίτερα από την κατασχεθείσα απαίτηση.⁷³⁵ Η αντίθετη δε άποψη, που στηρίζεται στο άρθρο 449ΑΚ θεωρεί κρίσιμο το χρόνο κατά τον οποίο αποκτήθηκε η ανταπαίτηση, ανεξαρτήτως της συνδρομής των λοιπών όρων του συμψηφισμού.

Η πρώτη από της άνω αναφερθείσες απόψεις –που είναι σύμφωνη με τη σήμερα κρατούσα– φαίνεται να επικρατεί και στο πλαίσιο του ΚΕΔΕ.⁷³⁶

Ειδικά στο πλαίσιο του ΚΕΔΕ πάντως, πολύτιμη είναι και η συμβολή του άρθρου 463 παρ.2 ΑΚ, η οποία συμπληρώνει την εντελώς συναφή προς το άρθρο 30 παρ.3 ΚΕΔΕ ρύθμιση του 448 ΑΚ. Βάσει της 463 παρ.2 ΑΚ ο οφειλέτης μπορεί να αντιτάξει σε συμψηφισμό κατά του εκδοχέα ανταπαίτηση που είχε στο χρόνο της αναγγελίας κατά του εκχωρητή ακόμη και αν αυτή δεν είναι ληξιπρόθεσμη, υπό την προϋπόθεση όμως ότι κατέστη ληξιπρόθεσμη όχι βραδύτερα από την εκχωρηθείσα απαίτηση.⁷³⁷ Επομένως απαιτείται να είχε καταστεί ληξιπρόθεσμη προ της αναγγελίας της εκχωρήσεως, με εξαίρεση την περίπτωση στην οποία η κύρια (εκχωρηθείσα) απαίτηση δεν είχε καταστεί ακόμη ληξιπρόθεσμη κατά την αναγγελία, οπότε υποστηρίζεται ότι αρκεί να κατέστη ληξιπρόθεσμη νωρίτερα από την κύρια απαίτηση έστω και κατόπιν της αναγγελίας.⁷³⁸

Γίνεται δεκτό ότι οι λύσεις που υιοθετούνται στο πλαίσιο των προαναφερόμενων άρθρων του ΑΚ, μπορούν να προσαρμοστούν και στο άρθρο 30 παρ.3 ΚΕΔΕ. Διότι η ρύθμιση των άρθρων 448ΑΚ και 463ΑΚ αφορά και τις περιπτώσεις της εκ του νόμου εκχώρησης, όπου απλώς ο κρίσιμος χρόνος της αναγγελίας αντικαθίσταται από το χρόνο με τον οποίο το πραγματικό του οικείου κανόνα δικαίου συνδέει την ολοκλήρωση της μεταβίβασης της απαίτησης. Η πιθανή άλλωστε αντίρρηση ότι στην περίπτωση της εκ του νόμου εκχώρησης θα πρέπει να θεωρηθεί κρίσιμος ο χρόνος κατά τον οποίο η εκχώρηση περιήλθε σε γνώση

⁷³⁴ Βλ. ανωτέρω ανάλυση (984 παρ.2 ΚΠολΔ)

⁷³⁵ Μαρκουλάκης Μ., Παρατηρήσεις στην ΑΠ 435/2015, ΕΠολΔ 2016.384 (390)/ βλ.σχετικά ανωτέρω

⁷³⁶ Παπαχρήστου Β.,ό.π., σελ.257/ Μαρκουλάκης Μ., Παρατηρήσεις στην ΑΠ 435/2015, ΕΠολΔ 2016.384 (390), και ΑΠ 435/2015 / ΕφΘες 847/2013, Ελλδνη 2014.1457 όπου :’’ Περαιτέρω, από τα άρθρα 449 ΑΚ και 984 § 2 ΚΠολΔ προκύπτει ότι ο τρίτος μπορεί να προτείνει, με την κατά το άρθρ. 985 ΚΠολΔ δήλωση του, καθώς και μεταγενέστερα, κατά τη δίκη της ανακοπής, με τις προτάσεις της πρώτης συζήτησης, συμψηφισμό της κατά του καθ’ ου η εκτέλεση ανταπαίτησής του, αν αυτή γεννήθηκε ή αποκτήθηκε και κατέστη ληξιπρόθεσμη μέχρι την επίδοση στον ίδιο (τρίτο) του κατασχετηρίου

⁷³⁷ Μαρκουλάκης Μ., ό.π. , ΕΠολΔ 2016.384 (391)

⁷³⁸ Μαρκουλάκης Μ., ό.π. , ΕΠολΔ 2016.384 (391), βλ. όμως και την εκεί υποσημ.(26)

του οφειλέτη δεν μπορεί να αποκτήσει πρακτική σημασία, δεδομένου ότι *uno actu*, δηλ. με την επίδοση του κατασχετηρίου επέρχεται η εκ του νόμου εκχώρηση και ταυτόχρονα ο τρίτος πληροφορείται σχετικά.⁷³⁹

Τέλος, να αναφέρουμε ότι τηρουμένων των ως άνω προϋποθέσεων, εφόσον υπάρχει δυνατότητα συμψηφισμού, η πρόταση αυτού θα πρέπει να γίνει είτε πριν τη δήλωση του τρίτου, είτε με αυτήν.⁷⁴⁰ Η δήλωση θα είναι αρνητική και στις δύο περιπτώσεις, πρέπει όμως να γίνεται αναφορά στην απόσβεση λόγω συμψηφισμού το είδος, το ποσό και το χρόνο απόκτησης της ανταπαίτησης.⁷⁴¹ Ιδίως η υποχρέωση αυτή φαίνεται να ενισχύεται στο πλαίσιο του ΚΕΔΕ ενόψει και της διατύπωσης του άρθρου 32 ΚΕΔΕ.⁷⁴² Φαίνεται και στο πλαίσιο του ΚΕΔΕ να έχει επικρατήσει η άποψη ότι ο τρίτος δεν εμποδίζεται να διορθώσει τυχόν παράλειψή του ή να συμπληρώσει τυχόν αοριστία της δήλωσής του αναφορικά με τον συμψηφισμό και μεταγενέστερα, ακόμη και στη δίκη για την ανακοπή κατά της δήλωσης (παρά την μέχρι προτινός εξαιρετικά αυστηρή πρόβλεψη του άρθρου 33 ΚΕΔΕ).⁷⁴³ Πάντως γίνεται και στην διοικητική εκτέλεση δεκτό ότι ο τρίτος μπορεί να προτείνει τον συμψηφισμό και μεταγενέστερα μετά την καταφατική του δήλωση, εφόσον όμως περιέλαβε στη δήλωσή του αναφορά σχετικά με την ύπαρξη ανταπαίτησής του και την πρόθεσή του να προβεί σε συμψηφισμό.⁷⁴⁴

6.4.4. Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΧΕΜΕΝΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΘ'ΟΥ Η ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Η ανωτέρω απαγόρευση δεν ανευρίσκεται ρητά στις διατάξεις του ΚΕΔΕ. Θεωρούμε ωστόσο σκόπιμο να γίνει η εξής παρατήρηση:

Στο σύστημα του ΚΕΔΕ που δε γνωρίζει επίδοση του κατασχετηρίου στον οφειλέτη όπως τονίσαμε, δεν υπάρχει ρητή διάταξη για την απαγόρευση διαθέσεως εις βάρος του καθ'ού ως συνέπεια της κατασχέσεως δε τίθεται. Προκειμένου για την κατάσχεση χρηματικών απαιτήσεων του οφειλέτη στα χέρια τρίτου η παράλειψη είναι ουσιαστικά ανεπαίσθητη, καθώς σύμφωνα με το 30 παρ.3 ΚΕΔΕ η κατάσχεση επιφέρει "τα αποτελέσματα της αυτοδικαίως χωρούσης εκχωρήσεως". Τούτο σημαίνει ότι από της επιβολής της κατασχέσεως, με την κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον τρίτο, επέρχεται αμέσως εκ του νόμου εκχώρηση της απαιτήσεως στο κατασχόν Δημόσιο και επομένως ο οφειλέτης αυτομάτως παύει να είναι δικαιούχος της. Οπότε θέσπιση απαγορεύσεως διαθέσεως εις

⁷³⁹ Μαρκουλάκης Μ., ό.π., ΕΠολΔ 2016.384 (391)/ Γεωργιάδης Γ., ΧρΙΔ 2005.410 (417 υποσημ.58 όπου παραπέμπει στην αντίστοιχη γερμανική θεωρία και νομολογία)

⁷⁴⁰ Μαρκουλάκης Μ., ό.π., ΕΠολΔ 2016.384 (392)/ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (140) / ΑΠ 1411/2011 /ΠΠρΑΘ 3498/2011, ΕφΑΔ 2012.143/ βλ. όμως αντίθετη άποψη σε Καρακατσάνης, Ο συμψηφισμός, σελ.124-125

⁷⁴¹ Μαρκουλάκης Μ., ό.π., ΕΠολΔ 2016.384 (392)/ Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127 (140) / ΑΠ 1411/2011/ βλ. επίσης και τα ανωτέρω περί συμψηφισμού και τις εκεί παραπομπές

⁷⁴² Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.273-274

⁷⁴³ Επιβεβαιωτική της ορθότητας της πρακτικής αυτής υπήρξε πάντως η μετατροπή του τεκμηρίου του 33ΚΕΔΕ σε μαχητό με τον Ν. 3842/2010/ βλ. και ΠΠρΑΘ 2661/2014/ ΕφΘες 847/2013

⁷⁴⁴ Παπαχρήστου Β., ό.π.,σελ.273/ Μαρκουλάκης Μ., ό.π., ΕΠολΔ 2016.384 (392), και ΑΠ 435/2015 / βλ. και Κολοτούρος Π., ό.π., ΕΠολΔ 2016.127(140)/ Άλλο το ζήτημα όμως σε περίπτωση που η δήλωση του τρίτου περιορίστηκε σε απλή κατάφαση (βλ. ανωτέρω ανάλυση στο πλαίσιο του ΚΠολΔ)

βάρος του θα απέβαινε περιττή. Τέτοια αναγκαστική εκχώρηση όμως δεν λαμβάνει χώρα όταν στα χέρια τρίτου κατάσχεται κινητό πράγμα του οφειλέτη. Εδώ ο σκοπός της κατασχέσεως ολοκληρώνεται με τη ρευστοποίηση του πράγματος λόγω πλειστηριασμού (άρθρο 30 παρ.2 σε συνδυασμό με 19 ΚΕΔΕ). Τελολογικά πρόσφορο μέσο για την πραγμάτωση του σκοπού αυτού αποτελεί όχι μόνο η δέσμευση του τρίτου, από της κοινοποιήσεως του κατασχετηρίου σ'αυτόν, να μην αποδώσει το κατασχεθέν κινητό στον οφειλέτη (άρθρο 30 παρ.3 ΚΕΔΕ) αλλά και η δέσμευση του οφειλέτη να μην διαθέσει το πράγμα. Διαφορετικά ο σκοπός της κατασχέσεως ματαιώνεται. Επομένως, η απαγόρευση διαθέσεως εις βάρος του οφειλέτη, θεμελιούμενη τελολογικά, θα μπορούσε να προκύψει από την ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 984 παρ.1 ΚΠολΔ, δυνάμει του άρθρου 89 ΚΕΔΕ, με την αυτονόητη επισήμανση ότι στο πλαίσιο του ΚΕΔΕ αφετηρία της απαγορεύσεως διαθέσεως και για τον καθ'ού θα είναι η κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον τρίτο.⁷⁴⁵

6.4.5. Η ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΒΟΛΗ Ή ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΧΕΜΕΝΟΥ

Εάν ο τρίτος οφείλει, δεν έχει μεν υποχρέωση να προβεί σε δήλωση, έχει όμως υποχρέωση να προβεί σε άμεση κατάθεση των κατασχεμένων (30 ΚΕΔΕ), εντός οκτώ ημερών από την επιβολή της κατάσχεσης. Με το κατασχετήριο ο τρίτος προσκαλείται να καταθέσει εντός 8 ημερών τις χρηματικές απαιτήσεις που έχει ο οφειλέτης του Δημοσίου από αυτόν, δηλ. να καταθέσει τα χρήματα που θα παρέδιδε στον οφειλέτη από οποιαδήποτε έννομη αιτία και αν οφείλονται.⁷⁴⁶ Ως κατάθεση νοείται η καταβολή, διάφορο δε είναι το θέμα της αυτοδικαίως επερχόμενης εκχώρησης, η οποία δεν συνιστά εκπλήρωση της οφειλόμενης παροχής.⁷⁴⁷

Υποστηρίζεται ότι ο τρίτος στα χέρια του οποίου έγινε η κατάσχεση, εξοφλώντας το Δημόσιο, εκπληρώνει δική του και όχι αλλότρια οφειλή, αφού με την κατάσχεση γίνεται απευθείας υπόχρεος έναντι του κατασχόντος και δεν εφαρμόζονται τα άρθρα 317 και 318 ΑΚ (περί εκπλήρωσης από τρίτον). Με το ποσό που καταβάλλει ο τρίτος πιστώνονται οι οφειλές του καθ'ού για τις οποίες επιβλήθηκε κατάσχεση από τη ΔΟΥ. Το άρθρο 422 ΑΚ δεν έχει εφαρμογή.⁷⁴⁸

Αν πρόκειται για κινητά πράγματα και όχι για χρήματα, τότε υποχρεούται να τα παραδώσει στον συμβολαιογράφο ή στο φύλακα ως μεσεγγυούχο, που ορίζεται για το σκοπό αυτό με το κατασχετήριο έγγραφο. Στην περίπτωση που τα κατασχόμενα είναι κινητά εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 14-19 ΚΕΔΕ, καθώς οι διατάξεις που αναφέρονται στην κατάσχεση κινητών είναι ελλιπείς και συμπληρώνονται από τις σχετικές για την κατάσχεση στα χέρια του οφειλέτη. Η μεσεγγύηση ή η φύλαξη των κινητών πραγμάτων του οφειλέτη, αφού παραδοθούν από τον τρίτο στο φύλακα που ορίζεται για το σκοπό αυτό ρυθμίζεται από το άρθρο 15 ΚΕΔΕ. Επίσης εφαρμογής τυγχάνουν –αν εκ των πραγμάτων απαιτείται και οι σχετικές διατάξεις των άρθρων 982-991 ΚΠολΔ. Εκ των πραγμάτων προκύπτει άλλος ένα υποχρεωτικός όρος που πρέπει να πληρούται στο κατασχετήριο έγγραφο, δηλ. να

⁷⁴⁵ Ποδημάτ Ε., Ζητήματα από την κατάσχεση στα χέρια τρίτου κατά τον ΚΕΔΕ (ν.δ. 356/1974), ΕΛΛΔνη (6) 2000.1517 (1523)

⁷⁴⁶ Γέροντας Απ.-Ψάλτης Αθ., Ερμηνεία ΚΕΔΕ, σελ.415

⁷⁴⁷ Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.273

⁷⁴⁸ Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.253

αναφέρονται τα στοιχεία του προσώπου που θα παραλάβει τα κινητά πράγματα του οφειλέτη του Δημοσίου.⁷⁴⁹

Στην περίπτωση που το αντικείμενο κατάσχεσης είναι νομίσματα ή χρεόγραφα τότε εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 30 παρ.2 και του άρθρου 14 ΚΕΔΕ⁷⁵⁰. Στην περίπτωση αυτή ο συμβολαιογράφος ή ο φύλακας που ορίζεται στο κατασχετήριο τα παραδίδει στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και εν συνεχεία εκδίδεται σχετικό γραμμάτιο υπέρ του Δημοσίου, το οποίο στη συνέχεια εξοφλείται με εντολή του Προϊσταμένου της ΔΟΥ, ο οποίος οφείλει να μετατρέψει τα ξένα νομίσματα σε εγχώριο νόμισμα. Αν δε πρόκειται για χρεόγραφα τα εκποιεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Τα μισθώματα αν και φέρουν τον χαρακτήρα των καρπών, κατάσχονται σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 30 ΚΕΔΕ και όχι βάσει της διάταξης του άρθρου 16. Σημειώνεται επίσης ότι η πρόβλεψη του 30 ΚΕΔΕ παρ.2 τελ.εδ, που απειλεί την ποινή της προσωπικής κράτησης επί μη συμμορφώσεως του οφειλέτου, κατόπιν της κατάργησης της προσωπικής κράτησης πρέπει να θεωρηθεί επίσης καταργημένο.⁷⁵¹⁷⁵²

6.4.6. Η ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΠΡΟΣ ΔΗΛΩΣΗ

Κατά το άρθρο 32 ΚΕΔΕ :

“ 1. Εάν ο τρίτος ουδέν οφείλει ή δεν οφείλει όλα τα αναφερόμενα εις το κατασχετήριο έγγραφον του Δημοσίου Ταμείου χρήματα ως και άλλα πράγματα ή δεν υποχρεούται εις την άμεσον απόδοσιν αυτών, ένεκα των υφισταμένων μεταξύ αυτού και του οφειλέτου συμφωνιών ή εξ άλλου νομίμου λόγου, ο τρίτος οφείλει να δηλώση τούτο εντός οκτώ ημερών από της επιδόσεως του κατασχετηρίου. Ειδικά για κατασχέσεις απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων η δήλωση του προηγούμενου εδαφίου γίνεται εντός οκτώ εργασίμων ημερών από την επίδοση του κατασχετηρίου. Η προθεσμία δεν παρεκτείνεται λόγω αποστάσεως. Η δήλωση γίνεται εγγράφως δι’ αναφοράς επιδιδομένης διά του δικαστικού κλητήρος εις τον εκδόντα το κατασχετήριο έγγραφον Διευθυντήν του Δημοσίου Ταμείου ή προφορικώς ενώπιον του Ειρηνοδίκου της κατοικίας του ή διαμονής του, όστις συντάσσει έκθεσιν εφ’ απλού χάρτου ην αποστέλλει εις τον Διευθυντήν του Δημοσίου Ταμείου εντός 24 ωρών.

2. Η γενομένη επί τη κατασχέση του Δημοσίου δήλωση εκ μέρους μισθωτών ή υπομισθωτών, περί προκαταβολικής εξοφλήσεως ή εκχωρήσεως μισθωμάτων, ισχύει διά το Δημόσιον μόνον εφ’ όσον ούτοι είχαν προβή εις δήλωσιν προς την Εφορίαν προ της επιβολής της κατασχέσεως και προσκομίζουν σχετικήν, περί τούτου, βεβαίωσιν.”

Το άρθρο 32 ΚΕΔΕ που ρυθμίζει τα σχετικά με τη δήλωση του τρίτου (την προθεσμία για τη δήλωση/τον τύπο/το περιεχόμενο της δηλώσεως), επαναλαμβάνοντας σε μεγάλο βαθμό τις διατάξεις του άρθρου 34 του ΝΕΔΕ, ορίζει κατά βάση ότι ο τρίτος “οφείλει να δηλώσει”,

⁷⁴⁹ Γέροντας Απ.-Ψάλτης Αθ., Ερμηνεία ΚΕΔΕ, σελ.415

⁷⁵⁰ Παπαχρήστου Β., ό.π.,σελ.270-271

⁷⁵¹ Γέροντας Απ.-Ψάλτης Αθ., Ερμηνεία ΚΕΔΕ, σελ.409

⁷⁵² Ειδική ρύθμιση εισάγει επίσης η διάταξη της παρ.5 του άρθρου 30 όσον αφορά την κατάσχεση απαιτήσεων από τίτλους εις διαταγή. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του ΚΠολΔ και η κατάσχεση διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 983 παρ.3 και 952 παρ.1 ΚΠολΔ , όπως έχει αντικατασταθεί με την παρ.2 του άρθρου ογδόου του άρθρου 1 του Ν.4335/2015.

ενώ από τις συνέπειες της παράλειψης όπως θα αναλυθούν κατωτέρω προκύπτει ότι ο νομοθέτης επιβάλλει στον τρίτο να προβεί σε σαφή και ειλικρινή απάντηση προς τον κατασχόντα. Η υποχρέωση του τρίτου γεννάται στις εξής περιπτώσεις: Α) αν ο τρίτος δεν οφείλει μέρος των κινητών πραγμάτων που αναφέρονται στο κατασχετήριο έγγραφο, Β) αν δεν οφείλει το σύνολο των εκεί αναφερόμενων κινητών πραγμάτων, Γ) αν δεν υποχρεούται σε άμεση απόδοση των πραγμάτων λόγω υφιστάμενης σχέσης μεταξύ αυτού και του οφειλέτου, Δ) αν δεν υποχρεούται από άλλο νόμιμο λόγο να παραδώσει τα πράγματα, και δεν εξαντλείται επομένως σε μια τυπική (θετική ή αρνητική) δήλωση, αλλά πρέπει να πληροφορήσει τον κατασχόντα γενικότερα για τη συναλλαγή του με τον οφειλέτη, και δη μέσα σε ορισμένο χρόνο και κατά συγκεκριμένο τρόπο.⁷⁵³ Ας σημειωθεί δε ότι ο ΚΕΔΕ ρητώς υποχρεώνει τον τρίτο να αντιταχθεί (μέσω της δηλώσεώς του) κατά της στα χέρια του γενομένης κατάσχεσης μόνο στην περίπτωση που αρνείται είτε την ύπαρξη της κατασχεθείσας απαίτησης ή το μέγεθος ή το ληξιπρόθεσμο αυτής ή εάν επικαλείται την απόσβεση της απαίτησης για κάποιο νόμιμο λόγο πριν από την κατάσχεση.⁷⁵⁴

Επομένως, αν ο τρίτος ουδέν οφείλει πρέπει να προβεί σε δήλωση περί ανυπαρξίας της οφειλής. Εάν δεν οφείλει όλα τα αναφερόμενα στο κατασχετήριο χρήματα κλπ, πρέπει να αναφέρει τα οφειλόμενα ποσά ή τα υφιστάμενα στα χέρια του κινητά. Εάν οφείλει υποχρεούται σε άμεση κατάθεση εντός οκτώ ημερών. Οι λόγοι που θεμελιώνουν την άρνηση του τρίτου πρέπει να αναφέρονται ειδικά, εμπεριστατωμένα και αιτιολογημένα, και πρέπει επιπλέον να απδεικνύονται.⁷⁵⁵

Όσον αφορά στη προθεσμία, ο τρίτος υποχρεούται να απαντήσει στον κατασχόντα μέσα σε οκτώ μέρες από την επίδοση του κατασχετηρίου, αντίστοιχη ρύθμιση με αυτή που επιβάλλει ο ΚΠολΔ. Η προθεσμία αυτή αρχίζει από την επόμενη μέρα της κοινοποίησης του κατασχετηρίου, δεν παρεκτείνεται ωστόσο για λόγους απόστασης, όπως ρητώς ορίζει το 32 παρ.1 εδ.β ΚΕΔΕ.⁷⁵⁶

Η προθεσμία του άρθρου 32 ΚΕΔΕ αποτελεί πραγματική δικονομική προθεσμία ενέργειας γιατί ο τρίτος μέσα στην προθεσμία αυτή οφείλει να προβεί σε συγκεκριμένη δήλωση. Οπότε έχουν συμπληρωματική εφαρμογή οι σχετικές διατάξεις του ΚΠολΔ (144 επόμε.), όχι όμως όλες.⁷⁵⁷⁷⁵⁸ Η πάροδος της προθεσμίας άπρακτης επιφέρει έκπτωση από το δικαίωμα προς δήλωση (151 ΚΠολΔ) και συνεπάγεται τις κυρώσεις του άρθρου 33 ΚΕΔΕ, όπως αυτές θα αναλυθούν κατωτέρω. Η έκπτωση αυτή μπορεί να αναιρεθεί με την επαναφορά των

⁷⁵³ Παπαχρήστου Β., ό.π.,σελ.269-270

⁷⁵⁴ ΜΠρΛαρ 21/2016, ΕλλΔνη (57) 2016.244

⁷⁵⁵ ΠΠρΘες 20701/2014 / "Η έννομη σχέση από την οποία προκύπτει η οφειλή πρέπει να αναφέρεται συνοπτικά αλλά κατά τρόπο σαφή, ενώ η άρνηση του τρίτου λόγω απόσβεσης ή παραγραφής του δικαιώματος του οφειλέτη του Δημοσίου απέναντί του, πρέπει να συνοδεύεται και από τους ειδικούς λόγους και τα πραγματικά περιστατικά που τη θεμελιώνουν."βλ. και Γέροντας Απ.- Ψάλτης Αθ., Ερμηνεία ΚΕΔΕ, σελ.470

⁷⁵⁶ Η προθεσμία αρχίζει από την επόμενη της επίδοσης του κατασχετηρίου και λήγει στις 7 το βράδυ της τελευταίας ημέρας και αν αυτή είναι εξαιρετές, την ίδια ώρα της επόμενης μέρας.

⁷⁵⁷ Για παράδειγμα δεν εφαρμόζονται εν προκειμένω οι διατάξεις των άρθρων 147-150 ΚΠολΔ διότι προϋποθέτουν εκκρεμή δίκη.

⁷⁵⁸ Σημειώνεται επίσης ότι η προθεσμία αναστέλλεται κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών, αν η κατάσχεση επιβλήθηκε στα χέρια του Δημοσίου ως τρίτου. Βλ. Άρθρο 11 Κωδ. των Νόμων περί Δικών του Δημοσίου(Ν.Δ. 26.6/10.7.1944)

πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση⁷⁵⁹. Αλλά γι' αυτό απαιτείται ανώτερη βία, ή δόλος του προϊστάμενου της ΔΟΥ και τήρηση της διαδικασίας των άρθρων 152 επόμε. ΚΠολΔ.⁷⁶⁰ Η εκπρόθεσμη δήλωση πρέπει να θεωρηθεί σαν μη γενόμενη καθόσον με άπρακτη την πάροδό της επέρχονται και πάλι οι συνέπειες του άρθρου 33 ΚΕΔΕ.⁷⁶¹

Η διαδικασία της διοικητικής εκτέλεσης εις χείρας τρίτου (όπως άλλωστε και της αναγκαστικής) δεν αποτελεί δίκη και επομένως η δήλωση του τρίτου αποτελεί εξώδικη πράξη. Επομένως, υπάρχει η δυνατότητα αυτοπρόσωπης ενέργειας του τρίτου χωρίς σύμπραξη δικηγόρου. Άλλωστε ακόμη και στις δίκες που δημιουργούνται από την επιβολή εκτελέσεως κατά τις διατάξεις του ΚΕΔΕ, επιτρέπεται αυτοπρόσωπη παράσταση και ενέργεια του οφειλέτη (85 παρ.2 ΚΕΔΕ). Δεν αποκλείεται ωστόσο να γίνει δήλωση από πληρεξούσιο που έχει γενική ή ειδική πληρεξουσιότητα η ύπαρξη της οποίας δεν ελέγχεται από τον Ειρηνοδίκη, ο οποίος απλώς καταγράφει τα ενώπιόν του δηλούμενα. Βεβαίως, η δήλωση του τρίτου αποτελεί συνάμα διαδικαστική πράξη της διενεργούμενης διοικητικής εκτέλεσης, οπότε και ως τέτοια απαιτεί την ύπαρξη ικανότητας δικαστικής παράστασης του δηλούντος σε δικαστήριο, όχι όμως και εξουσία προς διάθεση, δεδομένου ότι η δήλωση αποτελεί απλή ανακοίνωση και τα πραγματικά περιστατικά που περιλαμβάνονται σ' αυτή έχουν την αποδεικτική δύναμη εξώδικης ομολογίας.⁷⁶²

Η δήλωση γίνεται είτε εγγράφως δι' αναφοράς επιδιδόμενης με δικαστικό επιμελητή στον εκδόντα το κατασχετήριο διευθυντή του Δημοσίου ταμείου, οπότε και θα συνταχθεί σχετική έκθεση, είτε προφορικώς ενώπιον του Ειρηνοδίκου της κατοικίας ή της διαμονής του τρίτου (32 παρ.1 εδ.β ΚΕΔΕ). Ο Ειρηνοδίκης συντάσσει σχετική έκθεση, κατά την

⁷⁵⁹ Υποστηρίζεται ότι στην περίπτωση ανωτέρας βίας ή δόλου, δεδομένου ότι δεν υπάρχει εκκρεμής δίκη, το δικαστήριο που δικάζει την ανακοπή του άρθρου 34 ΚΕΔΕ θα μπορούσε να επιληφθεί και της υποβαλλόμενης αίτησης στην εν λόγω περίπτωση. (Παπαχρήστου Β. ό.π., σελ.271)

⁷⁶⁰ ΕφΑθ 6240/2010, όπου: "Ο τρίτος όμως, που δεν μπόρεσε να προβεί στην κατά τ' ανωτέρω, αρνητική δήλωση εμπρόθεσμα, έχει δικαίωμα, αν η εκπρόθεσμη άσκηση αυτής οφείλεται σε ανώτερη βία ή σε δόλο του αντιδίκου του, να ζητήσει την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση, με την έννοια της προσδόσεως, με δικαστική απόφαση, στην εκπροθέσμως ασκηθείσα αρνητική δήλωση, της ενέργειας που αυτή θα είχε, αν ήταν εμπρόθεσμη. ... Η σχετική αίτηση υποβάλλεται και με χωριστό δικόγραφο, πρέπει δε ο αιτών να αναφέρει σε αυτή τους λόγους, για τους οποίους δεν ήταν δυνατό να τηρηθεί η προθεσμία, καθώς και τα προς απόδειξη της αλήθειας τους αποδεικτικά μέσα, τα οποία οφείλει να προσκομίσει προαποδεικτικώς. Στην ίδια αίτηση πρέπει να αναφέρεται και ο χρόνος άρσεως του εμποδίου, που συνιστούσε την ανώτερη βία ή τη γνώση του δόλου, ώστε να προκύπτει αμέσως, αν η αίτηση υποβάλλεται μέσα στην προθεσμία των τριάντα ημερών του άρθρου 153 του ΚΠολΔ, γιατί αν χάθηκε η προθεσμία αυτή από οποιοδήποτε λόγο, δεν επιτρέπεται, σύμφωνα με το άρθρο 158 του ίδιου Κώδικα, η υποβολή τέτοιας αιτήσεως. Ως ανώτερη βία δε, νοείται το παρακωλυτικό της τήρησης της προθεσμίας γεγονός, που ήταν απρόβλεπτο και δεν μπορούσε, στη συγκεκριμένη περίπτωση, να αποτραπεί με μέτρα άκρας επιμέλειας και συνέσεως (ΟΛΑΠ 29/1992). Τέτοια ανώτερη βία μπορεί κατά τις περιστάσεις να είναι και η αιφνίδια ασθένεια του δικαστικού επιμελητή και η από αυτή αδυναμία του να επιδώσει εμπροθέσμως την αρνητική δήλωση του τρίτου ή να ειδοποιήσει τον εντολέα του για την έγκαιρη αντικατάστασή του. Για τον λόγο αυτό απαιτείται στη σχετική αίτηση να προσδιορίζεται το είδος και η διάρκεια της ασθένειας, όταν δε η ασθένεια αφορά τον δικαστικό επιμελητή να εκτίθεται, προσθετικά στο δικόγραφο αυτής, και ότι η ασθένεια του τον εμπόδισε να ενεργήσει με άλλο δικαστικό επιμελητή συνεργάτη του ή έστω και μη συνεργάτη του (βλ. ΑΠ 694/2008)."

⁷⁶¹ Παπαχρήστου Β. ό.π., σελ.270-271

⁷⁶² Παπαχρήστου Β. ό.π., σελ. 271

αναφορά δε του νόμου “εφ’απλού χάρτου”. Στην συνέχεια την αποστέλλει εντός 24 ωρών στον αρμόδιο, δηλ. τον εκδίδοντα το κατασχετήριο Προϊστάμενο της ΔΟΥ.⁷⁶³

Τόσο η δήλωση όσο και η επίδοσή της πρέπει να γίνουν εντός οκτώ ημερών από την επόμενη μέρα της κοινοποίησης του κατασχετηρίου. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 985 παρ.2 ΚΠολΔ, ο ΚΕΔΕ καθιστά αμόδιο αποδέκτη της δήλωσης τον Ειρηνοδίκη (ο οποίος θα πρέπει να συντάξει και τη σχετική έκθεση) και όχι τον γραμματέα του Ειρηνοδικείου. Αρμόδιος κατά τόπον είναι ο Ειρηνοδίκης του τόπου της κατοικίας ή της διαμονής του τρίτου. Δήλωση που γίνεται με άλλο τρόπο ή άλλο τύπο, δεν έχει έννομες συνέπειες και ισοδυναμεί με παράλειψη υποβολής της δήλωσης (άρθρο 33 ΚΕΔΕ).⁷⁶⁴ Υποστηρίζεται⁷⁶⁵ επίσης ότι η αρνητική δήλωση του τρίτου αρκεί να περιέλθει στον κατασχόντα προϊστάμενο της ΔΟΥ, χωρίς να υπάρχει ανάγκη να επιδοθεί με δικαστικό επιμελητή.

Ζήτημα που έφτασε μέχρι τον Άρειο Πάγο υπήρξε το αν είναι έγκυρη η δήλωση του τρίτου όταν γίνεται ενώπιον του γραμματέα του Ειρηνοδικείου⁷⁶⁶. Εντέλει κρίθηκε ότι “πρόθεση του νομοθέτη του άρθρου 32 παρ.2 ΚΕΔΕ δεν είναι η αποστέρωση από την ενώπιον του γραμματέα γενόμενη δήλωση του τρίτου οποιασδήποτε επιρροής, ώστε αυτή θεωρούμενη κατά το νόμο ανύπαρκτη, να επάγεται για τον τρίτο την εξαιρετικά επαχθή συνέπεια του λογισμού του ως οφειλέτη της όλης απαιτήσης για την οποία έγινε η κατάσχεση (τότε ισχύον άρθρο 33 ΚΕΔΕ). Στο συμπέρασμα αυτό κατέληξε λαμβάνοντας υπόψιν τα εξής : 1)το σκοπό που επιδιώκεται με την εν λόγω διάταξη, ο οποίος επιτυγχάνεται εξίσου όταν η δήλωση του τρίτου γίνεται ενώπιον του γραμματέα, του οποίου άλλωστε η συμμετοχή είναι απαραίτητη για την σύνταξη της έκθεσης, 2)την έλλειψη κάποιας άλλης ειδικής ανάγκης που να επιβάλλει τον αποκλεισμό του γραμματέως από την αποδοχή της δήλωσης του τρίτου⁷⁶⁷. Η άποψη αυτή είχε εκφραστεί ήδη από τη θεωρία και προ της εν λόγω αποφάσεως, καθώς είχε τονιστεί ότι “ερμηνεία καθ’ήν η γενομένη ενώπιον του γραμματέως του Ειρηνοδικείου και όχι ενώπιον του Ειρηνοδίκου δήλωσις του τρίτου

⁷⁶³ Γέροντας Απ.- Ψάλτης Αθ., Ερμηνεία ΚΕΔΕ, σελ.470

⁷⁶⁴ Παπαχρήστου Β., ό.π.,σελ.272

⁷⁶⁵ Παπαχρήστου Β., ό.π.,σελ.272, με εκεί παραπομπή και σε ΠΠρΑθ 1021/1976, ΝοΒ (24) 1976.450

⁷⁶⁶ ΑΠ 607/1988, ΕΕΝ 1989.301

⁷⁶⁷ ΑΠ 607/1988, ΕΕΝ 1989.301 : “Από το σκοπό όμως που επιδιώκεται με τη διάταξη αυτή, δηλαδή την εξασφάλιση της έγκαιρης περιελεύσεως της γενόμενης δηλώσεως στον κατασχόντα ..., ο οποίος (σκοπός) επιτυγχάνεται και στην περίπτωση που η δήλωση του τρίτου γίνεται ενώπιον του Γραμματέα του Ειρηνοδικείου, του οποίου, η συμμετοχή στη σύνταξη της εκθέσεως περί της γενόμενης προφορικής δηλώσεως του τρίτου και την, εντός 24 ωρών, διαβίβαση της στον Δ/ντη του Δημόσιου Ταμείου ή Υπ/τος Ι.Κ.Α. και όταν η δήλωση αυτή γίνεται ενώπιον του Ειρηνοδίκου, είναι αναγκαία, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 126 παρ. 6, 128, 200 παρ. 87 του Οργανισμού των δικαστηρίων, σε συνδυασμο και με την έλλειψη κάποιας άλλης ειδικής ανάγκης που επιβάλλει τον αποκλεισμό του Γραμματέως του Ειρηνοδικείου, από την κατ’αρχήν στα καθήκοντα του αναγόμενη, αποδοχή της δηλώσεως του τρίτου, προκύπτει ότι πρόθεση του νομοθέτη του άνω άρθρου 32 του Κ.Ε.Δ.Ε. δεν ήταν η αποστέρωση από την ενώπιον του τελευταίου γενόμενη δήλωση του τρίτου, οιασδήποτε επιρροής, ώστε αυτή, θεωρούμενη κατά νόμο ανύπαρκτη, να επάγεται δια τον τρίτο την εξαιρετικά επαχθή συνέπεια του λογισμού του ως οφειλέτου της όλης απαιτήσεως για την οποία έγινε η κατάσχεση, αφού και η έτσι η γενόμενη δήλωση, διαβιβαζόμενη από το Γραμματέα, εντός 24 ωρών, στον κατασχόντα Δ/ντήν (εν προκειμένω Υπ/τος Ι.Κ.Α.), εκπληροί τον σκοπόν της έγκαιρης πληροφόρησης αυτού περί της, στα χέρια του δηλώσαντος τρίτου, υπάρξεως η ανυπαρξίας απαιτήσεως του οφειλέτου του κατασχόντος Δημοσίου ή Ι.Κ.Α.”

καθιστά τη δήλωση άκυρον, ώστε να λογίζεται ο τρίτος ως οφειλέτης της όλης ποσότητας δι' ην εγένετο παρ'αυτώ η κατάσχεσις" θα ήταν βασικώς εσφαλμένη, διότι θα απετέλει καθαράν εννοιοκρατούμενην μέθοδο ερμηνείας του δικαίου παραβλέπουν το σκοπό και τα προς παραγμάτων τούτου καθιερούμενα μέσα⁷⁶⁸. "...Όθεν η τελολογική θεώρησις των διατάξεων του ΚΕΔΕ περί κατασχέσεως εις χείρας τρίτου άγει εις την ερμηνευτικήν εκδοχήν, περί μη ακυρότητος της κατά τον προρρηθέντα τρόπον γενομένης δηλώσεως⁷⁶⁹".⁷⁷⁰

Παράλληλα, απασχόλησε και η περίπτωση της πλάνης και η επίδρασή της. Κρίθηκε⁷⁷¹ λοιπόν ότι δε νοείται πλάνη επι παραλείψεως δηλώσεως ή ενέργειας που δεν εμπίπτει στις περί πλάνης διατάξεις, ενώ αλλού⁷⁷² ότι η αρνητική δήλωση του τρίτου που υποβλήθηκε εκπροθέσμως αλλά εκ πλάνης ως προς την ημέρα της επίδοσης επιφέρει ακυρότητα της κατάσχεσης.⁷⁷³ Η θεωρία περαιτέρω είχε τονίσει ότι η δήλωση του τρίτου συναρτάται αποκλειστικώς προς το νομίμως κατασχεθέν ποσό και όχι προς το υπό του δηλούντος εκλαμβάνομενον ως κατασχεθέν, εξ ου παρέπεται, ότι η εν τη δηλώσει μνεία (λόγω πλάνης στην περίπτωση που εξεταζόταν) κατασχεθέντος ποσού υπέρτερου του εν τω κατασχετηρίω διαλαμβανομένου στρείται νομικής σημασίας, όντος αδιαφόρου του λόγου για τον οποίο προήλθε η εν τη δηλώσει μνεία του εσφαλμένου αυτού στοιχείου.⁷⁷⁴ Αν η δήλωση γίνει προφορικά ο ειρηνοδίκης οφείλει να συντάξει έκθεση στην οποία θα καταχωρήσει τη δήλωση του τρίτου. Η έκθεση αυτή είναι δικαστική έκθεση, ρυθμιζόμενη οπότε από το 117 ΚΠολΔ.

Ως προς το περιεχόμενο της δήλωσης γίνονται δεκτά τα επόμενα:

-Ο τρίτος ο οποίος δεν έχει συναλλαγή με τον οφειλέτη του Δημοσίου πρέπει να υποβάλλει γενική άρνηση, δηλώνοντας ανυπαρξία οφειλής. Εάν ωστόσο ο τρίτος υπήρξε οφειλέτης αλλά η απαίτηση κατά το χρόνο επιβολής της κατάσχεσης έχει αποσβεσθεί από οποιοδήποτε λόγο ή δεν υπήρχε στο πρόσωπο του δανειστή και καθ'ού η εκτέλεση (πχ λόγω εκχώρησης) ή στο πρόσωπο του δηλούντος (πχ λόγω στερητικής αναδοχής) πρέπει να αναφέρονται στη δήλωση τα πραγματικά περιστατικά και γεγονότα τα οποία θεμελιώνουν την απόσβεση και γενικότερα την κατάργηση της ενοχής.⁷⁷⁵

-Αν ο τρίτος οφείλει, δεν έχει υποχρέωση να προβεί σε δήλωση, έχει όμως υποχρέωση να "καταθέση εντός οκτώ ημερών εις το Δημόσιον Ταμείον, τα δε παρ' αυτώ ευρισκόμενα κινητά πράγματα παραδώση εις τον εν τω κατασχετηρίω οριζόμενον συμβολαιογράφον ή φύλακα", κατά το άρθρο 30 παρ.2 ΚΕΔΕ. Σημειώνεται δε ότι η καταφατική δήλωση του

⁷⁶⁸ Μητσόπουλος Γ., Γνωμοδότηση, ΕλλΔνη (25) 1984.18 (24)

⁷⁶⁹ Μητσόπουλος Γ., Γνωμοδότηση, ΕλλΔνη (25) 1984.18 (25)

⁷⁷⁰ Σημειώνεται ότι η επίδοση αρνητικής δήλωσης τρίτου στο Διευθυντή του Δημοσίου Ταμείου άνευ μεσολαβήσεως δικαστικού επιμελητή έχει κριθεί επίσης ως έγκυρη. (ΠΠρΑθ 10776/1978, Δ 10.137 – υπήρξε ωστόσο και αντίλογος)

⁷⁷¹ ΑΠ 172/1962, ΕΕΝ 26.578

⁷⁷² ΕφΑθ 1080/1977 (με παρατηρήσεις Μιχαλόπουλος Ν.), όπου : " Η εν λόγω βλάβη του ανακόπτοντος δεν είναι δυνατόν ως είναι αυταπόδεικτον να επανορθωθεί άλλως, παρά κηρυσόμενης της ακυρότητος της κοινοποιήσεως του ως άνω κατασχετηρίου , εφ'όσον μετά τούτο καταπίπτει και η εγκυρότης των προσβαλλομένων διά της ανακοπής ..", Δ 11.500 (503)

⁷⁷³ Παπαχρήστου Β., ό.π.,σελ.272-273

⁷⁷⁴ Μητσόπουλος Γ., Γνωμοδότηση, ΕλλΔνη (25) 1984.18 (23)

⁷⁷⁵ Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.273

τρίτου αποτελεί νόμιμη αιτία δημιουργίας της κατ'αυτού αξιώσεως του Δημοσίου, που αποκλείει την εφαρμογή των περί αδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεων (904 επ. ΑΚ).⁷⁷⁶

-Αν υπάρχει η κατά τον καθού έννομη σχέση δεν γεννήθηκε όμως η οφειλή, πρέπει στη δήλωση να αναφέρεται η έννομη σχέση και να επιφυλάσσεται ο δηλών για τη γέννηση της οφειλής. Επί διαρκών δε σχέσεων πρέπει στη δήλωση να προκύπτει ο χρόνος της παύσης της έννομης σχέσης, ώστε να έχει τη δυνατότητα ο τρίτος να προβάλλει αργότερα την παύση των υποχρώσεων του. Η ύπαρξη ανταπαίτησης του τρίτου κατά του καθ'ού η εκτέλεση, όταν δε προτάθηκε σε συμψηφισμό ή τελεί υπό αίρεση ή προθεσμία, πρέπει να προσδιορίζεται με ακρίβεια στη δήλωση στην οποία πρέπει να γίνεται και σχετική μνεία της τυχόν πρότασης συμψηφισμού. Οπωσδήποτε, η δήλωση πρέπει να είναι σαφής, ακριβής και ορισμένη ώστε να προκύπτει ευθέως η τυχόν υποχρέωση του τρίτου ή η ανυπαρξία τέτοιας υποχρέωσης. Επί κατασχέσεως μέλλουσας απαίτησης η δήλωση θα αναφέρεται στη γενεσιουργό αιτία και θα συνοδεύεται από επιφύλαξη ως προς την γένεση της απαίτησης του καθ'ού η κατάσχεση. Ο τρίτος είναι υποχρεωμένος να αναφέρει στη δήλωσή του τις κατά της κατασχεθείσας απαίτησης ενστάσεις του όταν από τις εν λόγω ενστάσεις εξαρτάται το μέγεθος ή η ανυπαρξία της οφειλής του, χωρίς να αποκλείεται η προσθήκη επικουρικών ισχυρισμών. Όμως δεν είναι υποχρεωμένος να δηλώσει κάθε μεθύτερη οφειλή που τυχόν θα έχει εφόσον στο κατασχετήριο δεν μνημονεύτηκε η εν λόγω οφειλή.⁷⁷⁷

Να σημειώσουμε ωστόσο ότι εναντιθέσει με το άρθρο 985 ΚΠολΔ ο ΚΕΔΕ δεν επιτάσσει να αναφέρονται οι τυχόν προγενέστερες κατασχέσεις. Είναι όμως δυνατόν με μεταγενέστερη δήλωση να γίνει συμπλήρωση της προηγούμενης, εφόσον υπάρχει ακόμη προθεσμία. Σκόπιμο είναι πάντως να αναφέρονται στη δήλωση του τρίτου οι προγενέστερες κατασχέσεις, το είδος αυτών και τα ποσά για τα οποία επιβλήθηκαν. Επί συρροής κατασχέσεων πάντως ο τρίτος πρέπει να προβαίνει στη δήλωση αυτή, οπότε θα μπορεί να προβεί σε δημόσια κατάθεση του κατασχεμένου ποσού με σκοπό τη διανομή του μεταξύ των δανειστών.⁷⁷⁸

Σύμφωνα άλλωστε και με τη Γνωμοδότηση του ΝΣΚ υπ'αριθμ.125/2017 "ο τρίτος οσάκις δε προβαίνει σε καταφατική δήλωση οφείλει να περιλάβει στη δήλωσή του όλα εκείνα τα πραγματικά περιστατικά των οποίων η παράλειψη ή ανακρίβεια θα είναι δυνατόν να προξενήσει ζημία στον κατασχόντα. Ειδικότερα: α)η δήλωση πρέπει να είναι ειλικρινής,σαφής και ορισμένη ώστε να προκύπτει η υποχρέωση του τρίτου, β)επί διαρκών σχέσεων, ο τρίτος πρέπει αφενός μεν να προσδιορίζει το χρόνο παύσης του δεσμού του με τον καθ'ού η εκτέλεση οφειλέτη, αφετέρου δε οφείλει να εκτιμήσει και να εκθέσει όλα εκείνα τα ουσιώδη περιστατικά που είναι ικανά να βοηθήσουν και να προσανατολίσουν τον κατασχόντα στην ικανοποίηση της απαιτήσεώς του, γ)στην περίπτωση μέλλουσας ή υπό αίρεση απαίτησης, οπότε ο τρίτος βρίσκεται συνήθως σε αδυναμία να "εξηγηθεί σαφώς" και να εκθέσει με σαφήνεια τη μελλοντική πορεία της απαιτήσεως, και πάλι δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση υποβολής δηλώσεως, αφού στην περίπτωση αυτή η

⁷⁷⁶ ΑΠ 161/2011, ΕΠολΔ 2011.520 (με σημείωμα Κατηφόρη Ν.)

⁷⁷⁷ Πιο αναλυτικά για το περιεχόμενο της δήλωσης βλέπε τα ανωτέρω σχετικά με την δήλωση του τρίτου στο πλαίσιο αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας τρίτου κατά τον ΚΕΔΕ.

⁷⁷⁸ Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.274

δήλωσή του είναι δυνατόν να είναι αρνητική ως προς την ενεστώσα οφειλή και θετική ως προς τη μελλοντική και να παρέχει διαβεβαίωση ότι θα παρακρατήσει οτιδήποτε προκύψει στο μέλλον υπέρ του καθ'ού η κατάσχεση, και δ)σε περίπτωση που ο τρίτος λόγω της πολυπλοκότητας των σχέσεων και των συναλλαγών του με τον οφειλέτη (καθ'ού η κατάσχεση), αδυνατεί προς το παρόν να εξαγάγει συμπεράσματα, οφείλει να εκθέσει τα περιστατικά που θεμελιώνουν την αδυναμία του, άλλως κινδυνεύει η δήλωσή του να θεωρηθεί ως ανακριβής και να υποχρεωθεί σε αποζημίωση. Κατά της δήλωσης αυτής ο κατασχών έχει το ειδικό ενδικο βοήθημα της ανακοπής ...”

Ειδική ρύθμιση περιέχει το άρθρο 32 ΚΕΔΕ στην περίπτωση κατάσχεσης από το δημόσιο μισθωμάτων. Πρόκειται για μια ρύθμιση που συναντάται ευρέως στην πρακτική. Στην περίπτωση αυτή βάση του άρθρου 32 ΚΕΔΕ καλείται ο μισθωτής να δηλώσει τα τυχόν οφειλόμενα προς τον εκμισθωτή και καθ'ού η κατάσχεση μισθώματα κατά το χρόνο επιβολής της κατάσχεσης. Η κατάσχεση των μισθωμάτων περιλαμβάνει τα κατά το χρόνο της κατάσχεσης οφειλόμενα μισθώματα. Διαφεύγουν κατά τούτων της κατασχέσεως τα τυχόν προκαταβληθέντα στον εκμισθωτή, ή εξοφληθέντα, ή εκχωρηθέντα σε τρίτο προ της επιβολής της κατάσχεσης μισθώματα. Προς αποφυγή συμπαιγνιών μεταξύ ιδιοκτήτη και μισθωτή επομένως οι οποίοι ευχερώς μπορούν να προχρονολογήσουν τα σχετικά έγγραφα τέθηκε η εν λόγω διάταξη η οποία αναγνωρίζει έναντι του κατασχόντος ως έγκυρες τις ως άνω πράξεις μόνο εφόσον δηλώθηκαν προς την Εφορία (32 παρ.2 ΚΕΔΕ).⁷⁷⁹Ο τρόπος και ο τύπος της δήλωσης δε καθορίζονται, οπότε αυτή μπορεί να γίνει με οποιοδήποτε τρόπο ή τύπο, όπως υποστηρίζεται. Κατά το γράμμα της διάταξης προκύπτει ότι η εν λόγω δήλωση πρέπει να έχει υποβληθεί εκ μέρους του μισθωτή (ή υπομισθωτή). Παρόλ'αυτά, ο σκοπός του νόμου, ήτοι η αποφυγή συμπαιγνιών εξυπηρετείται και με τη θεώρηση του μισθωτηρίου εγγράφου από την οικεία ΔΟΥ, κατά το άρθρο 3 του Ν.4045/1960, όπως αντικαταστάθηκε από το Ν.1828/1989, η οποία συνήθως στην πράξη λαμβάνει χώρα με την επιμέλεια του εκμισθωτή. Σαν προϋποθέσεις της ισχύος έναντι του κατασχόντος των άνω πράξεων τίθενται αθροιστικώς αφενός μεν η προγενέστερη της κατάσχεσης δήλωση, αφετέρου δε η επισύναψη στην κατά το άρθρο 32 παρ.1 δήλωση σχετικής βεβαίωσης της λαβούσας τη δήλωση Αρχής.⁷⁸⁰Επιπλέον το άρθρο δεν προσδιορίζει την έννοια της εξόφλησης και επομένως θα πρέπει να καταφύγουμε στους αποσβεστικούς λόγους των ενοχών των άρθρων 416 επόμε. ΑΚ (καταβολή, δημόσια κατάθεση, ανανέωση, συμψηφισμός, εκχώρηση, στερητική αναδοχή χρέους κλπ).

• **ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΜΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ-ΤΟ ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΤΟΥ 33 ΚΕΔΕ**

Τις συνέπειες της μη υποβολής της δήλωσης του τρίτου ρυθμίζει το άρθρο 33 ΚΕΔΕ κατά το οποίο :

“Εάν ο τρίτος δεν προβεί σε δήλωση ή προβεί εκπρόθεσμα ή χωρίς την τήρηση του τύπου που προβλέπεται από το άρθρο 32 του παρόντος, λογίζεται οφειλέτης του Δημοσίου για το σύνολο της απαίτησης, για την οποία επιβλήθηκε η κατάσχεση, εκτός αν αυτός αποδείξει ότι δεν οφείλει στον καθ'ού ή ότι η οφειλή του είναι μικρότερη από την απαίτηση του Δημοσίου, οπότε απαλλάσσεται ή ευθύνεται μέχρι του ύψους της οφειλής του, κατά περίπτωση.”

⁷⁷⁹ Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.274/ ΜΠρΘες 149/2016

⁷⁸⁰ Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.274

Σε ότι αφορά ειδικότερα τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 33, πέραν της περιπτώσεως σιωπής του τρίτου, δηλ. παραλείψεως της δηλώσεως, η διάταξη ισχύει και όταν ο τρίτος προέβη μεν σε δήλωση, αλλά αυτή ήταν εκπρόθεσμη. Η άπρακτη πάροδος της προθεσμίας του άρθρου 32 παρ.1 ΚΕΔΕ επιφέρει έκπτωση από το δικαίωμα της δηλώσεως, οπότε ανακοπή εναντίον της θα ήταν περιττή. Ο δικαιοπολιτικός λόγος του άρθρου 33 συντρέχει και εδώ, καθώς η μη εμπρόθεσμη ανταπόκριση του τρίτου θα επέτρεπε την παρείσφρηση του στοιχείου της αβεβαιότητας⁷⁸¹.

Το εν λόγω άρθρο διαμορφώθηκε ως παρατέθηκε ανωτέρω κατόπιν τροποποίησής του με την παρ.1 του άρθρου 67 του Ν. 3842/2010 , ενώ προ της τροποποίησης αυτής το εν λόγω άρθρο είχε ως εξής:

“ Εάν ο τρίτος δεν προβή εις δήλωσιν ή προβή μεν εις τοιαύτην αλλ’ εκπροθέσμως ή ουχί κατά τον υπό του άρθρου 32 του παρόντος Ν.Διατάγματος διαγραφόμενον τύπον, λογίζεται ως οφειλέτης της όλης ποσότητας δι’ ην εγένετο παρ’ αυτώ κατάσχσεις.”^{782,783}

Επί κατασχέσεως από το Δημόσιο χρηματικής απαιτήσεως οφειλέτου του εις χείρας τρίτου, από της επιβολής της κατασχέσεως (κοινοποιήσεως του κατασχετηρίου στον τρίτο) και εφόσον ο τρίτος δεν προβεί σε δήλωση, ή δεν προβεί σε δήλωση νομότυπα και εμπρόθεσμα, δημιουργείται πρόσθετη ενοχή του τρίτου ο οποίος καθίσταται κατευθείαν οφειλέτης του Δημοσίου, για την εξασφάλιση της οφειλής του καθ’ού η κατάσχεση. Η ενοχή αυτή του τρίτου δεν είναι επιβοηθητική, ούτε εγγυητική της ενοχής του καθ’ού η κατάσχεση και ο κατασχών ως ειδικός διάδοχος του καθ’ού η κατάσχεση, δικαιούται να καταδιώξει απευθείας τον τρίτο. Η εκ του νόμου επερχόμενη εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης στο Δημόσιο καθιστά την απαίτηση αυτή δημόσιο έσοδο. Ο νόμιμος τίτλος βάσει του οποίου θα χωρήσει η κατά του τρίτου διοικητική εκτέλεση, θα συγκροτηθεί από το νόμιμο τίτλο της αρχικής κατασχέσεως εις χείρας του τρίτου, το κατασχετήριο εις χείρας τρίτου, την έκθεση κοινοποιήσεως του στον τρίτο και επιπλέον, αναλόγως της περιπτώσεως, από βεβαίωση μη υποβολής δηλώσεως προς τον τρίτο ή από αντίγραφο της εκπροθέσμως ή μη νομοτύπως υποβληθείσης δηλώσεώς του.⁷⁸⁴

Σημειώνεται δε ότι αυτή η διατύπωση του άρθρου 33 δε τρέπει τη σχέση ιδιωτικού δικαίου σε σχέση δημοσίου δικαίου, αλλά απλώς καθιστά τον τρίτο οφειλέτη του Δημοσίου από σχέση ιδιωτικού δικαίου.⁷⁸⁵

⁷⁸¹ Ποδηματά Ε., ό.π., ΕλλΔνη (6) 2000.1517(1534)

⁷⁸² Ο νόμος καθορίζει στο άρθρο αυτό ότι ο τρίτος λογίζεται ως οφειλέτης της κατασχεθείας ποσότητας, χωρίς να κάνει διάκριση μεταξύ κατάσχεσης χρηματικής απαίτησης και κατάσχεσης άλλων κινητών πραγμάτων στα χέρια του τρίτου. Εκπρόσωπος της θεωρίας τόνισε ότι εν προκειμένω ορθότερο είναι να γίνει δεκτό ότι η υποχρέωση του τρίτου συνακολουθεί και την κατάσχεση κινητών πραγμάτων , και πρέπει επομένως στην περίπτωση αυτή να συνδυαστεί με το σύστημα της κατάσχεσης κινητών εις χείρας του τρίτου. (βλ. σχετικά Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.278). Ωστόσο σε αυτό να αντιπαραβάλλουμε την ισχύουσα πλέον ρύθμιση του άρθρου 33 στο οποίο γίνεται λόγος για “απαίτηση”, οπότε και από το γράμμα του νόμου φαίνεται ότι η ως άνω άποψη δύσκολα μπορεί να υποστηριχθεί υπό το ισχύον καθεστώς.

⁷⁸³ Σημειώνεται ότι το άρθρο 33 υπό την εν λόγω μορφή του επαναλάμβανε τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 931 της καταργηθείσας Πολ.Δικ. στις οποίες παρέπεμπε και το άρθρο 35 του ΝΕΔΕ.Ο ΚΕΔΕ δεν θέλησε να υιοθετήσει το σύστημα του ΚΠολΔ, εμμένοντας στο σύστημα της καταργηθείσας Πολ.Δικ., με αυστηρές και ανεπιεικείς συνέπειες εις βάρος των ανύποπτων τρίτων.

⁷⁸⁴ Γέροντας Απ.-Ψάλτης Αθ., Ερμηνεία ΚΕΔΕ, σελ.480 με περαιτέρω παραπομπή σε Γνωμοδ ΝΣΚ 858/1992

⁷⁸⁵ ΣτΕ 48/2014

Αιτιολογία της εν λόγω ρύθμισης του άρθρου 33 ΚΕΔΕ και της απόκλισής του από το 985 ΚΠολΔ υπήρξε, σύμφωνα με το πρακτικό της Επιτροπής του ΚΕΔΕ υπ'αριθμ. 23/28 Φεβρουαρίου 1970, "η μεγαλύτερη διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου". Η διάταξη αυτή όπως ερμηνεύτηκε και από τη σχετική νομολογία των δικαστηρίων, εισήγαγε ένα αμάχητο τεκμήριο έναντι του οποίου δε χωρούσε ανταπόδειξη και βάσει του οποίου ο τρίτος, εις χείρας του οποίου επιβαλλόταν η αναγκαστική κατάσχεση, σε περίπτωση μη υποβολής δήλωσης ή υποβολής εκπρόθεσμης δήλωσης ή υποβολής μη νομότυπης δήλωσης εκ μέρους του, καθίστατο ο ίδιος οφειλέτης του κατασχόντος ελληνικού Δημοσίου για το σύνολο της οφειλής η οποία αναφερόταν στο κατασχετήριο έγγραφο και ανεξαρτήτως του χρηματικού ποσού το οποίο όντως όφειλε ο τρίτος στον καθού η κατάσχεση οφειλέτη κατά το χρονικό σημείο κοινοποίησης του κατασχετηρίου στον τρίτο, με το αμάχητο αυτό τεκμήριο, εισαγόταν μία πρόσθετη ενοχή του τρίτου, προκειμένου να εξασφαλισθεί η απαίτηση του επισπεύδοντος Ελληνικού Δημοσίου.⁷⁸⁶

Κατ'άλλη δε άποψη,⁷⁸⁷ που εκφράστηκε στη θεωρία, η περί αμαχήτου τεκμηρίου αντίληψη είναι νομοτεχνικά εσφαλμένη. Το τεκμήριο έχει την έννοια ότι υπό την πιθανή και συνήθη πορεία των πραγμάτων όταν πληρούνται η βάση του τεκμηρίου, τότε κατά κανόνα συντρέχει πράγματι και το τεκμαιρόμενο γεγονός ή υφίσταται το τεκμαιρόμενο δικαίωμα. Ωστόσο η έννομη συνέπεια του άρθρου 33 ΚΕΔΕ δε μπορεί να θεωρηθεί ότι βασιίζεται στον ως άνω πιθανολογικό συλλογισμό, αφενός λόγω της διαμετρικά αντίθετης ρύθμισης του άρθρου 985 παρ.3 ΚΠολΔ, αφετέρου δε επειδή τέτοια πιθανολόγηση είναι αδιανόητη ως θεμέλιο του άρθρου 33 ΚΕΔΕ στις περιπτώσεις εκπρόθεσμης ή μη νομότυπης αρνητικής δήλωσης του τρίτου (στις οποίες περιπτώσεις έχει εφαρμογή η διάταξη). Υπό το πρίσμα αυτό εκφράστηκε η άποψη ότι υπό την μορφή της αυτή η διάταξη περιέχει πλάσμα δικαίου, με την έννοια ότι με την καθιερούμενη έννομη συνέπειά της ο νομοθέτης επιδιώκει να υπερβεί την αντίθετη εμπειρική πραγματικότητα (στην οποία αναφέρεται η νομοτυπική της μορφή), δηλ. τη σιωπή ή τη μη εμπρόθεσμη ή νομότυπη δήλωση του τρίτου.⁷⁸⁸ Η θεωρία έσπευσε να κατακρίνει την εν λόγω ρύθμιση, και δικαίως, ως τελολογικά ανεπείρεστη και δικαιοπολιτικά άστοχη, και σε κάθε περίπτωση αντίθετη στις επιταγές του Συντάγματος.⁷⁸⁹

Σε αντίθεση ωστόσο με τη προηγούμενη σχετική ρύθμιση, η οποία καθιέρωνε αμάχητο τεκμήριο οφειλής εκ μέρους του τρίτου σε περίπτωση παράλειψης υποβολής δήλωσης αυτού ή εκπρόθεσμης δήλωσης⁷⁹⁰, πλέον το τεκμήριο διατηρείται πλην, όμως, καθίσταται μαχητό και παρέχεται η δυνατότητα στον τρίτο να το ανατρέψει προσβάλλοντας δικαστικά τη σε βάρος του πράξη και αποδεικνύοντας, ότι η οφειλή του προς τον οφειλέτη του Δημοσίου είναι ανύπαρκτη ή μικρότερη του ποσού για το οποίο έγινε κατάσχεση, οπότε απαλλάσσεται ή ευθύνεται μέχρι του ύψους της οφειλής του κατά περίπτωση.⁷⁹¹

⁷⁸⁶ ΣτΕ 3778/2015/ ΑΠ 1383/2012 ΕπισκΕμπΔ 2012.964

⁷⁸⁷ Ποδηματά Ε., Ζητήματα από την κατάσχεση εις χείρας τρίτου κατά τον ΚΕΔΕ (Ν.Δ.356/1974), ΕΛΛΔνη (41) 2000.1517 (1532-1533)

⁷⁸⁸ Ποδηματά Ε., Ζητήματα από την κατάσχεση εις χείρας τρίτου κατά τον ΚΕΔΕ (Ν.Δ.356/1974), ΕΛΛΔνη (41) 2000.1517 (1533)

⁷⁸⁹ Ποδηματά Ε., Ζητήματα από την κατάσχεση εις χείρας τρίτου κατά τον ΚΕΔΕ (Ν.Δ.356/1974), ΕΛΛΔνη (41) 2000.1517 (1538)/ Ενδεικτικά υπέρ της άποψης : Μάζης Π., Κατάσχεση στα χέρια τρίτου με βάση τις διατάξεις του ΚΕΔΕ- Ανακριβής από παραδρομή δήλωση του τρίτου και διόρθωσή της με συμπληρωματική εκπρόθεσμη δήλωσή του-Αντισυνταγματικότητα άρθρου 33 ΚΕΔΕ, που ορίζει ότι ο τρίτος αν δε προβεί σε εμπρόθεσμη δήλωση λογίζεται οφειλέτης όλης της κατασχεθείσας ποσότητας (Γνωμοδότηση) , ΕΛΛΔνη (47) 2006. 724 / Μητσόπουλος Γ., Γνωμοδότηση, ΕΛΛΔνη (25) 1984. 18

⁷⁹⁰ ΑΠ 117/2011 / ΑΠ 1182/2009 / ΑΠ 884/2010

⁷⁹¹ ΠΠρΑΘ 2661/2014 , ΧρηΔικ 2014/361:” Η ανωτέρω άποψη περί μαχητού τεκμηρίου και πριν την αντικατάσταση του άρθρου 33 ΚΕΔΕ, υποστηρίζονταν από ένα τμήμα της νομολογίας και της θεωρίας (ΣτΕ 47/2003, ΓνωμΝΣΚ ΟΛ 490/2008 Nomos, Μάζη, γνωμοδότηση, ΕΛΛΔνη 47, 724, Γ.

Πάντως και πριν την αντικατάσταση του άρθρου 33 ΚΕΔΕ, υποστηρίζονταν από ένα τμήμα της νομολογίας και της θεωρίας⁷⁹² η οποία στηρίζονταν στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ αλλά και στην εφαρμογή των συνταγματικών αρχών της χρηστής διοίκησης και της αναλογικότητας ότι η εισαγωγή του αμάχητου αυτού τεκμηρίου οδηγούσε σε υπέρμετρο περιορισμό της περιουσίας του αμέτοχου τρίτου ο οποίος χωρίς να αποτελεί μέρος της αντιδικίας μεταξύ πιστωτή και οφειλέτη, καλούνταν να καταβάλλει ολόκληρο το ποσό το οποίο όφειλε ο οφειλέτης στο Δημόσιο, καθιστάμενος ο ίδιος πρωτοφειλέτης του τελευταίου. Ειδικότερα, κατά την άποψη αυτή, το συμπέρασμα ότι “ σύμφωνα με την έννοια των διατάξεων των άρθρων 30, 32 και 33 του ΝΔ/τος 356/74, όπως η πρώτη εξ αυτών ίσχυε πριν την τροποποίηση της κατά τα ανωτέρω, σε περίπτωση που είτε δεν είχε υποβληθεί καθόλου ή είχε υποβληθεί εκπροθέσμως η αναφερόμενη δήλωση, ο τρίτος θεωρείται ότι οφείλει στον οφειλέτη του Δημοσίου, μόνο το χρηματικό ποσό ή την ποσότητα κινητών πραγμάτων που έλαβε από τον τελευταίο και δεν καθίσταται οφειλέτης ολόκληρου του ποσού, το οποίο ο οφειλέτης του Δημοσίου οφείλει σε αυτό (Δημόσιο)”, είναι υπερβολικά επαχθές. Προς αντιμετώπιση της υπέρμετρης επιβάρυνσης του τρίτου, υποστηρίχθηκε λοιπόν ότι αυτός όφειλε στο κατασχόν δημόσιο, μόνο το ποσό το οποίο όφειλε να καταβάλλει στον καθού η κατάσχεση οφειλέτη, και όχι το ποσό που ο τελευταίος όφειλε στο κατασχόν Δημόσιο, ακόμη και αν ο τρίτος είχε παραβιάσει τις υποχρεώσεις του, οι οποίες απέρρεαν συγκεκριμένα από τη διάταξη του άρθρου 32 ΚΕΔΕ⁷⁹³.

Παράλληλα, η νομολογία των δικαστηρίων είχε ήδη επισημάνει και υπό το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς ότι το ως άνω αμάχητο τεκμήριο δεν ήταν δυνατόν να ενεργοποιηθεί, εάν η επιβληθείσα αναγκαστική κατάσχεση έπασχε ακυρότητας⁷⁹⁴ ή ήταν ανυπόστατη⁷⁹⁵. Δηλαδή σε κάθε περίπτωση, βασική προϋπόθεση ενεργοποίησης του τεκμηρίου αποτελούσε η ύπαρξη υποστατής και έγκυρης κατάσχεσης. Έτσι λχ δεν ενεργοποιείτο το αμάχητο τεκμήριο του άρθρου 33 ΚΕΔΕ εάν το κατασχετήριο έγγραφο δε περιείχε τα στοιχεία του άρθρου 30 ΚΕΔΕ και του άρθρου 983 ΚΠολΔ, ή εάν δεν είχε λάβει χώρα έγκυρη κοινοποίηση αυτού ή εάν δεν είχε λάβει καθόλου χώρα κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον τρίτο.⁷⁹⁶

Επίσης και με βάση το ίδιο το γράμμα της εν λόγω διάταξης, τα δικαστήρια είχαν κρίνει ότι σε κάθε περίπτωση η ενεργοποίηση του αμάχητου αυτού τεκμηρίου θα μπορούσε να λάβει χώρα μόνο σε τρεις περιπτώσεις, δηλ. στις περιπτώσεις όπου ο τρίτος : α) δεν υπέβαλε

Μητσόπουλο, γνωμοδότηση, ΕλλΔνη 25, 23) η οποία στηρίζονταν στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ αλλά και στην εφαρμογή των συνταγματικών αρχών της χρηστής διοίκησης και της αναλογικότητας. Ειδικότερα, κατά την άποψη αυτή, την οποία και το παρόν δικαστήριο υιοθετεί ως ορθότερη, σύμφωνα με την έννοια των διατάξεων των άρθρων 30, 32 και 33 του ΝΔ/τος 356/74, όπως η πρώτη εξ αυτών ίσχυε πριν την τροποποίηση της κατά τα ανωτέρω, σε περίπτωση που είτε δεν είχε υποβληθεί καθόλου ή είχε υποβληθεί εκπροθέσμως η αναφερόμενη δήλωση, ο τρίτος θεωρείται ότι οφείλει στον οφειλέτη του Δημοσίου, μόνο το χρηματικό ποσό ή την ποσότητα κινητών πραγμάτων που έλαβε από τον τελευταίο και δεν καθίσταται οφειλέτης ολόκληρου του ποσού, το οποίο ο οφειλέτης του Δημοσίου οφείλει σε αυτό (Δημόσιο) ...”

⁷⁹² ΣτΕ 1904/2010/ ΣτΕ 47/2003 / ΓνωμΝΣΚ Ολ 490/2008 (όπου βλ.β' γνώμη με 4 ψήφους) /

Μητσόπουλος Γ., Γνωμοδότηση, ΕλλΔνη (25) 1984. 18 (24)

⁷⁹³ Κόντης Γ., Παρατηρήσεις στην ΑΠ 95/2016, ΕΠολΔ 2016.576 (578)

⁷⁹⁴ Το αν η υποχρέωση του τρίτου προς δήλωση προϋποθέτει έγκυρη κατάσχεση εξετάστηκε ενδελεχώς ανωτέρω στο πλαίσιο ανάλυσης του συστήματος του ΚΠολΔ, οπότε και παραπέμπουμε ανατέρω για το ζήτημα εφόσον ο ίδιος ακριβώς προβληματισμός μπορεί να τεθεί και στο πλαίσιο της διοικητικής εκτέλεσης κατά τον ΚΕΔΕ.

⁷⁹⁵ ΠΠρΑθ 2661/2014, ΧρηΔικ 2014.361

⁷⁹⁶ Κόντης Γ., Παρατηρήσεις στην ΑΠ 95/2016, ΕΠολΔ 2016.576 (578) / ΑΠ 1162/2013 / ΑΠ 1383/2012 / ΑΠ 1182/2009, ΝοΒ 2010.937 / ΕφΛαμ 41/2016 / ΕιρΑθ 2044/2014 / ΠΠρΑθ 6111/2006

δήλωση εντός της προθεσμίας των οκτώ ημερών (ή οκτώ εργασίμων ημερών εφόσον ο τρίτος είναι πιστωτικό ίδρυμα), β) υπέβαλε δήλωση μετά την παρέλευση της ως άνω προθεσμίας, γ) υπέβαλε δήλωση κατ'απόκλιση του τύπου της δηλώσεως, που προβλέπεται στο άρθρο 32 ΚΕΔΕ. Ως εκ τούτου αν η δήλωση δε περιείχε την αναφορά στοιχείων, τα οποία δεν απαιτεί η διάταξη του άρθρου 32 ΚΕΔΕ, αλλά λχ του άρθρου 985 ΚΠολΔ, το ως άνω αμάχητο τεκμήριο δεν ενεργοποιείται. Έτσι η ανακριβής ή εν γένει αναληθής δήλωση του τρίτου δεν οδηγούσε στη γέννηση του ως άνω αμαχήτου τεκμηρίου, αλλά μόνο του δικαιώματος του επισπεύδοντος ελληνικού δημοσίου να ασκήσει ανακοπή κατά της αναληθούς δηλώσεως του τρίτου και να αιτηθεί την καταδίκη αυτού στην καταβολή του κατασχεθέντος ποσού, μη αποκλειόμενης της σωρεύσεως στο ίδιο δικόγραφο και της αγωγής αποζημιώσεως.⁷⁹⁷

Ας επισημάνουμε άλλωστε, ότι η τρίτη από τις ανωτέρω περιπτώσεις (εμπρόθεσμη μεν, μη νομότυπη δε δήλωση) έθεσε ένα από τα σημαντικότερα ερμηνευτικά ζητήματα της διάταξης, καθώς βάσει και της αποδιδόμενης σε αυτή ερμηνείας επηρεάζεται αποφασιστικά και το εύρος εφαρμογής της διάταξης. Υπήρξε θα λέγαμε και εν προκειμένω μια τάση συστατικής ερμηνείας της εν λόγω προϋποθέσεως. Έτσι, έγινε δεκτό από τη νομολογία ότι η αρνητική δήλωση που έγινε μεν εγγράφως με αναφορά προς τον διευθυντή του Δημοσίου Ταμείου, αλλά δεν του επιδόθηκε με δικαστικό επιμελητή, όπως απαιτεί το γράμμα του άρθρου 32 ΚΕΔΕ, παρά του παραδόθηκε είτε ιδιοχείρως, είτε ταχυδρομικώς και πρωτοκολλήθηκε υπηρεσιακώς, θα πρέπει να θεωρηθεί νομότυπη, ώστε να αποκλείεται η εφαρμογή του άρθρου 33, αφού ο σκοπός του τύπου, που συνίσταται στην έγκαιρη ενημέρωση του διευθυντή του Δημοσίου Ταμείου, έχει πληρωθεί.⁷⁹⁸ Στο σημείο αυτό αξίζει να παραπέμψουμε και στην ανωτέρω αναφερθείσα απόφαση του ΑΠ, όπου κρίθηκε ότι η εμπρόθεσμη αρνητική δήλωση, που έγινε προφορικά ενώπιον όχι του Ειρηνοδίκη αλλά του γραμματέα του Ειρηνοδικείου είναι νομότυπη.⁷⁹⁹ Αντίστοιχα, υποστηρίζεται ότι με ανάλογο πνεύμα θα πρέπει να επιλύονται και τα ζητήματα του νομότυπου της δηλώσεως που συνδέονται με την ενδεχόμενη τοπική αναρμοδιότητα του Ειρηνοδίκη, ενώπιον του οποίου γίνεται η δήλωση. Πρακτική σημασία παρουσιάζει επιπλέον αν μη νομότυπη στην έννοια του άρθρου 33 ΚΕΔΕ είναι και η αρνητική δήλωση του τρίτου που αναφέρει απλώς ότι δεν υφίσταται η κατασχεθείσα απαίτηση, χωρίς να μνημονεύει ειδικά τον λόγο ή τους λόγους που οδήγησαν στην απόσβεσή της. Ο Άρειος Πάγος δέχτηκε ότι η δήλωση αυτή δεν είναι μη νομότυπη στην έννοια του άρθρου 33 ΚΕΔΕ και επομένως η διάταξη δεν έχει στην περίπτωση αυτή εφαρμογή. Απλώς στην περίπτωση αυτή ο κατασχών δικαιούται να ασκήσει ανακοπή εναντίον της, προκειμένου να αποδείξει την ανακρίβειά της, επικαλούμενος όλα τα κατ'άρθρο 216 ΚΠολΔ απαραίτητα για τη θεμελίωση της απαιτήσεως δικαιοπαγωγικά στοιχεία.⁸⁰⁰

Όπως επαναλάβαμε ανωτέρω, τις θέσεις αυτές της θεωρίας και της νομολογίας ακολούθησε εντέλει ο νομοθέτης τροποποιώντας κατά τα ως άνω αναφερθέντα το τεκμήριο σε μαχητό⁸⁰¹. Το ζήτημα εμφανίζεται επομένως ως εξής: πρακτικά ο τρίτος θα πρέπει να ασκήσει το ένδικο βοήθημα της ανακοπής κατά της ταμειακής βεβαίωσης του ποσού της κατασχέσεως εκ μέρους του επισπεύδοντος δημοσίου και να προβάλλει τον ισχυρισμό της πραγματικής οφειλής του (ή της μη οφειλής του προς τον καθού η

⁷⁹⁷ ΑΠ 95/2016, και Κόντης Γ., Παρατηρήσεις στην ΑΠ 95/2016, ΕΠολΔ 2016.576 (578)

⁷⁹⁸ Ποδηματά Ε., ό.π., ΕλλΔνη (41) 2000.1517(1535) / ΠΠρΑθ 1021/1976, ΝοΒ 1976.450 (με παρατηρήσεις Παπαδημητρίου Κ.)

⁷⁹⁹ ΑΠ 607/1988, ΕΕΝ 1989.301/ βλ. σχετικά και ανωτέρω

⁸⁰⁰ Ποδηματά Ε., ό.π., ΕλλΔνη (41) 2000.1517 (1536)

⁸⁰¹ ΜΠρΑθ 658/2013

κατάσχεση) από τη μεταξύ τους έννομη σχέση.⁸⁰² Εκεί θα κληθεί να αποδείξει ότι δεν οφείλει στον καθ'ού η κατάσχεση ή ότι η οφειλή του είναι μικρότερη από την απαίτηση του δημοσίου, οπότε και θα απαλλαγεί ή θα οφείλεται μέχρι το ύψος της οφειλής του κατά περίπτωση. Αν δεν προβεί στις ανωτέρω ενέργειες ή αν δε καταστεί δυνατό να αποδείξει τους ισχυρισμούς του τότε μόνο λογίζεται ως οφειλέτης του Δημοσίου για το σύνολο της απαίτησης για την οποία επιβλήθηκε κατάσχεση.

• **Η ΑΝΑΚΟΠΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ**

Η ανακριβής δήλωση του τρίτου καθώς και η αρνητική δήλωση, και εν γένει η ουσιαστικά αναληθής δήλωση αυτού, πέραν από την προς αποζημίωση ευθύνη αυτού έναντι του κατασχόντος (985 παρ.3 εδ.β ΚΠολΔ), όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, χορηγεί στον κατασχόντα το δικαίωμα να ασκήσει ανακοπή κατά της δήλωσης αυτής σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 34 ΚΕΔΕ και 986 ΚΠολΔ και να ζητήσει την καταδίκη του τρίτου στην καταβολή του κατασχεμένου ποσού ή την παράδοση του κατασχεμένου πράγματος (990 ΚΠολΔ), μη αποκλειόμενης και της σωρεύσεως στο αυτό δικόγραφο της ανακοπής, της περί αποζημιώσεως αγωγής κατά τα άρθρα 985 παρ.3 και 986 ΚΠολΔ.⁸⁰³ Πιο συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 34 ΚΕΔΕ, *“Ανακοπήν κατά της δηλώσεως ασκεί ο Διευθυντής του Δημοσίου Ταμείου, εντός μηνός από της κοινοποιήσεως της δηλώσεως ή από της περιελεύσεως αυτώ της εκθέσεως της ενώπιον του Ειρηνοδικείου γενομένης δηλώσεως. Η ανακοπή εισάγεται και εκδικάζεται κατά τα εν άρθρω 986 του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας οριζόμενα.”*

Το εν λόγω άρθρο ορίζει εκπρόσωπο του δημοσίου για την άσκηση ανακοπής, το διευθυντή του δημοσίου ταμείου (ήδη προϊστάμενο της ΔΟΥ) ο οποίος θα σταθμίσει εάν το συμφέρον του Δημοσίου επιβάλλει την άσκηση ανακοπής κατά της αρνητικής δηλώσεως του τρίτου στα χέρια του οποίου έχει επιβληθεί η κατάσχεση για χρέη βεβαιωμένα που έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμα κατά το άρθρο 5 ΚΕΔΕ, αμφισβητώντας τη δήλωση του τρίτου ως προς την αλήθεια και την ειλικρίνειά της. Αν υποβληθεί επομένως από αναρμόδιο όργανο απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Τυπικές προϋποθέσεις για την άσκηση της ανακοπής είναι η νομότυπη και εμπρόθεσμη υποβολή αρνητικής δήλωσης του τρίτου. Σε περίπτωση θετικής δήλωσης του τρίτου δεν είναι δυνατή η άσκηση της ανακοπής του άρθρου 34 του ΚΕΔΕ, λόγω ελλείψεως εννόμου συμφέροντος όπως και στην περίπτωση που δεν υποβληθεί δήλωση ή δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα, καθώς δεν εξομοιώνεται με αρνητική (σιωπηρή) δήλωση. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται αναλογικά η διάταξη του 989 ΚΠολΔ, σύμφωνα με την οποία η καταφατική δήλωση του άρθρου 988 ΚΠολΔ αποτελεί τίτλο εκτελεστό κατά του τρίτου.⁸⁰⁴

Η ανακοπή του Δημοσίου κατά της δήλωσης επέχει τη θέση της αγωγής που θα μπορούσε να ασκήσει κατά του τρίτου ο αρχικός δικαιούχος (οφειλέτης του Δημοσίου). Το

⁸⁰² Να σημειωθεί εδώ ότι δικαιοδοσία για την εκδίκαση της της ανακοπής θα έχουν τα πολιτικά δικαστήρια εφόσον η σχέση του τρίτου και του καθ'ού η κατάσχεση οφειλέτη είναι ιδιωτικού δικαίου (πχ στην συνήθη περίπτωση της κατάσχεσης τραπεζικών λογαριασμών), διότι αντικείμενο της εν λόγω ανακοπής είναι η ύπαρξη και η έκταση αυτής της απαιτήσεως χωρίς να ασκεί επιρροή το γεγονός ότι η υποκείμενη σχέση ή αιτία στην οποία ερείδεται ο εκτελεστός τίτλος είναι δημοσίου δικαίου/ βλ.και ΕιρΧαν 554/2017 / ΣτΕ 3778/2015, ΕλλΔνη 2016.1200 / ΣτΕ 2297/2013

⁸⁰³ Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.279-280

⁸⁰⁴ Γέροντας Απ.-Ψάλτης Αθ., Ερμηνεία ΚΕΔΕ, σελ.484

συμπέρασμα αυτό προκύπτει από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 34 ΚΕΔΕ, 986, 583, 585, 117 , 118 και 216 ΚΠολΔ⁸⁰⁵. Με την ανακοπή δε μπορεί να μεταβληθεί ούτε η απαίτηση του κατασχόντος, ούτε η απαίτηση που κατασχέθηκε.

Το άρθρο 34 ΚΕΔΕ παραπέμπει ρητώς στις διατάξεις του άρθρου 986 ΚΠολΔ ως προς την εισαγωγή και εκδίκαση της εν λόγω ανακοπής. Δεδομένου ότι προηγήθηκε ανάλυση της διάταξης του 986 ΚΠολΔ δεν κρίνουμε σκόπιμο να επαναλάβουμε τα όσα έχουν ήδη επισημανθεί σχετικώς. Περιληπτικά τονίζουμε τα εξής:

Ένα ενδιαφέρον ζήτημα που εγείρεται εν προκειμένω και συνέχεται άμεσα με την αρμοδιότητα (συγκεκριμένα προηγείται της εξέτασης αυτής), είναι το ζήτημα της δικαιοδοσίας. Μετά την ισχύ του Ν.1406/1983, το θέμα της αρμοδιότητας συμπλέκεται με το ζήτημα της δικαιοδοσίας. Το θέμα της δικαιοδοσίας λύθηκε με τις υπ' αριθμ. 5 και 8 /1989 αποφάσεις του ΑΕΔ υπέρ της θεωρίας της υποκείμενης αιτίας. Εν προκειμένω όμως γεννάται το περαιτέρω ειδικότερο ερώτημα, ποια απαίτηση πρέπει να θεωρηθεί κρίσιμη; Στο ερώτημα αυτό υποστηρίζεται ότι επειδή η ανακοπή του Δημοσίου επέχει θέση αγωγής την οποία θα μπορούσε να ασκήσει κατά του τρίτου ο αρχικός δικαιούχος (οφειλέτης του Δημοσίου) και επειδή οι λόγοι της ανακοπής πρέπει να αναφέρονται στην ανειλικρίνεια της δήλωσης, η απαίτηση που κατασχέθηκε είναι αυτή που πρέπει να ληφθεί υπόψιν για τον καθορισμό της δικαιοδοσίας⁸⁰⁶. Ειδικότερα δε, γίνεται δεκτό ότι λαμβάνεται υπόψιν όχι η φύση της απαιτήσεως υπέρ της οποίας επιχειρείται η αναγκαστική εκτέλεση, αλλά εκείνη που αποτελεί το αντικείμενο της ανακοπής, δηλ. αυτή που συνδέει τον οφειλέτη με τον τρίτο.⁸⁰⁷ Βάσει αυτών, γίνεται δεκτό ότι όταν η απαίτηση που κατασχέθηκε είναι ιδιωτικής φύσης, η ανακοπή θα ασκηθεί στα τακτικά πολιτικά δικαστήρια, όταν όμως ρυθμίζεται από το διοικητικό και γενικότερα από το δημόσιο δίκαιο, η ανακοπή πρέπει να ασκηθεί στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια (Θεωρία της υποκείμενης αιτίας)⁸⁰⁸.⁸⁰⁹

⁸⁰⁵ Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.273

⁸⁰⁶ Βλ. χαρακτηριστικά ΣτΕ 2297/2013 όπου :'' Τούτο δε διότι αντικείμενο της ανωτέρω ανακοπής είναι η ύπαρξη και η έκταση της οφειλής του τρίτου προς τον οφειλέτη του Δημοσίου, δηλαδή η ύπαρξη και η έκταση απαιτήσεως του ιδιωτικού δικαίου, ενώ δεν ασκεί επιρροή στη δίκη επί της ανακοπής αυτής αν η υποκείμενη σχέση ή αιτία στην οποία ερείδεται ο τίτλος του άρθρου 2 παρ. 2 του ν.δ. 356/1974, (Κ.Ε.Δ.Ε.), συνιστά σχέση δημοσίου δικαίου.''

⁸⁰⁷ Γέσιου-Φαλτσή Π., Προστασία του τρίτου στη διαδικασία της κατασχέσεως στα χέρια του τρίτου του ΚΕΔΕ- Αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 33 ΚΕΔΕ, Γνωμοδότηση, ΝοΒ 2007.3(6)

⁸⁰⁸ Γέσιου-Φαλτσή Π., Προστασία του τρίτου στη διαδικασία της κατασχέσεως στα χέρια του τρίτου του ΚΕΔΕ- Αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 33 ΚΕΔΕ, Γνωμοδότηση, ΝοΒ 2007.3(6)/ Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.283/ ΣτΕ 2297/2013 / ΑΠ 1182/2009, ΕφΑΔ (11)2009.1243 /ΑΠ 10/1995 ΕλλΔνη (37) 1996.105/ ΕφΠειρ 935/1994 ΕλλΔνη (37) 1996.391, ΕφΑΘ 3416/1990 ΕλλΔνη(32)1991. 1027

⁸⁰⁹ Παρόλο που η νομολογία παραμένει πιστή στην άνω αναλυθείσα λύση όπως ακριβώς αναλύθηκε ανωτέρω έχει εκφραστεί και η εξής άποψη: Αρμόδια για την εκδίκαση της ανακοπής κατά της δηλώσεως του τρίτου, κατά την τελευταία αυτή άποψη, είναι τα πολιτικά δικαστήρια , καθώς η δήλωση του τρίτου που φέρεται ότι οφείλει ιδιωτική απαίτηση στον οφειλέτη του Δημοσίου και δεν αποτελεί εκτελεστή διοικητική πράξη, ούτε καν πράξη της διαδικασίας της διοικητικής εκτέλεσης , αλλά αποτελεί απλή ιδιωτική δήλωση γνώσης για την ύπαρξη ή ανυπαρξία μιας οφειλής αστικής φύσεως και κατά συνέπεια από αυτή δεν αναφύεται διοικητική διαφορά ουσίας και η κατά της δήλωσης του τρίτου ανακοπή δεν δημιουργεί δίκη της διοικητικής εκτελέσεως. Στην περίπτωση αυτή, η αρμοδιότητα των δικαστηρίων δεν οριοθετείται από τη θεωρία της υποκείμενης αιτίας, που νομολογιακά καθιέρωσε το ΑΕΔ, καθώς στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων δεν

Η εν λόγω ανακοπή, επομένως όταν ασκείται κατά τα ανωτέρω στα πολιτικά δικαστήρια, ασκείται ενώπιον του κατά τα άρθρα 12 επ. και 22 επ. ΚΠολΔ αρμόδιου δικαστηρίου και δη της καθ' ύλην αρμοδιότητας προσδιοριζόμενης από την αξία του κατασχεθέντος ποσού ή τη φύση της κατασχεθείσας απαίτησης κατά την τακτική διαδικασία ή κάποια άλλη ειδική διαδικασία, αν η κατασχεθείσα απαίτηση υπάγεται σε ειδική διαδικασία⁸¹⁰. Τοπική αρμοδιότητα έχουν τα (πολιτικά) δικαστήρια που βρίσκονται στην περιφέρεια που έχει την έδρα της η επισπεύδουσα αρχή ή το επισπεύδον ΝΠΔΔ, που εξέδωσε το κατασχετήριο έγγραφο. Όταν δικαιοδοσία έχουν τα διοικητικά δικαστήρια εφαρμογή έχουν τα άρθρα 6 και 8 ΚΦΔ.⁸¹¹

Η ανακοπή ασκείται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από τη δήλωση του τρίτου (34 ΚΕΔΕ), η οποία ρυθμίζεται από τα άρθρα 144 επόμε. ΚΠολΔ και αρχίζει από την επόμενη μέρα της περιέλευσης της δήλωσης του τρίτου στην οικεία ΔΟΥ. Η πάροδος της προθεσμίας άπρακτης στερεί από το Δημόσιο το δικαίωμα να αμφισβητήσει την ειλικρίνεια και το περιεχόμενο της δήλωσης και από το δικαίωμα να επιβάλλει νέα κατάσχεση για την ίδια απαίτηση.⁸¹² Ο κατασχών επιδιώκει την αναγνώριση της ανακρίβειας της δήλωσης, εν όλω ή εν μέρει, που αποτελεί αυτόθροη συνέπεια της αναγνώρισης της ύπαρξης της απαίτησης, με σκοπό την καταδίκη του τρίτου, την καταψήφιση του ποσού που κατασχέθηκε ή στην παράδοση του κατασχεθέντος πράγματος, αυτά δε είναι και τα αιτήματα της ανακοπής. Με

υπάγεται κάθε διαφορά που ανακύπτει κατά την εφαρμογή του ΚΕΔΕ, αλλά μόνο αυτές που αναφύονται από την έκδοση διοικητικών πράξεων ή τις παραλείψεις των διοικητικών οργάνων. Αντίθετα, όταν η ανακοπή στρέφεται κατά δηλώσεως διοικητικού οργάνου (πχ Δήμου) δημιουργείται διοικητική διαφορά, που υπάγεται στη δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων, εάν επιπλέον η απαίτηση του Δημοσίου κατά του οφειλέτη του καθώς και η απαίτηση του Δημοσίου κατά του τρίτου εις χείρας του οποίου γίνεται η κατάσχεση, δεν έχει το χαρακτήρα απαιτήσεως ιδιωτικού δικαίου. Η διαφορά είναι διοικητική διότι δημιουργείται από μονομερείς πράξεις ή ενέργειες διοικητικού οργάνου (πχ Δήμου), δημιουργείται διοικητική διαφορά, που υπάγεται στη δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων, εάν επιπλέον η απαίτηση του Δημοσίου κατά του οφειλέτη του καθώς και η απαίτηση του Δημοσίου κατά του τρίτου, εις χείρας του οποίου γίνεται η κατάσχεση, δεν έχει το χαρακτήρα απαιτήσεως ιδιωτικού δικαίου. Η διαφορά είναι διοικητική εν προκειμένω διότι δημιουργείται από μονομερείς πράξεις ή ενέργειες του διοικητικού οργάνου, η δε υποκείμενη σχέση είναι δημοσίου δικαίου. Ενώ όταν η υποκείμενη σχέση είναι ιδιωτικού δικαίου πχ οφειλές δήμου σε υπάλληλό του από ημερομίσθια με βάση σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, η σχετική διαφορά υπάγεται στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων, διότι αν και η ανακοπή στρέφεται κατά δηλώσεως διοικητικού οργάνου η υποκείμενη σχέση είναι ιδιωτικού δικαίου καθώς ρυθμίζεται από κανόνες του εργατικού δικαίου (Γέροντας Απ.-Ψάλτης Αθ., Ερμηνεία ΚΕΔΕ, σελ.485-487)

⁸¹⁰ ΜΠρ/αρ 21/2016, ΕλλΔνη (57) 2016.244

⁸¹¹ Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.283/ Χαρακτηριστικά βλ και ΑΠ 1182/2009, όπου :''... Κατά της αρνητικής αυτής δηλώσεως το Δημόσιο έχει δικαίωμα να ασκήσει ανακοπή, που δικάζεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 986 ΚΠολΔ. Κύριο αντικείμενο της τελευταίας ανακοπής είναι η ύπαρξη και η έκταση της οφειλής του τρίτου προς τον οφειλέτη του Δημοσίου, δηλαδή η ύπαρξη και η έκταση απαιτήσεως του ιδιωτικού δικαίου και δεν ενδιαφέρει ούτε ασκεί έννομη επιρροή στη δίκη επί της ανακοπής αυτής, αν η υποκείμενη σχέση ή αιτία, στην οποία ορίζεται ο τίτλος του άρθρου 2 παρ. 2 του ΚΕΔΕ, συγκροτεί σχέση δημοσίου δικαίου. Ομοίως με τη διάταξη του άρθρου 987 ΚΠολΔ, η οποία αποτελεί ειδικότερη μορφή της διάταξης του άρθρου 262 παρ. 2 η εφαρμογή της οποίας εκτείνεται και στις κατασχέσεις στα χέρια τρίτων των απ' αυτούς οφειλόμενων σε οφειλέτη του Δημοσίου κατ' άρθρο 30 ΚΕΔΕ, παρέχεται το δικαίωμα στον τρίτο προσβολής δι' ανακοπής της κατάσχεσης που επιβλήθηκε στα χέρια του αλλά μόνο για τους σ' αυτά περιοριστικώς αναφερόμενους λόγους. Εφόσον, η απαίτηση που κατασχέθηκε είναι ιδιωτικής φύσης, η ανακοπή θα ασκηθεί στα τακτικά πολιτικά δικαστήρια.''

⁸¹² Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.282

την ανακοπή δημιουργείται δίκη μεταξύ εκείνου που επέβαλε την κατάσχεση και του τρίτου, αντικείμενο της οποίας είναι η έναντι του τρίτου απαίτηση του καθού η κατάσχεση και δη αντικείμενο αυτής είναι η απαίτηση που κατασχέθηκε περιορισμένη εκ του περιεχομένου του κατασχετηρίου και της δήλωσης του τρίτου, ώστε με την ανακοπή να μην είναι δυνατόν να επεκταθεί η κατάσχεση επί απαίτησης ή έννομης σχέσης που δεν περιέχεται στο κατασχετήριο⁸¹³. Φυσικά κατά την εκδίκαση της ανακοπής αυτής δικαιούται να παρέμβει⁸¹⁴, έχοντας προφανές έννομο συμφέρον ο καθ'ού η κατάσχεση προς υποστήριξη ή απόκρουση του κατασχόντος.⁸¹⁵

Για το αντικείμενο της εν λόγω ανακοπής παραπέμπουμε σε όσα ανωτέρω ειπώθηκαν στο πλαίσιο του συστήματος του ΚΠολΔ. Όσον αφορά πάλι το περιεχόμενο της ανακοπής, η ανακοπή και οι λόγοι της πρέπει να αναφέρονται στην ανειλικρίνεια της δήλωσης του τρίτου και για να εξακριβωθεί αν η δήλωση αυτή του τρίτου είναι ανειλικρινής πρέπει ο ανακόπτων να περιγράφει στην ανακοπή του την κατασχεθείσα απαίτηση του καθού η κατάσχεση κατά τα ουσιώδη στοιχεία και τη δικαιολόγο αιτία της οφειλής του τρίτου προς τον καθού. Εφόσον δε ο τρίτος αμφισβητεί εξ ολοκλήρου την ύπαρξη της κατασχεθείσας ποσότητας χρημάτων και τη δικαιολόγο αιτία της οφειλής και ο ανακόπτων δεν περιγράφει στην ανακοπή του κατά τα ουσιώδη της στοιχεία την κατασχεθείσα απαίτηση και την αιτία η ανακοπή είναι αόριστη και απορριπτέα, ενώ σε περίπτωση αμφισβήτησης της απαίτησης (κατασχεθείσας) από τον τρίτο, ο ανακόπτων οφείλει να αποδείξει τα πραγματικά περιστατικά που συγκροτούν αυτήν αφού επέχει στην προκειμένη δίκη θέση ενάγοντος (άρθρο 34 και 89 ΚΕΔΕ). Εξάλλου αντικείμενο της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου μπορεί να είναι και απαίτηση μέλλουσα (που δεν έχει γεννηθεί ακόμα), ή υπό αίρεση ή προθεσμία υπό την προϋπόθεση όμως ότι κατά το χρόνο επιβολής της κατάσχεσης υπάρχει η βασική έννομη σχέση.⁸¹⁶ Πάντως να σημειώσουμε ότι όπως ήδη αναφέρθηκε επί κατασχέσεως μέλλουσας απαιτήσεως δεν μπορεί να υπάρχει καταψηφιστικό αίτημα διότι δεν υπάρχει ακόμη απαίτηση δικαστικά επιδιώξιμη όπως απαιτεί το 990 ΚΠολΔ. Υποστηρίζεται λοιπόν ότι στην περίπτωση αυτή είναι δυνατή η άσκηση καταψηφιστικής αγωγής για την απόκτηση εκτελεστού τίτλου⁸¹⁷. Ειδικώς για το Δημόσιο πάντως δεν υπάρχει ανάγκη τέτοιας αγωγής (αν δεχτούμε βέβαια την άποψη που επιβάλλει την εν λόγω αγωγή) εφόσον λειτουργεί η αναγκαστική εκχώρηση σ' αυτό της απαιτήσεως που κατασχέθηκε και η δυνατότητα που έχει το Δημόσιο να βεβαιώνει το χρέος και να καταδιώξει τον τρίτο που καθίσταται πλέον

⁸¹³ ΜΠρΛαρ 21/2016, ΕλλΔνη (57) 2016.244

⁸¹⁴ Υποστηρίζεται ότι πρόκειται για αυτοτελή πρόσθετη παρέμβαση αφού η ισχύς της εκδοθησόμενης αποφάσεως εκτείνεται στις έννομες σχέσεις του προσθέτως παρεμβαίνοντος και του αντιδίκου του αυτοτελής πρόσθετη, αφού η ισχύς της εκδοθησόμενης απόφασης εκτείνεται στις έννομες σχέσεις του προσθέτως παρεμβαίνοντος και του αντιδίκου του. (Γέροντας Απ.-Ψάλτης Αθ., ό.π., σελ.490/ Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.283)

⁸¹⁵ Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.283/ ΜρΘες 12967/2017/ ΜΠρΛαρ 21/2016

⁸¹⁶ ΜΠρΛαρ 21/2016, ΕλλΔνη (57) 2016.244/ ΕφΘες 847/2013, ΕλλΔνη (55) 2014.1457

⁸¹⁷ Βλ. ανωτέρω το ζήτημα στο πλαίσιο της ανάλυσης του καθεστώτος του ΚΠολΔ/ Γενικώς υπάρχει προβληματισμός κατά πόσο η δήλωση αυτή καθ' αυτή ειδικώς επί μελλοντικών απαιτήσεων, ή απαιτήσεων υπό αίρεση ή προθεσμία, μπορεί να στηρίξει αναγκαστική εκτέλεση κατά του τρίτου, εφόσον αφενός στην συγκεκριμένη περίπτωση το ύψος των μελλοντικών οφειλών (πχ μελλοντικά κέρδη εταιρίας) δε μπορεί να προκύπτει από τη δήλωση του τρίτου, αφετέρου η δήλωση δε μπορεί κατά τούτον να ενσωματώνει απαίτηση βεβαία και εκκαθαρισμένη ...(βλ.σχετικά Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., σελ.880-881)

οφειλέτης του. Ενδεχομένως η ανάγκη δικαστικής απόφασης από το δημόσιο να αφορά τη θωράκιση της απαιτήσεως με προνόμιο ή δεδικασμένο για τις ενστάσεις του άρθρου 330 ΚΠολΔ.⁸¹⁸

Στη δίκη που ανοίγεται με την ανακοπή μπορεί ο τρίτος να προτείνει τις ενστάσεις που έχει κατά του δανειστή του, που είναι ο καθ'ού η κατάσχεση, οι οποίες αφορούν την οφειλή του τρίτου. Δε μπορεί όμως να προτείνει τις ενστάσεις που έχει ο καθ'ού η κατάσχεση κατά του κατασχόντος, επειδή σαν τρίτος ως προς τη σχέση που συνδέει τον κατασχόντα και τον καθ'ού δεσμεύεται από τη διάταξη του άρθρου 262 παρ.2 ΚΠολΔ, μπορεί όμως να προτείνει αυτές του άρθρου 987 ΚΠολΔ, που αναφέρονται στο κύρος της κατάσχεσης.⁸¹⁹

Στο πλαίσιο της δίκης επί της ανακοπής ενδιαφέρον παρουσιάζει το ζήτημα αν ο τρίτος μπορεί να επικαλεστεί αποσβεστικούς της απαιτήσεως λόγους, τους οποίους δεν περιέλαβε στην κατά τα παραπάνω απλή αρνητική δήλωσή του⁸²⁰. Υποστηρίζεται λοιπόν ότι η αρνητική άποψη που επικράτησε υπό την προϋχούσα δικονομία δε μπορεί να γίνει δεκτή. Είναι όχι μόνο υπερβολικά αυστηρή προς τον τρίτο αλλά και ουσιαστικά αδικαιολόγητη. Ο αποκλεισμός των ενστάσεων του τρίτου στερείται οποιουδήποτε δογματικού δικαιολογικού ερείσματος. Η δήλωση του τρίτου ως εξώδικη πράξη της εκτελεστικής διαδικασίας δεν άπτεται, σε σχέση προς την επακολουθούσα δίκη της ανακοπής εναντίον της, κανενός δικονομικού θεσμού, από εκείνους που επιφέρουν αποκλεισμό μη προταθέντων ισχυρισμών. Η δε θεμελίωση του αποκλεισμού στο άρθρο 33 ΚΕΔΕ θα ήταν έωλη. Ο αποκλεισμός αυτός επομένως δεν αποτελεί πρόσφορο μέσο του σκοπού της διατάξεως. Η κύρωση του άρθρου 33 αποβλέπει μόνο στην άρση της αβεβαιότητας και ασάφειας που προκύπτει εξαιτίας της αδράνειας ή της ανυπόστατης δηλώσεως του τρίτου, ώστε ο κατασχών να είναι σε θέση να εκτιμήσει πως θα αντιδράσει, προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός της κατασχέσεως. Όταν όμως ο τρίτος προβαίνει σε εμπρόθεσμη αρνητική δήλωση, έστω και γενική, ο δικαιολογητικός αυτός λόγος δε συντρέχει. Διότι τότε η εικόνα είναι εξαρχής σαφής για το δανειστή βάσει της υπάρχουσας δηλώσεως και μόνο ζήτημα ελέγχου της ουσιαστικής βασιμότητας τίθεται. Στη δίκη της ανακοπής που ακολουθεί επιτιθέμενος διάδικος είναι ο ανακόπτων δανειστής, ο οποίος επωμίζεται και το βάρος της αποδείξεως των δικαιопαραγωγικών στοιχείων της κατασχεθείσας απαιτήσεως. Ο καθού η ανακοπή τρίτος επομένως αμύνεται, θεμελιώνοντας τη (γενική) αρνητική του δήλωση ακόμη και με την προβολή τυχόν ενστάσεων εναντίον της απαιτήσεως. Αποστέρηση εδώ του τρίτου από τη δυνατότητα επίκλησης των ενστάσεων αυτών, ελλείψει δογματικού ερείσματος, θα προσέβαλλε ευθέως το δικαίωμα παροχής εννόμου προστασίας (20Σ). Η έννομη προστασία του τρίτου δεν μπορεί να θεωρηθεί αποτελεσματική όταν του αποκόπτεται –παρά το γεγονός ότι προέβη σε εμπρόθεσμη αρνητική δήλωση, δηλ. έπραξε το καθεαυτόν σύμφωνα με το άρθρο 32 ΚΕΔΕ- η δυνατότητα επικλήσεως (αμυντικών) πραγματικών ισχυρισμών στη δίκη και κατά συνέπεια του αποκλείεται και το δικαίωμα αποδείξεως ως προς αυτούς.⁸²¹

Όπως αναφέραμε ανωτέρω η άσκηση ανακοπής κατά της δήλωσης του τρίτου παρέχει στο Δημόσιο το δικαίωμα να ζητήσει την καταδίκη του τρίτου στην καταβολή του

⁸¹⁸ Γέροντας Απ.-Ψάλτης Αθ., ό.π., σελ.488

⁸¹⁹ Γέροντας Απ.-Ψάλτης Αθ., ό.π., σελ.485-486

⁸²⁰ Μεταγενέστεροι της δηλώσεως αποσβεστικοί λόγοι παραδεκτά μπορούν να προταθούν βεβαίως.

⁸²¹ Ποδηματά Ε., ό.π., ΕλλΔνη (41) 2000.1517(1537)

κατασχεθέντος ποσού, καθώς και στην καταβολή αποζημίωσης με σώρευση αγωγής, δυνάμει των εν προκειμένω συμπληρωματικά εφαρμοζόμενων διατάξεων των άρθρων 986 και 985 παρ.3 ΚΠολΔ. Όπως τονίστηκε επίσης ανωτέρω και ορθά έκρινε και πρόσφατα ο Άρειος Πάγος, αναθεωρώντας την παλαιότερη ιδιαίτερα αυστηρή θέση του, το δικαίωμα για άσκηση αγωγής αποζημιώσεως είναι αυτοτελές και ανεξάρτητο από το δικαίωμα ανακοπής κατά της ανακριβούς δηλώσεως ή της αρνητικής δηλώσεως.⁸²²

Σημειώνεται επίσης, ότι με την τελεσιδικία της απόφασης η οποία δέχεται την ανακοπή του Δημοσίου κατά της αρνητικής δήλωσης του τρίτου, στα χέρια του οποίου επιβλήθηκε η κατάσχεση, ολοκληρώνεται η αναγκαστική εκχώρηση και γεννάται η υποχρέωση τρου τρίτου να καταβάλλει στο κατασχόν Δημόσιο, η δε αναγκαστική εκχώρηση λειτουργεί εν προκειμένω αναδρομικά και ανατρέχει στο χρονικό σημείο κοινοποίησης του κατασχετηρίου εγγράφου.⁸²³

6.4.7. Η ΑΜΥΝΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΠΕΥΔΟΜΕΝΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

Το ζήτημα της άμυνας του τρίτου κατά της επισπευδόμενης εκτέλεσης εξετάστηκε ανωτέρω στο πλαίσιο του συστήματος του ΚΠολΔ, οπότε και παραπέμπουμε στις ανωτέρω αναλύσεις προς αποφυγή επαναλήψεων⁸²⁴. Κρίνουμε όμως σημαντικό να τονίσουμε τα εξής σημεία:

Και στην περίπτωση που εξετάζουμε, επί αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου εφαρμόζεται το άρθρο 987 ΚΠολΔ, και συνεπώς ο τρίτος μπορεί είτε να προβάλλει τις σχετικές ενστάσεις στη δίκη της ανακοπής κατά της δήλωσης, ή να προσβάλλει με ανακοπή το κύρος της κατάσχεσης του Δημοσίου αλλά μόνο εάν το κατασχετήριο δεν περιέχει τα κατά το άρθρο 30 παρ.1 ΚΕΔΕ στοιχεία, επομένως και θα εφαρμοστούν οι διατάξεις του άρθρου 75 ΚΕΔΕ σε συνδυασμό με τις γενικές διατάξεις των άρθρων 159 επόμεν. ΚΠολΔ. Η ακυρότητα δεν επέρχεται αυτοδικαίως αλλά απαγγέλλεται δικαστικώς και πάντοτε με τη συνδρομή του στοιχείου της βλάβης.⁸²⁵ Από την άλλη πλευρά όμως να σημειωθεί, ότι στην περίπτωση του κατασχετηρίου που επιδίδεται με βάση τον ΚΕΔΕ η νομολογία έχει δεχτεί ότι η βλάβη λόγω ελλείψεων του κατασχετηρίου είναι οιονεί αυταπόδεικτη. Διότι η έλλειψη της ακριβούς γνώσεως των στοιχείων αυτών έχουν ως αποτέλεσμα να μην είναι σε θέση ο τρίτος να προβεί σε νομότυπη δήλωση κατά το άρθρο 32 ΚΕΔΕ, με συνέπεια να υποστεί τις δυσμενείς συνέπειες του άρθρου 33 ΚΕΔΕ⁸²⁶.

Παραπέμποντας σε όσα έχουν λεχθεί ανωτέρω σχετικώς, περιοριζόμαστε εδώ στο να αναφέρουμε ότι ο τρίτος δεν έχει δικαίωμα να προτείνει ουσιαστικές ενστάσεις αλλά μόνο τυπικές που συνδέονται με το κατασχετήριο, “εκτός αν ο νόμος χορηγεί τέτοιο δικαίωμα και στον τρίτο ή η ακυρότητα τέθηκε προς το συμφέρον του ή και προς το συμφέρον αυτού ή τέθηκε χάριν δημοσίου συμφέροντος”⁸²⁷. Η ίδια εξαίρεση όπως έχει ήδη αναφερθεί

⁸²² Βλ. σχετικά ΑΠ 15/1993, ΕλλΔνη 1995.1090 και ΑΠ 448/2016, ΕΠολΔ 2017.30

⁸²³ Γνωμοδότηση ΝΣΚ 57/2006/ Γέροντας Απ.-Ψάλτης Αθ., ό.π., σελ.411

⁸²⁴ Βλ. ανωτέρω σελ.75 επόμεν. και σελ.108 επόμεν.

⁸²⁵ Παπαχρήστου Β., ό.π., σελ.279

⁸²⁶ Γέσιου-Φαλτσή Π., Προστασία του τρίτου στη διαδικασία της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου του ΚΕΔΕ-Αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 33 ΚΕΔΕ. Γνωμοδότηση, ΝοΒ 2007.3 (7-8))

⁸²⁷ ΑΠ 1182/2009, ΕφΑΔ (11) 2009.1243

ανωτέρω γίνεται από τη νομολογία δεκτή και ως προς την επίκληση εκ μέρους του τρίτου του τυχόν ακατασχέτου της κατασχεθείσας απαίτησης.^{828 829}

Ειδικώς όμως στο πλαίσιο του ΚΕΔΕ έχει γίνει η διαπίστωση ότι κατά την ερμηνεία που εύλογα δόθηκε από τη νομολογία στο άρθρο 987 ΚΠολΔ, πρέπει να είναι λίγες οι περιπτώσεις του απαραδέκτου της προσβολής της κατάσχεσης από τον τρίτο. Υποστηρίζεται στη θεωρία ότι σχεδόν όλα τα ελαττώματα ή οι ατέλειες της κατάσχεσης του άρθρου 30 ΚΕΔΕ, όπου περιλαμβάνονται τα ελαττώματα και οι ατέλειες (πχ αοριστίας) του κατασχετηρίου και της κοινοποιήσεώς του, παρέχουν τη δυνατότητα στον τρίτο προσβολής της κατάσχεσης με αίτημα την ακύρωσή της. Και αυτό γιατί ιδίως ο τελευταίος λόγος ακυρότητας του άρθρου 159 παρ.3 ΚΠολΔ, που επέρχεται από την παράβαση οποιασδήποτε διάταξης νόμου με συνδρομή των στοιχείων της βλάβης, καλύπτει σωρεία περιπτώσεων. Δικαίως λοιπόν φαίνεται να διατυπώνεται η θέση ότι στο πλαίσιο του συστήματος της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου κατά τον ΚΕΔΕ, η παροχή στον τρίτο της δυνατότητας να προσβάλλει τη διαδικασία της κατάσχεσης πρέπει να μεταφέρεται στη διοικητική εκτέλεση των άρθρων 30-34 ΚΕΔΕ με κάποια ευρύτητα, εφόσον ο καθού η εκτέλεση δε λαμβάνει επίσημα γνώση της εναντίον του εξελισσόμενης εκτέλεσης.⁸³⁰

Πάντως, όπως κρίθηκε από τον ΑΠ αλλά και όπως η θεωρία τόνισε, κατόπιν της θετικής δήλωσης του τρίτου και της αναγκαστικής εκτέλεσης που επισπεύθηκε εις βάρος του τρίτου στην περίπτωση του άρθρου 989 ΚΠολΔ, ο τελευταίος δε δικαιούται να προβάλλει ως λόγο ανακοπής κατ' άρθρον 933 ΚΠολΔ την ακυρότητα της επιβληθείσας κατασχέσεως (λόγω της αοριστίας της)⁸³¹. Διότι συντελεσθείσας της ex lege εκχωρήσεως της απαιτήσεως ο τρίτος υποχρεούται να καταβάλλει. Οπότε ορθώς η τυχόν ακυρότητα πρέπει να χαρακτηριστεί εν προκειμένω "ιασθείσα", λαμβάνοντας βέβαια υπόψιν και το γεγονός ότι άλλωστε η διαδικασία της κατάσχεσης εις χείρας του τρίτου, διαφοροποιείται και διαχωρίζεται από την αντίστοιχη διαδικασία εκτέλεσης που στηρίζεται σε βάρος του τρίτου κατά το άρθρο 989 ΚΠολΔ (στην οποία εκτελεστό τίτλο αποτελεί η δήλωση του τρίτου).⁸³²

Τέλος, σημειώνεται ότι θεωρία και νομολογία δέχονται ότι η ευδοκίμηση της ανακοπής του άρθρου 987 ΚΠολΔ στο πλαίσιο της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου του ΚΕΔΕ (άρθρο 30) αφού καθιστά αρχήθεν άκυρη την κατάσχεση, αίρει και την υποχρέωση του τρίτου για την επιβολή της δηλώσεως του άρθρου 32 ΚΕΔΕ. Γίνεται έτσι περαιτέρω ευνόητα δεκτό ότι

⁸²⁸ Παπαχρήστου Β., ό.π.,σελ.251 και 279

⁸²⁹ Σημειώνεται ότι η επίκληση του ακατασχέτου για να θεωρηθεί παραδεκτή, κρίνεται με βάση το σκοπό της διάταξης η οποία πρέπει να έχει τεθεί χάριν και του συμφέροντος τρίτου ή του δημοσίου συμφέροντος.Όμως, θεωρείται μάλλον ορθότερη η άποψη ότι το ακατάσχετο θα πρέπει να μπορεί πάντοτε να προβάλλεται από τον τρίτο, διότι πρόκειται για ελάττωμα της κατασχέσεως που θίγει άμεσα το κύρος της, στο μέτρο που λόγω της υπέρτερης υφής των διατάξεων περί ακατασχέτων δε μπορεί να καταστεί ενεργός η επιδιωκόμενη με το κατασχετήριο δέσμευση της βουλήσεώς του, ώστε αυτός να μη καταβάλει στον οφειλέτη. (βλ. σχετικά Μητσόπουλος Γ., Δ 1976.758-760 και Ποδηματά Ε., ό.π., ΕλλΔνη (41) 2000.1517(1525))

⁸³⁰ Γέσιου-Φαλτσή Π.,Προστασία του τρίτου στη διαδικασία της κατασχέσεως στα χέρια του τρίτου του ΚΕΔΕ- Αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 33 ΚΕΔΕ, Γνωμοδότηση, ΝοΒ 2007.3 (7) (με περαιτέρω παραπομπή και σε Μπρίνιας, Διοικ.Εκτ Β'(1987), σελ.562, παρ.215)

⁸³¹ Κατηφόρης Ν., Σημείωμα στην ΑΠ 161/2011, ΕΠολΔ 2011.520 (522)

⁸³² Κατηφόρης Ν., Σημείωμα στην ΑΠ 161/2011, ΕΠολΔ 2011.520 (522)

εφόσον δεν υπάρχει πλέον τέτοια υποχρέωση, δεν μπορεί να γίνεται βέβαια λόγος για συνέπειες από την παράλειψη ή το εκπρόθεσμό της.⁸³³

6.4.8. Η ΑΜΥΝΑ ΤΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΠΕΥΔΟΜΕΝΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

Το ζήτημα της άμυνας του καθ'ού η εκτέλεση κατά της επισπευδόμενης διαδικασίας εκτέλεσης εις χείρας τρίτου προβληματίζει και συνέχεια άμεσα με την ανυπαρξία της υποχρέωσης για κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον καθ'ού, ο οποίος παραμένει όπως τονίσαμε ήδη απληροφόρητος για την επιβολή της κατάσχεσης και την επέλευση σε βάρος του των σημαντικών συνεπειών της .

Το ΣτΕ, βέβαια με την 2080/2014 απόφασή του, όπως αναλύεται ανωτέρω τόνισε πως “ ο οφειλέτης δεν παραμένει ούτε κατά το στάδιο αυτό απροστάτευτος, αφού δύναται να ασκεί κατά των πράξεων της διαδικασίας κατασχέσεως, τις οποίες εκ των υστέρων πληροφορείται, την ανακοπή που προβλέπει το άρθρο 217 του ΚΔΔ και το άρθρο 73 παρ. 2 του ΚΕΔΕ για την περίπτωση αρξαμένης ήδη εκτελέσεως. Εξ άλλου, με το άρθρο 228 του ΚΔΔ οργανώνεται σύστημα αποτελεσματικής προσωρινής προστασίας στην κατηγορία αυτή διαφορών, αφού παρέχεται, με τις εκτιθέμενες στο νόμο προϋποθέσεις, η δυνατότητα αναστολής εκτελέσεως από δικαστήριο των πράξεων της εν λόγω διαδικασίας. Το όλο αυτό σύστημα διατηρεί μία δίκαιη ισορροπία ανάμεσα στην αξίωση του Δημοσίου να μπορεί να εισπράττει τα οφειλόμενα σε αυτό ποσά με αποτελεσματικό τρόπο και στην αξίωση του οφειλέτη για παροχή έγκαιρης και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, τόσο πριν όσο και μετά την κατάσχεση των οφειλομένων εις χείρας τρίτου.”⁸³⁴ Πράγματι, στο πλαίσιο αυτό, ο οφειλέτης του Δημοσίου, σε βάρος του οποίου έχει ήδη γίνει η εν ευρεία εννοία βεβαίωση του οφειλόμενου ποσού, μπορεί, κατά κανόνα, να το αμφισβητήσει δικαστικώς, με την διεξαγωγή διαγνωστικής δίκης, πληροφορείται δε με κοινοποίηση προς αυτόν της ταμειακής βεβαιώσεως του χρέους ή της ατομικής ειδοποιήσεως, την νομιμότητα της οποίας δύναται, βεβαίως, να αμφισβητήσει δικαστικώς, με την διεξαγωγή δίκης περί την εκτέλεση, ότι υπάρχει πλέον σε βάρος του νόμιμος τίτλος (εν στενή εννοία βεβαίωση) και ότι έχει ήδη καταστεί οφειλέτης. Εννοείται ότι, χωρίς την κοινοποίηση αυτή, δεν μπορεί να χωρήσει εγκύρως η περαιτέρω διαδικασία. Έννομη συνέπεια τούτου είναι το μεν ότι ο οφειλέτης γνωρίζει ευθέως εκ του νόμου (άρθρο 5 ΚΕΔΕ) πότε το βεβαιωμένο χρέος του καθίσταται ληξιπρόθεσμο, το δε, ευθέως πάλι εκ του νόμου (άρθρο 7 ΚΕΔΕ), ότι από την επομένη της ημέρας κατά την οποία το χρέος κατέστη ληξιπρόθεσμο, είναι δυνατή η λήψη σε βάρος του αναγκαστικών μέτρων για την είσπραξη του χρέους,⁸³⁵ επομένως και της επίσπευσης αναγκαστικής εκτελέσεως εις χείρας τρίτου. Κατά το στάδιο αυτό ο οφειλέτης δύναται λοιπόν, να ασκεί κατά των πράξεων της διαδικασίας κατασχέσεως, τις οποίες εκ των υστέρων πληροφορείται, την ανακοπή που προβλέπει το άρθρο 217 του ΚΔΔ και το άρθρο 73 παρ. 2 του ΚΕΔΕ για την περίπτωση αρξαμένης ήδη εκτελέσεως.

Εδώ να σημειώσουμε ότι όπως τόνισε και η πρόσφατη ΕιρΧαν 554/2017 :” ..Περαιτέρω σημαντικό είναι το στοιχείο ότι προσωρινή προστασία παρέχεται σε σχέση με την

⁸³³ Γέσιου-Φαλτσή Π., Προστασία του τρίτου στη διαδικασία της κατασχέσεως στα χέρια του τρίτου του ΚΕΔΕ- Αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 33 ΚΕΔΕ, Γνωμοδότηση, ΝοΒ 2007.3 (11)

⁸³⁴ ΣτΕ 2080/2014, Αρμ 2014.1420

⁸³⁵ ΑΠ 432/2017

κατάσχεση απαιτήσεων εις χείρας τρίτων που γίνεται με βάση τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Προβλέπεται η δυνατότητα αναστολής (άρθρ. 228 σε συνδ. με άρθρ. 217). Μάλιστα κατά την υφιστάμενη πρακτική η παρεχόμενη προστασία είναι κατ' αποτέλεσμα εκτεταμένη. Δεν περιορίζεται στο παραδοσιακό περιεχόμενο της αναστολής εν τη εννοία της μη προόδου της περαιτέρω διαδικασίας. Επεκτείνεται και στη δυνατότητα αποδεσμεύσεως της κατασχεθείσας απαιτήσεως. Το δεσμευθέν ποσό τίθεται πρακτικώς στην ελεύθερη διάθεση του οφειλέτη.”⁸³⁶

Όταν όμως, κατά τα ανωτέρω επισπευθεί η εκτέλεση βάσει του ΚΕΔΕ, και ασκηθεί ανακοπή από τον οφειλέτη η οποία εκδικάζεται από τα πολιτικά δικαστήρια⁸³⁷ πρέπει να σημειωθούν επιπλέον τα εξής. Εν προκειμένω δεν έχουν ισχύ οι διατάξεις του 217 επόμενου ΚΔΔ (βλέπε 216 ΚΔΔ “εκτός αν τα έσοδα αυτά αναφέρονται σε απαιτήσεις ιδιωτικού δικαίου”). Άρα, η ανακοπή του 73 παρ.2 ΚΕΔΕ συμπληρώνεται μόνο από τις σχετικές διατάξεις του ΚΠολΔ. Το κύριο ζήτημα που τίθεται εδώ ωστόσο, αφορά την αναστολή της αναγκαστικής εκτέλεσης, με την κατάργηση του 938 ΚΠολΔ. Και ναι μεν εντοπίστηκε ήδη το πρόβλημα, στο πλαίσιο της εξέτασης του ΚΠολΔ, εν προκειμένω όμως το ζήτημα εμφανίζεται μάλλον εντονότερο:

Λαμβάνοντας υπόψιν ότι το σύστημα του ΚΕΔΕ αγνοεί το θεμελιώδες προαπαιτούμενο της τηρήσεως προδικασίας, δηλ. την υποχρεωτική επίδοση της επιταγής στον οφειλέτη πριν από την έναρξη της διοικητικής εκτελέσεως (άρθρο 4 παρ.2 και 3 ΚΕΔΕ⁸³⁸), τότε ο κίνδυνος αιφνιδιασμού του καθ'ού η εκτέλεση γίνεται άμεσα ορατός και το ενδεχόμενο να εξελιχθεί και να ολοκληρωθεί η εκτελεστική διαδικασία εν αγνοία του προβάλλει πολύ πιθανό. Από την άλλη πλευρά, η άγνοια της κατασχέσεως περιστέλλει εκ των πραγμάτων σημαντικά τη δυνατότητα του καθ'ού να αμυνθεί με ανακοπή εναντίον της, προβάλλοντας στα όρια του άρθρου 73 παρ.2 ΚΕΔΕ αντιρρήσεις κατά του κύρους της κατασχέσεως λόγω τυπικού

⁸³⁶ Να σημειωθεί δε ότι στη συνέχεια της εν λόγω απόφασης παρατηρείται ευστόχως πως :”... Είναι μη ικανοποιητικό και τυχαίο να παρέχεται επίσης προσωρινή προστασία στον οφειλέτη όταν η εκτέλεση επισπεύδεται με βάση τον ΚΕΔΕ (άρθρ. 73 παρ. 3) και να μην παρέχεται όταν επισπεύδεται με βάση τον ΚΠολΔ καίτοι μάλιστα τα ένδικα βοηθήματα μπορούν να κρίνονται και στις δύο περιπτώσεις από τα πολιτικά δικαστήρια. ...”, ΕιρΧαν 554/2017

⁸³⁷ Πριν από τη θέσπιση του Ν.1406/1983, αρμόδια δικαστήρια για την εκδίκαση της ανακοπής ήταν τα πολιτικά. Όμως κατόπιν της θεωρίας της υποκείμενης αιτίας που καθιερώθηκε νομολογιακά με τις αποφάσεις 5,8, και 9/89 του ΑΕΔ και τον Ν. 1867/1989, καθιερώθηκε διαδικό δικονομικό σύστημα. Όταν η υποκείμενη σχέση λουπόν από την οποία πηγάζει η απαίτηση του Δημοσίου θεμελιώνεται σε κανόνες Δημοσίου Δικαίου, αρμόδια είναι τα διοικητικά δικαστήρια, ενώ σε κάθε άλλη περίπτωση τα πολιτικά.... Σύμφωνα δε με τη νομολογία, οι ανακοπές προς ακύρωση της αναγκαστικής εκτελέσεως υπάγονται στη δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων μόνο όταν συντρέχουν σωρευτικά δύο προϋποθέσεις: α) ο τίτλος με βάση τον οποίο επισπεύδεται η εκτέλεση είναι από αυτούς που αναφέρονται στο άρθρο 2 παρ.2 ΚΕΔΕ, και β) η απαίτηση στην οποία αφορά ο τίτλος να προέρχεται από έννομη σχέση δημοσίου δικαίου (βλ. Γέροντας Απ.-Ψάλτης Αθ., ό.π., σελ.720 και 746 αντίστοιχα)

⁸³⁸ ΚΕΔΕ: “Άρθρο 4 :” 2. Η κατά την προηγούμενη παράγραφον κοινοποιούμενη ατομική ειδοποίησης δεν εξομοιούται προς την επιταγή προς πληρωμήν. 3. Η παράλειψις αποστολής της κατά την παράγραφον 1 του παρόντος άρθρου ειδοποιήσεως ουδεμίαν ασκεί επίδρασιν επί του κύρους των κατά του οφειλέτου λαμβανομένων αναγκαστικών μέτρων.”

ελαττώματος (άρθρο 73 παρ.2 ζ και 75 παρ.1 ΚΕΔΕ⁸³⁹) ή λόγω του τυχόν ακατασχέτου της απαιτήσεως (άρθρο 31 ΚΕΔΕ). Καθώς δε τα αμυντικά ένδικα βοηθήματα κατά της διαδικασίας της εκτελέσεως (τόσο κατά τον ΚΠολΔ όσο και κατά τον ΚΕΔΕ) συνιστούν έκφανση της αξιώσεως προς παροχή έννομης προστασίας κατ'άρθρον 20 παρ.1 Σ γίνεται φανερό ότι η περιστολή της δυνατότητας ασκήσεώς τους λόγω άγνοιας του καθ'ού ως προς την εξελισσόμενη εκτελεστική διαδικασία, θέτει ζήτημα προσβολής της συνταγματικής αυτής αξιώσεως.⁸⁴⁰

Για την απάλυνση του ανωτέρω προβλήματος υποστηρίχθηκε ότι η κατ'άρθρον 73 παρ.2 ΚΕΔΕ ανακοπή του καθ'ού θα πρέπει να είναι απρόθεσμη, όχι μόνο επειδή ο καθ'ού αγνοεί την εκτελεστική διαδικασία, αλλά και για τον πρόσθετο λόγο ότι το άρθρο 75 παρ.2 ΚΕΔΕ που δέπει γενικά τη προθεσμία της κατ'άρθρον 73 ανακοπής, θέτει ως αφετηριακό της σημείο τον πλειστηριασμό, και επομένως δε μπορεί να έχει εφαρμογή στην κατάσχεση απαιτήσεως στα χέρια τρίτου όπου δε γίνεται πλειστηριασμός⁸⁴¹. Βεβαίως ούτε αυτή η λύση μπορεί να θεωρηθεί ότι επιλύει το ανωτέρω πρόβλημα, καθόσον παραμένει ο κίνδυνος να εξελιχθεί και να ολοκληρωθεί η εκτελεστική διαδικασία χωρίς ο ίδιος ο καθ'ού να είναι σε θέση – εξαιτίας της άγνοιάς του, να κάνει χρήση της εν λόγω ανακοπής, και περαιτέρω της κατ'άρθρον 73 παρ.3 ΚΕΔΕ αιτήσεως αναστολής.⁸⁴²

Στο πλαίσιο αυτό, εκπρόσωπος της θεωρίας έχει προτείνει ως μόνη ενδεδειγμένη λύση την κοινοποίηση του κατασχετηρίου και στον καθ'ού που θα διασφαλίσει τη γνώση του για την κατάσχεση και τις συνέπειές της, και θα καθιστά δυνατή την εφαρμογή της γενικής

⁸³⁹ ΚΕΔΕ: Άρθρο 73 παρ.2 :'' 2. Η κατά της αρξαμένης εκτελέσεως ανακοπή του οφειλέτου ασκείται ενώπιον πάντοτε του Μονομελούς Πρωτοδικείου του τόπου της εκτελέσεως και δια τους κάτωθι περιοριστικούς αναφερομένους λόγους:

α) Εάν η εκτέλεσις εχώρησε βάσει ακύρου τίτλου προς είσπραξιν.

β) Εάν το χρέος απεσβέσθη δια καταβολής ή δια συμψηφισμού κατά τας διατάξεις του άρθρου 83 του παρόντος Ν.Δ/τος ή συνεπεία διαγραφής, αποδεικνυομένων εγγράφως.

γ) Εάν επιγενομένης απεσβέσθη άλλως το χρέος του οφειλέτου, της αποσβέσεως αποδεικνυομένης εγγράφως.

δ) Εάν το χρέος παρεγράφη.

ε) Εάν ο διωκόμενος ως διάδοχος του υποχρέου δεν είναι ο νόμω υπόχρεως.

στ) Εάν ο διωκόμενος δεν υπόκειται εις προσωπικήν κράτησιν και

ζ) Εάν κατά την εκτέλεσιν εχώρησαν παραλείψεις ή ακυρότητες, τηρουμένων των εν άρθρω 75 του παρόντος Ν.Δ/τος οριζομένων.

Αμφισβήτησις άλλη περί της υπάρξεως της οφειλής προς το Δημόσιον είναι απαράδεκτος εν τη διαδικασία ταύτη.",

Άρθρο 75: " 1. Παράλειψις ή ακυρότης των πράξεων εκτελέσεως δύναται να προταθή υπό του οφειλέτου αν αυτή αποδεικνύεται εξ αυτών τούτων των πράξεων και αν κατά την κρίσιν του Δικαστηρίου επήλθεν εις αυτόν βλάβη, μη δυναμένη να επανορθωθή άλλως ή κηρυσσομένης της ακυρότητος.

Ο οφειλέτης δύναται προσέτι να ανακόψη τον πλειστηριασμόν αν δεν κοινοποιήθη εις αυτόν εγκύρως το πρόγραμμα πλειστηριασμού. Ο λόγος ούτος ανακοπής δύναται να προταθή και υπό των ενυποθήκων δανειστών".

⁸⁴⁰ Ποδηματά Ε., ό.π., ΕλλΔνη (41) 2000.1517(1524-1525)

⁸⁴¹ Εντελώς παρενθετικά αναφέρεται εν προκειμένω ότι το ΑΕΔ αίροντας τη σχετική αμφισβήτηση έκρινε ότι η 75 παρ. 2 εδ. β του Ν.Δ.356/1974, " κατά το μέρος που τάσσει στον οφειλέτη, στον οποίο δεν έχει κοινοποιηθεί έγκυρα το πρόγραμμα πλειστηριασμού, τρίμηνη προθεσμία ανακοπής, ακόμη και στην περίπτωση που ο οφειλέτης αγνοεί τον πλειστηριασμό, αντίκειται στο άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος και είναι, ως εκ τούτου, ανίσχυρη." (ΑΕΔ 2/1999)

⁸⁴² Ποδηματά Ε., ό.π., ΕλλΔνη (41) 2000.1517(1526)

ρυθμίσεως του 75 παρ.2 ΚΕΔΕ.⁸⁴³ Επομένως, στην περίπτωση της κατασχέσεως κινητών εις χείρας τρίτου, οπότε και λαμβάνει χώρα πλειστηριασμός, η εφαρμογή του άρθρου 75 παρ.2 ΚΕΔΕ θα ήταν απρόσκοπτη. Επί κατασχέσεως απαιτήσεων αφετηρία της δεκαήμερης προθεσμίας θα μπορούσε να είναι η τελευταία πράξη της εκτελέσεως, η οποία ποικίλλει αναλόγως της εξελίξεως της διαδικασίας: Έτσι αν ο τρίτος προβεί σε καταφατική δήλωση και καταθέσει το ποσό στο Δημόσιο Ταμείο, τελευταία πράξη θα είναι η κατάθεση αυτή. Αν αντίθετα επακολουθήσει εκτέλεση της καταφατικής δηλώσεως, τελευταία πράξη θα είναι ο πλειστηριασμός. Αν ο τρίτος προβεί σε αρνητική δήλωση και αυτή ανακοπή επιτυχώς από το Δημόσιο, τελευταία πράξη θα είναι πιθανότατα πάλι ο πλειστηριασμός, κ.ο.κ.. Η λύση αυτή, υποστηρίζεται πως,⁸⁴⁴ όχι μόνο ικανοποιεί πλήρως την αξίωση παροχής έννομης προστασίας του καθ'ού, αλλά και ανταποκρίνεται στο αίτημα της ασφάλειας του δικαίου, η οποία πλήττεται σοβαρά όταν το κύρος της κατασχέσεως παραμένει επ'αόριστον εκκρεμές.

Ειδικότερα δε, ως προς το ζήτημα δε της αναστολής στο πλαίσιο της διαδικασίας διοικητικής εκτέλεσης η οποία λαμβάνει χώρα κατά τον ΚΕΔΕ, ισχύει η διάταξη της παρ. 3 του 73 Κ.Ε.Δ.Ε., σύμφωνα με την οποία (κατά τα κρίσιμα αυτής εδάφια) "... ασκηθείσης ανακοπής κατά της διοικητικής εκτελέσεως ο οφειλέτης δύναται δι' αιτήσεώς του απευθυνομένης ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου και εκδικαζομένης κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, να αιτησθή την αναστολήν της εκτελέσεως. Προϋπόθεση για τη χορήγηση της αναστολής από το δικαστήριο είναι η πιθανολόγηση της ευδοκίμησης της ανακοπής..." (όπως η σχετική διάταξη αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 1867/1989). Σε αντίθεση επομένως με τη διάταξη του άρθρου 202 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, αλλά και αυτής του πλέον καταργηθέντος 938 παρ. 1 του ΚΠολΔ (αναστολή εκτέλεσης διοικητικών πράξεων και αναστολή αναγκαστικής εκτέλεσης αντίστοιχα), στις οποίες ρητά προβλέπεται η επέλευση ανεπανόρθωτης βλάβης σε βάρος του ανακόπτοντος, στην αντίστοιχη διάταξη του ΚΕΔΕ δεν θεσπίζεται τέτοια προϋπόθεση. Παρόλ'αυτά το πρόβλημα για την αδυναμία έγκαιρης χρήσης της δυνατότητας αίτησης αναστολής από τον καθ'ού, όπως αναδείχθηκε ανωτέρω, παραμένει⁸⁴⁵.

Επιπλέον, ειδικώς στο πλαίσιο της αίτησης αναστολής εκτέλεσης όταν η εκτέλεση αυτή επισπεύδεται από το Δημόσιο σύμφωνα με το ΚΕΔΕ, κατόπιν της καταργήσεως του 938 ΚΠολΔ υποστηρίζεται ότι θα μπορούσε να γίνει λόγος για περίπτωση άμεσης εκτέλεσης για τους εξής δύο λόγους. Πρώτον διότι όπως αναφέρθηκε δεν απαιτείται επίδοση στον καθ'ού του κατασχετηρίου, και η κατάσχεση ολοκληρώνεται με την επίδοση στον τρίτο. Και δεύτερον, επειδή αυτοδικαίως επειδή λαμβάνει χώρα η αναγκαστική εκχώρηση με την επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο, και επομένως όλη η διαδικασία της αναγκαστικής

⁸⁴³ ΚΕΔΕ : Άρθρο 75 :''2. Μετά παρέλευσιν 10 ημερών από του πλειστηριασμού δεν επιτρέπεται εις τον οφειλέτην ανακοπήν ακυρώσεως των μέχρι του πλειστηριασμού πράξεων της εκτελέσεως. Ωσαύτως μετά παρέλευσιν 10 ημερών από του πλειστηριασμού δεν επιτρέπεται ανακοπή ακυρώσεως του πλειστηριασμού εις τον οφειλέτην και τους ενυποθήκους δανειστάς εάν κοινοποιήθη εις αυτούς εγκύρως το πρόγραμμα πλειστηριασμού ή οπωσδήποτε έλαβον γνώσιν αυτού μέχρι και της ημέρας διενεργείας του, κατ' ουδεμίαν δε περίπτωσιν μετά παρέλευσιν 3 μηνών από ταύτης.''

⁸⁴⁴ Ποδηματά Ε., ό.π., ΕλλΔνη (41) 2000.1517(1527)

⁸⁴⁵ ΜΠρΡοδ 658/2013

εκτέλεσης ολοκληρώνεται με μία πράξη. Επομένως, θεωρούμενη ως άμεση εκτέλεση μπορεί να εφαρμοστεί το 937 ΚΠολΔ και να δικαιολογηθεί η αναστολή εκτέλεσης.⁸⁴⁶

Πάντως όπως τονίζει το ΝΣΚ⁸⁴⁷, σε περίπτωση που χορηγηθεί, είτε με δικαστική απόφαση είτε με προσωρινή διαταγή, στο πλαίσιο προσβολής της κατάσχεσης με ανακοπή, αναστολή εκτέλεσης της αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας τρίτου απαιτήσεων, γεγεννημένων πριν ή και μετά τη χορηγηθείσα αναστολή, η μεν επιβληθείσα κατάσχεση δεν θίγεται και δεν ανατρέπονται οι έννομες συνέπειες που επέρχονται με την κοινοποίηση του κατασχετηρίου εγγράφου στον τρίτο, πλην όμως, αφ' ης η αναστολή γνωστοποιήθηκε στο Δημόσιο και στον τρίτο, κάθε περαιτέρω υλική ή νομική πράξη αυτών άγουσα σε ικανοποίηση της απαίτησης του Δημοσίου ή του καθ' ού η κατάσχεση καθίσταται απαγορευμένη. Επομένως, ανεξάρτητα από την αιτιολογία για την οποία χορηγήθηκε η αναστολή, ο τρίτος δεν επιτρέπεται να καταβάλει στον καθ' ου η κατάσχεση, λόγω της διατηρούμενης νομικής δέσμευσης του κατασχεθέντος αλλά και της ιδιότητάς του ως εκ του νόμου μεσεγγυούχου, έως ότου η επιβληθείσα με την κατάσχεση εκτελεστική διαδικασία ακυρωθεί με δικαστική απόφαση, κατόπιν της ασκηθείσας ανακοπής είτε του τρίτου είτε του καθ' ού η εκτέλεση, συγχρόνως όμως, λόγω της αναστολής, δεν δύναται να καταβάλει ή να εξαναγκαστεί να καταβάλει τα κατασχεθέντα στο Δημόσιο. Σε περίπτωση που, παρά την ανωτέρω απαγόρευση, ο τρίτος προβεί στην απόδοση των κατασχεθέντων προς τον καθ' ου η κατάσχεση, η διάθεση αυτή είναι άκυρη έναντι του Δημοσίου και το Δημόσιο μετά την παύση ισχύος της αναστολής (λόγω απορρίψεως της ανακοπής ή παραιτήσεως από αυτή), δύναται να προβεί σε επίσπευση περαιτέρω πράξεων εκτέλεσης τόσο κατά του οφειλέτη του όσο και κατά του τρίτου για την είσπραξη της απαίτησής του για την οποία έχει επιβάλει την κατάσχεση.⁸⁴⁸

6.5. ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΩΣ ΤΡΙΤΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

Αναφέραμε ήδη ανωτέρω ότι η κατάσχεση στα χέρια πιστωτικού ιδρύματος ως τρίτου διέπεται⁸⁴⁹ από το ν.δ. 17.7/13.8.1923, τονίζοντας της διαφοροποιήσεις του από το σύστημα του ΚΠολΔ, από τις διατάξεις του οποίου διέπεται κατά τα λοιπά. Με το άρθρο 67 παρ.2 του Ν.3842/2010 προστέθηκε το 30^Α στον ΚΕΔΕ που αναφέρεται ειδικώς στις κατασχέσεις απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων. Συγκεκριμένα ορίζεται :

“Ειδικά για κατασχέσεις απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων, το κατασχετήριο έγγραφο κοινοποιείται στο κεντρικό κατάστημα ή σε οποιοδήποτε υποκατάστημα αυτών και μπορεί να περιέχει πολλούς οφειλέτες του Δημοσίου. Στο κατασχετήριο αυτό έγγραφο επισυνάπτεται για τον κάθε οφειλέτη πίνακας στον οποίο αναφέρεται το είδος και το ποσό κάθε οφειλής, ως και ο αριθμός και η χρονολογία θεβαίωσής της. Η δήλωση του πιστωτικού ιδρύματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32, γίνεται κοινή για όλους τους οφειλέτες του κατασχετηρίου εγγράφου και συνοδεύεται απαραίτητα από παραστατικό

⁸⁴⁶ Γιανναράκος Ι., Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Παρέμβαση σε 41ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, σελ.281, ο οποίος προσθέτει δε, ότι υπάρχουν ήδη προσωρινές διαταγές διαφόρων δικαστηρίων που δέχονται και ορίζουν ρητά ότι χορηγούν αναστολή εκτέλεσης, δεχόμενες ότι υπάρχει άμεση εκτέλεση.

⁸⁴⁷ Γνωμ. 341/6.11.2014 ΝΣΚ

⁸⁴⁸ Γνωμ. 341/6.11.2014 ΝΣΚ

⁸⁴⁹ Κατά την άποψη που μάλλον επικρατεί προς το παρόν

κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού του κάθε οφειλέτη για διάστημα τουλάχιστον πέντε (5) ημερών πριν την ημερομηνία επίδοσης του κατασχετηρίου εγγράφου και μιας ημέρας μετά από αυτήν, άλλως θεωρείται ότι δεν υποβλήθηκε ποτέ δήλωση. Η απόδοση των ποσών στην υπηρεσία που επέβαλε την κατάσχεση γίνεται υποχρεωτικά εντός δέκα (10) ημερών από την υποβολή της δήλωσης του πιστωτικού ιδρύματος. Οι διατάξεις των άρθρων 87 και 88 του ν.δ. 17.7/13.8.1923 (ΦΕΚ 224 Α') δεν εφαρμόζονται. Για την ανωτέρω διαδικασία δεν καταβάλλονται έξοδα.”

Με τον Ν.4254/2014⁸⁵⁰, προστέθηκαν δε στο εν λόγω άρθρο τα εξής εδάφια: “Δεν επιβάλλεται, με τη διαδικασία του παρόντος άρθρου, κατάσχεση για απαιτήσεις που υπολείπονται του συνολικού ποσού ύψους πενήντα (50) ευρώ, και, εφόσον επιβληθεί, δεν υποβάλλεται η δήλωση του άρθρου 32, τυχόν δε υφιστάμενο ποσό δεν αποδίδεται. Σε περίπτωση κατά την οποία επιβλήθηκε κατάσχεση για συνολικό ποσό το οποίο υπερβαίνει αυτό του προηγούμενου εδαφίου και το προς απόδοση ποσό υπολείπεται των πενήντα (50) ευρώ, αυτό δεν αποδίδεται εντός της προθεσμίας που ορίζεται στο παρόν άρθρο αλλά σε χρόνο κατά τον οποίο θα υπερβεί το παραπάνω όριο.”

Να σημειωθεί ότι με τη παρ.2α άρθρου 11 Ν.4484/2017, ΦΕΚ Α 110/1.8.2017 προστέθηκε και το εξής εδάφιο στο εν λόγω άρθρο: “Οι διατάξεις του παρόντα Κώδικα περί κατάσχεσης στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων εφαρμόζονται αναλογικά και στα εγκαταστημένα στη χώρα λουπά υπόχρεα πρόσωπα του άρθρου 62 του ν. 4170/2013 (Α` 163)”.

Παράλληλα με η διάταξη 30Β ΚΕΔΕ ρυθμίστηκε η διαδικασία δέσμευσης χρηματικών απαιτήσεων και επιβολής κατάσχεσης στα χέρια πιστωτικού ιδρύματος με ηλεκτρονικά μέσα εις βάρος των οφειλετών του Δημοσίου .

Καλούμενοι να εξετάσουμε το πως επηρεάζει αυτή η πρόσφατη σχετικά ρύθμιση το εξεταζόμενο ζήτημα, ήτοι τις συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης, οι οποίες όπως τονίστηκαν ανωτέρω τόσο στο πλαίσιο του Ν.Δ του 1923 , όσο και στο πλαίσιο του ΚΕΔΕ συνεχίζουν στη βάση τους να ισχύουν και δω, καταλήγουμε στις εξής παρατηρήσεις που αφορούν την κατάσχεση εις χείρας της Τράπεζας ως τρίτου κατά τον ΚΕΔΕ:

-Καταρχάς, ως προς τη συντέλεση της αναγκαστικής κατάσχεσης με την κοινοποίηση του κατασχετηρίου, το 30^Α ορίζει ότι αυτό “κοινοποιείται στο κεντρικό κατάστημα ή σε οποιοδήποτε υποκατάστημα”, και βρίσκεται σε σύμπτωση με τα όσα έγιναν δεκτά ανωτέρω στην ανάλυση του σχετικού ζητήματος στο πλαίσιο εξέτασης του σχετικού ζητήματος.

-Η επιβολή από το Δημόσιο κατάσχεσης χρηματικής απαίτησης στα χέρια τρίτων, για την ικανοποίηση απαιτήσεων του κατά οφειλέτη του, έχει ως συνέπεια την αναγκαστική εκχώρησή της στο κατασχόν Δημόσιο⁸⁵¹, το οποίο καθίσταται εκδοχέας της απαίτησης και ο

⁸⁵⁰ Συγκεκριμένα με την παράγραφο Α υποπαρ.2 , άρθρου τρίτου Ν.4254/2014,ΦΕΚ Α 85/7.4.2014.

⁸⁵¹ Να σημειωθεί ότι όπως έκρινε το ΝΣΚ με την υπ’ αριθμ 163/2017 γνωμοδότησή του, “η υποβολή αίτησης του οφειλέτη - καθού οι επιβληθείσες κατασχέσεις στα χέρια των πιστωτικών ιδρυμάτων ως τρίτων, περί υπαγωγής των προς το Δημόσιο χρεών του στο ν. 3869/2010, δεν έχει ως συνέπεια την αυτοδίκαιη αναστολή των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν σε βάρος του στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων σε χρόνο πριν από την υποβολή της αίτησης και τούτο διότι από και με την επίδοση του κατασχετηρίου επέρχεται ex lege αναγκαστική εκχώρηση των απαιτήσεων που κατασχέθηκαν στο Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο καθίσταται δικαιούχο των εν λόγω απαιτήσεων που είχαν γεννηθεί πριν

καθ' ού η κατάσχεση τρίτος λογίζεται οφειλέτης του Δημοσίου, εκτός αν ο τρίτος προβεί νομότυπα σε αρνητική δήλωση.

-Ο τρίτος οφείλει να προβεί σε δήλωση μέσα σε προθεσμία οκτώ (8) ημερών από την επόμενη της επιδόσεως του κατασχετηρίου, είναι δε δυνατόν να προβεί σε συμπληρωματική δήλωση εφόσον υπάρχει προθεσμία. Η δήλωση του τρίτου (τραπεζικού ιδρύματος) υπόκειται στη ρύθμιση του άρθρου 32 οπότε και ως προς αυτή ισχύουν όλα τα ανωτέρω, μαζί βεβαίως με τις πρόσθετες διατυπώσεις που θέτει το εν λόγω άρθρο ώστε να θεωρηθεί υποστατή. Η υποβολή δήλωσης μετά την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας, θεωρείται κατά τον νόμο ανύπαρκτη ως εκπρόθεσμη και ανίσχυρη, έχει δε ως συνέπεια να θεωρείται ο τρίτος ότι οφείλει στο Δημόσιο την απαίτηση για την οποία είχε προβεί σε θετική δήλωση.

-Ειδικότερα, εφόσον διενεργείται νόμιμη κατάσχεση στα χέρια πιστωτικού ιδρύματος, ως τρίτου, και επακολουθήσει εμπρόθεσμη θετική δήλωση του πιστωτικού ιδρύματος καθώς και η απόδοση του κατασχεθέντος ποσού, δεν «νομιμοποιείται» η κατασχούσα ΔΟΥ να επιστρέψει στο τρίτο πιστωτικό ίδρυμα το αποδοθέν σε αυτή ποσό, όταν αυτό, μετά την παρέλευση της σχετικής νόμιμης προθεσμίας, προβεί σε αρνητική δήλωση, επικαλούμενο ότι η προηγούμενη θετική δήλωσή του οφείλεται σε πλάνη του, ως προς το πρόσωπο του καθ' ού η κατάσχεση προσώπου.

-Ειδικά, για κατασχέσεις απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων η δήλωση αυτή γίνεται εντός οκτώ εργάσιμων ημερών από την επίδοση του κατασχετηρίου. Και στην περίπτωση αυτή, κατόπιν θετικής δήλωσης, γεννάται υποχρέωση προς απόδοση των ποσών στην υπηρεσία που επέβαλε την κατάσχεση. Αυτή ωστόσο, αντίθετα με τα όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω η απόδοση των ποσών γίνεται υποχρεωτικά εντός δέκα (10) ημερών από την υποβολή της δήλωσης του πιστωτικού ιδρύματος. Σε περίπτωση δε απόδοσης στο Δημόσιο ποσών που υπερκαλύπτουν το ποσό για το οποίο επιβλήθηκε η κατάσχεση ή σε περίπτωση που το χρέος έχει εξοφληθεί το υπερβάλλον ποσό επιστρέφεται στον φορολογούμενο μέσω της ΔΟΥ τηρουμένων των διατάξεων του ΚΕΔΕ, και του π.δ. 16/89 "κανονισμός Λειτουργίας Δημοσίων Οικονομικών Υπηρεσιών (ΔΟΥ) και των τοπικών γραφείων και καθήκοντα των υπαλλήλων αυτών."⁸⁵²

-Τέλος, κατά ρητή επιταγή του 30^Α οι διατάξεις των άρθρων 87 και 88 του ν.δ. 17.7/13.8.1923 δεν εφαρμόζονται. Πρόκειται εν προκειμένω, όπως αναλύθηκαν ανωτέρω, για την ιδιάζουσα ευχέρεια της τράπεζας να καταθέσει δικαστικώς τα κατασχεθέντα ή να ζητήσει άρση της κατάσχεσης από τον Πρόεδρο Πρωτοδικών, καθώς και το δικαίωμα της

από την υποβολή της αίτησης. Η λήψη καταδιωκτικών μέτρων το πρώτον μετά την υποβολή της αίτησης για υπαγωγή στο ν. 3869/2010 είναι μη νόμιμη, σε περίπτωση δε κατά την οποία η διοικητική εκτέλεση άρχισε πριν από την υποβολή της αίτησης, οι περαιτέρω πράξεις της διαδικασίας της εκτέλεσης καταλαμβάνονται από την αυτοδίκαιη αναστολή συνεπεία υποβολής της αίτησης, υπό την έννοια ότι η περαιτέρω διαδικασία της εκτέλεσης ηρεμεί. Παρεπομένως, η υποβολή της αίτησης για υπαγωγή στο ν. 3869/2010 συνεπάγεται αναστολή των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν στα χέρια των πιστωτικών ιδρυμάτων για τις μέλλουσες απαιτήσεις που ανάγονται (γεννήθηκαν) σε χρόνο μετά την υποβολή της αίτησης, χωρίς ωστόσο το πιστωτικό ίδρυμα να πρέπει να αποδώσει τις εν λόγω απαιτήσεις στον οφειλέτη, δεδομένου ότι για τις απαιτήσεις αυτές καθίσταται οιονεί μεσεγγυούχος (πρβλ ΟΛΝΣΚ 341/2014)."

⁸⁵² Βλ. σχετικά και 254/2016 γνωμοδότηση του ΝΣΚ και τη βάση αυτής ΠΟΛ 1066/2017: Π.1066:ΚΕΔΕ

Εθνικής Τράπεζας όταν κατάσχεται απαίτηση στα χέρια της ως τρίτη να καταθέτει τα κατασχεθέντα σε ειδικό λογαριασμό.

Από την άλλη πλευρά την σχετική ρύθμιση συμπληρώνει και το άρθρο 30B, όπως προστέθηκε αρχικά στον ΚΕΔΕ με το άρθρο 66 Ν.4170/2013, ΦΕΚ Α 163/12.7.2013, και απέκτησε την τελική του μορφή κατόπιν των μεταβολών που επέφερε σ' αυτό το άρθρο 11 Ν. 4484/2017, ΦΕΚ Α 110/1.8.2017. Ούτε αυτό το άρθρο όμως φαίνεται να τροποποιεί ιδιαίτερα τις συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης, αλλά περισσότερο επιδιώκεται μέσω αυτής της ρύθμισης να οριστεί μια διαδικασία δέσμευσης χρηματικών απαιτήσεων εις χείρας των πιστωτικών ιδρυμάτων από το Δημόσιο, η οποία να παρακολουθεί τη σύγχρονη εξέλιξη στο τομέα της πληροφορικής και της τεχνολογίας.⁸⁵³

Σχετικά με τις συνέπειες της κατάσχεσης πάντως αναφέρουμε ότι συντελεσθείσης της κατάσχεσης, το άρθρο ορίζει ότι τα κατασχεθέντα ποσά αποδίδονται είτε στο λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος, είτε στην υπηρεσία που επέβαλε την κατάσχεση υποχρεωτικά εντός 10 ημερών από την υποβολή της δήλωσης του πιστωτικού ιδρύματος, σύμφωνα με τη διαδικασία που το ίδιο το άρθρο ορίζει⁸⁵⁴. Επίσης, όπως ορίζεται στην επόμενη παράγραφο (όπως άλλωστε και στο προηγούμενο άρθρο) οι διατάξεις των άρθρων 87(δυνατότητα δικαστικής κατάθεσης ή αίτησης άρσης της κατασχέσεως) και 88(ανάληψη με άδεια του προέδρου) του ν.δ. 17.7/13.8.1923 δεν εφαρμόζονται.

Ειδική ρύθμιση ωστόσο προβλέπει η παρ.5 κατά την οποία :*“Ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Εσόδων δύναται να αποστέλλει ηλεκτρονικά στα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας τα στοιχεία των οφειλετών του Δημοσίου, με συνολική ληξιπρόθεσμη οφειλή πάνω από εβδομήντα χιλιάδες ευρώ. Τα πιο πάνω ιδρύματα υποχρεούνται να προβαίνουν αυθημερόν στις ενέργειες που απαιτούνται για τη δέσμευση των χρημάτων, που ευρίσκονται ή κατατίθενται στους λογαριασμούς των οφειλετών, μέχρι του ύψους της συνολικής οφειλής. Μετά τη δέσμευση και εντός δύο ημερών, ενημερώνεται για το ύψος του δεσμευθέντος ποσού η Φορολογική Διοίκηση, η οποία οφείλει να επιβάλει κατάσχεση, κατά τις διατάξεις του πρώτου άρθρου του παρόντος, το αργότερο σε πέντε εργάσιμες ημέρες από την ηλεκτρονική παραλαβή της ενημερωτικής απάντησης, άλλως το πιστωτικό ίδρυμα προβαίνει οίκοθεν στην άμεση άρση της επιβληθείσης δέσμευσης. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα καθορίζεται η αρμόδια υπηρεσία για τη συλλογή και αποστολή των στοιχείων, κατά το εδάφιο 1 ως και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσης παραγράφου. Με όμοια απόφαση μπορεί να μεταβάλλεται το ύψος της οφειλής του εδαφίου 1.”*

Καθίσταται σαφές ότι τα μέτρα της παραγράφου 5 του άρθρου 30 Β του Ν.δ. 356/1974⁸⁵⁵, επιβάλλονται άμεσα σε κάθε περίπτωση που η Φορολογική Διοίκηση αποστέλλει στα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας ηλεκτρονικό αρχείο με τα στοιχεία οφειλετών του Δημοσίου με συνολική βασική ληξιπρόθεσμη οφειλή πάνω από εβδομήντα χιλιάδες ευρώ (70.000

⁸⁵³ Γέροντας Απ.- Ψάλτης Αθ., ό.π., σελ454

⁸⁵⁴ Άρθρο 30B παρ.2 ΚΕΔΕ

⁸⁵⁵ που προστέθηκε με την παράγραφο 7, της υποπαραγράφου Δ1 της παραγράφου Δ του άρθρου 2 του Ν. 4336/2015

ευρώ) ανά Α.Φ.Μ., στην οποία προστίθενται οι αναλογούντες τόκοι, πρόστιμα, προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής και λοιπές επιβαρύνσεις αυτής, κατά την ειδικότερη διαδικασία και εντός των προθεσμιών που ορίζονται στην παράγραφο αυτή. Το μέτρο της δέσμευσης της παραγράφου 5 του άρθρου 30 Β του Ν.δ. 356/1974, παρέχει το δικαίωμα στη Φορολογική Διοίκηση να ικανοποιεί κατά προτεραιότητα έναντι μεταγενέστερων της δέσμευσης αποκτηθέντων δικαιωμάτων τρίτων, τις απαιτήσεις της από τις δεσμευθείσες χρηματικές απαιτήσεις, με επίσπευση των προβλεπόμενων διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.⁸⁵⁶ Καθίσταται σαφής η διαφοροποίηση από την ως άνω περιγραφείσα διαδικασία στο μέτρο που η δέσμευση εις χείρας του πιστωτικού ιδρύματος προηγείται της διενέργειας της κατασχέσεως (!), καθώς πρώτα λαμβάνει χώρα η δέσμευση, στη συνέχεια εντός δύο ημερών ενημερώνεται για το ύψος του δεσμευθέντος ποσού η Φορολογική Διοίκηση η οποία εν συνεχεία επιβάλλει την κατάσχεση σε πέντε εργάσιμες ημέρες από την ηλεκτρονική παραλαβή της ενημερωτικής απάντησης, άλλως το πιστωτικό ίδρυμα θα προβεί στην άμεση άρση της επιβληθείσας δέσμευσης.

Κλείνοντας το εν λόγω ζήτημα, είναι γεγονός ότι οι ρυθμίσεις αυτές με τις αλλαγές που επιφέρουν κατά κύριο λόγο στη διαδικασία και όχι τόσο στις άμεσες συνέπειες της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου (με κυριότερη διαφοροποίηση τη δέσμευση προ της κατάσχεσης κατά το 30Β), έχουν καταστεί αντικείμενο κριτικής από τη θεωρία. Το κύριο αρνητικό σημείο είναι ότι αποδεσμεύουν το κράτος και τους φορείς του από την υποχρέωση ενημέρωσης του οφειλέτη από την “επίθεση” στους Τραπεζικούς του λογαριασμούς, και ιδίως στο μέτρο που δεν υπάρχει υποχρέωση γνωστοποίησης, ενημέρωσης και λήψης συγκατάθεσης θέτουν ζήτημα ως προς την συνταγματικότητά τους (σχετικά κυρίως με το δικαίωμα πλήρους και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το τραπεζικό απόρρητο (στο πλαίσιο της προστασίας προσωπικών δεδομένων, και της αρχής της διαφάνειας)⁸⁵⁷. Και είναι γεγονός ότι η κοινωνικοοικονομική κατάσταση της χώρας με τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει έπαιξαν βασικό ρόλο στην υιοθέτηση των εν λόγω ρυθμίσεων, ωστόσο το εν λόγω ζήτημα εκφεύγει των ορίων ενός νομικού κειμένου και δή του θέματος που αναλύεται εν προκειμένω, οπότε δε κρίνεται σκόπιμο να επεκταθούμε. Παρόλ’αυτά, θα πρέπει να τονιστούν οι έμμεσες συνέπειες που επιφέρει η συντέλεση της κατάσχεσης με την εν λόγω διαδικασία: Καταρχάς εφόσον δεν προβλέπεται η κοινοποίηση του κατασχετηρίου ο οφειλέτης δε θα έχει τη δυνατότητα να ασκήσει το ένδικο βοήθημα της ανακοπής κατά της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης. Περαιτέρω, ο οφειλέτης ενδέχεται να έχει εξοφλήσει το ποσό ή να έχει προβεί σε ρύθμιση και στη συνέχεια εφόσον δεν υπάρχει σχετική ενημέρωση, να υποχρεωθεί να πληρώσει το συγκεκριμένο ποσό. Ανασχετικά, σε όλο αυτό το μηχανισμό όπως τονίζει η θεωρία, θα μπορούσε να λειτουργήσει η επιταγή λήψης εκείνων των αναγκαστικών μέτρων είσπραξης που προκαλούν το μικρότερο δυνατό κόστος για τον οφειλέτη και κατ’επέκταση το δημόσιο οφείλει να τηρεί την αρχή της αναλογικότητας σε συνδυασμό με την τήρηση των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας της επισπεύδουσας την εκτέλεση αρχής, η υπέρβαση των οποίων αποτελεί κατ’ουσίαν παράβαση νόμου. Βάσει αυτών, ο καθ’ού η εκτέλεση

⁸⁵⁶ ΑΠΟΦ Δ.Ε//2015 (ΑΠΟΦ Δ.ΕΙΣΠΡ.Β 1156479 ΕΞ ΦΕΚ Β 2745 2015): Δέσμευση χρηματικών απαιτήσεων-κατάσχεση στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων σε βάρος οφειλετών Δημοσίου, (άρθρο 1)

⁸⁵⁷ Γέροντας Απ.- Ψάλτης Αθ., ό.π., σελ.455

οφειλέτης δικαιούται να προσφύγει στο αρμόδιο δικαστήριο και να ζητήσει τον περιορισμό στο προσήκον μέτρο, ιδιαίτερα όταν από την επισπευδόμενη εκτέλεση διακινδυνεύονται τα ατομικά και κοινωνικά του δικαιώματα⁸⁵⁸.

7.ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το θέμα της παρούσας εργασίας υπήρξε η εξέταση των συνεπειών της αναγκαστικής κατάσχεσης εις χείρας τρίτου. Δεδομένης της μεγάλης πρακτικής σημασίας του ζητήματος κατεβλήθη προσπάθεια στο να μην περιοριστεί η μελέτη στην στιγνή απαρίθμηση των συνεπειών, όπως αυτές καταγράφονται στο νόμο, ή προκύπτουν βάσει αυτού. Το ενδιαφέρον μας στράφηκε στην σκιαγράφηση του γενικότερου πλαισίου νομικού και πραγματικού όπως διαμορφώνεται, και στην ανάδειξη πιθανών προβλημάτων που επιφέρει η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, ενόψει των τελευταίων νομοθετικών τροποποιήσεων, καθόσον -όπως πολλές φορές ήδη τονίσαμε, πρόκειται για ένα μηχανισμό είσπραξης που συναντάται ευρύτατα στην παρούσα κοινωνική πραγματικότητα. Το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο διαθέτει πράγματι ένα συμπαγές σώμα ρυθμίσεων, ωστόσο χρήζει συμπλήρωσης σε ορισμένα σημεία, και τροποποίησης –και ενδεχομένως ανανέωσης, σε άλλα, ώστε να καταστεί το όλο σύστημα πιο αποτελεσματικό, ικανό όμως να εξασφαλίζει παράλληλα και τα βασικά εχέγγυα για την προστασία του οφειλέτη. Ελπίζουμε οι νέες ρυθμίσεις να αποβούν χρήσιμες και αποτελεσματικές, αλλά και αναμένουμε ο σύγχρονος νομοθέτης να φανεί αντάξιος των προσδοκιών μας όσον αφορά στην απάλυνση των κακοτεχνιών του ισχύοντος νόμου.

⁸⁵⁸ Γέροντας Απ.- Ψάλτης Αθ., ό.π., σελ.455/ ΜΠρΑθ 3870/2013 , ΝοΒ 2013.982, όπου :'' Ειδικότερα, κατ' εφαρμογή της ως άνω αρχής, στα πλαίσια της διαδικασίας της διοικητικής εκτέλεσης, που επισπεύδεται από το Δημόσιο για την ικανοποίηση αξιώσεων του, πρέπει, ενόψει της συγκεκριμένης κάθε φορά κατάστασης, να ερευνάται, προκειμένου να διασφαλιστεί η τήρηση του προσήκοντος μέτρου, σε σχέση με το σκοπό, για τον οποίο λαμβάνεται το αναγκαστικό μέτρο, ότι η ικανοποίηση των απαιτήσεων του Δημοσίου μπορεί να επιδιωχθεί με τον προβλεπόμενο από το νόμο ηπιότερο τρόπο, όταν, ιδίως, τίθενται από την εκτέλεση σε κίνδυνο τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα του οφειλέτη (ΔΠρΠειρ 765/2006 ΔΔίκη 2008. 1029). (...).''

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ❖ ΑΝΔΡΙΤΣΟΣ ΣΠ. κ.λπ.-ΚΟΛΟΤΟΥΡΟΣ Π.(επιμ.), Ένδικα μέσα και βοηθήματα κατά τον ΚΠολδ, Νομική Βιβλιοθήκη, 2013
- ❖ ΑΠΑΛΑΓΑΚΗ ΧΑΡΟΥΛΑ, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας (Ερμηνεία κατ'άρθρον), Τόμ. 2^{ος} (Άρθρα 591-1054), 4^η Έκδ., Νομική Βιβλιοθήκη
- ❖ ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ ΠΑΡΙΣ Σ., Γνωμοδότηση: Κύρος δεύτερης κατασχέσεως εις χείρας του ιδίου τρίτου από τον ίδιο κατασχόντα για την αυτή απαίτηση, Αρμ (56) 2002.1125
- ❖ ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ Π., Κατάσχεση στα χέρια τρίτου, σε Εφαρμογές Πολιτικής Δικονομίας (Απαλαγάκη Χαρούλα), 2^η Έκδ., Νομική Βιβλιοθήκη, 2017
- ❖ ΓΑΛΑΝΗ ΕΥΗ, ΚΕΔΕ :Κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Προβληματισμοί με αφορμή τη ΣτΕ 2080/2014 Τμ. Στ' Επταμ., Συνήγορος (τ.104) 2014.34
- ❖ ΓΕΡΟΝΤΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ- ΨΑΛΤΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ , Ερμηνεία ΚΕΔΕ (Ν.Δ. 356/1974 και η ανακοπή του ΚΔΔ, άρθρα 216-230), Γ' Έκδοση, Εκδ.Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2016
- ❖ ΓΕΣΙΟΥ-ΦΑΛΤΣΗ Π., Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων πριν και μετά το Ν. 2915/2001, Δ 2002.421
- ❖ ΓΕΣΙΟΥ-ΦΑΛΤΣΗ Π., Προστασία του τρίτου στη διαδικασία της κατασχέσεως στα χέρια του τρίτου του ΚΕΔΕ- Αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 33 ΚΕΔΕ, Γνωμοδότηση, ΝοΒ 2007.3
- ❖ ΓΕΣΙΟΥ-ΦΑΛΤΣΗ Π., Η δικονομική έννομη τάξη, Ι V, Μελέτες και Γνωμοδοτήσεις Δικαίου Αναγκαστικής Εκτελέσεως, Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2009
- ❖ ΓΕΣΙΟΥ-ΦΑΛΤΣΗ Π., Παραδεκτό και βάσιμο των λόγων ανακοπής κατά της εκτελέσεως διαιτητικής αποφάσεως με κατάσχεση τραπεζικής καταθέσεως-Γνωμοδότηση, ΝοΒ 2003(51).2095
- ❖ ΓΕΣΙΟΥ-ΦΑΛΤΣΗ Π., Συνέπειες της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου, Νόμος, Αφιέρωμα στον Αστέριο Γεωργιάδη, Θεσσαλονίκη 2005
- ❖ ΓΕΣΙΟΥ-ΦΑΛΤΣΗ ΠΕΛΑΓΙΑ, Αναγκαστική εκτέλεση κατά του Δημοσίου ή των άλλων ν.π.δ.δ. με κατάσχεση στα χέρια τρίτου μετά το Σ/2001 και τον ΚΔιοικΔ, ΕλλΔνη (43) 2002.1242
- ❖ ΓΕΣΙΟΥ-ΦΑΛΤΣΗ ΠΕΛΑΓΙΑ, Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως (Ειδικό Μέρος), Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη/ Δίκαιο & Οικονομία Π.Ν. Σάκκουλας, 2001
- ❖ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Σ., Ενοχικό Δίκαιο , Γενικό Μέρος , Δίκαιο και Οικονομία. Π. Ν. Σάκκουλας , 2^η Έκδ., 2015
- ❖ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Σ., Παρατηρήσεις σε ΕιρΑθ 1527/1973, Δ 1973.74
- ❖ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α., Η πρόταση συμψηφισμού από τον οφειλέτη εκχωρηθείσας απαίτησης κατά του εκδοχέα, ΧρΙΔ 2005.410
- ❖ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ Μ., Κατάσχεση στα χέρια τρίτου , σε Τεντές Ι., Αναγκαστική Εκτέλεση, Νομική Βιβλιοθήκη , 2017
- ❖ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Σ., Σημείωμα στην ΑΠ 345/2010, ΕΠολΔ 2010.744 (745)
- ❖ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Κ., Σκέψεις περί του αντικειμένου της ανακοπής κατά της δηλώσεως του τρίτου επί κατασχέσεως εις χείρας του, ΕΠολΔ (6) 2013.759
- ❖ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν., Οι διαπλαστικές αποφάσεις κατά τον ΚΠολΔ, Νομ Χρονικά (Ιούλ-Αυγ 2010.- τευχ.62)

- ❖ Εισηγητική Έκθεση του ν.δ. 958/1971, ΚΝοΒ 19 (1971).929
- ❖ ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΔΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΩΝ, Ζητήματα του Δικαίου της Αναγκαστικής Εκτελέσεως, 34^ο Πανελλήνιο Συνέδριο, Εκδ. Αντ.Ν.Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2010
- ❖ ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΔΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΩΝ, Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, 41^ο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017
- ❖ ΖΑΛΑΧΩΡΗΣ ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΑΝΑΣ., Η δημόσια παρακατάθεση τραπεζικών καταθέσεων κατασχεμένων εις χείρας των τραπεζών, ως τρίτων, και η δικαστική άδεια για την ανάληψή τους , Δ (34)2003.603
- ❖ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Κ., Ο συμψηφισμός με μονομερή δικαιοπραξία, Εκδ. Αντ.Ν.Σάκκουλα Αθήνα-Κομοτηνή, 1980
- ❖ ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Λ., Η κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων, Δ 2007.66
- ❖ ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Λ., Η δημόσια κατάθεση της πολιτικής δικονομίας, Δ 25.958
- ❖ ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Λ., Η δημόσια κατάθεση ως αποσβεστικός λόγος των ενοχών, Θρακικές Νομικές Μελέτες , Εκδόσεις Αντ.Ν.Σάκκουλα , Αθήνα-Κομοτηνή , 1992
- ❖ ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Λ., Η κατάσχεσις εις χείρας τρίτου (κατά τον Κ.Πολ.Δ.), τόμοι 1^{ος}, 2^{ος}, 3^{ος} , Εκδ. Βασ. Ν. Κατσαρού , Αθήνα 2009
- ❖ ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Λ., Προβλήματα περί την εφαρμογή του άρθρου 988 ΚΠολΔ, ΑρχΝ (47) 1996.129
- ❖ ΚΑΤΗΦΟΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Μ., Παρατηρήσεις στην ΑΠ 1065/2009, ΕΠολΔ (3) 2010.60 (64-65)
- ❖ ΚΑΤΗΦΟΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Μ., Παρατηρήσεις στην ΜΠρΑθ 3291/2008, ΕΠολΔ 2009.97 (99)
- ❖ ΚΑΤΗΦΟΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Μ., Παρατηρήσεις στην ΑΠ 161/2011, ΕΠολΔ 2011.521
- ❖ ΚΑΤΗΦΟΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Μ., Παρατηρήσεις στην ΜΠρΑθ 7491/2015, ΕΠολΔ 2016.90(90)
- ❖ ΚΑΤΗΦΟΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Μ., Παρατηρήσεις στην ΜΠρΛαρ 535/2014, ΕΠολΔ 2014.773(777)
- ❖ ΚΕΡΑΜΕΥΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ., Γνωμοδότηση : Αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας τρίτου απαιτήσεως υπό αίρεση αναλογισμός απαιτήσεων και κύρος της κατασχέσεως, Αρμ 1982.278
- ❖ ΚΟΛΟΤΟΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Η., Η απαλλοτριώσις του επιδίκου αντικειμένου , ημίτ. Β, σε “Αι δικονομικαί συνέπειαι της απαλλοτριώσεως”, Εκδ. Αντ.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή ,2009
- ❖ ΚΟΛΟΤΟΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Η., Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια του τρίτου (Μελέτες) , ΕΠολΔ 2016.127
- ❖ ΚΟΛΟΤΟΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Η., Υπερχειλείς εκφάνσεις του δεδικασμένου – δεδικασμένον λόγω ουσιαστικής εξαρτήσεως και τριτενέργεια του δεδικασμένου-, ΕλλΔνη (46) 2005.975
- ❖ ΚΟΝΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Παρατηρήσεις στην ΑΠ 95/2016, ΕΠολΔ 2016.576 (577)
- ❖ ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ., Παρατηρήσεις στην ΑΠ 448/2016, ΕΠολΔ 2017.30 (32)
- ❖ ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΟΣ, Κατάσχεση στα χέρια τρίτου: Η δήλωση του τρίτου κατά το άρθρο 985 ΚΠολΔ. Νομική Φύση και Έννομες Συνέπειες, Θρακικές Νομικές Μελέτες (58) , Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2010
- ❖ ΚΟΤΣΙΡΗΣ ΛΑΜΠΡΟΣ Ε., Πτωχευτικό Δίκαιο, 10^η εκδ., Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017

- ❖ ΚΟΥΚΟΥΖΕΛΗ ΜΑΡΙΑ Ν., Σημείωμα (διοικητική εκτέλεση και αναλογικότητα), σε ΜΠρΑθ 3870/2013, ΝοΒ 2013.982 (986)
- ❖ ΚΟΥΤΣΟΥΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Β., Σημείωση στην ΜΠρΤρικ 738/2002, ΔΕΕ (10)2002.1006 (1009)
- ❖ ΜΑΖΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Κ., Κατάσχεση τραπεζικών καταθέσεων μετά τη θέση σε ισχύ του άρθρου 24 του Ν.2915/2001, ΝοΒ (50)2002.42
- ❖ ΜΑΖΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Κ., Μερικές σκέψεις για την κατάσχεση σε χέρια τρίτου (και ιδιαίτερα σε Τράπεζα ως τρίτη), ΔΕΕ (5)1997.455
- ❖ ΜΑΖΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Κ., Παρατηρήσεις στην ΕφΑθ 938/2004, ΝοΒ (53) 2005.1792 (1795)
- ❖ ΜΑΖΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, Κατάσχεση στα χέρια τρίτου με βάση τις διατάξεις του ΚΕΔΕ-Ανακριβής από παραδρομή δήλωση του τρίτου και διόρθωσή της με συμπληρωματική εκπρόθεσμη δήλωσή του-Αντισυνταγματικότητα άρθρου 33 ΚΕΔΕ, που ορίζει ότι ο τρίτος αν δε προβεί σε εμπρόθεσμη δήλωση λογίζεται οφειλέτης όλης της κατασχεθείσας ποσότητας (Γνωμοδότηση) , ΕλλΔνη (47) 2006. 724
- ❖ ΜΑΡΚΟΥΛΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ Γ., Παρατηρήσεις στηνΑΠ 435/2015, ΕΠολΔ 2016.384 (388)
- ❖ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Γ., Γνωμοδότηση σε ΕλλΔνη (25) 1984.18
- ❖ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Γ., Διαδικαστικά πράξεις, τιμ.τομ Γ. Ράμμου, Τόμ. ΙΙ, Αθήναι, 1979
- ❖ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Γνωμοδότηση , ΕλλΔνη (25) 1984.223
- ❖ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ ΙΟΡΔΑΝΗΣ Γ., Παρατηρήσεις στην ΜΕφΑθ 1536/2013(Κατάσχεση στα χέρια Τράπεζας, ως τρίτης, λογαριασμού που ανήκει σε αλλοδαπό Δημόσιο-Ακυρότητα κατάσχεσης , ΕφΑΔ (10)2013.909(912)
- ❖ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ ΧΡΥΣΟΥΛΑ Μ., Η άμυνα κατά της εκτέλεσης, Δημοσιεύματα ΕΠολΔ (5), Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη,2017
- ❖ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Τ., Παρατηρήσεις στην ΕφΑθ 1080/1977, Δ 11.500 (504)
- ❖ ΜΠΕΗΣ ΚΩΣΤΑΣ Ε., Ανίσχυρες διαδικαστικές πράξεις .ΠολΔ 159.Ισχυρές και ανίσχυρες διαδικαστικές πράξεις (Αυτοτελής σπουδή), www.kostasbeys.gr
- ❖ ΜΠΕΗΣ ΚΩΣΤΑΣ Ε., Η ανίσχυρος διαδικαστική πράξις, σε www.kostasbeys.gr
- ❖ ΜΠΕΗΣ ΚΩΣΤΑΣ Ε., Θεμελιακά ζητήματα της κατάσχεσης χρηματικών απαιτήσεων στα χέρια τρίτου, Δ(28) 1997.399
- ❖ ΜΠΕΗΣ ΚΩΣΤΑΣ Ε., ΠολΔ 988-Η εκτελεστική διαδικασία σε περίπτωση πολλαπλής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου και καταφατικής δήλωσης του τρίτου, Παρατηρήσεις στην ΜΠρΑθ 11410/1976, Δ(9) 1978.560(562)
- ❖ ΜΠΕΗΣ ΚΩΣΤΑΣ Ε., Προβλήματα της Δικαστικής Αναστολής της εκτελεστικής διαδικασίας σε περίπτωση κατάσχεσης χρηματικής απαίτησης στα χέρια τρίτου (Βασαλάκης Σ.), Παρατηρήσεις, Δ (33) 2002.1163
- ❖ ΜΠΡΙΝΙΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Σ., Αναγκαστική εκτέλεσις- Κατασχέσεις εις χείρας τρίτου (Άρθρα 982-991 ΚΠολΔ) , τόμος 3^{ος} , Β' έκδοσις-ανατύπωσις, Εκδ. Αντ.Ν. Σάκκουλα , Αθήνα-Κομοτηνή
- ❖ ΝΙΚΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Θ., Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως ΙΙ, Ειδικό Μέρος , Εκδόσεις Σάκκουλα , Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2012
- ❖ ΝΙΚΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Θ., Εγχειρίδιο Πολιτικής Δικονομίας, β' εκδ., Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2016
- ❖ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΡ., Αναγκαστική Εκτέλεση, Β' έκδοση αναθεωρημένη, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε. Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2012

- ❖ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ Β./ΛΙΒΑΔΑΣ Μ./ΓΙΔΟΠΟΥΛΟΣ Γ., Εγχειρίδιον της Πολιτικής Δικονομίας, 7η, 1926
- ❖ ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣ., Η αναστολή εκτελέσεως για ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων μετά τον ν.4335/2015, Δημοσιεύματα ΕΠολΔ (6), Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017
- ❖ ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣ., Συγκρούσεις Συμφερόντων Δανειστών στην Αναγκαστική Εκτέλεση (Συμβολή στην ερμηνεία των άρθρων 958 και 997 ΚΠολΔ), Εκδ. Αντ.Ν.Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2004
- ❖ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ., Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια τρίτου, ΕφΑΔ 2016.17
- ❖ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΝ., Εξαιρέσεις και άρση του απορρήτου τραπεζικών καταθέσεων ιδίως στην περίπτωση κατάσχεσης τραπεζικής κατάθεσης εις χείρας τράπεζας ως τρίτης. Επίκαιρα ζητήματα με αφορμή την απόφαση ΑΠ 1241/2008, ΕΤΡΑΧρΔ 2010.37
- ❖ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΑ Ν., Παρατηρήσεις στην ΜΠρΧαλκ 278/2014 (Κατάσχεση μέλλουσας απαίτησης εις χείρας τράπεζας), ΕφΑΔ 2015.268 (269)
- ❖ ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ, Παρατηρήσεις στην ΜΠρΚορινθ 564/2012 (Κατάσχεση στα χέρια Τράπεζας ως τρίτης-Καταφατική δήλωση), ΕφΑΔ 2013.661 (664)
- ❖ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗΣ Ι., Η Διοικητική Εκτέλεση μετά τους νόμους 1406/1983, 1867/1989 και 1882/1990, Γ' έκδοση-αναθεωρημένη, Εκδ. οίκος Αφοί Π. Σάκκουλα, Αθήνα, 1992
- ❖ ΠΛΙΑΤΣΙΚΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Η θετική δήλωση του τρίτου στο πλαίσιο της κατάσχεσης εις χείρας του, ΕλλΔνη (55) 2014.349
- ❖ ΠΟΔΗΜΑΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ Ν., Ζητήματα από την κατάσχεση στα χέρια τρίτου κατά τον ΚΕΔΕ (Ν.Δ.356/1974), ΕλλΔνη (41)2000.1517
- ❖ ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ Δ., Παρατηρήσεις σε ΕφΑθ 1022/2008, ΕφΑΔ 2009.228(231)
- ❖ Πρακτικά Αναθεωρητικής Επιτροπής, Αθήναι 1967
- ❖ Πρακτικά των Συνεδριάσεων της Αναθεωρητικής Επιτροπής του Σχεδίου Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας και Εισαγωγικού Νόμου, Αθήναι, Εθνικόν Τυπογραφείον, 1967
- ❖ ΡΑΜΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Θ., Διαδικαστικά Πράξεις, τόμος ΙΙ, Αθήναι, 1979
- ❖ ΡΗΓΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΗΡ., Το αντικείμενο και η προσήκουσα διαδικασία της κατασχέσεως άυλων τίτλων, ΕφΑΔ (12)2014.1000
- ❖ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΧΑΛΗΣ Π., Επιτομή Γενικού Ενοχικού Δικαίου, Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2004
- ❖ Σχέδιον Πολιτικής Δικονομίας VIII, Αθήναι, Εθνικόν Τυπογραφείον, 1959
- ❖ ΤΑΡΝΑΝΙΔΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ Ι., Η Ελληνική Κεφαλαιαγορά ενόψει της Πρότασης Ευρωπαϊκού Κανονισμού για τα Κεντρικά Αποθετήρια Τίτλων, ΔΕΕ (18)2012.925
- ❖ ΤΕΝΤΕΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, Αναγκαστική Εκτέλεση, μετά τον Ν 4335/2015 και τους Ν 4772 και 4475/2017 για τους ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017
- ❖ ΤΟΜΑΡΑΣ Δ., Η Αναγκαστική Είσπραξη Δημοσίων Εσόδων κατά τον ΚΕΔΕ, 2^η έκδ., Νομική Βιβλιοθήκη, 2014
- ❖ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ-ΑΛΜΠΑΝΙΔΟΥ ΦΛΩΡΑ, Η δωσιδικία της συνάφειας κατά τον ΚΠολΔ και η συνάφεια κατά τον κανονισμό 44/2001, Εκδ.Αντ.Ν.Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2008

- ❖ ΤΣΙΚΡΙΚΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Α., Ζητήματα από την επίδοση πράξεων της αναγκαστικής εκτελέσεως, Εκδ. Αντ.Ν.Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2002
- ❖ ΤΣΙΜΠΑΝΟΥΛΗΣ , Οι επενδυτικοί άυλοι τίτλοι στην τομή εμπραγμάτου και ενοχικού δικαίου, ΕπισκεΔ 2009.351
- ❖ ΤΣΙΜΠΑΝΟΥΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ., Επενδυτικά αξιόγραφα σε λογιστική μορφή , ΝοΒ (56) 2008.823
- ❖ ΤΣΙΜΠΑΝΟΥΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ., Η αναγκαστική κατάσχεση των άυλων μετοχών, ΔΕΕ 2002.823
- ❖ ΦΙΛΙΩΤΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, Κατάσχεσις των απαιτήσεων των προερχομένων εκ φορτωτικών εις διαταγήν και αποθετηρίων, Δ (6)1975.176
- ❖ ΦΡΑΓΚΙΣΤΑΣ Χ.-ΡΑΜΜΟΣ Γ.-ΖΕΠΟΣ Π.,και λοιποί, Ερμηνεία του Αστικού Κώδικος, Τομ. ΙΙ, Ενοχικόν Δίκαιον (γενικόν μέρος, ημίτ.β- άρθρα 410-495) , Αθήναι 1954
- ❖ ΧΑΜΗΛΟΘΩΡΗΣ Ι.-ΚΛΟΥΚΙΝΑΣ Χ.-ΚΛΟΥΚΙΝΑΣ Θ., Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτέλεσης (Κατάσχεση), Νομική Βιβλιοθήκη, 2007
- ❖ ΨΥΧΟΜΑΝΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ Δ., Η κατάσχεση των καταθέσεων, ΔΕΕ(5)2002.473

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ (ΑΣΧΟΛΙΑΣΤΗ)

- ❖ ΑΠ 10/1995 ΕλλΔνη 1996.105
- ❖ ΑΠ 10/1995, ΕλλΔνη 1996.105
- ❖ ΑΠ 117/2011 ΕλλΔνη 2011.762
- ❖ ΑΠ 1182/2009, ΕφΑΔ 2009.1243
- ❖ ΑΠ 1182/2009, ΕφΑΔ 2009.1243
- ❖ ΑΠ 1182/2009, ΝοΒ 2010.937
- ❖ ΑΠ 1183/2015 , ΕφΑΔ 2015.1171
- ❖ ΑΠ 1183/2015, ΕφΑΔ 2015.1171
- ❖ ΑΠ 1191/2007, ΧρΙΔ 2008.800
- ❖ ΑΠ 1224/1975 (ΟΛ), ΝοΒ 1976.188
- ❖ ΑΠ 1241/2008, Αρμ 2009.1187
- ❖ ΑΠ 1297/2011, ΕφΑΔ 2012.173
- ❖ ΑΠ 1383/2012 ΕπισκΕμπΔ 2012.964
- ❖ ΑΠ 141/2004, ΝοΒ 2004.1559
- ❖ ΑΠ 15/1993, ΝοΒ 1993.1069
- ❖ ΑΠ 1540/2000, ΕλλΔνη 2001.1297
- ❖ ΑΠ 161/2011, ΕΠολΔ 2011.520
- ❖ ΑΠ 161/2011, ΧρΙΔ 2011.690
- ❖ ΑΠ 1666/2014, ΧΡΙΔ 2015.201
- ❖ ΑΠ 1812/2007, ΔΕΕ 2008.65
- ❖ ΑΠ 1812/2007, ΔΕΕ 2008.65
- ❖ ΑΠ 19/2001(ΟΛ), ΝοΒ 2002.685
- ❖ ΑΠ 1915/1999, ΝοΒ 2000.1407
- ❖ ΑΠ 1949/2014, ΕφΑΔ 2015.652
- ❖ ΑΠ 197/2005, ΕλλΔνη 2006.478
- ❖ ΑΠ 197/2005, ΕλλΔνη 2006.478
- ❖ ΑΠ 221/1976, ΝοΒ 1976.769
- ❖ ΑΠ 3/1993 (ΟΛ), ΝοΒ 1995.223
- ❖ ΑΠ 302/1959 (ΟΛ), ΝοΒ 1959.1021
- ❖ ΑΠ 358/2004, ΕΕμπΔ 2004.581
- ❖ ΑΠ 41/2003, ΝοΒ 2003.1619
- ❖ ΑΠ 505/2003, ΑρχΝ 2004.664
- ❖ ΑΠ 607/1988, ΕΕΝ 1989.301
- ❖ ΑΠ 612/1976, ΝοΒ 1977.5
- ❖ ΑΠ 76/1967, ΝοΒ 1967.750,
- ❖ ΕφΑΘ 1022/2008 ΕφΑΔ2009.228
- ❖ ΕφΑΘ 1022/2008 ΧρΙΔ 2006.724
- ❖ ΕφΑΘ 1086/1969, Αρμ 1969.927
- ❖ ΕφΑΘ 141/2010, ΕφΑΔ 2010.59
- ❖ ΕφΑΘ 1930/2007, ΕφΑΔ 2008.365
- ❖ ΕφΑΘ 2780/2008, ΕφΑΔ 2009.233
- ❖ ΕφΑΘ 3407/1999, ΕλλΔνη 2001.775
- ❖ ΕφΑΘ 3416/1990 ΕλλΔνη1991. 1027
- ❖ ΕφΑΘ 5081/2006, ΕλλΔνη 2008.252
- ❖ ΕφΑΘ 5193/2004 ΕλλΔνη 2005.218
- ❖ ΕφΑΘ 5494/2008, ΕΠολΔ 2010.538
- ❖ ΕφΑΘ 5740/2011, ΔΕΕ 2012.131

- ❖ ΕφΑθ 6281/2007, ΕλλΔνη 2008.851
- ❖ ΕφΑθ 6325/2008 ΕλλΔνη 2010.184
- ❖ ΕφΑθ 6431/1975, Αρμ 1976.518
- ❖ ΕφΑθ 7709/2005 ΝοΒ 2006.231
- ❖ ΕφΑθ 8423/2006, ΔΕΕ 2007.602
- ❖ ΕφΑθ 8540/1999, ΔΕΕ 2000.287
- ❖ ΕφΑθ 9000/2005, ΧρΙΔ 2006.724
- ❖ ΕφΑθ 9374/2000, ΕλλΔνη 2002.1071
- ❖ ΕφΑθ 938/2004, ΝοΒ 2005.1792
- ❖ Εφθεσ 2692/1992, ΕλλΔνη 35. 634
- ❖ ΕφΘες 847/2013, ΕλλΔνη 2014.1457
- ❖ ΕφΠατρ 109/2006, ΑχαΝομ 2007.269
- ❖ ΕφΠειρ 935/1994 ΕλλΔνη 1996.391,
- ❖ ΜΕφθεσ 1189/2014, ΕλλΔνη 2014.1454
- ❖ ΜΠρΑθ 3870/2013 , ΝοΒ 2013.982
- ❖ ΜΠρΑθ 7491/2015, ΕΠολΔ 2016.90
- ❖ ΜΠρΑθ 9690/2011, ΝοΒ 2012.1206
- ❖ ΜΠρΕυρυτ 157/2013, ΕΠολΔ 2013/829
- ❖ ΜΠρΘες 3812/1987, Αρμ 1988.1141
- ❖ ΜΠρΘες 9473/2011, ΕΕμπΔ 2012.108
- ❖ ΜΠρΚορινθ 564/2012, ΕφΑΔ 2014.527
- ❖ ΜΠρΛαρ 21/2016, ΕλλΔνη 2016.244
- ❖ ΜΠρΛαρ 21/2016, ΕλλΔνη 2016.244
- ❖ ΜΠρΛιβ 144/2012, ΕφΑΔ 2013.1127
- ❖ ΜΠρΠρεβ 69/2013, ΔΕΕ 2013.614
- ❖ ΜΠρΡόδου 572/1987, ΕΕΝ 1988.67
- ❖ ΜΠρΤρικ 738/2002, ΔΕΕ 2002.1006
- ❖ ΜΠρωτΒερ 5/2010, ΕφΑΔ 2010.589
- ❖ ΝΣΚ 408/1979 (Γνωμοδ.), ΔΦΝ 34.862
- ❖ ΠΠρΑθ 10250/2003 , Αρμ 2003.1323
- ❖ ΠΠρΑθ 2661/2014, ΧρηΔικ 2014.361
- ❖ ΠΠρΑθ 4001/2002, ΝοΒ 2003.1437
- ❖ ΠΠρΘες 10250/2003, Αρμ 2003.1323
- ❖ ΠΠρΘες 24377/2003, Αρμ 2004.1282
- ❖ ΠΠρΘες2294/2015,ΕλλΔνη 2015.1757
- ❖ ΣτΕ 2080/2014, Αρμ 2014.1420

****Λοιπές αποφάσεις στις οποίες γίνεται αναφορά στο κείμενο , δίχως παραπομπή σε νομικό περιοδικό έχουν αντληθεί από την Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, <https://lawdb.intrasoftnet.com>